

Novum Test. Græc. et Lat.

Ἡ ΚΑΙΝῆ
ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM

TESTAMENTUM,

CUM VERSIONE LATINA

ARIÆ MONTANI,

IN QUO TITULI SELECTI VERSICULI 1900, QUIBUS OMNES NOVI TESTAMENTI VOCES
CONTINENTUR, ASTERICIS NOTANTUR;

Tum omnes et singulæ voces, semel vel sæpius occurrentes, peculiari modo
distinguuntur.

AUCTORE
JOHANNE LEUSDEN,
PROFESSORE

PHILADELPHIA:
J. B. LIPPINCOTT & CO.
1867.

BS 1965
1867

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΜΑΤΘΑΙΟΝ
ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ
Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ
Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσα-
άκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰα-
κώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φα-
ρες καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ·
Φαρες δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ·
Ἐσρώμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμι-
ναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Σαλμών.

5 Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ
ἐκ τῆς Ραχάβ· Βοὺζ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ὠβηδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβηδ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί.

6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δα-
βίδ τὸν βασιλέα· Δαβίδ δὲ ὁ βα-
σιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶνα
ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.

7 Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν
Ροβοάμ· Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἀσά.

8 Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσα-
φάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Οζίαν.

9 Οζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωά-
θαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν

EUANGELIUM

SECUNDUM

MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 LIBER generationis Jesu
Christi, filii David, filii
Abraham.

2 Abraham genuit Isaac
Isaac autem genuit Jacob. Ja-
cob autem genuit Judam et fra-
tres ejus.

3 Judas autem genuit Pha-
res et Zaram ex Thamar. Pha-
res autem genuit Esrom. Es-
rom autem genuit Aram.

4 Aram autem genuit Ami-
nadab. Aminadab autem genuit
Naason. Naason autem
genuit Salmon.

5 Salmon autem genuit Booz
ex Rachab. Booz autem genuit
Obed ex Ruth. Obed autem
genuit Jesse.

6 Jesse autem genuit David
regem. David autem rex genuit
Solomonem ex Uriæ.

7 Solomon autem genuit Ro-
boam. Roboam autem genuit A-
biam. Abiam autem genuit Asa.

8 Asa autem genuit Josaphat.
Josaphat autem genuit Joram.
Joram autem genuit Oziam.

9 Ozias autem genuit Joa-
tham. Joatham autem genuit

"Αχαζ· "Αχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν
'Εζεκίαν

10 'Εζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν
Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε
τὸν 'Αμὼν· 'Αμὼν δὲ ἐγέννησε
τὸν 'Ιωσίαν.

11 'Ιωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν 'Ιεχο-
νίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν
Βαβυλῶνος, 'Ιεχονίας ἐγέννησε τὸν
Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ζοροβάβελ.

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν
'Αβιούδ· 'Αβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν
'Ελιακειμ· 'Ελιακειμ δὲ ἐγέννησε
τὸν 'Αζώρ.

14 'Αζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ·
Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν 'Αχείμ·
'Αχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ελιούδ.

15 Ελιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν 'Ελε-
άζαρ· 'Ελεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν
'Ιακώβ.

16 'Ιακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν 'Ιωσήφ
τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη
'Ιησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ
Αβραὰμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκα-
τέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δε-
κατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικε-
σίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ,
γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ 'Ιησοῦ Χριστοῦ ἡ γέν-
νησις οὕτως ἦν. Μνησευθείσης
γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ
'Ιωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς,
εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύ-
ματος ἁγίου.

19 'Ιωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς,
δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτῆν

Achaz. Achaz autem genui.
Ezeciam.

10 Ezeccias autem genuit Ma-
nassen. Manasses autem genuit
Amon. Amon autem genuit
Josiam.

11 Josias autem genuit Je-
choniam et fratres ejus, in trans-
migratione Babylonis.

12 Post autem transmigra-
tionem Babylonis, Jechonias
genuit Salathiel. Salathiel au-
tem genuit Zorobabel.

13 Zorobabel autem genuit
Abiud. Abiud autem genuit
Eliacim. Eliacim autem ge-
nuit Azor.

14 Azor autem genuit Sadoc.
Sadoc autem genuit Achim.
Achim autem genuit Eliud.

15 Eliud autem genuit Elea-
zar. Eleazar autem genuit
Matthan. Matthan autem ge-
nuit Jacob.

16 Jacob autem genuit Jo-
seph virum Mariæ, de qua na-
tus est Jesus, dictus Chris-
tus.

17 Omnes itaque generatio-
nes ab Abraham usque ad Da-
vid, generationes quatuorde-
cim : et à David usque ad
transmigrationem Babylonis,
generationes quatuordecim : et
à transmigratione Babylonis
usque ad Christum generatio-
nes quatuordecim.

18 At Jesu Christi nativitas
sic erat : Desponsata enim ma-
tre ejus Maria Joseph, ante
convenire ipsos, inventa est in
utero habens de Spiritu sancto.

19 Joseph autem vir ejus,
justus existens, et non volens

παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστι ἅγιον.

21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·

“ 23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἘΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.”

24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.

25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ.

Κεφ β' 2.

1 **Τ**οῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερσόλυμα, λέγοντες·

2 Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

eam exemplum facere, voluit occultè dimittere eam.

20 Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini per somnium apparuit ei, dicens : Joseph fili David, ne timeas accipere Mariam conjugem tuam nam in ea genitum, de Spiritu est sancto.

21 Pariet autem filium, et vocabis nomen ejus JESUM : Ipse enim salvabit populum suum a peccatis eorum.

22 (Hoc autem totum factum est ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem :

23 Ecce virgo in utero habebit, et paret filium, et vocabunt nomen ejus Emmanuel : quod est interpretatum, Nobiscum Deus.)

24 Excitatus autem Joseph è somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit conjugem suam.

25 Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen ejus Jesum.

CAPUT II.

1 **A**T Jesu nato in Bethlehem Judææ, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Orientibus accesserunt in Hierosolymam, dicentes :

2 Ubi est natus rex Judæorum? vidimus enim ejus stellam in Oriente, et venimus adorare eum.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Hierosolyma cum illo.

4 Καὶ συναγαγῶν πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπιλύσαντο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῶ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

“ 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.”

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος.

8 Καὶ πεμφθὰς αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδὸς· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀσὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔση ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ προσκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.

12 Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον

4 Et congregans omnes principes Sacerdotum et Scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur.

5 At illi dixerunt ei : In Bethlehem Judææ : sic enim scriptum est per Prophetam :

6 Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in ducibus Juda : ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israël.

7 Tunc Herodes clam vocans Magos, perquisivit ab eis tempus apparentis stellæ.

8 Et mittens eos in Bethlehem, dixit : Euntes diligenter explore de puero : cum autem inveneritis, renunciate mihi ut et ego veniens adorem eum.

9 Illi autem audientes regem, profecti sunt, et ecce stella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret suprâ ubi erat puer.

10 Videntes autem stellam, gavisii sunt gaudium magnum valde.

11 Et venientes in domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Et procidentes adoraverunt eum, et apertientes thesauros suos, obtulerunt ei munera, aurum, et thus et myrrham.

12 Et responsi secundum somnium, non reflectere ad Herodem, per aliam viam recesserunt in regionem suam.

13 Reçessit autem ipsis; ecce angelus Domini apparet per somnium Joseph, dicens : Excitatus accipe puerum et

καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολῆσαι αὐτό.

14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον.

15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπο τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, “Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.”

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαύχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποσεύλας ἀντίλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρειοις αὐτῆς, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπο Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 “Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.”

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ’ ὄναρ ραίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,

20 λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματι-

matrem ejus, et fuge in Ægyptum : et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurus est enim Herodes quærere puerum ad perdendum eum.

14 Is autem excitatus accepit puerum et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum :

15 Et erat ibi usque ad obitum Herodis : ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem : Ex Ægypto vocavi filium meum.

16 Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde : et mitens occidit omnes pueros qui in Bethlehem, et omnibus finibus ejus, à bimatu et infra, secundum tempus quod perquisivit à Magis.

17 Tunc adimpletum est dictum per Jeremiam prophetam, dicentem :

18 Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus et ejulatus multus : Rachel plorans natos suos, et noluit consolari, quia non sunt.

19 Desinente autem Herode, ecce angelus Domini secundum somnium apparet Joseph in Ægypto,

20 Dicens : Excitatus accipe puerum, et matrem ejus, et vade in terram Israël : mortui sunt enim quærentes animam pueri.

21 Ille autem excitatus accepit puerum et matrem ejus et venit in terram Israël.

22 Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illud ire. Responsus autem secun-

θείς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας·

23 Καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρῦσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

2 Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

3 Οὗτ' ἄρα γάρ ἐσιν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου,

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἴδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιθῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

8 Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἀξίον τῆς μετανοίας.

9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται

dum somnium, secessit in partes Galilææ.

23 Et veniens commigravit in civitatem dictam Nazaret : ut impleretur dictum per Prophetas, Quod Nazoræus vocabitur.

CAPUT III.

1 **I**N autem diebus illis accedit Joannes Baptista, prædicans in deserto Judææ,

2 Et dicens : Pœnitementi, appropinquavit enim regnum cælorum.

3 Hic enim est pronunciatus ab Esaia Propheta, dicente : Vox clamantis in deserto : Expedite viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Ipse autem Joannes habebat indumentum suum è pilis cameli, et zonam pelliceam circa lumbum suum : esca autem ejus erat locustæ et mel silvestre.

5 Tunc exibat ad eum Hierosolyma, et omnis Judæa, et omnis circum vicinia Jordanis.

6 Et baptizabantur in Jordane ab eo, consitentes peccata sua.

7 Videns autem multos Phariseorum et Sadducæorum venientes ad baptismum suum, dixit eis : Genimina viperarum, quis demonstravit vobis fugere à futura ira ?

8 Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ.

9·Et ne arbitremini dicere in vobis ipsis : Patrem habemus Abraham ; dico enim vo

ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖ-
ραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

10 Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν
δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν
ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω
μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου
ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι, αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πυρί·

12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ, καὶ διακαθαρίζει τὴν ἄλωνα
αὐτοῦ, καὶ συναρίζει τὸν σίτον αὐτοῦ
εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κα-
τακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην
πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισ-
θῆναι ὑπὸ αὐτοῦ.

14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν
αὐτὸν, λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω
ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ
πρὸς με ;

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε
πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ
πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν
δικαιοσύνην· τότε ἀφήσιν αὐτόν.

16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ
ἰδοὺ, ἀνεῳχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί,
καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατα-
βαῖνον ὡσεὶ περιστέρην, καὶ ἐρχό-
μενον ἐπὶ αὐτόν.

17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρα-
νῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός
μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησεν.

bis, quoniam potest Deus de
lapidibus istis suscitare natos
Abrahæ.

10 Jam vero et securis ad
radicem arborum adjacet. Om-
nis ergo arbor non faciens
fructum bonum, exciditur, et
in ignem jacitur.

11 Ego quidem baptizo vos
in aqua in pœnitentiam, qui
autem post me veniens, fortior
me est : cujus non sum idoneus
calceamenta portare, ipse vos
baptizabit in Spiritu sancto et
igni.

12 Cujus ventilabrum in ma-
nu sua, et permundabit aream
suam, et congregabit triticum
suum in horreum : at paleam
comburet igni inextinguibili.

13 Tunc accedit Jesus à
Galilæa ad Jordanem ad Joan-
nem, baptizari ab eo.

14 At Joannes prohibebat
eum, dicens : Ego usum habeo
à te baptizari, et tu venis ad
me ?

15 Respondens autem Jesus
dixit ad eum, Sine interim : sic
enim decens est nobis implere
omnem justificationem. Tunc
dimittit eum.

16 Et baptizatus Jesus, a-
scendit statim de aqua : E-
ecce aperti sunt ei cæli, e-
vidit Spiritum Dei descenden-
tum sicut columbam, et veni-
entem super eum.

17 Et ecce vox de cælis, di-
cens : Hic est filius meus di-
lectus, in quo complacui.

Κεφ. δ'. 4.

CAPUT IV

• **Τ**Οῦτε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσε.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ.

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ, “Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτῷ ἐντελεῖται περὶ σου, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἄρξοσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.”

7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται, “Ὁὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.”

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρειον ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, “Υπαγε, ὀπίσω μου σατανᾶ. Γέγραπται γάρ, “Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.”

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδὲ, ἄγγελοι προσήλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

1 **T**UNC Jesus actus est in desertum à Spiritu, tentari à diabolo.

2 Et jejunans dies quadraginta, et noctes quadraginta, postremum esuriit.

3 Et accidens ei tentator, dixit : Si filius es Dei, dic ut lapides isti panes fiant.

4 Ille autem respondens dixit : Scriptum est, Non in pane solo vivet homo, sed in omni verbo exeunte per os Dei.

5 Tunc assumit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum super pinnaculum templi.

6 Et dicit ei : Si filius es Dei, dejice teipsum deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandabit de te, et in manibus tollent te, ne forte impingas ad lapidem pedem tuum.

7 Ait illi Jesus : Rursum scriptum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

8 Iterum assumit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum :

9 Et dicit ei : Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.

10 Tunc dicit ei Jesus : Abi Satana ; scriptum est enim, Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies.

11 Tunc dimittit eum diabolus : et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei

12 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλεὶμ.

14 Ἴνα πληρωθῆ ἡ τὸ βῆθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

15 Ἐγὼ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τῆς Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,

16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτει, εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν, καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς,

22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν

12 Audiens autem Jesus quod Joannes traditus esset, secessit in Galilæam :

13 Et relinquens Nazaret veniens commigravit in Capernaum maritimam : in finibus Zabulon et Nephthali.

14 Ut adimpleretur pronuntiatum per Isaiam Prophetam, dicentem :

15 Terra Zabulon, et terra Nephthali, viam maris ultra Jordanem, Galilæa gentium :

16 Populus sedens in tenebris, videns lucem magnam, et sedentibus in regione et umbra mortis, lux orta est eis.

17 Ex tunc cœpit Jesus prædicare, et dicere : Pœnitentini : appropinquavit enim regnum cœlorum.

18 Circumambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem dictum Petrum, et Andream fratrem ejus, mittentes verriculum in mare ; (erant enim piscatores.)

19 Et ait illis : Venite post me, et faciam vos piscatores hominum.

20 Illi autem continuo dimittentes retia, secuti sunt eum.

21 Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, resarcientes retia sua : et vocavit eos.

22 Illi autem statim dimittentes naviculam et patrem suum, secuti sunt eum.

23 Et circuibat totum Gal.

Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ἕλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Κεφ. ε' 5.

1 **Ἴ**Δὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἐνεκὸν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

læam Jesus, docens in synagis eorum, et prædicans euangelium regni, et sanans omnem morbum, et omnem infirmitatem in populo.

24 Et abiit auditio eius in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes malè habentes, variis morbis, et torminibus comprehensos, et dæmoniacos. et lunaticos, et paralyticos : et curavit eos.

25 Et secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, et Decapoli, et Hierosolymis, et Judæa, et trans Jordanem.

CAPUT V

1 **V**IDENS autem turbas, ascendit in montem : et sedente eo, advenerunt in discipuli ejus

2 Et aperiens os suam, docebat eos, dicens :

3 Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

4 Beati lugentes, quia ipsi consolabuntur.

5 Beati mites, quoniam ipsi hæreditabunt terram.

6 Beati esurientes et sitientes justitiam, quoniam ipsi facturabuntur.

7 Beati misericordes, quoniam ipsi misericordia afficientur.

8 Beati mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

9 Beati pacifici, quoniam ipsi filii Dei vocabuntur.

10 Beati persecutione affecti propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum

11 Μακάριοι ἐστε ὅταν ὀνειδί-
σωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσὶ
πάν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ψευ-
δόμενοι, ἕνεκεν ἑμοῦ,

12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας
τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς
γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν
τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἐξω, καὶ κατα-
πατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσ-
μου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι
ἐπάνω ὄρους κειμένη·

15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τι-
θέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ'
ἐπὶ τῆν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι
τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑ-
μῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δο-
ξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς
οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον κα-
ταλύσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφή-
τας· οὐκ ἦλθον καταλύσαι, ἀλλὰ
πληρῶσαι.

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως
ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα
ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ
τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν
ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ
διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλά-
χιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ δι-
δάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ
περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν
πλεον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρι-

11 Beati estis quum male-
dixerint vos, et persecuti
fuerint, et dixerint omne ma-
lum verbum adversum vos
mentientes, propter me.

12 Gaudete et exultate, quo-
niam merces vestra multa in
cælis, sic enim persecuti sunt
Prophetas qui ante vos.

13 Vos estis sal terræ; si
autem sal infatuatum sit, in quo
saliatur? ad nihilum valet ul-
tra, si non ejici foras, et con-
culcari ab hominibus.

14 Vos estis lux mundi.
non potest civitas abscondi su-
pra montem posita.

15 Neque accendunt lucer-
nam, et ponunt eam sub modio,
sed super candelabrum, et lu-
cet omnibus in domo.

16 Sic luceat lux vestra co-
ram hominibus, ut videant ves-
tra pulchra opera, et glorifi-
cent Patrem vestrum qui in
cælis.

17 Ne putetis quod veni dis-
solvere legem, aut Prophetas,
non veni dissolvere, sed adim-
plere.

18 Amen quippe dico vobis,
donec prætereat cælum et ter-
ra, jota unum, aut unus apex
non præteribit à lege, donec
omnia fiant.

19 Qui ergo solverit unum
mandatorum istorum minimo-
rum, et docuerit sic homines,
minimus vocabitur in regno cæ-
lorum: qui autem fecerit et
docuerit, hic magnus vocabitur
in regno cælorum.

20 Dico enim vobis, quòd
si non abundaverit justitia ves-
tra pius Scribarum et Phari-

σαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τῷ δῶρὸν σε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κακῆ μνηστῆς, ὅτι ὁ ἀδελφός σε ἔχει τι κατὰ σοῦ,

24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου, ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστήριου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ἰδῶ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ.

26 Ἀμήν λέγω σοί, οὐ μὴ ἐξελεθῇς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδώς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἐκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ μοιχεύσεις·

28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἐξέλε αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν

sæorum, non intrabitis in regnum cælorum.

21 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non occides : qui autem occiderit, obnoxius erit iudicio.

22 Ego autem dico vobis, quia omnis irascens fratri suo immeritò, obnoxius erit iudicio : qui autem dixerit fratri suo Raca, obnoxius erit consessui : qui autem dixerit fatue, obnoxius erit in gehennam ignis.

23 Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te,

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, et vade, prius reconciliare fratri tuo, et tunc veniens offer munus tuum.

25 Esto benesentiens adversario tuo cito, dum es in via cum eo : ne forte te tradat adversarius iudici, et iudex te tradat ministro, et in custodia conjiciaris.

26 Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem.

27 Audistis quia pronunciatum est antiquis : Non mœchaberis.

28 Ego autem dico vobis, quia omnis conspiciens mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

29 Si autem oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te ; confert enim tibi ut pereat unum

σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βλη-
θῆ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σε χεῖρ σκαν-
δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν, καὶ βάλ-
ε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι, ἢ να
ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ
ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέ-
ενναν.

31 Ἐρρέθη δὲ ὅτι ὅς ἂν ἀπολύ-
σῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ
ἀποστάσιον·

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς
ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐ-
τὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὅς ἂν ἀπολελυ-
μένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέ-
θη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιου-
ρήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς
ὄρκους σου·

34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμό-
σαι ὄλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι
θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

35 Μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπό-
διόν ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς
Ἱερσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ
μεγάλου βασιλέως·

36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀ-
μόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα
λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναί,
ναί· Οὐ, οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων,
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη, Ὁφ-
θαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος·

39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν-
τιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε

membraorum tuorum, et non
totum corpus tuum conjiciatur
in gehennam.

30 Et si dextera tua manus
scandalizat te, abscinde eam, et
projice abs te : confert enim
tibi ut pereat unum membro-
rum tuorum, et non totum cor-
pus tuum conjiciatur in gehen-
nam.

31 Pronunciatum est autem,
quod quicumque absolverit
uxorem suam, det ei repudi-
um.

32 Ego autem dico vobis,
quia quicumque absolverit uxo-
rem suam, exceptâ ratione for-
nicationis, facit eam mœchari :
et qui absolutam duxerit, adul-
terat.

33 Iterum audistis quia pro-
nunciatum est antiquis : Non
perjurabis : reddes autem Do-
mino juramenta tua.

34 Ego autem dico vobis,
non jurare omninò, neque in
cælo, quia thronus est Dei :

35 Neque in terra, quia sca-
bellum est pedum ejus : neque
in Hierosolyma, quia civitas
est magni regis :

36 Neque in capite tuo jura-
veris, quia non potes unum
capillum album aut nigrum fa-
cere.

37 Sit autem sermo vester,
Etiam, etiam, Non, non : quod
autem abundans his, à malo
est.

38 Audistis quia pronuncia-
tum est : Oculum pro oculo,
et dentem pro dente.

39 Ego autem dico vobis,
non obsistere malo : sed qui-

ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιαγόνα,
στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆ-
ναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,
ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μί-
λιον ἓν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν
θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ
ἀποστραφῆς·

43 Ἦκούσατε ὅτι ἐββέθη, Ἄ-
γαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μι-
σήσεις τὸν ἐχθρόν σου·

44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶ-
τε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε
τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς
ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ
προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζόν-
των ὑμῶν καὶ διωκόντων ὑμᾶς·

45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πα-
τρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς
καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους
καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς
ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχ-
ετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς
ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω
ποιοῦσιν;

48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι,
ὡς περὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς τέλειός ἐστι.

Κεφ. 6.

1 **Π**ΡΟΣΕΧΕΤΕ τὴν ἐλεημοσύνην
ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε

cumque te percusserit in dex-
teram tuam maxillam, verte
illi et aliam.

40 Et volenti tibi iudicium
parari, et tunicam tuam tollere,
dimitte ei et pallium.

41 Et quicumque te angaria-
verit milliare unum, vade cum
illo duo.

42 Petenti te, da: et vo-
lentem à te mutuare, ne aver-
taris.

43 Audistis quia pronuncia-
tum est, Diliges proximum
tuum, et odio habebis inimi-
cum tuum.

44 Ego autem dico vobis,
Diligite inimicos vestros, bene-
dicite maledicentes vos: be-
nefacite odientibus vos, et
orate pro infestantibus vos, et
insectantibus vos.

45 Ut sitis filii Patris vestri
qui in cælis, quia solem suum
producit super malos et bonos,
et pluit super justos et injus-
tos.

46 Si enim dilexeritis dili-
gentes vos, quam mercedem
habetis? nonne et publicani
idem faciunt?

47 Et si salutaveritis fratres
vestros tantum, quid abundans
facitis? nonne et publicani sic
faciunt?

48 Estote ergo vos perfecti,
sicut Pater vester qui in cælis.
perfectus est.

CAPUT VI

1 **A**TTENDITE misericor-
diam vestram non facere
ante homines, ad spectari eis:
si autem non, mercedem non

πατρι τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς βύμαις, ὅπως ὀξυαυθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου·

4 Ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν προσεύχη, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἔθνη· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· ἴδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὡν χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὲς ἡμῖν σήμερον.

habetis apud Patrem vestrum qui in cælis.

2 Cum ergo facis eleēmosynam, ne tuba claxeris ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis et in vicis, ut gloriari centur ab hominibus: amen dico vobis, excipiunt mercedem suam.

3 Te autem faciente eleēmosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.

4 Ut sit tua eleēmosyna in secreto: et Pater tuus videns in secreto, ipse reddet tibi in manifesto.

5 Et quum ores, non eris sicut hypocritæ: quia amant in synagogis, et in angulis platearum stantes orare, ut appareant hominibus. amen dico vobis, quod excipiunt mercedem suam.

6 Tu autem cum ores, intra in cubiculum tuum, et claudens ostium tuum, ora Patrem tuum qui in secreto: et Pater tuus conspiciens in secreto, reddet tibi in apparenti.

7 Orantes autem ne inania loquamini, sicut ethnici, arbitrantur enim quod in multiloquio suo exaudientur.

8 Ne igitur assimilemini eis: novit enim Pater vester quorum usum habetis, ante vos petere eum.

9 Sic ergo orate vos: Pater noster qui in cælis, sanctificetur nomen tuum.

10 Adveniat regnum tuum Fiat voluntas tua, sicut in cælo et in terra.

11 Panem nostrum super substantialem da nobis hodie

12 Καὶ ἄφετε ἡμῖν τὰ ὀφειλή-
ματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν
τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς
πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασι-
λεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς
τεὺς αἰῶνας· ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώ-
ποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐ-
ράνιος·

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀν-
θρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ πα-
ραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γί-
νεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρο-
ποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα
αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νεστεύοντες. ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νεστεύων ἄλεφαί σου
τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
νίψαι·

18 Ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώ-
ποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου
τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου
ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
σοι ἐν τῷ φανερῷ.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θη-
σαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ
βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
διορύσσουσι, καὶ κλέπτουσι·

20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυ-
ροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε
βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται
οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς
ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐσ-
τιν ὁ ὀφθαλμὸς· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς
σου ἀπλωθῆ ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου
φωλεῖνον ἔσται·

12 Et dimitte nobis debita
nostra, sicut et nos dimittimus
debitoribus nostris.

13 Et ne inferas nos in ten-
tationem, sed libera nos à ma-
lo. Quoniam tuum est regnum,
et potentia, et gloria in secula
Amen.

14 Si enim dimiseritis homi-
nibus lapsus eorum, dimittet et
vobis Pater vester cælestis.

15 Si autem non dimiseritis
hominibus lapsus ipsorum, nec
Pater vester dimittet lapsus
vestros.

16 Quum autem jejunatis,
ne fiatis sicut hypocritæ, ob-
tristati; obscurant enim facies
suas; ut appareant hominibus
jejunantes. amen dico vobis,
quia recipiunt mercedem suam.

17 Tu autem jejunans, un-
ge tuum caput, et faciem tuam
lava:

18 Ut ne appareas homini-
bus jejunans, sed Patri tuo qui
in secreto: et Pater tuus vi-
dens in secreto, reddet tibi in
manifesto.

19 Ne thesaurizate vobis
thesauros in terra, ubi ærugo
et tinea exterminat, et ubi fu-
res perfodiunt, et furantur.

20 Thesaurizate autem vo-
bis thesauros in cælo, ubi ne-
que ærugo, neque tinea exter-
minat, et ubi fures non effodi-
unt, nec furantur.

21 Ubi enim est thesaurus
vester, ibi erit et cor vestrum

22 Lucerna corporis est oculo
lucis: si igitur oculus tuus sim-
plex fuerit, totum corpus tuum
lucidum erit.

23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πο-
νηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν
ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοί,
σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον ;

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓναμισήσει,
καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀν-
θέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονή-
σει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμμωνᾷ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φά-
γητε, καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι
ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ
πλεῖον ἐστί τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶ-
μα τοῦ ἐνδύματος ;

26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ
θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀπο-
θήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον
διαφέρετε αὐτῶν ;

27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύ-
ναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πηχυν ἓνα ;

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμ-
νᾶτε ; καταμάθετε τὰ κρίνα τῶ ἀγροῦ
πῶς αὐξάνει· ἔκδο δὲ νῆθει.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σο-
λομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ πε-
ριεβάλετο ὡς ἐν τούτων·

30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ
σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβαν-
ον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμ-
φιένουσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς,
ὀλιγόπιστοι ;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγον-
τες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ
τί περιβαλώμεθα ;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη
ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν

23 Si autem oculus tuus ma-
lus fuerit, totum corpus tuum
tenebrosus erit. si ergo lumen
quod in te, tenebræ sunt, tene-
bræ quantæ ?

24 Nemo potest duobus do-
minis servire : aut enim unum
oderit, et alterum diligit : aut
unum amplexabitur, et alterum
despiciet. non potestis Deo
servire et mammonæ.

25 Propter hoc dico vobis,
ne anxietur animæ vestræ,
quid manducetis, et quid biba-
tis : neque corpori vestro, quid
induamini. nonne anima plus
est esca, et corpus indumento ?

26 Inspicite in volatilia cæ-
li, quoniam non seminant, ne-
que metunt, neque congregant
in horrea, et Pater vester cæ-
lestis pascit illa. nonne vos
magis excellitis illis ?

27 Quis autem ex vobis anx-
iatus potest adjicere ad statu-
ram suam cubitum unum ?

28 Et circa vestimentum
quid anxiamini ? Observate lilia
agri quomodo augentur : non
fatigantur, neque nent.

29 Dico autem vobis, quo-
niam nec Salomon in omni
gloria sua amictus est sicut
unum istorum.

30 Si autem fœnum agri ho-
die existens, et cras in cliba-
num injectum, Deus sic circu-
mornat, non multò magis vos,
exiguæ fidei ?

31 Ne igitur anxietur, di-
centes : Quid manducabimus,
aut quid bibemus, aut quid cir-
cumamiciemur ?

32 Omnia enim hæc gentes
inquirunt. Novit enim Pater

ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων.

33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Μ**Η' κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε.

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

4 Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου; καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου·

5 Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες βῆξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

9 Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρω-

vester cælestis quod opus habetis norum omnium.

33 Quærite autem primum regnum Dei, et justitiam ejus, et hæc omnia adponentur vobis

34 Ne igitur anxie mini in cras : nam cras curabit suaip-sius : sufficiens diei malitia sua.

CAPUT VII.

1 **N**E judicate, ut non judicemini.

2 In quo enim judicio judicaveritis, judicabimini : et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis.

3 Quid autem intueris festucam quæ in oculo fratris tui, at in tuo oculo trabem non animadvertis ?

4 Aut quomodo dices fratri tuo : Sine ejiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs in oculo tuo ?

5 Hypocrità, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc intueberis ejicere festucam de oculo fratris tui.

6 Ne detis sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas in pedibus suis, et conversi dirumpant vos.

7 Petite, et dabitur vobis : quærite, et invenietis : pulsate, et aperietur vobis.

8 Omnis enim petens accipit. et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

9 Aut quis est ex vobis ho

πος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ;

10 Καὶ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἰδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πῶς μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν ;

12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.

14 Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶ λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβύλων σῦκα ;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς πονηροὺς ποιεῖν, ἔδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-

mo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem dabit ei ?

10 Et si piscem petierit, nunquid serpentem dabit ei ?

11 Si ergo vos mali existetis, nōstis data bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis, dabit bona petentibus se ?

12 Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, ita et vos facite illis. Hæc enim est Lex et Prophetæ.

13 Intrate per angustam portam, quia lata porta et spatiosa via ducens ad perditionem, et multi sunt ingredientes per eam.

14 Quia angusta porta, et stricta via ducens ad vitam, et pauci sunt invenientes eam.

15 Attendite verò à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in indumentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces.

16 A fructibus eorum agnoscetis eos. Nunquid colligunt à spinis uvam, aut de tribulis ficum ?

17 Sic omnis arbor bona fructus bonos facit : at cariosa arbor fructus malos facit.

18 Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor cariosa fructus pulchros facere.

19 Omnis arbor non faciens fructum pulchrum, exscinditur, et in ignem injicitur.

20 Itaque ex fructibus eorum agnoscetis eos.

21 Non omnis dicens mihi, Domine, Domine, intrabit in

λείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θελημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προσφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν ;

23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιῇ αὐτοὺς, ὁμοιωθῶ αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ ὅστις ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον·

27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

Κεφ. η'. 8.

1 **Κ**ΑΤΑΒΑΝΤΙ δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

regnum cælorum : sed faciens voluntatem Patris mei, qui in cælis.

22 Multi dicent mihi in illa die : Domine, Domine, nonne tuo nomine prophetavimus, et tuo nomine dæmonia ejecimus, et tuo nomine efficientias multas fecimus ?

23 Et tunc confitebor illis. Quòd nunquam novi vos ; abscedite à me omnes operantes iniquitatem.

24 Omnis ergo quicumque audit mea verba hæc, et facit ea, assimilabo illum viro prudenti, qui ædificavit domum suam super petram.

25 Et descendit pluvia et venerunt flumina, et flaverunt venti, et procubuerunt domui illi, et non cecidit : fundata erat enim super petram.

26 Et omnis audiens mea verba hæc, et non faciens ea, assimilabitur viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam :

27 Et descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et prouerunt domui illi, et cecidit, et fuit casus illius magnus.

28 Et factum est, quum consummasset Jesus sermones hos, stupebant illum turbæ super doctrina ejus.

29 Erat enim docens eos ut auctoritatem habens, et non sicut Scribæ.

CAPUT VIII.

1 **D**ESCENDENTE autem eo de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ

2 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν προσ-
εκύνη αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέ-
λης, δύνασαί με καθαρίσαι.

3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψα-
το αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω,
καθαρίσθητι· Καὶ εὐθέως ἐκαθα-
ρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅρα μηδενὶ εἰπῆς· ἀλλὰ ὑπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μω-
σῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς
Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἐκα-
τόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν,

6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς,
δεινῶς βασανιζόμενος.

7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκατόνταρ-
χος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα
μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῆς· ἀλλὰ
μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ
παῖς μου.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι
ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπὲρ ἐμαυτὸν
στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, πυ-
ρεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ,
ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ
μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύ-
μασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν·
Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι,
καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τῶν οὐρανῶν·

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
βληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
βρυγμὸς τῶν ὀδόντων

2 Et ecce leprosus veniens,
adorabat eum, dicens : Domi-
ne, si velis, efficax es me mun-
dare.

3 Et extendens manum, teti-
git eum Jesus, dicens : Volo
mundare. Et confestim mun-
data est ejus lepra.

4 Et ait illi Jesus : Vide,
nemini dixeris : sed abi, teip-
sum ostende sacerdoti, et offer-
munus quod præcepit Moyses,
in testimonium illis.

5 Introeunte autem Jesu in
Capernaum, accessit ad eum
Centurio, appellans eum,

6 Et dicens : Domine, puer
meus jacet in domo paralyticus
vehementer discruciat.

7 Et ait illi Jesus : Ego ve-
niens curabo eum.

8 Et respondens Centurio
ait : Domine, non sum idoneus
ut meum sub tectum intres :
sed tantum dic verbum, et sa-
nabitur puer meus.

9 Etenim ego homo sum sub
auctoritatem, habens sub meip-
sum milites : et dico huic, Va-
de, et vadit : et alii, Veni, et
venit : et servo meo, Fac hoc,
et facit.

10 Audiens autem Jesus, mi-
ratus est : et ait sequentibus :
Amen dico vobis, neque in Is-
raël tantam fidem inveni.

11 Dico autem vobis, quod
multi ab orientibus et occiden-
tibus venient, et recumbent
cum Abraham, et Isaac, et Ja-
cob in regno cælorum.

12 Filii autem regni ejicien-
tur in tenebras exteriores : ibi
erit fletus, et fremitus dentium

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῳ ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·

15 Καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ.

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.

17 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “ Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.”

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἰς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ὀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πεῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

21 Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς·

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ

13 Et dixit Jesus Centurioni. Abi, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer ejus in hora illa.

14 Et ingressus Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem et febricitantem :

15 Et tetigit manum ejus, et dimisit eam febris : et surrexit, et ministrabat eis.

16 Vespere autem facto, obtulerunt ei dæmoniacos multos, et eiciebat spiritus verbo et omnes malè habentes sanabat :

17 Ut adimpleretur dictum per Isaiam Prophetam, dicentem : Ipse infirmitates nostras accepit, et ægrotationes portavit.

18 Videns autem Jesus multas turbas circum se, jussit abire in ulterius.

19 Et accedens unus Scriba, ait illi : Magister, sequar te quocumque ieris.

20 Et dicit ei Jesus : Vulpes foveas habent, et volucres cæli umbracula : Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

21 Alius autem discipulorum ejus ait illi : Domine, permitte mihi primùm abire, et sepelire patrem meum.

22 At Jesus ait illi : Sequere me, et dimitte mortuos sepelire suos mortuos.

23 Et ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus.

24 Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navi-

πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέριον εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοι, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδοὺ, ὤρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρηνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις

B

culam operiri sub fluctibus. ipse verò dormiebat.

25 Et accedentes discipuli ejus, suscitaverunt eum, dicentes : Domine, salva nos, perimus.

26 Et dicit eis : Quid timidi estis, exiguæ fidei? Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna.

27 At homines mirati sunt, dicentes : Qualis est hic, quia et venti et mare obediunt ei ?

28 Et venienti ipsi in ulteriori in regionem Gergesenum, occurrerunt ei duo dæmoniaci de monumentis exeuntes, sævi nimis, ita ut non valere quenquam transire per viam illam.

29 Et ecce clamaverunt, dicentes : Quid nobis et tibi, Jesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos ?

30 Erat autem longè ab illis grex porcorum multorum pasceus.

31 Verum dæmones appellabant eum, dicentes : Si ejicias nos, permitte nobis abire in gregem porcorum.

32 Et ait illis, Abite. Illi autem exeuntes abierunt in gregem porcorum. Et ecce irruit totus grex porcorum per præceps in mare, et mortui sunt in aquis.

33 Pastores autem fugerunt, et venientes in civitatem, nunciaverunt omnia, et illa quæ dæmoniacorum.

34 Et ecce tota civitas exiit

ἔξῃλθεν εἰς Ἰυνάντησιν τῷ Ἰησοῦ·
καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν
ὄπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Κεφ. θ' 9.

1 **Κ**Αὶ ἐμῆς εἰς τὸ πλοῖον, διε-
πέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν
ἰδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοῦ, προσέφερον αὐτῷ
παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημέ-
νον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν
αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· Θάρ-
σει τέκνον, ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου.

3 Καὶ ἰδοῦ, τινὲς τῶν Γραμμα-
τέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασ-
φημεῖ.

4 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυ-
μήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἰνατί ὑμεῖς
ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν;

5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰ-
πεῖν· Ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι·
ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπάτει;

6 Ἴνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς
γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· τότε λέγει
τῷ παραλυτικῷ· Ἐγερθεὶς ἄρῃ
σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
οἶκόν σου.

7 Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπήλθεν εἰς τὸν
οἶκον αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμα-
σαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν
δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώ-
ποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ-
θεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ
τῷ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον·
καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι.
Καὶ ἀναστὰς, ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακει-
μένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοῦ, πολλοὶ
σελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες,

in occursum Jesu. Et videntes
eum, rogabant ut transiret à
finibus eorum.

CAPUT IX.

1 **E**T ascendens in navicu-
lam, trajecit, et venit
in propriam civitatem.

2 Et ecce offerebant ei pa-
ralyticum in lecto jacentem :
et videns Jesus fidem illorum,
dixit paralytico : Confide fili,
remittuntur tibi peccata tua.

3 Et ecce quidam Scribarum
dixerunt in seipsis : Hic blas-
phemat.

4 Et videns Jesus cogitatio-
nes eorum, dixit, Ut quid vos
cogitatis mala in cordibus ves-
tris ?

5 Quid enim est facilius, di-
cere : Dimittuntur tibi pecca-
ta : an dicere, Erigere, et am-
bula ?

6 Ut autem sciatis quòd
auctoritatem habet Filius ho-
minis in terra remittere pec-
cata : tunc ait paralytico : E-
rectus tolle tuum lectum, et
abi in domum tuam.

7 Et erectus abiit in domum
suam.

8 Videntes autem turbæ,
timuerunt, et glorificaverunt
Deum, dantem auctoritatem
talem hominibus.

9 Et præteriens Jesus inde,
vidit hominem sedentem in te-
lonio, Matthæum dictum : et
ait illi : Sequere me : et sur-
gens sequutus est eum.

10 Et factum est eo dicenti-
bente in domo, et ecce multi
publicani et peccatores venien-

συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν ;

12 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 Προσευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν· Ἐλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσι ;

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν ὁ νυμφίος ; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίσθημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς, καὶ ἀμφοτέρω συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων ἐλθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν, ἐπίθεε τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

tes, discumbebant cum Jesu, et discipulis ejus.

11 Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus : Quare cum publicanis et peccatoribus manducat Magister vester ?

12 At Jesus audiens, ait illis : Non usum habent valentes medico, sed malè habentes.

13 Euntes autem discite quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

14 Tunc adeunt eum discipuli Joannis, dicentes : Quare nos et Pharisæi jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejunant ?

15 Et ait illis Jesus, Nunquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus ? Venient autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt.

16 Nemo autem injicit injectionem panni rudis in vestimentum vetus : aufert enim plenitudinem ejus à vestimento, et pejor scissura fit.

17 Neque mittunt vinum novum in utres veteres : si autem minus, rumpuntur utres, et vinum effluit, et utres pereunt : sed mittunt vinum novum in utres novos, et ambo conservantur.

18 Hæc illo loquente eis, ecce princeps veniens, adorabat eum dicens : Quòd filia mea modò defuncta est : sed veniens impone manum tuam super eam et vivet

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θυγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς, καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,

24 Λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ Κύριε.

29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.

30 Καὶ ἀνεψῆχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.

31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διαφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

19 Et surgens Jesus sequebatur eum, et discipuli ejus.

20 Et ecce mulier sanguiflua duodecim annis, accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus.

21 Dicebat enim in seipsa. Si tantum tetigero vestimentum ejus, servabor.

22 At Jesus conversus, et videns eam, dixit: Confide filia, fides tua servavit te. Et servata est mulier ab hora illa.

23 Et veniens Jesus in domum Principis, et videns tibicides et turbam tumultuantem,

24 Dicit illis: Recedite non enim mortua est puella, sed dormit. Et deridebant eum.

25 Quum verò ejecta esset turba, ingressus apprehendit manum ejus, et surrexit puella.

26 Et exiit fama hæc in universam terram illam.

27 Et transeunte inde Jesu, sequuti sunt eum duo cæci, clamantes, et dicentes: Misere nostri fili David.

28 Venienti autem in domum, accesserunt ad eum cæci. Et dicit eis Jesus: Creditis quòd possum hoc facere? Dicunt ei: Utique Domine.

29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum fidem vestram fiat vobis.

30 Et aperti sunt eorum oculi: et comminatus est illis Jesus, dicens: Videte ne quis sciat:

31 Illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον·

33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐξήμιμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·

38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**Αὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτῶν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἄνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

3 Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης·

32 Illis autem egressis, ecce obtulerunt ei hominem mutum dæmoniacum.

33 Et ejecto dæmonio, locutus est mutus, et miratæ sunt turbæ, dicentes, Nunquam apparuit sic in Israël.

34 Pharisæi autem dicebant: In principe dæmoniorum ejicit dæmones.

35 Et circumibat Jesus civitates omnes, et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans euangelium regni, et curans omnem languorem, et omnem infirmitatem in populo.

36 Videns autem turbas, misertus est de eis, quia erant vexati, et dispersi sicut oves non habentes pastorem.

37 Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci.

38 Supplicate ergo domino messis, ut emittat operarios in messem suam.

CAPUT X.

1 **E**T advocans duodecim discipulos suos, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicere eos, et curare omnem languorem, et omnem infirmitatem.

2 Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc: Primus, Simon dictus Petrus, et Andreas frater ejus, Jacobus Zebedæi, et Joannes frater ejus.

3 Philippus et Bartholomæus: Thomas et Matthæus pub-

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·

4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρῦσσετε, λέγοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

9 Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν·

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· καὶκεῖ μέναιτε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ ἐὰν μὲν ᾗ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾗ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.

14 Καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς

licanus : Jacobus Alphæi, et Lebbæus cognominatus Thaddæus :

4 Simon Chananites, et Judas Iscariotes, qui et tradens eum.

5 Hos duodecim legavit Jesus, denunciâns eis, dicens : In viam gentium ne abieritis, et in civitatem Samaritanorum ne intraveritis.

6 Ite autem magis ad oves perditas domus Israël.

7 Euntes autem prædicate, dicentes : Quia appropinquavit regnum cælorum.

8 Infirmos curate, leprosos mundate, mortuos suscite dæmones ejicite. gratis accepistis, gratis date.

9 Ne possideatis aurum, neque argentum, neque æs in zonis vestris :

10 Non peram in viam, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam : dignus enim operarius alimento suo est.

11 In quamcunque autem civitatem aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit : et ibi manete donec exeatis.

12 Intranses autem in domum, salutate eam.

13 Et si quidem fuerit domus, digna, ingrediatur pax vestra super eam : si autem non fuerit digna, pax vestra ad vos convertatur.

14 Et qui non receperit vos neque audierit sermones vestros. exeuntes domo vel civi-

πόλεις ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κοριοστὸν τῶν πυδῶν ὑμῶν.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομορρῶων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περισστεραί.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλῶντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔστος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἄν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· εἰ τὸν ἰχοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν,

tate illa, excutite pulverem pedum vestrorum.

15 Amen dico vobis, Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die iudicii, quam civitati illi.

16 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Es tote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut colubæ.

17 Cavete autem ab hominibus: Tradent enim vos in confessus, et in synagogis suis flagellabunt vos.

18 Et ad præsides autem et reges agemini propter me, in testimonium illis, et gentibus.

19 Quum autem tradent vos, ne anxie mini quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquemini.

20 Non enim vos estis loquentes, sed spiritus Patris vestri loquens in vobis.

21 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et insurgent nati in parentes, et morte afficient eos.

22 Et eritis in visi ab omnibus propter nomen meum: Verum permanens in finem, hic servabitur.

23 Quum autem insequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non finietis civitates Israël, donec veniat Filius hominis.

24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum.

25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servus sicut dominus ejus. Si patrem familias Beelzebul voca-

πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ ἕξ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.

28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἐν ἓξ αὐτῶν οὐ πεισεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ;

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημένοι εἰσὶ.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς ἔν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ γὰρ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἀνθρώπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ

verunt, quanto magis domesticos ejus ?

26 Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est occultum, quod non revelabitur, et abditum, quod non sciatur.

27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine : et quod in aurem auditis, prædicate super domos.

28 Et ne timeatis ab occidentibus corpus, et animam non valentibus occidere : timete autem magis potentem et animam et corpus perdere in gehenna.

29 Nonne duo passeret asse væneunt ? et unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.

30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt.

31 Ne ergo timeatis : multis passeribus præstatis vos.

32 Omnis ergo qui confitebitur in me coram hominibus, confitebor et ego in eo coram Patre meo qui in cælis.

33 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo eum et ego coram Patre meo qui in cælis.

34 Ne arbitremini quòd veni jacere pacem in terram : non veni jacere pacem, sed gladium.

35 Veni enim dividere hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam :

36 Et inimici hominis, domestici ejus :

37 Diligens patrem aut matrem super me, non est me dig

φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

39 Ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

42 Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς. Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναελλέπουσι, καὶ κωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

6 Καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

nus : et amans filium aut filiam super me, non est me dignus.

38 Et qui non capit crucem suam, et sequitur post me, non est me dignus

39 Inveniens animam suam, perdet illam : et perdens animam suam propter me, inveniet eam.

40 Suscipiens vos, me suscipit : et me suscipiens, suscipit mittentem me.

41 Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ, mercedem Prophetæ capiet : et recipiens justum in nomen justi, mercedem justi capiet.

42 Et quicumque potaverit unum minimorum istorum poculum frigidæ tantum in nomen discipuli, Amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAPUT XI.

1 **ET** factum est quum finisset Jesus constituens duodecim discipulis suis, transiit inde docere et prædicare in civitatibus eorum.

2 At Joannes audiens in carcere opera Christi, mittens duos discipulorum suorum,

3 ait illi : Tu es veniens an alium exspectamus ?

4 Et respondens Jesus ait illis : Euntes renunciate Joanni quæ auditis et videtis :

5 Cæci vident, et claudi circumambulant, leprosi mundantur, et surdi audiunt, mortui resurgunt, et pauperes evangelizantur.

6 Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἄλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοῦ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

9 Ἄλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

10 Οὗτος γὰρ ἐστὶ, περὶ ᾧ γέγραπται· “Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σε, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.”

11 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν.

14 Καὶ εἰ θέλετε δεῦξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἐρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω.

16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν,

17 Καὶ λέγουσιν· Ἡυλῆσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὤρχησασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε

7 His autem euntibus, cœpit Jesus dicere turbis de Joanne Quid existis in desertum spectare? arundinem à vento agitatum?

8 Sed quid existis videre? hominem in mollibus vestimentis circumamictum? Ecce mollia ferentes in domibus regum sunt.

9 Sed quid existis videre? Prophetam? Utique, dico vobis, et abundantius Propheta.

10 Hic enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

11 Amen dico vobis, non excitatus est in natis mulierum major Joanne Baptista. Verum minor in regno cœlorum, major illo est.

12 A verò diebus Joannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.

13 Omnes enim Prophetæ et Lex usque ad Joannem prophetaverunt.

14 Et si vultis recipere, ipse est Elias futurus venire.

15 Habens aures audire, audiat.

16 Cui autem assimilabe generationem istam? Similis est pueris in foris sedentibus, et acclamantibus sociis suis,

17 Et dicentibus, Tibia sonuimus vobis, et non saltastis: lamentavimus vobis, et non planxistis.

18 Venit enim Joannes ne-

ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι·
Δαιμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν·
Ἰδοῦ, ἀνθρώπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ
ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων
αὐτῆς.

20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίξειν τὰς
πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσταί
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ
Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σι-
δῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενό-
μεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
καὶ σποδῶ μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοῦμ, ἡ ἕως
τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἁδου
καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις
ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
μερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῆ Σο-
δόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως, ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκρι-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐξομολο-
γοῦμαι σοί, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ
ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι ἔτως ἐγένε-
το εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγί-
νῶσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ
τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ
υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀ-
ποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ

que manducans, neque bibens :
et dicunt, Dæmonium habet.

19 Venit filius hominis man-
ducans et bibens, et dicunt,
Ecce homo edax et vinipotator,
publicanorum amicus et
peccatorum. et justificata est
sapientia à filiis ipsius.

20 Tunc cœpit exprobrare
civitates, in quibus factæ sunt
plurimæ efficacitates ejus, quia
non pœnituisent.

21 Væ tibi Chorazin, væ
tibi Bethsaida, quia si in Tyro
et Sidone factæ essent efficaci-
tates factæ in vobis, olim in
sacco et cinere pœnituisent.

22 Cæterùm dico vobis, Ty-
ro et Sidoni remissus erit in die
judicii, quàm vobis.

23 Et tu Capernaum, quæ
usque cælum alte posita, usque
infernum dimitteris. quia si in
Sodomis factæ fuissent efficaci-
tates factæ in te, mansissent
usque hodie.

24 Cæterùm dico vobis,
quòd terræ Sodomorum remis-
sius erit in die judicii, quàm
tibi.

25 In illo tempore respon-
dens Jesus, dixit : Confiteor
tibi, Pater, Domine cæli et
terræ, quia abscondisti hæc à
sapientibus et intelligentibus,
et revelasti ea imbecillis.

26 Ita Pater, quoniam sic
fuit placitum ante te.

27 Omnia mihi tradita sunt
à Patre meo. Et nemo agnos-
cit Filium, nisi Pater : neque
Patrem quis agnoscit, nisi Fi-
lius, et cui voluerit Filius re-
velare.

28 Venite ad me omnes la

κοπιῶντες· καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι πραῖός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρὸν ἐστίν.

Κεφ. ιβ. 12.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπεινάσαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἐξεστὶ πειεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπεινάσεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;

6 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε.

7 Εἰ δὲ ἐγνώκατε τί ἐστίν· Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους.

8 Κύριος γὰρ ἐστὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν· καὶ ἐπηρώτησαν

borantes, et onerati, et ego recreabo vos.

29 Tollite jugum meum super vos, et discite à me, quia mitis sum, et humilis corde : et invenietis requiem animabus vestris.

30 Nam jugum meum blandum, et onus meum leve est.

CAPUT XII.

1 **I**N illo tempore abiit Jesus Sabbatis per sata : at discipuli ejus esurierunt, et cœperunt vellere spicas, et manducare.

2 Verum Pharisæi videntes, dixerunt ei : Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere in Sabbato.

3 Ille verò dixit eis : Non legistis quid fecerit David, quando esuriit ipse et qui cum eo ?

4 Quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licitum erat ei edere, neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis ?

5 Aut non legistis in lege, quia Sabbatis Sacerdotes in sacro Sabbatum violant, et inculpati sunt ?

6 Dico autem vobis, quod sacro major est hic.

7 Si autem sciretis quid est, Misericordiam volo, et non sacrificium, non condemnassetis inculpatos.

8 Dominus enim est et Sabbati Filius hominis.

9 Et transiens inde, venit in synagogam eorum.

10 Et ecce homo erat manum habens aridam et interro-

αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἐν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτεινον τὴν χεῖρα σου, καὶ ἔξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγίης, ὡς ἡ ἄλλη.

14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἔξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας.

16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν·

17 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

18 Ἴδου, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λῖνον τυφόμενον οὐ σέσει, ἕως ἂν ἐκθάλῃ εἰς νίκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι·

22 Τότε προσηγάθη αὐτῷ δαι-

gabant eum, dicentes, Si licet Sabbatis curare? ut accusarent eum.

11 Ipse autem dixit illis, Quis erit ex vobis homo qui habebit ovem unam, et si ceciderit hæc Sabbatis in foveam, nonne apprehendet eam et eriget?

12 Quanto igitur præstat homo ove? Itaque licet Sabbatis bene facere.

13 Tunc ait homini exsiccata habenti manum: Extende manum tuam, et extendit: et restituta est sana, sicut altera.

14 At Pharisæi consilium ceperunt adversus eum, exeuntes, ut eum perderent.

15 At Jesus cognoscens, recessit inde: et sequutæ sunt eum turbæ multæ, et curavit eos omnes:

16 Et increpavit eos ut ne manifestum eum facerunt:

17 Ut adimpleretur pronunciatum per Esaiam Prophetam, dicentem:

18 Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectata est anima mea. Ponam Spiritum meum super eum, et iudicium gentibus annuntiabit.

19 Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus

20 Calamum contritum non confringet, et linum fumigans non extinguet, donec ejiciat in victoriam iudicium.

21 Et in nomine ejus gentes sperabunt.

22 Tunc allatus est ei dæ-

μονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι Ἰσὺς ἐστίν ὁ υἱὸς Δαβὶδ ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις, ἣ οἰκία μερισθεῖσα, καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται.

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς ἔκν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτῆς ;

27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι ; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεῷ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει ;

30 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστί· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὅς ἂν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται

moniacus, cæcus et mutus : et curavit eum, ita ut cæcum et mutum et loqui et videre.

23 Et stupebant omnes turbæ, et dicebant : Numquid hic est ille Christus filius David ?

24 At Pharisæi audientes, dixerunt, Hic non ejicit dæmones, si non in Beelzebul principe dæmoniorum.

25 Sciens autem Jesus cogitationes eorum, dixit eis : omne regnum divisum contra se, desolabitur : et omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit.

26 Et si satanas satanam ejicit, in seipsum divisus erit· quomodo ergo stabit regnum ejus.

27 Et si ego in Beelzebul ejicio dæmones, filii vestri in quo ejiciunt ? Propter hoc ipsi vestri erunt judices.

28 Si autem ego in Spiritu Dei ejicio dæmones, igitur per venit in vos regnum Dei.

29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, et vasa ejus diripere, si non primùm alligaverit fortem, et tunc domum illius diripiet ?

30 Non existens mecum, contra me est : et qui non congrat mecum, spargit.

31 Propter hoc dico vobis· Omne peccatum, et blasphemia remittetur hominibus : verùm Spiritus blasphemia non remittetur hominibus.

32 Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei : qui autem dixerit contra Spiritum sanctum

αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

34 Γενήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥήμα ἄργον, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιώθησῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σου σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προφήτου·

40 Ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· ἔτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῆ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωῆ ὧδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς

non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro.

33 Aut facit arborem pulchram, et fructum ejus pulchrum : aut facite arborem cariosam, et fructum ejus cariosum : ex enim fructu arbor agnoscitur.

34 Progenies viperarum quomodo potestis bona loqui mali existentes? ex enim abundantia cordis os loquitur.

35 Bonus homo de bono thesauro cordis ejicit bona : et malus homo de malo thesauro ejicit mala.

36 Dico autem vobis, quæd omne verbum otiosum quod loquuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die judicii.

37 Ex enim verbis tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

38 Tunc responderunt quidam Scribarum et Phariseorum, dicentes : Magister, volumus à te signum videre.

39 Ille autem respondens ait illis : Generatio mala et adultera signum appetit : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ.

40 Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies et tres noctes : sic erit Filius hominis in corde terræ tres dies et tres noctes.

41 Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam : quia pœnituerunt in prædicationem Jonæ : et ecce plus Jona hic.

42 Regina Austri excitabitur in judicio cum generatione ista.

ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὤδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὕρισκει.

44 Τότε λέγει· Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν, εὕρισκει σχολάζοντα, σεσωρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἐτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντές αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω εἰστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός, καὶ ἀδελφή, καὶ μήτηρ ἐστίν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Ε**Ν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν·

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν

et condemnabit eam : quia venit à finibus terræ audire sapientiam Solomonis : et ecce plus Solomon hic.

43 Quum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per inaquosa loca, quærens requiem, et non invenit.

44 Tunc dicit : Revertar in domum meam unde exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis purgatam, et ornatam.

45 Tunc vadit, et assumit cum ipso septem alios spiritus nequiores seipso, et intrantes habitant ibi : et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic nequam.

46 Adhuc autem eo loquente turbis, ecce mater et fratres ejus stabant foris, quærentes ei loqui.

47 Dixit autem quidam ei : Ecce mater tua, et fratres tui foris stant, quærentes tibi loqui.

48 At ipse respondens ait dicenti sibi. Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei ?

49 Et extendens manum suam in discipulos suos, dixit : Ecce mater mea et fratres mei.

50 Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis, ipse meus frater, et foror, et mater est.

CAPUT XIII.

1 **I**N verò die illo exiens Jesus de domo, sedebat secundam mare.

2 Et congregatæ sunt ad eum

ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμῆντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἴδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρῶδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν καλὴν, καὶ εἰδοῦ καρπὸν ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται ὑπὸ αὐτοῦ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν· οὐδὲ συνιοῦσι.

14 Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἣ λέγεται· Ἄκοῦ ἄκούετε, καὶ οὐ μὴ

turbæ multæ, ita ut ipse in naviculam ascendens sedere : et omnis turba in littore stabat.

3 Et locutus est eis multa in parabolis, dicens, Ecce exiit seminator seminare.

4 Et in seminare ipsum, hæc quidem ceciderunt secus viam, et venerunt volucres et comederunt ea.

5 Alia autem ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram multam : et continuo exorta sunt, propter non habere altitudinem terræ.

6 Sole autem orto, æstuaverunt, et propter non habere radicem, exaruerunt.

7 Alia autem ceciderunt in spinas, et insurrexerunt spinæ, et suffocaverunt ea.

8 Alia autem ceciderunt in terram bonam, et dabant fructum, hoc centum, hoc autem sexaginta, hoc autem triginta.

9 Habens aures audire, audiat.

10 Et accedentes discipuli, dixerunt ei : Quare in parabolis loqueris eis ?

11 Ille autem respondens ait illis : Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum. illis autem non est datum.

12 Quisquis enim habet, dabitur ei, et abundabit ; qui autem non habet, et quod habet auferetur ab eo.

13 Propter hoc in parabolis eis loquor, quod videntes non vident, et audientes non audiunt, neque intelligunt :

14 Et adimpletur eis prophetia Esaiæ, dicens : Auditum audietis, et non intelligetis .

συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς·”

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὧστα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος.

19 Παντὸς ἀκούειτος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἄρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδι, ὁ ἀρρῆς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τέθεικε, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ συνιάν· ὅς δὲ καρ-

et intuentes intuebimini, et non videbitis.

15 Incrassatum est enim cor populi hujus, et auribus graviter audierunt, et oculos suos clauserunt, nequando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.

16 Vestri autem beati oculi, quia intuentur, et aures vestrae quia audiunt.

17 Amen quippe dico vobis, quia multi Prophetæ et justi cupierunt intueri quæ intuemini, et non viderunt; et audire quæ auditis, et non audierunt.

18 Vos ergo audite parabolam seminantis.

19 Omnis audientis verbum regni, et non intelligentis, venit malus, et rapit seminatum in corde ejus: hic est qui secus viam seminatus.

20 Qui autem super petrosa seminatus, hic est qui verbum audiens, et continuò cum gaudio sumens illud.

21 Non habet autem radicem in se ipso, sed temporalis est; facta autem tribulatione aut persecutione propter verbum, statim scandalizatur.

22 Qui autem in spinas seminatus, hic est qui verbum audiens, et anxietas seculi istius, et deceptio divitiarum suffocat verbum, et infructuosus fit.

23 Qui verò in terram pulchram seminatus, hic est qui verbum audiens et intelligens

ποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνα μέσον τοῦ σίτου· καὶ ἀπῆλθεν.

26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χορτός, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν ἔν ἔχει τὰ ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ· Θελεῖς ἔν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ ἔφη, Οὐ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμάς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπewς, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ.

32 Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μείζον τῶν λαχάνων ἐστὶ· καὶ γίνεται· δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ

quique fructum fert, et facit, hoc quidem centum, hoc autem sexaginta, hoc verò triginta.

24 Aliam parabolam proposuit illis, dicens : Assimilatum est regnum cælorum homini seminanti pulchrum semen in agro suo.

25 In verò dormire homines, venit ejus inimicus, et seminavit zizania in medio tritici, et abiit.

26 Quum autem crevit herba, et fructum fecit, tunc apparuerunt et zizania.

27 Accedentes autem servi patris familias dixerunt ei : Domine, nonne pulchrum semen seminasti in tuo agro ? Unde ergò habet zizania ?

28 Ille verò ait illis : Inimicus homo hoc fecit. At servi dixerunt ei : Vis igitur abeuntes colligamus ea ?

29 Ille verò ait : Non ; ne forte colligentes zizania, eradicetis simul eis triticum.

30 Sinite crescere utraque usque ad messem : et in tempore messis dicam messoribus, Colligite primùm zizania, et alligate ea in fasciculos, ad comburendum ea : at triticum congregate in horreum meum

31 Aliam parabolam proposuit eis, dicens : Simile est regnum cælorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo.

32 Quod minus quidem est omnium seminum : quum autem creverit, majus omnibus oleribus est, et fit arbor, ta ut ve

πειτεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως ἃ ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς.

35 Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῆς προφῆτης, λέγοντος· “Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.”

36 Τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· καὶ προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, ἔσθι εἰσὶν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν, οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταί, ἄγγελοί εἰσιν.

40 Ὡσπερ ἐν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου.

41 Ἀποστέλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιῶντας τὴν ἀνομία·

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

nire volucres caeli, et in ramicula facere in ramis ejus.

33 Aliam parabolam loquutus est eis : Simile est regnum caelorum fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinae satis tribus usquequo fermentatum est totum.

34 Haec omnia loquutus est Jesus in parabolis turbis : et sine parabola non loquebatur eis :

35 Ut impleretur pronunciatum per Prophetam, dicentem : Aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita a constitutione mundi.

36 Tunc dimittens turbas, venit in domum Jesus : et accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes : Explica nobis parabolam zizaniorum agri.

37 Ille vero respondens ait illis : Seminans pulchrum semen, est Filius hominis.

38 At ager est mundus. Verum pulchrum semen, hi sunt filii regni. At zizania, sunt filii mali.

39 At inimicus seminans ea, est diabolus. At messis, consummatio seculi est. At messores, angeli sunt.

40 Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur. sic erit in consummatione seculi.

41 Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala, et facientes iniquitatem :

42 Et mittet eos in caminum ignis. ibi erit fletus et fremitus dentium

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὄτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

44 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρών ἀνθρώπος ἐκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκ εἴνου.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας.

46 Ὁς εὐρών ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν, πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ.

48 Ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναεῖθασαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

50 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ Κύριε.

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τῆτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ

43 Tunc justi fulgebunt sicut Sol in regno Patris eorum. Habens aures audire, audiat.

44 Iterum simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro : quem inveniens homo abscondit, et præ gaudio illius vadit, et universa quæ habet vendit, et emit agrum illum.

45 Iterum simile est regnum cælorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas :

46 Qui inveniens unam pretiosam margaritam, abiens vendidit omnia quæ habuit, et emit eam.

47 Iterum simile est regnum cælorum sagenæ jactæ in mare, et ex omni genere cogenti.

48 Quam, quum impleta esset, producentes super littus, et sedentes, collegerunt pulchra in receptacula, at vitiosa foras ejecerunt.

49 Sic erit in consummatione seculi : exhibunt angeli, et segregabunt malos de medio justorum :

50 Et projicient eos in caminum ignis : ibi erit fletus et fremitus dentium.

51 Dicit illis Jesus : Intellexistis hæc omnia ? Dicunt ei, utique Domine.

52 Is autem dixit illis : Propter hoc omnis Scriba doctus in regnum cælorum, similis est homini patrifamilias, qui ejicit de thesauro suo nova et vetera.

53 Et factum est, quum con

Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρην ἐκεῖθεν.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ ἔστίς ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Ε**Ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

6 Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ

summasset Jesus parabolis istas, transiit inde.

54 Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagoga eorum, ita ut obstupefieri ipsos, et dicere: Unde huic sapientia hæc, et efficacitates?

55 Nonne hic est fabri filius? Nonne mater ejus dicitur Maria, et fratres ejus Jacobus, et Joses, et Simon et Judas?

56 Et sorores ejus, nonne omnes apud nos sunt? unde ergo huic illa omnia?

57 Et scandalizabantur in eo. At Jesus dixit eis: non est Propheta inhonoratus, si non in patria sua, et in domo sua.

58 Et non fecit ibi efficacias multas, propter incredulitatem illorum.

CAPUT XIV.

1 **I**N illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu.

2 Et ait pueris suis: Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit à mortuis, et propter hoc efficaciam operantur in eo.

3 Nam Herodes apprehendens Joannem, vinxit eum, et posuit in custodia, propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui.

4 Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi habere eam.

5 Et volens illum occidere, timuit turbam: quia sicut Prophetam eum habebant.

6 Natalitiis autem agendis

Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρξεσε τῷ Ἡρώδῃ.

7 Ὅθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται.

8 Ἡ δὲ, προξικασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὡς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ τῆ ἀπὸ τῶν πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς, εἶδε πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.

15 Ὁψίας δὲ γενομένης, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρελήθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὡς εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

Herodis, saltavit filia Herodia dis in medio, et placuit Herodi.

7 Unde cum juramento spondit ei dare quodcumque postulasset.

8 Illa verò præinstructa à matre sua : Da mihi, inquit, hic in disco caput Joannis Baptistæ.

9 Et contristatus est rex ; propter verò juramenta, et simul accumbentes, jussit dari.

10 Et metens decapitavit Joannem in custodia.

11 Et allatum est caput ejus in disco, et datum est puellæ : et attulit matri suæ.

12 Et accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus, et sepepulerunt illud : et venientes nunciaverunt Jesu.

13 Et audiens Jesus secessit inde in navicula in desertum locum privatim, et audientes turbæ sequutæ sunt eum pedibus de civitatibus.

14 Et exiens Jesus vidit multam turbam, et visceribus affectus est erga eos, et curavit ægrotos eorum.

15 Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes, Solitarius est locus, et hora jam præterit : absolve turbas, ut abeuntes in vicos, mercentur sibi escas.

16 At Jesus dixit eis : Non usum habent abire . date illis vos manducare.

17 Illi autem dicunt ei : Non habemus hic si non quinque panes, et duos pisces.

13 Ὁ δὲ εἶπε Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεύον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνοις πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν ἕως τὸ πέραν, ἕως ἃ ἀπολύσει τοὺς ἰχθλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προεξέσθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραζαν.

27 Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀπακριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα

18 Ille autem ait : Afferte mihi illos huc.

19 Et jubens turbas discumbere super fœna, accipiens quinque panes et duos pisces, suspiciens in cœlum, benedixit : et frangens dedit discipulis panes : at discipuli turbis.

20 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt, et tulerunt redundans fragmentorum duo decim cophinos plenos.

21 At edentes fuerunt viri ferè quinque millia, præter mulieres et pueros.

22 Et statim compulit Jesus discipulos suos ascendere in naviculam, et præcedere eum in ulteriora, usquequo absolveret turbas.

23 Et absolvens turbas, ascendit in montem privatim orare. Vespere autem facto, solus erat ibi :

24 Verùm navicula jam medium maris erat, vexata à fructibus : erat enim contrarius ventus.

25 Quarta autem vigilia noctis, abiit ad eos Jesus circumambulans super mare.

26 Et videntes eum discipuli super mare circumambulantes, turbati sunt, dicentes : Quod phantasma est, et præ timore clamaverunt.

27 Statim autem loquutus est eis Jesus, dicens : Confidite, ego sum : ne metuatis

28 Respondens autem ei Petrus, dixit : Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas

29 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφροσέθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτεινας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

32 Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκεῖνου, ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περιχώρον ἐκεῖνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας.

36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διεσώθησαν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Τ**ότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν

29 Ipse verò ait : Veni. et descendens de navicula Petrus, ambulabat super aquam, venire ad Jesum.

30 Intuitus verò ventum validum, timuit : et incipiens demergi, clamavit, dicens : Domine, serva me.

31 Et continuo Jesus extendens manum, excepit eum, e ait illi : Exiguæ fidei, ad quid dubitasti ?

32 Et inscendentibus illis in navigium, quievit ventus.

33 Qui autem in navigio, venientes adoraverunt eum, dicentes : Verè Dei Filius es.

34 Et transfretantes venerunt in terram Genesaret.

35 Et cognoscentes eum viri loci illius, miserunt in universam circumviciniam illam : et attulerunt ei omnes malè habentes.

36 Et appellabant eum, ut vel solùm tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicumque tetigerunt, perservati sunt.

CAPUT XV.

1 **T**UNC accedunt Jesu ab Hierosolymis Scribæ et Pharisæi, dicentes :

2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum ? non enim lavant manus suas, quum panem manducant.

3 Ipse autem respondens ait illis : Quare et vos transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram ?

4 Nam Deus mandavit, dicens : Honora patrem tuum et

μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπη τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς· καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ.

6 Καὶ ἠχυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταί, καλῶς προσεφῆτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 “ Ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς ἕτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ.

9 Μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.”

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε.

11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος· τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔσκανδαλίσθησαν;

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκρίζωθήσεται.

14 Ἄφετε αὐτοὺς· ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον πεσοῦνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 Οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ

matrem : et, maledicens patrem vel matri, morte finiatur.

5 Vos autem dicitis : Qui cumque dixerit patri vel matri, munus quod si ex me, juveris. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam :

6 Et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram.

7 Hypocritæ, pulchrè prophetavit de vobis Esaias, dicens :

8 Appropinquat mihi populus hic ore suo, et labiis me honorat : at cor eorum longè abest à me.

9 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, mandata hominum.

10 Et advocans turbam, dixit eis : Audite et intelligite :

11 Non intrans in es communem facit hominem : sed egressum ex ore, hoc communem facit hominem.

12 Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt ei : Scis quòd Pharisei audientes sermonem, scandalizati sunt ?

13 Ille autem respondens, ait : Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.

14 Sinite illos : duces sunt cæci cæcorum, cæcus autem cæcum si per viam ducat, ambo in foveam cadent.

15 Respondens autem Petrus, dixit ei : Explica nobis parabolam istam.

16 At Jesus dixit Adhuc et vos non-intelligentes estis ?

17 Nondum consideratis quod

εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται ;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχονται, καὶ κείνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτά ἐστὶ τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἐνίπτους χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναanaία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα, ἐκράυγασεν, αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κραζει ὅπισθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόξιστα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

27 Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ ὦ γύναι, μεγάλη σου

omne ingrediens in os, in ventrem cedit, et in secessum ejicitur ?

18 At exeuntia de ore, de corde prodeunt, et illa communem faciunt hominem.

19 De enim corde exeunt ratiocinationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiam

20 Hæc sunt communem facientia hominem. Verum illotis manibus manducare, non communem facit hominem.

21 Et egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis.

22 Et ecce mulier quædam Chananæa à finibus illis egressa, clamavit ei, dicens : Misere mei Domine fili David : filia mea malè dæmonizatur.

23 Ille autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum, dicentes, Absolve eam, quia clamat post nos.

24 Ipse autem respondens ait : Non legatus sum si non ad oves perditas domus Israël

25 Illa autem veniens adorabat eum, dicens : Domine, succurre mihi.

26 Qui verò respondens, ait : Non est pulchrum fumere panem filiorum, et jacere catellis.

27 Illa autem ait : utique Domine : etenim catelli edunt de micis cadentibus de mensa dominorum suorum.

28 Tunc respondens Jesus, ait illi : O mulier, magna tua

ἢ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ώρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ Ἰη-
σοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβάς εἰς τὸ
ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι
πελλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω-
λοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ
ἐτέρους πολλοὺς· καὶ ἔρριψαν αὐ-
τοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ·
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

31 Ὡστε τοὺς ὄχλους θαυμά-
σαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας,
κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦν-
τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ
ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά-
μενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε·
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι
ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι,
καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπο-
λῦσαι αὐτοὺς νήστευσι οὐ θέλω, μή-
ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ
ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχ-
λον τοσοῦτον ;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Πόσους ἄρτους ἔχετε ; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις
ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους καὶ τοὺς ἰχθύδας, εὐχαριστή-
σας, ἐκλάσε, καὶ ἔδωκε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ
ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐ-
χορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦ-
ον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας
πλήρεις.

fides : fiat tibi sicut vis. Et sa-
nata est filia ejus ab hora illa.

29 Et transiens inde Jesus,
venit juxta mare Galilææ. Et
ascendens in montem, sedebat
ibi.

30 Et adierunt eum turbæ
multæ, habentes cum seipsis
claudos, cæcos, mutos, mancos,
et alios multos, et projecerunt
eos ad pedes Jesu, et curavit
eos.

31 Ita ut turbas mirari aspi-
cientes mutos loquentes, debi-
les sanos, claudos ambulantes,
et cæcos aspicientes, et glori-
ficabant Deum Israël.

32 At Jesus advocans disci-
pulos suos, ait : Visceribus
commoveor super turbam :
quia jam dies tres admanent
mihi, et non habent quid man-
ducent : et absolvere eos jeju-
nos non volo, nequando defi-
ciant in via.

33 Et dicunt ei discipuli
ejus : Unde nobis in deserto
panes tot, ut saturare turbam
tantam ?

34 Et ait illis Jesus : Quot
panes habetis ? Illi autem dixe-
runt : Septem, et paucos pis-
ciculos.

35 Et præcepit turbis recum-
bere super terram.

36 Et accipiens septem pa-
nes et pisces, gratias agens fre-
git, et dedit discipulis suis, at
discipuli turbæ :

37 Et comederunt omnes, et
saturati sunt : et tulerunt re-
dundantiam fragmentorum, sep-
tem sportas plenas

38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

Κεφ. 15. 16.

1 **Κ**Αὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξαι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρρᾶζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρωῒ, Σήμερον χειμῶν· πυρρᾶζει γὰρ στρυγνάζων ὁ οὐρανός. Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσχετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῆ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάβοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες Ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλάβομεν.

8 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὐπω νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πύσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἐπτὰ ἄρτους τῶν

38 At vescentes erant quatuor mille homines, præter mulieres et pueros.

39 Et absolvens turbas, inscendit in navigium, et venit in fines Magdala.

CAPUT XVI.

1 **E**T accedentes Pharisæi et Sadducæi tentantes, rogaverunt eum signum de cælo ostendere eis

2 Is autem respondens, ait illis : Vespere facto, dicitis : Serenitas : rubet enim cælum.

3 Et manè, Hodie tempestas : rubet enim triste cælum. Hypocritæ, illam quidem faciem cæli nostis dijudicare : at signa temporum non potestis ?

4 Generatio mala et adultera signum inquiri : et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ Prophetæ : et relinquens eos, abiit.

5 Et venientes discipuli ejus in ulterius littus, obliti sunt panes sumere.

6 At Jesus dixit illis : Intuemini et attendite à fermento Pharisæorum et Sadducæorum.

7 Illi verò ratiocinabantur in seipsis, dicentes : Quia panes non accepimus.

8 Sciens autem Jesus, dixit illis : Quid ratiocinamini in vobis ipsis, exiguæ fidei, quia panes non sumpsistis ?

9 Nondum intelligitis neque recordamini quinque panes quinque milium, et quot cophinos sumpsistis ?

10 Neque septem panes qua-

τετρακισχιλίων, καὶ πύσας σπυρι-
δας ἐλάβετε ;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ
ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδ-
δουκαίων ;

12 Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε
προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασχῆς τῶν Φαρι-
σαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ
μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου,
ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων·
Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι,
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ;

14 Οἱ δὲ εἶπον, Οἱ μὲν, Ἰωάννην
τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν·
ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν
προφητῶν.

15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα
με λέγετε εἶναι ;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ-
τρος, εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ Σίμων
βᾶρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου,
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω, ὅτι σὺ
εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέ-
τρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν·
καὶ πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν
αὐτῆς·

19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς
βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν
δῆσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε διεστείλατο τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδεὶ εἴπωσιν, ὅτι
αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς

tuor millium, et quot sportas
sumpsistis ?

11 Quomodo non intelligitis
quia non de pane dixi vobis
attendere à fermento Pharisæ-
orum et Sadducæorum ?

12 Tunc intellexerunt, quia
non dixerit attendere à fermento
panis, sed à doctrina Phrai-
sæorum et Sadducæorum.

13 Veniens autem Jesus in
partes Cæsareæ Philippi, in-
terrogabat discipulos suos, di-
cens : Quem me dicunt homi-
nes esse, filium hominis ?

14 Illi verò dixerunt : Hi
quidem Joannem Baptistam :
alii autem Eliam : alii verò
Hieremiam, aut unum Prophe-
tarum.

15 Dicit illis : Vos autem
quem me dicitis esse ?

16 Respondens autem Simon
Petrus, dixit : Tu es Christus
filius Dei vivi.

17 Et respondens Jesus,
dixit ei : Beatus es Simon Bar-
jona, quia caro et sanguis non
revelavit tibi, sed Pater meus
qui in cælis.

18 Et ego autem tibi dico,
quia tu es Petrus, et super hac
pætra ædificabo meam ecclesi-
am : et portæ inferi non præ-
valebunt ei.

19 Et dabo tibi claves regni
cælorum : Et quodcumque liga-
veris super terram, erit ligatum
in cælis : et quodcumque solve-
ris super terram, erit solutum
in cælis.

20 Tunc præcepit discipulis
suis, ut nemini dicerent quia
ipse esset Jesus Christus.

21 Ex tunc cœpit Jesus os-

δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμαῖν αὐτῷ, λέγων· Ἰλεῶς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι·

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρησει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἰάν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην

tendere discipulis suis, quia oporteret eum abire in Hierosolyma, et multa pati à Senioribus, et principibus Sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertiâ die excitari

22 Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum, dicens : Clemens tibi Domine : non erit tibi hoc.

23 Is verò conversus, dixit Petro : Vade post me Satana, scandalum mihi es : quia non sapis ea quæ Dei, sed ea quæ hominum.

24 Tunc Jesus dixit discipulis suis : Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

25 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam : qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam.

26 Quid enim juvatur homo, si mundum universum lucretur, at animam suam mulctetur ? Aut quam dabit homo permutationem animæ suæ ?

27 Futurus est enim Filius hominis venire in gloria Patris sui cum angelis suis : et tunc reddet unicuique secundum actionem ejus.

28 Amen dico vobis, sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

CAPUT XVII.

1 **Ε**T post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοὺ, ὠφθῆσαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ μίαν Ἡλία.

5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταί αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίας δεῖ εἰσεῖν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλη-

et ducit illos in montem excelsum privatè .

2 Et transfiguratus est ante eos, et resplenduit facies ejus sicut Sol, at vestimenta ejus facta sunt candida ut lux.

3 Et ecce apparuerunt illis Moses et Elias, cum eo colloquentes.

4 Respondens autem Petrus, dixit Jesu : Domine, pulchrum, est nos hic esse : si vis, faciamus hic tria umbracula, tibi unum, et Mosi unum, et unum Eliæ.

5 Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, in quo benè acquievi : ipsum audite.

6 Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde.

7 Et accedens Jesus, tetigit eos, et ait : Surgite, et ne metuite.

8 Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, si non Jesum solum.

9 Et descendantibus illis de monte, præcepit illis Jesus, dicens : Nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.

10 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Quid ergo Scribæ dicunt, quod Eliam oporteat venire primùm ?

11 At Jesus respondens, ait eis : Elias quidem venit primùm, et instaurabit omnia.

12 Dico autem vobis, quia Elias jam venit, et non cognoverunt eum : sed fecerunt in

σαν ἔτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν αὐτῷ,

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιαζέται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· Διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μεταβῆθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν.

21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία.

22 Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδιδόσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

eo quæcumque voluerunt. Sic et filius hominis futurus est pati ab eis.

13 Tunc intellexerunt discipuli, quia de Joanne Baptista dixit eis.

14 Et venientibus eis ad turbam, accessit ad eum homo ad genuculatus ipsi.

15 Et dicens : Domine, miserere meo filio, quia lunaticus est et malè patitur, sæpè enim cadit in ignem, et crebrò in aquam.

16 Et attuli eum discipulis tuis, et non potuerunt eum curare.

17 Respondens autem Jesus, ait : O generatio incredula et perversa : usque quando ero cum vobis ? usque quando tolerabo vos ? Ferte mihi illum huc.

18 Et increpavit illum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex hora illa

19 Tunc accedentes discipuli Jesu privatim, dixerunt : Propter quid nos non potuimus ejicere illum ?

20 At Jesus dixit illis : Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, denunciabitis monti huic, Transi hinc illuc, et transibit : et nihil impossibile erit vobis.

21 Hoc autem genus non ejicitur, si non in oratione et jejunio.

22 Versantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus : Futurus est Filius hominis tradi in manus hominum.

23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἔλυπηθήσαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ διδραχμα;

25 Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τὰ τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν;

26 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἄλλοτριῶν. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

27 Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθύν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

Κεφ. ιθ. 18.

1 **Ε**Ν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,

3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

4 Ὅστις ἔν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, ἕξτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

5 Καὶ ὅς ἐὰν δέξηται παιδίον

23 Et occident eum, et tertiâ die excitabitur. Et contristati sunt vehementer.

24 Venientibus autem illis in Capernaum, accesserunt didrachma sumentes Petro, et dixerunt: Magister vester non solvit didrachma?

25 Ait, Etiam. Et quum intrasset in domum, prævenit eum Jesus, dicens: Quid tibi videtur, Simon? reges terræ à quibus accipiunt tributa vel census? à filiis suis, an ab alienis?

26 Dixit ei Petrus: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt filii.

27 Ut autem non scandalizemus eos, Vadens ad mare, mitte hamum: et ascendentem primum piscem tolle: et aperiens os ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me et te.

CAPUT XVIII.

1 **I**N illa hora accesserunt discipuli Jesu, dicentes: Quisnam major est in regno cælorum?

2 Et advocans Jesus puerulum, statuit eum in medio eorum.

3 Et dixit: Amen dico vobis, si non conversi fueritis, et efficiamini sicut pueruli, nequaquam intrabitis in regnum cælorum.

4 Quicumque ergo humilia verit seipsum ut puerulus iste, hic est major in regno cælorum.

5 Et qui susceperit pueru-

ροιοῦτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 Ὅς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ συμπερέει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνίκος ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ᾧ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πούς σε σκανδαλίζει σε, ἐκκυψον αὐτὰ, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε, μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανόις διὰ παντός βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ποῖ σῶται τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἓξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφείς τὰ ἑννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη περιεθεῖς, ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὗρεῖν αὐτο, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἑννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

lum talem unum in nomine meo, me suscipit :

6 Qui autem scandalizaverit unum parvorum horum, credentium in me, confert ei, ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in pelago maris.

7 Væ mundo à scandalis : Necessè enim est venire scandala : verumtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.

8 Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscinde ea, et jace abs te : pulchrum tibi est ingredi ad vitam claudum vel mancum, quam duas manus vel duos pedes habentem, jaci in ignem æternum.

9 Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, et jace abs te : pulchrum tibi est unoculum in vitam intrare, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis.

10 Attendite ne despiciatis unum parvulorum horum : dico enim vobis, quia angeli eorum in cælis per omne aspiciunt faciem Patris mei, qui in cælis.

11 Venit enim Filius hominis salvare perditum.

12 Quid vobis videtur? si fuerint alicui homini centum oves, et erraverit una ex eis : nonne relinquens nonaginta novem, in montes vadens quærit errantem?

13 Et si fiat invenire eam, amen dico vobis, quia gaudet super ea magis, quam super nonaginta novem non aberrantibus.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μετὰξὺ σου καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.

19 Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, ἔσται αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ.

23 Διὰ τοῦτο ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρχαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων·

14 Sic non est voluntas ante Patrem vestrum qui in cælis, ut pereat unus parvulorum horum.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, et corripe eum inter te et ipsum solum : Si te audierit, lucratus es fratrem tuum.

16 Si autem non audierit, assume cum te adhuc unum vel duos : ut in ore duorum testium vel trium stet omne verbum.

17 Si autem neglexerit eos, dic ecclesiæ : si autem et ecclesiam neglexerit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus.

18 Amen dico vobis, quæcumque ligaveritis super terram, erunt ligata in cælo : et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta in cælo.

19 Iterum dico vobis, quia si duo vestrum consenserint super terram de omni re quamcumque petierint, fiet illis à Patre meo qui in cælis.

20 Ubi enim sunt duo vel tres coacti in meo nomine, ibi sum in medio eorum.

21 Tunc accedens ad eum Petrus, dixit : Domine, quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei ? usque septies ?

22 Dicit illi Jesus : Non dico tibi, usque septies, sed usque septuagies septem.

23 Propter hoc assimilatum est regnum cælorum homini regi, qui voluit conferre rationem cum servis suis.

24 Incipiente verò ipso conferre, oblatum est ei unus debitor decies mille talentorum

25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.

26 Πεσὼν ἔν ὁ δούλος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα σοὶ ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκεῖνος, εὔρεν ἓνα τῶν σύνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπνιγε, λέγων· Ἀπίδος μοι, εἴτι ὀφείλεις.

29 Πεσὼν ἔν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως ἃ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἴδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ· δοῦλε πονηρῆ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 Οὐκ ἔδει καὶ σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα ;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἃ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπεφάνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

25 Non habente autem illo reddere, jussit eum dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et filios, et omnia quæ habebat et reddi.

26 Procidens autem servus adorabat eum, dicens : Domine, longanimis esto erga me, et omnia tibi reddam.

27 Commotus visceribus autem dominus servi illius, absolvit eum, et mutuum dimisit ei.

28 Egressus autem servus ille, invenit unum conservorum suorum, qui debebat ei centum denarios : et apprehendens eum suffocabat, dicens : Redde mihi quod debes.

29 Procidens ergo conservus ejus ad pedes ejus, rogabat eum, dicens : Longanimis esto in me, et omnia reddam tibi.

30 Ille autem noluit : sed abiens conjecit eum in custodiam, donec redderet debitum.

31 Videntes autem conservi ejus facta, contristati sunt valde : et venientes declaraverunt domino suo omnia facta.

32 Tunc advocans illum dominus suus dicit illi : Serve nequam, omne debitum illud dimisi tibi, quoniam advocasti me.

33 Nonne oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum ?

34 Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet universum debitum ei.

35 Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris lapsus eorum.

Κεφ ιδ'. 19.

1 **Κ**ΑΙ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν ;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐταῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ;

5 Καὶ εἶπεν· Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναίκι αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

6 Ὡστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ ἔν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν ;

8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν ἕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ ἕτως ἔστιν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

CAPUT XIX.

1 **E**T factum est quum consummasset Jesus sermones istos, transtulit se à Galilæâ, et venit in fines Judææ trans Jordanem.

2 Et sequutæ sunt eum turbæ multæ : et curavit eos ibi.

3 Et accesserunt ad eum Pharisæi tentantes eum, et dicentes ei : Si licet homini absolvere uxorem suam juxta omnem causam ?

4 Qui verò respondens ait eis : Non legistis, quia faciens ab initio, masculum et fœminam fecit eos ?

5 Et dixit : Propter hoc dimittet homo patrem, et matrem, et adherabit uxori suæ : et erunt duo in carnem unam.

6 Itaque non amplius sunt duo, sed caro una. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

7 Dicunt illi : Quid ergo Moses mandavit dare libellum discessionis, et absolvere eam ?

8 Ait illis : Quòd Moses ad duritiem cordis vestri permisit vobis absolvere uxores vestras : ab initia autem non factum est ita.

9 Dico autem vobis, Quia quicumque absolverit uxorem suam, nisi super fornicatione, et duxerit aliam, mœchatur : et dimissam ducens, mœchatur.

10 Dicunt ei discipuli ejus : Si ita est causa hominis cum uxore, non confert nubere

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωρῶσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν ἕ-ρω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐ-νουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνοῦχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω.

13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς, καὶ προσεῖχεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ελθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ, εἷς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός· εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τὸ· Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις.

19 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καί, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησον σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δός πτωχοῖς καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

11 Ille verò dixit illis : Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.

12 Sunt enim eunuchi, qui de utero matris nati sunt sic : et sunt eunuchi, qui castrati sunt ab hominibus : et sunt eunuchi, qui castraverunt seipsos propter regnum cælorum. potens capere, capiat.

13 Tunc oblatis sunt ei pueruli, ut manus imponeret eis, et oraret : At discipuli increpabant eos.

14 At Jesus ait : Sinite puerulos, et ne prohibete eos venire ad me : nam talium est regnum cælorum.

15 Et imponens eis manus, abiit inde.

16 Et ecce unus accedens, ait illi : Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam ?

17 Ipse verò dixit ei : Quid me dicis bonum ? nemo bonus si non unus, Deus. Si autem vis ingredi ad vitam, serva mandata.

18 Dicit illi : Quæ ? At Jesus dixit : hoc, Non occides . Non adulterabis : Non furaberis : Non falsò testaberis :

19 Honora patrem tuum et matrem : et : Diliges proximum tuum sicut teipsum.

20 Dicit illi adolescens . Omnia hæc custodivi à juventute mea : quid adhuc deficio ?

21 Ait illi Jesus : Si vis perfectus esse, vade, vende tuam substantiam, et da pauperibus et habebis thesaurum in cælo et veni, sequere me.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκολώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ξαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῶν πάντα δυνατὰ ἐστί.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

29 Καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζῶν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι.

22 Audiens autem adolescens verbum, abiit tristis: erat enim habens possessiones multas.

23 At Jesus dixit discipulis suis: Amen dico vobis, quia difficile dives intrabit in regnum cælorum.

24. Iterum autem dico vobis, facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem in regnum Dei intrare.

25 Audientes autem discipuli ejus, mirabantur valde dicentes: Quis ergo potest servari?

26 Aspiciens autem Jesus, dixit illis: Apud homines hoc impossibile est, apud autem Deum omniaabilia sunt.

27 Tunc respondens Petrus, dixit ei: Ecce nos reliquimus omnia, et sequuti sumus te: quid ergo erit nobis?

28 At Jesus dixit illis: Amen dico vobis, quod vos sequuti me, in regeneratione, quum sederit Filius hominis in throno gloriæ suæ, sedebitis et vos super duodecim thronos, judicantes duodecim tribus Israël.

29 Et omnis qui reliquerit domos, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut natos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam hæreditabit.

30 Multi autem erunt primi novissimi: et novissimi, primi.

Κεφ. κ'. 20.

CAPUT XX.

1 **Ο**μοία γάρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωτὶ μισθῶσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 Καὶ κείνοις εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπήλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθῶσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον, λήψεσθε.

8 Ὁ φίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων.

9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.

10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλεονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.

11 Λαθόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

1 **S**IMILE enim est regnum cælorum homini patri familias, qui exiit cum diluculo conducere operarios in vineam suam.

2 Conveniens autem cum operariis ex denario diem, misit eos in vineam suam.

3 Et egressus circa tertiam horam, vidit alios stantes in foro otiosos :

4 Et illis dixit : Abite et vos in vineam : et quod fuerit justum dabo vobis.

5 Illi autem abierunt. Iterum exiens circa sextam et nonam horam, fecit similiter.

6 Circa verò undecimam horam exiens, invenit alios stantes otiosos, et dicit illis : Quid hic statis totam diem otiosi ?

7 Dicunt ei : Quia nemo nos mercede conduxit. Dicit eis : Ite et vos in vineam, et quod fuerit justum, sumetis.

8 Vespere autem facto, dicit dominus vineæ procuratori suo : Voca operarios et redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos.

9 Et venientes qui circa undecimam horam, acceperunt singuli denarium.

10 Venientes autem primi, arbitrati sunt quòd plus essent accepturi. et acceperunt et ipsi singuli denarium.

11 Accipientes autem murmurabant adversus patrem familias,

12 Ἔγοντες "Οτι ἔτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσως ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βασιτάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν· Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· ἐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι;

14 Ἄρον τὸ σὸν, καὶ ὑπάγε· δέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοι.

15 Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ δέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·

18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ·

19 Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μητὴρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλει; λέγει αὐτῷ, εἶπε ἵνα καθίσωσιν ἔτοι οἱ δύο υἱοὶ μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλ-

12 Dicentes : Quod hi novissimi unam horam fecerunt, et pares nobis illos fecisti, portantibus pondus diei, et æstum.

13 Ille verò respondens dixit uni eorum : Amice, non facio injuriam tibi : nonne denario convenisti mecum ?

14 Tolle quod tuum, et abi, volo autem huic novissimo dare sicut et tibi.

15 Aut non licet mihi facere quod volo in meis ? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum ?

16 Sic erunt novissimi, primi : et primi, novissimi. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

17 Et ascendens Jesus in Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos privatim in via, et ait illis :

18 Ecce ascendimus in Hierosolyma, et Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum et Scribis, et condemnabunt eum morte :

19 Et tradent eum Gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum : et tertiâ die resurget.

20 Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo.

21 Ille verò dixit ei : Quid vis ? Ait illi : Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus à dextris tuis, et unus à sinistris in regno tuo.

22 Respondens autem Jesus, dixit : Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem

34 Σπλαγχμισθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤφατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Κεφ. κά. 21.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγή πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς·

2 Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην, τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.

3 Καὶ ἐὰν τις ὑμῶν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς.

4 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 “ Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρᾶυς, καὶ ἐπιβροχῶς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.”

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισαν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λεγούσα· Τίς ἐστὶν ὁτός;

34 Visceribus commotus autem Jesus, tetigit oculos eorum Et confestim respexerunt eorum oculi, et sequuti sunt eum.

CAPUT XXI.

1 **E**T quum appropinquassent in Hierosolyma, et venissent in Bethphage ad montem Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, dicens eis :

2 Ite in vicum qui adversum vos : et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea : solventes adducite mihi.

3 Et si quis vobis dixerit aliquid, dicite, quia Dominus eorum usum habet : statim autem dimittet eos.

4 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur effatum per Prophetam, dicentem :

5 Dicite filiæ Sion : Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, et insidens super asinam, et pullum filium subjugalis.

6 Euntes autem discipuli et facientes sicut mandavit illis Jesus,

7 Adduxerunt asinam, et pullum, et imposuerunt super eos vestimenta sua, et collocarunt eum desuper eos.

8 At plurima turba straverunt sua vestimenta in via : alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via.

9 At turbæ præcedentes et sequentes clamabant, dicentes . Hosanna filio David : benedictus veniens in nomine Domini : Hosanna in altissimis.

10 Et intrante eo in Hierosolyma, commota est universa civitas, dicens : Quis est hic ?

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν παλούντων τὰς περιστεράς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· “Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται·” ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἔθεράπευσεν αὐτούς.

15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν.

16 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί ἔτι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἠυλίσθη ἐκεῖ·

18 Πρωίας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπεινάσε.

19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί, ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ-

11 At turbæ dicebant. Hic est Jesus Propheta, qui à Nazaret Galilææ.

12 Et intravit Jesus in templum Dei, et eiciebat omnes vendentes et mercantes in templo, et mensas numulariorum evertit, et cathedras vendentium columbas.

13 Et dicit eis : Scriptum est : Domus mea domus orationis vocabitur : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

14 Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo : et sanavit eos.

15 Videntes autem principes Sacerdotum et Scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes : Hosanna filio David, indignati sunt.

16 Et dixerunt ei : Audis quid isti dicunt? At Jesus dicit eis : Utique, nunquam legistis, Quia ex ore infantium, et lactentium perfecisti laudem?

17 Et relinquens ipsos, abiit extra civitatem in Bethaniam, et diversatus est ibi.

18 Manè autem revertens in civitatem, esuriit.

19 Et videns ficum unam secus viam, venit ad eam : et nihil invenit in ea : si non folia tantum : et ait illi : Nunquam ex te fructus fiat in sæculum : et arefacta est continuè ficulnea.

20 Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes : Quomodo continuo aruit ficus?

21 Respondens autem Jesus,

πεν αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε· Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται

22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψθε

23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωαννου ποθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρῃ ἡμῖν· Διατί οὖν οὐκ ἐπίστεύσατε αὐτῷ;

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἶδαμεν· Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι μου.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.

30 Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς,

ait eis : Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hæsiteritis, non solum quod ficus facietis, sed et si monti huic dixeritis : Tollere, et jactare in mare, fiet

22 Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes accipietis.

23 Et venienti ipsi in templum, accesserunt ei docentes principes Sacerdotum, et seniores populi, dicentes : In qua auctoritate hæc facis? et quis tibi dedit auctoritatem hanc?

24 Respondens autem Jesus, dixit eis : Interrogabo vos et ego sermonem unum ; quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua auctoritate hæc facio.

25 Baptismus Joannis unde erat? è cælo, an ex hominibus? Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : Si dixerimus, è cælo : dicet nobis Quare ergò non credidistis illi?

26 Si autem dixerimus, ex hominibus : timemus turbam. omnes enim habent Joannem sicut Prophetam.

27 Et respondentes Jesu, dixerunt : Nescimus. Ait illis et ipse : Nec ego dico vobis in qua auctoritate hæc facio.

28 Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat natos duos : et accedens primo, dixit : Fili, vade, hodie operare in vinea mea.

29 Ille autem respondens, ait : Nolo. Postea autem pœnitentiâ affectus, abiit.

30 Et accedens alteri, dixi similiter. Ille verò respon

εἶπεν· Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος· Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ ἐκπίστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὴν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ἠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τὰς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκλειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβολήσαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατάσχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.

40 Ὅταν ἔν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ

dens, ait: Ego Domine, et non abiit.

31 Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Jesus: Amen dico vobis, quod publicani et meretrices præeunt vobis in regnum Dei.

32 Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ: et non credidistis ei: At publicani et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes non pœnituitis postea, ad credendum ei.

33 Aliam parabolam audite. Homo quidam erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et scpem ei circumposuit, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregrè profectus est.

34 Quum autem appropinquasset tempus fructuum, legavit servos suos ad agricolas accipere fructus ejus.

35 Et accipientes agricolæ servos ejus, hunc quidem ceciderunt, hunc verò occiderunt, illum verò lapidaverunt.

36 Rursum legavit alios servos plures prioribus: et fecerunt illis similiter.

37 Posterius autem misit ad eos filium suum, dicens: Venebuntur filium meum.

38 At agricolæ videntes filium, dixerunt in seipsis: Hic est hæres, venite, occidamus eum, et obtineamus hæreditatem ejus.

39 Et sumentes ejecerunt eum extra vineam, et occiderunt.

40 Quum ergò venerit do

ἀμπελῶνος, τί ποιήσῃ τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις ;

41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὰς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· “ Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίᾳ ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ;”·

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τῆς Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λιμηθήσεται αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,

2 Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τὰς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδοὺ, το ἄριστόν μου ἡ-

tinus vineæ, quid faciet agricolis illis ?

41 Aiunt illi : Malos malè perdet ipsos, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in temporibus suis.

42 Dicit illis Jesus : Nunquam legistis in Scripturis : lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli ? à Domino factum est istud : et est mirabile in oculis nostris.

43 Propter hoc dico vobis, quod tolletur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.

44 Et cadens super lapidem istum, conquassabitur : super quem verò ceciderit, comminet eum.

45 Et audientes principes Sacerdotum et Pharisæi parabolam ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret.

46 Et quærentes eumprehendere, timuerunt turbas, quoniam sicut Prophetam eum habebant.

CAPUT XXII.

1 **ET** respondens Jesus, iterum dixit eis in parabolis, dicens :

2 Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo :

3 Et misit servos suos vocare vocatos ad nuptias : et nolabant venire.

4 Iterum misit alios servos, dicens : Dicite vocatis : Ecce prandium meum paravi, tauri

τοίμασα, οἱ ταυροὶ μου καὶ τὰ σι-
τιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα·
οὐτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλ-
θον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ
εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ.

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες
τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ
ἀπέκτειναν.

7 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς, ὤρ-
γίσθη· καὶ πέμφας τὰ στρατεύμα-
τα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς
ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέ-
πρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτῶ·
Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ
κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε ἕν ἐπὶ τὰς διεξ-
όδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσας ἂν εὑρητε,
καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον
πάντας ὅσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ
ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀ-
νακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν
ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυ-
μα γάμου.

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε,
πῶς εἰσήλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα
γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς
διακόνοις· Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας
καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκ-
βάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ,
ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρι-
σαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον ὅπως
αὐτὸν παγιδέυσωσιν ἐν λόγῳ.

mei et altilia occisa, et omnia
expedita : venite ad nuptias.

5 Illi autem negligentēs abi-
erunt : ille quidem in proprium
agrum, ille verò ad mercatu-
ram suam.

6 At reliquiprehendentes
servos ejus, contumeliis affe-
cerunt, et occiderunt.

7 Audiens autem rex ille
iratus est : et mittens exercitus
suos, perdidit homicidas illos
et civitatem illorum incendit.

8 Tunc ait servis suis : Qu-
dem nuptiæ expeditæ sunt : qui
autem vocati non fuerunt digni

9 Ite ergo ad compita via-
rum, et quoscumque inveneri-
tis, vocate ad nuptias.

10 Et egressi servi illi in
vias congregaverunt omnes
quos invenerunt, malosque et
bonos : et impletæ sunt nup-
tiæ discumbentium.

11 Ingressus autem rex spec-
tare discumbentes, vidit ibi ho-
minem non vestitum indumen-
tum nuptiarum.

12 Et ait illi : Amice, quo-
modo intrasti huc, non habens
vestem nuptialem? Ille verò
ore occlusus est.

13 Tunc dixit rex ministris :
Ligantes ejus pedes et manus,
tollite eum, et ejicite in tene-
bras exteriores : ibi erit fletus
et fremitus dentium.

14 Multi enim sunt vocati,
pauci verò electi.

15 Tunc abeuntes Pharisei,
consilium sumpserunt ut eum
illaquearent in sermone.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτοῖς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 Εἰπέ δὲ ἔν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηριαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε ὑποκριταί;

19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου· Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε ἔν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ· τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἔτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀρῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, τίνος

16 Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicentes. Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces. et non est cura tibi de aliquo non evim respicis in faciem hominum.

17 Dic ergo nobis, quid tibi videtur? Licet dare census Cæsari, an non?

18 Cognoscens autem Jesus nequitiam eorum, ait: Quid me tentatis hypocritæ?

19 Ostendite mihi numisma census. Illi verò obtulerunt ei denarium.

20 Et ait illis: Cujus imago hæc, et superscriptio?

21 Dicunt ei: Cæsaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari: et quæ Dei, Deo.

22 Et audientes mirati sunt. et relinquentes eum abierunt.

23 In illo die accesserunt ad eum Sadducæi, dicentes non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum,

24 Dicentes: Magister, Moses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens genitos, ob affinitatem ducet frater ejus uxorem illius, et suscitabit semen fratri suo.

25 Erant autem apud nos septem fratres: et primus uxore ductâ, obiit: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo.

26 Similiter et secundus, et tertius usque ad septem.

27 Postremum autem omnium defuncta est et mulier.

28 In ergo resurrectione,

τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει ἔτε γαμοῦσιν, ἔτε ἐγκαμιζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῶ ἐῖσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ βιβλίον ὑμῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος.

32 “Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;” οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῶ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου·

38 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολὴ.

39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

41 Συνηγημένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

42 Λέγων· Τί ὑμῶν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῶ, τοῦ Δαβὶδ.

cujus septem erit uxor? omnes enim habuerunt eam.

29 Respondens autem Jesus, ait illis: Erratis, nescientes Scripturas, neque efficaciam Dei.

30 In enim resurrectione neque nubent, neque dantur nuptui, sed sicut angeli Dei in caelo sunt.

31 De autem resurrectione mortuorum, non legistis effatum vobis à Deo, dicente.

32 Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, Non est Deus, Deus mortuorum, sed viventium.

33 Et audientes turbæ, percellabantur in doctrina ejus.

34 At Pharisæi audientes quod occlusit os Sadducæis, coacti sunt in idipsum.

35 Et interrogavit unus ex eis Legis doctor, tentans eum, et dicens:

36 Magister, quod mandatum magnum in Lege?

37 At Jesus ait illi: Diliges Dominum Deum tuum in toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota cogitatione tua.

38 Hoc est primum et magnum mandatum.

39 Secundum autem simile huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum.

40 In his duobus mandatis universa Lex et Prophetæ perpendent.

41 Coactis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus,

42 Dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? dicunt ei, David

43 Λέγει αὐτοῖς. Πῶς ἔν Δα-
βιδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν κα-
λεῖ; λέγων·

44 “ Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
ποδῶν σου.”

45 Εἰ ἔν Δαβιδ καλεῖ αὐτὸν
Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστι;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ
ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ
τις ἀπ’ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερω-
τῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

Κεφ. κγ’. 23.

1 **Τ**Οῦτε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε
τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτοῦ,

2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως
καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι·

3 Πάντα ἔν ὅσα ἂν εἴπωσιν
ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε·
κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε·
λέγουσι γάρ, καὶ ἔ ποιοῦσι.

4 Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα
καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ
τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ
δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι
αὐτά·

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν
ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀν-
θρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακ-
τήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ
κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν.

6 Φιλοῦσι τε τὴν πρωτοκλισίαν
ἐν τοῖς δεῖπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθε-
δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν
ἀνθρώπων, ῥαββί, ῥαββί.

8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί·
εἰς γὰρ ἔστιν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ

43 Ait illis. Quomodo ergò
David in Spiritu Dominum eum
vocat? dicens.

44 Dixit Dominus Domino
meo: Sede à dextris meis, do-
nec ponam inimicos tuos sca-
bellum pedum tuorum.

45 Si ergo David vocat eum
Dominum, quomodo filius ejus
est?

46 Et nemo poterat ei res-
pondere verbum: neque ausus
fuit quisquam ex illa die inter-
rogare eum amplius.

CAPUT XXIII.

1 **T**UNC Jesus loquutus est
turbis, et discipulis suis,

2 Dicens: Super Mosi cathedram sederunt Scribæ et Pha-
risæi:

3 Omnia ergò quæcumque
dixerint vobis servare, servate
et facite: secundum verò opera
eorum ne facite: dicunt enim,
et non faciunt.

4 Alligant enim onera gravia
et importabilia, et imponunt in
humeros hominum: at digito
suo non volunt movere ea

5 Omnia verò opera sua fa-
ciunt adspectari hominibus. di-
latant verò phylacteria sua, et
magnificant fimbrias vestimen-
torum suorum.

6 Amantque primos recubi-
tus in cœnis, et primas cathedras in synagogis,

7 Et salutationes in foris, et
vocari ab hominibus, Rabbi,
Rabbi

8 Vos autem ne vocemini
Rabbi: unus enim est vester

Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς, ἀδελφοί ἐστε.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλεσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς εἷς γὰρ ἐστὶν ὁ πατήρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.

11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν,

15 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν ὀδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγιάζων τὸν χρυσόν;

18 Καὶ· Ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 Μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τί γὰρ

doctor Christus : omnes autem vos fratres estis.

9 Et patrem ne vocetis vestrum super terram : unus enim est Pater vester qui in cælis.

10 Nec vocemini doctores : unus enim vester est doctor Christus.

11 Qui verò major vestrum, erit vester minister.

12 Qui autem exaltaverit seipsum, humiliabitur : et qui humiliaverit seipsum, exaltabitur.

13 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, et prætextu proluxa orantes : propter hoc accipietis abundantius iudicium.

14 Væ autem vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia clauditis regnum cælorum ante homines : vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare,

15 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia circuitis mare et aridam, facere unum proselytum : et quum fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, dupliciorem vobis.

16 Væ vobis duces cæci, dicentes : Quicumque juraverit in templo, nihil est : qui autem juraverit in auro templi, debet.

17 Stulti et cæci : quid enim majus est, aurum, aut templum sanctificans aurum ?

18 Et quicumque juraverit in altari, nihil est : quicumque autem juraverit in dono quod super illud, debet.

19 Stulti et cæci · quid enim

μειζον; τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ ἐν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικῆντι αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθήμενῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσμον καὶ τὸ ἀνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· Ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, καὶ κείνα μὴ ἀφιέναι.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθάριζετε τὸ ἐξῶθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοιταμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὡστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων.

majus, donum, an altare sanctificans donum?

20 Ergo jurans in altari, jurat in eo, et in omnibus quæ super illud.

21 Et jurans in templo, jurat in illo, et in habitante illud.

22 Et jurans in cælo, jurat in throno Dei, et in sedente super eum.

23 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia decimatis mentham, et anethum, et cuminum, et reliquistis graviora Legis, judicium, et misericordiam, et fidem. hæc oportuit facere, et illa non omittere.

24 Duces cæci, excolantes culicem, at camelum glutientes.

25 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia mundatis quod deforis poculi et patinæ, intus autem plena sunt ex rapina et intemperantia.

26 Phariseæ cæce, munda prius quod intus poculi, et patinæ, ut fiat et quod deforis ipsorum mundum.

27 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia adsimilamini sepulchris dealbatis, quæ à foris quidem apparent speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, et omni immunditia.

28 Sic et vos à foris quidem paretis hominibus justi: intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate.

29 Væ vobis Scribæ et Pharisei hypocritæ, quia ædificatis sepulchra Prophetarum, et ornatis monumenta justorum.

30 Καὶ λέγετε· Εἰ ἡμεῖς ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεῖς κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστέ τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίας υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσαστηρίου.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε;

38 Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

30 Et dicitis : quod si fuissimus in diebus patrum nostrorum, non essemus communicatores eorum in sanguine Prophetarum.

31 Itaque testamini vobismetipsis, quia filii estis occidentium Prophetas.

32 Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

33 Serpentes, genimina viperarum, quomodo fugietis à judicio gehennæ ?

34 Propter hoc ecce ego mitto ad vos Prophetas, et sapientes, et Scribas : et ex illis occiditis, et crucifigetis, et ex illis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem :

35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiz, quem occidistis inter templum, et altare.

36 Amen dico vobis, quod venient hæc omnia super generationem istam.

37 Hierusalem, Hierusalem occidens Prophetas, et lapidans legatos ad ipsam, quoties volui supercongregare filios tuos, quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas, et non voluistis ?

38 Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

39 Dico enim vobis Non me videbitis à nunc, donec dicatis : Benedictus veniens in nomine Domini

Λεφ. κδ'. 24.

1 **Κ**ΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ᾧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

6 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὄρατε μὴ θρῆσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' ἔπω ἐστὶ τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

CAPUT XXIV.

1 **E**T egressus Jesus ibat de templo: et accesserunt discipuli ejus ostendere ei ædificationes templi.

2 At Jesus dixit illis: Non intuemini hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non dissolvetur.

3 Sedente autem eo super montem Olivarum accesserunt ad eum discipuli privatim, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt, et quod signum tuæ præsentiae et consummationis seculi?

4 Et respondens Jesus, dixit eis: Videte ne quis vos seducat.

5 Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: et multos seducent

6 Futuri estis autem audire bella, et auditiones bellorum: Videte ne turbemini: oportet enim omnia fieri. sed nondum est finis.

7 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum in regnum: et erunt fames, et pestilentiae, et terræmotus secundum loca.

8 Omnia autem hæc initium dolorum.

9 Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos: et eritis odio habiti ab omnibus gentibus, propter nomen meum.

10 Et tunc offendentur multi: et invicem tradent, et odio habebunt invicem

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.

13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἕτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν ἦν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω·

16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φεугέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη.

17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἄραι τα ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιθρῆψάτω ὀπίσω ἄραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχέσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ.

21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοῦς ἐκλεκτοὺς κολοβώθησονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδὲ, ᾧδε ὁ Χριστὸς, ἢ ᾧδε· μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώ-

11 Et multi pseudoprophetae excitabuntur, et seducent multos.

12 Et propter multiplicari iniquitatem, refrigescet charitas multorum.

13 Qui autem permanens in finem, hic servabitur.

14 Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universa habitata, in testimonium omnibus gentibus : et tunc veniet finis.

15 Quum ergo videritis abominationem desolationis, effatam à Daniele Propheta, stans in loco sancto : legens intelligat :

16 Tunc qui in Judæa fugiant ad montes.

17 Qui super domum, non descendat tollere quid de æde sua.

18 Et qui in agro, non revertatur retrò tollere vestem suam.

19 Væ autem in utero habentibus, et lactantibus in illis diebus.

20 Orate autem ut non fiat fuga vestra hyeme, neque in Sabbato.

21 Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, usque, modo, neque non fiet.

22 Et si non contracti fuissent dies illi, non esset servata omnis caro : propter autem electos contrahentur dies illi.

23 Tunc si quis vobis dixerit : Ecce hic Christus, aut illic : ne credatis.

24 Excitabuntur enim pseudochristi et pseudoprophetae :

σοῦσι σημεῖα μεγάλα καὶ τεραῖα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τὰς ἐκλεκτούς.

25 Ἴδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν.

26 Ἐὰν ἔν εἰπωσιν ὑμῖν· Ἴδὲ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθῃτε ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσῃτε.

27 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· ἕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾗ τὸ πῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκολισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστῆρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κίβονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστέλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτούς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἦδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκειτε ὅτι ἐγγύς τὸ θερος.

33 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκειτε ὅτι ἐγγύς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

et dabunt signa magna et prodigia, ita ut seducere, si possibile, et electos.

25 Ecce prædixi vobis.

26 Si ergo dixerint vobis. Ecce in deserto est, ne exeatis: ecce in conclavibus, ne credatis.

27 Sicut enim fulgur exit ab Orientibus, et apparet usque Occidentes, ita erit et præsentia filii hominis.

28 Ubicumque enim tuerit cadaver, illuc congregabuntur aquilæ.

29 Statim autem post tribulationem dierum illorum Sol obscurabitur, et Luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de cælo, et efficaciam cælorum concutientur.

30 Et tunc parebit signum filii hominis in cælo: et tunc plangent omnes tribus terræ, et videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli, cum efficacia et gloria multa.

31 Et legabit angelos suos cum tuba vocis magnæ: et congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à summis cælorum usque extrema eorum.

32 A verò ficu discite parabolam: quum jam ramus ejus fuerit tener, et folia germinaverint, scitis quia prope æstas.

33 Ita et vos, quum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis.

34 Amen dico vobis, non præteribit generatio hæc donec omnia ista fiant

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

37 Ὡσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐγκαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἤρξεν ἅπαντας· ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου

40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλαμβάνεται καὶ ὁ εἷς ἀφίεται.

41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

42 Γρηγορεῖτε ἔν, ὅτι ἐκ οἴδατε ποία ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι, ἢ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ δίδοναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ἐν ἔλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει κειοῦντα ἔτως.

35 Cælum et terra præteribunt: verùm verba mea non præteribunt.

36 De autem die illa et hora nemo scit, neque angeli cælorum, si non Pater meus solus

37 Sicut autem dies Noë, ita erit et adventus Filii hominis.

38 Sicut enim erant in diebus ante diluvium, comedentes et bibentes, nubentes et nuptui tradentes, usque quo die intravit Noë in arcam:

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes: ita erit et præsentia Filii hominis.

40 Tunc duo erunt in agro: unus assumitur, et unus relinquitur.

41 Duæ molentes in mola: una assumetur, et una relinquetur

42 Vigilate ergo, quia nescitis quâ horâ Dominus vester venit.

43 Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quâ custodiâ fur venit, vigileret utique, et non sineret perfodi domum suam.

44 Propter hoc et vos estote parati, quia quâ horâ non putatis: Filius hominis venturus est.

45 Quis putas est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, ad dandum illis cibum in tempore?

46 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus, invenerit facientem sic,

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζεῖ ὁ κύριός μου ἔλθεῖν·

49 Καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων·

50 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει.

51 Καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κεφ. κε'. 25.

1 **Τ**ὸτε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

2 Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ πέντε μωραὶ.

3 Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον.

4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγεῖοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν· ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυται.

47 Amen dico vobis, quoniam super omnibus substantiis suis constituet eum.

48 Si autem dixerit malus servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire.

49 Et cœperit percutere conservos, edere autem et bibere cum ebriosis :

50 Veniet dominus servi illius in die quâ non expectat, et in hora quâ non scit.

51 Et dividet eum, et partem ejus cum hypocritis ponet. illic erit fletus, et stridor dentium.

CAPUT XXV.

1 **T**UNC similabitur regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampadas suas, exierunt in occursum sponsi.

2 Quinque autem erant ex eis prudentes, et quinque fatuæ.

3 Quæ fatuæ sumentes lampadas suas, non sumpserunt secum oleum.

4 Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus suis.

5 Tardante autem sponso dormitaverunt omnes, et dormierunt.

6 Mediâ autem nocte clamor factus est : Ecce sponsus venit : exite in occursum ejus.

7 Tunc surrexerunt omnes virgines illæ : et ornaverunt lampadas suas.

8 At fatuæ sapientibus dixerunt : Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguntur.

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγονσαι· Μήποτε οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορευέσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, κύριε, ἀνοῖξον ἡμῖν.

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται·

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

15 Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν· ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.

16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα.

17 Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λόγον.

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

9 Responderunt autem prudentes, dicentes : Ne forte non sufficiat nobis, et vobis : ite autem potius ad vendentes, et emite vobis ipsis.

10 Abeuntibus autem illis mercari, venit sponsus : et expeditæ intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua.

11 Posterius verò veniunt et reliquæ virgines, dicentes : Domine, Domine, aperi nobis.

12 Ille verò respondens, ait : Amen dico vobis, non novi vos.

13 Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam, in quâ Filius hominis veniet.

14 Sicut enim homo peregrè proficiscens, vocavit proprios servos, et tradidit illis substantias suas :

15 Et huic quidem dedit quinque talenta, illi autem duo, illi verò unum : unicuique secundum propriam facultatem · et peregrè profectus est statim.

16 Profectus autem quinque talenta accipiens, operatus est in eis, et fecit alia quinque talenta.

17 Similiter et qui duo, lucratus est et ipse alia duo.

18 Verùm unum accipiens, abiens fodit in terra, et abscondit pecuniam dominum sui.

19 Post verò tempus multum venit dominus servorum illorum, et confert rationem cum eis.

20 Et accedens quinque talenta accipiens, attulit alia quinque talenta, dicens : Domine, quinque talenta mihi tradidisti ecce alia quinque talenta lucratus sum super illis.

21 Ἐφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ· ἐπὶ
ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

22 Προσελθὼν δὲ καὶ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

23 Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ·
Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ· ἐπὶ
ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε
καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
τοῦ κυρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ καὶ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

25 Καὶ φοβηθεῖς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ἄκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα·

27 Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ

21 Ait verò illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis, super pauca fuisti fidelis : super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

22 Accedens autem et qui duo talenta accipiens, dixit : Domine, duo talenta mihi tradidisti : ecce alia duo talenta lucratus sum super illis.

23 Ait illi dominus ejus : Benè, serve bone et fidelis : super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam : ingredi in gaudium domini tui.

24 Accedens autem et unum talentum sumens, ait : Domine, scio te quia durus es homo, metens ubi non seminasti, et congregans unde non sparsisti :

25 Et timore percussus, abiens abscondi talentum tuum in terra : ecce habes tuum.

26 Respondens autem dominus ejus, dixit ei : Male serve et piger, sciebas quia meto ubi non seminavi, et congreco unde non sparsi.

27 Oportuit ergo te jacere argentum meum mensariis : et veniens ego recepissem utique meum cum usura.

28 Tollite itaque ab eo talentum, et date habenti decem talenta.

29 Nam habenti omni dabitur, et augetur : à verò non habente, et quod videtur habere, auferetur ab eo.

30 Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores : illic erit fletus et fremitus dentium

31 Quum autem venerit Filius hominis in gloriâ suâ, et

πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐ-
τοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
αὐτοῦ.

32 Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσ-
θεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφο-
ριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ
ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει, τὰ μὲν πρόβατα
ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ
εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς
ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογη-
μένοι τοῦ πατρὸς μου· κληρονομή-
σατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασι-
λείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ
μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτί-
σατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγά-
γετέ με·

36 Γυμνός, καὶ περιεβάλετέ
με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ
με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε
πρὸς με.

37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῶ
οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε
σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψα-
μεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ
συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ πε-
ριεβάλομεν;

39 Πότε δὲ σε εἶδομεν ἀσθενῆ,
ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς,
ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ'
ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐπο-
ήσατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύ-
μων· Προεῦσεθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατα-
ραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ
ἡτοιμασμένον τῶ διαβόλῳ καὶ τοῖς
ἀγγέλοις αὐτοῦ·

omnes sancti angeli cum eo,
tunc sedebit super throno glo-
riæ suæ :

32 Et cogentur ante eum
omnes gentes, et separabit eos
ab invicem, sicut pastor segre-
gat oves ab hædis.

33 Et statuet quidem oves à
dexteris suis, at hædos à sinis-
tris.

34 Tunc dicet rex his qui à
dextris ejus : Venite benedicti
Patris mei, possidete paratum
vobis regnum à fundamento
mundi.

35 Esurivi enim, et dedistis
mihi manducare : sitivi, et po-
tastis me : hospes eram, et col-
legistis me :

36 Nudus, et amicumistis me :
ægrotavi, et visitastis me : in
carcere eram, et venistis ad me.

37 Tunc respondebunt ei
justi, dicentes : Domine, quan-
do te vidimus esurientem, et
aluumus? vel sitientem, et pota-
vimus?

38 Quando autem te vidimus
hospitem, et collegimus? aut
nudum, et amicumistis?

39 Quando verò te vidimus
infirmum, aut in carcera, et
venimus ad te?

40 Et respondens rex dicet
illis : Amen dico vobis, quate-
nus fecistis uni horum fratrum
meorum minimorum, mihi fe-
cistis.

41 Tunc dicet et his qui à
sinistris : Ite à me maledicti in
ignem æternum, præparatum
diabolo et angelis ejus

42 Ἐπεινάσα γὰρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με.

43 Ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι ;

45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Κεφ. κς'. 26.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλω, καὶ ἀποκτείνωσιν.

5 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλά-

42 Esurivi enim, et non dedistis mihi manducare sitivi, et non potastis me :

43 Hospes eram, et non collegistis me : nudus, et non amiccivistis me : infirmus, et in carcere, et non visitastis me

44 Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes : Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi?

45 Tunc respondebit illis, dicens : Amen dico vobis, quatenus non fecistis uni horum minimorum, nec mihi fecistis.

46 Et ibunt hi in supplicium æternum : at justi in vitam æternam.

CAPUT XXVI.

1 **ET** factum est, quum consummasset Jesus omnes sermones hos, dixit discipulis suis :

2 Scitis quia post duos dies Pascha fit, et Filius hominis traditur ut cruci affigatur.

3 Tunc congregati sunt principes Sacerdotum et Scribæ, et seniores populi in atrium principis Sacerdotum, dicti Caiaphas :

4 Et consultaverunt ut Jesum apprehenderent dolo, et occiderent.

5 Dicebant autem : Non in festo, ut ne tumultus fiat in populo.

6 At Jesu existente in Bethania, in domo Simonis leprosi,

7 Accessit ad eum mulier

βαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἰσχύωσια αὕτη;

9 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς.

10 Γνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

11 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεῖς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 εἶπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια.

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῶ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σε ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ

alabastrum unguenti habens pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis.

8 Videntes autem discipuli ejus, indignati sunt, dicentes : Ad quid perditio hæc ?

9 Potuit enim istud unguentum vænundari multo, et dari pauperibus.

10 Sciens autem Jesus, ait illis : quid molestias exhibetis mulieri? opus enim bonum operata est in me.

11 Semper enim pauperes habetis cum vobis, me autem non semper habetis.

12 Jaciens autem hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.

13 Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit euangelium hoc in toto mundo, dicetur et quod fecit hæc in memoriam ejus.

14 Tunc vadens unus duodecim, dictus Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum,

15 Ait : Quid vultis mihi dare, et ego vobis tradam eum? Illi verò constituerunt ei triginta argenteos.

16 Et exinde quærebat oportunitatem ut eum traderet.

17 At primâ Azymorum ac cesserunt discipuli Jesu, dicentes ei : Ubi vis paremus tibi comedere Pascha?

18 Ille autem dixit : Ite in civitatem ad quendam, et dicite ei : Magister dicit : Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

19 Et fecerunt discipuli si

ὡς συνεταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἠγορήμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁ ψίχας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἔγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτὸν, εἶπε· Μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τουτοῦ ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 Τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

cut ordinaverat illis Jesus, et paraverunt Pascha

20 Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim.

21 Et edentibus illis, dixit : Amen dico vobis, quia unus ex vobis traditurus est me.

22 Et contristati valdè, cœperunt dicere ei unusquisque eorum : Nunquid ego sum, Domine ?

23 Is verò respondens, ait : Intingene cum me in catino manum, hic me tradet.

24 Quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de illo : Væ autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur : bonum erat ei, si non natus fuisset homo ille.

25 Respondens autem Judas, tradens eum, dixit : Nunquid ego sum, Rabbi ? Ait illi : Tu dixisti.

26 Edentibus autem eis, accipiens Jesus panem, et benedicens, fregit, et dedit discipulis, et ait : Accipite, comedite : Hoc est corpus meum.

27 Et accipiens calicem, et gratiis actis, dedit illis, dicens : Bibite ex hoc omnes.

28 Hic enim est sanguis meus qui novi testamenti, qui pro multis effusus in remissionem peccatorum.

29 Dico autem vobis, quod non bibam à modo de hoc genimine vitis, usque in diem illum, quum illud bibam cum vobis novum in regno Patris mei.

30 Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἔμοι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ· “ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης.”

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἄν δέη με σὺν σοί ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως ἃ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ’ ἐμοῦ.

39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεν σεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ’ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ’ ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ’ ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ

31 Tunc dicit illis Jesus Omnes vos offendemini in me in nocte ista. Scriptum est enim : Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.

32 Post autem excitari me, præcedam vos in Galilæam.

33 Respondens autem Petrus, ait illi : Si et omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor.

34 Ait illi Jesus : Amen dico tibi, quia in hac nocte, ante gallum vociferari, ter abnegabis me.

35 Ait illi Petrus : Etiam si oportuerit me cum te mori, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt.

36 Tunc venit cum illis Jesus in villam dictam Gethsemani, et dicit discipulis : Sedete hic, usquequo vadens orem illic.

37 Et assumens Petrum, et duos filios Zebedæi, cæpit contristari et gravissimè angī.

38 Tunc ait illis : Undique tristis est anima mea usque ad mortem. Manete hic, et vigilate cum me.

39 Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans, et dicens : Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.

40 Et venit ad discipulos, et invenit eos dormientes : et dicit Petro : Sic non potuistis una hora vigilare cum me ?

41 Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem· Qui-

μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν εὗρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρε ραββί. Καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ' ᾧ πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς

dem spiritus promptus, verum caro infirma.

42 Iterum ex secundo abiens oravit dicens : Pater mi, si non potest hic calix transire à me, si non illum bibam, fiat voluntas tua.

43 Et veniens invenit eos rursus dormientes : erant enim eorum oculi gravati.

44 Et relinquens illos, abiens iterum, oravit ex tertio, eundem sermonem dicens.

45 Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis : Dormite cæterum, et requiescite : ecce, appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

46 Excitamihi, eamus : ecce appropinquavit tradens me.

47 Et adhuc eo loquente, ecce Judas unus duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis, à principibus Sacerdotum et senioribus populi.

48 At tradens eum, dedit illis signum, dicens : Quemcumque osculatus fuero, ipse est : prendite eum.

49 Et confestim accedens ad Jesum, dixit : Gaude Rabbi Et osculatus est eum.

50 At Jesus ait illi, Amice, in quo ades ? Tunc accedentes injecerunt manus in Jesum, et prehenderunt eum.

51 Et ecce unus eorum qui cum Jesu, extendens manum exemit gladium suum : et percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam.

52 Tunc ait illi Jesus, Con

Ἀπόστρεψὼν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται.

53 Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δωδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;

54 Πῶς ἔν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι ἔτω δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστῆν ἐξήλθετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

56 Τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέδριον ὄλον ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσωσι·

60 Καὶ οὐχ εὔρον· καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. Ἐστέρον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,

61 Εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομηῆσαι αὐτόν.

verte tuum gladium in iocum suum: omnes enim accipientes gladium, in gladio peribunt.

53 An putas quia non possum nunc advocare Patrem meum, et exhibebit mihi plus quam duodecim legiones angelorum?

54 Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri?

55 In illa hora dixit Jesus turbis: Tanquam ad latronem existis cum gladiis et lignis, comprehendere me: quotidie apud vos sedebam docens in templo, et nonprehendistis me

56 Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo, fugerunt.

57 Illi verò tenentes Jesum, adduxerunt ad Caiapham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, et seniores convenerant.

58 At Petrus sequebatur eum à longè, usque aulam principis Sacerdotum: et ingressus intro, sedebat cum ministris, videre finem.

59 At principes Sacerdotum, et seniores, et confessus omnis quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morte afficerent:

60 Et non invenerunt, et multis falsis testibus accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes.

61 Dixerunt: Hic effatus est: Possum dissolvere templum Dei, et per tres dies reedificare illud.

62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοι σου καταμαρτυροῦσιν;

63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα· Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶ ζώντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ·

64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ·

65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διεῖρήξῃς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλάσφημησε· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἀκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ·

66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἐνοχος θανάτου ἐστί·

67 Τότε ἐπέτυχσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐβῆραπισαν,

68 Λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε·

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου·

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις·

71 Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· Καὶ ἔτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου·

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον·

73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόν-

62 Et surgens principes Sacerdotum, ait illi: Nihil respondens quid isti te contra testificantur?

63 At Jesus tacebat: Et respondens princeps Sacerdotum, ait illi: Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es Christus filius Dei.

64 Dicit illi Jesus: Tu dixisti. verumtamen dico vobis, à modo videbitis Filium hominis sedentem à dextris efficacitatis, et venientem in nubibus cæli.

65 Tunc princeps Sacerdotum dirupit vestimenta sua, dicens, quod blasphemavit, quid adhuc usum habemus testium? Ecce, nunc audistis blasphemiam ejus.

66 Quid vobis videtur? Illi verò respondentes dixerunt, Reus mortis est.

67 Tunc inspuerunt in faciem ejus, et colaphizaverunt eum· alii autem percusserunt,

68 Dicentes: Prophetiza nobis Christe, quis est percutiens te?

69 At Petrus foris sedebat in atrio: et accessit ad eum una ancilla, dicens: Et tu eras eum Jesu Galilæo.

70 Ille verò negavit eoram omnibus, dicens: Nescio quid dicis.

71 Exeuntem autem illum in vestibulum, vidit eum alia, et ait his qui ibi: Et hic erat cum Jesu Nazareno.

72 Et iterum negavit cum juramento, quia non novi hominem.

73 Post paulum autem acce-

τες οἱ ἐστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλόν σε ποιεῖν.

74 Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν, καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήθη με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἐκλαυσε πικρῶς.

Κεφ. κζ'. 27.

1 Πρωίας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν.

2 Καὶ δῆσαντες αὐτόν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς, ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις.

4 Λέγων· Ἥμαρτον, παραδούς αἷμα ἀθῶν. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄφει.

5 Καὶ βίβας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγγξατο.

6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἱματός ἐστι.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, ἀγρὸς αἱματος, ἕως τῆς σήμερον.

dentes stantes, dixerunt Petro Verè et tu ex illis es : etenim loquutio tua manifestum te facit.

74 Tunc cœpit devovere et jurare, quia non novi hominem. Et continuò gallus vociferatus est.

75 Et recordatus est Petrus verbi Jesu, dicentis ei : Quod ante gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foras, fleuit amare.

CAPUT XXVII.

1 MANE autem facto, consilium sumpserunt omnes principes Sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut morti traderent eum.

2 Et ligantes eum, abduxerunt, et tradiderunt eum Pontio Pilato præsidi.

3 Tunc videns Judas qui tradens [fuit] eum, quod damnatus esset, pœnitens, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum, et senioribus.

4 Dicens, Peccavi, tradens sanguinem innoxium. Illi verò dixerunt, Quid ad nos? tu videris.

5 Et projiciens argenteos in templo, recessit : et abiens se strangulavit.

6 At principes Sacerdotum accipientes argenteos, dixerunt : Non licet injicere ees in corbanam : quia pretium sanguinis est.

7 Consilium autem sumentes mercati sunt ex illis agrum singuli in sepulturam peregrinis.

8 Quapropter vocatus est ager ille, Ager sanguinis, usque hodie.

9 Τότε ἐπληρώθη τὸ βῆθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ σπειμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ·

10 Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμῆως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.”

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι.

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν βῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ᾔθελον.

16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένων ἔν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ’ ὄναρ δι’ αὐτόν.

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

9 Tunc impletum est effatum per Jeremiam Prophetam, dicentem : Et acceperunt triginta argenteos, pretium appetiati, quem appetiaverunt à filiis Israël

10 Et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

11 At Jesus stetit ante præsidem, et interrogavit eum præses, dicens : Tu es rex Judæorum? At Jesus dixit illi : Tu dicis.

12 Et in accusari ipsum à principibus Sacerdotum et senioribus, nihil respondit.

13 Tunc dicit illi Pilatus : Non audis quanta te contra testantur?

14 Et non respondit ei ad ullum verbum : ita ut mirari præsidem vehementer.

15 Per autem festum consu-
everat præses absolvere unum vinctum turbæ, quem voluissent.

16 Habebant autem tunc vinctum insignem, dictum Barabbam.

17 Coactis ergo illis, dixit illis Pilatus : Quem vultis absolvam vobis? Barabbam, an Jesum dictum Christum?

18 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum.

19 Sedente autem illo super tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens : Nihil tibi et justo illi : multa enim passa sum hodie per somnium propter eum.

20 At principes Sacerdotum et seniores persuaserunt turbis, ut peterent Barabbam, at Jesum perderent.

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββαῖν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί ἔν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες· Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμῶν ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 Ἴδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατε τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἄθως εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββαῖν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν σπεῖραν.

28 Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

30 Καὶ ἔμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ

21 Respondens autem præses, ait illis : Quem vultis de duobus absolvam vobis ? Illi verò dixerunt : Barabbam.

22 Dicit ergo illis Pilatus Quid igitur faciam Jesum dictum Christum ? dicunt ei omnes : Crucifigatur.

23 At præses ait : Quid enim mali fecit ? Illi autem magis clamabant, dicentes : Crucifigatur.

24 Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, sumens aquam, lavit manus coram turba, dicens : Innocens sum à sanguine justii hujus : vos videritis.

25 Et respondens universus populus dixit : Sanguis ejus super nos, et super natos nostros.

26 Tunc absolvit illis Barabbam : At Jesum flagellans, tradidit ut crucifigeretur.

27 Tunc milites præsidis asumentes Jesum in prætorium, coëgerunt ad eum universam cohortem.

28 Et exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam :

29 Et plectentes coronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus : et genu flectentes ante eum, illudebant ei, dicentes : Gaude rex Judæorum.

30 Et inspuentes in eum, acceperunt arundinem, et percussiebant in caput ejus.

31 Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamydem, et induerunt eum vestimentis

καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὔρον ἀνθρώπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃς ἐστὶ λεγόμενος κρανίου τόπος,

24 Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος· οὐκ ἤθελε πιεῖν.

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ βῆθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· “Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.”

36 Καὶ καθήμενοι, ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· ΟΥΤΟΣ ἜΣΤΙΝ ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΤΗΣ ΤῶΝ Ἰουδαίων.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί· εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ ἐναντίων.

39 Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,

40 Καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

41 Ὅμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, καὶ φαρισαίων, ἔλεγον·

42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβῆτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ.

ejus: et abduxerunt eum ad crucifigendum.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt, ut tolleret crucem ejus.

33 Et venientes in locum dictum Golgotha, qui est dictus calvariae locus.

34 Dederunt ei bibere acetam cum felle mixtum, et gustans noluit bibere.

35 Crucifigentes verò eum, diviserunt vestimenta ejus, jacentes fortem: ut impleretur effatum à Propheta: Dispertiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam jecerunt sortem.

36 Et sedentes servabant eum illic.

37 Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: HIC EST JESUS REX JUDÆORUM.

38 Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus à dexterris, et unus à sinistris.

39 At prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua.

40 Et dicentes: Dissolvens templum, et in tribus diebus ædificans, serva teipsum. Si filius es Dei, descende de cruce

41 Similiter verò et principes Sacerdotum illudentes cum Scribis, etsenioribus, dicebant

42 Alios servavit, seipsum non potest servare: Si rex Israël est, descendat nunc de cruce, et credemus ei.

43 Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεὸν· ἔυστάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ· "Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησται, οἱ συζαυρωθέντες αὐτῶ, ὠνείδιζον αὐτῶ.

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

46 Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἥλι, Ἥλι, λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;

47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων ἀκούσαντες, ἔλεγον· "Ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ ἕτος.

48 Καὶ εὐθέως δραμῶν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθείς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτήν.

49 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· "Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέ-ασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν.

52 Καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη.

53 Καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν, καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολ-
λαι, ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι· αἱ-

43 Confidit in Deo, liberet nunc eum, si vult eum; dixit enim: Quia Dei sum filius.

44 Id verò ipsum et latrones conrucifixi ipsi, exprobrabant ei.

45 A autem sexta hora tenebræ factæ sunt super universam terram, usque horam nonam.

46 Circa verò nonam horam clamavit Jesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lama sabachthani? hoc est, Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti?

47 Quidam autem illic stantium, audientes, dicebant, Quod Eliam vocat iste.

48 Et continuò currens unus ex eis, et accipiens spongiam, implensque aceti, et circumponens arundini potabat eum.

49 Verùm cæteri dicebant Sine, videamus an veniat Elias liberaturus eum.

50 At Jesus iterum clamans voce magna, emisit spiritum.

51 Et ecce interexpansum templi fissum est in duo, à sursum usque deorsum: et terra mota est, et petræ fissæ sunt.

52 Et monumenta aperta sunt: et multa corpora dormientium sanctorum excitata sunt.

53 Et exeuntes de monumentis post excitationem ejus, venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis.

54 At Centurio, et qui cum eo servantes Jesum, videntes terræmotum, et factæ timuerunt valde, dicentes: Verè Dei filius erat iste.

55 Erant autem ibi mulieres multæ à longè spectantes, quæ

τινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ.

56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴφ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τὸ ὄνομα Ἰωσὴφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ.

58 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσὴφ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρῇ,

60 Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.

61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,

63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν, ἔτι ζῶν. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσον ἡμῶν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσὶ τῷ λαῷ· Ἐγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης.

65 Ἐφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἐχετε κουστῳδίαν, ὑπάγετε· ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

sequutæ erant Jesum à Galilæa, ministrantes ei ·

56 In quibus erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Jose mater, et mater filiorum Zebedæi.

57 Sero autem facto, venit homo dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu.

58 Hic accedens Pilato, petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus ·

59 Et accipiens corpus Joseph involvit illud sindone mundâ.

60 Et posuit illud in novo suo monumento, quod exciderat in petra : et advolvens lapidem magnum ostio monumenti abiit.

61 Erat autem ibi Maria Magdalene, et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 Verùm postera die, quæ est post Parasceven, coacti sunt principes Sacerdotum et Pharisei ad Pilatum,

63 Dicentes : Domine, meminimus quia ille seductor dixit adhuc vivens : Post tres dies excitator.

64 Jube ergo muniri sepulchrum, usque in tertium diem : ne quando venientes discipuli ejus nocte, furentur eum, et dicant plebi : Excitatus est à mortuis : et erit novissimus error pejor priore.

65 Ait vero illis Pilatus, Habebis custodiam : abite, munito sicut scitis

66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλί-
σαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν
λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

Κεφ. κη'. 28.

1 **Ο**Υὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπι-
φωσκούσῃ εἰς μίαν σαββά-
των, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνή,
καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν
τάφον.

2 Καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο
μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου κα-
ταβάς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπε-
κύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ
ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀσ-
τραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν
ὡσεὶ χιῶν.

4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσε-
ίσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο
ὡσεὶ νεκροί.

5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος,
εἶπε ταῖς γυναῖξι· Μὴ φοβεῖσθε
ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν
ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ
καθὼς εἶπε· δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον
ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος.

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι, εἶπατε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη
ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοῦ, προάγει
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐ-
τὸν ὄψεσθε· Ἴδοῦ, εἶπον ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τῆ
μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
μεγάλης, ἐδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοῦ,
ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων·
Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκ-
ράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προ-
σεκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς,
Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖ-

66 Illi autem abeuntes mu-
nierunt sepulchrum, signantes
lapidem cum custodia.

CAPUT XXVIII.

1 **V**ESPERE autem Sabba-
torum lucescenti in unam
Sabbatorum, venit Maria Mag-
dalene, et altera Maria, spec-
tare sepulchrum.

2 Et ecce terræmotus factus
est magnus: Angelus enim Do-
mini descendens de cælo, acce-
dens revolvit lapidem ab ostio,
et sedebat super eum.

3 Erat autem aspectus ejus
sicut fulgur, et vestimentum
ejus candidum sicut nix.

4 Præ autem timore ejus
concussi sunt servantes, et facti
sunt velut mortui.

5 Respondens autem angelus,
dixit mulieribus: Ne metuite
vos: scio enim quod Jesum
crucifixum quæritis:

6 Non est hic: Excitatus est
enim, sicut dixit. venite, videte
locum ubi jacebat Dominus.

7 Et citò euntes dicite dis-
cipulis ejus, quia surrexit à
mortuis: et ecce præit vos in
Galilæam: ibi eum videbitis.
ecce dixi vobis.

8 Et exeuntes cito de monu-
mento cum timore et gaudio
magno, cucurrerunt nunciare
discipulis ejus.

9 Quum autem irent renun-
ciare discipulis ejus, et ecce
Jesus occurrit illis, dicens:
Gaudete. Illæ autem acceden-
tes, prehenderunt ejus pedes,
et adoraverunt eum.

10 Tunc ait illis Jesus: Ne
timete: ite, nunciate fratribus

λατς τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλ-
θωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ κεί-
με εὐφονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ,
τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς
τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων, συμβουλίον τε λα-
βόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς
στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἴπατε, "Ὅτι οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκ-
λεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμημένων.

14 Καὶ ἐὰν ἀκουσῇ τοῦτο ἐπὶ
τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐ-
τὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσο-
μεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια,
ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ
διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ
Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπο-
ρεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς
τὸ ὄρος ἃ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύ-
νησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς,
ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη
μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ
γῆς.

19 Πορευθέντες ἔν μαθητεύσατε
πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰς
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ
Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν
πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ
ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς
ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ
αἰῶνος. Ἀμήν.

meis, ut abeant in Galilæam,
et ibi me videbunt

11 Euntibus autem illis, ecce
quidam custodiæ venientes in
urbem, nunciaverunt principi-
bus Sacerdotum omnia facta.

12 Et congregati cum seni-
oribus, consiliumque accipien-
tes, argenteos sufficientes dede-
runt militibus,

13 Dicentes : Dicite quia
discipuli ejus nocte venientes
furati sunt eum nobis dormien-
tibus

14 Et si auditum fuerit hoc
à præside, nos suadebimus ei,
et vos securos faciemus.

15 Illi autem accipientes
argenteos, fecerunt sicut erant
edocti, et divulgatum est ver-
bum istud apud Judæos, usque
hodie.

16 At undecim discipuli pro-
fecti sunt in Galilæam in mon-
tem ubi constituerat illis Jesus.

17 Et videntes eum adora-
verunt eum : quidam autem
dubitaverunt.

18 Et accedens Jesus loqu-
utus est eis, dicens : Data est
mihi omnis auctoritas in cælo,
et in terra.

19 Euntes ergo docete om-
nes gentes, baptizantes eos in
nomen Patris, et Filii, et sancti
Spiritus :

20 Docentes eos servare om-
nia quæcumque mandavi vobis
Et ecce ego cum vobis sum
omnes dies, usque ad consum-
mationem sæculi. Amen

ΤΟ ΚΑΤΑ
ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κεφ. α. 1.

1 **Α**'ΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

2 Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· “ Ἴδὲ, ἐγὼ ἀποσέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου·

3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.”

4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

6 Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· καὶ ἔσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

7 Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, ὃς οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζα-

EUANGELIUM

SECUNDUM

MARCUM.

CAPUT I.

1 **I** NITIUM Euangelii Jesu Christi Filii Dei.

2 Sicut scriptum est in Prophetis : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

3 Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

4 Fuit Joannes baptizans in deserto, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

5 Et egrediebatur ad eum omnis Judæa regio, et Hierosolymitæ : et baptizabantur omnes in Jordane flumine ab illo confitentes peccata sua.

6 Erat autem Joannes vestitus pilis cameli, et zonam coriaceam circa lumbos ejus et edens locustas et mel silvestre.

7 Et prædicabat, dicens Venit fortior me post me, cujus non sum dignus curvatus solvere corrigiam calceamentorum ejus.

8 Ego quidem baptizavi vos in aqua : illa verò baptizabit vos in Spiritu sancto.

9 Et factum est in illis diebus, venit Jesus à Nazaret Ga-

ῥετ τῆς Γαλιλαίας, καὶ εβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10 Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡσεὶ περιστέρα καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν.

11 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθέως τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.

13 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15 Καὶ λέγων· Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος, βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προσὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Κα-

lilææ, et baptizatus est à Joanne in Jordane

10 Et statim ascendens de aqua, vidit scissos cælos, et Spiritum tanquam columbam descendentem super eum.

11 Et vox facta est de cælis : Tu es filius meus dilectus, in quo complacui

12 Et statim spiritus eum eiecit in desertum.

13 Et erat illic in deserto dies quadraginta, tentatus à Satana. Et erat cum feris : et angeli ministrabant illi.

14 Post autem traditum esse Joannem, venit Jesus in Galilæam, prædicans Evangelium regni Dei :

15 Et dicens : Quoniam impletum est tempus, et appropinquavit regnum Dei : pœnitementini, et credite in Evangelio.

16 Deambulans autem juxta mare Galilææ, vidit Simonem et Andream fratrem ejus mittentes verriculum in mari· erant enim piscatores.

17 Et dixit eis Jesus : Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum.

18 Et protinus relinquentes retia sua, sequuti sunt eum.

19 Et progressus inde pusillum, vidit Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus et ipsos in navigio componentes retia.

20 Et statim vocavit illos : Et relinquentes patrem suum Zebedæum in navigio cum mercenariis, abierunt post eum.

21 Et ingrediuntur in Caper

περναοῦμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββα-
σιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
ἐδίδασκε.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ
διδασκίᾳ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων
αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ-
τῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτω
καὶ ἀνέκραξε,

24 Λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ
Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι
ἡμᾶς; οἶδ' ἂν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξ-
ελθε ἐξ αὐτοῦ.

26 Καὶ σπαράζαν αὐτὸν τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράζαν
φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες,
ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτούς, λέγον-
τας· Τί ἐστὶ τοῦτο; τίς ἡ διδασκί-
α ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ
τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπι-
τάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοή αὐτοῦ
εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς
Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγω-
γῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν
Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώ-
βου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κα-
τέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως
λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐ-
την, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς·
καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως·
καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε
ἔδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς
δαμονιζομένους.

naum: et statim Sabbatis in
gressus in synagogam, docebat

22 Et percellabantur super
doctrina ejus: Erat enim do-
cens eos quasi auctoritatem
habens, et non sicut Scribæ.

23 Et erat in synagoga eo-
rum homo in spiritu immundo,
et exclamavit,

24 Dicens: Ah, Quid nobis
et tibi Jesu Nazarene? venisti
perdere nos? novi te qui es,
sanctus Dei.

25 Et comminatus est ei Je-
sus, dicens· Obmutescere, et exi
ex eo.

26 Et discerpens eum spiri-
tus immundus, et exclamans
voce magnâ, exiit ab eo.

27 Et expaverunt omnes, ita
ut conquirerent apud seipsos,
dicentes: Quid est hoc? quæ
doctrina nova hæc, quia per
auctoritatem et spiritibus im-
mundis imperat, et obediunt
ei?

28 Exiit autem fama ejus
statim in omnem regionem Gal-
ilææ.

29 Et protinus ex synagoga
egredientes, venerunt in do-
mum Simonis et Andreæ, cum
Jacobo et Joanne.

30 At socrus Simonis decum-
bebat febricitans: et statim di-
cunt ei de illa.

31 Et accedens excitavit
eam, apprehendens manum
ejus: et dimisit eam febris con-
tinuâ: et ministrabat eis.

32 Vespere autem facta,
quum occidisset Sol, afferebant
ad eum omnes malè habentes
et dæmoniacos.

33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνη-
μένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· καὶ οὐκ
ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδει-
σαν αὐτόν.

35 Καὶ πρῶτ' ἔννουχον λίαν ἀ-
ναστάς, ἐξῆλθε· καὶ ἀπῆλθεν ὁ
Ἰησοῦς εἰς ἔρημον τόπον, καὶκεῖ
προσηύχετο.

36 Καὶ κατεδίωξαν αὐτόν ὁ
Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ εὐρόντες αὐτόν, λέγου-
σιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀγῶμεν
εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα
καὶκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξε-
λήλυθα.

39 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκ-
βάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν
λεπρός, παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γο-
νυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ·
Ὅτι, εἰάν θέλῃς, δύνασαί με καθα-
ρίσαι.

41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισ-
θεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, κα-
θαρίσθητι.

42 Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ
ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἐμῶριμησάμενος αὐτῷ,
εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν·

44 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁρα μη-
δενὶ μηδὲν εἶπης· ἀλλ' ὕπαγε,
σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, ἃ
προσέταξε Μωσῆς εἰς μαρτύριον
αὐτοῖς.

45 Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κη-

33 Et civitas tota coacta erat
ad januam.

34 Et curavit multos, malè
habentes variis morbis : et dæ-
monia multa ejiciebat : et non
sinebat loqui dæmonia, quod
nossent eum.

35 Et mane noctu valdè sur-
gens egressus est, et abiit Jesus
in desertum locum, ibique ora-
bat.

36 Et prosequuti sunt eum
Simon et qui cum illo.

37 Et invenientes eum, di-
cunt ei : Quia omnes quærunt
te.

38 Et ait illis : Eamus in
contigua oppidula, ut et ibi
prædicem : ad hoc enim egres-
sus sum.

39 Et erat prædicans in sy-
nagogis eorum, in omnem Ga-
lilæam, et dæmonia ejiciens.

40 Et venit ad eum leprosus
deprecans eum, et genupetens
eum, et dicens ei : Quod si ve-
lis, potes me mundare.

41 At Jesus visceribus com-
motus, exiendens manum, te-
tigit eum, et ait illi : Volo,
mundare.

42 Et dicente eo, statim, dis-
cessit ab eo lepra, et mundatus
est.

43 Et comminatus ei, statim
ejecit illum.

44 Et dicit ei : Vide nemini
dixeris : sed vade, teipsum os-
tende Sacerdoti, et offer pro
emundatione tua quæ præcepit
Moyses, in testimonium illis.

45 Ille verò egressus cœpit

ρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν, καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι.

2 Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί· ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφενταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·

7 Τί ἔτος ἔτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός;

8 Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι ἔτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφενταί σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, καὶ ἄρῃ σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;

10 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι

prædicare multa, et diffamare sermonem, ita ut non amplius ipsum posse manifestè in civitatem introire, sed foris in desertis locis erat, et conveniebant ad eum undique.

CAPUT II.

1 **ET** iterum intravit in Capernaum per dies: et auditum est quod in domum esset.

2 Et confestim coacti sunt multi, ut non amplius capere neque quæ ad januam: et loquebatur eis verbum.

3 Et veniunt ad eum, paralyticum ferentes, sublatum à quatuor.

4 Et non valentes appropinquare ei propter turbam, detexerunt tectum ubi erat, et perforantes submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat.

5 Videns autem Jesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua.

6 Erant autem quidam Scribarum illic sedentes, et ratiocinantes in cordibus suis:

7 Quid hic sic loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata, si non unus Deus?

8 Et statim agnoscens Jesus spiritu suo, quia sic ratiocinatur in seipsis, dixit illis: Quid ista ratiocinamini in cordibus vestris?

9 Quid est facilius, dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, et tolle tuum grabatum, et deambula?

10 U autem sciatis quia auctoritatem habet Filius hominis

ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ

11 Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας· Ὅτι οὐδέποτε ἄτως εἶδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτοῦς.

14 Καὶ παράγων εἶδε Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶνας καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί, ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει ;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλεῖσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ τῶν φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι ;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

dimittendi in terra peccata : ait paralytico :

11 Tibi dico, Surge, et tolle grabatum tuum, et vade in domum tuam.

12 Et statim surrexit, et tollens grabatum, egressus est coram omnibus : ita ut obstupescere omnes, et glorificare Deum, dicentes : Quia nunquam sic vidimus.

13 Et egressus est rursus secus mare : et omnis turba veniebat ad eum, et docebat eos.

14 Et prætergrediens vidit Levi Alphæi, sedentem ad telonium : et ait illi : Sequere me : Et surgens sequutus est eum.

15 Et factum est in accumbere ipsum in domo illius, et multi publicani et peccatores simul discumbebant Jesu, et discipulis ejus : erant enim multi, et sequebantur eum.

16 Et Scribæ et Pharisæi videntes eum edentem cum publicanis et peccatoribus, dicebant discipulis ejus : Quid, quod cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit ?

17 Et audiens Jesus, ait illis : Non usum habent valentes me dico, sed malè habentes, non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

18 Et erant discipuli Joannis, et illi Pharisæorum jejunantes : et veniunt, et dicunt illi : Quare discipuli Joannis, et illi Pharisæorum jejunant : at tui discipuli non jejunant ?

19 Et ait illis Jesus : Num

Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν·

20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21 Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα βράκx ἀγνάφου ἐπιρῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται.

22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινὰς βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχους.

24 Καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστι;

25 Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχε, καὶ ἐπεινάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ἃς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἔσθαι;

27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

28 Ὡστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

possunt filii nuptiarum, in quo sponsus cum illis est, jejunare? Quantum tempus cum seipsis habent sponsum, non possunt jejunare.

20 Veniet autem dies, quum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt in illis diebus

21 Et nemo additamentum panni impoliti assuit in vestimento veteri: si verò non, auferet supplementum ipsius novum veteris, et pejor scissura fit.

22 Et nemo injicit vinum novum in utres veteres: si verò non, dirumpit vinum novum utres, et vinum effunditur, et utres pereunt: sed vinum novum in utres novos injiciendum.

23 Et factum est prætervადere eum in Sabbatis per sata, et cœperunt discipuli ejus iter facere vellentes spicas.

24 Et Pharisei dicebant ei· Ecce quid faciunt in Sabbatis quod non licet?

25 Et ipse ait illis: Nunquam legistis quid fecerit David, quando usum habuit, et esuriit ipse, et qui cum eo?

26 Quomodo introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, et panes propositionis manducavit, quos non licet manducare si non Sacerdotibus, et dedit et iis cum eo existentibus?

27 Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, non homo propter Sabbatum.

28 Itaque Dominus est Filius hominis et Sabbati.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**ΑΙ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

2 Καὶ παρατήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξεστί τοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὕγιης ὡς ἡ ἄλλη.

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ φαρισαῖοι ὑθέως μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ, ἵνα πλοίαριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἀψωνται, ὅσοι εἶχον μάλιστα.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-

CAPUT III.

1 **ET** introivit iterum in synagogam, et erat ibi homo arefactam habens manum

2 Et observabant eum si Sabbatis curaret eum, ut accuserent illum.

3 Et ait homini arefactam habenti manum : Surge in medium.

4 Et dicit eis : Licet Sabbatis benefacere, an malefacere? animam servare, an perdere? Illi verò tacebant.

5 Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super callo cordis eorum, dicit homini : Extende manum tuam : Et extendit, et restituta est manus illius sana ut altera.

6 Et exeuntes Pharisei, statim cum Herodianis consilium faciebant adversus eum. ut eum perderent.

7 Et Jesus secessit cum discipulis suis ad mare : et multa turba à Galilæa sequuta est eum, et à Judæa,

8 Et ab Hierosolymis, et ab Idumæa, et trans Jordanem, et qui circa Tyrum et Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, venerunt ad eum.

9 Et dixit discipulis suis, ut navicula adsisteret sibi, propter turbam, ut ne comprimerent eum.

10 Multos enim sanaverat, ita ut irruere ei, ut illum tangerent, quotquot habebant flagella

11 Et spiritus impii quum

θαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

12 Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται ἕς ἧθέλεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὡς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρῦσαι,

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θραπέυειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

16 Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές, ὃ ἐστίν, υἱοὶ Ῥεροντῆς.

18 Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην,

19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον.

20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ· Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς·

illum spectabant, accedebant ei et clamabant, dicentes : Quod tu es filius Dei.

12 Et multa comminabatur eis, ut ne manifestum illum facerent.

13 Et adscendit in montem, et advocat quos voluit ipse : et venerunt ad eum.

14 Et fecit duodecim, ut essent cum illo, et ut mitteret eos prædicare

15 Et habere auctoritatem curare infirmitates, et ejicere dæmonia.

16 Et imposuit Simoni nomen Petrum :

17 Et Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem Jacobi : et imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitruï :

18 Et Andream, et Philip-pum, et Bartholomæum, et Matthæum, et Thomam, et Jacobum Alphæi, et Thaddæum, et Simonem Cananitem :

19 Et Judam Iscariotem, qui et tradidit illum : et veniunt ad domum

20 Et convenit iterum turba, ita ut non posse ipsos neque panem manducare.

21 Et audientes qui ad ipsum, exieruntprehendere eum : dicebant enim, Quod extra se esset.

22 Et Scribæ qui ab Hierosolymis descendentes, dicebant : Quoniam Beelzebul habet, et quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia.

23 Et advocans eos, in parabolis dicebat illis : Quo

Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν ;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη·

26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

27 Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως.

30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Ἔρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν, φωνοῦντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου ;

34 Καὶ περιεβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφὴ μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

modo potest satanas satanani ejicere ?

24 Et si regnum in seipsum dividatur, non potest stare regnum illud :

25 Et si domus super semetipsam dispertiat, non potest stare domus illa :

26 Et si satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, non potest stare, sed finem habet.

27 Nemo potest vasa fortis, ingressus in domum ejus, diripere, si non prius fortem alliget : et tunc domum ejus diripiet.

28 Amen dico vobis : Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, et blasphemiæ quascunque blasphemaverint :

29 Qui autem blasphemaverit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed obnoxius est æterni judicii.

30 Quoniam dicebant : Spiritum immundum habet.

31 Veniunt igitur fratres et mater ejus : et foris stantes, miserunt ad eum, vocantes eum.

32 Et sedebat turba circum eum : dicebant verò ei : Ecce mater tua, et fratres tui, foris quærunt te.

33 Et respondit eis, dicens : Quæ est mater mea, aut fratres mei ?

34 Et circumspiciens circulo circa se sedentes ait : Ecce mater mea, et fratres mei

35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, et mater est

Κεφ. δ'. 4.

CAPUT IV.

1 **Κ**ΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρά τὴν θαλάσσαν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θαλάσσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 Ἀκούετε, Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι·

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρά τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί, καὶ συνέπιψαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν· καὶ ἐδίδοι καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἕν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ηρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολὴν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκεῖνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνονται.

1 **E**T iterum cœpit docere juxta mare, et coacta est ad eum turba multa, ita ut ipsum ascendentem in navigium sedere in mari: et omnis turba ad mare super terram erat.

2 Et docebat eos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua:

3 Audite: Ecce exiit seminans seminare.

4 Et factum est in seminando, hoc quidem cecidit circa viam, et venerunt volucres cœli, et devoraverunt illud.

5 Aliud verò cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, propter non habere profunditatem terræ.

6 Sole autem ex oriente æstuavit: et ob non habere radicem, exaruit.

7 Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit.

8 Et aliud cecidit in terram pulchram: et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

9 Et dicebat illis: Habens aures audire, audiat.

10 Quum autem factus esset solus interrogaverunt eum qui circa eum cum duodecim parabolam

11 Et dicebat eis: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt.

12 Ἴνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι, μήποτε ἐπιστρέψωσθε, καὶ ἀφεθῆ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνῶσεσθε;

14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 Καὶ ἔστωι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν·

17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.

18 Καὶ ἔστωι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, ἔστωι εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες,

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

20 Καὶ ἔστωι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται· καὶ καρποφοροῦσιν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν·

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτις ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῆ;

12 Ut aspicientes aspiciant, et non videant: et audientes audiant, et non intelligant: ne quando convertantur, et dimittantur eis peccata.

13 Et ait illis: Nescitis parabolam hanc? et quomodo omnes parabolas cognoscetis?

14 Seminans, verbum seminatum.

15 Hi autem sunt qui circa viam, ubi seminatur verbum: et quum audierint, confestim venit satanas, et aufert verbum seminatum in cordibus eorum.

16 Et hi sunt similiter in petrosa seminati, qui quum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud.

17 Et non habent radicem in se ipsis, seu temporarii sunt: deinde ortâ tribulatione, aut persequutione propter verbum, confestim scandalizantur.

18 Et hi sunt qui in spinas seminati, hi sunt, qui verbum audientes.

19 Et curæ seculi hujus, et deceptio divitiarum, et circa reliqua cupiditates introeuntes suffocant verbum, et infructuosus efficitur.

20 Et hi sunt in terram pulchram seminati, qui audiunt verbum, et suscipiunt, et fructum ferunt, unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum.

21 Et dicebat illis: Nunquid lucerna venit, ut sub modio ponatur, aut sub lecto? nonne ut supra candelabrum imponatur?

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ τι κρυπτὸν ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκούετω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρη σίτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29 Ὅταν δὲ παραδῶ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγε· Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31 Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

32 Καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ γίνεσθαι πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς

22 Non enim est aliquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat.

23 Si quis habet aures audire, audiat.

24 Et dicebat illis: Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, et adjicietur vobis audientibus:

25 Qui enim habet, dabitur illi: et qui non habet, et quod habet auferetur ab eo.

26 Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo jaciatur sementum in terram:

27 Et dormiat, et excitetur nocte et die: et semen germinet et augeatur ut nescit ille.

28 Spontanea enim terra fructum fert, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica.

29 Quum verò ediderit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis.

30 Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut in qua parabola comparabimus illud?

31 Sicut grano sinapis, quod, quum seminatum fuerit in terra, minus omnibus seminibus est quæ in terra:

32 Et quum seminatum fuerit, ascendit, et fit omnibus oleribus majus, et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus volatilia cæli nidulari

33 Et talibus parabolis mul

πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύνατο ἀκούειν.

34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ κύματα ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῶν ἀνέμων, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε ἔγω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἔστίς ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Κεφ. ε'. 5.

1 **Κ**Αὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν.

2 Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

3 Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ ἔτε ἀλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι·

tis loquebatur eis sermonem, prout poterant audire.

34 Sine autem parabola non loquebatur eis : privatim autem discipulis suis solvebat omnia.

35 Et ait illis in illa die, sero facto : Transeamus in ulterius.

36 Et dimittentes turbam, assumunt eum ut erat in navigio : et alia verò navigiola erant cum illo.

37 Et facta est procella venti magna : at fluctus injiciebant in navigium, ut ipsum jam impleretur.

38 Et erat ipse in puppi, super cervical dormiens : et excitant eum, et dicunt illi : Magister, non curæ est tibi quia perimus ?

39 Et excitatus objurgavit ventum, et dixit mari : Sile, obmutesce. Et quievit ventus, et facta est tranquillitas magna.

40 Et ait illis : Quid timidi estis ita ? quomodo non habetis fidem ?

41 Et timuerunt timorem magnum, et dicebant ad invicem : Quisnam iste est, quia et ventus et mare obediunt ei ?

CAPUT V.

1 **Ε**T venerunt in ulterius maris, in regionem Gadarenorum.

2 Et exeunti ei ex navigio, statim occurrit ei ex monumentis homo in spiritu immundo :

3 Qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis nemo poterat eum ligare

4 Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέ-
δαις καὶ ἀλύσεισι δεδένθαι, καὶ διε-
σπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ
τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ οὐδεὶς
αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς μνή-
μασιν ἦν κράζων, καὶ κατακλύπων
ἑαυτὸν λίθοις·

6 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μα-
κρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν
αὐτῷ.

7 Καὶ κράζας φωνῇ μεγάλῃ,
εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν
Θεὸν, μὴ με βασανίσῃς.

8 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε
τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀν-
θρώπου.

9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί σοι
ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων·
Λεγεὼν ὄνομά μου· ὅτι πολλοὶ ἐσ-
μεν.

10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολ-
λὰ, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἐξω
τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀ-
γέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη.

12 Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν
πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες·
Πέμφον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα
εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐ-
θέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ
πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον
εἰς τοὺς χοίρους· Καὶ ὤρμησεν ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρηνοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν, ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι καὶ
ἐπύοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

14 Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοί-
ρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ
ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός.

15 Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰη-

4 Propter eum sæpe compe-
dibus et catenis ligatum esse,
et disruptas esse ab eo catenas.
et pedicas contritas esse: et
nemo eum poterat domare.

5 Et per omnem noctem et
diem in montibus et in monu-
mentis erat clamans, et conci-
dens seipsum lapidibus.

6 Videns autem Jesum à
longè, cucurrit, et adoravit
eum:

7 Et clamans voce magnâ,
dixit: Quid mihi et tibi, Jesu
fili Dei altissimi? adjuro te
Deum, ne me torqueas.

8 Dicebat enim illi: Exi
spiritus immunde ab homine

9 Et interrogabat eum: Quod
tibi nomen? Et respondit di-
cens: Legio nomen mihi: quia
multi sumus.

10 Et adpellabat eum multa,
ut ne se mittat extra regionem.

11 Erat autem ibi ad mon-
tem grex porcorum magnus
pascens.

12 Et adpellabant eum om-
nes dæmones, dicentes: Mitte
nos in porcos, ut in eos intro
eamus.

13 Et concessit eis statim Je-
sus. Et exeuntes spiritus im-
mundi introierunt in porcos: et
irruit grex per præcipitium in
mare erant enim ut duo millia
et suffocati sunt in mari.

14 At pascentes porcos fuge-
runt, et nuntiaverunt in civita-
tem, et in agros: et egressi
sunt videre quid esset factum.

15 Et veniunt ad Jesum, et

σοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονεῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 Καὶ διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν.

18 Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ.

19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε.

20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρῦσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτὸν· καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ ἰδοῦ, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγωγῶν, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ.

23 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ· καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνή τις ἔσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρὸν ἐλθοῦσα·

spectant dæmoniacum sedentem et vestitum, et mentis eum qui habuerat legionem, et timuerunt.

16 Narraverunt autem illis videntes, quomodo factum esset dæmoniaco, et de porcis.

17 Et cœperunt rogare eum abire de finibus eorum.

18 Et ascendente ipso in navigium, rogabat illum dæmoniacus, ut esset cum illo.

19 At Jesus non admisit eum, sed ait illi : Wade in domum tuam ad tuos, et annuncia illis quanta tibi Dominus fecit, et misertus est tui.

20 Et abiit, et cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset ei Jesus : et omnes mirabantur.

21 Et trajiciente Jesu in navigio rursum in alterius, coacta est turba multa ad eum, et erat juxta mare.

22 Et ecce venit unus Archisynagogorum, nomine Jaiirus, et videns eum, procidit ad pedes ejus :

23 Et rogabat eum multum, dicens : Quoniam filiola mea extreme habet, ut veniens imponans ei manus, ut servetur, et vivet.

24 Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum.

25 Et mulier quædam existens in fluxione sanguinis annos duodecim,

26 Et multa perpressa à multis medicis, et insumptis quæ apud se omnibus, et nihil adjuncta, sed magis in deterius veniens ;

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἔλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

28 Ἔλεγε γὰρ, Ὅτι καὶ τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἐκυστῶ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων;

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο;

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσανταν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῆς, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆς· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλοῦμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνονπίστευε.

37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θό-

27 Audiens de Jesu, veniens in turba retro, tetigit vestimentum ejus

28 Dicebat enim, Quia si vel vestimenta ejus tetigero, servabor.

29 Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus, et sensit corpore, quia sanata est à flagello.

30 Et statim Jesus cognoscens in semetipso ex se efficacitatem profectam, conversus in turba, ajebat: Quis mea tetigit vestimenta?

31 Et dicebant ei discipuli sui: Aspicias turbam comprimentem te, et dicis: Quis me tetigit?

32 Et circumspiciebat videre hoc facientem.

33 At mulier timens et tremens, sciens quod factum esset in se, venit et procidit ei, et dixit ei omnem veritatem.

34 Ille autem dixit ei: Filia, fides tua servavit te; vade in pace, et esto sana à flagello tuo.

35 Adhuc eo loquente, veniunt ab Archisynagogo, dicentes: Quia filia tua mortua est: quid adhuc vexas magistrum?

36 At Jesus statim audiens sermonem dictum, ait Archisynagogo: Ne metue, solum crede.

37 Et non admisit quenquam se consequi, si non Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem Jacobi

38 Et venit in domum Archisynagogi, et vidit tumultum.

ρυσον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον.

41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθὰ κοῦμι· ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω ἔγειραι.

42 Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη.

43 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γινῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

Κεφ. 6.

1 **Κ**Αὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένης σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται;

3 Οὐχ ἴστίς ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ

tum, flentes et ejulantes multum.

39 Et ingressus ait illis : Quid tumultuamini et ploratis? puella non mortua est, sed dormit.

40 Et irridebant eum : Ipse verò ejectis omnibus, assumit patrem puellæ, et matrem, et qui cum se, et ingreditur ubi erat puella jacens :

41 Etprehendens manum puellæ, ait illi : Talitha cumi, quod est interpretatum : Puella, tibi dico, excitare.

42 Et confestim surrexit puella, et deambulabat : erat enim annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno.

43 Et præcepit illis multa, ut nemo sciret id : et dixit dari illi manducare.

CAPUT VI.

1 **ET** egressus est inde, et venit in patriam suam : et sequuntur eum discipuli sui.

2 Et facto Sabbato, cœpit in Synagoga docere : et multi audientes percellerantur, dicentes : Unde huic hæc? et quæ sapientia data illi, quod et efficacitates tales per manus ejus efficiuntur?

3 Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater verò Jacobi et Jose, et Judæ, et Simonis? Et non sunt sorores ejus hic apud nos? Et scandalizabantur in illo.

4 Dicebat autem illis Jesus : Quia non est Propheta inhono-

μη ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

6 Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ, διδάσκων.

7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

8 Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν ἄρρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ· βιάβδον μόνον, μὴ πῆραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν.

9 Ἄλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας.

10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις, ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι·

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους, καὶ ἐθεράπευσον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν· Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

15 Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι Ἡ-

ratus, si non in patria sua, et in cognatis, et in domo sua

5 Et non poterat ibi ullam efficacitatem facere, si non paucis infirmis imponens manus curavit.

6 Et mirabatur propter incredulitatem eorum: et circuibat vicos in orbem, docens.

7 Et advocat duodecim: et coepit eos mittere duos duos et dabat illis auctoritatem spirituum immundorum.

8 Et praecipit eis ut nihil tollerent ad viam, si non virgam tantum: non peram, non panem, non in zona aes.

9 Sed calceatos sandaliis: et non induere duas tunicas.

10 Et dicebat eis: Quicumque introieritis in domum, illic manete, donec exeatis inde.

11 Et quicumque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes inde, excutite pulverem inferne pedum vestrorum, in testimonium illis: Amen dico vobis, tolerabilius erit Sodomis aut Gomorris in die iudicii, quam civitati illi.

12 Et exeuntes praedicabant ut poeniterent.

13 Et daemonia multa ejiciebant: et unguebant oleo multos aegros, et sanabant.

14 Et audivit rex Herodes manifestum enim factum erat nomen ejus et dicebat: Quia Joannes baptizans a mortuis excitatus est, et propter hoc operantur efficacitates in illo.

15 Alii dicebant· Quia Elias

λίαις ἐστίν· "Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, "Ὅτι προφήτης ἐστίν, ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν· "Ὅτι ἐν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, ἔτὸς ἐστίν, αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης, ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

18 Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· "Ὅτι οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἠθέληεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο·

20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἠδέεω αὐτοῦ ἡκουε.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἶτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί.

23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· "Ὅτι ὃ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσιους τῆς βασιλείας μου.

24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως με-

est: Alii vero dicebant: Quia Propheta est, aut quasi unus Prophetarum.

16 Audiens autem Herodes, ait: Quia quem ego decollavi Joannem, hic est, ipse excitatus est ex mortuis.

17 Ipse enim Herodes mittensprehendit Joannem, et viinxit eum in custodia, propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.

18 Dicebat enim Joannes Herodi: Quod non licet tibi habere uxorem fratris tui.

19 At Herodias insidiabatur illi: et volebat eum occidere, et non poterat:

20 Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum et sanctum: conservabat eum, et audiens eum, multa faciebat, et suaviter eum audiebat.

21 Et facta die opportuna, quum Herodes natalitiis suis cœnam faciebat principibus suis, et tribunis, et primis Galilææ:

22 Et ingressa filia ipsius Herodias, et saltante, et placentente Herodi et unâ recumbentibus, ait rex puellæ: Pete à me quicquid velis, et dabo tibi.

23 Et juravit illi: Quia quicquid petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei.

24 Illa verò egressa, dixit matri suæ: Quid petam? Illa verò ait: Caput Joannis Baptistæ.

25 Et ingressa statim cum

τὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἠτήσατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι.

27 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἤραν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν ἠυκαίρουν.

32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί· καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

studio ad regem, petivit, dicens : Volo ut mihi des ex ipsa in disco caput Joannis Baptistæ

26 Et contristatus factus rex propter juramenta, et simu discumbentes, non voluit eam rejicere.

27 Et statim mittens rex speculatorem, injunxit afferri caput ejus. Ille autem abiens decollavit eum in carcere :

28 Et attulit caput ejus in disco, et dedit illud puellæ, et puella dedit illud matri suæ.

29 Et audientes discipuli ejus venerunt, et tulerunt cadaver ejus, et posuerunt illud in monumento.

30 Et coguntur Apostoli ad Jesum, et renuntiaverunt ei omnia, et quanta egerant, et quanta docuerant.

31 Et ait illis : Venite vos ipsi privatim in desertum locum, et requiescite pusillum. Erant enim venientes et redeuntes multi, et nec edere oportunitatem habebant.

32 Et abierunt in desertum locum navigio seorsum.

33 Et viderunt eos abeuntes, et cognoverunt eum multi, et pedestres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc, et prævenierunt eos, et venerunt ad eum.

34 Et exiens vidit Jesus multam turbam, et visceribus commotus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem : et cœpit docere illos multa.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν· Ὅτι ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 Ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ πάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν διακοσίων θηναρίων ἄρτους, καὶ δώμεν αὐτοῖς φαγεῖν·

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας·

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πενήτηκοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 Καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέρανον πρὸς Βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

35 Et jam hora multa facta, advenientes ei discipuli ejus dicunt : Quod desertus est locus, et jam hora multa

36 Absolve eos, ut abeuntes in per gyrum agros et vicos, mercentur sibi panes ; quid enim edant non habent.

37 Ille verò respondens ait illis : Date illis vos manducare. Et dicunt ei : Euntes mercemur ducentorum denariorum panes, et demus illis manducare ?

38 Ille autem dicit eis : Quot panes habetis ? abite et videte. Et cognoscentes, dicunt : Quinque et duos pisces.

39 Et mandavit eis recumbere omnes convivia convivia super viridi feno.

40 Et discubuerunt areæ areæ, per centum et per quinquaginta.

41 Et accipiens quinque panes et duos pisces, respiciens in cælum, benedixit et fregit panes, et dedit discipulis suis, ut adponerent eis : et duos pisces divisit omnibus.

42 Et manducaverunt omnes, et saturati sunt.

43 Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, et de piscibus.

44 Et erant edentes panes quasi quinquies mille viri

45 Et statim coëgit discipulos suos ascendere in navigium et præcedere in ulterius ad Bethsaidam, donec ipse absolveret turbam.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὁψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραζαν·

50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν· καὶ εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἐθαύμαζον.

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ ἡ καρδιά αὐτῶν πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοῖος, εὐθέως ἐπιγινόντες αὐτὸν,

55 Περιδραμόντες ὄλην τὴν περὶχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστί.

56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενούντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα καὶ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱμάτιου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

46 Et dimittens eos, abiit in montem orare.

47 Et sero facto, erat navigium in medio mari, et ipse solus in terra.

48 Et vidit eos laborantes in remigando : erat enim ventus contrarius eis : et circa quartam custodiam noctis venit ad eos, circumambulans super mare ; et volebat præterire eos.

49 Illi verò videntes eum circumambulantem super mare, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt.

50 Omnes enim eum viderunt, et conturbati sunt. Et statim loquutus est cum eis, et dixit eis : Confidite, ego sum, ne metuite.

51 Et ascendit ad illos in navigium : et quievit ventus. Et valde ex abundanti in seipsis stupebant, et mirabantur.

52 Non enim intellexerunt de panibus : erat enim cor eorum obcallitum.

53 Et pertranseuntes venerunt in terram Genesaret : et applicuerunt.

54 Et exeuntibus illis è navigio, continuo cognoscentes eum,

55 Circumcurrentes omnem circumviciniam illam, cæperunt in grabatis malè habentes circumferre, ubi audiebant quòd illic esset.

56 Et quocumque introibat in vicos, vel urbes, vel agros, in plateis ponebant infirmos, et rogabant eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent : et quotquot tangebant eum, servabantur.

Κεφ. 7. 7.

1 **Κ** Λὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων,

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν, ἀνίπτους, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο.

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψονται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἔστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.

5 Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτους χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ἰποκριτῶν, ὡς γέγραπται· “Ὁὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων·”

8 Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε.

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· “Τίμα τὸν

CAPUT VII.

1 **E**T conveniunt ad eum Pharisæi, et quidam Scribarum venientes ab Hierosolymis.

2 Et videntis quosdam discipulorum ejus communibus manibus hoc est, illotis edentes panes, incusarunt.

3 Nam Pharisæi et omnes Judæi, si non pugillatim laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum:

4 Et à foro, si non baptizentur, non comedunt: et alia multa sunt, quæ assumpserunt tenere, lotiones poculorum et sextariorum, et æramentorum et lectorum.

5 Deinde interrogant eum Pharisæi et Scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed illotis manibus manducant panem?

Et ille verò respondens, dixit eis: Quod pulchre prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Hic populus labiis me honorat, at cor eorum longe abest à me.

7 Frustra autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta hominum.

8 Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditionem hominum, lotiones sextariorum et poculorum: et alia similia ejusmodi multa facitis.

9 Et dicebat illis: Pulchre abrogatis mandatum Dei, ut traditionem vestram servetis.

10 Moses enim dixit Ho

πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου·” καί, “Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.”

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἶπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Κορβᾶν, ὃ ἐστὶ, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς·

12 Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,

13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ἣ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, καὶ συνίετε.

15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ’ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστὶ τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.

16 Εἴ τις ἔχει ᾠτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε· οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι·

19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ’ εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρῖζον πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἐσῶθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

nora patrem tuum, et matrem tuam : et maledicens patri vel matri, morte moriatur.

11 Vos autem dicitis : Si dixerit homo patri vel matri : Corban, quod est, donum quod si ex me juvaberis.

12 Et non amplius finitis eum quicquam facere patri suo, aut matri suæ.

13 Irritum facientes verbum Dei traditione vestra quam tradidistis : Et similia hujusmodi multa facitis.

14 Et advocans omnem turbam, dicebat illis : Audite me omnes, et intelligite :

15 Nihil est extra hominem introiens in eum, quod potest eum communicare : sed exeuntia ab eo, illa sunt communicantia hominem.

16 Si quis habet aures ad audiendum, audiat.

17 Et quum introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli ejus de parabola.

18 Et ait illis : Sic et vos imprudentes estis ? Non consideratis, quia omne extrinsecus introiens in hominem, non potest eum communicare ?

19 Quia non intrat ejus in cor, sed in ventrem, et in secessum exit : purgans omnes escas.

20 Dicebat autem, quod ex homine egressum, illud communicat hominem.

21 Intus enim, de corde hominum ratiocinationes malæ egrediuntur, adulteria, fornicationes, cædes,

22 Κλοπαί, πλεονεξίαι, πονη-
ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς
πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία,
ἀφροσύνη.

23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

24 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπ-
ῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ
Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκί-
αν, οὐδένα ἤθελε γινῶναι· καὶ οὐκ
ἠδυνήθη λαθεῖν.

25 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ
αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προ-
σέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

26 Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς,
Συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα
αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ
τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ·
"Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκ-
να· οὐ γὰρ καλὸν ἐστὶ λαθεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς
κυναρίοις.

28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει
αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ
κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσ-
θίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον
τὸν λόγον ὑπαγε· ἐξελήλυθε τὸ
δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου.

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον
αὐτῆς εὔρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς,
καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ
τῆς κλίνης.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν
ὄριων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε
πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαί-
ας, ἀνὰ μέσον τῶν ὄριων Δεκαπό-
λεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν
μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐ-
τὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν

22 Furta, avaritiæ, malitiæ,
dolus, lascivia, oculus malus,
blasphemia, superbia, amentia

23 Omnia hæc mala abintus
egrediuntur, et communicant
hominem.

24 Et inde surgens, abiit in
confinia Tyri et Sidonis ; et in-
gressus in domum, neminem vo-
luit scire, et non potuit latere.

25 Audiens enim mulier de
eo, cujus habebat filiola spiri-
tum immundum, intrans proci-
dit ad pedes ejus.

26 Erat autem mulier Græ-
ca, Syrophœnissa genere et ro-
gabatur eum ut dæmonium ejice-
ret de filia ejus.

27 At Jesus ait ei : Sine pri-
us saturari filios : non enim pul-
chrum est sumere panem filio-
rum, et mittere catellis.

28 Illa vero respondit, et di-
cit illi : Utique Domine : etenim
catelli sub mensa comedunt
de micis puerorum.

29 Et ait illi : Propter hunc
sermonem vade : exiit dæmoni-
um à filia tua.

30 Et abiens in domum su-
am, invenit dæmonium egres-
sum, et filiam coniectam super
lectum.

31 Et iterum exiens de fini-
bus Tyri et Sidonis, venit ad
mare Galilææ, per medium
finium Decapoleos.

32 Et ferunt ei surdum ægre
loquentum : et invocant eum,
ut imponat illi manum.

33 Et assumens eum de tur

ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε
τὰς δακτύλους αὐτῶ εἰς τὰ ὕδα αὐ-
τοῦ· καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσ-
σης αὐτοῦ,

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν
οὐρανὸν, ἔστέναξε, καὶ λέγει αὐτῶ·
Ἐφφαθά, ὃ ἔστι, διανοίχθητι.

35 Καὶ εὐθέως διηνοιχθησαν
αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ· καὶ ἐλύθη ὁ δεσ-
μὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλά-
λει ὀρθῶς.

36 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα
μηδενὶ εἰπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐ-
τοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσό-
τερον ἐκήρυσσον.

37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσ-
σοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα
πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ
ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

Κεφ. η'. 8.

1 **Ε**Ν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις
παμπόλλου ὄχλου ὄντος,
καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσ-
καλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθη-
τὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχ-
λον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμέ-
νουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φά-
γωσι.

3 Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσ-
ταις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται
ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρό-
θεν ἦκασιν.

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῶ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν τούτους δυ-
νήσεται τις ὡςδε χορτάσαι ἄρτων
ἐπ' ἑρημίας;

5 Καὶ ἐπηρώτα αὐτοῦς· Πό-
σους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτὰ.

6 Καὶ παρήγγειλε τῶ ὄχλῳ
ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας
ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς

ba privatim, jecit digitos suos in
auriculas ejus : et expuens teti-
git linguam ejus :

34 Et suspiciens in cælum,
ingemuit, et ait illi : Ephpha-
tha, quod est, Adaperire

35 Et statim adaperthæ sunt
ejus aures : et solum est vin-
culum linguæ ejus, et loqueba-
tur recte.

36 Et præcepit illis ut nemi-
ni dicerent : Quanto autem ille
eis præcipiebat, magis amplius
prædicabant.

37 Et supra modum percelle-
bantur, dicentes : Pulchre om-
nia fecit : et surdos facit audire,
et mutos loqui.

CAPUT VIII.

1 **Ι**N illis diebus omnino mul-
ta turba existente, et non
habentibus quid comederent,
advocans Jesus discipulos suos,
dicit illis :

2 Visceribus commoveor su-
per turbam : quia jam dies tres
manent apud me, et non habent
quid manducent.

3 Et si absolvam eos jejunos
in domum suam, deficient in
via : quidam enim eorum de
longe venerunt.

4 Et responderunt ei disci-
puli sui : Unde illos poterit
quis hic saturare panibus in
solitudine ?

5 Et interrogavit eos : Quot
habetis panes ? Illi verò dixe-
runt : Septem.

6 Et præcepit turbæ discum-
bere super terram : Et accipi-
ens septem panes, gratias agens
fregit, et dabat discipulis suis

αὐτοῦ, ἵνα περιβαῶσι· καὶ παρέθη-
καν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ
αὐτά.

8 Ἐφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασ-
μάτων, ἑπτὰ σφυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες, ὡς
στρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐ-
τούς.

10 Καὶ εὐθέως ἐμῆς εἰς τὸ
πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ φαρισαῖοι, καὶ
ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρα-
νοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύ-
ματι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ γενεὰ
αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύ-
τῃ σημεῖον.

13 Καὶ ἀφείς αὐτούς, ἐμῆς
πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς
τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρ-
τους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον
μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς,
λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, καὶ τῆς ζύ-
μης Ἡρώδου.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλ-
λήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν.

17 Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει
αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; ἔπω νοεῖτε, οὐδὲ
συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε
τὴν καρδίαν ὑμῶν;

18 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ
βλέπετε, καὶ ὠτα ἔχοντες οὐκ ἀ-
κούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε,

ut apponerent: et apposuerunt
turbæ.

7 Et habebant pisciculos
paucos, et benedicens, ait ap-
poni et ipsos.

8 Comederunt autem, et sa-
turati sunt: et sustulerunt re-
dundantia fragmentorum sep-
tem sportas.

9 Erant autem comedentes
quasi quatuor millia: et absol-
vit eos.

10 Et statim ascendens in
navigium cum discipulis suis,
venit in partes Dalmanutha.

11 Et exierunt Pharisæi, et
cœperunt contendere cum eo:
quærentes ab illo signum de
cælo, tentantes eum.

12 Et ingemiscens spiritu
suo, ait: Quid generatio ista
signum quærit? Amen dico vo-
bis, si dabitur generationi isti
signum.

13 Et dimittens eos, ascen-
dens rursus in navigium, abiit
in ulterius.

14 Et oblitus sumere pa-
nes: et si non unum panem non
habebant cum se in navigio.

15 Et præcipiebat eis dicens:
Videte, cavete à fermento Pha-
risæorum, et fermento Hero-
dis.

16 Et ratiocinabantur ad in-
vicem dicentes: Quia panes
non habemus.

17 Et cognoscens Jesus, ait
illis: Quid cogitatis, quia panes
non habetis? Nondum cognos-
citis nec intelligitis? adhuc cal-
losum habetis cor vestrum?

18 Oculos habentes non as-
picitis? et aures habentes non
auditis? Et non recordamini?

19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πύσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πύσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς οὐ συνίετε;

22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτῷ ἄψῃται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, ἔλεγε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους· ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.

25 Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν γῆ ὁδῶ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ἓνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς· Ἰμῶς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

19 Quando quinque panes fregi in quinquies mille, quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim.

20 Quando autem septem in quater mille, quot sportarum complementa fragmentorum tulistis? Illi verò dixerunt: Septem.

21 Et dicebat eis: Quomodo non intelligitis?

22 Et venit in Bethsaidam, et ferunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret.

23 Et adprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos ejus, imponens manus ei, interrogavit eum si quid videret.

24 Et suspiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes.

25 Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et fecit ipsum videre: et restitutus est, et aspexit perlucide omnes.

26 Et misit illum in domum suam, dicens: Neque in vicum ingrediaris, neque dixeris curpam in vico.

27 Et egressus est Jesus et discipuli ejus in vicos Cæsareæ Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt homines esse?

28 Illi verò responderunt: Joannem Baptistam; et alii, Eliam: alii verò, unum Prophetarum.

29 Et ipse dicit illis: Vos verò quem me dicitis esse?

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἰπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδεὶν λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι· καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.

32 Καὶ παρήγγησεν αὐτοὺς ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων· Ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἔστος σώσει αὐτήν.

36 Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον, εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον; καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀτάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων

Respondens autem Petrus, ait ei : Tu es Christus.

30 Et comminatus est eis, ut nemini dicerent de eo.

31 Et cœpit docere eos, quoniam oportet filium hominis multa pati, et reprobari à senioribus, et summis Sacerdotibus, et Scribis, et occidi, et post tres dies resurgere.

32 Et libertate verbum loquebatur : Et assumens eum Petrus, cœpit increpare eum.

33 Ille vero conversus, et videns discipulos suos, increpavit Petrum, dicens : Vade post me satana, quoniam non sapis quæ Dei, sed quæ hominum.

34 Et advocans turbam cum discipulis suis, dixit eis : Quicumque vult post me sequi, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me.

35 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet eam : qui autem perdiderit animam suam causa mei et Evangelii, hic servabit eam.

36 Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum, et multetur animam suam ?

37 Aut quid dabit homo compensationem animæ suæ ?

38 Qui enim erubuerit me, et meos sermones in generatione ista adultera et peccatrice, et filius hominis erubescet eum, quum venerit in gloria Patris sui cum angelis sanctis

Κεφ. θ'. 9.

CAPUT IX.

1 **Κ**ΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιῶν, οἷα γραφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι.

4 Καὶ ᾤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεῖ· καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν.

6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγῶνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστὶ τὸ, ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέ-

1 **E**T dicebat illis : Amen dico vobis, quia sunt quidam hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec viderant regnum Dei veniens in efficacia.

2 Et post dies sex, assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem, et ducit illos in montem excelsum privatim solos : et transfiguratus est coram ipsis.

3 Et vestimenta ejus facta sunt coruscantia, candida valde velut nix, qualia fullo super terram non potest dealbare.

4 Et apparuit illis Elias cum Mose, et erant colloquentes Jesu.

5 Et respondens Petrus, ait Jesu : Rabbi, pulchrum est nos hic esse : et faciamus umbracula tria, tibi unum, et Mosi unum, et Eliæ unum.

6 Non enim sciebat quid diceret : erant enim exterriti.

7 Et facta est nubes obumbrans eos ; et venit vox de nube, dicens : Hic est filius meus dilectus, illum audite.

8 Et statim circumspicientes, amplius neminem viderunt, si non Jesum tantum cum se.

9 Descendentibus autem illis de monte, cavit illis, ut nemini narrarent quæ viderunt, si non quum filius hominis ex mortuis resurrexerit.

10 Et verbum continuerunt apud se conquirentes, quid est, ex mortuis resurgere ?

11 Et interrogabant eum, di

γοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοῦς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς γραμματεῖς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;

17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου, εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον·

18 Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, λέγει· Ὡ γενεὰ ἀπίστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πέσων ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς

centes: Quid dicunt Scribæ, quia Eliam oporteat venire primum?

12 Ille autem respondens, ait illis: Elias quidem veniens primum, restituit omnia, et quomodo scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, et nihili fiat.

13 Sed dico vobis, quia et Elias venit, et fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut scriptum est de eo.

14 Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa eos, et Scribas conquirentes illis.

15 Et confestim omnis turba videns eum expavit, et accurrentes salutabant eum.

16 Et interrogavit Scribas. Quid conquiritis apud vos ipsos?

17 Et respondens unus de turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum sine loquutione:

18 Et ubicumque eum apprehenderit, lacerat illum, et spumat, et stridet dentes suos, et arescit: et dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, et non voluerunt.

19 Ille autem respondens ei, dixit: O generatio incredula, quousque apud vos ero? quousque tolerabo vos? ferte ipsum ad me.

20 Et attulerunt eum ad ipsum: Et videns eum, statim spiritus convulsit illum: et cadens in terram, volutabatur spumans.

21 Et interrogavit patrem ejus, quantum temporis est ut

τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν.

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τό, Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δύνατὰ τῷ πιστεύοντι.

24 Καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατήρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῦνών ἔλεγε· Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἀλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω· Ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

26 Καὶ κράζαν, καὶ πολλὰ σπαράζαν αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν, Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

30 Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῶ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

hoc factum est ei? Ille verò ait: Ab infantia.

22 Et frequenter eum et in ignem jecit, et in aquam, ut perderet eum: sed siquid potes succurre nobis visceribus commotus super nos.

23 At Jesus ait illi: Illud, si potes credere, omnia possible credenti.

24 Et continuo exclamans pater pueri cum lachrymis agebat: Credo Domine: succurre meæ incredulitati.

25 Videns autem Jesus, quod concurreret turba, increpavit spiritum immundum, dicens illi: Spiritus sine loquutione et surde, ego tibi impero: exi ex eo, et ne amplius introeas in eum.

26 Et exclamans, et multum discerpens eum, exiit: et factus est sicut mortuus, ut multos dicere: Quia mortuus est.

27 At Jesus prehensens manum ejus, excitavit eum, et surrexit.

28 Et introentem eum in domum discipuli ejus interrogabant eum privatim: Quia nos non potuimus ejicere eum?

29 Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, si non in oratione et jejunio.

30 Et inde exeuntes prætergrediebantur per Galilæam: et non voluit ut quis sciret.

31 Docebat enim discipulos suos, et dicebat illis: Quoniam filius hominis tradetur in manus hominum, et occidet eum et occisus tertiâ die resurget.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτοὺς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε ;

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ἐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.

40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν.

41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ·

42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περικείται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται, εἰς τὴν θάλασσαν.

32 Illi verò ignorabant verbum, et timebant eum interrogare.

33 Et venit ad Capernaum : et in domo factus, interrogabat eos : Quid in via ad vos ipsos ratiocinabamini ?

34 Illi autem tacebant : ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major.

35 Et sedens vocavit duodecim, et ait illis : Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister.

36 Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum, et ulnis continens eum, ait illis :

37 Quisquis unum hujusmodi puerulorum exceperit in nomine meo, me excipit : et quicumque me exceperit, non me excipit, sed legantem me.

38 Respondit verò illi Joannes, dicens : Magister, vidimus quendam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos : et prohibuimus eum, quia non sequitur nos.

39 At Jesus ait : Ne prohibete eum : Nemo enim est qui faciat efficaciam in nomine meo, et possit cito maledicere mihi.

40 Qui enim non est adversum nos, pro nobis est.

41 Qui enim potaverit vos poculum aquæ in nomine meo, quia Christi estis : Amen dico vobis, non perdidit mercedem suam.

42 Et quisquis scandalizaverit unum pusillorum credentium in me, pulchrum est ei magis, si circumponeretur lapis molaris circa collum ejus, et jaceretur in mare.

43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοὶ ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,

46 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς,

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἐλὶ ἀλισθήσεται.

50 Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλληλίοις.

Κεφ. ι. 10.

1 **Κ**ἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ, ὡς εἴωθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ προσελθόντες φαρισαῖοι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ

43 Et si scandalizet te manus tua, abscinde illam : pulchrum tibi est mancum in vitam introire, quam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem :

44 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

45 Et si pes tuus scandalizet te, amputa illum : pulchrum est tibi introire in vitam claudum, quam duos pedes habentem jaci in gehennam, in ignem inextinguibilem :

46 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

47 Et si oculus tuus scandalizet te, ejice eum : pulchrum tibi est unoculum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem jaci in gehennam ignis :

48 Ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

49 Omnis enim igne salietur : et omnis victima sale salietur.

50 Pulchrum sal : si verò sal insulsum fiat, in quo illud condietis ? Habete in vobis sal, et pacem habete in invicem.

CAPUT X.

1 **ET** inde exurgens venit in fines Judææ, per ulterrius Jordanis : et conveniunt iterum turbæ ad eum : et, sicut consueverat, iterum docebat illos.

2 Et accedentes Pharisei interrogabant eum, Si licet viro

γυναῖκα ἀπολύσαι; πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε ἐπιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολύσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.

6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ὁ Θεός.

7 Καὶ εἶπεν ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ·

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μιάν· Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ.

9 Ὁ ἔν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὅς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλω, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.

14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ

uxorem dimittere? tentantes eum.

3 Ille autem respondens dixit eis: Quid vobis præcepit Moses?

4 Illi verò dixerunt: Moses permisit libellum abscissionis scribere, et dimittere.

5 Et respondens Jesus, ait eis: Ad duritiem cordis vestri scripsit vobis præceptum istud.

6 Ab autem initio creationis, masculum et feminam fecit eos Deus.

7 Causa hujus relinquet homo patrem suum, et matrem, et adglutinabitur ad uxorem suam.

8 Et erunt duo in carnem unam: Itaque non amplius sunt duo, sed una caro.

9 Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

10 Et in domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum.

11 Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, et duxerit aliam, adulterat in eam.

12 Et si uxor dimiserit virum suum, et nupserit alii mœchatur.

13 Et offerebant illi puerulos, ut tangeret illos: Verùm discipuli increpabant offerentes.

14 Videns verò Jesus indignatus est, et ait illis: Sinite puerulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: nam talium est regnum Dei.

15 Amen dico vobis quisquis non receperit regnum Dei

Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, ἠυλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμῶν εἰς, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω ;

18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν ; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

19 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης· Μὴ φονεύσης· Μὴ κλέψης· Μὴ ψευδομαρτυρήσης· Μὴ ἀποστέρησης· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑστερεῖ ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν.

22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιδότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν ;

25 Εὐκόπωτέρον ἐστὶ κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς βραφίδος εἰ-

velut puerulus, non intrabit in illud.

16 Et ulnis complexus eos, imponens manus super illos, benedicebat eos.

17 Et egrediente eo in viam, adcurrrens quidam et genupetens eum, rogabat eum, Magister bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem ?

18 At Jesus dixit ei : Quid me dicis bonum ? Nemo bonus, si non unus, Deus.

19 Præcepta nosti : Ne adulteres : ne occidas : ne fureris : ne falso testeris : ne damnum dederis : honora patrem tuum et matrem.

20 Ille autem respondens ait illi : Magister, hæc omnia observavi à juventute mea.

21 At Jesus intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei : Unum tibi deest : Vade, quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo : et veni, sequere me tollens crucem.

22 Ille verò mœstus in verbo, abiit contristatus : erat enim habens facultates multas.

23 Et circumspiciens Jesus ait discipulis suis : Quam difficile opes habentes in regnum Dei introibunt !

24 At discipuli expaverunt in verbis ejus. At Jesus rursus respondens, ait illis : Nati, quomodo difficile est confidentes in opibus, in regnum Dei introire !

25 Facilius enim est camelum per foramen acus transire

σελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστί παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἴδού ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶναι αἰώνιον.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο· Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 Ὅτι ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινῶσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,

34 Καὶ ἐμπαΐξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

quàm divitem in regnum Dei intrare.

26 Illi verò abundantur percellabantur, dicentes ad semetipsos : et quis potest servari ?

27 Intuens autem illis Jesus, ait : Apud homines impossibile, sed non apud Deum : Omnia enimabilia sunt apud Deum.

28 Cœpit autem Petrus dicere ei : Ecce nos reliquimus omnia, et sequuti sumus te.

29 Et respondens Jesus, ait : Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, causa mei et causa Evangelii,

30 Si non accipiet centuplicia nunc in tempore hoc, domos, et fratres, et sorores, et matres, et filios, et agros, cum persecutionibus, et in seculo venturo vitam æternam.

31 Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

32 Erant autem in via ascendentes in Hierosolyma, et erat præcedens eos Jesus, et mirabantur : et sequentes expavescebant. Et assumens iterum duodecim, cœpit eis dicere futura ipsi evenire.

33 Quia ecce ascendimus in Hierosolyma, et filius hominis tradetur principibus Sacerdotum, et Scribis, et damnabunt eum morte, et tradent eum gentibus.

34 Et illudent ei, et flagellabunt eum, et inspuent ei, et occident eum, et tertia die resurget.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰακώβος, καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὅ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν ;

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πειεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι ;

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πείσθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε·

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν, καταξουσιάζουσιν αὐτῶν·

43 Οὐχ ἔτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλη γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν·

44 Καὶ ὅς ἐὰν θέλη ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος·

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

35 Et accedunt ad eum Jacobus et Joannes, filii Zebedæi. dicentes : Magister, volumus ut quodcumque petierimus facias nobis.

36 Ille verò dixit eis : Quid vultis facere me vobis ?

37 Illi autem dixerunt ei : Da nobis, ut unus ex dexteris tuis, et unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua.

38 At Jesus ait eis : Nescitis quid petatis : potestis bibere poculum quod ego bibo, et baptismo quo ego baptizor, baptizari ?

39 Illi autem dixerunt ei : Possumus. At Jesus ait eis : Quidem calicem quem ego bibo, bibetis, et baptismo quo ego baptizor, baptizabimini :

40 At sedere ex dexteris meis, et ex sinistris meis, non est meum dare, sed quibus paratum est.

41 Et audientes decem, ceperunt indignari de Jacobo et Joanne.

42 At Jesus advocans eos, ait illis : Scitis quia existimantes imperare gentibus dominantur eorum, et magni eorum licentia utuntur in eos.

43 Non ita autem erit in vobis : sed quicumque voluerit fieri magnus in vobis, erit vester minister.

44 Et quicumque voluerit vestrum fieri primus, erit omnium servus.

45 Etenim filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam solutionem pro multis

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχῶ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχῶ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν·

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῶ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· Ὑιὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῶ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε.

50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῶ· Ῥαββου- νι, ἵνα ἀναβλέψω.

52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶ· Ὑπάγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῶ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῶ.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

3 Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε· Ὅτι ὁ Κύ-

46 Et veniunt in Hiericho : et proficiscente eo de Hiericho, et discipulis ejus, et turba copiosa, filius Timæi Bartimæus cæcus sedebat juxta viam mendicans.

47 Et audiens quia Jesus Nazarenus est, cœpit clamare et dicere : Fili David Jesu, miserere mei.

48 Et objurgabant eum multi ut taceret : Ille autem multo magis clamabat : Fili David, miserere mei.

49 Et stans Jesus, ait illum vocari : Et vocant cæcum, dicentes ei : Confide, surge : vocat te.

50 Ille autem abjiciens pallium suum, surgens venit ad Jesum.

51 Et respondens dicit ei Jesus : Quid vis faciam tibi ? At cæcus dixit ei : Rabboni, ut videam.

52 At Jesus ait illi : Vade : fides tua servavit te : et confestim vidit, et sequebatur Jesum in via.

CAPUT XI

1 **E**T quum appropinquarent ad Hierosolymam, ad Bethphage et Bethaniam ad montem Olivarum, mittit duos discipulorum suorum,

2 Et dicit illis : Abite in vicum contra vos : et statim introentes in eum, invenietis pullum ligatum, super quem nullus hominum sedit· solventes illum adducite.

3 Et si quis vobis dixerit Quid facitis hoc ? dicite : Quia

ριος αὐτοῦ χρεΐαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὡδε.

4 Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἕξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοῦδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον ;

6 Οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθῶς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

8 Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοισιάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουσιν εἰς τὴν ὁδόν.

9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου·

10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιεβλεψάμενος πάντα, ὀφίας ἤδη ἔσης τῆς ὥρας, ἔξῆλθεν εἰς Βεθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βεθανίας, ἐπεινάσε·

13 Καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

14 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Dominus eo opus habet· et continuo illum dimittet huc

4 Abierunt autem et invenerunt pullum ligatum ad januam foris in bivio, et solvunt eum.

5 Et quidam illic stantium dicebant illis : Quid facitis solventes pullum ?

6 Illi verò dixerunt eis sicut præceperat Jesus : et dimiserunt eos.

7 Et duxerunt pullum ad Jesum, et superinjecerunt illi vestimenta sua : et sedit super eum.

8 Multi autem vestimenta sua straverunt in viam : alii autem frondes cædebant ex arboribus, et sternebant in viam.

9 Et præeuntes et sequentes clamabant, dicentes : Hosanna benedictus veniens in nomine Domini.

10 Benedictum veniens regnum in nomine Domini, patris nostri David : Hosanna in altissimis.

11 Et introivit in Hierosolyma Jesus, et in templum : et circumspiciens omnia, vespere jam existente horâ, exiit in Bethaniam cum duodecim.

12 Et posteriâ die exeuntibus illis de Bethania, esuriit.

13 Et videns ficum à longè habentem folia, venit, si fortè inveniret quid in ea : Et veniens ad eam, nihil invenit si non folia : non enim erat tempus ficorum.

14 Et respondens Jesus dixit ei : Non amplius ex te in æternum fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέσρεψε.

16 Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· “Ὅτι οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;” ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.

18 Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτησαν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτὸν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὀψέ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ πρῶτὴ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ βιζῶν.

21 Καὶ ἀναμνησθεῖς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκὴ ἦν κατηράσω, ἐξήρανται.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

23 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρθῆτι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει, γίνονται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ.

24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 Καὶ ὅταν στήκητε προσευ-

15 Et veniunt in Hierosolyma : et ingressus Jesus in templum, cœpit ejicere vendentes et ementes in templo : et mensas nummulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.

16 Et non finebat ut quisquam transferret vas per templum.

17 Et docebat, dicens eis : Nonne scriptum est, Quia domus mea, domus orationis vocatur omnibus gentibus ? vos autem fecistis eam speluncam latronum.

18 Et audierunt Scribæ, et principes Sacerdotum, et quærebant quomodo eum perderent : timebant enim eum, quia omnis turba admirabatur super doctrina ejus.

19 Et quum vespera facta esset, egrediebatur ex civitate.

20 Et mane adambulantes, viderunt ficum arefactam à radicibus.

21 Et recordatus Petrus, dicit ei, Rabbi, ecce ficus cui maledixisti, aruit.

22 Et respondens Jesus, ait illis : Habete fidem Dei.

23 Amen enim dico vobis quia quicumque dixerit monti huic : Tollere, et mittere in mare : et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia quæ dicit fiat, fiet ei quod dixerit.

24 Propter hoc dico vobis, Omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipitis, et erunt vobis.

25 Et quum stabitis orantes

χόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ἰ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατούντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι·

28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκριθήτε μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθήτε μοι.

31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί ἄν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

32 Ἄλλ' εἰάν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες, λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

dimittite si quid habetis adversus aliquem, ut et pater vester qui in cælis, dimittet vobis lapsus vestros.

26 Si verò vos non dimiseritis, nec Pater vester qui in cælis, dimittet lapsus vestros.

27 Et veniunt rursus in Hierosolimam : Et in templo deambulante ipso, accedunt ad eum summi sacerdotes, et Scribæ, et seniores.

28 Et dicunt ei : In qua auctoritate hæc facis ? et quis tibi auctoritatem hanc dedit, ut ista facias ?

29 At Jesus respondens, ait illis : Interrogabo vos et ego unum verbum : et respondete mihi, et dicam vobis in qua auctoritate hæc faciam.

30 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ? Respondete mihi.

31 Et ratiocinabantur apud seipsos dicentes : Si dixerimus, de cælo, dicet : propter quid ergo non credidistis ei ?

32 Sed si dicamus ex hominibus, timebant populum : Omnes enim habebant Joannem quia vere Propheta erat.

33 Et respondentes dicunt Jesu : Nescimus. Et Jesus respondens, ait illis : Neque ego dico vobis in qua auctoritate hæc faciam.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**Αὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ἐκκοδόμησε πύργον, καὶ

CAPUT XII.

1 **E**T cœpit illis in parabolis dicere : Vineam plantavit homo, et circumposuit sepem, et fodit lacum, et ædificavit turrim, et elocavit eam

ἔξεδото αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος·

3 Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· καὶ κείνους λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5 Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· καὶ κείνους ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι ἔν ἓνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς· Ὅτι ἕτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί ἔν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Ἐπίθου ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, ἕτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν·

12 Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἐγνώσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντι, αὐτὸν ἀπήλθον

agricolis, et peregre profectus est.

2 Et misit ad agricolas tempore servum, ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ.

3 Illi autem sumentes eum ceciderunt, et dimiserunt vacuum.

4 Et iterum misit ad illos alium servum: et illum lapidantes in capite vulneraverunt, et ablegaverunt inhonoratum.

5 Et rursum alium misit: et illum occiderunt, et plures alios, hos quidem cædentes, hos verò occidentes.

6 Adhuc ergo unum filium habens dilectum suum, misit et illum ad eos novissimum, dicens: Quia reverebuntur filium meum.

7 Illi verò agricolæ dixerunt apud seipsos: Quod hic est hæres: venite occidamus eum, et nostra erit hæreditas.

8 Et apprehedentes eum, occiderunt, et ejecerunt extra vineam.

9 Quid ergo faciet dominus vineæ? Veniet, et perdet colonos, et dabit vineam aliis.

10 Nec scripturam hanc legistis? Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.

11 A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris.

12 Et quærebant eumprehendere, et timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixit: Et sinetes eum abierunt.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐ-
τον τινὰς τῶν φαρισαίων καὶ τῶν
Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι
λόγω.

14 Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐ-
τῷ· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀλη-
θὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός·
οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-
θρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσχεις· ἔξεστὶ
κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ ἔ; δῶμεν,
ἢ μὴ δῶμεν;

15 Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκ-
ρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειρά-
ζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα
ἴδω.

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει
αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ
ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καί-
σαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσα-
ρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ
Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι
πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάσ-
τασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν
αὐτὸν, λέγοντες·

19 Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν
ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀ-
ποθῆνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ
τέκνα μὴ ἄρῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.

20 Ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ
πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθ-
νήσκων οὐκ ἄρῃκε σπέρμα·

21 Καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν αὐ-
τὴν, καὶ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲ αὐτὸς
ἄρῃκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ,
καὶ οὐκ ἄρῃκαν σπέρμα· ἐσχάτη
πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

13 Et mittunt ad eum quos-
dam Pharisæorum et Herodia-
norum, ut eum captarent ser-
mone.

14 Illi autem venientes di-
cunt ei : Magister, scimus quia
verax es, et non cura est tibi
de nullo : non enim aspicias in
faciem hominum, sed in veri-
tate viam Dei doces : Licet cen-
sum Cæsari dare, an non ? de-
mus, an non demus ?

15 Ille verò sciens eorum
hypocrisin, ait illis : Quid me
tentatis ? Afferte mihi dena-
rium, ut videam.

16 Illi autem attulerunt : Et
ait illis : Cujus imago hæc, et
inscriptio ? Illi autem dixerun-
t ei : Cæsaris.

17 Et respondens Jesus, dixit
illis : Reddite quæ Cæsaris,
Cæsari : et quæ Dei, Deo : Et
mirabantur super eo.

18 Et veniunt Sadducæi ad
eum, qui dicunt resurrectionem
non esse : et interrogabant eum,
dicentes :

19 Magister, Moses scripsit
nobis, quod si cujus frater mor-
tuus fuerit, et dimiserit uxorem
et natos non reliquerit, ut ac-
cipiat frater ejus uxorem ipsius,
et resuscitet semen fratri suo.

20 Septem fratres erant : et
primus accepit uxorem, et mo-
riens non reliquit semen.

21 Et secundus accepit eam,
et mortuus est, et nec iste reli-
quit semen : et tertius similiter.

22 Et acceperunt eam sep-
tem, et non reliquerunt semen.
Novissima omnium defuncta est
et mulier.

23 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἔπτα ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλαναῶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, ἕτε γαμοῦσιν, ἕτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν αὐτῶ ὁ Θεὸς, λέγων· “Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;”

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς ζώντων· ὑμεῖς ἔν πολὺ πλαναῶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν· Ποία ἔστι πρώτη πασῶν ἐντολῆ;

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῶ, “Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἔστι·

30 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολῆ.

31 Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτὸν· μείζων τούτων ἄλλη ἐντολῆ οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἔστι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·

23 In ergo resurrectione, quum resurrexerint, cujus eorum erit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

24 Et respondens Jesus, ait illis: Non propter hoc erratis, non scientes scripturas, neque efficaciam Dei?

25 Quum enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubuntur, sed sunt sicut angeli qui in cælis.

26 De autem mortuis, quod excitantur, non legistis in libro Mosis, super rubum, quomodo dixerit illi Deus, inquit: Ego Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob?

27 Non est Deus mortuorum, sed Deus vivorum: vos ergo multum erratis.

28 Et accedens unus Scribarum, audiens illos conquerentes, videns quod pulchre illis responderit, interrogavit eum: quod esset primum omnium mandatum?

29 At Jesus respondit ei, quia primum omnium mandatorum: Audi Israël, Dominus Deus noster, Dominus unus est.

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota cogitatione tua, et ex tota virtute tua. Hoc primum mandatum.

31 Et secundum simile hoc: Diliges proximum tuum ut teipsum. Majus horum aliud mandatum non est.

32 Et ait illi Scriba: Pulchre Magister in veritate dixisti, quia unus est Deus, et non est alius præter eum

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ἑλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶ Δαβὶδ ;

36 Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, “ λέγει ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

37 Αὐτὸς ἔν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ ; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

38 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελώντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,

39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δεῖπνοις·

40 Οἱ κατασθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεχόμενοι· ἔτσι λήφονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κἀέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά.

42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶ κοδράντης.

33 Et diligere eum ex toto corde, et ex toto intellectu, et ex tota anima, et ex tota fortitudine : et diligere proximum ut seipsum, plus est omnibus holocaustibus, et sacrificiis.

34 Et Jesus videns eum quod cordate respondisset, dixit illi : Non longe es à regno Dei. Et nemo non amplius audebat eum interrogare.

35 Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo : Quomodo dicunt Scribæ, quod Christus filius est David ?

36 Ipse enim David dicit in Spiritu sancto : Dicit Dominus domino meo : Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

37 Ipse ergo David dicit eum Dominum : et unde filius ejus est : Et multa turba audiebat eum libenter.

38 Et dicebat eis in doctrina sua : Respicite à Scribis volentibus in stolis deambulare, et salutationes in foris.

39 Et præsessiones in synagogis, et præcubitus in cœnis :

40 Devorantes domos viduarum, et specie longâ orantes : hi accipient abundantius iudicium.

41 Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba jactaret æs in gazophylacium : et multi divites jactabant multa.

42 Et veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans.

43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβηληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.

44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

Κεφ. ιγ'. 13

1 **Κ**Αὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφελθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς ἔ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τῶ ἱερῶ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας·

4 Εἰπέ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλει πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' ἔπω τὸ τέλος.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί

43 Et advocans discipulos suos, ait illis : Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus injecit injicientibus in gazophylacium.

44 Omnes enim ex redundante sibi injecerunt : hæc vero ex penuria sua omnia quæ habuit jecit, totum victum suum.

CAPUT XIII.

1 **E**T egrediente illo ex templo, ait illi unus ex discipulis suis : Magister, aspice quales lapides, et qualia ædificia.

2 Et Jesus respondens ait illi : Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non dissolvatur.

3 Et sedente ipso in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum privatim Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas :

4 Dic nobis quando ista erunt, et quod signum quando futurum est hæc omnia consummari?

5 At Jesus respondens illis, cœpit dicere, Aspiciate ne quis vos seducat.

6 Multi enim venient in nomine meo, dicentes : Quia ego sum : et multos seducent.

7 Quum autem audieritis bella et auditiones bellorum, ne turbemini : oportet enim fieri, sed nondum finis.

8 Excitabitur enim gens in gentem, et regnum super regnum : et erunt terræmotus per loca, et erunt fames et turbæ.

9 Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσασι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἑμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

11 Ὅταν δὲ ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ πρῆμεριμνάτε τί λαλήσητε, μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

12 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσεσιν αὐτούς.

13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ἐπὶ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔστος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἔστος ὅπου ἔδει, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ εἰσελθέτω ἄραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτισεν ὁ

9 Initia dolorum hæc. Aspicite autem vosmetipsos : tradent enim vos ad confessus, et in synagogas : cædemini, et ad duces et reges sistemini causa mei, in testimonium illis.

10 Et in omnes gentes oportet primum prædicari Evangelium.

11 Quum autem duxerint vos tradentes, ne præanxiemini quid loquamini, nec præmeditemini : sed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquimini : non enim estis vos loquentes, sed Spiritus sanctus.

12 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater natum : et insurgent nati in parentes, et morte afficient eos.

13 Et eritis exosi ab omnibus propter nomen meum : autem permanens in finem, hic salvus erit.

14 Quum autem videritis abominationem desolationis prolatam à Daniele Propheta, stantem ubi non oportet, legens intelligat tunc qui in Judæa fugiant in montes.

15 Qui autem super tectum, ne descendat in domum, nec intreat tollere quid de domo sua.

16 Et qui in agrum existens, non revertatur in quæ post, tollere vestimentum suum.

17 Væ autem in utero habentibus et nutrientibus in illis diebus.

18 Orate verò, ut non fiat fuga vestra hyeme.

19 Erunt enim dies illi tribulatio, qualis non facta est talis ab initio conditionis, quam

Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὡδε ὁ Χριστός, ἢ, ἰδοὺ, ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε.

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὃ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

25 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῖ τὰ φύλλα, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρους ἐστίν·

29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις ἃ πάντα ταῦτα γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-

condidit Deus, usque nunc, et non fiet.

20 Et si non Dominus contraxisset dies, non servaretur omnis caro : sed propter electos, quos elegit, contraxit dies.

21 Et tunc si quis vobis dixerit : Ecce hic Christus, aut, ecce illic, ne credideritis.

22 Excitabuntur enim pseudochristi et pseudoprophetae, et dabunt signa et portenta, ad seducendos, si possibile, et electos.

23 Vos autem aspiciate : ecce praedixi vobis omnia,

24 Sed in illis diebus, post tribulationem illam sol contenebrabitur, et luna non dabit splendorem suum :

25 Et stellae caeli erunt decedentes, et efficaciae quae in caelis concutientur.

26 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum efficacia multa et gloria.

27 Et tunc mittet angelos suos, et congregabit electos suos à quatuor ventis, ab extremo terrae usque extremum caeli.

28 A autem ficus discite parabolam : Quum jam ramus ejus tener fuerit, et germinet folia, cognoscitis quia prope aestas est :

29 Sic et vos, quum haec videritis facta, cognoscite quod prope est ad fores.

30 Amen dico vobis, quoniam non praeteribit generatio haec, usque quo omnia ista fiant.

31 Caelum et terra praeteri-

σονται· οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ τῷ ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε ἔν· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψέ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωῖ.

36 Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρη ὑμᾶς καθεύδοντας·

37 Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Η**Ν δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· καὶ συντριψασα τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἢ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μυροῦ γέγονεν;

5 Ἦδύνατο γὰρ τοῦτο πρᾶθῆναι ἐπὶ ἑνὶ τριακοσίων δηναρίων, καὶ δο-

bunt, at verba mea non præteribunt.

32 De autem die illo et hora nemo scit, neque angeli qui in cælo, neque Filius, si non Pater.

33 Aspicite, vigilate, et orate : nescitis enim quando tempus est.

34 Sicut homo peregre profectus relinquens domum suam, et dans servis suis auctoritatem et cuique opus suum, et janitori præcepit ut vigilet.

35 Vigilate ergo, nescitis enim quando dominus domus veniat, vespere, an media nocte, an galli cantu, an mane.

36 Ne veniens repenti, inveniat vos dormientes.

37 Quæ autem vobis dico, omnibus dico : Vigilate.

CAPUT XIV.

1 **ERAT** autem Pascha, et Azyma post duos dies : et quærebant summi Sacerdotes et Scribæ quomodo eum dolo prehendentes occiderent.

2 Dicebant autem : non in festo, ne quando tumultus sit populi.

3 Et existente eo in Bethania, in domo Simonis leprosi, accumbente eo, venit mulier habens alabastrum unguenti, nardi probati multi pretii : et confringens alabastrum, effudit ei juxta caput.

4 Erant autem quidam indignati apud semetipsos, et dicentes? Ad quid perditio ista unguenti facta est?

5 Poterat enim istud vendari super trecentis denariis,

θῆναι τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἐνεθριμῶν-
το αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε
αὐτὴν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε ;
καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλη-
τε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ
δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὅ εἶχεν αὐτὴ, ἐποίησε· προέ-
λαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν
ἐνταφιασμὸν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν
κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
αὐτὴ λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.

10 Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης,
εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐτὸν αὐ-
τοῖς.

11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν,
καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς εὐκαίρως
αὐτὸν παραδῶ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν
ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέ-
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσω-
μεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα ;

13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Ἵπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαν-
τήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βασάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

14 Καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἴ-
πατε τῷ οἰκοδεσπότη, ὅτι ὁ διδάσ-
καλος λέγει· Ποῦ ἐστὶ τὸ κατά-
λυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν
μαθητῶν μου φάγω ;

15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνώ-
γειον μέγα ἐστρωμένον, ἐτοιμον·
ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

et dari pauperibus. Et fremebant ei.

6 At Jesus dixit : Sinite eam : Quid illi molestias exhibetis ? Pulchrum opus operata est in me.

7 Semper enim pauperes habetis cum vobis, et quum volueritis potestis illis benefacere : me autem non semper habetis.

8 Quod habuit hæc, fecit : præoccupavit ungere meum corpus in sepulturam.

9 Amen dico vobis, ubicunque prædicatum fuerit Euangelium istud in totum mundum, et quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus.

10 Et Judas Iscariotes, unus duodecim, abiit ad principes Sacerdotum, ut proderet eum illis.

11 Ii verò audientes gavisi sunt ; et polliciti sunt ei argentum dare. Et quærebat quomodo opportune illum traderet.

12 Et primo die Azymorum, quando Pascha mactabant, dicunt ei discipuli ejus : Quo vis abeuntes paremus ut manduces Pascha ?

13 Et mittit duos discipulorum suorum, et dicit eis : Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans : sequimini eum.

14 Et quocumque introierit, dicite domus domino : quia Magister dicit : Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem ?

15 Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum, paratum : illic parate nobis

16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἦτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

18 Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν, καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς· Μή τι ἐγώ ; Καὶ ἄλλος· Μή τι ἐγώ ;

20 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.

21 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ δι' ᾧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογῆσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

23 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοῖ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέ-

16 Et exierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem : et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha.

17 Et vespere facto, venit cum duodecim.

18 Et discumbentibus illis et manducantibus, ait Jesus : Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, manducans cum me.

19 Illi autem cœperunt contristari, et dicere ei unus ad unum : Numquid ego ? et alius : Numquid ego ?

20 Ipse autem respondens, ait illis : Unus ex duodecim intingens cum me in catinum.

21 Ipse quidem filius hominis vadit, sicut scriptum est de eo : Væ autem homini illi per quem Filius hominis traditur : Pulchrum erat ei, si non natus esset homo iste.

22 Et manducantibus illis sumens Jesus panem, et benedicens fregit, et dedit eis : et ait, Sumite, comedite : hoc est corpus meum.

23 Et accipiens calicem, gratias agens dedit eis : et biberunt ex illo omnes.

24 Et ait illis : Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effusus.

25 Amen dico vobis, quia non amplius bibam de genimine vitis, usque in diem illum, quum illud bibam novum in regno Dei.

26 Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum.

27 Et ait eis Jesus : Quia omnes scandalizabimini in me in nocte ista, quia scriptum est :

γραφται ἡ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασχορπισθήσεται τὰ πρόβατα.”

28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, ἔ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περιλυπὸς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσήχητο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστί, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατὰ σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ.

37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὐοῖσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

Percutiam pastorem, et dispergentur oves.

28 Sed post resurrexisse me, præcedam vos in Galilæam.

29 At Petrus ait illi : Et si omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego.

30 Et ait illi Jesus : Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, prius quam bis gallum vociferari, ter negabis me.

31 Illi autem ex abundantibus dicebat magis : Si me oportuerit commori tibi, non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

32 Et veniunt in locum cui nomen Gethsemane : et ait discipulis suis : Sedete hic, donec orem.

33 Et assumit Petrum et Jacobum et Joannem cum se, et cæpit expavescere et angui

34 Et ait illis : undiquaque tristis est anima mea usque ad mortem : manete hic, et vigilate cum me.

35 Et progressus paululum, procidit super terram, et orabat, ut si possibile est, transiret ab eo hora.

36 Et dixit : Abba Pater, omniaabilia tibi : transfer calicem à me hunc : sed non quid ego volo, sed quid tu.

37 Et venit, et invenit eos dormientes : Et ait Petro : Simon, dormis ? non potuisti unam horam vigilare ?

38 Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem, ipse quidem spiritus promptus, at caro infirma.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσή-
 ἔξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

40 Καὶ ὑποστρέψας εὔρεν αὐ-
 τοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν βεβαρημένοι·
 καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι-
 θῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν
 καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει· ἦλθεν ἡ
 ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρ-
 τωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ,
 ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λα-
 λούντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἰς
 ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ
 ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ
 ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν
 γραμματέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐ-
 τὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων· Ὁν
 ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε
 αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελ-
 θὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββί, Ῥαββί·
 καὶ κατεφίλησεν αὐτὸν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν
 τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν
 αὐτόν.

47 Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκό-
 των σπασάμενος τὴν μαχαίραν,
 ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως,
 καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς,
 εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλ-
 θετε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων
 συλλαβεῖν με·

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς
 ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ
 ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρω-
 θῶσιν αἱ γραφαί.

39 Et iterum abiens oravit
 sermonem eundem dicens.

40 Et reversus invenit eos
 denuo dormientes, erant enim
 oculi eorum gravati : et non
 sciebant quid ei responderent.

41 Et venit tertio, et ait
 illis : Dormitis reliquum et re-
 quiescitis : Sufficit, venit hora :
 ecce traditur filius hominis in
 manus peccatorum.

42 Surgite, eamus : ecce
 tradens me appropinquavit.

43 Et statim adhuc eo lo-
 quente, adest Judas unus ex-
 istens duodecim, et cum eo
 turba multa cum gladiis et lig-
 nis, à summis Sacerdotibus et
 Scribis et senioribus.

44 Dederat autem tradens
 eum signum eis, dicens : Quem-
 cumque osculatus fuero, ipse
 est : prendite eum, et abdu-
 cite eum.

45 Et veniens, statim acce-
 dens ad eum, ait : Rabbi, Rab-
 bi : et osculatus est eum.

46 Illi verò injecerunt in
 eum manus suas, et prehende-
 runt eum.

47 Unus autem quidam as-
 tantium exerens gladium, per-
 cussit servum summi Sacerdo-
 tis, et abstulit illius auriculam.

48 Et respondens Jesus, ait
 illis : Tamquam ad latronem
 existis cum gladiis et lignis
 comprehendere me ?

49 Quotidie eram apud vos
 in templo docens, et non pre-
 hendistis me : sed ut implean-
 tur Scripturæ.

50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.

51 Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι.

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ἐζήτησαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὔρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἔψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες, ἔψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

60 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

61 Ὁ δὲ ἐσίωπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

50 Et relinquentes eum omnes fugerunt.

51 Et unus quidam juvenis sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenent eum juvenes.

52 Ille autem relinquens sindonem, nudus profugit ab eis.

53 Et abduxerunt Jesum ad summum sacerdotem, et conveniunt eo omnes summi Sacerdotes, et seniores, et Scribæ.

54 Et Petrus à longè sequutus est eum usque intro in atrium summi Sacerdotis, et erat confidens eum ministris, et calefaciens se ad lumen.

55 At summi Sacerdotes, et omnis consessus quærebant adversus Jesum testimonium, ad morte afficiendum eum, et non inveniebant.

56 Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum et paria testimonia non erant.

57 Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes:

58 Quoniam nos audivimus eum dicentem: Quod ego dissolvam templum hoc manufactum, et per tres dies aliud non manufactum ædificabo.

59 Et nec sic par erat testimonium illorum.

60 Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: Non respondes quicquam quid hi te adversum testantur?

61 Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus Sacerdos interrogabat eum, et dicit ei: Tu es Christus filius benedicti?

62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι· καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαβρῆξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἐστι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;

64 Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἐνοχον θανάτου.

65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδίσκῶν τοῦ ἀρχιερέως·

67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν, πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεσθηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν.

70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον τοῦτον ὃν λέγετε.

72 Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

62 At Jesus dixit : Ego sum : et videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis, et venientem cum nubibus cæli.

63 At summus Sacerdos dirumpens vestes suas, ait : Quid adhuc usum habemus testium ?

64 Audistis blasphemiam, quid vobis videtur : Ii autem omnes condemnaverunt eum obnoxium esse mortis.

65 Et cœperunt quidam conspuere eum, et velare faciem ejus, et colaphizare eum, et dicere ei : Prophetiza, et ministri alapis eum impetebant.

66 Et existente Petro in aula inferius, venit una ancillarum summi Sacerdotis.

67 Et videns Petrum calefacientem se, intuita illum, ait : Et tu cum Nazareno Jesu eras.

68 Ille autem negavit, dicens : Non novi, neque scio quid tu dicis. Et exiit foras in vestibulum : et gallus cantavit.

69 Et ancilla videns eum rursum, cœpit dicere æstantibus : Quia hic ex illis est.

70 Ille autem iterum negavit. Et post pusillum rursus adstantes dicebant Petro : Verè ex illis es : Etenim Galilæus es, et loquutio tua similat.

71 Ille autem cœpit anathematizare et jurare : Quia non novi hominem istum, quem dicitis.

72 Et ex secundo gallus cantavit : Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Jesus ·

Ὅτι ἄριν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρνήθη με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν, ἔκλαιε.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Κ**Αὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτὸ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ᾗσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις.

3 Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· αὐτὸς δὲ ἐδὲν ἀπεκρίνατο.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃνπερ ἠτοῦντο.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραβᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν ὀδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φόβον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.

11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραβᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς,

Quod ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et adjiciens flevit.

CAPUT XV

1 **E**T confestim in mane consilium facientes summi Sacerdotes cum senioribus et Scribis, et universus confessus, vincientes Jesum abduxerunt, et tradiderunt Pilato.

2 Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Judæorum? Ille autem respondens ait illi· Tu dicis.

3 Et accusabant eum summi Sacerdotes multa.

4 At Pilatus rursus interrogavit eum, dicens: Non respondes quicquam? vide quanta te adversum testantur.

5 At Jesus amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus.

6 Juxta verò festum solvebat illis unum vinctum, quemcumque petiissent.

7 Erat autem dictus Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione homicidium fecerant.

8 Et vociferata turba, cœpit postulare, sicut semper faciebat illis.

9 At Pilatus respondit eis, dicens: Vultis absolvam vobis regem Judæorum?

10 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes.

11 At summi Sacerdotes concitaverunt turbam, ut magis Barabbam absolveret eis.

12 At Pilatus respondens

πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί ἔν θελετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον· καὶ συγκαλοῦσιν ὄλην τὴν σπείραν.

17 Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαίρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐπέτυον αὐτῷ· καὶ τιθέντες τὰ γόνατα, προσκύνουν αὐτῷ.

20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρανίου τόπος.

23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἑσμυρτισμένον οἶνον· Ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐτόν,

iterum ait illis: Quid ergo vultis faciam quem dicitis regem Judæorum?

13 Illi autem iterum clamaverunt: Crucifige eum.

14 At Pilatus dicebat illis: Quid enim malum fecit? Illi autem abundantius clamabant: Crucifige eum.

15 At Pilatus volens populo sufficiens facere, absolvit illis Barabbam, et tradidit Jesum flagellans, ut crucifigeretur.

16 At milites abduxerunt eum intra aulam, quod est prætorium: et convocant totam cohortem:

17 Et induunt eum purpuram, et circumponunt ei plectentes spineam coronam.

18 Et cœperunt salutare eum, et dicere: Gaude rex Judæorum.

19 Et percutiebant ejus caput arundine, et conspuebant eum, et ponentes genua adorabant eum.

20 Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpuram, et induerunt eum vestimenta propria: et educunt illum, ut crucifigerent eum.

21 Et angariant prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum, venientem ex agro, patrem Alexandri et Rufi, ut portaret crucem ejus.

22 Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum, Calvariæ locus.

23 Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: is verò non accepit.

24 Et crucifigentes eum, di

διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρη.

25 Ἦν δὲ ἄρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΪΩΝ.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστὰς· ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα· “Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.”

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐαί, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·

30 Σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ τῶν γραμματέων, ἔλεγον· Ἄλλυς ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, λειμὰ σαδαχθανί; ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· Ὁ Θεὸς μου, ὁ Θεὸς μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;

35 Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἴδοὺ, Ἥλιον φωνεῖ.

36 Δραμῶν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλά-

viserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret.

25 Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum.

26 Et erat inscriptio causæ ejus inscripta : REX JUDÆORUM.

27 Et cum eo crucifigunt duos latrones : unum à dextris, et unum à sinistris ejus.

28 Et impleta est scriptura dicens : Et cum iniquis reputatus est.

29 Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes : Vah destruens templum, et in tribus diebus ædificans :

30 Serva teipsum, et descende de cruce.

31 Similiter et summi Sacerdotes illudentes, ad alterum cum Scribis dicebant : Alios servavit, seipsum non potest servare.

32 Christus rex Israël descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. Et concrucifixi ei exprobrabant ei.

33 Facta autem hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram, usque in horam nonam.

34 Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens : Eloi, Eloi, lama sabachthani? quod est interpretarum, Deus meus, Deus meus, in quid me dereliquisti?

35 Et quidam æstantium audientes, dicebant : Ecce Eliam vocat.

36 Currens autem unus et implens spongiam aceto, cir

μῶ, ἐπάτιζεν αὐτόν, λέγων· Ἄφε-
τε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας κα-
θελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν
μεγάλην, ἐξέπνευσε.

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν
ἕως κάτω.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ πα-
ρεστηκῶς ἐξ ἐναντίας αὐτῆ, ὅτι ἔτω
κράζας ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς
ὁ ἄνθρωπος ἔτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ
μακρόθεν θεωροῦσαι· ἐν αἷς ἦν καὶ
Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία
Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσῆ
μήτηρ, καὶ Σαλώμῃ.

41 Αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλι-
λαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῶ, καὶ διηκό-
νουν αὐτῶ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ
συναναβάσαι αὐτῶ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης,
ἐπεὶ ἦν παρασκευῆ, ὃ ἐστὶ προσάβ-
βατον,

43 Ἦλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρι-
μαθαίας, εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ
αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασι-
λειάν τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε
πρὸς Πιλάτον, καὶ ἠτήσατο τὸ σῶ-
μα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν
εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσά-
μενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν
αὐτόν εἰ πάλαι ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίω-
νος, ἐδώρησατο τὸ σῶμα τῷ Ἰω-
σήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ
καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι·
καὶ κατέθηκεν αὐτόν ἐν μνημείῳ ὃ
ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ
μνημείου.

cumponensque calamo, potum
dabat ei dicens: Sinite: videa-
mus si veniat Elias detrahere
eum.

37 At Jesus emittens vocem
magnam, expiravit.

38 Et interexpansum templi
scissum est in duo, à sursum
usque deorsum.

39 Videns autem Centurio
astans ex adverso ejus, quia
sic clamans expirasset, ait:
Vere homo hic filius erat Dei.

40 Erant autem et mulieres
de longe spectantes: in quibus
erat Maria Magdalene, et Maria
Jacobi parvi, et Jose mater, et
Salome.

41 Quæ et quum esset in
Galilæa, sequebantur eum, et
ministrabant ei: et aliæ multæ
simul conscensæ ei in Hieroso-
lymam.

42 Et jam sero facto, quia
erat Parasceve, quod est ante
Sabbatum.

43 Venit Joseph ab Arima-
thæa, honestus decurio, qui et
ipse erat expectans regnum
Dei, et ausus introivit ad Pila-
tum, et petit corpus Jesu.

44 At Pilatus mirabatur si
jam mortuus fuisset: et advo-
cans Centurionem, interrogavit
eum si dudum mortuus esset.

45 Et cognoscens à Centu-
rione, donavit corpus Joseph.

46 Et mercatus sindonem,
et detrahens eum, involvit sin-
done· et posuit eum in monu-
mento, quod erat excisum de
petra: et advolvit lapidem ad
ostium monumenti.

47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία Ἰωσῆ, ἐθεώρουν ποῦ τίθεται.

Κεφ. ις. 16.

1 **Κ**Αὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρῶτῃ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου ;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόνδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 Ἄλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτάς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοδοῦντο γὰρ.

9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πένθοῦσι καὶ κλαίουσι.

47 Et Maria Magdalene, et Maria Jose spectabant ubi poneretur.

CAPUT XVI.

1 **E**T peracto Sabbatho, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent eum.

2 Et valdè manè unà Sabbathorum veniunt ad monumentum, exorto Sole.

3 Et dicebant ad sese : Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti ?

4 Et respicientes spectant quod devolutus esset lapis : Erat quippe magnus valde.

5 Et introeunt in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, circumamicium stolam candidam : et ob stupuerunt.

6 Ille verò dicit illis : Ne expavescite : Jesum quæritis Nazarenum crucifixum : surrexit, non est hic : ecce locus ubi posuerunt eum.

7 Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro, quia præcedit vos in Galilæam : ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

8 Et exeunt fugerunt a monumento : tenebat autem eas tremor et stupor : et nemini nihil dixerunt : timebant enim.

9 Resurgens autem Jesus mane primâ Sabbati, apparuit primum Mariæ Magdalensæ, ex qua ejecerat septem dæmonia.

10 Illa profecta nuntiavit his cum eo existentibus, lugentibus et stentibus.

11 Καὶ οἱ ἀκούσαντες ὅτι ζῆ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρῳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρὸν.

13 Καὶ οἱ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς, οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά ἐφανερῶθη, καὶ ἀνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς δευσαμένοις αὐτὸν ἐγηγεγμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξτε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν· γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς·

18 Ὅφεις ἄρουσιν· καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν, ἃ μὴ αὐτὰς βλάψει· ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν ἔν Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργούντος, καὶ τὸν λόγον βέβαιουόντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

Ἀμήν.

11 Et illi audientes quia vi-
varet, et visus esset ab ea non
crediderunt.

12 Post autem hæc duobus
ex ipsis deambulantibus appa-
ruit in alia forma, euntibus in
agrum.

13 Et illi abeuntes nuncia-
verunt reliquis : nec illis cre-
diderunt.

14 Posterius recumbentibus
illis undecim apparuit, et ex-
probravit incredulitatem, eo-
rum, et duritiam cordis : quia
videntibus eum exsuscitatum
non crediderunt.

15 Et dixit eis : Euntes in
mundum universum, prædicate
Euangelium omni creaturæ.

16 Credens et baptizatus sal-
vabitur : at non credens con-
demnabitur.

17 Signa autem credentibus
hæc sequentur : in nomine meo
dæmonia ejicient : Linguis lo-
quentur novis :

18 Serpentes tollent : Et si
mortiferum quid biberint, non
eis nocebit : Super ægros ma-
nus imponent, et pulchrè ha-
bebunt.

19 Quidem igitur Dominus
post loqui eis, assumptus est
in cælum, et sedit à dextris
Dei.

20 Illi autem egressi prædi-
caverunt ubique, Domino co-
operante, et sermonem confir-
mante per subsequencia signa.

TO KATA
ΛΟΥΚΑΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**ΠΕΙΔΗ' ΠΕΡ πολλοὶ ἐπε-
χείρησαν ἀνατάξασθαι διή-
γησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων
ἐν ἡμῖν πραγμάτων,

2 Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ'
ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γε-
νόμενοι τοῦ λόγου·

3 Ἐδοξε καί μοι παρηκολουθηκότι
ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι
γράψαι, κρᾶτιστε Θεόφιλε·

4 Ἴνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχή-
θης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 **Ε**Γένετο ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς
Ἰουδαίας, ἱερεὺς τις, ὀνόματι Ζα-
χαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· ἡ ἡ-
γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλι-
σάβετ.

6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν
πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιοῦ-
μασι τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι·

7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, κα-
θότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στείρα, καὶ
ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν
αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας
αὐτοῦ ἕναντι τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας,
ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς
τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

EUANGELIUM

SECUNDUM

LUCAM.

CAPUT I.

1 **Q**UONIAM multi conati
sunt reordinare narra-
tionem de impletis in nobis
rebus.

2 Sicut tradiderunt nobis ab
initio ipsi oculati, et ministri
existentes sermonis,

3 Visum est et mihi asse-
quuto altius omnia diligenter,
secundum ordinem tibi scribe-
re, optime Theophile.

4 Ut agnoscas de quibus in-
structus es sermonum firmitu-
dinem.

5 **F**ACTUM est in diebus
Herodis regis Judææ,
Sacerdos quidam nomine Za-
charias, ex vice Abia: et uxor
illius ex filiabus Aaron, et no-
men ejus Elisabet.

6 Erant autem justi ambo
ante Deum, incedentes in om-
nibus mandatis et justificationi-
bus Domini irreprehensibiles.

7 Et non erat illis natus, eo
quod Elisabet erat sterilis, et
ambo profecti in diebus suis
erant.

8 Factum est autem in Sa-
cerdotio fungendo ipsum in or-
dine vicis suæ ante Deum,

9 Secundum consuetudinem
Sacerdotii, fortitus est suffire,
ingressus in templum Domini.

10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα τοῦ θυμιάματος.

11 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστήριου τοῦ θυμιάματος.

12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

14 Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρῆσονται·

15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίνει· καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

17 Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γινώσκωμαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστῆκώς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ

10 Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incensi.

11 Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris altaris incensi.

12 Et turbatus est Zacharias videns: et timor incidit in eum.

13 Ait autem ad illum angelus: Ne timeas Zacharia· quoniam exaudita est petitio tua: et uxor tua Elisabet gignet filium tibi, et vocabis nomen ejus Joannem.

14 Et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in nativitate ejus gaudebunt.

15 Erit enim magnus coram Domino, et vinum et siceram non bibit, et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ.

16 Et multos filiorum Israël convertet ad Dominum Deum ipsorum.

17 Et ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Eliæ, convertere corda patrum in natos, et insuasibiles in prudentiam justorum, parare Domino plebem expeditam.

18 Et dixit Zacharias ad angelum: Juxta quid sciam hoc? ego enim sum senex, et uxor mea provecta in diebus suis.

19 Et respondens angelus dixit ei: Ego sum Gabriel astans ante Deum: et missus sum loqui ad te, et euangelizare tibi hæc.

20 Et ecce eris tacens, et non potens loqui usque quo die fiant hæc, pro quibus non cre-

ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαριάν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρόνιζεῖν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ διέμεινε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι ἔτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαρέτ,

27 Πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ.

28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε κεχαριστημένη· ὁ Κύριος μετὰ σου· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς ἕστος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τοῦ Θεοῦ·

31 Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς

didisti verbis meis, quæ implebuntur in tempus ipsorum.

21 Et erat plebs expectans Zachariam: et mirabantur in tardare ipsum in templo.

22 Egressus autem non poterat loqui illis: et cognoverunt quod visionem vidisset in templo: Et ipse erat innuens illis: et permansit mutus.

23 Et factum est, ut impleti sint dies ministrationis ejus, abiit in domum suam.

24 Post autem hos dies concepit Elisabet uxor ejus, et occultabat seipsam menses quinque, dicens:

25 Quia sic mihi fecit Dominus in diebus, quibus inspexit auferre opprobrium meum in hominibus.

26 In autem mense sexto missus est angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazaret,

27 Ad virginem desponsatam viro, cui nomen Joseph, de domo David: et nomen virginis Maria.

28 Et ingressus angelus ad eam, dixit: Gaude gratiâ plena: Dominus cum te: benedicta tu in mulieribus.

29 Illa verò videns perturbata est in sermone ejus: et ratiocinabatur qualis esset salutatio ista.

30 Et ait angelus ei: Ne pave Maria: invenisti enim gratiam apud Deum.

31 Et ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum.

32 Hic erit magnus, et filius

ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενῆς σου, καὶ αὐτὴ συνειληφύτα υἱὸν ἐν γῆρα αὐτῆς· καὶ ἕτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα.

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.

38 Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἴδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα.

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσχίρησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ.

42 Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθεν μοι τῆτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆ Κυρίᾳ με πρός με;

Altissimi vocabitur: et dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus.

33 Et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis.

34 Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo erit istud, quoniam virum non cognosco?

35 Et respondens angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet super te, et efficientia Altissimi obumbrabit tibi: Ideoque natum ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.

36 Et ecce Elisabet cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et hic mensis sextus est illi vocatæ sterili.

37 Quia non erit impossibile apud Deum omne verbum.

38 Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.

39 Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montanam cum festinatione in civitatem Juda:

40 Et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elisabet.

41 Et factum est, ut audivit Elisabet salutationem Mariæ, exultavit infans in utero ejus. et repleta est Spiritu sancto Elisabet.

42 Et exclamavit voce magnâ, et dixit: Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus uteri tui.

43 Et unde mihi hoc, ut veniat mater Domini mei ad me?

44 Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ᾠτά μου, ἐσπίρησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύουσα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένῃς αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου·

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν·

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὑψώσε ταπεινούς·

53 Πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς·

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

44 Ecce enim, ut facta est vox salutationis tuæ in aures meas, exultavit infans in gaudio in utero meo.

45 Et beata credens : quod erit perfectio effatis ei à Domino.

46 Et ait Maria : Magnificat anima mea Dominum :

47 Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo :

48 Quia respexit in humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc nunc beatam dicent me omnes generationes.

49 Quia fecit mihi magna potens, et sanctum nomen ejus.

50 Et misericordia ejus in generationes generationum timentibus eum.

51 Fecit robor in brachio suo : dissipavit superbos cogitatione cordis eorum.

52 Detraxit potentes de thronis, et exultavit humiles.

53 Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

54 Suscepit Israël puerum suum, memorari misericordiæ.

55 Sicut loquutus est ad patres nostros, Abraham, et semini ejus in seculum.

56 Mansit autem Maria cum illa quasi menses tres : et reversa est in domum suam.

57 Verum Elisabet impletum est tempus parere ipsam . et genuit filium.

58 Et audierunt vicini et cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa : et congratulabantur ei.

59 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· "Οτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν.

63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου, καὶ προεφῆτευσε, λέγων·

68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπισκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ·

69 Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.

70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ,

71 Σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς·

72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πα-

59 Et factum est in octavo die venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum in nomine patris sui, Zachariam.

60 Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam: sed vocabitur Joannes.

61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur nomine hoc.

62 Innuebant autem patri ejus, quid vellet vocari eum.

63 Et postulans tabellam, scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi.

64 Apertum est autem os ejus illico, et lingua ejus: et loquebatur benedicens Deum.

65 Et factus est super omnes timor vicinos eorum: et in omni montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc.

66 Et posuerunt omnes audientes in corde suo, dicentes: Quisnam puerulus iste erit? Et manus Domini erat cura illo.

67 Et Zacharias pater ejus repletus est Spiritu sancto: et prophetavit, dicens:

68 Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitavit et fecit redemptionem plebi suæ.

69 Et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui:

70 Sicut loquutus est per os sanctorum à seculo Prophetarum ejus,

71 Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium odio habentium nos.

72 Facere misericordiam cum

τέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ.

73 Ὁρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραάμ· τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν,

74 Ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῶ,

75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προσηρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν·

78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολή ἐξ ὕψους·

79 Ἐπιφανῆσαι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθύναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἤρξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**Γένητο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογραφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρετ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ

patribus nostris, et memorari testamenti sancti sui.

73 Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem nostrum, dare nobis,

74 Impavide ex manu inimicorum nostrorum liberatos, servire illi,

75 In sanctitate et justitia coram, ipso, omnes dies vitæ nostræ.

76 Et tu puer Propheta Altissimi vocaberis: præbis enim ante faciem Domini, parare vias ejus:

77 Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissione peccatorum eorum.

78 Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto:

79 Apparere in tenebris et umbra mortis sedentibus, dirigere pedes nostros in viam pacis.

80 At puerulus crescebat et corroborabatur spiritu: et erat in desertis usque in diem ostensionis suæ ad Israël.

CAPUT II.

1 **F**ACTUM est autem in diebus illis, exiit edictum à Cæsare Augusto, describi omnem habitatam.

2 Hæc descriptio prima facta est præside Syriæ Cyrenio

3 Et ibant omnes describi, unusquisque in propriam civitatem.

4 Ascendit autem et Joseph à Galilææ, ex civitate Nazaret, in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethle-

εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς
Δαβίδ,

5 Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ
τῇ μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναίκι,
ἕσθ' ἐγκύω.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι
οὗ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν
πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐ-
τὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτ-
νῃ διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ
καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώ-
ρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυ-
λάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
τὴν ποίμνην αὐτῶν.

9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου
ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου
περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθη-
σαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελί-
ζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις
ἔσται παντὶ τῷ λαῷ,

11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον
σωτῆρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν
πόλει Δαβίδ.

12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον,
κειμένον ἐν τῇ φάτνῃ.

13 Καὶ ἑξαίφνης ἐγένετο σὺν
τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρα-
νίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λε-
γόντων·

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ
ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐ-
δικία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον
ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγ-
γελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες
εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν
δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ
ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος
ἐγνώρισεν ἡμῖν.

hem, propter esse ipsum ex
domo et familia David,

5 Describi cum Maria de-
sponsata sibi uxore, existente
prægnante.

6 Factum est autem in esse
eos ibi, impleti sunt dies pa-
rere ipsam.

7 Et peperit filium suum
primogenitum, et fasciavit eum,
et reclinavit eum in præsepi :
quia non erat eis locus in di-
versorio.

8 Et pastores erant in re-
gione eadem in agro agentes, et
custodientes custodias noctis su-
per gregem suum.

9 Et ecce angelus Domini
adstitit eis, et gloria Domini
circumfulsit illos : et timuerunt
timore magno.

10 Et dixit illis angelus : Ne
pavete : Ecce enim euangelizo
vobis gaudium magnum, quod
erit omni populo.

11 Quia natus est vobis ho-
die Salvator, qui est Christus
Dominus, in civitate David.

12 Et hoc vobis signum : In-
venietis infantem fasciatum, ja-
centem in præsepio.

13 Et subito facta est cum
angelo multitudo exercitus cæ-
lestis, laudantium Deum, et di-
centium :

14 Gloria in altissimis Deo :
et in terra pax, in hominibus
beneplacitum.

15 Et factum est, ut disces-
serunt ab eis in cælum angeli,
et homines pastores dicebant ad
invicem : Transeamus jam us-
que in Bethlehem, et videamus
verbum hoc factum, quod Do-
minus ostendit nobis

16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

17 Ἴδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.

19 Ἡ δὲ Μαριάμ, πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ἰκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ,

23 Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου. “Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζευγὸς στρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.”

25 Καὶ ἰδοῦ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἕτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τῆς Ἰσραὴλ· καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ’ αὐτὸν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ πεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου,

16 Et venerunt festinantes, et invenerunt et Mariam et Joseph, et infantem jacentem in præsepio.

17 Videntes autem cognoverunt de verbo dicto illis de puerulo hoc.

18 Et omnes audientes mirati sunt de dictis à pastoribus ad ipsos.

19 At Maria omnia conservabat verba hæc, conjiciens in corde suo.

20 Et reversi sunt pastores, glorificantes et laudantes Deum in omnibus quæ audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

21 Et quando impleti sunt dies octo circumcidendi puerulum, et vocatum est nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo ante concipi eum in utero.

22 Et quum impleti sunt dies purgationis eorum, secundum legem Mosi, tulerunt illum in Hierusalem, sistere Domino :

23 Sicut scriptum est in lege Domini : Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur :

24 Et dare hostiam, secundum dictum in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.

25 Et ecce erat homo in Hierusalem, cui nomen Simeon : et homo iste justus et religiosus, expectans consolationem Israël : et Spiritus sanctus erat super eum.

26 Et erat ei responsum à Spiritu sancto, non videre mor-

μη ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 Ὁ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ.

33 Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλοῦμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Mariam τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, ἔστος κείμενος εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

35 Καὶ σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὥπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προεβόηκεν ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἕτη μετὰ ἀνδρὸς ἐπὶ τὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

37 Καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ἰγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστειαῖς καὶ δέησιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ,

tem, prius quam videret Christum Domini.

27 Et venit in spiritu in templum. Et in inferre parentes puerum Jesum, ad facere ipsos secundum consuetum Legis circa eum :

28 Et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit :

29 Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum, in pace :

30 Quia viderunt oculi mei Salutare tuum,

31 Quod parasti ante faciem omnium populorum :

32 Lumen ad revelationem Gentium, et gloriam plebis tuæ Israël.

33 Et erat Joseph et mater ejus mirantes super dictis de illo.

34 Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus : Ecce hic jacet in casum et resurrectionem multorum in Israël, et in signum contradictum.

35 Et tuam verò ipsius animam pertransibit gladius : ut revelentur ex multis cordibus ratiocinationes.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, ex tribu Aser : hæc progressa in diebus multis, vivens annos cum viro septem à virginitate sua.

37 Et hæc vidua quasi anno rum octoginta quatuor : quæ non discedebat à templo, jejuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die.

38 Et illa hac ipsa hora superveniens vicissim confiteba-

καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἤυξαν, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς·

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἤλθον ἡμέρας ὀδὸν, καὶ ἀνεζήτην αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὐρόντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν ἕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί

tur Domino, et loquebatur de illo omnibus expectantibus redemptionem in Hierusalem.

39 Et ut perfecerunt omnia quæ secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazaret.

40 At puer crescebat, et corroborabatur spiritu, plenus sapientia : et gratia Dei erat in illo.

41 Et ibant parentes ejus per annum in Hierusalem festo Paschæ.

42 Et quum factus esset annorum duodecim, ascenditibus illis in Hierosolyma, secundum consuetudinem festi,

43 Et consummantibus dies, in reverti ipsos, remansit Jesus puer in Hierusalem : et non cognovit Joseph et mater ejus

44 Existimantes autem illum in comitatu esse, venerunt dici iter : et requirebant eum in cognatis, et in notis.

45 Et non inventes eum, regressi sunt in Hierusalem, quærentes eum.

46 Et factum est, post dies tres invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum, et audientem illos, et interrogantem eos.

47 Stupebant autem omnes audientes eum, super intelligentia et responsis ejus.

48 Et videntes ipsum, attoniti fuerunt : et ad illum mater ejus dixit : Fili, quid fecisti nobis sic ? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te.

49 Et ait ad illos : Quid

ὅτι ἐζητεῖτέ με ; οὐκ ἤδεῖτε ἔτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με ;

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**Ν ἔτει δὲ πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

2 Ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περὶχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρῦσσω βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· “ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδὸς ῥείας·

6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ”

quod quærebatis me ? nesciebatis quia in his Patris mei oportet esse me ?

50 Et ipsi non intellexerunt verbum, quod loquutus est ad eos.

51 Et descendit cum eis, et venit in Nazaret : et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

52 Et Jesus proficiebat sapientia et ætate, et gratia apud Deum et homines.

CAPUT III.

1 **I**N anno autem quinto decimo imperii Tiberii Cæsaris, præside[n]te Pontio Pilato Judææ, et tetrarcha Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ, et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilenæ tetrarcha,

2 Sub principibus Sacerdotum Anna et Cajapha, factum est verbum Dei ad Joannem Zachariæ filium in deserto.

3 Et venit in omnem circa regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum :

4 Sicut scriptum est in libro sermonum Esaïæ prophetæ, dicentis : Vox clamantis in deserto : Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.

5 Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur : et erunt prava in directam, et asperæ in vias planas :

6 Et videbit omnis caro Salutare Dei.

7 Ἐλεγεν ἔν τοῖς ἐκπορευομέ-
οις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ·
Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
ὀργῆς;

8 Ποιήσατε ἔν καρπούς ἀξίους
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

9 Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν
ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν ἔν
δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν,
ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχ-
λοι λέγοντες· Τί ἔν ποιήσομεν;

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς·
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδύτω
τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα,
ὁμοίως πειρεύτω.

12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπ-
τισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν·
Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;

13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·
Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμέ-
νον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς
τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Μηδένα διασεισήτε, μηδὲ
συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς
ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ,
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς
καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου,
μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός.

16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης,
ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι
βαπτίζω ὑμᾶς· ἐρχεται δὲ ὁ ἰσ-
χυρότερός μου, ἔκ εἰμι ἰκανός

7 Dicebat ergo exeuntibus
turbis baptizari ab ipso: Ge-
nimina viperarum, quis osten-
dit vobis fugere à ventura ira?

8 Facite ergo fructus dignos
penitentiae, et ne caeperitis di-
cere in vobis ipsis: Patrem
habemus Abraham. Dico enim
vobis, quia potest Deus de la-
pidibus istis suscitare filios
Abrahæ.

9 Jam vero et securis ad ra-
dicem arborum posita est:
Omnis ergo arbor non faciens
fructum pulchrum exciditur,
et in ignem mittitur.

10 Et interrogabant eum
turbæ, dicentes: Quid ergo
faciemus?

11 Respondens autem, di-
cebat illis: Habens duas tuni-
cas, tradat non habenti: et
habens escas similiter faciat.

12 Venerunt autem et pub-
licani baptizari, et dixerunt ad
illum: Magister, quid facie-
mus?

13 Ille autem dixit ad eos.
Nihil amplius præter constitu-
tum vobis exigite.

14 Interrogabant autem eum
et milites, dicentes: Et nos
quid faciemus? Et ait ad eos:
Neminem concutiatis, neque
calumniemini: et contenti es-
tote stipendiis vestris.

15 Expectante autem popu-
lo, et ratiocinantibus omnibus
in cordibus suis de Joanne, ne
forte ipse esset Christus,

16 Respondit Joannes omni-
bus dicens: Ego quidem aqua
baptizo vos: venit autem for-
tior me, cujus non sum dignus

λύσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ πυρὶ·

17 Οὗ τὸ πτόνον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν ἔν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.

19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπὸ αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ παῖσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν,

22 Καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶ εἶδει, ὡσεὶ περιστερᾶν, ἐπὶ αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἠδύκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἑτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν ὡς ἐνομιζέτο υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλὶ,

24 Τοῦ Ματθᾶτ, τοῦ Λευὶ, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ,

25 Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμῶς, τοῦ Ναούμ, τῆ Ἐσλί, τῆ Ναγγαί,

26 Τοῦ Μαᾶθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεὶ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα,

27 Τοῦ Ἰωαννά, τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί,

28 Τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Ἐωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡρ,

solvere corrigiam calceamentorum ejus : ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, et igni.

17 Cujus ventilabrum in manu ejus, et perpurgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum : at paleam comburet igni inextinguibili.

18 Multa quidem igitur et alia exhortans evangelizabat populum

19 At Herodes tetrarcha, correptus ab illo de Herodiade uxore fratris sui Philippi, et de omnibus quæ fecit malis Herodes.

20 Adjecit et hoc super omnia, et inclusit Joannem in carcerem.

21 Factum est autem in baptizari omnem populum, et Jesu baptizato, et orante, apertum esse cælum :

22 Et descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum : et vocem de cælo fieri, dicentem : Tu es filius meus dilectus : in te complacui mihi.

23 Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens existens, ut existimabatur filius Joseph, Heli,

24 Matthat, Levi, Melchi, Janna, Joseph,

25 Mattathiæ, Amos, Naum Esli, Nange,

26 Mahath, Mattathiæ, Se mei, Joseph, Juda,

27 Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel, Neri,

28 Melchi, Addi, Cosam, Elmedam, Er.

29 Τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ,
τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθαῖ, τοῦ Λευί,

30 Τοῦ Συμεῶν, τοῦ Ἰούδα,
τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλια-
κεία,

31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν,
τοῦ Ματταθὰ, τοῦ Ναθάν τοῦ Δα-
εὶδ,

32 Τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβηδ,
τοῦ Βοὺζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασ-
σῶν,

33 Τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀ-
ραμ, τοῦ Ἐσρώμ, τοῦ Φαρῆς, τοῦ
Ἰούδα,

34 Τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαὰκ
τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Να-
χωρ,

35 Τοῦ Σερούχ, τοῦ Ραγαῦ,
τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλά,

36 Τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαζὰδ,
τοῦ Σῆμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,

37 Τῆ Μαθουσάλα, τῆ Ἐνώχ,
τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ
Καϊνάν,

38 Τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σῆθ, τοῦ
Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. δ'. 4.

1. **Ἰ**ησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου
πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ
Ἰορδάνου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύ-
ματι εἰς τὴν ἔρημον,

2 Ἡμέρας τεσσαράκοντα πει-
ραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ
οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις
ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν,
ἕστερον ἐπεινάσεν.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος·
Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ
τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς
αὐτὸν, λέγων· Γέγραπται· “Ὅτι
οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄν-
θρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
Θεοῦ”

29 Jesu, Eliezer, Jorim
Matthat, Levi,

30 Simeon, Juda, Joseph,
Jonan, Eliacim,

31 Melea, Menan, Matta-
tha, Nathan, David,

32 Jesse, Obed, Booz, Sal-
mon, Naasson,

33 Aminadab, Aram, Esrom,
Phares, Judæ,

34 Jacob, Isaac, Abrahæ,
Thare, Nachor,

35 Saruch, Ragau, Phalee,
Eber, Salæ,

36 Cainan, Arphaxad, Sem,
Noë, Lamech,

37 Mathusalæ, Enoch, Ja-
red, Malaleel, Cainan,

38 Enos, Seth, Adam, Dei.

CAPUT IV.

1 **J**ESUS autem plenus Spi-
ritu sancto regressus est
à Jordane : et agebatur in Spi-
ritu in desertum,

2 Diebus quadraginta tenta-
tus à diabolo : Et non mandu-
cavit quicquam in diebus illis :
et consummatis illis, postea
esuriit.

3 Et dixit illi diabolus : Si
filius es Dei, dic lapidi huic ut
fiat panis.

4 Et respondit Jesus ad il-
lum, dicens : Scriptum est
Quia non in pane solo vivet
homo, sed in omni verbo Dei

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου,

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὃ ἄν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ ἂν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πάντα.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε ὀπίσω με σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 Γέγραπται γάρ, “Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σου, τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.”

12 Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι εἴρηται· “Ὅκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.”

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ’ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ἧ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰθὺς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

5 Et subducens illum diabolus in montem excelsum, ostendit illi omnia regna habitatae in puncto temporis.

6 Et ait illi diabolus : Tibi dabo auctoritatem hanc universam, et gloriam illorum : quia mihi tradita est, et cui volo, do eam.

7 Tu ergo si adoraveris coram me, erunt tua omnia.

8 Et respondens illi dixi Jesus : Abscede retro me satana : Scriptum est enim Adorabis Dominum Deum tuum, et illi soli servies.

9 Et duxit illum in Jerusalem, et statuit eum super pinnam templi : et dixit illi : Si filius es Dei, jace teipsum hinc deorsum.

10 Scriptum est enim, quod angelis suis mandabit de te, custodire te :

11 Et quia in manibus tolent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

12 Et respondens ait illi Jesus : Quod dictum est : Non tentabis Dominum Deum tuum.

13 Et finiens omnem tentationem diabolus, recessit ab illo usque ad tempus.

14 Et regressus est Jesus in virtute Spiritus in Galilæam et fama exiit per universam circumregionem de illo :

15 Et ipse docebat in synagogis eorum, glorificatus ab omnibus.

16 Et venit in Nazaret, ubi erat nutritus : et intravit secundum consuetum sibi, in die Sabbatorum in synagogam : et surrexit legere.

17 Κα ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ ἀναπύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον ὃν ἦν γεγραμμένον·

18 “ Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ, ἔνεκεν ἔχριστέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν,

19 Κηρύξαι ἀχμαλώτοις ἀφεςσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάδελφιν, ἀποστείλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφῆσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.”

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ·

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ θαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ ἕτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναοῦμ, πείησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

24 Εἶπε δὲ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.

25 Ἐπ’ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν.

17 Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ : Et explicans librum, invenit locum ubi erat scriptum :

18 Spiritus Domini super me, cujus gratia unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde,

19 Prædicare captivis remissionem, et cæcis restitutionem visus, ablegare confractos in remissione, prædicare annum Domini acceptum.

20 Et plicans librum, redens ministro, sedit : Et omnium in synagoga oculi erant intendentes ei.

21 Cæpit autem dicere ad illos : Quia hodie impleta est scriptura hæc in auribus vestris.

22 Et omnes testificabantur ei, et mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex ore ipsius, et dicebant : Nonne hic est filius Joseph ?

23 Et ait ad illos : Omnino dicetis mihi similitudinem hanc· Medice, cura teipsum : quanta audivimus facta in Capernaum, fac et hic in patria tua.

24 Ait autem : Amen dico vobis, quia nemo Propheta acceptus est in patria sua.

25 In veritate dico vobis· Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum ad annos tres et menses sex, ut facta est fames magna in omnem terram :

26 Et ad nullam illarum missus est Elias, si non in Sarepta Sidonis, ad mulierem viduam.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα.

29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄφρους τοῦ ὄρους, ἐφ' ᾧ ἡ πόλις αὐτῶν ὠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι·

32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσία ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 Λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοι Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἕτος, ὅτι ἐν ἐξουσία καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύματι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σιμω-

27 Et multi leprosi erant sub Elisæo Propheta in Israël et nemo ex iis mundatus est, si non Neemah Syrus.

28 Et repleti sunt omnes ira in synagoga, audientes hæc.

29 Et surgentes ejecerunt illum extra civitatem: et duxerunt illum usque ad superciliium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ad præcipitandum eum.

30 Ipse autem transiens per medium illorum, profectus est.

31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilææ: et erat docens illos in Sabbatis.

32 Et percellabantur in doctrina ejus: quia in auctoritate erat sermo ipsius.

33 Et in synagoga erat homo habens spiritum dæmonii immundi: et exclamavit voce magna,

34 Dicens: Sine, quid nobis et tibi Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, sanctus Dei.

35 Et objurgavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab eo. Et projiciens illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihil nocens ei.

36 Et factus est pavor in omnes: et colloquebantur ad invicem, dicentes: Quod verbum hoc, quia in auctoritate et efficacia imperat immundis spiritibus, et exeunt?

37 Et exiit resonantia de illo in omnem locum circumregionis.

38 Surgens autem ex synagoga, introivit in domum Simo-

νος· πενθερά δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῶ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς·

39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῶ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθείς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξεληθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

44 Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Ε**Γένητο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·

2 Καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἀλιεῖς ἀποβάαντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.

3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτόν

nis: Socrus autem Simonis erat detenta febris magna: et rogaverunt illum de ea.

39 Et adstans super illam, imperavit febris: et dimisit illam: continuo autem surgens ministrabat illis.

40 Occidente autem Sole, omnes quotquot habebant infirmos morbis variis, ducebant illos ad eum: Verum unicuique ipsorum manus imponens, curabat eos.

41 Exibant autem et dæmonia à multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Christus Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum ipsum esse.

42 Facta autem die egressus ibat in desertum locum: et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: et detinebant illum non proficisci ab eis.

43 Ille vero ait ad eos: Quia et aliis civitatibus euangelizare me oportet regnum Dei: quia ad hoc missus sum.

44 Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

CAPUT V.

1 **F**ACTUM est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, et ipse erat stans juxta stagnum Genesaret.

2 Et vidit duo navigia stantia secus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluebant retia.

3 Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, re-

ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον·
καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου
τοὺς ὄχλους.

4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε
πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς
τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα
ὑμῶν εἰς ἄγραν.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων, εἶπεν
αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς
νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβο-
μεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὸ δίκτυον.

6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέ-
κλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ· διεῖ-
ξήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν,

7 Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις
τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόν-
τας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἤλ-
θον, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ
πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 Ἴδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προ-
σέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέ-
γων· Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ
ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν,
καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ
ἄγρα τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον·

10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ
Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν
κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι, καὶ εἶπε πρὸς
τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ·
ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζω-
γράων.

11 Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα
ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠ-
κολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ,
ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδέη-
θη αὐτοῦ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,

gavit eum à terra reducere pu-
sillum : Et sedens docebat ex
navigio turbas.

4 Ut autem cessavit loquens,
dixit ad Simonem : Reduc in
altum, et laxate retia vestra in
capturam.

5 Et respondens Simon dixit
illi : Præceptor, per totam
noctem laborantes, nihil cepi-
mus : in autem verbo tuo laxa-
bo rete.

6 Et hoc facientes conclu-
serunt multitudinem piscium
multam : disrumpebatur autem
rete eorum.

7 Et annuerunt sociis qui in
alio navigio, ut venientes opi-
tularentur ipsis : Et venerunt,
et impleverunt ambo navigia,
ita ut mergi ipsa.

8 Videns autem Simon Pe-
trus, accidit genibus Jesu, di-
cens : Exi à me, quia homo
peccator sum, Domine.

9 Stupor enim occupaverat
eum, et omnes qui cum illo, in
captura piscium, quam simul
ceperant.

10 Similiter autem et Jaco-
bum et Joannem filios Zebe-
dæi, qui erant socii Simonis.
Et ait ad Simonem Jesus : Ne
time : ab hoc jam homines eris
capiens.

11 Et subducentes navigia
super terram, relinquentes om-
nia sequuti sunt eum.

12 Et factum est in esse ip-
sum in una civitatum, et ecce
vir plenus lepra : et videns
Jesum, procidens in faciem,
rogavit eum, dicens : Domine,
si vis, potes me mundare.

13 Et extendens manum

ἤφατο αὐτοῦ, εἰπών· Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θραπέυεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐλληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

18 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ·

19 Καὶ μὴ εὐρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τῆς Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστὶν ἄστος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμὸς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε

tetigit eum, dicens : Voio, mundare. Et confestim lepra discessit ab illo.

14 Et ipse præcepit illi nemini dicere : sed abiens ostende teipsum Sacerdoti, et offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moses, in testimonium illis.

15 Perambulabat autem magis sermo de illo : et conveniebant turbæ multæ audire, et curari ab ipso ab infirmitatibus suis.

16 Ipse autem erat secedens in desertis, et orans.

17 Et factum est in una die, et ipse erat docens : Et erant sedentes Pharisei et Legis doctores, qui erant venientes ex omni vico Galilææ, et Judææ, et Hierusalem : et efficacia Domini erat in sanare eos.

18 Et ecce viri ferentes in lecto hominem qui erat paralyticus : et quærebant eum inferre, et ponere ante eum.

19 Et non invenientes qua parte inferrent illum propter turbam, ascendentes super tectum, per tegulas summiserunt eum cum lectulo, in medium ante Jesum.

20 Et videns fidem eorum, dixit ei : Homo, remittuntur tibi peccata tua.

21 Et cæperunt ratiocinari Scribæ et Pharisei, dicentes : Quis es hic qui loquitur blasphemias ? Quis potest dimittere peccata, si non solus Deus ?

22 Cognoscens autem Jesus ratiocinationes eorum respon-

πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ;

23 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι καὶ περιπάτει ;

24 Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλελυμένῳ· Σοὶ λέγω, ἔγειραι· καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἐκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λεβὶν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.

28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λεβὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε ;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

32 Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύ-

dens dixit ad illos : Quid rationamini in cordibus vestris ?

23 Quid est facilius dicere Dimittuntur tibi peccata tua : an dicere : Surge et deambula ?

24 Ut autem sciatis quia auctoritatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata ait paralytico : Tibi dico, surge, et tollens lectulum tuum, vade in domum tuam.

25 Et confestim resurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum suam, glorificans Deum.

26 Et stupor cepit omnes et glorificabant Deum : Et repleti sunt timore, dicentes : Quia vidimus inopinata hodie.

27 Et post hæc exiit, et conspexit publicanum nomine, Levin, sedentem ad telonium, et ait illi : Sequere me.

28 Et relinquens omnia, surgens sequutus est eum.

29 Et fecit convivium magnum Levis ei in domo sua : et erat turba publicanorum multa, et aliorum, qui erant cum illis discumbentes.

30 Et murmurabant Scribæ eorum et Pharisei ad discipulos ejus, dicentes : Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis ?

31 Et respondens Jesus dixit ad illos : Non usum habent sani medico, sed male habentes.

32 Non veni vocare justos, sed peccatores ad penitentiam.

33 Illi autem dixerunt ad eum : Quare discipuli Joannis

ουσι πυκνά, και δεήσεις ποιουνται, ὁμοίως και οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι και πίνουσιν ;

34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν ;

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι και ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος· τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ και παραβολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μῆγε, και τὸ καινὸν σχίζει, και τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

37 Και ἐδεῖς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μῆγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς και αὐτὸς ἐκχυθήσεται, και οἱ ἀσκοὶ ἀπολῶνται.

38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· και ἀμφότεροι συντηροῦνται.

39 Και οὐδεὶς πιὼν παλαιόν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστώτερός ἐστιν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ε**Γένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· και ἐτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, και ἤσθιον, ψύχοντες ταῖς χερσὶ.

2 Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν ;

3 Και ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ ὅποτε ἐπέ-

jejunant frequenter, et obsecrationes faciunt, similiter et ii Pharisæorum : at tui edunt et bibunt ?

34 Is vero ait ad ipsos : Non potestis filios thalami, in quo sponsus cum illis est, facere jejunare ?

35 Venient autem dies, et quum ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc jejunabunt in illis diebus.

36 Dicebat autem et similitudinem ad illos : Quia nemo adjectionem vestimenti novi adjicit ad vestimentum vetus : si vero non, et novum scindit, et veteri non convenit commisura à novo.

37 Et nemo conjicit vinum novum in utres veteres : si autem non, rumpet novum vinum utres, et ipsum effundetur, et utres peribunt.

38 Sed vinum novum in utres novos injiciendum, et utraque conservantur.

39 Et nemo bibens vetus, statim vult novum : dicit enim · Vetus utilius est.

CAPUT VI

1 **F**ACTUM est autem in Sabbato secundo primo transire ipsum per sata : et vellebant discipuli ejus spicas, et manducabant, confricantes manibus.

2 Quidam autem Pharisæorum dicebant illis : Quid facitis quod non licet facere in Sabbatis ?

3 Et respondens ad eos, dixit Jesus : Nec hoc legistis quod fecit David, quum esuris-

νασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄν-
τες ;

4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέ-
σεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε
καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· ἃς οὐκ ἔξιστι
φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς ;

5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύ-
ριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαβ-
βάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συνα-
γωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ
ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
ἦν ξηρά.

7 Παραστήρουν δὲ οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι
κατηγορίαν αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ ᾄδει τοὺς διαλογισ-
μοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγει-
ραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον· Ὁ δὲ
ἀναστὰς ἔστη.

9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐ-
τοὺς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἐξ-
εστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι,
ἢ κακοποιῆσαι ; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
ἀπολέσθαι ;

10 Καὶ περιβλεψάμενος πάν-
τας αὐτοὺς, εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ·
Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου· Ὁ δὲ
ἐποίησεν ἔτω· καὶ ἀποκατεστάθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοί-
ας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους,
τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις
αὐταῖς, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προ-
σεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν
τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προ-
σερῶνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ

set ipse, et cum ipso existen-
tes ?

4 Quomodo intravit in do-
mum Dei, et panes propositio-
nis sumpsit et manducavit, et
dedit et his cum ipso, quos
non licet manducare si non so-
los Sacerdotes ?

5 Et dicebat illis : Quia do-
minus est filius hominis et Sab-
bati.

6 Factum est autem in alio
Sabbato, intrare ipsum in syna-
gogam, et docere : Et erat ibi
homo, et manus ejus dextra
erat arida.

7 Observabant autem Scribæ
et Pharisei si in Sabbato cura-
ret eum ; ut invenirent accusa-
tionem ipsius.

8 Ipse vero sciebat ratioci-
nationes eorum : et ait homini
aridam habenti manum : Surge,
et sta in medium. Is autem
surgens stetit.

9 Ait ergo Jesus ad illos .
Interrogabo vos quid ; licet
Sabbatis benefacere, an male-
facere ? animam servare, an
occidere ?

10 Et circumspiciens omnes
eos, dixit homini : Extende
manum tuam. Is autem fecit
ita, et restituta est manus ejus
sana ut altera.

11 Ipsi autem repleti sunt
amentia : et colloquebantur
ad invicem, quidnam facerent
Jesu.

12 Factum est autem in die-
bus illis, exiit in montem orare :
et erat pernoctans in oratione
Dei.

13 Et quum factus esset
dies, advocavit discipulos suos

ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, ἧς
καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε.

14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε
Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φί-
λιππον καὶ Βαρθολομαῖον,

15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰά-
κωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμω-
να τὸν καλούμενον Ζηλωτῆν,

16 Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰού-
δαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο
προδότης.

17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν,
ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ· καὶ ὄχλος
μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας
καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου
Τύρου καὶ Σιδῶνος· οἱ ἦλθον ἀκοῦ-
σαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν
νόσων αὐτῶν·

18 Καὶ οἱ ὑχλούμενοι ὑπὸ πνευ-
μάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθεραπεύ-
οντο.

19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτη-
ε ἀπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ'
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἴατο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, ἔλεγε· Μακάριοι οἱ πτω-
χοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ.

21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν·
ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ
κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε.

22 Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισή-
σωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν
ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ
ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονη-
ρὸν, ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

23 Χαίrete ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ

et eligens ex ipsis duodecim,
quos et Apostolos nominavit :

14 Simonem, quem, et no-
minavit Petrum, et Andream
fratrem ejus, Jacobum et Joan-
nem, Philippum et Bartholo-
mæum,

15 Matthæum et Thomam,
Jacobum Alphæi, et Simonem
vocatum Zeloten.

16 Judam Jacobi, et Judam
Iscariotem, qui et fuit traditor.

17 Et descendens cum illis,
stetit in loco campestri, et tur-
ba discipulorum ejus, et mul-
titudo copiosa plebis ab omni
Judæa, et Hierusalem, et mari-
tima Tyri et Sidonis, qui ve-
nerunt audire eum, et sanari à
langueuribus suis :

18 Et vexati à spiritibus
immundis, et curabantur.

19 Et omnis turba quærebat
tangere eum : quia virtus de
illo exibat, et sanabat omnes.

20 Et ipse elevans oculos
suos in discipulos suos, dice-
bat : Beati pauperes : quia
vestrum est regnum Dei.

21 Beati esurientes nunc :
quia saturabimini. Beati flen-
tes nunc : quia ridebitis.

22 Beati eritis quum oderint
vos homines, et quum separa-
verint vos, et exprobraverint,
et ejecerint nomen vestrum
tanquam malum, propter filium
hominis.

23 Gaudete in illa die, et
exultate : ecce enim merces
vestra multa in cælo : secun-

ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παρὰ κλησιν ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε· οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 Οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,

28 Εὐλόγεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν· καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἰροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς·

30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτουῦντί σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἰροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει.

31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανεί-

dum hæc enim faciebant Prophetis patres eorum.

24 Veruntamen vae vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram.

25 Vae vobis impleti: quia esurietis. Vae vobis ridentes nunc: quia lugebitis et flebitis.

26 Vae quum benedixerint vobis homines: secundum hæc enim faciebant pseudopropheticis patres eorum.

27 Sed vobis dico audientibus: Diligite inimicos vestros: benefacite odic habentibus vos

28 Benedicite maledicentibus vobis, et orate pro calumniantibus vos.

29 Percutienti te in maxillam, præbe et alteram: et ab auferente tuum vestimentum, et tunicam ne prohibueris.

30 Omni autem petenti te, da: et ab auferente tua, ne re-petas.

31 Et prout vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis similiter.

32 Et si diligitis diligentes vos, quæ vobis gratia est? etenim peccatores diligentes se diligunt.

33 Et si benefeceritis beneficentibus vobis, quæ vobis gratia est? Etenim peccatores hoc ipsum faciunt.

34 Et si mutuum dederitis à quibus speratis recipere, quæ vobis gratia est? Etenim peccatores peccatoribus fænerantur, ut recipiant æqualia.

35 Veruntamen diligite inimicos vestros, et benefacite, et

Ἱερεῖς μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσσεσθε οἱ υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.

36 Γίνεσθε ἔνι οἰκίριμονες, καθὼς καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν οἰκίριμων ἐστί.

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ χριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε, ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.

38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτις δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· καθηλισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφε, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλόν, ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν·

44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· οὐ γὰρ

mutuum date nihil desperantes: et erit merces vestra multa, et eritis filii Altissimi: quia ipse benignus est super ingratos et malos.

36 Estote ergo misericordes, sicut et Pater vester misericors est.

37 Et ne judicate, et non judicabimini: Ne condemnate, et non condemnabimini: Absolvite, et absolvemini.

38 Date, et dabitur vobis: Mensuram bonam, confertam, et coagitatam, et supereffluentem dabunt in sinum vestrum: Quippe ea mensura qua mensi fueritis, remetientur vobis.

39 Dicebat autem similitudinem ipsis: Nunquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent?

40 Non est discipulus super magistrum suum: perfectus autem omnis erit, sicut magister ejus.

41 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: at trabem in proprio oculo non animadvertis?

42 Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater, sine ejiciam festucam quæ in oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc perspicies ejicere festucam ex oculo fratris tui.

43 Non enim est arbor pulchra faciens fructum putrem. neque arbor putris faciens fructum pulchrum.

44 Unaquæque enim arbor de proprio fructu cognoscitur

Ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σύκα, οὐδὲ ἐκ βιάτου τρυγῶσι σταφυλήν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω ;

47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὁμοίος.

48 Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἐσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῆς οἰκίας ἐκείνης, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευθῆναι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Ε**ΠΕΙ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ.

2 Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων, ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἔλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

I

Non enim de spinis colligunt ficus, neque de ruho vindemiant uvam.

45 Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum : et malus homo de malo thesauro cordis sui profert malum : Ex enim abundantia cordis loquitur os ejus.

46 Quid autem me vocatis, Domine, Domine, et non facitis quæ dico ?

47 Omnis veniens ad me, et audiens meos sermones, et faciens eos, ostendam vobis cui sit similis.

48 Similis est homini ædificanti domum, qui fodit et profundum fecit, et posuit fundamentum supra petram : inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit movere eam : fundata erat enim supra petram.

49 At audiens et non faciens similis est homini ædificanti domum super terram sine fundamento, cui illisus est fluvius, et continuo cecidit, et facta est ruina domus illius magna.

CAPUT VII.

1 **P**OSTQUAM autem implevit omnia verba sua in aures plebis, intravit in Capernaum.

2 Centurionis autem cujusdam servus male habens futurus erat interire, qui erat illi pretiosus.

3 Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, rogans eum, ut veniens servaret servum ejus

4 Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· "Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο.

5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς, ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ εἰμι ἰκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς·

7 Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἶπε λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τέτρω· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλω· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ στραφείς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὑρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς.

12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος,

4 Illi vero advenientes ad Jesum, precabantur eum studiosè, dicentes, Quia dignus est cui præberet hoc :

5 Diligit enim gentem nostram, et synagogam ipse ædificavit nobis.

6 At Jesus ibat cum illis. Jam vero eo non longe absente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens ei : Domine, ne vexeris : non enim sum dignus ut meum sub tectum intres

7 Ideo neque meipsum sum dignum arbitratus ad te venire : sed dic verbo, et sanabitur puer meus.

8 Etenim ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites : et dico huic · Vade, et vadit : et alii : Veni, et venit : et servo meo : Fac hoc, et facit.

9 Audiens autem hæc Jesus, miratus est eum : et conversus, sequenti se turbæ dixit . Dico vobis, nec in Israël tantam fidem inveni.

10 Et reversi missi in domum, invenerunt languentem servum sanum.

11 Et factum est in deinceps ibat in civitatem vocatam Naïm : et simul ibant cum ipso discipuli ejus multi, et turba copiosa.

12 Ut vero appropinquavit portæ civitatis, et ecce efferebatur defunctus, filius unigenitus matri suæ : Et hæc vidua : et turbæ civitatis multa erat cum illa.

13 Et videns eam Dominus,

ἐσπλαγχνισθῆ ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ· Μὴ κλαῖε.

14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἕστησαν, καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρεθι.

15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 Ἐλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος ἕτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς

visceribus motus est super eam, et dixit illi : Ne fle.

14 Et accedens tetigit loculum, at portantes steterunt, Et ait : Adolescens, tibi dico, surge.

15 Et resedit mortuus, et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ.

16 Cœpit autem timor omnes, et glorificabant Deum, dicentes : Quia Propheta magnus surrexit in nobis : et quia visitavit Deus plebem suam.

17 Et exiit sermo hic in universa Judæa de eo, et in omni circa regione.

18 Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his.

19 Et advocans duos quosdam discipulorum suorum Joannes, misit ad Jesum, dicens : Tu es veniens, aut alium expectamus ?

20 Accedentes autem ad eum viri, dixerunt : Joannes Baptista misit nos ad te, dicens : Tu es veniens, an alium expectamus ?

21 In ipsa autem hora curavit multos à morbis et flagellis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit videre.

22 Et respondens Jesus dixit illis : Euntes renuntiate Joanni quæ vidistis et audistis : Quia cæci vident, claudi ambulat, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur.

23 Et beatus est quicumque non scandalizatus fuerit in me.

24 Abeuntibus autem nuntiis Joannis, cœpit dicere tur-

πὲς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι ; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον ;

25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον ; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; προφήτην ; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσύτερον προφήτου.

27 Οὗτός ἐστι περὶ ᾧ γέγραπται· “ Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἀγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.”

28 Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

30 Οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ’ αὐτοῦ.

31 Τίνοι ἔν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης ; καὶ τίνοι ἴν ὁμοιοί ;

32 “ Ὅμοιοὶ εἰσὶ παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἠρχήσασθε· ἔθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγετε,

bis de Joanne : Quid existis in desertum spectare ? arundinem à vento quassatam ?

25 Sed quid existis videre ? hominem in mollibus vestimentis amictum ? Ecce qui in veste gloriosa et luxa existentes, in domibus regum sunt.

26 Sed quid existis videre ? Prophetam ? Utique dico vobis, et abundantius Propheta.

27 Hic est de quo scriptum est : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

28 Dico enim vobis, major in genitis mulierum Propheta Joanne Baptista nemo est : Qui autem minor in regno Dei, major illo est.

29 Et omnis populus audiens et publicani justificaverunt Deum, baptizati baptismum Joannis.

30 At Pharisei et Legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo.

31 Ait autem Dominus : Cui ergo assimilabo homines generationis hujus ? et cui sunt similes ?

32 Similes sunt pueris in foro sedentibus, et loquentibus adinvicem, et dicentibus : Cantavimus tibiis vobis, et non saltastis : lamentavimus vobis, et non plorastis.

33 Venit enim Joannes Baptista neque panem manducans, neque vinum bibens : et dicitis, Dæmonium habet.

34 Venit filius hominis manducans et bibens, et dicitis :

Ἰδοῦ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.

35 Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου, ἀνεκλίθη.

37 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,

38 Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω, κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειψε τῷ μύρῳ.

39 Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστί.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔλω σοι τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ φησὶ· Διδάσκαλε, εἰπέ.

41 Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῆτινι· ὁ εἰς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.

42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς ἐν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;

43 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπε· Ὑπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρθῶς ἔκρινας.

44 Καὶ στραφείς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις

Ecce homo edax et vinum bibens, amicus publicanorum et peccatorum.

35 Et justificata est sapientia à filiis suis omnibus.

36 Rogabat autem quidam illum Phariseorum, ut manducaret cum illo : Et ingressus in domum Pharisei, discubuit.

37 Et ecce mulier in civitate, quæ erat peccatrix, cognoscens quod accubuit in domo Pharisei, afferens alabastrum unguenti :

38 Et stans secus pedes ejus retro, flens, cœpit rigare pedes ejus lachrymis, et capillis capitis sui extergebat, et osculabatur pedes ejus, et ungebat unguento.

39 Videns autem Phariseus vocans eum, ait in seipso, dicens : Hic si esset Propheta, sciret utique quæ et qualis mulier, quæ tangit eum, quia peccatrix est.

40 Et respondens Jesus, dixit ad illum : Simon, habeo tibi aliquid dicere. Is vero ait : Magister, dic.

41 Duo debitores erant fœneratori cuidam : unus debebat denarios quingentos, at alter quinquaginta.

42 Non habentibus autem illis reddere, ambobus donavit : Quis ergo eorum, dic, plus eum diliget ?

43 Respondens autem Simon, dixit : subsumo quod cui plus donavit. Ille autem dixit ei : Recte judicasti.

44 Et conversus ad mulierem, Simoni dixit : Vides hanc

σαύτην τὴν γυναῖκα ; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔσβεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ σαῖς θριξί τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε·

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας·

46 Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρω ἤλειψέ μου τοὺς πόδας·

47 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφεώνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ·

48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφεώνται σου αἱ ἁμαρτίαι·

49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς ἔτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν·;

50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην·

Κεφ. ἡ. 8.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ·

2 Καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν θεβραπευμένοι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλοῦμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς·

mulierem ? Intravi tuam in domum, aquam ad pedes meos non dedisti : hæc autem lacrymis rigavit meos pedes, et capillis capitis sui extersit.

45 Osculum mihi non dedisti : hæc autem, ex quo intravi, non cessavit osculans meos pedes.

46 Oleo caput meum non unxisti : hæc autem unguento unxit meos pedes.

47 Cujus gratia, dico tibi, remittuntur peccata ejus multa, quoniam dilexit multum : Cui autem paululum dimittitur, paululum diligit.

48 Dixit autem ad illam : Remittuntur tua peccata.

49 Et cœperunt simul accumbentes dicere in seipsis : Quis hic est, qui et peccata dimittit ?

50 Dixit autem ad mulierem : Fides tua servavit te : vade in pacem.

CAPUT VIII.

1 **ET** factum est in deinceps, et ipse iter faciebat per civitatem et castellum, prædicans et euangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo.

2 Et mulieres aliquæ : quæ erant curatæ à spiritibus malignis, et infirmitatibus : Maria vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant :

3 Et Johanna uxor Chuzæ procuratoris Herodis, et Susanna, et aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπει-
ραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπεί-
ρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν
ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

6 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ
μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ
τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αὐ-
τῶν ἀκάνθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε
καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα
λέγων, ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀ-
κούειν, ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς εἴη ἡ πα-
ραβολὴ αὐτῆ.

10 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται
γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παρα-
βολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπω-
σι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὐτῆ ἡ παραβολὴ·
Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν
οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διά-
βολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες
σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ
ὄταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέ-
χονται τὸν λόγον· καὶ ἔτι οὐκ ἔχου-
σιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύ-
ουσι, καὶ ἐκ καιρῷ πειρασμοῦ ἀφί-
στανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πε-
σόν, ἔτι οἱ εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, καὶ
ὑπὸ μερμηρῶν καὶ πλοῦτου, καὶ ἡδο-

4 Conveniente autem turba
plurima, et secundum civita-
tem advenientibus ad eum, dix-
it per similitudinem :

5 Exiit seminans seminare
semen suum : et in seminando
eum, hoc quidem cecidit secus
viam, et conculcatum est : et
volucres cæli comederunt il-
lud.

6 Et aliud cecidit supra pe-
tram, et natum exaruit, prop-
ter non habere humorem.

7 Et aliud cecidit in medio
spinarum, et simul enatæ spi-
næ suffocaverunt illud.

8 Et aliud cecidit in terram
bonam : et enatum fecit fruc-
tum centuplum. Hæc dicens
clamabat : Habens aures ad
audiendum audiat.

9 Interrogabant autem eum
discipuli ejus, dicentes, quæ
esset parabola hæc.

10 Is vero dixit : Vobis da-
tum est nosse mysteria regni
Dei : at cæteris in parabolis,
ut videntes non videant, et au-
dientes non intelligant.

11 Est autem hæc parabola :
Semen est verbum Dei.

12 Qui autem secus viam,
sunt audientes : deinde venit
diabolus, et tollit verbum de
corde eorum, ut ne credentes
serventur.

13 Qui vero supra petram,
qui quum audierint, cum gau-
dio suscipiunt verbum, et hi
radicem non habent : qui ad
tempus credunt, et in tempore
tentationis absistunt.

14 Quod autem in spinas
cadens, hi sunt audientes, et à
solicitudinibus et divitiis et vo-

ἄνθρωποι τοῦ βίου περφευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι·

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, ἕτοι εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

18 Βλέπετε ἕν πῶς ἀκούετε· ὅς γάρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύνατο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου, ἕτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιῶντες αὐτόν.

22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν.

23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην· καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον.

24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν

luptatibus vitæ profecti suffocantur, et non referunt fructum.

15 Quod autem in pulchram terram, hi sunt qui in corde pulchro et bono, audientes verbum retinent, et fructum serunt in patientia.

16 Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus lectum ponit : sed supra candelabrum ponit, ut intrantes aspiciant lumen.

17 Non enim est occultum quod non manifestum fiet : nec absconditum quod non cognoscetur, et in palam veniat.

18 Aspiciate ergo quomodo auditis : Qui enim habet, dabitur illi : et qui non habet, et quod videtur habere, auferetur ab illo.

19 Venerunt autem ad illum mater et fratres ejus : et non poterant contingere eum propter turbam.

20 Et nuntiatum est illi, dicentibus : Mater tua et fratres tui stant foris, videre te volentes.

21 Ille autem respondens dixit ad eos : Mater mea et fratres mei, hi sunt verbum Dei audientes, et facientes ipsum.

22 Et factum est in una die, et ipse ascendit in naviculam, et discipuli ejus : et ait ad illos : Transeamus in ulterius stagni. Et profecti sunt.

23 Navigantibus autem illis sopitus est, et descendit procella venti in stagnum, et complebantur, et periclitabantur.

24 Accedentes autem susci-

αὐτὸν, λέγοντες Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγεγρθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐστὶν ἡ πίστις ὑμῶν· Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἄξιός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἣτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήνησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασίν.

28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράζας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

29 Παρήγγελλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν· καὶ ἐδεσμείτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαβρήσων τὰ δεσμά, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Ἐπερώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεῶν· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοιρῶν ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ

traverunt eum, dicentes : Præceptor, præceptor, perimus. Ille autem excitatus objurgavit ventum et fluctuationem aquæ· et cessaverunt, et facta est tranquillitas.

25 Dixit autem illis : Ubi est fides vestra ? Timentes autem mirati sunt, dicentes ad invicem : Quisnam hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei ?

26 Et navigaverunt ad regionem Gadarenorum, quæ est contra Galilæam.

27 Exeunti autem ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam ex urbe, qui habebat dæmonia ex temporibus multis : et vestimento non induebatur, et in domo non manebat, sed in monumentis.

28 Videns vero Jesum, et exclamans, procidit illi, et voce magna dixit : Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi ? obsecro te, ne me torqueas.

29 Præcipiebat enim spiritui immundo exire ab homine : Multis enim temporibus arripiebat illum : et vinciebatur catenis et compedibus custoditus : et perrumpens vincula agitabatur à dæmonio in deserta.

30 Interrogavit autem illum Jesus dicens : Quod tibi est nomen ? is autem dixit : Legio ; quia dæmonia multa intraverunt in eum.

31 Et rogaverunt illum ut non imperaret illis in abyssum abire.

32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγεννημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἧ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεῖς.

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέστρεψεν.

38 Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀπ' ἧ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων·

39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἀρχῶν τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,

monte : et rogabant eum ut permitteret eis in illos ingredi : et permisit illis.

33 Exeuntia autem dæmonia ab homine intraverunt in porcos : et impetu abiit grex per præceps in stagnum : et suffocatus est.

34 Videntes autem pascentes factum, fugerunt : et abeuntentes nunciaverunt in civitatem et in agros.

35 Exierunt autem videre factum, et venerunt ad Jesum, et invenerunt sedentem a hominem à quo dæmonia exierant, vestitum ac sana mente ad pedes Jesu : et timuerunt.

36 Nunciaverunt autem illis et videntes, quomodo servatus esset dæmoniacus.

37 Et rogaverunt illum omnis multitudo circum regionis Gadarenorum, abire ab ipsis : quia timore magno tenebantur : ipse autem ascendens in navim, reversus est.

38 Rogavit autem illum vir à quo exierant dæmonia, esse cum eo : dimisit autem eum Jesus, dicens :

39 Redi in domum tuam, et narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per universam civitatem prædicans quanta fecisset illi Jesus.

40 Factum est autem in redire Jesum, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum.

41 Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat : et cadens ad pedes Jesu, rogabat eum intrare in domum suam

42 Ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ ἄσθα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,

44 Προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς·

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀφάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀφάμενός μου;

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἠψάτό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἴδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει θυγάτερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐτῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.

51 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα

42 Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim, et hæc moriebatur. In vero ire ipsum, turbæ comprimebant eum.

43 Et mulier existens in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ medicis impendens omnem vitam, non potuit ab ullo curari :

44 Accedens retro, tetigit fimbriam vestimenti ejus : et confestim stetit fluxus sanguinis ejus.

45 Et ait Jesus : Quis tangens me ? negantibus autem omnibus, dixit Petrus et qui cum illo : Præceptor, turbæ comprimunt te, et affligunt, et dicis : Quis tangens me ?

46 At Jesus dixit : Tetigit me aliquis : ego enim novi virtutem exeuntem de me.

47 Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, et adlabens ei, ob quam causam tetigerit eum, indicavit illi coram omni populo, et quemadmodum sanata sit confestim.

48 Ipse autem dixit ei : Confide filia : fides tua servavit te : vade in pace.

49 Adhuc autem illo loquente, venit quidam à principe synagogæ, dicens ei : Quia mortua est filia tua, ne vexa magistrum.

50 At Jesus audiens respondit illi, dicens : Ne time : tantum crede, et servabitur.

51 Ingressus autem in domum, non permisit intrare neminem si non Petrum et Jacobum et Joannem, et patrem puellæ, et matrem.

52 *Εκλειον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Κεφ. 9. 9.

1 **Σ**ΥΓΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ δὲ τῶν δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν·

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας.

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε βῆξιδους, μήτε πῆραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχειν.

4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δεξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ

52 Flebant autem omnes, et plangebant illam. Ille autem dixit: Ne flete: non est mortua, sed dormit.

53 Et deridebant eum, scientes quod mortua esset.

54 Ipse autem ejiciens foras omnes, et tenens manum ejus, clamavit, dicens: Puella, surge.

55 Et reversus est spiritus ejus, et surrexit continuo: et ordinavit illi dari manducare.

56 Et stupuerunt parentes ejus: ille autem præcepit illis nemini dicere factum.

CAPUT IX.

1 **C**ONVOCANS autem duodecim discipulos suos, dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et languores curare.

2 Et misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos.

3 Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via, neque peram, neque panem, neque baculos, neque argentum, neque singuli duas tunicas habere.

4 Et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete, et inde exite.

5 Et quicumque non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à pedibus vestris excutite in testimonium supra illos.

6 Egressi autem perambulabant per vicus, evangelizantes et curantes ubique.

7 Audivit autem Herodes Tetrarcha facta ab eo omnia, et hæsitabat, propter diviti

τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν·

8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 Καὶ εἶπεν Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀποκεφάλισα, τίς δὲ ἐστὶν ἕστος, περὶ ᾧ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα ; Καὶ ἐζήτησε ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καταλύσωσι, καὶ εὐρωσῖν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τὸ πῶμα ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι, εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα.

15 Καὶ ἐποίησαν ἕτω, καὶ κατέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν αὐτούς,

quibusdam, quia Joannes surrexit à mortuis.

8 A quibusdam vero, quia Elias apparuit : aliis autem, quia propheta unus antiquorum resurrexit.

9 Et ait Herodes : Joannem ego decollavi, quis autem est iste, de quo ego audio talia ? et quærebant videre eum.

10 Et reversi Apostoli naraverunt illi quæcumque fecerunt : et assumens illos, secessit seorsum in locum desertum urbis vocatæ Bethsaidæ.

11 At turbæ cognoscentes sequutæ sunt illum, et excipiens eos, loquebatur illis de regno Dei, et opus habentes cura sanabat.

12 At dies cœperat inclinare ; accedentes autem duodecim, dixerunt illi : Dimitte turbam, ut abeuntes in qui in circuitu vicos et agros, divertant, et inveniant cibarium : quia hic in deserto loco sumus.

13 Ait autem ad illos : Date illis vos manducare. Illi autem dixerunt : Non sunt nobis plus quam quinque panes, et duo pisces, si non quid euntes nos emamus in omnem populum hunc escas.

14 Erant enim fere viri quinque mille : ait autem ad discipulos suos : Facite discumbere illos discubitus per quinquagenos.

15 Et fecerunt ita : et discumbere fecerunt omnes.

16 Accipiens autem quinque panes, et duos pisces, respiciens in cælum, benedixit illis

καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινος δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο,

22 Εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἐλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.

24 Ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, ἔστος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς;

26 Ὅς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται.

et fregit, et dedit discipulis, apponere turbæ.

17 Et manducaverunt, et saturati sunt omnes: et sublatum est abundans illis fragmentorum cophini duodecim.

18 Et factum est in esse ipsum orantem solitarie, simul erant ei discipuli, et interrogavit illos, dicens: Quem me dicunt turbæ esse?

19 Illi autem respondentes, dixerunt: Joannem Baptistam· alii autem Eliam: alii vero quia propheta quidam antiquorum resurrexit.

20 Dixit autem illis: Vos autem quem me dicitis esse? respondens autem Petrus, dixit: Christum Dei.

21 Ille autem increpans illos, præcepit nemini dicere hoc,

22 Dicens: quia oportet filium hominis multa pati, et reprobari à senioribus et principibus sacerdotum, et Scribis, et occidi, et tertia die resurgere

23 Dicebat autem ad omnes Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam quotidie, et sequatur me.

24 Qui enim voluerit animam suam servare, perdet illam: qui autem perdiderit animam suam propter me, hic servabit illam.

25 Quid enim proficit homo lucratus mundum universum, seipsum autem perdens, aut damno affectus?

26 Qui enim erubuerit me et meos sermones, hunc filius hominis erubescet, quum vene-

ἦσαν ἔλαθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχασθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστραπτῶν.

30 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελθούον αὐτῷ, οἳτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας,

31 Οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῷ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσομεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίας· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκέασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτῷ ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος· καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ὧδὲν ὧν ἐωράκασιν.

rit in gloria sua et Patris, et sanctorum angelorum.

27 Dico autem vobis vere, Sunt aliqui hic stantium, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei.

28 Factum est autem post verba hæc fere dies octo, et assumens Petrum et Joannem et Jacobum, ascendit in montem orare.

29 Et facta est in orando ipsum facies vultus ejus altera, et vestitus ejus albus refulgens.

30 Et ecce viri duo colloquebantur illi, qui erant Moses et Elias :

31 Qui visi in gloria, dicebant exitum ejus, quem futurus erat implere in Hierusalem.

32 At Petrus et qui cum illo erant gravati somno : evigilantes autem viderunt gloriam ejus, et duos viros simul stantes illi.

33 Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum : Præceptor, pulchrum est nos hic esse : et faciamus tabernacula tria, unum tibi, et Mosi unum, et unum Eliæ, non sciens quid diceret.

34 Hæc autem illo dicente, facta est nubes, et obumbravit eos : timuerunt autem in illos intrare in nubem.

35 Et vox facta est de nube dicens : Hic est filius meus dilectus, ipsum audite.

36 Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus : et ipsi tacuerunt, et nemini enunciarunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant,

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι·

39 Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κρᾶζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτόν·

40 Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ δεισπραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου.

42 Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνσπάρραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν δια-

37 Factum est autem in sequenti die, descendantibus illis de monte, occurrit illi turba multa.

38 Et ecce vir de turba exclamavit dicens : Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unigenitus est mihi :

39 Et ecce spiritus apprehendit eum, et subito clamat, et discerpit eum cum spuma, et vix descendit ab ipso, conterens eum.

40 Et rogavi discipulos tuos, ut ejicerent illum, et non poterunt.

41 Respondens autem Jesus, dixit : O generatio infidelis, et perversa, usquequo ero apud vos, et partiar vos ? adduc huc filium tuum.

42 Adhuc autem accedente eo, laceravit illum dæmonium, et dissipavit : increpavit autem Jesus spiritum immundum, et sanavit puerum, et reddidit illum patri ejus.

43 Stupebant autem omnes in magnitudine Dei. Omnibus autem mirantibus in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos :

44 Ponite vos in aures vestras sermones istos : nam filius hominis futurus est tradi in manus hominum.

45 Illi autem ignorabant verbum istud, et erat occultum ab ipsis, ut non sentirent illud : et timebant interrogare eum de verbo hoc.

46 Intravit autem ratiocinatio in eos, quis esset major eorum.

47 At Jesus videns ratioci-

λογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ,

48 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποσειλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν ἅσιν ὑμῖν ὑπάρχων, ἕτος ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ.

53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλώσαι αὐτούς, ἡ καὶ Ἠλίας ἐποίησε·

55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· Οὐκ οἴδατε οἴου πνεύματος ἔστε ὑμεῖς·

56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐ-

nationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se·

48 Et ait illis: Quicumque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit: et quicumque me receperit, recipit mittentem me: qui enim minor in omnibus vobis existens, hic erit magnus.

49 Respondens autem Joannes, dixit: Præceptor, vidi-mus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.

50 Et ait ad illum Jesus: Ne prohibete: qui enim non est adversus nos, pro nobis est.

51 Factum est autem in compleri dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ire in Hierusalem:

52 Et misit nuncios ante conspectum suum: et euntes intraverunt in vicum Samaritanorum, ut pararent illi.

53 Et non receperunt eum, quia facies ejus erat iens in Hierusalem.

54 Videntes autem discipuli ejus Jacobus et Joannes, dixerunt: Domine, vis dicamus ignem descendere de cælo, et consumere illos, ut et Elias fecit?

55 Conversus autem increpavit illos, et dixit: Non scitis cujus spiritus estis vos.

56 Nam filius hominis non venit animas hominum perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum.

57 Factum est autem ambu

των ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ἔπου ἂν ἀπέρχῃ, Κύριε.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

62 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετὸς ἐστὶν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ι. 10.

1 **Μ**ετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑξηκοτά, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον ᾧ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.

2 Ἐλεγεν ἔν πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε ἔν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

3 Ὑπάγετε· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

4 Μὴ βαστάξετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπίασησθε·

lantibus illis in via, dixit quidam ad illum : Sequar te quocumque abieres, Domine.

58 Et dixit illi Jesus : Vulpes foveas habent, et volucres cæli nidos : verum filius hominis non habet ubi caput reclinet.

59 Ait autem ad alterum : Sequere me. Ille autem dixit : Domine, permitte mihi abeunti primum sepelire patrem meum.

60 Dixit autem ei Jesus : Sine mortuos sepelire suos mortuos : tu autem abiens annuncia regnum Dei.

61 Ait autem et alter : Sequar te, Domine : primum autem permitte mihi renuntiare his qui ad domum meam.

62 Ait autem ad illum Jesus : Nemo immittens manum suam ad aratrum, et respiciens in quæ retro, aptus est ad regnum Dei.

CAPUT X.

1 **P**OST autem hæc designavit Dominus et alios septuaginta, et misit illos per binos ante faciem suam, in omnem civitatem et locum quo futurus erat ipse venire.

2 Dicebat igitur ad illos : Ipsa quidem messis multa, at operarii pauci : rogate ergo dominum messis, ut emittat operarios in messem suam.

3 Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos in mediò luporum.

4 Ne portate marsupium, non peram, neque calceamenta : et neminem per viam salutaveritis.

5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ·

6 Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἔκει υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστί. Μὴ μεταδαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἕγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε·

11 Καὶ τὸν κοινοστὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσχετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκεῖνῃ.

13 Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδὰ, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ, καὶ σποδῶ καθήμεναι μετενόησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμὲ ἀκροῖ· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ

5 In quamcumque domum intraveritis, primum dicite· Pax domui huic.

6 Et si quidem fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra : si vero non, ad vos revertetur.

7 In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos : dignus enim operarius mercede sua est. ne transite de domo in domo.

8 Et in quamcumque civitatem intraveritis, et susceperint vos, manducate opposita vobis.

9 Et curate qui in illa infirmos, et dicite illis : Appropinquavit in vos regnum Dei.

10 In quamcumque autem civitatem intraveritis, et non susceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite :

11 Etiam pulverem adhærentem nobis de civitate vestra, abstergimus vobis : tamen hoc scitote, quia appropinquavit super vos regnum Dei.

12 Dico autem vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam civitati illi.

13 Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethsaida : quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ in vobis, olim utique in cilicio et cinere sedentes pœnituisent.

14 Veruntamen Tyro et Sidoni remissius erit in judicio quam vobis.

15 Et tu Capernaum usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergeris.

16 Audiens vos, me audit et speruens vos, me spernit

ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπεστρεψαν δὲ οἱ ἐξδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουσθε τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.

19 Ἴδού διδῶμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ.

20 Πλὴν ἐν ἑστώ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλίασατε τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

22 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶπε· Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ὃ ἐὰν βούλεται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδού, νομικὸς τις ἀνέστη,

at me spernens, spernit mittentem me.

17 Reversi sunt autem septuaginta cum gaudio, dicentes : Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo.

18 Ait autem illis : Videbam Satanam sicut fulgur de cælo cadentem.

19 Ecce do vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones, et super omnem virtutem inimici : et nihil vobis nocebit.

20 Veruntamen in hoc ne gaudete, quia spiritus vobis subjiciuntur : gaudete autem magis quod nomina vestra scripta sunt in cælis.

21 In ipsa hora exultavit spiritu Jesus, et dixit : Confiteor tibi Pater, Domine cæli et terræ, quod abscondisti hæc à sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis : etiam Pater, quoniam sic factum est beneplacitum ante te.

22 Omnia mihi tradita sunt à Patre meo : et nemo scit quis sit Filius, si non Pater : et quis sit Pater, si non Filius, et cui voluerit Filius revelare.

23 Et conversus ad discipulos, privatim dixit : Beati oculi videntes quæ videtis.

24 Dico enim vobis, quod multi Prophetæ et reges voluerunt videre quæ vos videtis, et non viderunt : et audire quæ auditis, et non audierunt.

25 Et ecce Legisperitus qui-

ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀνεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼν, καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυχεύοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀντιπαρῆλθεν.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε.

33 Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἐσπλαγχνίσθη.

34 Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος, ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμε-

dam surrexit, tentans illum, et dicens: Magister, quid faciens vitam æternam possidebo?

26 Ille autem dixit ad eum· in Lege quid scriptum est? quomodo legis?

27 Ille autem respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua, et ex omni cogitatione tua, et proximum tuum sicut teipsum.

28 Dixit autem illi: Rectè respondisti: hoc fac, et vives.

29 Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus?

30 Suscipiens autem Jesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Jericho, et in latrones incidit: qui etiam exuentes eum, et plagas imponentes, abierunt, relinquentes semivivum existentem.

31 Secundum sortem autem sacerdos quidam descendit in via illa, et videns illum, præterivit.

32 Similiter autem et Levita, factus secundum locum, veniens et videns, pertransiit.

33 Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum, et videns eum, visceribus commotus est.

34 Et accedens alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: ascendere faciens autem illum in proprium jumentum, duxit in diversorium, et curam egit ejus.

35 Et in crastinum exiens ejiciens duos denarios dedit ta bernario, et ait illi: Curam

λήθητι ἀποῦ, καὶ ὁ, τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχῃσθαί με, ἀποδώσω σοι.

36 Τίς ἔν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστές ;

37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν ἔν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

39 Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 Ἡ δὲ Μάρθα περισπᾶτο περὶ πολλήν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν ; εἰπέ ἔν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά.

42 Ἐνος δὲ ἐστὶ χρεία· Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχασθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ

habe illius : et quodcumque adinsumpseris, ego in redire me reddam tibi.

36 Quis igitur horum trium videtur tibi proximus fuisse incidens in latrones ?

37 Ille autem dixit : Faciens misericordiam cum illo. ait ergo illi Jesus : Vade, et tu fac similiter.

38 Factum est autem in ire eos, et ipse intravit in vicum quendam : mulier autem quædam nomine Martha excepit illum in domum suam.

39 Et huic erat soror vocata Maria, quæ etiam sedens secus pedes Jesu, audiebat verbum illius.

40 At Martha distrahebatur circa multum ministerium stans autem ait : Domine, non curæ est tibi quod soror mea solam me reliquit ministrare ? dic ergo illi mihi simul suscipiat.

41 Respondens autem dixit illi Jesus : Martha, Martha, sollicita es, et turbaris circa multa.

42 Unius vero est usus. Maria autem bonam partem elegit quæ non auferetur ab ea

CAPUT XI.

1 **ET** factum est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam discipulorum ejus ad eum. Domine, doce nos orare, sicut et Joannes docuit discipulos suos.

2 Ait autem illis : Quum oratis, dicite : Pater noster qui

ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομα σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀρίεμεν παντὶ ὀρεῖλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἴπη αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παρὰθήσω αὐτῷ·

Κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· Μὴ μοι κόπους παρέχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.

8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερεθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῆζει.

9 Καγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· Ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

11 Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

12 Ἡ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὠν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

13 Εἰ ἔν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρ-

in cælis, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum fiat voluntas tua, sicut in cælo et in terra.

3 Panem nostrum quotidiana da nobis juxta diem.

4 Et dimitte nobis peccata nostra, et enim ipsi dimittimus omni debenti nobis: et ne inducas nos in tentationem, sed libera nos à malo.

5 Et ait ad illos: Quis ex vobis habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes:

6 Quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod apponam ei.

7 Et ille deintus respondens dicat: Ne mihi molestias exhibe: jam ostium clausum est, et pueri mei mecum in cubili sunt: non possum surgens dare tibi.

8 Dico vobis, si et non dederit ei surgens propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus excitatus dabit illi quotquot habet opus.

9 Et ego vobis dico: Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis.

10 Omnis enim petens accipit, et quærens invenit, et pulsanti aperietur.

11 Quem autem vestrum patrem petet filius panem, num lapidem dabit illi? si et piscem, num pro pisce serpentem dabit illi?

12 Aut et si petierit ovum num dabit illi scorpionem?

13 Si ergo vos mali subsis-

χοντες, οἴδμετε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν ;

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.

15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια·

16 Ἄλλοι δὲ πειράζοντες, σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.

17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.

18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερισθῆ, πῶς σταθῆσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλει με τὰ δαιμόνια,

19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι ; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.

20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἔστί τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆ.

22 Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει, ἐφ' ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκύλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

23 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἔστί· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα

tentes, nostis bona dona dare filiis vestris, quanto magis Pater de cælo dabit Spiritum sanctum petentibus se ?

14 Et erat ejiciens dæmonium, et illud erat mutum. Factum est autem dæmonio egresso, loquutus est mutus : et admiratæ sunt turbæ.

15 Quidam autem ex eis dixerunt : in Beelzebul principe dæmoniorum ejicit dæmonia.

16 Alii autem tentantes, signum ab eo quærebant de cælo

17 Ipse autem videns cogitationes eorum, dixit eis : Omne regnum in seipsum divisum desolatur, et domus supra domum cadit.

18 Si autem et Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ejus ? quia dicitis in Beelzebul ejicere me dæmonia.

19 Si autem ego in Beelzebul ejicio dæmonia, filii vestri in quo ejiciunt ? propter hoc iudices vestri ipsi erunt.

20 Si autem in digito Dei ejicio dæmonia, profecto pervenit in vos regnum Dei.

21 Quum fortis armatus custodit suum atrium, in pace sunt obtingentia ipsius.

22 Postquam autem fortior eo superveniens vicerit eum, omnem armaturam ejus tollit, in quia confidebat, et spolia ejus distribuit.

23 Non existens cum me, contra me est : et non colligans cum me, dispergit.

24 Quum immundus spiritus

ἔξελθη ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀναπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον, λέγει· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἔξῃλθον.

25 Καὶ ἔλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τῷ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ ἕς ἐθήλασας.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ τοῦ προφήτου.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωανᾶς σημεῖον τοῖς Νινευίταις, ἕτως ἐσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερεθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περσάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

32 Ἄνδρες Νινευῖ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωανᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωανᾶ ὧδε.

33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας, εἰς

exierit ab homine, perambulabat per inaquosa loca, quærens requiem: et non invenient, dicit: Revetar in domum meam, unde exivi.

25 Et veniens, invenit scopis versam et ornatam.

26 Tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores seipso, et ingressi habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus.

27 Factum est autem, in dicere ipsum hæc, extollens quædam mulier vocem ex turba, dixit illi: Beatus uterus qui gestavit te, et ubera quæ suxisti.

28 Ille autem dixit: Quinimo beati audientes verbum Dei, et custodientes illud.

29 At turbis congregatis, cœpit dicere: Generatio hæc mala est: signum quærit, et signum non dabitur ei, si non signum Jonæ prophetæ.

30 Sicut enim factus est Jonas signum Ninivitis, ita erit et Filius hominis generationi isti.

31 Regina Austri excitabitur in iudicio cum viris generationis hujus, et condemnabit illos: quia venit à terminis terræ audire sapientiam Solomonis: et ecce plus Solomone hic.

32 Viri Ninivite resurgent in iudicio cum generatione hac, et condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad proclamationem Jonæ: et ecce plus Jona hic.

33 Nemo autem lucernam

κρυπτὴν τίθησιν, οὐ δὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν ᾖ ὁ ὀφθαλμος σου ἀπλοῦς ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστὶν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

35 Σκόπει ᾖ μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν·

36 Εἰ ᾖ τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον, ὡς ἔταν ὁ λύχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίζει σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν φαρισαῖος τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν·

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρότερον ἐξαπίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῶν ἐστίν.

42 Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῶν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσμιον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρεῖχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, καλεῖνα μὴ ἀφιέναι.

43 Οὐαὶ ὑμῶν τοῖς φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

accendens in abscondito ponit, neque sub modio, sed supra candelabrum, ut ingredientes lumen videant.

34 Lucerna corporis est oculus: quum ergo oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum est: si autem sceleratus fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum.

35 Adverte ergo ne lumen quod in te, tenebræ sint.

36 Si ergo corpus tuum totum licidum, non habens aliquam partem tenebrosam, erit lucidum totum, ut quum lucerna fulgore illuminat te.

37 In autem loqui, rogavit illum Phariseus quidam ut pranderet apud se: ingressus autem recubuit.

38 At Phariseus videns admiratus est, quod non prius ablutus esset ante prandium.

39 Ait autem Dominus ad illum: nunc vos Pharisei quod deforis calicis et catini mundatis: quod autem intus vestrum plenum est rapina et malitia.

40 Stulti, nonne faciens quod deforis, et quod deintus fecit?

41 Verum tamen inexistentia date eleemosynam, et ecce omnia munda vobis sunt.

42 Sed vae vobis Phariseis quia decimatis mentham, et rutam et omne olus, et præteritis iudicium et charitatem Dei. hæc oportebat facere, et illa non ommittere.

43 Vae vobis Phariseis, quia diligitis primam sessionem in synagogis, et salutationes in foris.

44 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί· ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσδύστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα μαρτυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας, καὶ ἀποστόλους· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·

50 Ἴνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλεονόνων,

44 Væ vobis, Scribæ et Pharisæi hypocritæ, quia estis ut monumenta non apparentia, et homines deambulantes supra non sciunt.

45 Respondens autem quidam Legis peritorum ait illi : Magister, hæc dicens et nos notas.

46 Ille autem ait : Et vobis Legisperitis væ, quia oneratis homines oneribus difficulter portabilibus, et ipsi uno digitorum vestrorum non attingitis onera.

47 Væ vobis, quia ædificatis monumenta Prophetarum, at patres vestri occiderunt illos.

48 Profecto testificamini, et consentitis operibus patrum vestrorum, quoniam ipsi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis eorum sepulchra.

49 Propter hoc et sapientia Dei dixit : Mittam ad illos Prophetas et Apostolos, et ex illis occident, et prosequentur.

50 Ut inquiratur sanguis omnium Prophetarum, effusus à constitutione mundi, à generatione ista :

51 A sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ, perditum inter altare et ædem : etiam dico vobis, requiretur à generatione hac.

52 Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ : ipsi non introistis, et introeuntes prohibuistis.

53 Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ et Pharisæi graviter insistere, et interrogare ipsum de multis :

54 Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, καὶ ζη-
τοῦντες θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ε**Ν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν
μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε
καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέ-
γειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶ-
τον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν
ὑπόκρισις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον
ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ
κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴ-
πατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ
ὃ πρὸς τὸ ἔξ ἐλαλήσατε ἐν τοῖς τα-
μείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δομά-
των.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τῆς φίλοις μου·
Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ
ἔχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι.

5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβη-
λήτε· φοβηθήτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκ-
τεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν
εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν,
τοῦτον φοβηθήτε.

6 Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖ-
ται ἀσσαρίων δύο, καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν
οὐκ ἐστὶν ἐπιληλησμένον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ;

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κε-
ραλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται, μὴ
ἐν φοβεῖσθε πολλῶν στρουθίων δια-
ρέετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν
ἠμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἠμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ·

9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον

54 Insidiantes ei, et quæ-
rentes venari aliquid de ore
ejus, ut accusarent eum.

CAPUT XII.

1 **I**N quibus adcongregatis
myriadibus turbæ, ut con-
culcarent alii alios, cœpit dice-
re ad discipulos suos primum :
Attendite vobis-ipsis à fermento
Pharisæorum, quod est hy-
pocrisis.

2 Nihil enim coopertum est,
quod non reveletur : et ab-
sconditum, quod non sciatur.

3 Propter quæ, quæ in te-
nebris dixistis, in lumine audi-
entur : et quod ad aurem lo-
quuti estis in cubiculis, prædi-
cabitur supra domos.

4 Dico autem vobis amicis
meis : Ne timeatis ab occiden-
tibus corpus, et post hæc non
habentibus abundantius quid
facere.

5 Ostendam autem vobis
quem timeatis : timete illum
post occidere, auctoritatem ha-
bentem injicere in gehennam :
ita dico vobis, hunc timeate.

6 Nonne quinque passeress
væneunt assariis duobus, et
unus ex illis non est in obli-
vione coram Deo.

7 Sed et capilli capitis vestri
omnes numerati sunt. ne ergo
timeate : multis passeribus præ-
statis vos.

8 Dico autem vobis : Om-
nis quicumque confessus fuerit
in me coram hominibus, et fili-
us nominis confitebitur in illo
coram angelis Dei.

9 At negans me coram ho-

τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε·

12 Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρατε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφρόησεν ἡ χώρα,

17 Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;

18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω, καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννημάτά μου, καὶ τὰ ἀγαθὰ μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλὰ, ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυ-

minibus, negabitur coram angelis Dei.

10 Et omnis qui dicit verbum in filium hominis, remittetur illi : at in sanctum Spiritum blasphemanti non remittetur.

11 Quum autem adduxerint vos in synagogas et principatus et potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis, aut quid dicatis.

12 Nam sanctus Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oportet dicere.

13 Ait autem quidam ei de turba : Magister, dic fratri meo partiri cum me hæreditatem.

14 Ille autem dixit ei : Homo, Quis me constituit judicem aut divisorem super vos ?

15 Dixit autem ad illos : Videte et cavete ab avaritia quia non in redundare cuiquam vita ejus est ex substantia ipsius.

16 Dixit autem similitudinem ad illos, dicens : Hominis cujusdam divitis bene tulit regio.

17 Et ratiocinabatur in seipso, dicens : Quid faciam ? quia non habeo quo congregabo fructus meos ?

18 Et dixit : Hoc faciam : Destruam mea horrea, et majora ædificabo, et congregabo illuc omnia nata mea, et bona mea.

19 Et dicam animæ meæ : Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, oblectare.

20 Dixit autem illi Deus : Stulte, hac nocte animam tuam

χὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνοι ἐσται ;

21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσθησθε.

23 Ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα, τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν ;

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν, δύναται προσεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα ;

26 Εἰ ἔν ἕτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε ;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει, οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς ἔτις ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι :

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι ζητεῖτε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

repetunt à te : quæ autem parasti, cui erunt ?

21 Sic thesaurizans sibiipsi, et non in Deum ditescens.

22 Dixit autem ad discipulos suos : Propter hoc vobis dico : Ne solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, neque corpori quid induamini.

23 Anima plus est alimento, et corpus, vestimento.

24 Considerate corvos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus alit illos : quanto magis vos præstatis volucribus ?

25 Quis autem ex vobis cogitans sollicitè potest apponere ad ætatem suam cubitum unum ?

26 Si ergo neque minimum potestis, quid de cæteris solliciti estis.

27 Considerate lilia, quomodo crescunt : non laborant, neque nent : Dico autem vobis, Neque Solomon in omni gloria sua circumamiciebatur sicut unum istorum.

28 Si autem fœnum in agro hodie existens, et cras in clibanum missum, Deus sic circumamicit, quanto magis vos exiguæ fidei ?

29 Et vos ne quærite quid manducetis, aut quid bibatis, et ne suspendamini ex sublimi.

30 Hæc enim omnia gentes mundi quærent : vester autem pater scit quoniam indigetis his.

31 Verum tamen quærite regnum Dei, et hæc omnia adjicientur vobis.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ ὅτε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγίγξει, οὐδὲ σῆς διαφθείρει.

34 Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι,

36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, ἃς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ ἔτω, μακάριοί εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσχετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς ἔν γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρένιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς

32 Ne time, pusillus grex, quia bene visum est Patri vestro dare vobis regnum.

33 Vendite substantias vestras, et date eleemosynam. facite vobis crumenas non veterascentes, thesaurum non deficientem, in cælis, quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit.

34 Ubi enim est thesaurus vester, ibi et cor vestrum erit.

35 Sint vestri lumbi præcincti, et lucernæ accensæ.

36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis ut veniente et pulsante, con festim aperiant ei.

37 Beati servi illi, quos veniens dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod succingetur, et faciet discumbere illos, et prodiens ministrabit illis.

38 Et si venerit in secunda vigilia, et in tertia vigilia venerit, et invenerit ita, beati sunt servi illi.

39 Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias quahora fur veniret, vigilaret utique, et non utique sineret perfodi domum suam.

40 Et vos igitur estote parati: quia quahora non putatis, filius hominis venit.

41 Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos parabolam hanc dicis, an et ad omnes?

42 Dixit autem Dominus: Quisnam est fidelis dispensator et prudens, quem constituit do-

Δραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον ;

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιούντα ἕτως.

44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζεις ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται στυπεῖν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεισθαι,

46 Ἡξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλὰς·

48 Ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας· παντὶ δὲ ὧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ὧ παρέθετο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη ;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ἔτελεσθῆναι ;

51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δύο καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατήρ ἐφ'

minus super famulitio suo, ad dandum in tempore tritici mensuram ?

43 Beatus servus ille, quem veniens dominus ejus invenere rit facientem ita.

44 Vere dico vobis, quoniam super omnibus substantiis ipsius constituet illum.

45 Si autem dixerit servus ille in corde suo : Tardat dominus meus venire, et cœperit percutere pueros, et ancillas, edereque et bibere et inebriari :

46 Veniet dominus servi illius in die qua non exspectat, et in hora qua non cognoscit : et dissecabit eum, et partem ejus cum infidelibus ponet.

47 Ille autem servus noscens voluntatem domini sui, et non apparans, neque faciens ad voluntatem ejus, cædetur multis.

48 Qui autem non noscens, faciens autem digna plagis, cædetur paucis : omni autem cui datum est multum, multum quæretur ab eo : et cui deposuerunt multum, abundantius reposcent eum.

49 Ignem veni jacere in terram, et quid volo si jam accendatur ?

50 Baptisma autem habeo baptizari, et quomodo coarctor, usquequo perficiatur ?

51 Putatis quia pacem veni dare in terra ? non, dico vobis, sed discidium.

52 Erunt enim ex nunc quinque in domo una dispartiti, tres in duos, et duo in tres.

53 Dispartietur pater in ἅ

υἱῶ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μητηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις· Ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, Ὁμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται ἕτω·

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται.

56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε ;

57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον ;

58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ, δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλῃ εἰς φυλακὴν.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἃ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτόν ἀποδῶς.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Π**Ἀρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι ἕτοι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν ;

3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε.

4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' ἧς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε

lium, et filius in patrem : mater in filiam, et filia in matrem : socrus in nurum suam, et nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem et turbis : Quum videritis nubem orientem ab occasibus, statim dicitis : Imber venit, et fit ita.

55 Et quum Austrum flantem, dicitis : quia æstas erit : et fit.

56 Hypocritæ, faciem cæli et terræ nostis probare, at tempus hoc quomodo non probatis ?

57 Quid autem et à vobis ipsis non iudicatis quod justum ?

58 Quum enim vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo : ne forte trahat te ad iudicem, et iudex te tradat exactori, et exactor jaciatur in carcerem.

59 Dico tibi : Non egredieris illinc, usquequo etiam novissimum minutum reddas

CAPUT XIII.

1 **A**DERANT autem quidam in ipso tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum.

2 Et respondens Jesus dixit illis : Putatis quod Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis fuerint, quia talia passi sunt ?

3 Non, dico vobis, sed si non pœniteamini, omnes similiter peribitis.

4 Vel illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloam, et occidit eos : putatis quia

ὅτι Ἰσραὴλ ἰσραηλιεύεται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ ;

5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθήσεσθε.

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελώνῳ αὐτοῦ πεφυτευμένην, καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὑρεν.

7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ, τρεῖς ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἐκκοψόν αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ ;

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κοπρίαν,

9 Καὶ ἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι·

11 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε· καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν, ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμερῶν εἰσὶν ἐν αἷσι δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις ἔν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 Ἀπεκρίθη ἔν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ὑποκριταί, ἕκαστος ὁ-

ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Hierusalem ?

5 Non dico vobis, sed si non pœnitueritis, omnes similiter peribitis.

6 Dicebat autem hanc similitudinem : Ficum habebat quidam in vinea sua plantatam, et venit fructum quærens : in illa, et non invenit.

7 Dixit autem ad venitorem : Ecce tres annos venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio. Exscinde illam : ut quid etiam terram occupat ?

8 Is autem respondens, dicit illi : Domine, relinque eam et hunc annum, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercus.

9 Et si quidem fecerit fructum : si verò non, in futurum excindes eam.

10 Erat autem docens in una synagoga in Sabbatis.

11 Et ecce mulier erat spiritum habens infirmitatis annos decem et octo : et erat concurvata, et non potens recurvare in omnino.

12 Videns autem eam Jesus, advocavit, et ait illi : Mulier, absoluta es infirmitatis tuæ.

13 Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et gloriificabat Deum.

14 Respondens autem archisynagogus, indignans quia Sabbato curasset Jesus, dicebat τῷ ὄχλῳ : Sex dies sunt in quibus oportet operari : in his ergo venientes curamini, et non die Sabbati.

15 Respondit ergo ei Dominus et dixit . Hypocrita, unus-

μῶν τῶ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν
αὐτοῦ, ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης,
καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

16 Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ ἕσαν, ἣν ἔδθησεν ὁ σατανᾶς ἰδοῦ δέκα καὶ ὀκτῶ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δέ· Τίни ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίни ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπε· Τίни ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως ἃ ζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς·

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ' ἃ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς

quisque vestrum Sabbato non solvit bovem suum, aut asinum à præsepio, et abducens potum dat?

16 Hanc autem filiam Abraham existentem, quam ligavit Satanas ecce decem et octo annos, non oportuit solvi à vinculo isto die Sabbati?

17 Et hæc dicente eo, erubescabant omnes oppositi ei: et omnis turba gaudebat in universis gloriosis factis ab eo.

18 Dicebat autem: Cui simile est regnum Dei, et cui similabo illud?

19 Simile est grano sinapis, quod accipiens homo misit in hortum suum, et crevit, et factum est in arborem magnam, et volucres cæli nidulati sunt in ramis ejus.

20 Et iterum dixit: cui similabo regnum Dei?

21 Simile est fermento, quod accipiens mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentatum est totum.

22 Et transibat per civitates et vicos docens, et iter faciens in Hierusalem.

23 Ait autem quidam illi Domine, num pauci servantur? Ipse autem dixit ad illos:

24 Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærant intrare, et non poterunt.

25 Ex quo autem surrexerit paterfamilias, et clauserit ostium, et cæperitis foris stare, et pulsare ostium, dicentes: Domine, Domine, aperi nobis.

ἔρεϊ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

26 Τότε ἀρξέσθε λέγειν· Ἐφαγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἔρεϊ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψῃσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἔξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθόν τινες φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἐξέλθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.

34 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἐαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε;

35 Ἰδοὺ, ἀρίσται ὑμῖν ὁ οἶκος

et respondens dicet vobis : Non novi vos, unde sitis.

26 Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te, et bibimus, et in plateis nostris docuistis.

27 Et dicet : Dico vobis, Non novi vos unde sitis : abscedite à me omnes operarii iniquitatis.

28 Ibi erit fletus et stridor dentium, quum videritis Abraham, et Isaac, et Jacob, et omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expulsos foras.

29 Et venient ab Orientibus et Occidentibus, et Aquilone, et Austro, et recumbent in regno Dei.

30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi.

31 In ipsa die accesserunt quidam Pharisei, dicentes illi : Exi et vade hinc, quia Herodes vult te occidere.

32 Et ait illis : Euntes dicite vulpi illi : Ecce ejicio dæmonia, et sanitates perficio hodie et cras, et tertiâ consummor.

33 Verumtamen oportet me hodie et cras et perendie ambulare : quia non capit Prophetam perire extra Hierusalem.

34 Hierusalem, Hierusalem, occidens Prophetas, et lapidans missos ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis congregat suam pulitiam sub alas, et non voluistis ?

35 Ecce relinquitur vobis

ὑμῶν ἔρημος· λέγω δε ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με ἴδητε ἕως ἂν ἤξῃ ὅτε εἴπητε·
Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Κεφ. ιδ. 14.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ δεραπεῦν; Οἱ δὲ ἠσύχασαν.

4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς·

8 Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἀρξῆ μετ' αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, προρευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, εἴπη σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώ-

domus vestra deserta. Dico autem vobis, quia non me videbitis, donec veniat quum dicitis: Benedictus veniens in nomine Domini.

CAPUT XIV.

1 **E**T factum est in venire eum in domum cujusdam principum Pharisæorum Sabbatho manducare panem, et ipsi erant observantes eum.

2 Et ecce homo quidam erat hydropicus ante illum.

3 Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Pharisæos, dicens: Si licet Sabbatho curare?

4 Illi autem tacuerunt. Et apprehendens sanavit eum, et dimisit.

5 Et respondens ad illos dixit: Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum in die Sabbati?

6 Et non poterant respondere illi ad hæc.

7 Dicebat autem ad vocatos parabolam, attendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos:

8 Quum vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbas in primo accubitu, ne quando honoratior te sit vocatus ab illo.

9 Et veniens te et illum vocans, dicat tibi: Da huic locum: et tunc incipias cum pudore ultimum locum obtinere.

10 Sed quum vocatus fueris, vadens recumbe in novissimum locum, ut quum venerit qui te vocavit, dicat tibi· Amice

περον τό.ε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί.

11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκῶτι αὐτόν· Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα·

13 Ἄλλ' ὅταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχὸς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς·

14 Καὶ μακίριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπος τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς·

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἄγρον ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν, ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά, ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι εἰλεῖν.

21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος

ascende superius, tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus tibi.

11 Quia omnis extollens seipsum humiliabitur, et humilians seipsum exaltabitur.

12 Dicebat autem et vocanti ipsum: Quum facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando et ipsi te vicissim vocent, et fiat tibi retributio.

13 Sed quum facis epulum, voca pauperes, mancos, claudos cæcos.

14 Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.

15 Audiens autem quidam simul recumbentium hæc, dixit illi: Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

16 Ipse autem dixit ei: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos.

17 Et misit servum suum hora cœnæ dicere vocatis: venite, quia jam parata sunt omnia.

18 Et cœperunt ab una excusare omnes. Primus dixit ei: Agrum emi, et habeo necesse exire, et videre illum: rogo te, habe me excusatum.

19 Et alter dixit: Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te, habe me excusatum.

20 Et alius dixit: Uxorem duxi, et propter hoc non possum venire.

21 Et adveniens servus ille

ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα, τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδοσπέτης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· "Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγινεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἔστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· "Ἐξέλθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταιί μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς·

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητὴς εἶναι.

27 Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν,

29 "Ἴνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἀρξῶνται ἐμπαίζειν αὐτῷ,

30 Λέγοντες· "Ὅτε ἔτις ὁ ἀνθρώπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἰσχυσεν ἐκτελέσαι.

31 "Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βου-

nuntiavit domino suo hæc. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas et vicos civitatis, et pauperes, et mancos, et claudos, et cæcos introduc huc.

22 Et ait servus : Domine factum est ut imperasti, et ad huc locus est.

23 Et ait dominus ad servum : Exi in vias et sepes, et coge intrare, ut impleatur domus mea.

24 Dico enim vobis, quia nemo virorum illorum vocatorum gustabit meam cœnam.

25 Ibant autem cum eo turbæ multæ : et conversus dixit ad illos :

26 Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et suam animam; non potest meus esse discipulus.

27 Et qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus.

28 Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, nonne prius sedens computat sumpsum, si habeat ea quæ ad perfectionem ?

29 Ut ne quando ponente ipso fundamentum, et non potente perficere, omnes videntes incipiant illudere ei,

30 Dicentes : Quia hic homo cœpit ædificare, et non potuit consummare.

31 Aut quis rex iturus committere alteri regi in bellum, non sedens prius consultat et

λεύεται εἰ δυνατός ἐστὶν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἰκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν ;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πύρρῳ ὄντος, πρεσβεΐαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὸ πρὸς εἰρήνην.

33 Οὕτως ἔν, πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητής.

34 Καλὸν τὸ ἄλας· εἰ δὲ τὸ ἄλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται ;

35 Οὔτε εἰς γῆν, ἕτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Η**σαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι ἔτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων·

4 Τίς ἀνθρώπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἑννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρη αὐτό·

5 Καὶ εὗρων ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὠμους ἑαυτοῦ χαίρων,

6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας· λέγων αὐτοῖς· Συγχαρήτε μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἐστὶ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοῶντι, ἢ ἐπ' ἑννενηκοντα-

potens est in decem milibus occurrere cum viginti millibus venienti ad se ?

32 Si autem non, adhuc longe illo existente, legationem mittens rogat quæ ad pacem.

33 Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus suis substantiis, non potest meus esse discipulus.

34 Bonum sal : si autem sal infatuetur, in quo condietur ?

35 Neque in terram, neque in sterquilinum appositum est : foras mittunt illud. habens aures audiendi, audiat.

CAPUT XV.

1 **ERANT** autem appropinquantes ei omnes publicani et peccatores, audire illum.

2 Et murmurabant Pharisæi et Scribæ, dicentes : Quia hic peccatores recipit, et manducat cum illis.

3 Ait autem ad illos parabolam istam, dicens :

4 Quis homo ex vobis habens centum oves, et perdens unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad perditam, donec inveniatur eam ?

5 Et inveniens imponit in humeros suos gaudens.

6 Et veniens in domum convocat amicos et vicinos, dicens illis : Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam perditam.

7 Dico vobis, quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pœnitente, quam

εννέα δικαίους, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν ἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως τοῦ εὑροῖ·

9 Καὶ εὐροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα·

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι πρὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίσθοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ ἀπίλλυμαι.

super nonaginta novem justis qui non opus habent pœnitentia.

8 Aut quæ mulier drachmas habens decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, et everrit domum, et quærit diligenter, usque quo inveniat?

9 Et inveniens convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram.

10 Ita, dico vobis, gaudium fit coram angelis Dei super uno peccatore pœnitente.

11 Ait autem: Homo qui dam habuit duos filios.

12 Et dixit junior eorum patri: Pater, da mihi competentem partem substantiæ, et divisit illis vitam.

13 Et post non multos dies congregans omnia junior filius peregrè profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivens profusè.

14 Consumente autem ipso omnia, facta est fames valida per regionem illam, et ipse cœpit deficere.

15 Et abiens adhæsit uni civium regionis illius: et misit illum in agros suos pascere porcos.

16 Et desiderabat implere ventrem suum de siliquis quas manducabant porci: et neino dabat illi.

17 In se autem veniens, dixit: Quot mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereo?

18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου,

19 Καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησέν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου·

22 Εἶπε δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν δύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·

24 Ὅτι ἔστος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὗρέθη· Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι·

25 Ἦν δὲ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα·

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν·

28 Ὡργίσθη δὲ, καὶ οὐκ ἤθελεν

18 Surgens ibo ad patrem meum, et dicam ei: Pater, peccavi in cælum, et corum te

19 Et non amplius sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum mercenariorum tuorum.

20 Et surgens venit ad patrem suum. Adhuc autem eo longè absente, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et currens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum.

21 Dixit autem ei filius: Pater, peccavi in cælum et coram te, et non amplius sum dignus vocari filius tuus.

22 Dixit autem pater ad servos suos: Afferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes.

23 Et afferentes vitulum saginatum occidite, et comedentes oblectemur.

24 Quia hic filius meus mortuus erat, et revixit: et perditus fuerat, et inventus est: et cœperunt oblectari.

25 Erat autem filius ejus senior in agro: et ut veniens appropinquavit domui, audivit symphoniam et choros.

26 Et advocans unum puerorum, interrogavit quid essent hæc.

27 Is autem dixit illi: Quia frater tuus venit: et occidit pater tuus vitulum saginatum: quia valentem illum recepit

28 Indignatus est autem, et

εἰσελθεῖν· ὁ ἕν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθών, παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· Ἴδού, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐνλολήν σου παρεῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανῶ.

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου ἕτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἤλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σίτευλόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σὰ ἐσίν.

32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἕτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη.

Κεφ. ις. 16.

1 **Ε**λεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ ἕτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σου; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.

4 Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Ὅσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους

non volebat introire, ergo pater illius egressus advocabat illum

29 Is autem respondens dixit patri : Ecce tot annos servio tibi, et nunquam mandatum tuum præterivi, et mihi nunquam dedisti hædum, ut eum amicis meis oblectarer.

30 Quum autem filius tuus hic, devorans tuam vitam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum.

31 Is autem dixit illi : Fili, tu semper cum me es, et omnia mea tua sunt.

32 Oblectari autem et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, et revixit : et perditus erat, et inventus est.

CAPUT XVI.

1 **D**ICEBAT autem et ad discipulos suos : Homo quidam erat dives, qui habebat dispensatorem, et hic delatus est ei, ut dissipans substantias illius.

2 Et vocans illum, ait illi : Quid hoc audio de te ? Redde rationem dispensationis tuæ, non enim poteris adhuc dispensare.

3 Ait autem in seipso dispensator : Quid faciam, quia dominus meus aufert dispensationem à me ? fodere non valeo, mendicare erubesco.

4 Scio quid faciam, ut quum amotus fuero dispensatione, recipiant me in domos suas.

5 Et convocans unumquemque debitorum Domini sui, dicebat primo : Quantum debes domino meo ?

6 Is autem dixit : Centum

ἐλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήτηκοντα.

7 Ἐπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν αὐτῶν εἰσι.

9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικός, καὶ ἐν πολλῷ ἀδικὸς ἐστίν.

11 Εἰ ἔν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει· οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται

batos olei. Et dixit illi : Accipe tuum scriptum, et sedens cito scribe quinquaginta.

7 Deinde alii dixit : Tu vero quantum debes? is autem ait : Centum coros tritici, et ait illi : Accipe tuas literas, et scribe octoginta.

8 Et laudavit dominus dispensatorem injustitiæ, quia prudenter fecisset : quia filii seculi hujus prudentiores super filios lucis in generationem suam sunt.

9 Et ego vobis dico : Facite vobis ipsis amicos de mamona injustitiæ, ut quum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

10 Fidelis in minimo, et in multo fidelis est : et in modico injustus, etiam in multo injustus est.

11 Si ergo in injusto mamona fideles non fuistis, verum quis vobis credet?

12 Et si in alieno fideles non fuistis, vestrum quis vobis dabit?

13 Nemo servus potest duobus dominis servire. aut enim unum odiet, et alterum diliget : aut uni adhærebit, et alterum contemnet. non potestis Deo servire et mamona.

14 Audiebant autem hæc omnia et Pharisæi avari subsistentes, et deridebant illum.

15 Et ait illis : Vos estis justificantes vos ipsos coram hominibus : at Deus novit corda vestra, quia quod in hominibus altum, abominatio ante Deum est.

16 Lex et Prophetæ usque

ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφυράν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς·

20 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος,

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη·

23 Καὶ ἐν τῷ ᾄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρᾳ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ,

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάλῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὁδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, με-

ad Joannem : à tunc regnum Dei euangelizatur, et omnis in illud vim facit.

17 Facilius autem est, cælum et terram præterire, quam Legis unum apicem cadere.

18 Omnis repudians uxorem suam, et ducens alteram, mœchatur : et omnis repudiatam à viro ducens, mœchatur.

19 Homo autem quidem erat dives, et induebatur purpuram et byssum, oblectatus quotidie splendide.

20 Pauper autem quidam erat nomine Lazarus, qui eiectus erat ad januam ejus ulcerosus.

21 Et cupiens saturari de micis cadentibus de mensa divitis ; sed et canes venientes lingebant ulcera ejus.

22 Factum est autem mori pauperem, et asportari eum ab angelis in sinum Abrahæ : Mortuus est autem et dives, et sepultus est.

23 Et in inferno elevans oculos suos, existens in tormentis, vidit Abraham à longè, et Lazarum in gremiis ejus.

24 Et ipse clamans dixit : Pater Abraham miserere mei, et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui aqua, et refrigeret linguam meam : quia crucior in flamma hac.

25 Dixit autem Abraham : fili, recordare quia recepisti tu bona tua in vita tua, et Lazarus similiter mala : nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.

26 Et omnibus his, inter nos

ταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δέ· ἐρωτῶ ἕν σε πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου·

28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου.

29 Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

Κεφ. 17. 17.

1 **Ε**ἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δι' ἧ ἔρχεται.

2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὄνικος περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτη εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4 Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμάρτη εἰς σὲ, καὶ ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σε, λέγων· μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· πρόσθε ἡμῖν πίστιν.

et vos hiatus magnus firmatus est, ut volentes transire hinc ad vos, non possint: neque qui inde ad nos transmeent

27 Ait autem: Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei.

28 Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ut non et ipsi veniant in locum hunc tormenti.

29 Ait illi Abraham: Habent Mosen, et Prophetas: audiant illos.

30 Is autem dixit: Non pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitebunt.

31 Ait autem illi: Si Mosen et Prophetas non audient, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

CAPUT XVII.

1 **A**IT autem ad discipulos: Impossibile est non venire scandala: vœ autem per quem veniunt.

2 Expedit illi, si mola asinaria circumponatur circa collum ejus, et projiciatur in mare, quam ut scandalizet unum parvorum istorum.

3 Attendite vobis ipsis: si verò peccaverit in te frater tuus, increpa illum.

4 Et si pœnituerit, dimitte illi: et si septies die peccaverit in te, et septies die conversus fuerit ad te, dicens: Pœniteo, dimittes illi.

5 Et dixerunt Apostoli Domino: Appone nobis fidem.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκρίζωθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως· παρελθὼν ἀνάπεσαι·

8 Ἄλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ· ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζυζάμενος διακίνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ·

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκεῖνω, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ.

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε· ὅτι ὀφείλομεν ποιῆσαι, πεποιθήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἕστησαν πόρρωθεν·

13 Καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνήν, λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοῦς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν·

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης.

6 Dixit autem Dominus : Si haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis utique sycamino huic : Eradicare, et plantator in mare : et obediret utique vobis.

7 Quis autem ex vobis servum habens arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat statim : Adveniens recumbe.

8 Imo nonne dicet ei : Para quod cœnem, et circumcinctus ministra mihi, donec manducem et bibam, et post hac manducabis et bibes tu ?

9 Num gratiam habet servo illi, quia fecit præcepta ei ? non puto.

10 Sic et vos quam feceritis omnia præcepta vobis, dicite, quod servi inutiles sumus, quia quod debuimus facere, fecimus.

11 Et factum est in proficisci ipsum in Hierusalem, et is transibat per medium Samariæ et Galilææ.

12 Et ingrediente eo in quendam vicum, occurrerunt ei decem leprosi viri, qui steterunt à longè.

13 Et ipsi levaverunt vocem, dicentes : Jesu præceptor, miserere nostri.

14 Et videns dixit eis : Euntes ostendite vos sacerdotibus. Et factum est in abeundo illos, mundati sunt.

15 Unus autem ex illis videns quod sanatus esset, reversus est, cum voce magna glorificans Deum.

16 Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens ei : et hic erat Samaritanus.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν ; οἱ δὲ ἑννέα ποῦ ;

18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς ἕστος.

19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· οὐχ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως,

21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τῶν οὐρανῶν ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.

24 Ὡςπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανόν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἢν ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι τῆς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτειον, ὠκοδόμουν·

29 Ἦ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λῶτ

17 Respondens autem Jesus dixit : Nonne decem mundati sunt ? at novem ubi ?

18 Non sunt inventi redeuntes dare gloriam Deo, si non alienigena hic.

19 Et ait illi : Surgens vade : fides tua servavit te.

20 Interrogatus autem à Pharisæis, quando venit regnum Dei, respondit eis et dixit : Non venit regnum Dei cum observatione :

21 Neque dicent : Ecce hic, aut ecce illic : ecce enim regnum Dei intra vos est.

22 Ait autem et ad discipulos : Venient dies quando desideretis unum dierum filii hominis videre : et non videbitis.

23 Et dicent vobis : Ecce hic, aut ecce illic : ne abeatis neque sectemini.

24 Sicut enim fulgur coruscans ex ipsa quæ sub cælo, in eam quæ sub cælo fulget, ita erit filius hominis in die sua.

25 Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari à generatione hac.

26 Et sicut factum est in diebus Noë, ita et erit in diebus filii hominis.

27 Edebant, bibebant, uxores ducebant, nubebant, usque quâ die intravit Noë in arcam, et venit diluvium, et perdidit omnes.

28 Similiter et sicut factum est in diebus Lot : edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant.

29 Quâ autem die exiit Lot

ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἀπαντας·

30 Κατὰ ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ἡ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἐσται ἐπὶ τοῦ οἴκου, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρέψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σώσει, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν.

34 Λέγω ὑμῖν· ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

35 Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἕτέρα ἀφεθήσεται.

36 Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· ποῦ Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄστοί.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Ε**λεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν,

2 Λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἀνθρώπον μὴ ἐντρέπόμενος·

3 Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἔρχετο πρὸς αὐτὴν, λέγουσα· ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

à Sodomis, pluit ignem et sulphur de cælo, et perdidit omnes.

30 Secundum hæc erit quæ die filius hominis revelatur.

31 In illa die, qui fuerit super domum, et vasa ejus in domo, ne descendat tollere illa : et qui in agro, similiter non redeat in quæ retrò.

32 Memores estote uxoris Lot.

33 Quicumque quæsierit animam suam servare, perdet illam : et quicumque perdidit illam, vivificabit eam.

34 Dico vobis, illâ nocte erunt duo in lecto uno : unus assumetur, et alter relinquetur.

35 Duæ erunt molentes in idem : una assumetur, et altera relinquetur.

36 Duo erunt in agro, unus assumetur, et alter relinquetur.

37 Et respondentes dicunt illi : Ubi Domine ? is autem dixit illis : ubi corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

CAPUT XVIII.

1 **D**ICEBAT autem et parabolam illis oportere semper orare, et non segnescere :

2 Dicens : Judex quidam erat in quadam civitate, Deum non timens, et hominem non reveritus.

3 Vidua autem erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens : Vindica me de adversario meo.

4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐντρέπομαι·

5 Διὰ γὰρ τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιᾷ με.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.

7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

8 Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει· πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσῃ τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεπειθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενούντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην·

10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

11 Ὁ φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων ἄρπαγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ἕτερος ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἔστως οὐκ ἠθέληεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάρει, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων· ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη ἕτερος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

4 Et non volebat ad tempus. post autem hæc dixit in seipso : Si et Deum non timeo, et hominem non revereor :

5 Propter præbere mihi molestiam viduam hanc, vindicabo istam, ne in finem veniens sugillet me.

6 Ait autem Dominus : audite quid iudex iniquus dicit :

7 At Deus non faciet vindictam electorum suorum clamantem ad se die et nocte, et longanimis super illos ?

8 Etiam dico vobis, quia faciet vindictam illorum in celeritate, veruntamen filius hominis veniens num inveniet fidem in terra ?

9 Dixit autem ad quosdam persuasos in seipsis, quod essent justi, et nihilifacientes cæteros, parabolam istam :

10 Homines duo ascendebant in templum orare, unus Pharisæus, et alter publicanus.

11 Pharisæus stans apud se hæc orabat : Deus gratias ago tibi : quia non sum sicut cæteri hominum, raptores, injusti, adulteri, aut et ut hic publicanus.

12 Jejuno bis sabbato, decimo omnia quæ possideo.

13 Et publicanus à longe stans non volebat nec oculos ad cælum levare, sed percutiebat in pectus suum, dicens Deus propitius esto mihi peccatori.

14 Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam, quam ille : quia omnis exaltans seipsum humiliabitur : at humilians seipsum, exaltabitur

15 Προσέφερον δὲ αὐτῶν καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· ἄφετε τὰ παιδιά ἐρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου.

21 Ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῶν· ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῶν, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.

23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περιλυπὸς ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περιλυπὸν γενόμενον, εἶπε· πῶς δύσκολως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

25 Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς βραχίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται, σωθῆναι,

15 Afferebant autem ei et infantes, ut eos tangeret. Videntes autem discipuli increpabant illos.

16 At Jesus advocans illos, dixit : sinite pueros venire ad me, et ne prohibete eos : nam talium est regnum Dei.

17 Amen dico vobis, qui cumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud.

18 Et interrogavit quidam eum princeps, dicens : Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo ?

19 Dixit autem ei Jesus : quid me dicis bonum ? nemo bonus si non unus Deus.

20 Mandata nosti : ne mœcheris, ne occidas, ne fureris, ne falso testeris : honora patrem tuum et matrem tuam.

21 Is autem ait : hæc omnia custodivi à juventute mea.

22 Audiens autem hæc Jesus, ait ei : adhuc unum tibi deest : omnia quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni sequere me.

23 Ille autem audiens hæc, pertristis factus est : erat enim dives valde.

24 Videns autem illum Jesus pertristem factum, dixit : quam difficile pecunias habentes intrabunt in regnum Dei.

25 Facilius enim est camelum per foramen acus intrare, quam divitem in regnum Dei intrare.

26 Dixerunt autem audientes : et quis potest servari ?

27 Ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησαμέν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἐνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

30 Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλὰ πλάσιονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπυσθήσεται,

33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ἔρημα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼν, τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν·

36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο.

37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

38 Καὶ ἐβόησε, λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Ἰὴ Δαβὶδ, ἐλέησόν με.

27 Is autem ait . impossibilia apud homines, possibile sunt apud Deum.

28 Ait autem Petrus : ecce nos dimisimus omnia, et sequuti sumus te.

29 Is autem dixit eis : amen dico vobis, quod nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios, propter regnum Dei,

30 Qui non recipiat multo plura in tempore hoc, et in seculo veniente vitam æternam.

31 Assumens autem duodecim, ait ad illos : ecce ascendemus in Hierosolyma, et consummabuntur omnia scripta per Prophetas, filio hominis.

32 Tradetur enim gentibus, et illudetur, et contumelia afficietur, et conspuetur :

33 Et flagellantes occident eum, et tertiâ die resurget.

34 Et ipsi nihil horum intellexerunt : et erat verbum istud absconditum ab eis, et non cognoscebant dicta.

35 Factum est autem in appropinquare ipsum in Jericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans.

36 Audiens autem turbam prætereuntem, interrogabat quid esset hoc.

37 Nuntiaverunt autem ei, quod Jesus Nazarenus transiret.

38 Et clamavit, dicens : Jesus filii David, miserere mei.

39 Et præeuntes increpabant eum ut taceret : ipse vero multo magis clamabat, filii David, miserere mei.

40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτόν,

41 Λέγων· τί σοὶ θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δυσάζων τὸν Θεόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Κ**Αὶ εἰσελθὼν, διήρχετο τὴν Ἱεριχώ·

2 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτός ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἕτος ἦν πλούσιος,

3 Καὶ ἐζήτησε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστί, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῆ ἡλικία μικρὸς ἦν.

4 Καὶ προδραμῶν ἔμπροσθεν, ἐνέβη ἐπὶ συκομωραῖαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.

5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

6 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.

7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· ὅτι παρὰ ἀμαρτωλῶν ἀνδρῶν εἰσῆλθε καταλῦσαι.

8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοῦ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάνησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν

40 Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se, appropinquante autem eo, interrogavit illum,

41 Dicens : quid tibi vis faciam ? ille autem dixit : domine, ut respiciam.

42 Et Jesus dixit illi : respice : fides tua servavit te.

43 Et confestim respexit, et sequebatur illum glorificans Deum : et omnis populus videns dedit laudem Deo.

CAPUT XIX.

1 **ET** ingressus pertransibat Jericho.

2 Et ecce vir nomine vocatus Zachæus, et hic erat princeps publicanorum : et ipse erat dives.

3 Et quærebat videre Jesum quis esset, et non poterat præ turba : quia statura pusillus erat.

4 Et præcurrens coram, ascendit in sycorum, ut videret eum : quia illa erat transiturus.

5 Et ut venit ad locum, suscipiens Jesus vidit illum, et dixit ad eum : Zachæe, festinans descende : hodie enim in domo tua oportet me manere.

6 Et festinans descendit, et excepit illum gaudens.

7 Et videntes omnes murmurabant, dicentes : quod ad peccatorem hominem introivit diversari.

8 Stans autem Zachæus dixit ad Dominum : ecce dimidia substantiarum mearum, Domine, do pauperibus, et si aliquem quid defraudavi, redde quadruplum.

9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν, ὁ Ἰησοῦς· ὅτι· σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεῖς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτῶν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

12 Εἶπεν ἔν· ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πρᾶγμαλεύσασθε ἕως ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπραγματεύσατο.

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσεργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· εὖ ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

9 Ait autem ad eum Jesus quia hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius Abrahæ sit.

10 Venit enim filius hominis quærare et servare perditum

11 Audientibus autem illis hæc, adjiciens dixit parabolam, propter prope eum esse Hierusalem, et videri eis quod confestim esset regnum Dei appariturum.

12 Dixit ergo : homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi ipsi regnum, et reverti.

13 Vocans autem decem servos suos, dedit eis decem minas, et ait ad illos : negotiimini dum venio.

14 At cives ejus oderant eum, et miserunt legationem post illum, dicentes : non volumus hunc regnare super nos.

15 Et factum est in redire ipsum accipientem regnum, ait vocari sibi servos hos, quibus dedit argentum, ut sciret quis quid negotiatus esset.

16 Adfuit autem primus, dicens : Domine, mina tua acquisivit decem minas.

17 Et ait illi : euge bone serve : quia in modico fidelis fuisti, esto potestatem habens super decem civitates.

18 Et venit secundus, dicens : Domine, mina tua fecit quinque minas.

19 Ait autem et huic : Et tu esto super quinque civitates.

20 Et alter venit, dicens : Domine, ecce mina tua, quam habui repositam in sudario

21 Ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.

22 Λέγει δὲ αὐτῷ· ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε, ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζω ὃ οὐκ ἔσπειρα·

23 Καὶ διαλί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραζα αὐτό;

24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάζατε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἔπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

30 εἰπὼν· ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

31 Καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.

21 Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti.

22 Dicit autem ei: et ore tuo judico te, scelerate serve: sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi.

23 Et quare non dedisti argentum meum mensariis, et veniens ego cum usura utique exegissem illud?

24 Et astantibus dixit: auferite ab ille minam: et date decem minas habenti.

25 Et dixerunt ei: Domine, habet decem minas.

26 Dico enim vobis, quia omni habenti dabitur: ab autem non habente, et quod habet, auferetur ab eo.

27 Veruntamen inimicos meos illos, non volentes me regnare super se, adducite huc, et jugulate ante me.

28 Et dicens hæc, ibat ante ascendens in Hierosolyma.

29 Et factum est, quum appropinquasset ad Bethphage et Bethaniam, ad montem vocatum Olivarum, misit duos discipulorum suorum,

30 Dicens: ite in contra vicum: in quo introeuntes invenietis pullum alligatum, super quem nemo unquam hominum sedit: solventes illum adducite.

31 Et si quis vos interrogaverit: quare solvitis? sic dicetis ei: quia Dominus ejus opus habet.

32 Abeuntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis

33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶ-
λλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐ-
τούς· τί λύετε τὸν πῶλον ;

34 Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐ-
τοῦ χρεῖαν ἔχει.

35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· καὶ ἐπιβρίψαντες ἑαυτῶν
τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβα-
σαν τὸν Ἰησοῦν.

36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεσ-
τρώννουν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ
ὁδῷ.

37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη
πρὸς τῆ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν
ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν χαίροντες, αἰνεῖν τὸν
Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν
ῶν εἶδον δυνάμεων,

38 Λέγοντες· εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι
Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα
ἐν ὑψίστοις.

39 Καὶ τινες τῶν φαρισαίων
ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν·
διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθη-
ταῖς σου.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν ἔτοι σιωπήσω-
σιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν
πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων·

42 Ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ, καί γε
ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς
εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ
ὀφθαλμῶν σου·

43 Ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ
σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί
σου χάρακά σοι, καὶ περικυκ-
λώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάν-
τοθεν,

44 Καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ
τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν

33 Solventibus autem illis
pullum, dixerunt domini ejus
ad illos : quid solvitis pullum ?

34 Illi autem dixerunt : Do-
minus ejus opus habet.

35 Et duxerunt illum ad Je-
sum : et injicientes sua ipso-
rum vestimenta supra pullum .
imposuerunt Jesum .

36 Eunte autem illo, sub-
sternebant vestimenta sua in
via .

37 Appropinquante autem
eo jam ad descensum montis
olearum, cœperunt omnis tur-
ba discipulorum gaudentes lau-
dare Deum voce magnâ, de
omnibus quas viderant virtuti-
bus .

38 Dicentes : benedictus
veniens rex in nomine Domini :
pax in cœlo, et gloria in excel-
sis .

39 Et quidam Pharisæorum
de turba dixerunt ad illum :
magister, increpa discipulos
tuos .

40 Et respondens ait illis :
dico vobis, quia si hi tacuerint,
lapides clamabunt .

41 Et ut appropinquavit, vi-
dens civitatem, flevit super il-
lam ,

42 Dicens : quia si cogno-
visses et tu, et quidem in die
tua hac, quæ ad pacem tuam :
nunc autem abscondita sunt ab
oculis tuis .

43 Quia venient dies in te,
et circumdabunt inimici tui
vallum tibi, et circumcingent
te et coangustabant te undique .

44 Et solo æquabunt te, et
filios tuos in te et non relin-

ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,

46 Λέγων αὐτοῖς· γέγραπται, ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,

48 Καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,

2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέγοντες· εἶπε ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην.

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα λόγον· καὶ εἶπατέ μοι·

4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες· ὅτι ἐὰν εἴπωμεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· διατί ἔν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γὰρ ἐστίν Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πῶθεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·

quent in te lapidem super lapidem : quia quod in ihu cognoveris tempus visitationis tuæ.

45 Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo, et ementes,

46 Dicens illis : scriptum est : domus mea, domus orationis est : vos autem illam fecistis speluncam latronum.

47 Et erat docens per diem in templo : at principes sacerdotum et Scribæ quærebant illum perdere, et primi plebis :

48 Et non inveniebant quid facerent : populus enim omnis suspensus erat illum audiens.

CAPUT XX.

1 **ET** factum est in uno dierum illorum, docente illo populum in templo, et evangelizante, superstiterunt principes Sacerdotum et Scribæ cum senioribus :

2 Et aiunt ad illum, dicentes : dic nobis in qua potestate hæc facis, aut quis est qui dedit tibi potestatem hanc ?

3 Respondens autem dixit ad illos : interrogabo vos et ego unum verbum, et dicite mihi .

4 Baptismus Joannis de cælo erat, an ex hominibus ?

5 Illi autem ratiocinabantur apud seipsos, dicentes : quia si dixerimus, de cælo, dicet : quare ergo non credidistis illi ?

6 Si autem dixerimus : ex hominibus, omnis populus lapidabit nos : persuasus enim est Joannem Prophetam esse.

7 Et responderunt non scire unde.

8 Et Jesus ait illis· neque

οὐδὲ ἐξ ἡλίου ἕως ἡμέρας ὑμῖν ἐν ποιῶν ἐξουσία
ταῦτα ποιῶ. κ.

9 Ἦρξατο ἰσὶ πρὸς τὸν λαὸν
λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· ἄν-
θρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα,
καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἰπεδήμησε χρόνους ἰκανούς·

10 Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε
πρὸς τοὺς γεωργούς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν
αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐ-
τὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτε-
ρον δοῦλον· οἱ δὲ καὶ αὐτὸν δείραντες
καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν
κενόν.

12 Καὶ προσέθετο πέμψαι τρί-
τον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαν-
τες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος· τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν
μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον
ιδόντες ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοί,
διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγον-
τες· οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα
ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω
τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί
ἔν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμ-
πελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει
τοὺς γεωργούς τούτους, καὶ δώσει
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαν-
τες δὲ εἶπον· μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς,
εἶπε· τί ἔν ἐστι τὸ γεγραμμένον
τοῦτο· “λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, ἔστος ἐγένεθη εἰς κε-
φαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς, ὁ πεσὼν ἐπ’ ἐκεῖνον ἐν
λίθον, συνθλασθήσεται ἐφ’ ὃν δ’ ἂν
πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.”

ego dico vobis in qua potestate
hæc facio.

9 Cœpit autem ad populum
dicere parabolam hunc: homo
plantavit vineam, et elocavit
eam colonis, et peregre fuit
tempora sufficientia.

10 Et in tempore misit ad
cultores servum, ut de fructu
vineæ darent illi: at coloni
cædentes eum dimiserunt in-
anem.

11 Et addidit mittere alterum
servum: illi autem et illum
cædentes et inhonorantes di-
miserunt inanem.

12 Et addidit mittere ter-
tium: illi autem et hunc vulne-
rantes ejecerunt.

13 Dixit autem dominus vi-
neæ: quid faciam? mittam fi-
lium meum dilectum: forsitan
hunc videntes verebuntur.

14 Videntes autem illum co-
loni, ratiocinabantur ad seipsos,
dicentes: hic est hæres: ve-
nite occidamus illum, ut nostra
fiat hæreditas.

15 Et ejicientes illum extra
vineam, occiderunt. Quid er-
go faciet illis dominus vineæ?

16 Veniet et perdet colonos
istos, et dabit vineam aliis.
Audientes autem dixerunt: ne
fiat.

17 Ille autem aspiciens eos,
ait: quid ergo est scriptum
hoc: lapidem quem reproba-
verunt ædificantes, hic factus
est in caput anguli:

18 Omnis cadens super il-
lum lapidem, conquassabitur
super quem autem ceciderit
conminuet illum.

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσία τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις·

22 Ἐξεστὶν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ ;

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς· τί με πειράζετε ;

24 Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον, τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν ; Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἀπόδοτε τοῖνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ζήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν,

28 Λέγοντες· διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ ἕτος ἀτεκνὸς ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ

19 Et quærebant principes sacerdotum et Scribæ mittere in illum manus in illa hora, et timuerunt populum : cognoverunt enim quod ad ipsos similitudinem hanc dixisset.

20 Et observantes miserunt insidiatores, simulantes seipsos justos esse, ut caperent ejus sermonem, ad tradendum illum principatui et potestati præsidis.

21 Et interrogaverunt eum, dicentes : Magister, scimus quia recte dicis et doces, et non accipis faciem, sed in veritate viam Dei doces.

22 Licet nobis Cæsari tributum dare, an non ?

23 Considerans autem illorum dolum, dixit ad eos : quid me tentatis ?

24 Ostendite mihi denarium : cujus habet imaginem et inscriptionem ? respondentes autem dixerunt, Cæsaris.

25 Is autem ait illis : Reddite ergo quæ Cæsaris Cæsari, et quæ Dei Deo.

26 Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram populo : et mirati in responso ejus, tacuerunt.

27 Accedentes autem quidam Sadducæorum, contradicentes resurrectionem non esse, interrogaverunt eum,

28 Dicentes : Magister, Moses scripsit nobis : si alicujus frater mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine liberis moriatur, ut accipiat frater ejus uxorem, et suscitetur semen fratri suo.

29 Ἐπτά ἔν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ ἕτος ἀπέθανεν ἄτεκνος·

31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον·

32 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή·

33 Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐγαμίσκονται·

35 Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγαμίσκονται·

36 Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσὶ καὶ υἱοὶ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βίβλου, ὡς λέγει “Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.”

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων, εἶπον διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ εἶναι;

42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν

29 Septem ergo fratres erant: et primus, accipiens uxorem, mortuus est sine filiis.

30 Et accepit secundus uxorem, et ipse mortuus est sine filio.

31 Et tertius accepit illam. similiter autem et septem: et non reliquerunt natos, et mortui sunt.

32 Novissimè autem omnium mortua est et mulier.

33 In ergo resurrectione, cujus eorum sit uxor? nam septem habuerunt eam uxorem.

34 Et respondens ait illis Jesus: filii seculi hujus uxores ducunt et traduntur ad nuptias.

35 At digni habiti seculum illud contingere et resurrectionem ex mortuis, neque ducunt uxores, neque nubunt.

36 Neque enim mori ultra possunt: æquales angelis enim sunt, et filii sunt Dei, resurrectionis filii existentes.

37 Quia vero resurgent mortui, et Moses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum Deum Abraham, et Deum Isaac, et Deum Jacob.

38 Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim ei vivunt.

39 Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt: Magister, pulchre dixisti.

40 Non amplius autem audebant interrogare eum quicquam.

41 Dixit autem ad illos quomodo dicunt Christum filium David esse?

42 Et ipse David dicit in

βίβλω ψαλμῶν· “εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 “Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου ;”

44 Δαβὶδ ἔν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν ;

45 Ἀκούοντας δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελούντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

47 Οἱ κατασθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρᾶ προσεύχονται· ἔτοι λήφονται περισσότερον κρίμα.

Κεφ. κά. 21.

1 **A**ναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους.

2 Εἶδε δὲ καὶ τινα χήραν πενήτην βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά,

3 Καὶ εἶπεν· ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·

4 Ἄπαντες γὰρ ἔπει ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν, ἔβαλε.

5 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε·

6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀρεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὅς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέ-

libro Psalmorum : dixit Dominus Domino meo : scde à dextris meis :

43 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum ?

44 David ergo Dominum illum vocat : et quomodo filius est ?

45 Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis :

46 Attendite à Scribis volentibus ambulare in stolis, et amantibus salutationes in foris, et primas cathedras in synagogis, et primos discubitus in cœnis.

47 Qui devorant domos viduarum, et specie longa precantur, hi accipient majorem damnationem.

CAPUT XXI.

1 **R**ESPICIENS autem vidit mittentes munera sua in gazophylacium, divites.

2 Vidit autem et quandam viduam pauperulam mittentem illuc duo minuta.

3 Et dixit : Vere dico vobis, vidua pauper hæc plus omnibus misit.

4 Omnes enim hi ex abundantia sibi miserunt in munera Dei : hæc autem ex defectu omnem victum quem habuit, misit.

5 Et quibusdam dicentibus de templo, quod lapidibus pulchris et donis ornatum esset, dixit :

6 Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis supra lapidem, qui non destruat.

7 Interrogaverunt autem il-

γοντες· διδάσκαλε, πότε ἔν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι;

8 Ὁ δὲ εἶπε· βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ ἔν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν.

11 Σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.

12 Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.

13 Ἀποθήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 Θέσθε ἔν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελελεῖν ἀπολογηθῆναι.

15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

17 Καὶ ἔσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 Καὶ θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.

19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

lum dicentes: Præceptor, quando igitur hæc erunt? et quod signum quum futurum est hæc fieri?

8 Ille autem dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes Quia ego sum: et tempus appropinquavit: ne ergo eatis post eos.

9 Quum autem audieritis prælia et seditiones, ne terreamini: oportet enim hæc fieri primùm, sed non statim finis.

10 Tunc dicebat illis: Excitabitur gens contra gentem, et regnum adversus regnum.

11 Terræmotusque magni per loca, et fames, et pestilentia erunt: terroresque et signa de cælo magna erunt.

12 Ante autem hæc omnia injicient in vos manus suas, et persequentur, tradentes in synagogas, et custodias, agentes ad reges et præsides propter nomen meum.

13 Continget autem vobis in testimonium.

14 Ponite ergo in corda vestra non præmeditari defendi.

15 Ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt contradicere, neque resistere omnes adversantes vobis.

16 Trademini autem et à parentibus, et fratribus, et cognatis, et amicis, et morte afficient ex vobis.

17 Et eritis exosi omnibus propter nomen meum.

18 Et capillus de capite vestro non peribit.

19 In patientia vestra possidete animas vestras.

20 Ὄταν δὲ ἴδῃτε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φεγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσι, τοῦ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχοῦσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.

24 Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἠχοῦσης θαλάσσης καὶ σάλου·

26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 Ὄταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀπ' ἑαυτῶν γινώσχετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θερος ἐστίν.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

20 Quum autem videritis circumdatam ab exercitibus Hierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus.

21 Tunc qui in Judæa, fugiant ad montes : et qui in medio ejus, discedant : et qui in regionibus, non intrent in eam.

22 Quia dies ultionis hi sunt, impleri omnia scripta.

23 Væ autem in utero habentibus, et lactantibus in illis diebus : erit enim necessitas magna super terram, et ira in populo hoc.

24 Et cadent ore gladii, et captivi ducentur in omnes gentes : et Hierusalem erit calcata à gentibus, donec impleantur tempora gentium.

25 Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terra pressura gentium in dubitatione, resonante mari, et salo.

26 Exanimatis hominibus præ timore et expectatione invadentium in habitata : nam virtutes cælorum movebuntur.

27 Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate et gloria multa.

28 Incipientibus autem his fieri, respicite et levate capita vestra : quoniam appropinquat redemptio vestra.

29 Et dixit similitudinem illis : Videte ficum, et omnes arbores.

30 Quum protulerint jam, videntes à vobis ipsis agnoscitis quoniam jam prope æstas est.

31 Ita et vos quum videritis hæc facta, scitote quoniam prope est regnum Dei.

32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη.

35 Ὡς παγίς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε ἔν, ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε εκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων.

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθρῖζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτῶ.

Κεφ. κβ'. 22.

1 **Η** Γγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα·

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγόις, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδώσιν αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

32 Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.

33 Cælum et terra transibunt: at verba mea non transibunt.

34 Attendite autem vobis ipsis, ne forte graventur vestra corda in crapula, et ebrietate, et curis vitalibus, et repentina in vos superveniat dies illa.

35 Tanquam laqueus enim superveniet in omnes sedentes super faciem omnis terræ.

36 Vigilate itaque in omni tempore rogantes, ut digni habeamini effugere ista omnia futura fieri, et stare ante filium hominis.

37 Erat autem diebus in templo docens, at noctibus exiens morabatur in monte vocato Olivarum.

38 Et omnis populus manebat ad eum in templo audire eum.

CAPUT XXII.

1 **A**PPROPINQUABAT autem festum Azymorum, dictum Pascha.

2 Et quærebant principes Sacerdotum et Scribæ hoc, quomodo tollerent eum: timebant enim plebem.

3 Intravit autem Satanas in Judam cognominatum Iscariotem, existentem ex numero duodecim.

4 Et abiens collocutus est principibus Sacerdotum, et magistratibus hoc, quomodo illum traderet eis.

5 Et gavisi sunt, et pacti sunt illi argentum dare

6 Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν.

9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ἧ εἰσπορεύεται.

11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

12 Κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.

13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.

16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

17 Καὶ δεξάμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς.

18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρισ-

6 Et spondit, et quærebat oportunitatem ad tradendum illum eis sine turba.

7 Venit autem dies Azymorum, in qua oportebat occidi Pascha.

8 Et misit Petrum et Joannem, dicens: Euntes parate nobis Pascha, ut manducemus.

9 Illi autem dixerunt ei: Ubi vis paremus?

10 Is autem dixit eis: Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurreret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum quo intrat.

11 Et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem?

12 Et ipse vobis ostendet coenaculum magnum stratum: ibi parate.

13 Euntes autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt Pascha.

14 Et quum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo.

15 Et ait ad eos: Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, ante quam patiar.

16 Dico enim vobis, quia non amplius manducabo ex eo, donec impleatur in regno Dei.

17 Et accipiens calicem, gratias agens dixit: Accipite hoc, et dividite vobis ipsis:

18 Dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.

19 Et accipiens panem, gra

τήσας ἔκλασε· και ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο τρωεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

20 Ὡσαύτως κὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.

21 Πλήν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζονται αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται.

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· κὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἶμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου.

29 Καγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·

30 Ἴνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσθησθε ἐπὶ θρόνων,

tias agens fregit, et dedit eis, dicens : Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur : hoc facite in meam commemorationem.

20 Similiter et calicem post cœnam, dicens : Hic calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis effunditur.

21 Veruntamen ecce manus tradentis me mecum in mensa.

22 Et quidem filius hominis vadit secundum definitum : veruntamen vix homini illi, per quem traditur.

23 Et ipsi cœperunt conquerere apud seipsos hoc, quisnam esset ex eis hoc futurus facere.

24 Facta est autem et contentio in eis, hoc, quis eorum videretur esse major.

25 Is autem dixit eis : Reges gentium dominantur in eos : et potestatem habentes ipsorum, benefici vocantur.

26 Vos autem non sic : sed qui major in vobis, fiat sicut junior : et qui præcessor, sicut ministrator.

27 Quis enim major, recumbens, an ministrans ? nonne recumbens ? ego autem sum in medio vestrum sicut ministrans.

28 Vos autem estis permanentes cum me in tentationibus meis.

29 Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus regnum .

30 Ut edatis, et bibatis super mensam meam in regno meo : et sedeatis super thro-

κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξήτησάτο ὑμᾶς, τοῦ σνιάσαι ὡς τὸν σίτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σου, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας, στήριζον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτε ἀπεστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε ; Οἱ δὲ εἶπον· οὐδενός.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν.

37 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ, “ καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη ” καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὡδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἱκανόν ἐστι.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· προσεύχεσθε μὴ ἐσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο,

nos, judicantes duodecim tribus Israël.

31 Ait autem Dominus : Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos, ad cribrandum sicut triticum.

32 Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua : et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.

33 Is autem dixit ei : Domine, tecum paratus sum et in carcerem, et in mortem ire.

34 Ille autem dixit : Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, prius quam ter abneges nosse me.

35 Et dixit eis : Quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamentis, numquid aliquo defecti estis ? Illi autem dixerunt : Nihil.

36 Dixit ergo eis : Sed nunc habens sacculum, tollat similiter et peram : et non habens, vendet pallium suum, et emet gladium.

37 Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc scriptum oportet impleri in me, hoc : Et cum injustis reputatus est : etenim quæ de me, finem habent.

38 Illi autem dixerunt : Domine, ecce gladii hic duo : ille autem dixit eis : Satis est.

39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum : sequuti sunt autem illum et discipuli ejus.

40 Factus autem ad locum, dixit illis : Orate non intrare in tentationem.

41 Et ipse avulsus est ab eis, tanquam lapidis jactum, et ponens genua orabat,

42 Λέγων· πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.

43 Ὡφθῆ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, ἐνισχύων αὐτόν.

44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ἤχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησάιν αὐτόν.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;

50 Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ῥῆς τὸ δεξιόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· ἔατε ἕως τούτου· Καὶ ἄψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους· ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ'

42 Dicens: Pater, si vis transferre calicem istam à me. verumtamen non voluntas mea, sed tua fiat.

43 Apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum.

44 Et iactus in agonia, intentius orabat. Factus est autem sudor ejus sicut guttæ sanguinis delabentes in terram.

45 Et resurgens ab oratione veniens ad discipulos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46 Et ait illis: Quid dormitis? resurgentes orate ut non intretis in tentationem.

47 Adhuc autem eo loquente, ecce turba, et dictus Judas, unus duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu osculari eum.

48 At Jesus dixit illi: Juda, osculo filium hominis tradis?

49 Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei: Domine, num percutiemus in gladio?

50 Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, et amputavit ejus auriculam dextram.

51 Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc, et tangens auriculam ejus, sanavit eum.

52 Dixit autem Jesus ad accedentes ad se principes Sacerdotum, et magistratus templi, et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis et lignis?

53 Quotidie existente me

ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτούς.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθίσάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν·

57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων· γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν, ἔφη· καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί·

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διίσχυριζέτο, λέγων· ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ.

61 Καὶ στραφείς ὁ Κύριος ἐπέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες·

64 Καὶ περικαλύφαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· καὶ

cum vobis in templo non extendistis manus in me: sed hæc vestra est hora, et potestas tenebrarum.

54 Comprehendentes autem eum duxerunt, et induxerunt in domam principes Sacerdotum: at Petrus sequebatur à longe.

55 Accendentibus autem ignem in medio aulæ, et circum-sedentibus illis, sedebat Petrus in medio eorum.

56 Videns autem eum ancilla quædam sedentem ad lumen: et attente intuita eum, dixit: Et hic cum illo erat.

57 Is autem negavit eum, dicens: Mulier, non novi illum.

58 Et post pusillum alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. At Petrus ait: Homo, non sum.

59 Et interstante quasi hora una, alius quidam affirmabat, dicens: In veritate et hic cum illo erat: etenim Galilæus est.

60 Ait autem Petrus: Homo, non novi quid dicis: et continuo, adhuc loquente illo, cantavit gallus.

61 Et conversus Dominus respexit Petrum: et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat ei: Quia prius quam gallus cantaverit, negabis me ter.

62 Et egressus foras Petrus flevit amarè.

63 Et viri tenentes Jesum illudebant ei, cædentes.

64 Et obvolventes eum, percutiebant ejus faciem, et inter

ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· προφή-
τευσον, τίς ἐστὶν ὁ παΐσας σε.

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφη-
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συ-
νήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ,
ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ
ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον
ἐαυτῶν,

67 Λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χρισ-
τός; εἰπέ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύ-
σητε.

68 Ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ
ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.

69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τῆς
ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

70 Εἶπον δὲ πάντες· σὺ ἄν εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς
ἔφη· ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι.

71 Οἱ δὲ εἶπον· τί ἔστι χρεῖαν
ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ
ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῆς.

Κεφ. κγ'. 23.

1 **Κ**Αὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆ-
θος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

2 Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτῆς,
λέγοντες· τοῦτον εὗρομεν διαστρέ-
φοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καί-
σαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν
Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν
αὐτὸν, λέγων· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
αὐτῷ ἔφη· σὺ λέγεις.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· οὐδὲν

rogabant eum dicentes : Pro-
phetiza, quis est qui percussit
te ?

65 Et alia multa blasphe-
mantes dicebant in eum.

66 Et ut factus est dies, co-
actus est senatus plebis, prin-
cipesque Sacerdotum et scri-
bæ : et duxerunt illum in con-
cilium suum,

67 Dicentes : Si tu es Chris-
tus, dic nobis. Ait autem illis :
Si vobis dixero, non credetis.

68 Si autem et interrogave-
ro, non respondebitis mihi, aut
dimittetis.

69 Et nunc erit filius homi-
nis sedens à dextris virtutis
Dei.

70 Dixerunt autem omnes :
Tu ergo es filius Dei ? is au-
tem ad eos ait : Vos dicitis,
quia ego sum.

71 Illi autem dixerunt : quid
adhuc opus habemus testimo-
nio ? Ipsi enim audivimus de
ore ejus.

CAPUT XXIII.

1 **E**T surgens omnis multi-
tudo eorum, duxit illum
ad Pilatum.

2 Cœperunt autem accusare
illum, dicentes : Hunc inveni-
mus subvertentem gentem, et
prohibentem Cæsari tributa
dare, dicentem se Christum
regem esse.

3 At Pilatus interrogavit
eum, dicens : Tu es rex Ju-
dæorum ? Ille autem respon-
dens ei, ait : Tu dicis.

4 Et Pilatus dixit ad princi-
pes Sacerdotum, et turbas

εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ.

5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες·
ὅτι ἀνασείσει τὸν λαόν, διδάσκων
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλι-
λαϊαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος
Γαλιλαῖός ἐστι.

7 Καὶ ἐπιγνούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξου-
σίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς
ἡμέραις.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰη-
σοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων
ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν
πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζε τι
σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον.

9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις
ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο
αὐτῷ.

10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατη-
γυροῦντες αὐτοῦ.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ
Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίζας, περιβαλὼν
αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀπέπεμψεν
αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε Πι-
λάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ
ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμε-
νος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἀρχον-
τας, καὶ τὸν λαόν,

14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· προση-
νέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τούτον,
ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ
ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας,
οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ

Nullam invenio causam in ho-
mine hoc.

5 Illi autem invalescebant,
dicentes : Quia commovet po-
pulum, docens per universam
Judæam, incipiens à Galilæa
usque huc.

6 Pilatus autem audiens Ga-
lilæam, interrogavit si homo
Galilæus esset.

7 Et cognoscens quod de
potestate Herodis esset, re-
misit eum ad Herodem, exis-
tentem et ipsum in Hierosoly-
mis in illis diebus.

8 At Herodes videns Jesum,
gavisus est valde : erat enim
volens ex multo videre eum,
propterea quod audiret multa
de eo : et sperabat aliquod
signum videre ab eo factum.

9 Interrogabat autem eum
in sermonibus multis : ipse au-
tem nihil respondebat illi.

10 Stabant autem principes
Sacerdotum et Scribæ constan-
ter accusantes eum.

11 Nihil faciens autem illum
Herodes cum exercitibus suis,
et illudens, amiciens eum ves-
tem splendidam, remisit eum
Pilato.

12 Facti sunt autem amici
hicque Pilatus et Herodes hac
ipsa die cum invicem : præ-
extiterant enim in inimicitia
existentes ad seipsos.

13 Pilatus autem convocans
principes sacerdotum, et ma-
gistratus et populum,

14 Dixit ad illos : Obtulis-
tis mihi hominem hunc, quasi
avertentem populum, et ecce
ego coram vobis interrogans,
nullam inveni in homine isto

αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

15 Ἄλλ' οὐδὲ Ἡρώδης ἀνεπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἑνα.

18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεῖ, λέγοντες· αἴρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν·

19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

20 Πάλιν ἔν ὃ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὑρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων.

24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ,

causam, quorum accusatis adversus eum.

15 Sed neque Herodes : remisi enim vos ad illum, et ecce nihil dignum morte est factum ei.

16 Castigans ergo illum dimittam.

17 Necessae autem habebat dimittere eis per festum, unum

18 Exclamarunt autem univisa turba, dicentes : Tolle hunc, dimitte autem nobis Barabbam :

19 Qui erat propter seditio nem quandam factam in civitate, et homicidium, missus in carcerem.

20 Iterum ergo Pilatus adloquutus est, volens dimittere Jesum.

21 Illi autem inclamabant, dicentes : Crucifige, crucifige eum.

22 Ille autem tertio dixit ad illos : Quid enim malum fecit iste ? nullam causam mortis inveni in eo : castigans ergo illum dimittam.

23 Illi autem instabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi, et invalescebant voces eorum, et principum Sacerdotum.

24 At Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum.

25 Dimisit autem illis propter seditio nem et homicidium missum in carcerem, quem petebant : at Jesum tradidit voluntati eorum.

26 Et quum abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenæum venien

ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν· αἱ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐβρῆνον αὐτόν.

28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Ουγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν.

29 Ὅτι, ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· μακάριαι αἱ στειῖραι, καὶ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν.

30 Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς.

31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναγρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακοῦργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλήρον

35 Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες· ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν· Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.

36 Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ ἄξιός ποσφέροντες αὐτῷ,

37 Καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ

tem ab agro, imposuerunt illi crucem, ut ferret post Jesum.

27 Sequebatur autem illum multa turba populi, et mulierum, quæ et plangebant, et lamentabantur eum.

28 Conversus autem ad illas Jesus, dixit: Filix Hierusalem, ne flete super me, sed super vos ipsas flete, et super filios vestros.

29 Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: Beatæ steriles, et ventres qui non genuerunt, ut ubera quæ non lactaverunt.

30 Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos: et collibus: Operite nos.

31 Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?

32 Ducebantur autem et alii duo malefici ut cum eo tollerentur.

33 Et postquam abierunt in locum vocatum Calvariam, ibi crucifixerunt eum, et maleficos, hunc quidem à dextris, hunc autem à sinistris.

34 At Jesus dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes vero vestimenta ejus miserunt sortem.

35 Et stabat populus spectans: deridebant autem et principes cum eis, dicentes: Alios servavit, servet seipsum, si hic est Christus Dei electus.

36 Illudebant autem ei et milites accedentes, et acetum offerentes ei:

37 Et dicentes: Si tu es

βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γραμμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς· ΟΥΤΟΣ ἜΣΤΙΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπέτιμα αὐτῷ, λέγων· εὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπράξε.

42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης.

45 Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἴδὼν δὲ ὁ εκατόνταρχος τὸ γινόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων· ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγεγνόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θρωρίαν ταύτην, θρωροῦντες τὰ γινόμενα, τύ-

rex Judæorum, serva teipsum.

38 Erat autem et superscriptio scripta super eum literis Græcis, et Romanis, et Hebraicis, HIC EST REX JUDÆORUM.

39 Unus autem pendentium maleficorum blasphemabat eum, dicens : Si tu es Christus, serva teipsum et nos.

40 Respondens autem alter increpabat eum, dicens : Neque times tu Deum, quod in eadem damnatione es ?

41 Et nos quidem juste : digna enim eorum quæ fecimus recipimus : hic vero nihil insolens egit.

42 Et dicebat Jesu : Memento mei, Domine, quum veneris in regnum tuum.

43 Et dixit illi Jesus : Amen dico tibi : Hodie mecum eris in paradiso.

44 Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram, usque in horam nonam.

45 Et obscuratus est sol, est scissum est velum templi medium.

46 Et clamans voce maguâ Jesus ait : Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum. et hæc dicens expiravit.

47 Videns autem centurio factum, glorificavit Deum, dicens : Vere homo hic justus erat.

48 Et omnes simul accedentes turbæ ad spectaculum istud, spectantes facta, percutientes

γοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρε-
φον.

49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ
γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυ-
ναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰω-
σήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ
ἀγαθὸς καὶ δίκαιος,

51 Οὗτος οὐκ ἦν συγκαταθεμι-
μένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
τῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν
Ἰουδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

52 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλά-
τῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύ-
λιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ
ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐ-
δέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ,
καὶ σάββατον ἐπέφωσκε.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ καὶ
γυναῖκες, αἰτινες ἦσαν συνεληλυ-
θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεά-
σαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ.

56 Ἐπιστρέψασαι δὲ ἡτοιμά-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν
σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐν-
τολήν.

Κεφ. κδ.' 24.

1 **Τ**ῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων,
ἔθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ
τὸ μνήμα, φέρουσαι ἅ ἡτοιμάσαν
ἀρώματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

2 Εὔρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυ-
λισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου,

3 Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὔρον τὸ
σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσ-
θαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ,

sua ipsorum pectora, revertē
bantur.

49 Stabant autem omnes no-
ti ejus à longe, et mulieres con-
sequutæ eum à Galilæa viden-
tes hæc.

50 Et ecce vir nomine Jo-
seph consiliarius existens, vir
bonus, et justus :

51 Hic non erat suffragatus
consilio et actioni eorum, ab
Arimathæa civitate Judæorum,
qui expectabat et ipse regnum
Dei.

52 Hic accedens Pilato, pe-
tiit corpus Jesu.

53 Et detrahens ipsum, in-
volvīt id sindone, et posuit id
in monumento exciso, ubi non
erat nondum quisquam posi-
tus.

54 Et dies erat parasceve,
et sabbatum illucescebat.

55 Subsequentæ autem mu-
lieres, quæ fuerant venientes
cum eo de Galilæa, viderunt
monumentum et ut positum
erat corpus ejus.

56 Reversæ autem parave-
runt aromata et unguenta : et
quidem sabbato quieverunt se-
cundum mandatum.

CAPUT XXIV.

1 **A**T una sabbatorum dilu-
culo profundo venerunt
ad monumentum, portantes
quæ paraverant aromata, et
quædam cum eis.

2 Invenērunt autem lapidem
revolutum à monumento.

3 Et ingressæ non invene-
runt corpus Domini Jesu.

4 Et factum est dum dubita-
rent de isto, et ecce duo viri

δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις.

5 Ἐμφοβῶν δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 Λέγων· ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς

adstiterunt eis in vestibus fulgentibus.

5 Timentibus autem factis illis, et inclinantibus vultum in terram, dixerunt ad illas : Quid quæritis viventem cum mortuis ?

6 Non est hic, sed surrexit : recordamini ut loquutus est vobis, adhuc existens in Galilæa,

7 Dicens : Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et tertiâ die resurgere.

8 Et recordatæ sunt verborum ejus.

9 Et reversæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia undecim et omnibus cæteris.

10 Erat autem Magdalene Maria, et Joanna, et Maria Jacobi, et cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc.

11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba eorum, et non crediderunt illis.

12 At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, et procumbens videt linteamina posita sola : et abiit, apud se mirans factum.

13 Et ecce duo ex illis erant euntes in ipsa die in vicum distantem stadia sexaginta ab Hierusalem, cui nomen Emmaus.

14 Et ipsi loquebantur ad invicem de omnibus eventis his.

15 Et factum est dum colloquerentur ipsi et conquirent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρα-
τοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν.

17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· τίνες
οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε
πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ
ἐστὲ σκυθρωποὶ ;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἰς ᾧ ὄνομα
Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ
μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ
οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις ;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα ;
Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ
τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ
προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λό-
γῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
τοῦ λαοῦ·

20 Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν
εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτρωῦσθαι
τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι
τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ
ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι
ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον,

23 Καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα
αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὄπτα-
σίαν ἀγγέλων ἐωρακέναι, οἱ λέγου-
σιν αὐτὸν ζῆν.

24 Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν
ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον
οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον,
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς·
ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλη-
σαν οἱ προφῆται.

26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν
αὐτοῦ ;

16 At oculi illorum teneban-
tur ut non agnoscerent eum.

17 Ait autem ad illos : Qui
sermone hi, quos confertis ad
invicem ambulantes, et estis
tristes ?

18 Respondens autem unus,
cui nomen Cleopas, dixit ad
eum : Tu solus peregrinaris in
Hierusalem, et non cognovisti
facta in illa in diebus his ?

19 Et dixit ei : Quæ ? Illi
autem dixerunt ei : Quæ de
Jesu Nazareno, qui fuit vir
Propheta, potens in opere et
sermone coram Deo et omni
populo.

20 Quomodoque tradiderunt
eum summi sacerdotes, et prin-
cipes nostri in damnationem
mortis, et cruci affixerunt eum.

21 Nos autem sperabamus,
quia ipse esset futurus redi-
mere Israël : sed et cum omni-
bus his, tertiam hanc diem agit
hodie, ex quo hæc facta sunt.

22 Sed et mulieres quædam
ex nobis terruerunt nos, factæ
antelucanæ ad monumentum :

23 Et non inventes cor-
pus ejus, venerunt, dicentes et
visionem angelorum vidisse,
qui dicunt eum vivere.

24 Et abierunt quidam eo-
rum qui cum nobis ad monu-
mentum, et invenerunt ita sicut
et mulieres dixerunt : ipsum
vero non viderunt.

25 Et ipse dixit ad eos : O
stulti et tardi corde ad creden-
dum omnibus quæ loquuti sunt
Prophetæ.

26 Nonne hæc oportuit pati
Christum, et intrare in gloriam
suam ?

27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὔρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 Λέγοντας· ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤρθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.

37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

27 Et incipiens à Mose, et ab omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de seipso.

28 Et appropinquaverunt ad vicum quo ibant, et ipse se finxit longius ire.

29 Et coëgerunt illum, dicentes : Mane nobiscum, quoniam ad vesperam est, et inclinavit dies. Et intravit ad manendum cum illis.

30 Et factum est cum dis-cumberet cum eis, accipiens panem benedixit, et frangens porrigebat illis.

31 Eorum autem aperti sunt oculi, et cognoverunt eum : et ipse non apparens factus est ab eis.

32 Et dixerunt ad invicem : Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, ut loquebatur nobis in via, et ut aperiebat nobis scripturas ?

33 Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Hierusalem, et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis,

34 Dicentes, surrexit Dominus vere, et visus est Simoni.

35 Et ipsi enarrabant quæ in via, et quomodo agnitus est eis in fractione panis.

36 Hæc autem ipsis loquentibus, et ipse Jesus stetit in medio eorum, et dicit eis : Pax vobis.

37 Conturbati vero et conterriti facti, existimabant spiritum videre.

38 Et dixit eis : Quid turbati estis, et quare cogitationes ascendunt in cordibus vestris ?

39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπισθοῦ μέρους, καὶ ἀπὸ μελισσῶν κηρίον.

43 Καὶ λαθῶν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ἂν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄρεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ.

48 Ὑμεῖς δὲ ἐστε μάρτυρες τούτων.

49 Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἕξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.

39 Videte manus meas, et pedes meos: quia ipse ego sum: palpate me, et videte. quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habentem.

40 Et hoc dicens ostendit eis manus et pedes.

41 Adhuc autem non credentibus illis præ gaudio, et mirantibus, dixit eis: Habetis aliquid esculentum hic?

42 Illi autem obtulerunt ei piscis assi partem, et de apiariorum favo.

43 Et sumens coram eis edit.

44 Dixit autem eis: Hæc verba quæ loquutus sum ad vos adhuc existens vobiscum, quoniam oportet impleri omnia scripta in lege Moysis, et Prophetis, et Psalmis de me.

45 Tunc aperuit ipsorum sensum, ad intelligendum scripturas.

46 Et dixit eis: Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat pati Christum, et resurgere à mortuis tertia die.

47 Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes. incipientem ab Hierosolyma.

48 Vos autem estis testes horum.

49 Et ecce ego mitto promissum Patris mei in vos. Vos autem sedete in civitate Hierusalem, quoadusque induamini virtutem ex alto.

50 Eduxit autem eos foras usque in Bethaniam, et sustolens manus suas, benedixit eis

51 Καὶ ἔγενετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοῦς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφῆρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

53 Καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀμήν.

51 Et factum est dum bene diceret illis, disjunctus est ab eis, et sursum ferebatur in cælum.

52 Et ipsi adorantes eum, regressi sunt in Hierusalem, cum gaudio magno.

53 Et erant semper in templo, laudantes et benedicentes Deum. Amen.

ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Ε**Ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.

2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν.

4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.

5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννης.

7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ

EUANGELIUM

SECUNDUM

JOANNE M.

CAPUT I.

1 **I**N principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

2 Hoc erat in principio apud Deum.

3 Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est neque unum, quod factum est.

4 In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

5 Et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt.

6 Fuit homo missus à Deo, nomen ei Joannes.

7 Hic venit in testimonium, ut testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum.

8 Non erat ille lux, sed ut testaretur de lumine.

9 Erat lux vera, quæ illu-

φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

13 Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρῶς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὑπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρόωτός μου ἦν.

16 Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος·

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτι ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερουσαλὴμων ἱερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· σὺ τίς εἶ;

20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός.

21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· τί εἶν; Ἠλίας εἶ σὺ; Καὶ λέγει· οὐκ

minat omnem hominem vententem in mundum.

10 In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.

11 In propria venit, et proprii eum non receperunt.

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, credentibus in nomine ejus.

13 Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

14 Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ et veritatis.

15 Joannes testatur de ipso, et clamavit, dicens: Hic erat quem dixi: Post me veniens, ante me factus est: quia prior me erat.

16 Et ex plenitudine ejus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.

17 Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est.

18 Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius existens in sinu Patris, ipse enarravit.

19 Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ex Hierosolymis sacerdotes et Levitas, ut interrogarent eum, Tu quis es?

20 Et confessus est, et non negavit: et confessus est: non sum ego Christus.

21 Et interrogaverunt eum, Quid ergo? Elias es tu? Et

εἰμί· ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· οὐ.

22 Εἶπον οὖν αὐτῶ· τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

23 Ἐφη· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

24 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι, ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῶ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

27 Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμί ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

28 Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· ἶδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρότερός μου ἦν·

31 Κεῖ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέρην ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

dicit : Non sum. Propheta es tu? Et respondit : Non.

22 Dixerunt ergo ei : Quis es, ut responsum demus mittentibus nos? Quid dicis de teipso?

23 Ait : Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias propheta.

24 Et missi erant ex Pharisæis.

25 Et interrogaverunt eum, et dixerunt ei : Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?

26 Respondit eis Joannes, dicens : Ego baptizo in aqua : medius autem vestrum stetit quem vos non nostis.

27 Ipse est ille post me venturus, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.

28 Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.

29 Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, et ait : Ecce agnus Dei, tollens peccatum mundi.

30 Hic est de quo ego dixi : Post me venit vir, qui ante me factus est : quia prior me erat.

31 Et ego non sciebam eum : sed ut manifestetur Israël, propter hoc veni ego in aqua baptizans.

32 Et testatus est Joannes, dicens : vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cælo, et mansit super eum.

33 Καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἰπέμφας με βαπτίζεῖν ἐν ὕδατι, ἰκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

34 Καὶ γὰρ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι ἕτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ δεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον, διδάσκαλε, ποῦ μένεις;

40 Λέγει αὐτοῖς· ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

41 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

42 Εὗρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὗρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, ὁ Χριστός.

43 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰη-

33 Et ego non sciebam eum, sed mittens me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est baptizans in Spiritu sancto.

34 Et ego vidi, et testatus sum quia hic est Filius Dei.

35 Postridie iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo.

36 Et respiciens Jesum ambulantem, dicit: Ecce agnus Dei.

37 Et audierunt eum duo discipuli loquentem, et sequuti sunt Jesum.

38 Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes, dicit eis:

39 Quid quæritis? Illi autem dixerunt ei: Rabbi, quod dicitur interpretatum, Magister, ubi manes?

40 Dicit eis: venite et videte. venerunt et viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima.

41 Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus audientibus à Joanne, et sequentibus eum.

42 Invenit hic primus fratrem proprium Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam, quod est interpretatum Christus.

43 Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus dixit: Tu es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus.

44 Postridie voluit exire in

σοὺς ἐξελεθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὗρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι.

45 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

46 Εὗρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὗρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· ἔρχου καὶ ἴδε.

48 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἰδέν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.

50 Ἀπεκρίθη Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τῆ Θεοῦ· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆ Ἰσραήλ.

51 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει.

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτη γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

Galilæam, et invenit Philippum, et dicit ei Jesus: Sequere me.

45 Erat autem Philippus à Bethsaida, ex civitate Andræ et Petri.

46 Invenit Philippus Nathanaëlem, et dicit ei: Quem scripsit Moses in lege, et Prophetæ, invenimus Jesum filium Joseph illum à Nazaret.

47 Et dixit ei Nathanaël: Ex Nazaret potest aliquid bonum esse? Dicit ei Philippus: Veni, et vide.

48 Vidit Jesus Nathanaëlem venientem ad se, et dicit de eo: Ecce vere Israëlita, in quo dolus non est.

49 Dicit ei Nathanaël: Unde me nosti? Respondit Jesus, et dixit ei: Ante quam Philippum vocares, existentem sub ficu, vidi te.

50 Respondit Nathanaël, et ait ei: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es rex Israël.

51 Respondit Jesus et dixit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis? majora his videbis.

52 Et dicit ei: Amen, amen dico vobis: Amodo videbitis cælum apertum, et angelos Dei ascendentes et descendentes supra filium hominis.

CAPUT II

1 **ET** die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: et erat mater Jesu ibi.

2 Vocatus est autem et Jesus et discipuli ejus ad nuptias.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· τί ἐμοὶ καὶ σοι, γύναι; οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου.

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· ὁ, τι ἂν λέγη ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ, κείμεναι, κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγένευσαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

8 Καὶ λέγει αὐτοῖς· ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πῶθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠγνῆκότες τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος,

10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

11 Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

14 Καὶ εὑρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦς

3 Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4 Dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi mulier? nondum venit hora mea.

5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6 Erant autem ibi hydriæ lapideæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas duas vel tres.

7 Dicit eis Jesus: Implete hydrias aquâ: et impleverunt eas usque ad summum.

8 Et dicit eis: Haurite nunc, et ferte architriclino· et tulerunt.

9 Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset· at ministri sciebant qui aquam hauserant: vocat sponsum architriclinus,

10 Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et quum inebriati fuerint, tunc minus: tu servasti bonum vinum usque jam.

11 Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, et manifestavit gloriam suam: et crediderunt in eum discipuli ejus.

12 Post hoc descendit in Capernaum, ipse et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus, et ibi manserunt non multis diebus.

13 Et prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Hierosolymam Jesus.

14 Et invenit in templo ven-

πωλοῦντας βίας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστάς καθημένους.

15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βίας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

16 Καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου.

17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· “Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγει αἰμαί με.”

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

20 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντα·

25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου·

dentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15 Et faciens flagellum ex funiculis, omnes ejecit ex templo, et oves et boves: et numulariorum effudit monetam, et mensas subvertit.

16 Et columbas vendentibus dixit: Auferte ista hinc: ne facite donum patris mei domum mercatus.

17 Recordati sunt vero discipuli ejus, quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

18 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis?

19 Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.

20 Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?

21 Ille autem dicebat de templo corporis sui.

22 Quum ergo resurrexisset à mortuis, recordati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat eis: et crediderunt scripturæ, et sermoni, quem dixit Jesus.

23 Quum autem esset in Hierosolymis in Pascha in festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes ejus signa quæ faciebat.

24 Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, quia nosset omnes.

25 Et quia non opus haberet, ut quis testaretur de homi-

αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ἦ**Ν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φα-
ρισαίων, Νικόδημος ὄνομα
αὐτοῦ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων.

2 Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν
νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί,
οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας δι-
δάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ
σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς,
ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Ἀμήν, ἀμήν λέγω σοι,
ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύ-
ναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδη-
μος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεν-
νηθῆναι γέροντων ὢν; μὴ δύναται εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύ-
τερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι;

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν,
ἀμήν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ
ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύνα-
ται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρ-
κὸς, σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεγεννημέ-
νον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι·
Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ,
καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ'
οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννη-
μένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ
εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα
γενέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος
τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσ-
κεις;

11 Ἀμήν, ἀμήν λέγω σοι, ὅτι ὁ

ne : ipse enim sciebat quid es
set in homine.

CAPUT III.

1 **E** RAT autem homo ex
Pharisæis, Nicodemus
nomen ei, princeps Judæorum.

2 Hic venit ad Jesum nocte,
et dixit ei : Rabbi, scimus quia
à Deo venisti Magister : nemo
enim hæc signa potest facere,
quæ tu facis, si non fuerit Deus
cum eo.

3 Respondit Jesus, et dixit
ei : Amen, amen dico tibi, si
non quis natus fuerit rursum,
non potest videre regnum Dei.

4 Dicit ad eum Nicodemus :
Quomodo potest homo renasci
senex existens ? num potest in
ventrem matris suæ secundò
introire, et renasci ?

5 Respondit Jesus : Amen,
amen dico tibi, si non quis natus
fuerit ex aqua et spiritu, non
potest introire in regnum Dei.

6 Natum ex carne, caro est :
et natum ex spiritu, spiritus
est.

7 Non mireris quia dixi tibi :
Oportet vos nasci rursum.

8 Spiritus ubi vult spirat, et
vocem ejus audis, sed non nosti
unde veniat, et quo vadat : sic
est omnis natus ex spiritu.

9 Respondit Nicodemus, et
dixit ei : Quomodo possunt
hæc fieri ?

10 Respondit Jesus, et dixit
ei : Tu es Magister Israël, et
hæc non nosis ?

11 Amen, amen dico tibi,

οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς, εἰάν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε ;

13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὑψώσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

15 Ἴνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

19 Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰη-

quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis.

12 Si terrena dixi vobis, et non creditis : quomodo, si dixerero vobis cælestia, credetis ?

13 Et nemo ascendit in cælum, si non ille ex cælo descendens, filius hominis existens in cælo.

14 Et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis :

15 Ut omnis credens in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

16 Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis credens in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.

17 Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut iudicet mundum : sed ut salvetur mundus per ipsum.

18 Credens in eum, non iudicatur : qui autem non credit, jam iudicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei.

19 Hoc autem est iudicium, quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem : erant enim mala eorum opera.

20 Omnis enim mala agens, odit lucem : et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.

21 At faciens veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta.

22 Post hæc venit Jesus et

τοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Ἀινῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παροερίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὐπω γὰρ ἦν βεβημένος ἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν· ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἀνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί,

32 Καὶ ὃ εἶδεν καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

discipuli ejus in Judæam terram : et illic morabatur cum eis, et baptizabat.

23 Erat autem et Joannes baptizans in Ænon juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic : et veniebant, et baptizabantur.

24 Nondum enim erat missus in carcerem Joannes.

25 Facta est ergo quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis de purificatione.

26 Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei : Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testatus es, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.

27 Respondit Joannes, et dixit : Non potest homo accipere quicquam, si non fuerit datum ei de cælo.

28 Ipsi vos mihi testamini, quod dixerim : Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.

29 Habens sponsam, sponsus est : at amicus sponsi stans et audiens eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. hoc ergo gaudium meum impletum est.

30 Illum oportet crescere, me autem minui.

31 Superne veniens super omnes est : existens de terra, de terra est, et de terra loquitur : de cælo veniens, super omnes est.

32 Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium ejus nemo accipit.

33 Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

34 Ὁ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ω**Σ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης·

2 Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ εβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

3 Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

5 Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὥσει ἕκτη·

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σύ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖς αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις.

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν

34 Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur : non enim ex mensura dat Deus spiritum.

35 Pater diligit filium, et omnia dedit in manu ejus.

36 Credens in filium, habet vitam æternam : at non credens filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super ipsum.

CAPUT IV.

1 **U**T ergo cognovit Dominus quia audierunt Pharisæi quod Jesus plures discipulos facit et baptizat quam Johannes :

2 Quamquam Jesus ipse non baptizaret, sed discipuli ejus.

3 Reliquit Judæam, et abiit iterum in Galilæam.

4 Oportebat autem eum transire per Samariam.

5 Venit ergo in civitatem Samariæ, dictam Sichar, juxta prædium quod dedit Jacob Joseph filio suo.

6 Erat autem ibi fons Jacob. ergo Jesus fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. hora erat quasi sexta.

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. dicit ei Jesus : Da mihi bibere.

8 Nam discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos emerent.

9 Dicit ergo ei mulier illa Samaritana : Quomodo tu Judæus existens à me bibere possis, existente muliere Samaritana? non enim cõtuntur Judæi Samaritanis.

10 Respondit Jesus, et dixit

αὐτῆ· Εἰ ἦδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πῶθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ;

12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ ;

13 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῆ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν.

14 Ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγή ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπάγε, πρῶνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθέ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνή, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω·

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστὶ σου ἀνὴρ, τοῦτο ἀληθῆς εἶρηκας.

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερουσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα,

ei : Si scires donum Dei, et quis est dicens tibi : Da mihi bibere, tu utique petisses illum, et dedisset utique tibi aquam vivam.

11 Dicit ei mulier : Domine, neque haustorium habes, et puteus est profundus : unde ergo habes aquam vivam ?

12 Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit, et filii ejus, et pecora ejus ?

13 Respondit Jesus, et dixit ei : Omnis bibens ex aqua hac, sitiet iterum.

14 Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

15 Dicit ad eum mulier . Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.

16 Dicit ei Jesus : Vade, voca virum tuum, et veni huc.

17 Respondit mulier, et dixit : Non habeo virum. dixit ei Jesus : Pulchre dixisti, virum non habeo.

18 Quinque enim viros habuisti : et nunc quem habes, non est tuus vir : hæc vere dixisti.

19 Dicit ei mulier : Domine, video quia propheta es tu.

20 Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis, quia in Hierosolymis est locus ubi oportet adorare.

21 Dicit ei Jesus : Mulier, crede mihi, quia venit hora

ὅτε ἔτε ἐν τῷ ὄρει τῷ τῆς, ἔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἄλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατήρ τοιοῦτος ζητεῖ τοὺς προσκυνούσας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούσας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις·

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

30 Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέγοντες· Ῥαββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem.

22 Vos adoratis quod non nostris: nos adoramus quod scimus: quia salus ex Judæis est.

23 Sed venit hora et nunc est; quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate: etenim Pater tales quærit adorantes eum.

24 Spiritus Deus, et adorantes eum in spiritu et veritate oportet adorare.

25 Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, dictus Christus: quum venerit ille, annunciabit nobis omnia.

26 Dicit ei Jesus: Ego sum loquens tibi.

27 Et super hoc venerunt discipuli ejus, et mirabantur quia cum muliere loquebatur; nemo tamen dixit: Quid quæris? aut quid loqueris cum ea?

28 Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dicit hominibus:

29 Venite, videte hominem qui dixit mihi omnia quæcumque feci: numquid ipse est Christus?

30 Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum.

31 Interim vero rogabant eum discipuli ejus, dicentes: Rabbi, manduca.

32 Ille autem dixit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos non nostris.

33 Dicebant ergo discipuli ad invicem: Num aliquis attulit ei manducare?

34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρώμα ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη.

36 Καὶ ὁ θερίζων, μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναίκος, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐχ ἔτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκίαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γα-

34 Dicit eis Jesus : Meus cibus est, ut faciam voluntatem mittentis me, et perficiam ejus opus :

35 Nonne vos dicitis, adhuc quadrimestre est, et messis venit? Ecce dico vobis, Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt ad messem jam.

36 Et metens mercedem accipit, et congregat fructum in vitam æternam, ut et seminans simul gaudeat, et metens.

37 In hoc enim verbum est verum, Quia alius est seminans, et alius metens.

38 Ego misi vos metere quod non vos laborastis : alii laboraverunt, et vos in laborem eorum introistis.

39 Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testantis : Quia dixit mihi omnia quæcunque feci.

40 Quum ergo venissent ad illum Samaritani, rogaverunt eum manere apud eos : et mansit ibi duos dies.

41 Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus.

42 Et mulieri dicebant : non amplius propter tuam loquelam credimus : ipsi enim audivimus, et scimus quia hic est vere salvator mundi Christus.

43 Post duos autem dies exiit inde, et abiit in Galilæam

44 Ipse enim Jesus testatus est, quia propheta in propria patria honorem non habet.

45 Quum ergo venisset in

λιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλι-
λαῖοι, πάντα ἑωρακότες, ἃ ἐποίησεν
ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν
εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου
ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον· Καὶ ἦν τις
βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Κα-
περναούμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς
ἔκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάση-
ται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ
ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς
αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα
ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλι-
κός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθα-
νεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πο-
ρεύου, ὁ υἱὸς σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευ-
σεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνον-
τος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν
αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες·
Ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.

52 Ἐπίθετο οὖν παρ' αὐτῶν
τὴν ὥραν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχε·
καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἐβ-
δόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἐγνώ οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· ὅτι ὁ υἱὸς σου ζῇ, καὶ ἐπίσ-
τευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 Τοῦτο πάλιν δευτέρου ση-
μεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ
τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Κεφ. ε. 5.

1 **Μ**Ετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν
Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Galilæam, exceperunt eum Ga-
lilæi, omnia intuiti quæ fecerat
in Hierosolymis in festo : et
ipsi enim venerant ad festum.

46 Venit ergo Jesus iterum
in Cana Galilææ, ubi fecit
aquam vinum. Et erat quidam
regulus, cujus filius infirmaba-
tur in Capernaum.

47 Hic audiens quia Jesus
venit ex Judæa in Galilæam,
abiit ad eum, et rogabat eum,
ut descenderet, et sanaret ip-
sius filium : futurus erat enim
mori.

48 Dixit ergo Jesus ad eum :
Si non signa et prodigia viderit-
is, non credetis.

49 Dicit ad eum regulus :
Domine, descende antequam
moriatur puer meus.

50 Dicit ei Jesus : Vade,
filius tuus vivit. et creditit ho-
mo sermoni, quem dixit ei Je-
sus : et ibat.

51 Jam autem eo descen-
dente, servi ejus occurrerunt
ei, et nuntiaverunt, dicentes .
puer tuus vivit.

52 Interrogabat ergo ab eis
horam in qua melius habuerit :
et dixerunt ei : heri hora sep-
tima reliquit eum febris.

53 Cognovit ergo pater quia
illa hora, in qua dixit ei Jesus,
filius tuus vivit. et creditit
ipse et domus ejus tota.

54 Hoc iterum secundum
signum fecit Jesus veniens ex
Judæa in Galilæam.

CAPUT V.

1 **P**OST hæc erat festum
Judæorum, et ascendit
Jesus in Hierosolymam.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγόμενη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα·

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πληθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τῆ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν παραχρῆν τοῦ ὕδατος, ὑγιῆς ἐγένετο, ᾧ ὀνόματι κατεῖχετο νοσήματι.

5 Ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι;

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν παραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράβατόν σου, καὶ περιπάτει.

9 Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἤρε τὸν κράβατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει· ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ πεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἄραι τὸν κράβατον.

11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκείνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράβατόν σου, καὶ περιπάτει.

12 Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοὶ Ἄρον τὸν κράβατόν σου, καὶ περιπάτει;

2 Est autem in Hierosolymis super Probatica piscina cognominata Hebraice Bethesda, quinque porticus habens.

3 In his jacebat multitudo multa languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.

4 Angelus enim secundum tempus descendebat in piscinam, et turbabat aquam: igitur primus descendens post motionem aquæ, sanus fiebat, quo tandem detinebatur morbo.

5 Erat autem quidam homo ibi triginta octo annos habens in infirmitate.

6 Hunc videns Jesus jacentem, et cognoscens quia multum jam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri?

7 Respondit ei languidus Domine, hominem non habeo, ut quum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam: dum autem venio ego, alius ante me descendit.

8 Dicit ei Jesus: Surge, tolle grabatum tuum, et ambula.

9 Et statim factus est sanus ille homo: et sustulit grabatum suum, et ambulabat. erat autem sabbatum in illo die.

10 Dicebant ergo Judæi curato: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum.

11 Respondit eis: Faciens me sanum, ille mihi dixit· Tolle grabatum tuum, et ambula.

12 Interrogaverunt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum et ambula?

13 Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἔστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ἥντος ἐν τῷ τόπῳ.

14 Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μη χειρὸν τί σοι γένηται.

15 Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἔστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

16 Καὶ δια τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὼ ἐργάζομαι.

18 Διὰ τῆτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

20 Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

21 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὕς θέλει ζωοποιεῖ.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν ἔδωκε τῷ υἱῷ·

23 Ἴνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα, ὁ μὴ

13 At sanatus non sciebat quis esset : nam Jesus declinavit turba existente in loco.

14 Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi : Ecce sanus factus es : ne amplius pecca, ut non deterius aliquid tibi fiat.

15 Abiit ille homo, et nuntiavit Judæis, Quia Jesus esset qui fecisset eum sanum.

16 Et propter hoc persequebantur Jesum Judæi, et quærebant eum occidere, quia hæc faciebat in sabbato.

17 At Jesus respondit eis . Pater meus usque modo operatur, et ego operor.

18 Propter hoc ergo magis quærebant eum Judæi interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem proprium dicebat Deum, æqualem seipsum faciens Deo.

19 Respondit itaque Jesus, et dixit illis : Amen, amen dico vobis, non potest filius facere à seipso quicquam, si non quod viderit patrem facientem : quæcunque enim ille fecerit, hæc et filius similiter facit.

20 Nam pater diligit filium, et omnia demonstrat ei quæ ipse facit, et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

21 Sicut enim pater suscitavit mortuos, et vivificat, sic et filius quos vult vivificat.

22 Neque enim pater judicat quenquam, sed iudicium omne dedit filio.

23 Ut omnes honorificent filium sicut honorificant pa-

τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα
τὸν πέμφαντα αὐτόν

24 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πισ-
τεύων τῷ πέμφαντί με, ἔχει ζωὴν
αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται,
ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου
εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσονται.

26 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει
ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ
τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,

27 Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου
ἐστί.

28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς
μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς
αὐτοῦ,

29 Καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ
ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν
ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες,
εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ'
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω·
καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι
οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμφαντός με πα-
τρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν
ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν
περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής
ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ
ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλακατε πρὸς
Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀλη-
θείᾳ·

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου

trem. Non honorificans fili-
um, non honorificat patrem
mittentem illum.

24 Amen, amen dico vobis,
quia verbum meum audiens, et
credens mittenti me, habet vi-
tam æternam : et in iudicium
non venit, sed transivit ex
morte in vitam.

25 Amen, amen dico vobis,
quia venit hora, et nunc est,
quando mortui audient vocem
Filii Dei, et audientes vivent.

26 Sicut enim pater habet
vitam in semetipso, sic dedit et
filio vitam habere in semetipso.

27 Et potestatem dedit ei
etiam iudicium facere, quia
filius hominis est.

28 Ne miramini hoc, quia
venit hora, in qua omnes, qui
in monumentis, audient vocem
ejus.

29 Et procedent qui bona
fecerunt, in resurrectionem
vitæ : qui vero mala fecerunt,
in resurrectionem iudicii.

30 Non possum ego facere
à meipso quicquam : sicut au-
dio, iudico, et iudicium meum
justum est : quia non quæro
voluntatem meam, sed volun-
tatem mittentis me Patris.

31 Si ego testor de meipso,
testimonium meum non est ve-
rum.

32 Alius est testans de me
et scio quia verum est testimo-
nium, quod testatur de me.

33 Vos misistis ad Joannem
et testatus est veritati.

34 Ego autem non ab homi

τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπέστλακε·

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε·

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλείπισατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ,

ne testimonium accipio : sed hæc dico, ut vos servemini.

35 Ille erat lucerna ardens, et lucens : Vos autem voluistis exultare ad horam in luce ejus.

36 Ego autem habeo testimonium majus Joanne : nam opera quæ dedit mihi pater, ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio, testantur de me quia pater me misit.

37 Et mittens me pater, ipse testatus est de me : neque vocem ejus audistis unquam, neque speciem ejus vidistis :

38 Et verbum ejus non habetis manens in vobis : quia quem misit ille, huic vos non creditis.

39 Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, et illæ sunt testantes de me.

40 Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis.

41 Gloriam ab hominibus non accipio.

42 Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis ipsis.

43 Ego veni in nomine patris mei, et non accipitis me : si alius venerit in nomine proprio, illum accipietis.

44 Quomodo potestis vos credere, gloriam ab invicem accipientes, et gloriam quæ à solo Deo non quæritis ?

45 Ne putate quia ego accusabo vos apud Patrem : est accusans vos Moses, in quo vos speratis.

46 Si enim crederetis Mosi,

ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκεῖνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε ;

Κεφ. 6. 6.

1 **Μ**ετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος·

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πίθην ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν ἔσται ;

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.

7 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἄρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν βραχὺ τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·

9 Ἔστι παιδάριον ἔν ᾧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ποίησατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 Ἐλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη-

crederetis utique mihi : de enim me ille scripsit.

47 Si autem illius literis non creditis, quomodo meis verbis credetis ?

CAPUT VI.

1 **P**OST hæc abiit Jesus trans mare Galilææ Tiberiadiis.

2 Et sequebatur eum turba multa, quia videbant ejus signa quæ faciebat super infirmis.

3 Adscendit autem in montem Jesus, et ibi sedebat cum discipulis suis.

4 Erat autem proximum Pascha, festum Judæorum.

5 Attollens ergo Jesus oculos, et intuitus quia multa turba venit ad eum, dicit ad Philippum : Unde ememus panes, ut manducent hi ?

6 Hoc autem dicebat tentans eum : ipse enim sciebat quid futurus esset facere

7 Respondit ei Philippus : Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque eorum modicum quid accipiat.

8 Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri :

9 Est puerulus unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, et duos pisciculos : sed hæc quid sunt inter tot ?

10 Dicit autem Jesus : Facite homines discumbere. erat autem fœnum multum in loco : discubuerunt ergo viri numero quasi quinque millia.

11 Accepit autem panes Je-

σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀφάρων ὅσον ἤθελον.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται.

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὃ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν·

17 Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναοῦμ· καὶ σκοτία ἤδη ἐγγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς·

18 Ἡ τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο.

19 Ἐλληλοκότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τῶν πλοίων γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπήγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὃ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι

sus, et gratias agens distribuit discipulis, at discipuli discumbentibus : similiter et ex pisciculis quantum volebant.

12 Ut autem impleti sunt, dicit discipulis suis : Colligite superabundantia fragmenta, ut non quid pereat.

13 Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt comedentibus.

14 Illi ergo homines videntes quod fecerat signum Jesus, dicebant : hic est verè Propheta venturus in mundum.

15 Jesus ergo cognoscens quod futuri essent venire, et rapere eum, ut facerent eum regem, recessit iterum in montem ipse solus.

16 Ut autem serum factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.

17 Et ascendentes in navim, venerunt trans mare in Capernaum, et tenebræ jam factæ erant, et non venerat ad eos Jesus.

18 Et mare, vento magno flante, exurgebat.

19 Provecti ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Jesum ambulans supra mare, et prope navem factum ; et timuerunt.

20 Ille autem dicit eis · Ego sum, ne timete.

21 Voluerunt ergo accipere eum in navim, et statim navis facta est ad terram in quam ibant.

22 Postridie turba constituta trans mare, videns quia na-

πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἔν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·

23 Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου.

24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν·

25 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.

27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν ἐρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν· Τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστι γεγραμμένον· “Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.”

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·

vicula alia non erat ibi, si non una illa in quam intrarant discipuli ejus, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in naviculam, sed soli discipuli ejus abiissent :

23 Aliæ vero supervenerunt naves à Tiberiade juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino.

24 Quum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt ipsi in naviculas, et venerunt in Capernaum, quærentes Jesum.

25 Et invenientes eum trans mare, dixerunt ei : Rabbi, quando huc factus es ?

26 Respondit eis Jesus, et dixit : Amen, amen dicó vobis, Quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.

27 Operamini non cibum pereuntem, sed cibum manentem in vitam æternam, quem filius hominis vobis dabit : hunc enim pater signavit, Deus.

28 Dixerunt ergo ad eum : Quid faciamus, ut operemur opera Dei ?

29 Respondit Jesus et dixit eis : Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

30 Dixerunt ergo ei : Quod ergo facis tu signum, ut videamus et credamus tibi ? quid operaris ?

31 Patres nostri manna manducaverunt in deserto, sicut est scriptum : Panem ex cælo dedit eis manducare.

32 Dixit ergo eis Jesus

Ἄμην, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν·

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστίν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

36 Ἄλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω·

38 Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἔξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

40 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὕτως ἐστὶν Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὕτως· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ

Amen, amen dico vobis, non Moses dedit vobis panem de cælo : sed pater meus dat vobis panem de cælo verum.

33 Nam panis Dei est ille descendens de cælo, et vitam dans mundo.

34 Dixerunt ergo ad eum, Domine, semper da nobis panem hunc.

35 Dixit autem eis Jesus : Ego sum panis vitæ : veniens ad me, non esuriet : et credens in me, non sitiet unquam.

36 Sed dixi vobis, quia et vidistis me, et non creditis.

37 Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet : et venientem ad me non ejectionem foras.

38 Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem mittentis me.

39 Hæc autem est voluntas mittentis me Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo : sed resuscitabo illud in novissimo die.

40 Hæc autem est voluntas mittentis me, ut omnis videns Filium, et credens in eum, habeat vitam æternam : et resuscitabo eum ego novissimo die.

41 Murmurabant ergo Judæi de illo, quia dixisset : Ego sum panis descendens de cælo.

42 Et dicebant : Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem ? quomodo ergo dicit hic quia de cælo descendi ?

43 Respondit ergo Jesus, et

εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, εἰ μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, ἐλκύσῃ αὐτὸν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφηταῖς· “Καὶ ἔσονται πάντες διδασκοὶ τοῦ Θεοῦ.” Πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· εἰ μὴ τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν

dixit eis : Ne murmurate alii cum aliis.

44 Nemo potest venire ad me, si non Pater mittens me, traxerit eum : et ego resuscitabo eum novissimo die.

45 Est scriptum in Prophetis : Et erunt omnes docibiles Dei : omnis igitur audiens à Patre, et discens, venit ad me.

46 Non quia Patrem quisquam vidit, si non existens à Deo : hic vidit Patrem.

47 Amen, amen dico vobis, Credens in me, habet vitam æternam.

48 Ego sum panis vitæ.

49 Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.

50 Hic est panis de cælo descendens, ut quis ex ipso manducaverit et non moriatur.

51 Ego sum panis vivus, ille de cælo descendens : si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum : et panis autem quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita.

52 Litigabant ergo ad invicem Judæi, dicentes, Quomodo potest hic nobis dare carnem manducare ?

53 Dixit ergo eis Jesus : Amen, amen dico vobis : Si non manducaveritis carnem filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habetis vitam in vobis ipsis.

54 Manducans meam carnem, et bibens meum sangui-

αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ·

55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς
ἐστὶ βρωσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀλη-
θῶς ἐστὶ πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα,
καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ
μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν
πατήρ, καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα·
καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κεῖνος ζήσεται
δι' ἐμέ.

58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον
οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ
ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρ-
τον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ,
διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπον· Σκλη-
ρός ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύνα-
ται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 Ἐιδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ,
ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο
ὑμᾶς σκανδαλίζει;

62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν
τὸ πρότερον.

63 Τὸ πνεῦμά ἐστὶ τὸ ζωοποι-
οῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν· τὰ
ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦ-
μά ἐστι, καὶ ζωὴ ἐστίν·

64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες
οἱ οὐ πιστεύουσιν· ἦδει γὰρ ἐξ ἀρ-
χῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν, οἱ μὴ
πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παρα-
δώσων αὐτόν.

65 Καὶ ἔλεγε· Διὰ τοῦτο εἶρη-
κά ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν
πρὸς με, ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ
ἐκ τοῦ πατρὸς μου.

nem, habet vitam æternam, et
ego resuscitabo eum novissimo
die.

55 Nam caro mea vere est
cibus, et sanguis meus vere est
potus.

56 Manducans meam car-
nem, et bibens meum sangui-
nem, in me manet, et ego in
illo.

57 Sicut misit me vivens
Pater, et ego vivo propter Pa-
trem: et manducans me, et
ipse vivet propter me.

58 Hic est panis de cælo de-
scendens; non sicut manduca-
verunt patres vestri manna, et
mortui sunt. Manducans hunc
panem, vivet in æternum.

59 Hæc dixit in synagoga,
docens in Capernaum.

60 Multi ergo audientes ex
discipulis ejus, dixerunt: Du-
rus est hic sermo: quis potest
eum audire?

61 Sciens autem Jesus in
seipso, quia murmurarent de
hoc discipuli ejus, dixit eis:
Hoc vos scandalizat?

62 Si ergo videritis filium
hominis ascendentem ubi erat
prius?

63 Spiritus est vivificans,
caro non prodest quicquam.
verba, quæ ego loquor vobis,
spiritus sunt, et vita sunt.

64 Sed sunt ex vobis qui-
dam qui non credunt. sciebat
enim ab initio Jesus, qui essent
non credentes, et quis esset
traditurus eum.

65 Et dicebat: propter hoc
dixi vobis, quia nemo potest
venire ad me, si non fuerit da-
tum ei à patre meo

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπήλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

68 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·

69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελέξαμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

Κεφ. ζ'. 7.

1 **Κ**Αὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς·

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρῆρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω ἄρεσστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστιν ἔτοιμος

66 Ex hoc multi abierunt discipulorum ejus retro, et non amplius cum illo ambulabant.

67 Dixit ergo Jesus duodecim: Numquid et vos vultis abire?

68 Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

69 Et nos credidimus et cognovimus, quia tu es Christus, Filius Dei viventis.

70 Respondit eis Jesus· Nonne ego vos duodecim elegi, et ex vobis unus diabolus est?

71 Dicebat autem Judam Simonis Iscariotem: hic enim futurus erat eum tradere, unus existens ex duodecim.

CAPUT VII.

1 **Ε**Τ ambulabat Jesus post hæc in Galilæa: non enim volebat in Judæa ambulare, quia quærebant eum Judæi interficere.

2 Erat autem prope festum Judæorum, Scenopogia.

3 Dixerunt igitur ad eum fratres ejus: Transi hinc, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opera tua quæ facis.

4 Nemo quippe in occulto quid facit, et quærit ipse in manifesto esse. si hæc facis, manifesta te ipsum mundo.

5 Neque enim fratres ejus credebant in eum.

6 Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum adest: at tempus vestrum semper est paratum.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν.

8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πεπλήρωται.

9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος ;

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις, οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρῆρσῖα ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε.

15 Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς ;

16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμῇ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με·

17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἑαυτοῦ λαλῶ.

18 Ὁ ἀπ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶ, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν.

19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νομον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ

7 Non potest mundus odisse vos, me autem odit, quia ego testor de illo, quia opera ejus mala sunt.

8 Vos ascendite ad festum hoc : ego nondum ascendo ad festum istud, quia tempus meum nondum impletum est.

9 Hæc autem dicens eis, mansit in Galilæa.

10 Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto.

11 Ipsi ergo Judæi quærebant eum in festo, et dicebant : Ubi est ille ?

12 Et murmur multus de eo erat in turbis. hi quidem dicebant, Quia bonus est. alii dicebant, Non : sed seducit turbam.

13 Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Judæorum.

14 Jam autem festo median-te, ascendit Jesus in templum, et docebat.

15 Et mirabantur Judæi, dicentes : Quomodo hic literas scit, non doctus ?

16 Respondit ergo eis Jesus, et dixit : Mea doctrina non est mea, sed mittentis me.

17 Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar.

18 Qui à semetipso loquens, gloriam propriam quærit : at quærens gloriam mittentis eum, hic verax est, et injustitia in illo non est.

19 Non Moses dedit vobis legem, et nemo ex vobis facit

τὸν νόμον ; Τί μὲ ζητεῖτε ἀποκτεῖναι ;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σὲ ζητεῖ ἀποκτεῖναι ;

21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι ;

26 Καὶ ἴδε, παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός ;

27 Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 Ἐκραζεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Καμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε·

29 Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, καὶ κείνός με ἀπέστειλεν.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου

legem ? Quid me quæritis interficere ?

20 Respondit turba et dixit : Dæmonium habes : quis te quærit interficere ?

21 Respondit Jesus, et dixit eis : Unum opus feci, et omnes miramini.

22 Propter hoc Moses dedit vobis circumcisionem, non quia ex Mose est, sed ex patribus, et in sabbato circumciditis hominem.

23 Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Mosi, Mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato ?

24 Ne judicate secundum speciem, sed justum judicium judicate.

25 Dicebant ergo quidam ex Hierosolymitanis : Nonne hic est quem quærunť interficere ?

26 Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt : numquid vere cognoverunt principes, quia hic est vere Christus ?

27 Sed hunc scimus unde sit : at Christus quum venerit, nemo scit unde sit.

28 Clamabat ergo in templo docens Jesus, et dicens : Et me scitis, et scitis unde sim : et à meipso non veni, sed est verus mittens me, quem vos non nosťis.

29 Ego scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit.

30 Quærebant ergo eum comprehendere : et nemo immisit in illum manum, quia nondum venerat hora ejus.

31 Multi autem de turba

ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον·
 "Ὅτι ὁ Χριστὸς, ὅταν ἔλθῃ, μή τι
 πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσῃ ὢν
 οὗτος ἐποίησεν ;

32 Ἦκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ
 ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦ-
 τα· καὶ ἀπέστειλαν οἱ φαρισαῖοι
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πι-
 σωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· "Ἐτι
 μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ
 ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἐλθεῖν.

35 Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι πρὸς
 ἑαυτοὺς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύ-
 εσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὕρησομεν αὐ-
 τόν ; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλ-
 λήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ δι-
 δάσκειν τοὺς Ἕλληνας ;

36 Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν
 εἶπε· Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὕρη-
 σετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε ἐλθεῖν ;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ
 μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰσλήκει ὁ Ἰη-
 σοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις
 διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω.

38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
 εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
 λίας αὐτοῦ ῥεῦσουσιν ὕδατος ζῶντος.

39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύ-
 ματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ
 πιστεύοντες εἰς αὐτόν· Οὐπω γὰρ ἦν
 πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω
 ἐδοξάσθη.

40 Πολλοὶ ἔν ἐκ τοῦ ὄχλου
 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗ-
 τὸς ἐστὶν ἀληθῶς ὁ προφήτης·

41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν
 ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ
 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
 ἔρχεται ;

crediderunt in eum, et dice-
 bant : Quia Christus quum ve-
 nerit, numquid plura signa fa-
 ciet his quæ hic fecit ?

32 Audierunt Pharisæi tur-
 bam murmurantem de illo hæc :
 et miserunt Pharisæi et prin-
 cipes Sacerdotum ministros,
 ut apprehenderent eum.

33 Dixit ergo Jesus : Ad-
 huc modicum tempus vobiscum
 sum, et vado ad mittentem me.

34 Quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire.

35 Dixerunt ergo Judæi ad
 semetipsos : Quo hic futurus
 est ire, quia nos non invenie-
 mus eum ? numquid in disper-
 sionem Græcorum futurus est
 ire, et docere Græcos ?

36 Quis est hic sermo quem
 dixit : quæretis me, et non in-
 venietis : et ubi sum ego, vos
 non potestis venire ?

37 In autem novissimo die
 magno festivitatis stabat Jesus,
 et clamabat, dicens : Si quis
 sitit, veniat ad me, et bibat.

38 Credens in me, sicut
 dixit scriptura, flumina de ven-
 tre ejus fluent aquæ vivæ.

39 Hoc autem dixit de spi-
 ritu, quem futuri erant acci-
 pere credentes in eum : non-
 dum enim erat spiritus sanctus,
 quia Jesus nondum erat glori-
 ficatus.

40 Multi ergo ex turba au-
 dientes sermonem, dicebant :
 Hic est vere propheta.

41 Alii dicebant : Hic est
 Christus : alii vero dicebant :
 Num enim ex Galilæa Christus
 venit ?

42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

43 Σχίσμα ἔν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβη· ἅλιν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον ἔν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

47 Ἀπεκρίθησαν ἔν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων;

49 Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτόν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν·

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ;

52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

53 Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

Κεφ. ἡ. 8.

1 **I**ησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

2 Ὁρθροῦ δὲ πάλιν παρεγένετο

42 Nonne scriptura dicit, quia ex semine David, et de Bethlehem vico, ubi erat David, Christus venit?

43 Dissensio itaque in turba facta est propter eum.

44 Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum· sed nemo immisit super eum manus.

45 Venerunt ergo ministri ad Pontifices et Pharisæos: et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?

46 Responderunt ministri: Nunquam sic loquutus est homo, sicut hic homo.

47 Responderunt ergo eis Pharisæi: Numquid et vos seducti estis?

48 Numquid aliquis ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis?

49 Sed turba hæc non noscens legem, maledicti sunt.

50 Dicit Nicodemus ad eos, ille profectus nocte ad eum, unus existens ex ipsis:

51 Numquid lex nostra iudicat hominem, si non audierit ab ipso prius, et cognoverit quid faciat?

52 Responderunt et dixerunt ei: Numquid et tu ex Galilæa es? scrutare, et vide, quia propheta in Galilæa non surrexit.

53 Et perrexit unusquisque in domum suam.

CAPUT VIII.

1 **J**ESUS autem perrexit in montem olearum.

2 Diluculo autem iterum ac-

εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ,

4 λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη.

5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωυσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ ἔν τι λέγεις;

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν μὴ προσποιούμενος.

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτὴν βαλέτω.

8 Καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθεῖς, ἀρχάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναίκος, εἶπεν αὐτῇ· Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροί σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν;

11 Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

12 Πάλιν ἔν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

cessit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos.

3 Adducunt autem Scribæ et Pharisei ad eum mulierem in adulterio deprehensam : et stantes in medio,

4 Dicunt ei : Magister, hanc invenimus in ipso facto adulterantem :

5 In autem Lege nostra Moses mandavit hujusmodi lapidari : Tu ergo quid dicis ?

6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut haberent accusationem adversus eum. At Jesus deorsum inclinans, digito scribebat in terram.

7 Ut autem perseverabant interrogantes eum, erectus ait ad eos : Qui sine peccato est vestrum, primus lapidem in illam jaciat.

8 Et iterum deorsum inclinans, scribebat in terram.

9 Ii autem audientes, et à conscientia redarguti, exibant unus post unum, incipientes à senioribus usque extremos : et relictus est solus Jesus, et mulier in medio existens.

10 Erectus autem Jesus, et neminem spectans præter mulierem, dixit ei : Ubi sunt illi accusatores tui ? nemo te condemnavit ?

11 Illa autem dixit : Nemo, Domine. Dixit autem ei Jesus : Nec ego te condemno. Wade, et non amplius pecca.

12 Iterum ergo eis Jesus loquutus est, dicens : Ego sum lux mundi : sequens me, non ambulabit in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

3 Εἶπον ἕν αὐτῶ οἱ φαρισαῖοι·
Συ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρ-
τυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· Καὶ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία
μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ
ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν
ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρί-
νετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ
κοίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μό-
νος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας
με πατήρ.

17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμε-
τέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων
ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.

18 Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ
πέμψας με πατήρ.

19 Ἔλεγον ἕν αὐτῶ· Ποῦ ἐσ-
τιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν
πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν
πατέρα μου ἤδειτε ἂν.

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν
ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, δι-
δάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπία-
σεν αὐτὸν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ
ᾠρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν ἕν πάλιν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητή-
σετε με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν
ἀποθανεῖσθε· ὅπως ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22 Ἔλεγον ἕν οἱ Ἰουδαῖοι·
Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει·
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύ-
νασθε ἐλθεῖν;

23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς
ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω

13 Dixerunt ergo ei Phari-
sæi : Tu de temetipso testaris :
testimonium tuum non est ve-
rum.

14 Respondit Jesus et dixit
eis : Etsi ego testor de meipso,
verum est testimonium meum
quia scio unde veni, et quo
vado : vos autem nescitis unde
venio, et quo vado.

15 Vos secundum carnem
judicatis : ego non judico quem-
quam.

16 Et si judico autem ego,
judicium meum verum est :
quia solus non sum, sed ego,
et mittens me Pater.

17 Et in Lege vero vestra
scriptum est, Quia duorum
hominum testimonium verum
est.

18 Ego sum testificans de
meipso, et testatur de me mit-
tens me Pater.

19 Dicebant ergo ei : Ubi
est Pater tuus ? Respondit Je-
sus : Neque me scitis, neque
Patrem meum : si me sciretis,
et Patrem meum sciretis.

20 Hæc verba loquutus est
Jesus in gazophylacio, docens
in templo : et nemo apprehen-
dit eum : quia necdum venerat
hora ejus.

21 Dixit ergo iterum eis Je-
sus : Ego vado, et quæretis
me, et in peccato vestro mo-
riemini : Quòd ego vado, vos
non potestis venire.

22 Dicebant ergo Judæi·
Numquid interficiet semetip-
sum, quia dicit : Quòd ego vado,
vos non potestis venire ?

23 Et dicebat eis : Vos de
deorsum estis, ego ex sursum

εἰμί ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἔστε, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον ἔν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὃ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν· καὶ γὰρ ἄκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

28 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσῃ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ σὺδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν, οὐκ ἀφήκε με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἐλεγεν ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκίτας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἔστε,

32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, ἣ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας.

sum : vos de mundo hoc estis, ego non sum de mundo hoc.

24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris.

25 Dicebant ergo ei : Tu quis es ? Et dixit illis Jesus : Principium, quod et loquor vobis.

26 Multa habeo de vobis loqui et judicare, sed mittens me verax est : et ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundum.

27 Non cognoverunt quia Patrem eis dicebat.

28 Dixit ergo eis Jesus Quum exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater meus, hæc loquor.

29 Et mittens me cum me est. non reliquit me solum Pater, quia ego placita ei facio semper.

30 Hæc illo loquente multi crediderunt in eum.

31 Dicebat ergo Jesus ad credentes ei Judæos : Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.

32 Et cognoscetis veritatem, et veritas liberos faciet vos.

33 Responderunt ei : Semina Abrahæ sumus, et nemini servivimus unquam : quomodo tu dicis, liberi eritis ?

34 Respondit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, quia omnis faciens peccatum, servus est peccati.

35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· Ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν ᾖ ὁ υἱὸς ὑμῶν ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλευθεροὶ ἔσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ ὃ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, λαλῶ καὶ ὑμεῖς ᾖ ὃ ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶ. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· Τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν· Εἶπον ᾖ αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπήτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλήθειᾳ οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐχ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ· ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λα-

35 At servus non manet in domo in æternum: filius manet in æternum.

36 Si ergo filius vos libera verit, vere liberi eritis.

37 Scio quia semen Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

38 Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor, et vos igitur quod vidistis apud Patrem vestrum, facitis.

39 Responderunt et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abrahæ essetis, opera Abrahæ faceretis.

40 Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis loquutus sum, quam audivi à Deo: hoc Abraham non fecit.

41 Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum.

42 Dixit eis Jesus: si Deus pater vester esset, diligeretis utique me: ego enim ex Deo profectus sum, et veni: neque enim à meipso veni, sed ille me misit.

43 Propter quid loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

44 Vos ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: quum loquitur mendacium, ex propriis lo-

λεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν ἕν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρεΐτης εἶσὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με·

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν, εἴαν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον ἕν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;

53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ γὰρ προφῆται ἀπέθανον, τίνα σεαυτὸν τὸ ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστίν,

55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν·

quitar: quia mendax est, et pater ejus.

45 Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi.

46 Quis ex vobis arguit me de peccato? Si autem veritatem dico, propter quid vos non creditis mihi?

47 Existens ex Deo, verba Dei audit: Propter hoc vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48 Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Non pulchrè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes?

49 Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me.

50 Ego autem non quæro gloriam meam: est quærens et judicans.

51 Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.

52 Dixerunt ergo ei Judæi: Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est et Prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum?

53 Non tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et Prophetæ mortui sunt: Quem teipsum tu facis?

54 Respondit Jesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus glorificans me, quem vos dicitis quia Deus vester est:

55 Et non cognovistis eum

ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

57 Εἶπον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας;

58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι.

59 Ἦραν ἔν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτω.

Κεφ. 9. 9.

1 **Κ**Αὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς·

2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;

3 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε,

ego autem novi eum : Et si dixerero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax : Scio eum, et sermonem ejus servo.

56 Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : et vidit, et gavisus est.

57 Dixerunt ergo Judæi ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti ?

58 Dixit eis Jesus : Amen, amen dico vobis, priusquam Abraham esset, ego sum.

59 Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum. Jesus autem abscondit se, et exivit de templo, transiens per medium eorum, et præteriiit sic.

CAPUT IX.

1 **ET** præteriens vidit hominem cæcum ex natiuitate.

2 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur ?

3 Respondit Jesus : Neque hic peccavit, neque parentes ejus : sed ut manifestentur opera Dei in illo :

4 Me oportet operari opera mittentis me, donec dies est : Venit nox, quando nemo potest operari.

5 Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi.

6 Hæc dicens, expuit humi, et fecit lutum ex sputo, et liniuit lutum super oculos cæci.

7 Et dixit ei : Vade. lava

νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλῳάμ, ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν ἔν και ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ ἔν γείτονες καὶ οἱ θεώρουντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν ;

9 Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτε οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγὼ εἰμι.

10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί ;

11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι· Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλῳάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νίψαμενος, ἀνέβλεψα.

12 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος ; Λέγει· Οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

14 Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

15 Πάλιν ἔν ἡρώτων αὐτον καὶ οἱ φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνίψαμην, καὶ βλέπω.

16 Ἐλεγον ἔν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν ; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

17 Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν ἔν οἱ Ἰου-

in natatorium Siloam, quod interpretatur, Missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns.

8 Itaque vicini et spectantes eum prius quia cæcus erat, dicebant : Nonne hic est sedens et mendicans ?

9 Alii dicebant, Hic est Alii autem : Similis ei est. Ille dicebat : Ego sum.

10 Dicebant ergo ei : Quomodo aperti sunt tibi oculi ?

11 Respondit ille, et ait : Homo dictus Jesus, lutum fecit, et unxit meos oculos, et dixit mihi : Vade ad natatorium Siloam, et lava. Abiens autem et lotus vidi.

12 Dixerunt ergo ei : Ubi est ille ? Ait : Nescio.

13 Adducunt eum ad Pharisæos illum nuper cæcum.

14 Erat autem Sabbatum quando lutum fecit Jesus, et aperuit ejus oculos.

15 Iterum ergo interrogabant eum et Pharisæi quomodo vidisset. At dixit eis : Lutum imposuit super oculos meos, et lavi, et video.

16 Dicebant ergo ex Pharisæis quidam : Hic homo non est à Deo, quod Sabbatum non custodit. Alii dicebant : Quomodo potest homo peccator talia signa facere ? Et schisma erat in ipsis.

17 Dicunt ergo cæco iterum : Tu quid dicis de illo, quod aperuit tuos oculos ? Ille autem dixit : Quia propheta est.

18 Non crediderunt ergo

Ἰαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος·

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς ἔν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἠνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἥδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν ἔν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλὸς ἐστίν.

25 Ἀπεκρίθη ἔν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ ἀμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν, ἄρτι βλέπω.

26 Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἠνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἥδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 Ἐλοιδορήσαν ἔν αὐτὸν, καὶ

Judæi de illo, quia cæcus erat, et vidit, usque quo vocaverunt parentes ejus qui visum receperat.

19 Et interrogaverunt eos, dicentes : Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt?

20 Responderunt autem eis parentes ejus, et dixerunt, Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est :

21 Quomodo autem nunc videt, non scimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos non scimus : ipse ætatem habet, ipsum interrogate : ipse de seipso loquatur.

22 Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos : jam enim constituerant Judæi, ut si quis eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret.

23 Propter hoc parentes ejus dixerunt : Quia ætatem habet, ipsum interrogate.

24 Vocaverunt ergo ex secundo hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei : Da gloriam Deo : nos scimus quia homo hic peccator est.

25 Respondit ergo ille, et ait : Si peccator est, nescio : unum scio, quia cæcus existens, modo video.

26 Dixerunt autem illi rursus : Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tuos oculos?

27 Respondit eis : Dixi vobis jam, et non audistis : quid iterum vultis audire? Num et vos vultis ejus discipuli fieri?

28 Conviciati sunt ergo ei,

εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς
ὁ δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί·

29 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσῆ
λελάληκεν ὁ Θεός· Τοῦτον δὲ οὐκ
οἶδαμεν πῶθεν ἐστίν·

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυ-
μαστόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε
πῶθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέμξε μου τοὺς ὀφ-
θαλμούς·

31 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ἀμαρτωλῶν
ὁ Θεός οὐκ ἀκούει· Ἄλλ' ἐάν τις
θεοσεβῆς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
ποιῇ, τούτου ἀκούει·

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη
ὅτι ἤνοιξε τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ
γεγεννημένου·

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ,
οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν·

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῶ·
Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος,
καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω·

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω· Καὶ εὗρων αὐτὸν,
εἶπεν αὐτῶ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν
υἱὸν τοῦ Θεοῦ;

36 Ἀπεκρίθη ἐκείνος, καὶ εἶπε·
Τίς ἐστὶ, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
αὐτόν;

37 Εἶπε δὲ αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς·
Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν
μετά σου, ἐκεῖνός ἐστιν·

38 Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε·
Καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ·

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς
κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπω-
σι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένων-
ται·

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν φαρι-
σαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ,
καὶ εἶπον αὐτῶ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφ-
λοὶ ἐσμὲν;

et dixerunt : Tu es discipulus
illius : nos autem Mosis sumus
discipuli·

29 Nos scimus quia Mosi
loquutus est Deus : hunc au-
tem non scimus unde est·

30 Respondit ille homo, et
dixit eis : In enim hoc mirabile
est, quia vos nescitis unde sit,
et aperuit meos oculos·

31 Scimus autem quia pec-
catores Deus non audit : sed si
quis Dei cultor sit, et volunta-
tem ejus faciat, hunc audit·

32 Ex seculo non auditum
est quia aperuit quis oculos
cæci nati·

33 Si non esset hic à Deo,
non poterat facere quicquam·

34 Responderunt et dixe-
runt ei : In peccatis tu natus
es totus : et tu doces nos ? Et
ejecerunt eum foras·

35 Audivit Jesus quia eje-
cerunt eum foras, et inveniens
eum, dixit ei : Tu credis in
Filium Dei ?

36 Respondit ille, et dixit :
Quis est, Domine, ut credam in
eum ?

37 Dixit autem ei Jesus :
Et vidisti eum, et loquens cum
te, ille est·

38 Is autem ait : Credo,
Domine : Et adoravit eum·

39 Et dixit Jesus : In judi-
cium ego in mundum hunc ve-
ni : ut non videntes videant,
et videntes cæci fiant·

40 Et audierunt ex Phari-
sæis hæc existentes cum eo, et
dixerunt ei : Num et nos cæci
sumus ?

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Κεφ. ι. 10.

1 **Α**Μὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής·

2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων·

3 Τοῦτόν ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκείει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά·

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· Καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ·

5 Ἄλλοτριῶν δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύγονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτριῶν τὴν φωνήν·

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἢ ἐλάλει αὐτοῖς·

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων·

8 Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα·

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει·

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν

41 Dixit eis Jesus : Si cæci essetis, non haberetis peccatum ; nunc verò dicitis, Videmus ; igitur peccatum vestrum manet.

CAPUT X.

1 **A**MEN, amen dico vobis, non intrans per ostium in ovile ovium, sed ascendens aliunde, ille fur est et latro.

2 Intrans verò per ostium, pastor est ovium.

3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat juxta nomen, et educit eas.

4 Et quum proprias oves emiserit, ante eas vadit : et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

5 Alienum autem non sequuntur, sed fugient ab eo : quia non noverunt alienorum vocem.

6 Hoc proverbium dixit eis Jesus : Illi autem non cognoverunt quænam essent quæ loquebatur eis.

7 Dixit ergo iterum eis Jesus : Amen, amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

8 Omnes quotquot ante me venerunt, fures sunt et latrones : sed non audierunt eos oves.

9 Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur : et ingredietur et egredietur, et pastum inveniet.

10 Fur non venit si non ut furetur et mactet, et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·

12 Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφήσκει τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα·

13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστίν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων·

14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν·

15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων·

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποιμνὴ, εἷς ποιμὴν·

17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν·

18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω δεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου·

19 Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους·

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε·

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν·

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμῶν ἦν·

11 Ego sum pastor bonus· pastor bonus animam suam ponit pro ovibus·

12 Mercenarius autem, et non existens pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit : et lupus rapit eas, et dispergit oves·

13 At mercenarius fugit, quia mercenarius est, et non curæ est ei de ovibus·

14 Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscor à meis·

15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem : et animam meam pono pro ovibus·

16 Et alias oves habeo, quæ non sunt ex caula hac : et illas me oportet adducere : et vocem meam audient : et fiet unum ovile, unus pastor·

17 Propter hoc Pater me diligit, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam·

18 Nemo tollit eam à me : sed ego pono eam a meipso : potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam· Hoc mandatum accepi à Patre meo·

19 Dissensio igitur iterum facta est in Judæis propter sermones hos·

20 Dicebant autem multi ex ipsis : Dæmonium habet, et insanit : quid eum auditis ?

21 Alii dicebant : Hæc verba non sunt dæmoniaci : Num dæmonium potest cæcorum oculos aperire ?

22 Facta sunt autem Encænias Hierosolymis : et hyems erat

23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἰρῆεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρῴρησθαι.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·

26 Ἄλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γὰρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γὰρ γινώσκω κῦτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι κῦτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις κῦτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου.

29 Ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου·

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμέν.

31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετε με;

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάσομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν, κριεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐστί γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστε;

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς

23 Et ambulabat Jesus in templo in porticu Solomonis.

24 Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam.

25 Respondit eis Jesus. Dixi vobis: et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testantur de me.

26 Sed vos non creditis: non enim estis ex ovibus meis, sicut dixi vobis.

27 Oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me.

28 Et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet quisquam eas de manu mea.

29 Pater meus qui dedit mihi, major omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei.

30 Ego et Pater unum sumus.

31 Sustulerunt ergo iterum lapides Judæi, ut lapidarent eum.

32 Respondit eis Jesus: Multa pulchra opera ostendi vobis ex Patre meo: propter quod eorum opus lapidatis me?

33 Responderunt ei Judæi, dicentes: De pulchro opere non lapidamus te, sed de blasphemia, et quia tu homo existens, facis teipsum Deum.

34 Respondit eis Jesus. Non est scriptum in lege vestra: Ego dixi, dii estis?

35 Si illos dixit deos, ad

ἔς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ ἔδύναται λυθῆναι ἡ γραφή·

36 Ὁν ὁ πατήρ ἠγάπησεν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· Ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶμι·

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, καὶ ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.

39 Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ·

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν ἡδὲν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τῶν, ἀληθῆ ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Κεφ. ια. 11.

1 **Ἦ**Ν δὲ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.

quos sermo Dei factus est, et non potest solvi scriptura :

36 Quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis : Quia blasphemamus, quia dixi, Filius Dei sum ?

37 Si non facio opera Patris mei, ne credite mihi.

38 Si autem facio, etsi mihi non credatis, operibus credite ut cognoscatis et credatis quia in me Pater, et ego in eo.

39 Quærebant ergo rursus eum apprehendere : et exivit ex manu eorum.

40 Et abiit iterum trans Jordanem in locum, ubi erat Joannes primum baptizans : et mansit illic.

41 Et multi venerunt ad eum, et dicebant : Joannes quidem signum fecit nullum : Omnia autem quæcumque dixit Joannes de hoc, vera erant.

42 Et crediderunt multi illic in eum.

CAPUT XI.

1 **Ε**ΡΑΤ autem quidam languens Lazarus à Bethania, ex vico Mariæ et Marthæ sororis ejus.

2 Erat autem Maria unguens Dominum unguento, et extergens pedes ejus capillis suis : cujus frater Lazarus infirmabatur.

3 Miserunt ergo sorores ad eum, dicentes : Domine, ecce, quem amas, infirmatur.

4 Audiens autem Jesus dixit : Hæc infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei : ut glorificetur filius Dei per eam.

5 Ηγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον·

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπω δύο ἡμέρας,

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τοῦτου βλέπει·

10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.

13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει·

14 Τίτε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε,

15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεῦσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς, εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγυὲς τῶν

5 Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus, et Lazarum.

6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in quo erat loco duos dies.

7 Deinde post hoc dicit discipulis suis: Eamus in Judæam iterum.

8 Dicunt ei discipuli: Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi: et iterum vadis illuc?

9 Respondit Jesus: Nonne duodecim horæ sunt diei? si quis ambulaverit in die, non offendit: quia lucem mundi hujus videt.

10 Si autem quis ambulaverit in nocte, offendit: quia lux non est in eo.

11 Hæc ait, et post hoc dicit eis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut à somno excitem eum.

12 Dixerunt ergo discipuli ejus: Domine, si dormit, servabitur.

13 Dixerat autem Jesus de morte ejus: Illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret.

14 Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste: Lazarus mortuus est.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi. Sed eamus ad eum.

16 Dixit ergo Thomas, dictus Didymus, condiscipulis: Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

17 Veniens igitur Jesus invenit eum quatuor dies jam habentem in monumento.

18 Erat autem Bethania jux

Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε·

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῶσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει·

22 Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτησῇ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται·

26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεῖς τοῦτο;

27 Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀπήλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰπούσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φωνεῖ σε.

29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30 Οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ'

ta Hierosolyma quasi à stadiis quindecim.

19 Et multi ex Judæis venerant ad eas quæ circa Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20 Ergo Martha, ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi : Maria autem in domo sedebat

21 Dixit ergo Martha ad Jesum : Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.

22 Sed et nunc scio quia quæcunque poposceris Deum, dabit tibi Deus.

23 Dicit illi Jesus : Resurget frater tuus.

24 Dicit ei Martha : Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25 Dixit ei Jesus : Ego sum resurrectio et vita : credens in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

26 Et omnis vivens et credens in me, non morietur in æternum. Credis hoc ?

27 Ait illi : Utique Domine : ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, in hunc mundum veniens.

28 Et hæc loquuta abiit, et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens : Magister adest, et vocat te.

29 Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum.

30 Nondum autem venerat Jesus in vicum, sed erat in loco, ubi occurrerat ei Martha.

31 Ergo Judæi exis'tentes

αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθού-
μενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν
ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν,
ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι
ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ.

32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου
ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσεν,
αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐ-
τῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέ-
θανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν
κλαιούσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβρι-
μήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν
ἑαυτόν·

34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τεθείκατε
αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρ-
χου καὶ ἴδε.

35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώ-
μενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ
μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ·

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἀρατε τὸν
λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ
τεθνηκότος, Μάρθα· Κύριε, ἤδη
ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ
εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει
τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;

41 Ἦσαν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ
τεθνηκώς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε·
Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς
μου.

42 Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτε
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον

cum ea in domo, et consolantes
eam, videntes Mariam quia
cito surrexit et exiit, sequuti
sunt eam, dicentes: Quia va-
dit ad monumentum, ut ploret
ibi.

32 Ergo Maria quum venis-
set ubi erat Jesus, videns eum,
cecidit ad pedes ejus, dicens
ei: Domine, si fuisses hic,
non esset mortuus meus frater

33 Jesus ergo, ut vidit eam
plorantem, et venientes cum
ipsa Judæos plorantes, infre-
muit spiritu, et turbavit seip-
sum:

34 Et dixit: Ubi posuistis
eum? Dicunt ei: Domine,
veni et vide.

35 Lacrymatus est Jesus.

36 Dixerunt ergo Judæi.
Ecce quomodo amabat eum.

37 Quidam autem ex ipsis
dixerunt: Non poterat hic,
aperiens oculos cæci, facere ut
et hic non moreretur?

38 Jesus ergo rursus infre-
mens in semetipso, venit ad
monumentum. Erat autem
spelunca, et lapis positus erat
super ea.

39 Ait Jesus: Tollite lapi-
dem. Dicit ei soror mortui,
Martha: Domine, jam fœtet:
quatruiduanus enim est.

40 Dicit ei Jesus: Non dixi
tibi, quoniam si credideris, vi-
debis gloriam Dei?

41 Tulerunt ergo lapidem,
ubi erat mortuus positus. At
Jesus sustulit oculos sursum,
et dixit: Pater, gratias ago ti-
bi, quoniam audisti me.

42 Ego autem sciebam quia
semper me audis: sed propter

τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας χειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιούμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν·

50 Ὅυδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἤμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους·

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσχορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν.

turbam circumstantem dixi: ut credant quia tu me misisti.

43 Et hæc dicens, voce magna clamavit: Lazare, veni foras.

44 Et exiit mortuus, ligatus pedes et manus fasciis: et facies illius sudario obvincta erat. Dicit eis Jesus: Solvite eum, et sinite abire.

45 Multi ergo ex Judæis venientes ad Mariam, et spectantes quæ fecit Jesus, crediderunt in eum.

46 Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, et dixerunt eis quæ fecit Jesus.

47 Coëgerunt ergo principes Sacerdotum, et Pharisæi concilium, et dicebant: Quid facimus? Quia hic homo multa signa facit.

48 Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: et venient Romani, et tollent nostrum et locum et gentem.

49 Unus autem quidam ex ipsis Cajaphas princeps Sacerdotum existens anni illius, dixit eis: Vos nescitis quicquam:

50 Nec cogitatis quia expedit nobis ut unus homo moriatur pro populo, et non tota gens pereat.

51 Hoc autem à semetipso non dixit: sed princeps Sacerdotum existens anni illius, prophetavit quia futurus esset Jesus mori pro gente:

52 Et non pro gente tantum, sed ut et natos Dei dispersos cogeret in unum.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρῆρσια περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραΐμ λεγόμενὴν πόλιν· Καλεῖ δὲ τριβὴ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἐορτήν;

57 Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα εἴαν τις γινῶσκει ὅτι ἐστὶ, μὴνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Ο** οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ.

3 Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίβραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλήρωθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·

5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ

53 Ab illo ergo die consultabant, ut interficerent eum.

54 Jesus ergo non amplius palam ambulabat in Judæis : sed abiit illinc in regionem prope desertum, in Ephraim dictam urbem : et ibi morabatur cum discipulis suis.

55 Erat autem prope Pascha Judæorum, et ascenderunt multi in Hierosolyma ex illa regione ante Pascha, ut purificarent seipsos.

56 Quærebant ergo Jesum, et loquebantur alii cum aliis in templo stantes : Quid videtur vobis, quia non venit in festum ?

57 Dederant autem et principes Sacerdotum et Pharisei mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

CAPUT XII.

1 **E**RGO Jesus ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi erat Lazarus mortuus, quem suscitaverat ex mortuis.

2 Fecerunt ergo ei cœnam ibi, et Martha ministrabat : at Lazarus unus erat recumbentium cum eo.

3 Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis multi pretii, unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis pedes ejus : at domus impleta est ex odore unguenti.

4 Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Simonis Iscariotes, ille futurus eum tradere·

5 Quare hoc unguentum non

ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς ;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.

8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

9 Ἐγνώσθη οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

13 Ἐλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννα, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον·

15 “ Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.”

16 Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γε-

veniit trecentis denariis, et datum est egenis ?

6 Dixit autem hoc, non quia de egenis cura esset ei, sed quia fur erat, et marsupium habebat, et injecta portabat.

7 Dixit ergo Jesus : Sine illam : in diem sepulturæ meæ servavit illud.

8 Pauperes enim semper habetis cum vobis ipsis, me autem non semper habetis.

9 Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic est : et venerunt non propter Jesum tantum, sed ut et Lazarum viderent, quem suscitavit ex mortuis.

10 Consultarunt autem principes Sacerdotum ut et Lazarum interficerent.

11 Quia multi propter illum subibant Judæorum, et credebant in Jesum.

12 Postridie turba multa veniens ad diem festum, audientes quia venit Jesus Hierosolyma,

13 Acceperunt ramos palmarum, et exierunt in occursum ei : et clamabant, Hosanna, benedictus veniens in nomine Domini, rex Israël.

14 Inveniens autem Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scriptum :

15 Ne time filia Sion : ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.

16 Hæc autem non cognoverunt discipuli ejus primum : sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia

γραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶν.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῶν ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

19 Οἱ οὖν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· Ἰδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ.

21 Οὔτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῶ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θελούμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἐρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῶ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῶ Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· εἰ δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῶ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ εἰάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάραχται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν

hæc erant de eo scripta, et hæc fecerunt ei.

17 Testabatur ergo turba existens cum eo, quando Lazarum vocavit ex monumento, et suscitavit eum ex mortuis.

18 Propter hoc et obviam venit ei turba, quia audivit hoc eum fecisse signum.

19 Ergo Pharisei dixerunt ad semetipsos : Videtis quia non proficitis quicquam ? Ecce mundus post eum abiit.

20 Erant autem quidam Græci ex ascendentibus, ut adorarent in die festo.

21 Hi ergo accesserunt Philippo illi à Bethsaida Galilææ . et rogabant eum, dicentes : Domine, volumus Jesum videre.

22 Venit Philippus, et dicit Andreæ : et rursus Andreas et Philippus dicunt Jesu.

23 At Jesus respondit eis, dicens : Venit hora ut glorificetur filius hominis.

24 Amen, amen dico vobis, si non granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet : si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.

25 Amans animam suam, perdet eam : et odio habens animam suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam.

26 Si mihi ministrat quis, me sequatur : et ubi sum ego, illic et minister meus erit : Et si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater.

27 Nunc anima mea turbata est : et quid dicam ? Pater

με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῶν λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·

32 Καὶ γὰρ, εἰάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἑμαυτόν.

33 Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων πῶς θανάτῳ ἠμελλεν ἀποθνήσκειν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτῶν ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστὶ περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτία, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

36 Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·

38 Ἴνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Ὁ Κύριε,

serva me ex hora hac : Sed propter hoc veni in horam hanc.

28 Pater, glorifica tuum nomen. Venitergo vox de cælo : Et glorificavi, et iterum glorificabo.

29 Ergo turba stans et audiens, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant : Angelus ei loquutus est.

30 Respondit Jesus et dixit : Non propter me hæc vox facta est, sed propter vos

31 Nunc judicium est mundi : nunc princeps mundi hujus ejicietur foras.

32 Et ego si exaltatus fuero à terra, omnes traham ad meipsum.

33 Hoc autem dicebat, significans qua morte futurus esset mori.

34 Respondit ei turba : Nos audivimus ex Lege quia Christus manet in æternum : et quomodo tu dicis, oportet exaltari filium hominis ? Quis est iste filius hominis ?

35 Dixit ergo eis Jesus : Adhuc modicum tempus lumen cum vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant : et ambulans in tenebris, nescit quo vadat.

36 Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis fiat. Hæc loquutus est Jesus, et abiens abscondit se ab eis.

37 Tot autem eo signa faciente coram eis, non credebant in eum :

38 Ut sermo Esaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit

εἰς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχιῶν Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη ;”

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας :

40 “ Τετύφλωκεν αὐτῶν τὰς ὀφθαλμούς, καὶ πεπύρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.”

41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς φαρισαίους οὐχ ὠμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγαι γένωνται·

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ’ εἰς τὸν πέμψαντά με·

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη·

47 Καὶ εἰάν τις μοῦ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ’ ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ·

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ’ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε. τί λαλήσω·

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐ-

Domine, quis credidit auditui nostro, et brachium Domini cui revelatum est ?

39 Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Esaias :

40 Excæcavit eorum oculos, et induravit eorum cor : ut non videant oculis, et intelligent corde, et convertantur, et sanem eos.

41 Hæc dixit Esaias quando vidit gloriam ejus, et loquutus est de eo.

42 Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum : sed propter Pharisæos non confitebantur, ut non extra synagogam fierent.

43 Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei.

44 Jesus autem clamavit, et dixit : Credens in me, non credit in me, sed in mittentem me.

45 Et spectans me, spectat mittentem me.

46 Ego lux in mundum veni, ut omnis credens in me in tenebris non maneat.

47 Et si quis mea audierit verba, et non crediderit, ego non judico eum. Non enim veni ut judicem mundum, sed ut servem mundum.

48 Rejiciens me et non accipiens verba mea, habet judicantem eum : sermo quem loquutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.

49 Quia ego ex meipso non sum loquutus, sed mittens me Pater, ipse mihi mandatum dedit, quid dicam et quid loquar.

50 Et scio quia mandatum

τοῦ ζωῆ αἰωνίως ἐστίν· ἃ οὖν
λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πα-
τήρ, οὕτω λαλῶ.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Π**ρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσ-
χα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι
ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα,
ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ
κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

2 Καὶ δείπνου γενομένου, τοῦ
διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν
καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτα,
ἵνα αὐτὸν παραδῶ·

3 Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα
δεδώκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖ-
ρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ
πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ
τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέν-
τιον, διεζῶσεν ἑαυτὸν·

5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν
νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς
πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν
τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος·
Κύριε, ἵ μου νίπτεις τοὺς πόδας ;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας
ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ
νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶ-
να. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος
μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον,
ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς
πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς
ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ'
οὐχὶ πάντες.

ejus vita æterna est. Quæ
ergo loquor ego, sicut dixit
mihī Pater, sic loquor.

CAPUT XIII.

1 **A**NTE autem diem festum
Paschæ, sciens Jesus
quia venit ejus hora, ut transi-
ret ex mundo hoc ad Patrem,
diligens proprios qui in mundo,
in finem dilexit eos.

2 Et cœna facta, diabolo
jam jaculato in cor Judæ Si-
monis Iscariotæ, ut eum trade-
ret :

3 Sciens Jesus quia omnia
dedit ei Pater in manus, et
quia à Deo exivit, et ad Deum
vadit.

4 Surgit à cœna, et ponit
vestimenta : et accipiens lin-
teum, præcinxit seipsum.

5 Deinde injicit aquam in
pelvim, et cœpit lavare pedes
discipulorum, et extergere lin-
teo quo erat præcinctus.

6 Venit ergo ad Simonem
Petrum : et dicit ei ille : Do-
mine, tu meos lavas pedes ?

7 Respondit Jesus et dixit
ei : Quod ego facio, tu nescis
modo, scies autem post hæc.

8 Dicit ei Petrus : Non la-
vabis pedes meos in æternum.
Respondit ei Jesus : Si non
lavero te, non habes partem
cum me.

9 Dicit ei Simon Petrus :
Domine, non pedes meos tan-
tum, sed et manus et caput.

10 Dicit ei Jesus : Lctus
non opus habet quam pedes
lavare, sed est mundus totus :
Et vos mundi estis, sed non
omnes.

11 Ἴδεις γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν ;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας·

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μεῖζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· Ἐγὼ οἶδα ἅς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· “Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπήρην ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.”

19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι.

20 Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐὰν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἐβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν

11 Sciebat enim tradentem se ; propter hoc dixit : Non omnes mundi estis.

12 Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua, recumbens iterum, dixit eis : Scitis quid fecerim vobis ?

13 Vos vocatis me : Magister et Dominus : et pulchre dicitis : sum etenim.

14 Si ergo ego lavi vestros pedes, dominus et magister, et vos debetis alii aliorum lavare pedes.

15 Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, et vos faciatis.

16 Amen, amen dico vobis, non est servus major domino suo, neque legatus major mittente illum.

17 Si hæc scitis, beati estis si feceritis ea.

18 Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim : Sed ut Scriptura adimpleatur : Manducans cum me panem, levavit contra me calcaneum suum.

19 A modo dico vobis, antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis quia ego sum.

20 Amen, amen dico vobis . accipiens si quem misero, me accipit : at me accipiens, accipit mittentem me.

21 Hæc dicens Jesus turbatus est spiritu, et protestatus est, et dixit : Amen, amen dico vobis, unus ex vobis tradet me.

22 Aspiciabant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret.

23 Erat autem recubens

μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

24 Νεῦει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.

25 Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστίν;

26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον, ἐπίδωσω. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη·

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσηλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ·

29 Τινὲς γὰρ ἐδύκου, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ἂν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθε.

31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ·

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· Ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

unus discipulorum ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24 Innuit ergo huic Simon Petrus percontari quis esset de quo dicit.

25 Incumbens autem ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est ?

26 Respondet Jesus : Ille est cui ego intingens buccellam dederō. Et intingens buccellam, dat Judæ Simonis Iscariotæ.

27 Et post buccellam tunc introivit in eum Satanas. Dicit ergo ei Jesus : Quod facis, fac citius.

28 Hoc autem nemo scivit recumbentium ad quid dixerit ei.

29 Quidam enim putabant, quandoquidem marsupium habebat Judas, quod dicit ei Jesus : Eme quorum opus habemus ad festum : aut egenis ut aliquid daret.

30 Accipiens ergo buccellam ille, continuo exivit : erat autem nox.

31 Quum ergo exisset, dicit Jesus : Nunc glorificatus est filius hominis, et Deus glorificatus est in eo.

32 Si Deus glorificatus est in eo, et Deus glorificabit eum in semetipso : et continuo glorificabit eum.

33 Filioli, adhuc modicum cum vobis sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis : Quo vado ego, vos non potestis venire : et vobis dico modo.

34 Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem : sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem

35 Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω.

38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Μ**Η ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. Πιστεῦετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεῦετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολλαὶ εἰσίν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν· ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ᾗτε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἂν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φιλιππος· Κύριε,

35 In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad invicem

36 Dicit ei Simon Petrus· Domine, quo vadis? Respondit ei Jesus: Quo ego vado, non potes me modo sequi, postea autem sequeris me.

37 Dicit ei Petrus: Domine, propter quid non possum te sequi modo? Animam meam pro te ponam.

38 Respondit ei Jesus: Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi, non galus cantabit, donec neges me ter.

CAPUT XIV.

1 **N**ON turbetur vestrum cor: Creditis in Deum, et in me credite.

2 In domo Patris mei mansiones multæ sunt: Si autem non, dixissem vobis; Vado parare locum vobis.

3 Et si abiero, et præparavero vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, et vos sitis.

4 Et quo ego vado scitis, et viam scitis.

5 Dicit ei Thomas: Domine, nescimus quo vadis; et quomodo possumus viam scire?

6 Dicit ei Jesus: Ego sum via, et veritas, et vita. nemo venit ad Patrem, si non per me

7 Si cognovissetis me, et Patrem meum cognovissetis utique, et à modo cognoscitis eum, et vidistis eum.

8 Dicit ei Philippus. Do-

θεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.

11 Πιστεῦτέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεῦτέ μοι.

12 Ἀμὴν, ἀμὴν, λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, καὶ κείνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι,

13 Καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐὰν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παρακλητὸν δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·

17 Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἐστίν.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὄρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἐτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· Ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

mine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9 Dicit ei Jesus : Tantum tempus cum vobis sum, et non cognovisti me? Philippe, Videns me, vidit Patrem: Et quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem?

10 Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor: At Pater in me manens, ipse facit opera.

11 Credite mihi quia ego in Patre, et Pater in me est: Si autem non, propter opera ipsa credite mihi.

12 Amen, amen, dico vobis, credens in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora his faciet: quia ego ad Patrem meum vado.

13 Et quodcumque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.

14 Si quid petieritis in nomine meo, ego faciam.

15 Si diligitis me, mandata mea servate.

16 Et ego rogabo Patrem, et alium paracletum dabit vobis, ut maneat cum vobis in æternum:

17 Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum, quia apud vos manet, et in vobis erit.

18 Non relinquam vos orphanos: venio ad vos.

19 Adhuc modicum, et mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος τοῦ ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων·

26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι εἶπον, πορεύομαι πρὸς τοὺς πατέρας· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστί.

29 Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.

30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω

20 In illo die cognoscetis vos quia ego in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21 Habens mandata mea, et servans ea, ille est diligens me: at diligens me diligetur à Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.

22 Dicit ei Judas, non Iscariotes: Domine, quid factum est quia nobis futurus es manifestare teipsum, et non mundo?

23 Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit: et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

24 Non diligens me, sermones meos non servat: Et sermo quem audistis, non est meus, sed mittentis me Patris.

25 Hæc loquutus sum vobis apud vos manens.

26 At paracletus Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia: et suggeret vobis omnia quæ dixi vobis.

27 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur vestrum cor, neque formidet.

28 Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia dixi, Vado ad Patrem: quia Pater meus major me est.

29 Et nunc dixi vobis antequam fiat, ut quum factum fuerit, credatis.

30 Non jam multa loquar

μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.

31 Ἄλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἀγῶμεν ἐντεῦθεν.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Ε**ΓΩ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστί.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρεν ἄφ' ἑαυτοῦ· ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοί μείνητε.

5 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηρανθή· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε, αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολύν φέρετε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ,

cum vobis: venit enim hujus mundi princeps, et in me non habet quicquam.

31 Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem: et sicut mandavit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAPUT XV.

1 **E**GO sum vitis illa vera, et Pater meus agricola est.

2 Omnem palmitem in me non facientem fructum, tollit eum: et omnem fructum ferentem, purgat eum, ut plerum fructum afferat.

3 Jam vos mundi estis propter sermonem quem loquutus sum vobis.

4 Manete in me, et ego in vobis: Sicut palmes non potest fructum ferre à semetipso, si non manserit in vite: sic nec vos, si non in me manseritis.

5 Ego sum vitis, vos palmities: manens in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me non potestis facere quicquam.

6 Si non quis manserit in me, ejectus est foras sicut palmes, et exaruit: et colligunt eos, et in ignem mittunt, et ardent.

7 Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis.

8 In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9 Sicut dilexit me Pater, et

καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μεῖναιτε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνη, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς·

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθην ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, καὶ καρπὸν φέρετε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσχετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἐστὶ δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν

ego dilexi vos : Manete in dilectione mea.

10 Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea : sicut ego præcepta Patris mei servavi, et maneo ejus in dilectione.

11 Hæc loquutus sum vobis. ut gaudium meum in vobis maneat, et gaudium vestrum impleatur.

12 Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

13 Majorem hac dilectionem nemo habet, ut quis animam suam ponat pro amicis suis.

14 Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

15 Non amplius vos dico servos, quia servus nescit quid faciat ejus dominus : Vos autem dixi amicos, quia omnia quæcumque audiivi à Patre meo, nota feci vobis.

16 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos, ut vos abeatis, et fructum feratis, et fructus vester maneat : ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

17 Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.

18 Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odit.

19 Si de mundo fuissetis, mundus propriam amaret : quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propter hoc odit vos mundus.

20 Mementote sermonis quem ego dixi vobis : Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt, et vos per-

λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέ-
τερον τηρήσουσιν.

21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιή-
σουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι
οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα
αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα
μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν
αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν,
ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ
ἐωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ
καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος
ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν·
"Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν."

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλη-
τος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ
πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖ-
νος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

27 Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε,
ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

Κεφ. ις. 16.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγωγὸς ποιήσουσιν
ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνῃς ὑμᾶς, δόξη λατρείαν
προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν,
ὅτι οὐκ ἐγνώσαν τὸν πατέρα, οὐδὲ
ἐμέ.

4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημο-
νεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.
Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον,
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην·

sequentur : si sermonem meum
servaverunt, et vestrum ser-
vabunt.

21 Sed hæc omnia facient
vobis propter nomen meum,
quia nesciunt mittentem me.

22 Si non venissem, et lo-
quutus fuisset eis, peccatum
non haberent : nunc autem ex-
cusationem non habent de pec-
cato suo.

23 Me odio habens, et Pa-
trem meum odit.

24 Si opera non fecissem in
eis, quæ nemo alius fecit, pec-
catum non haberent : Nunc au-
tem et viderunt, et oderunt, et
me et Patrem meum.

25 Sed ut impleretur sermo
scriptus in Lege eorum : ode-
runt me gratis.

26 Quum autem venerit Pa-
racletus, quem ego mittam vo-
bis à Patre, Spiritum veritatis,
qui à Patre procedit, ille
testabitur de me.

27 Et vos autem testabimini,
quia ab initio cum me estis.

CAPUT XVI.

1 HÆC loquutus sum vobis,
ut non scandalizemini.

2 Absque synagogis facient
vos : sed venit hora, ut omnis
interficiens vos, existimet cul-
tum adferre Deo.

3 Et hæc facient vobis, quia
non noverunt Patrem, neque
me.

4 Sed hæc loquutus sum vo-
bis, ut quum venerit hora, re-
miniscamini eorum, quia ego
dixi vobis. Hæc autem vobis
ex initio non dixi, quia cum
vobis eram.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις ;

6 Ἄλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἄλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παρακλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς·

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με·

11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·

13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστί· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστί

5 Nunc autem vado ad mittentem me : et nemo ex vobis interrogat me : Quo vadis ?

6 Sed quia hæc loquutus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor.

7 Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam : Si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos : si autem abiero, mittam eum ad vos.

8 Et veniens ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de iudicio.

9 De peccato quidem, quia non credunt in me :

10 De justitia vero, quia ad Patrem meum vado, et non amplius videbitis me :

11 De autem iudicio, quia princeps mundi hujus iudicatus est.

12 Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modo.

13 Quum autem venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omnem veritatem : non enim loquetur à semetipso, sed quæcumque audiet, loquetur, et ventura annuntiabit vobis.

14 Ille me glorificabit : quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

15 Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt : propter hoc dixi, quia de meo accipit, et annuntiabit vobis. ●

16 Modicum, et non videbitis me : et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem.

17 Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem : Quid

τοῦτο ἢ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με· Καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ
ὄψεσθέ με· καὶ· "Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα ;

18 "Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστίν
ὃ λέγει, τὸ Μικρὸν ; Οὐκ οἶδαμεν
τί λαλεῖ.

19 "Ἐγνώ οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθε-
λον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων,
ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ
με ;

20 "Ἀμήν, ἀμήν λέγω ὑμῖν,
ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς,
ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ
λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν
εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 "Ἡ γυνὴ ὅταν τίκῃ, λύπην
ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνη-
μονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χα-
ρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν
ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν
χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν,

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ
οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· "Ἀμήν, ἀμήν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώ-
σει ὑμῖν.

24 "Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν
ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ
λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πε-
πληρωμένη

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελά-
ληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὐκ ἔτι· ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,

est hoc quod dicit nobis : Mo-
dicum, et non videbitis me : et
iterum modicum, et videbitis
me : et : quia ego vado ad Pa-
trem ?

18 Dicebant ergo : Hoc
quid est quod dicit, Modicum ?
Nescimus quid loquitur.

19 Cognovit autem Jesus
quia volebant eum interrogare,
et dixit eis : De hoc quæritis
alii cum aliis, quia dixi : Mo-
dicum et non videbitis me : et
iterum modicum, et videbitis
me ?

20 Amen, amen dico vobis,
quia flebitis et plorabitis vos,
at mundus gaudebit : vos au-
tem contristabimini, sed tristi-
tia vestra in gaudium fiet.

21 Mulier quum parit, tris-
titiam habet, quia venit hora
ejus : quum autem genuerit
puerum, non amplius meminit
tribulationis propter gaudium,
quia genitus est homo in mun-
dum.

22 Et vos igitur tristitiam
quidem nunc habetis, iterum
autem videbo vos, et gaudebit
vestrum cor, et gaudium ves-
trum nemo tollit à vobis.

23 Et in illo die me non in-
terrogabitis quicquam. Amen,
amen dico vobis, quod quæ-
cumque petieritis Patrem in
nomine meo, dabit vobis.

24 Usque modo non petiis-
tis quicquam in nomine meo :
Petite, et accipietis, ut gaudium
vestrum sit plenum.

25 Hæc in proverbiiis lo-
quutus sum vobis : sed venit
hora quum non amplius in pro-

ἀλλὰ παρῴησία περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελάω ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ περιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν, ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παρῴησία λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε ;

32 Ἴδού, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι μόνος. Ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Τ**Αῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ,

verbiis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.

26 In illo die in nomine meo petetis : et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis.

27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego à Deo exivi.

28 Exivi à Patre, et veni in mundum : iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

29 Dicunt ei discipuli ejus Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30 Nunc scimus quia scis omnia, et non usum habes ut quis te interroget. in hoc credimus quia à Deo existi.

31 Respondit eis Jesus Modo creditis ?

32 Ecce, venit hora, et jam venit, ut dispergamini unus quisque in propria, et me solum relinquatis : et non sum solus, quia Pater cum me est.

33 Hæc loquutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo tribulationem habebitis : sed confidite, ego vici mundum.

CAPUT XVII.

1 **H**ÆC loquutus est Jesus, et sustulit oculos suos in cælum, et dixit : Pater, venit hora, glorifica tuum filium, ut et filius tuus glorificet te.

2 Sicut dedisti ei auctoritatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3 Hæc autem est æterna

ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

4 Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἔτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτοῦ, τῆ δόξῃ ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί.

6 Ἐφάνερυσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου τηρήκασιν.

7 Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σου ἐστίν·

8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι·

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμί ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς.

12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφυλάξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ·

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

vita, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum.

4 Ego te glorificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut facerem.

5 Et nunc gloria me tu Pater apud te ipsum, gloria quam habui ante mundum esse apud te :

6 Manifestavi tuum nomen hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti : et sermonem tuum servaverunt.

7 Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt.

8 Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis : et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia à te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.

9 Ego pro eis rogo : Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt

10 Et mea omnia tua sunt, et tua mea : et clarificatus sum in eis.

11 Et non amplius sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, conserva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut nos.

12 Quum essem cum eis in mundo, ego servabam eos in nomine tuo : Quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex eis periit, si non filius perditionis, ut Scriptura impleatur.

13 Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis

14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ.

17 Ἀγίασον αὐτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστὶ.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον,

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ᾧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 Ἴνα πάντες ἐν ᾧσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

24 Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἀρχεῖνοι ᾧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας.

26 Καὶ ἐγνώρισά αὐτοῖς τὸ

14 Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus odio habuit eos, quia non sunt de mundo, sicut ego non sum de mundo.

15 Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à malo.

16 De mundo non sunt : sicut ego de mundo non sum.

17 Sanctifica eos in veritate tua : Sermo tuus veritas est.

18 Sicut me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19 Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut et ipsi sint sanctificati in veritate.

20 Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro credituris per verbum eorum in me.

21 Ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint : ut mundus credat quia tu me misisti.

22 Et ego gloriam quam dedisti mihi, dedi eis : ut sint unum, sicut nos unum sumus.

23 Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum : et ut cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, sicut me dilexisti.

24 Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint cum me : ut videant gloriam meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25 Pater juste, et mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti.

26 Et notum feci eis nomen

ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἦν ἀγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἦ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

Κεφ. ιή. 18.

1 **Τ**Αὔτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦιδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολυλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε ;

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε ; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

8 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι. Εἰ οὖν ἐμε ζητεῖτε, ἀφετε τούτους ὑπάγειν.

9 Ἴνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἐπαῖσε τὸν τῷ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

tuum, et notum faciam : ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

CAPUT XVIII.

1 **H**ÆC dicens Jesus egres- sus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus.

2 Sciebat autem et Judas, tradens eum, locum, quia frequenter convenerat Jesus illuc cum discipulis suis.

3 Ergo Judas accipiens cohortem, et ex principibus Sacerdotum et Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis et facibus, et armis.

4 Jesus itaque sciens omnia ventura super se, exiens dixit eis : Quem quæritis ?

5 Responderunt ei : Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus : Ego sum. Stabat autem et Judas ille tradens eum cum ipsis.

6 Ut ergo dixit eis : Ego sum, abierunt in ea quæ post, et ceciderunt humi.

7 Iterum ergo eos interrogavit : Quem quæritis ? At dixerunt : Jesum Nazarenum.

8 Respondit Jesus : Dixi vobis, quia ego sum. Si ergo me quæritis, sinite hos abire.

9 Ut impleretur sermo quem dixit : Quia quos dedisti mihi, non perdi ex eis quemquam.

10 Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, et percussit principis Sacerdotum servum, et abscidit ejus auriculam dexteram : Erat autem nomen servo Malchus.

11 Εἶπεν ἔν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκη· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν,

13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκεῖνου·

14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἡκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς· ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆ θύρα ἔξω· ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.

18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρρησία ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῇ ἐλάλησα οὐδέν·

11 Dixit ergo Jesus Petro : Injice gladium tuum in vaginam : Calicem quem aedit mihi Pater, non bibam illum ?

12 Ergo cohors et tribunus, et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum.

13 Et adduxerunt eum ad Annam primum : erat enim socer Cajaphæ, qui erat princeps Sacerdotum anni illius.

14 Erat autem Cajaphas ille confulens Judæis, quia expedit unum hominem perire pro populo.

15 Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, et alius discipulus. At discipulus ille erat notus principi Sacerdotum, et simul introivit Jesu in atrium principis Sacerdotum.

16 At Petrus stabat ad ostium foris : Exivit ergo discipulus alius, qui erat notus principi Sacerdotum, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum.

17 Dicit ergo ancilla ostiaria Petro : Nunquid et tu ex discipulis es hominis istius ? Dicit ille : Non sum.

18 Stabant autem servi et ministri prunam facientes, quia frigus erat, et calefaciebant se : erat autem cum eis Petrus stans et calefaciens se.

19 Ergo princeps Sacerdotum interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus.

20 Respondit ei Jesus : Ego palam loquutus sum mundo : ego semper docui in synagoga et in templo, quo undique Judæi conveniunt, et in occulto loquutus sum nihil.

21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἢ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκώς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέξεις;

24 Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.

26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρῶτα· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν.

21 Quid me interrogas? Interroga audientes, quid loquutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego.

22 Hæc autem eo dicente, unus ministrorum assistens dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes principi Sacerdotum?

23 Respondit ei Jesus: Si male loquutus sum, testare de malo: si autem bene, quid me cædis?

24 Misit igitur eum Annas ligatum ad Cajapham principem Sacerdotum.

25 Erat autem Simon Petrus stans, et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Num et tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: Non sum.

26 Dicit unus ex servis principis Sacerdotum, cognatus existens cujus absciderat Petrus auriculam: Non ego te vidi in horto cum illo?

27 Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cantavit.

28 Adducunt ergo Jesum à Cajapha in prætorium; erat autem mane: et ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha.

29 Exivit ergo Pilatus ad eos, et dixit: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc?

30 Responderunt et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non utique tibi tradissemus eum.

31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum.

Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

32 Ἴνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποῖω θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ;

34 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι ; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρεδῶκαν σε ἐμοί· τί ἐποίησας ;

36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἣ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἣ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἣ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ· ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια ; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω ἐν αὐτῷ.

39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ;

40 Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

Dixerunt ergo ei Judæi : Nobis non licet interficere quemquam.

32 Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit, significans quâ morte futurus esset mori.

33 Introivit ergo in prætorium iterum Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei : Tu es rex Judæorum ?

34 Respondit ei Jesus : A temetipso tu hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me ?

35 Respondit Pilatus : Numquid ego Judæus sum ? Gens tua et principes Sacerdotum traderunt te mihi : quid fecisti ?

36 Respondit Jesus : Regnum meum non est de mundo hoc : si ex mundo hoc esset regnum meum, ministri utique mei decertarent, ut non traderer Judæis : nunc autem regnum meum non est hinc.

37 Dixit itaque ei Pilatus : Num ergo rex es tu ? Respondit Jesus : Tu dicis, quia rex sum ego : Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut tester veritati : omnis existens ex veritate, audit meam vocem.

38 Dicit ei Pilatus : Quid est veritas ? Et hoc dicens, iterum exivit ad Judæos, et dicit eis : Ego nullam causam invenio in eo.

39 Est autem consuetudo vobis, ut unum vobis absolvam in Pascha vultis ergo vobis absolvam regem Judæorum ?

40 Clamaverunt ergo rursus omnes, dicentes : Non hunc, sed Barabbam : Erat autem Barabbas l. ro.

Κεφ. ιθ'. 19.

1 **Τ**ότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.

2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν·

3 Καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.

4 Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὗρίσκω.

5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὗρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη·

9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σὺ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε;

CAPUT XIX.

1 **T**UNC ergo accepit Pilatus Jesum, et flagellavit.

2 Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti : et veste purpurea amicierunt eum.

3 Et dicebant : Gaude rex Judæorum : et dabant ei alas.

4 Exivit ergo iterum foras Pilatus, et dicit eis : Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, quia in eo nullam causam invenio.

5 Exivit ergo Jesus foras, portans spineam coronam, et purpureum vestimentum. Et dicit eis : Ecce homo.

6 Quum ergo vidissent eum principes Sacerdotum et ministri, clamaverunt, dicentes : Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Accipite eum vos, et crucifigite : ego enim non invenio in eo causam.

7 Responderunt ei Judæi . Nos legem habemus, et secundum legem nostram debet mori, quia se ipsum Filium Dei fecit.

8 Quum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9 Et ingressus est in prætorium iterum, et dicit Jesu : Unde es tu ? At Jesus respondit non dedit ei.

10 Dicit ergo ei Pilatus : Mihi non loqueris ? Nescis quia auctoritatem habeo crucifigere te, et auctoritatem habeo absolvere te ?

11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἀνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοί, μείζονα ἄμαρτίαν ἔχει.

12 Ἐκ τούτου ἐζήτηε ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.

14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίσις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταυρώσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἄρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαθον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

17 Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίς τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ.

18 Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ἸΗΣΟΥΣ Ὁ ΝΑΖΩΡΑΪΟΣ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤῶΝ ἸΟΥΔΑΙΩΝ.

11 Respondit Jesus : Non haberes auctoritatem ullam adversum me, si non esset tibi datum desuper. Propter hoc tradens me tibi majus peccatum habet.

12 Ex hoc quærebat Pilatus absolvere eum : At Judæi clamabant, dicentes : Si hunc absolveris, non es amicus Cæsaris : omnis regem seipsum faciens, contradicit Cæsari.

13 Ergo Pilatus audiens hunc sermonem, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali, in locum dictum Lithostrotum, Hebraice autem Gabbatha.

14 Erat autem parasceve Paschæ, hora autem quasi sexta : et dicit Judæis : Ecce rex vester.

15 Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem vestrum crucifigam ? Responderunt principes Sacerdotum . Non habemus regem, si non Cæsarem.

16 Tunc ergo tradidit illum eis ut crucifigeretur. Acceperunt autem Jesum et abduxerunt.

17 Et portans crucem suam exivit in dictum Calvariæ locum, qui dicitur Hebraice Golgotha.

18 Ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19 Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί.

21 Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ νέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἀβραβος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντὸς οἰῶλου·

24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἣ λέγουσα· “Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.” Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ·

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γυναί, ἰδοὺ ὁ υἱός σου.

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς

20 Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum : quia prope erat locus civitatem ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraice, Græce, Romane.

21 Dicebant ergo Pilato principes Sacerdotum Judæorum : Ne scribe : Rex Judæorum : sed quia ipse dixit : Rex sum Judæorum.

22 Respondit Pilatus : Quod scripsi, scripsi.

23 Ergo milites quum crucifixissent Jesum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam : Erat autem tunica inconsutilis, ex iis quæ desuper contexta per totum.

24 Dixerunt ergo ad invicem : Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus erit. Ut scriptura impleretur, dicens : Partiti sunt vestimenta mea sibi ipsis, et super vestem meam miserunt sortem. Illi quidem igitur milites hæc fecerunt.

25 Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus, Maria Cleopæ, et Maria Magdalene.

26 Jesus ergo videns matrem et discipulum adstantem, quem diligebat, dicit matri suæ : Mulier, ecce filius tuus.

27 Deinde dicit discipulo : Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus ille in propria.

28 Post hoc sciens Jesus

ὅτι πάντα ἤδη τετέλεστοι, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει· Διψῶ.

29 Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ, πλησαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεστοι· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἄρθωσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῶ.

33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 Ἄλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία· κάκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ· Ὅσοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.

37 Καὶ πάλιν ἕτερα γραφή λέγει· ὁψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, κερυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ

quia omnia jam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dicit : Sitio.

29 Vas ergo erat positum aceto plenum illi vero implentes spongiam aceto, et hyssopo circumponentes, obtulerunt ejus ori.

30 Quum ergo accepisset acetum Jesus, dixit : Consummatum est : Et inclinans caput tradidit spiritum.

31 Ergo Judæi, ut non remaneret in cruce corpora in Sabbato, quoniam Parasceve erat, erat enim magnus dies ille Sabbati, rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur.

32 Venerunt ergo milites, et quidem primi fregerunt crura : et alterius conrucifixi ei.

33 Ad autem Jesum venientes, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura.

34 Sed unus militum lancea ejus latus fodit, et continuo exivit sanguis et aqua.

35 Et videns testificavit, et verum est testimonium ejus : Et ille scit quia vera dicit, ut vos credatis.

36 Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur : Os non comminuetur ejus.

37 Et iterum alia Scriptura dicit : Videbunt in quem transfixerunt.

38 Post hæc rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, existens discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, ut tolleret corpus Jesu : et per

Ἰησοῦ· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ Πιλάτος· ἦλθεν οὖν καὶ ἤρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἑλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

40 Ἐλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη·

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγυὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **T**ῆ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, σχολίας ἔτι οὐσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου.

2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἐπρεχον δὲ οἱ δύο ἑαυτῶν, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

5 Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μὲντοι εἰσῆλθεν.

6 Ἐρχεται οὖν Σίμων Πέτρος

misit Pilatus: Venit ergo et tulit corpus Jesu.

39 Venit autem et Nicodemus, ille veniens ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ et aloës, quasi libras centum.

40 Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire.

41 Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

42 Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

1 **A**T una Sabbatorum Maria Magdalene venit mane, tenebris adhuc existentibus, ad monumentum: et videt lapidem sublatum ex monumento.

2 Currit ergo et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem diligebat Jesus: et dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.

3 Exiit ergo Petrus et alius discipulus, et venerunt ad monumentum.

4 Currebant autem duo simul, et alius discipulus præcurrit citius Petro, et venit primus ad monumentum.

5 Et inclinatus videt posita linteamina: non tamen introivit.

6 Venit ergo Simon Petrus

ἀκολουθῶν αὐτῶ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντελιλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.

9 Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρεκύψεν εἰς τὸ μνημεῖον,

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῆ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 Καὶ ταῦτα εἰπούσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστι, λέγει αὐτῶ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, καὶ γὰρ αὐτὸν ἀρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῶ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἄπιθαι· οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα

sequens eum, et introivit in monumentum, et conspicit lintheamina posita,

7 Et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum lintheaminibus positum, sed seorsum involutum in unum locum.

8 Tunc ergo introivit et ille alius discipulus veniens primus ad monumentum, et vidit, et credidit.

9 Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum ex mortuis resurgere.

10 Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli.

11 Maria autem stabat ad monumentum plorans foris. Dum ergo fleret, inclinavit se in monumentum.

12 Et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu.

13 Et dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum.

14 Et hæc loquuta, conversa est in ea quæ post, et vidit Jesum stantem, et non sciebat quia Jesus est.

15 Dicit ei Jesus: Mulier, quid ploras? Quem quæris? Illa, existimans quia hortulanus est, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum: et ego eum tollam.

16 Dicit ei Jesus: Maria Conversa illa dicit ei: Rabboni, quod dicitur, Magister.

17 Dicit ei Jesus: Ne me tange: nondum enim ascendi

πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπέ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.

18 Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὕσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὑποῦ ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ· ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλά με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

23 Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς·

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῶ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐώρακαμεν τὸν Κύριον· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰη-

ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, et Deum meum et Deum vestrum.

18 Venit Maria Magdalena annuntians discipulis, Quia vidit Dominum, et hæc dixit ei.

19 Existente ergo vespere die illo una Sabbatorum, et foribus clausis, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medium, et dicit eis : Pax vobis.

20 Et hoc dicens ostendit eis manus et latus suum. Gavisii sunt ergo discipuli videntes Dominum.

21 Dixit ergo eis Jesus iterum : Pax vobis : sicut misi me Pater, et ego mitto vos.

22 Et hoc dicens, insufflavit, et dicit eis : Accipite Spiritum sanctum.

23 Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis : Quorum retinueritis, retenta sunt.

24 Thomas autem, unus ex duodecim, dictus Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25 Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis : Si non videro in manibus ejus vestigium clavorum, et mittam digitum meum in vestigium clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26 Et post dies octo iterum erant intus discipuli ejus, et Thomas cum eis. Venit Jesus

σοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεῦσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔστιν ὁ Χριστός ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Κεφ. κά. 21.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος, ἐφανερώσας δὲ οὕτως.

2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἀλιεῦν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί· ἐξήλθον, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωτὰς δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μὲν-

januis clausis, et stetit in medio, et dicit : Pax vobis.

27 Deinde dicit Thomas infer digitum tuum huc, et vide manus meas : et affer manum tuam, et mitte in latus meum : et ne fias incredulus, sed credens.

28 Et respondit Thomas, et dicit ei : Dominus meus, et Deus meus.

29 Dicit ei Jesus : Quia vidisti me, Thoma, credidisti : beati, non videntes, et credentes.

30 Multa quidem igitur et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc.

31 Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei : et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

CAPUT XXI.

1 POST hæc manifestavit seipsum iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis : Manifestavit autem sic.

2 Erant simul Simon Petrus, et Thomas dictus Didymus, et Nathanaël à Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo.

3 Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos cum te. Exierunt, et ascenderunt in navigium statim, et in illa nocte prederunt nihil.

4 Mane autem jam facto stetit Jesus in litore non tamen

τοὶ ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ.

5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.

6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίχτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἐλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενύτην διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·

8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πήχων διακοσίων, σύροντες τὸ δίχτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίχτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίχτυον.

12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξελάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; Εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

13 Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

14 Τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερεθεῖς ἐκ νεκρῶν.

cognoverunt discipuli quia Jesus est.

5 Dicit ergo eis Jesus : Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei : Non.

6 Ille autem dixit eis : Jaccite in dexteras partes navigii rete, et invenietis. Jecerunt ergo, et non jam illud trahere valebant à multitudine piscium.

7 Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. Simon ergo Petrus audiens quia Dominus est, amiculum succinxit, erat enim nudus, et misit seipsum in mare.

8 At alii discipuli navigio venerunt, non enim erant longè à terra, sed quasi à cubitis ducentis, trahentes rete piscium.

9 Ut ergo descenderunt in terram, conspiciunt prunas positas, et piscem superpositum, et panem.

10 Dicit eis Jesus : Afferte à piscibus quos prendidistis nunc.

11 Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinquaginta tribus : Et tot existentibus non scissum est rete.

12 Dicit eis Jesus : Venite, prandete. Nemo autem audebat discipulorum interrogare eum : Tu quis es? Scientes quia Dominus est.

13 Venit ergo Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.

14 Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis, excitatus ex mortuis.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία μου.

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου·

18 Ἀμήν, ἀμήν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐξώνυυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκλινεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων πῶς θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν· καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.

20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δειπνῶ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;

21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; Σὺ ἀκολουθεῖ μοι.

23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθ-

15 Quum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus : Simon Jona, diligis me plus his ? Dicit ei : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos.

16 Dicit ei iterum secundo : Simon Jona, diligis me ? Ait illi : Etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce oves meas.

17 Dicit ei tertio : Simon Jona, amas me ? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio : Amas me ? Et dixit ei : Domine, tu omnia scis : tu cognoscis quia amo te. Dicit ei Jesus : Pasce oves meas.

18 Amen, amen dico tibi, quum esses junior, cingebas te ipsum, et ambulabas, ubi volebas : quum autem senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et feret quo non vis.

19 Hoc autem dixit, significans qua morte glorificaturus esset Deum. Et hoc effatus, dicit ei : Sequere me.

20 Conversus autem Petrus conspicit discipulum quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuerat in cœna super pectus ejus, et dixerat : Domine, quis est tradens te ?

21 Hunc videns Petrus, dicit Jesu : Domine, hic autem quid ?

22 Dicit ei Jesus : Si eum volo manere donec veniam, quid ad te ? Tu sequere me.

23 Exivit ergo sermo iste ad fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus non moritur : sed, Si eum volo

νήσκει ἄλλ, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράφας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθῆς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

manere donec veniam, quid ad te ?

24 Hic est discipulus testificans de his, et scribens hæc : et scimus quia verum est testimonium ejus.

25 Sunt autem et alia multa quæcumque fecit Jesus, quæ si scribantur ad unum, nec ipsum arbitror mundum capere scriptos libros. Amen.

ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ

ΑΓΙΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Κεφ. α. 1.

1 **Τ**ΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὧ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

2 Ἀχρι ἧς ἡμέρας ἐνλειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη·

3 Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀπλιανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ·

4 Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου·

5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν

ACTA

SANCTORUM

APOSTOLORUM.

CAPUT I.

1 **I**LLUM quidem primum sermonem feci de omnibus, ὁ Theophile, quæ cœpit Jesus facereque et docere,

2 Usque qua die præcipiens Apostolis per Spiritum sanctum, quos elegerat, receptus est :

3 Quibus et præbuit seipsum vivum post pati ipsum, in multis signis, per dies quadraginta conspectus eis, et dicens quæ de regno Dei.

4 Et congregans denuntiavit eis ab Hierosolymis non discedere : sed expectare promissionem Patris, quam audistis me.

5 Quia Joannes quidem bap

εν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθίστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ ;

7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ·

8 Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι λευκῇ·

11 Οἱ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν ; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν ἔρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ,σε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου·

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ἰμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναίξιν, καὶ Μα-

tizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto non post multos hos dies.

6 Qui quidem igitur convenientes interrogabant eum, dicentes : Domine, si in tempore hoc restituis regnum Israël ?

7 Dixit autem ad eos : Non vestrum est nosse tempora vel opportunitates, quæ Pater posuit in propria auctoritate.

8 Sed accipietis virtutem supervenientis sancti Spiritus in vos, et eritis mihi testes inque Hierusalem, et in omni Judæa et Samaria, et usque ad ultimum terræ.

9 Et hæc dicens videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.

10 Et ut attendentes erant in cælum, eunte eo, et ecce viri duo astiterunt eis in vestitu albo.

11 Qui et dixerunt : Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum ? Hic Jesus receptus à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.

12 Tunc reversi sunt in Hierusalem à monte vocato Oliveti : qui est prope Hierusalem, Sabbati habens iter.

13 Et quum introissent, ascenderunt in cœnaculum, ubi erant manentes Petrus et Jacobus, et Joannes, et Andreas, Philippus et Thomas, Bartholomæus et Matthæus, Jacobus Alphæi et Simon Zelotes, et Judas Jacobi.

14 Hi omnes erant perseverantes concorditer oratione et deprecatione, cum mulieribus,

ρία τῆ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν.

16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὀδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν,

17 Ὅτι κληριθμημένος ἦν σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κληῖρον τῆς διακονίας ταύτης.

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας· καὶ πρηγῆς γενόμενος ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ·

19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδαμὰ, σουτσεστι, χωρίον αἵματος.

20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· “Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος.”

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ’ ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 Ἀρχάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήθη ἀφ’ ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστὸς, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι εἶπον·

et Maria matre Jesu, et cum fratribus ejus.

15 Et in diebus illis exurgens Petrus in medio discipulorum, dixit : eratque turba nominum in idipsum, quasi centum viginti.

16 Viri fratres, oportebat impleri Scripturam hanc, quam prædixit Spiritus sanctus per os David, de Juda facto duce viæ comprehendentibus Jesum :

17 Quia adnumeratus erat cum nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus.

18 Hic quidem igitur acquisivit agrum de mercede injustitiæ : et præceps factus crepuit medius, et effusa sunt omnia viscera ejus.

19 Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut vocari agrum illum proprio idiomate eorum, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis.

20 Scriptum est enim in libro Psalmorum : Fiat commotio ejus deserta, et non sit habitans in ea. Et : Episcopatum ejus accipiat alter.

21 Oportet ergo convenientium nobis virorum in omni tempore, in quo intravit et exivit ad nos Dominus Jesus,

22 Incipiens à baptisate Joannis, usque in diem qua receptus est à nobis, testem resurrectionis ejus fieri cum nobis unum horum.

23 Et statuerunt duos, Joseph vocatum Barsabam, qui cognominatus est Justus, et Matthiam.

24 Et orantes dixerunt : Tu

Σὺ Κύριε καρδιογινῶστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο, ἓνα, ὃν ἐξελέξω,

25 Λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψήφισθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**Αὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπισταυτό·

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,

3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδε αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλοῦντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ θαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Οὐκ ἰδοῦ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἧ ἐγεννήθημεν;

Domine cordium cognitor omnium, ostende ex his duobus unum, quem elegeris,

25 Accipere sortem ministerii hujus et apostolatus, de quo aberravit Judas, abire in locum proprium.

26 Et dederunt sortes eorum, et cecidit sors super Matthiam: et connumeratus est cum undecim Apostolis

CAPUT II.

1 **E**T in compleri diem Pentecostes, erant omnes unanimiter in eodem:

2 Et factus est repente de cælo sonus tanquam ruentis flatus violenti, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

3 Et visæ sunt illis dispersitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra unumquemque eorum:

4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cæperunt loqui aliis linguis, prout Spiritus dabat illis eloqui.

5 Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri religiosi, ab omni gente eorum qui sub cælo.

6 Facta autem voce hac, convenit multitudo, et confusa est: quoniam audiebat unusquisque proprio idiomate loquentes illos.

7 Stupebant autem omnes et mirabantur, dicentes ad invicem: Nonne ecce omnes isti sunt loquentes Galilæi?

8 Et quomodo nos audimus unusquisque proprio idiomate nostro in quo nati sumus?

9 Παρθοὶ καὶ Μηδοὶ καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι,

11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 Ἄλλοι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον· Ὅτι γλεύκοις μεμεστωμένοι εἰσὶ.

14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου·

15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

16 Ἀλλὰ τοῦτο ἔστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ.

17 Ἐπιπλήθει ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὄρασεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιάσουσιν.

18 Καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι·

19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς

9 Parthi et Medi et Elamitæ, et habitantes Mesopotamiam, Judæamque et Cappadociam, Pontum et Asiam,

10 Phrygiamque et Pamphyliam, Ægyptum, et partes Libyæ secundum Cyrenen, et advenæ Romani, Judæique et proselyti,

11 Cretes et Arabes, audimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei.

12 Stupebant autem omnes et hæsitabant, alius ad alium dicentes : Quidnam vult hoc esse ?

13 Alii autem cavillantes dicebant : Quia musto pleni sunt.

14 Stans autem Petrus cum undecim, sustulit vocem suam, et loquutus est eis : Viri Judæi, et habitantes Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba mea.

15 Non enim, sicut vos aestimatis, hi ebrii sunt : est enim hora tertia diei :

16 Sed hoc est dictum per prophetam Joël :

17 Et erit in novissimis diebus, dicit Deus, effundam de Spiritu meo super omnem carnem : et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ, et juvenes vestri visiones videbunt, et seniores vestri somnia somniabunt.

18 Atque super servos meos, et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt.

19 Et dabo prodigia in cælo sursum, et signa in terra deor-

γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμί-
δα καπνοῦ.

20 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται
εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,
πρὶν ἢ ἔλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου
τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.

21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπι-
καλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθή-
ται."

22 Ἄνδρες Ἰσραηλίται, ἀκέσα-
τε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς, δυνάμεσι
καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε
δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, κα-
θὼς καὶ αὐτοὶ οἶδατε,

23 Τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ
καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτον
λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων προσ-
πήξαντες ἀνείλετε·

24 Ὅν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας
τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ
ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
αὐτοῦ.

25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν·
"Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου
διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν,
ἵνα μὴ σαλευθῶ.

26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη ἡ καρδία
μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά
μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασ-
κηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

27 Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν
ψυχὴν μου εἰς ᾄδου, οὐδὲ δώσεις
τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ
προσώπου σου."

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἶπεῖν
μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ
πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύ-
τησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐ-

sum, sanguinem et ignem et
vaporem fumi.

20 Sol convertetur in tene-
bras, et Luna in sanguinem,
antequam venire diem Domini
illam magnam et illustrem.

21 Et erit, omnis quicumque
invocabit nomen Domini, sal-
vus erit.

22 Viri Israëlitæ, audite
verba hæc : Jesum Nazare-
num, virum à Deo approba-
tum in vobis virtutibus et pro-
digiis et signis quæ fecit per
illum Deus in medio vestri, si-
cut et ipsi scitis,

23 Hunc definito consilio et
præscientia Dei expositum ac-
cipientes, per manus exlegum,
affigentes interemistis :

24 Quem Deus resuscitavit,
solvens dolores mortis, juxta
quod non erat possibile teneri
illum ab eo.

25 David enim dicit in eum .
Providebam Dominum in con-
spectu meo semper, quoniam
ex dextris meis est, ut ne con-
cutiar.

26 Propter hoc lætatum est
cor meum, et exultavit lingua
mea : insuper vero et caro
mea requiescet in spe.

27 Quoniam non dereliques
animam meam in inferno, nec
dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem.

28 Notas fecisti mihi vias
vitæ : replebis me jucunditate
cum facie tua.

29 Viri fratres, liceat dicere
cum libertate ad vos de patri-
archa David, quoniam et de-
functus est, et sepultus est, et

τοῦ ἐστίν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σὰρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ.

31 Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾄδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.

33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψώθη, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε, καὶ ἀκούετε.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς· λέγει δὲ αὐτός· “Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.”

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενόησαν τῇ καρδίᾳ, εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καὶ λήψετε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος·

39 Ὑμῖν γὰρ ἐστίν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι

sepulchrum ejus est in nobis usque diem hanc.

30 Propheta igitur existens, et sciens quia jure jurando jurasset illi Deus, de fructu lumbi ejus secundum carnem resuscitaturum Christum, ut collocaret super throno ejus,

31 Providens loquutus est de resurrectione Christi, quia non derelicta est anima ejus in inferno, neque caro ejus vidit corruptionem.

32 Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos sumus testes.

33 Dexteram igitur Dei exaltatus, et promissionem sancti Spiritus accipiens à Patre, effudit hunc quem nunc vos videtis et auditis.

34 Non enim David ascendit in cælum: dicit autem ipse: Dixit Dominus Domino meo: Sede ex dextris meis,

35 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

36 Certo ergo cognoscat omnis domus Israël, quia Dominum et Christum eum Deus fecit, hunc Jesum quem vos crucifixistis.

37 Audientes autem compuncti sunt corde, dixeruntque ad Petrum et reliquos Apostolos: Quid faciemus, viri fratres?

38 Petrus vero ait ad illos: Pœnitementi, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum: et accipietis donum sancti spiritus.

39 Vobis enim est repositio et filiis vestris, et omni-

τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρητο, καὶ παρεκάλει, λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.

41 Οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσεβέβησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλια.

42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος· Πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο.

44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά·

45 Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε.

46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετέλαμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,

47 Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν· Ὁ δὲ Κύριος προσεβέβητο τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**πὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερόν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἑνάτην·

2 Καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιτί-

bus qui in longe, quoscumque advocaverit Dominus Deus noster.

40 Aliisque verbis plurimis obtestabatur et exhortabatur, dicens: Salvamini à generatione prava ista.

41 Qui quidem ergo libenter recipientes sermonem ejus, baptizati sunt: et appositæ sunt die illa animæ circiter tria millia.

42 Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, et communicatione et fractione panis, et orationibus.

43 Fiebat autem omni animæ timor: multaque prodigia et signa per Apostolos fiebant.

44 Omnes autem credentes erant in idem, et habebant omnia communia.

45 Et possessiones et facultates vendebant, et dividebant illa omnibus, prout quis opus habebat.

46 Per diem quoque perdurantes unanimiter in templo, frangentesque per domum panem, sumebant alimentum in exultatione et simplicitate cordis,

47 Laudantes Deum, et habentes gratiam ad omnem plebem. At Dominus apponebat eos qui salvi fiebant per diem ecclesiæ.

CAPUT III.

1 **I**N idipsum autem Petrus et Joannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam.

2 Et quidam vir claudus ex

ας μηρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ἔβαστά-
ζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς
τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην
᾽Ωραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην
παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ
ἱερόν·

3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην
μέλλοντας εἰσιεῖναι εἰς τὸ ἱερόν, ἤρω-
τα ἐλεημοσύνην.

4 Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐ-
τὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· Βλέψον
εἰς ἡμᾶς.

5 Ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσ-
δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον
καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ
ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
ἔγειραι καὶ περιπάτει.

7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς
χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐσ-
τερέωθησαν αὐτοῦ αἱ βᾶται καὶ
τὰ σφυρά.

8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ
περιεπάτει· καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς
εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλό-
μενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς
περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν
Θεόν·

10 Ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι
οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην
καθήμενος ἐπὶ τῇ ᾽Ωραίᾳ πύλῃ τοῦ
ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι
αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος
χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς
ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένη Σολο-
μώνιος, ἔκθαμβοι.

12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο
πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλι-

utero matris suæ existens, ba-
julabatur : quem ponebant per
diem ad portam templi dictam
Speciosam, petere eleëmosyn-
nam ab introeuntibus in tem-
plum.

3 Qui videns Petrum et Jo-
annem futuros introire in tem-
plum, rogabat eleëmosynam
accipere.

4 Intendens autem Petrus in
eum cum Joanne, dixit : Res-
pice in nos.

5 Ille autem attentebat eis,
expectans aliquid ab eis acci-
pere.

6 Dixit autem Petrus : Ar-
gentum et aurum non est mihi,
quod autem habeo, hoc tibi do :
in nomine Jesu Christi Naza-
ræi surge et ambula.

7 Et apprehendens ipsum
dextera manu allevavit : pro-
tinus autem confirmatæ sunt
ejus bases et plantæ.

8 Et exiliens stetit, et ambu-
labat : et intravit cum illis in
templum, ambulans et exiliens,
et laudans Deum.

9 Et vidit eum omnis popu-
lus ambulantem et laudantem
Deum.

10 Cognoscebantque illum
quod ipse erat ad eleëmosynam
sedens ad Speciosam portam
templi ; et impleti sunt stupore
et extasi super contingente
ei.

11 Tenente autem sanato
claudo Petrum et Joannem, cu-
currit ad eos omnis populus ad
porticum vocatam Solomonis,
stupentes.

12 Videns autem Petrus re-
spondit ad populum : Viri Isra-

ται, -τί θαυμάζεις ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζεις, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν ;

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν·

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν·

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκλείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν δολοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡς περ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν·

18 Ὁ δὲ Θεὸς ἄπροκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν·

21 Ὅν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν· Ὅτι “ προφήτην ὑμῖν

ēlitæ, quid miramini in hoc, aut nobis quid attenditis, quasi propria virtute aut pietate fecimus ambulare eum ?

13 Deus Abraham et Isaac et Jacob, Deus Patrum nostrorum glorificavit puerum suum Jesum, quem vos tradidistis, et negastis eum ante faciem Pilati, judicante illo dimitti.

14 Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis :

15 At principem vitæ interfecistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, cujus nos testes sumus.

16 Et in fide nominis ejus, hunc, quem videtis et nostis, confirmavit nomen ejus : et fides quæ per eum dedit illi integritatem hanc in conspectu omnium vestrum.

17 Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri.

18 At Deus quæ prænuntiavit per os omnium Prophetarum suorum, pati Christum, implevit sic.

19 Pœnitementi igitur, et convertimini ad deleri vestra peccata : Ut quum venerint tempora refrigerii à conspectu Domini,

20 Et miserit ante prædicationem vobis Jesum Christum,

21 Quem oportet cælum quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quæ loquutus est Deus per os omnium sanctorum suorum Prophetarum à seculo.

22 Moses quidem enim ad patres dixit : Prophetam vobis

ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ."

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ· "καὶ τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς."

26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογῶντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν·

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἀρχοντας καὶ

suscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris, tamquam me : ipsum audietis juxta omnia quæcunque loquutus fuerit ad vos.

23 Erit autem, omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum, exterminabitur de plebe.

24 Et omnes autem Prophetæ à Samuel et deinceps, quocumque loquuti sunt, et prænuntiaverunt dies istos.

25 Vos estis filii Prophetarum et testamenti quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham : et in semine tuo benedicentur omnes familiae terræ.

26 Vobis primum Deus suscitans puerum suum Jesum, misit eum benedicentem vobis, in averti unumquemque à nequitia vestris.

CAPUT IV.

1 **L**OQUENTIBUS autem illis ad populum, supervenerunt eis Sacerdotes et magistratus templi et Sadducæi,

2 Labore affecti propter docere eos populum, et annuntiare in Jesu resurrectionem mortuorum.

3 Et injecerunt eis manus, et posuerunt in custodiam in crastinum : erat enim vespera jam.

4 Multi autem audientium verbum, crediderunt : et factus est numerus virorum quasi milia quinque.

5 Factum est autem in crastinum, congregari eorum prin-

πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ,

6 Καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς ;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται·

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομέντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας·

12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὔτε γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·

14 Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα, τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντιπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἕξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

cipes et Seniores et Scribas in Hierusalem.

6 Et Annam principem Sacerdotum et Cajapham et Joannem et Alexandrum, et quotquot erant de genere Pontificali.

7 Et statuentes eos in medio, percunctati sunt : In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos ?

8 Tunc Petrus repletus Spiritu sancto dixit ad eos : Principes populi, et seniores Israel.

9 Si nos hodie dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste servatus est :

10 Notum sit omnibus vobis et omni plebi Israel, quia in nomine Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit ex mortuis, in hoc iste adstitit coram vobis sanus

11 Hic est lapis nihili habitus à vobis ædificantibus, factus in caput anguli :

12 Et non est in alio nomine salus : Neque enim nomen est aliud sub cælo datum in hominibus, in quo oporteat servari nos.

13 Videntes autem Petri libertatem et Joannis, et deprehendentes quod homines illiterati sunt et idiῶται, admirabantur, cognoscebantque eos quoniam cum Jesu fuerant.

14 At hominem videntes cum eis stantem illum curatum, nihil habebant contradicere.

15 Jussis autem ipsis extra concilium abire, conferebant ad invicem,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς καλοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνήσασθαι·

17 Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διάνεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλῆ ἄπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτούς, εἶπον· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἂ εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ, πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι·

22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον· Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

25 Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ καιδός σου εἶπών· “ Ἰναλί ἐφρύ-

16 Dicentes : Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem enim notum signum factum est per eos, omnibus habitantibus Hierusalem manifestum, et non possumus negare.

17 Sed ut ne super plus perserpat in populum, minaciter comminemur eis non ultra loqui in nomine hoc ulli homini.

18 Et vocantes eos, denuntiaverunt eis omnino non loqui neque docere in nomine Jesu.

19 At Petrus et Joannes respondententes ad eos dixerunt : Si justum est in conspectu Dei, vos audire potius quam Deum, judicate :

20 Non possumus enim nos, quæ vidimus et audivimus, non loqui.

21 Illi vero comminantes dimiserunt eos : nihil invenientes quomodo punirent eos propter populum : quia omnes glorificabant Deum super facto.

22 Annorum enim erat plurius quadraginta homo, in quo factum fuerat signum istud saninitatis.

23 Dimissi autem venerunt ad proprios : et annuntiaverunt quanta ad eos principes Sacerdotum et seniores dixissent.

24 Ii autem audientes unanimiter levaverunt vocem ad Deum, et dixerunt : Domine, tu Deus, qui fecisti cælum et terram et mare, et omnia quæ in eis :

25 Qui per os David pueri tui dicens, fuisti : ut quid fre-

αζαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν
κενά ;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη-
σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ
κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.”

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ’ ἀλη-
θείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον
παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώ-
δης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν
ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ
βουλὴ σου προώρισε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίδε
ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς
τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας
πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τῆν χεῖρά σου ἐκτεί-
νειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα, καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος
τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἔσα-
λεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμέ-
νοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες πνεύ-
ματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευ-
σάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ψυχὴ
μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων
αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ’ ἦν
αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ μεγάλη δυνάμει ἀπε-
δίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι
τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας
αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν
ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρί-
ων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες
ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομέ-
ων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας

muerunt gentes, et populum
meditati sunt inania ?

26 Adstiterunt reges terræ,
et principes coacti sunt in idem
adversus Dominum et adversus
Christum ejus.

27 Coacti sunt enim in veri-
tate in sanctum puerum tuum
Jesum, quem unxisti, Herodes-
que et Pontius Pilatus, cum
gentibus et populis Israël.

28 Facere quæcumque ma-
nus tua et consilium tuum præ-
finivit fieri.

29 Et nunc Domine respice
in minas eorum, et da servis
tuis cum fiducia omni loqui ver-
bum tuum.

30 In manum tuam exten-
dere in sanitatem, et signa et
prodigia fieri per nomen sancti
pueri tui Jesu.

31 Et precatis eis motus est
locus in quo erant congregati :
et repleti sunt omnes Spiritu
sancto, et loquebantur verbum
Dei cum fiducia.

32 At multitudinis credenti-
um erat cor et anima una : et
neque unus quicquam existen-
tium ei dicebat proprium esse,
sed erant illis omnia communia.

33 Et magna virtute red-
debant testimonium Apostoli
resurrectionis Domini Jesu
Christi, gratiaque magna erat
in omnes eos.

34 Neque enim egens quis-
quam erat in ipsis : Quotquot
enim possessores agrorum aut
domorum erant, vendentes af-
ferebant pretia venditorum,

35 Et ponebant ante pedes

τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 Ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Κεφ. ε. 5.

1 **Α**Νὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρῶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 Ἀκούων δὲ Ἀνανίας, τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

6 Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ἡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν.

Apostolorum : Dividebatur autem singulis, prout quis opus habebat.

36 Joses autem cognominatus Barnabas ab Apostolis, quod est interpretatum, Filius consolationis, Levites Cyprius generé,

37 Existente ei agro, vendito attulit pecuniam, et posuit ante pedes Apostolorum.

CAPUT V.

1 **V**IR autem quidam Ananias nomine, cum Sapphira uxore sua vendidit possessionem :

2 Et intervertit de pretio, conscia etiam uxore sua : et afferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit.

3 Dixit autem Petrus : Ananias, propter quid implevit Satanas cor tuum, fallere te Spiritum sanctum, et intervertere de pretio prædii ?

4 Nonne manens tibi manebat : et venundatum in tua potestate erat ? Quid quod posuisti in corde tuo rem hanc ? Non es mentitus hominibus, sed Deo.

5 Audiens autem Ananias verba hæc, cadens exspiravit : Et factus est timor magnus super omnes audientes hæc.

6 Surgentes autem juvenes composuerunt eum, et efferentes sepelierunt.

7 Factum est autem quasi horarum trium spatium, et uxor ipsius, nesciens factum, intravit.

8 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, τοσούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; Ἰδοὺ, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.

10 Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·

15 Ὡστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκρέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθεναὶ ἐπὶ κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου καὶ ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ ἕσσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας

8 Respondit autem ei Petrus : Dic mihi, si tanti agrum vendidistis ? Illa autem dixit : Etiam tanti.

9 At Petrus ait ad eam, Quid quod convenit vobis tentare Spiritum Domini ? Ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium, et efferent te.

10 Cecidit autem confestim ante pedes ejus, et expiravit : Intrantes autem juvenes inveniunt illam mortuam, et efferentes sepelierunt ad virum suum.

11 Et factus est timor magnus in universa ecclesia, et in omnes audientes hæc.

12 Per autem manus Apostolorum fiebant signa et prodigia in plebe multa. Et erant unanimiter omnes in porticu Solomonis.

13 At cæterorum nemo audebat conjungi illis : sed magnificabat eos populus.

14 Magis autem apponebantur credentes Domino, multitudines virorumque ac mulierum.

15 Ut et secundum plateas efferrent infirmos, et ponerent in lectulis ac grabbatis, ut venientis Petri vel umbra obumbraret quemquam illorum.

16 Conveniebat autem et multitudo eorum quæ circa civitatum in Hierusalem, afferentes ægros et vexatos à spiritibus immundis : qui curabantur omnes.

17 Exurgens autem princeps Sacerdotum et omnes qui cum illo, existens hæresis Sadducæorum, repleti sunt zelo :

18 Et injecerunt manus suas

αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσήλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· "Ὅτι τὸ μὲν δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὔρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ, τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων· "Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

-27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἕστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,

28 Λέγων· Οὐ παραγγελία

in Apostolis, et posuerunt eos in custodia publica.

19 Angelus autem Domini per noctem aperuit januas custodiæ, educensque eos, dixit :

20 Ite, et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus.

21 Audientes autem intraverunt sub diluculum in templum, et docebant. Adveniens autem princeps Sacerdotum et qui cum eo, convocaverunt concilium et omnem senatum filiorum Israël : Et miserunt ad carcerem, adduci eos.

22 At ministri accedentes non invenerunt eos in custodia, reversi autem nuntiaverunt,

23 Dicentes : Quod quidem carcerem invenimus clausum in omni securitate, et custodes stantes foras ante januas, apertientes autem intus neminem invenimus.

24 Ut autem audierunt sermones hos, et Pontifex et præfectus templi et principes Sacerdotum, ambigebant de illis, quidnam fieret hoc.

25 Adveniens autem quidam nuntiavit eis, dicens : ecce, viri quos posuistis in custodia, sunt in templo stantes et docentes populum.

26 Tunc abiens præfectus cum ministris, adduxit illos, non cum vi, timebant enim populum ut ne lapidarentur.

27 Adducentes autem illos statuerunt in concilio : Et interrogavit eos princeps Sacerdotum,

28 Dicens : Nonne denun

παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ, πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψώσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μαρτυρὲς τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι·

35 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, ᾧ προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνῆρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπειθόντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν·

37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν

tiatione denuntiavimus vobis non docere in nomine isto? et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra, et vultis superinducere super nos sanguinem hominis istius.

29 Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.

30 Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno.

31 Hunc Deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua, dare pœnitentiam Israël, et remissionem peccatorum.

32 Et nos sumus ejus testes verborum horum, et Spiritus vero sanctus, quem dedit Deus obedientibus sibi.

33 Illi autem audientes furebant, et consulebant tollere illos.

34 Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legisdoctor, nonoratus omni populo, jussit foras breve quid apostolos fieri:

35 Dixitque ad illos: Viri Israelitæ, attendite vobis ipsis super hominibus istis, quid estis futuri agere.

36 Ante enim hos dies extitit Theudas, dicens esse aliquem seipsum: cui adhæsit numerus virorum circiter quadringentorum: qui sublatus est, et omnes quicumque assensi sunt ei, dissoluti sunt, et facti sunt ad nihilum.

37 Post hunc extitit Judas Galilæus, in diebus descriptionis, et avertit populum multum

ικανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· καὶ κείνος ἀπί-
λετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέθοντο αὐ-
τῷ, ὀισκορπίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόσ-
τητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων,
καὶ ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾗ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλή αὐτῆ ἢ τὸ ἔργον
τούτο, καταλυθήσεται·

39 Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύ-
νασθε καταλύσαι αὐτὸ, μήποτε καὶ
θεομάχοι εὐρεθῆτε.

40 Ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους,
δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν
ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.

41 Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαί-
ροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου,
ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καλιζ-
ιώθησαν ἀτιμασθῆναι·

42 Παῖσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσ-
κοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν
τὸν Χριστόν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ε**Ν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις
πληθυνόντων τῶν μαθητῶν,
ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνισ-
τῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρε-
θεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθη-
μερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα
τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον·
Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμῶς καταλείψ-
αντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακο-
νεῖν τραπέζαις.

3 Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί,
ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους
ἐπὶ τὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ
σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτε-
ρήσομεν.

post se : et ipse periit, et omnes
quotquot assensi sunt ei, dis-
persi sunt.

38 Et nunc dico vobis, ab-
sistite ab hominibus istis, et fi-
nite illos : quoniam si sit ex
hominibus consilium hoc aut
opus hoc, dissolvetur.

39 Si vero ex Deo est, non
potestis dissolvere id : ne forte
et Deo pugnantes inveniamini.

40 Conscenserunt autem illi :
Et convocantes Apostolos, cæ-
dentes denunciaverunt non lo-
qui in nomine Jesu : et dimi-
serunt eos.

41 Illi quidem igitur ibant
gaudentes à conspectu concilii,
quoniam digni habiti sunt pro
nomine ejus contumelia affici.

42 Totumque diem in tem-
plo et circa domum non cessa-
bant docentes et euangelizan-
tes Jesum Christum.

CAPUT VI.

1 **I**N autem diebus illis mul-
tiplicantibus discipulis
factum est murmur Græcorum
adversus Hellenistas, quod des-
picerentur in ministerio quo-
tidiano viduæ eorum.

2 Advocantes autem duode-
cim multitudinem discipulo-
rum, dixerunt : Non placitum
est nos derelinquentes sermo-
nem Dei, ministrare mensis.

3 Considerate ergo, fratres,
viros ex vobis testimonio pro-
batos septem, plenos Spiritu
sancto et sapientia, quos con-
stituamus super usu hoc.

4 Nos vero orationi et mini-
sterio verbi perdurabimus.

5 Καὶ ἤρσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.

6 Οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤυξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλήμ σφόδρα· πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

9 Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ·

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας· Ὅτι ἀκηκίαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,

13 Ἔστησάν τε μάρτυρας Ψευδεῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τοῦτου καὶ τοῦ νόμου·

14 Ἀκηκίαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος υἱὸς κατὰλύσει τὸν τόπον τούτον.

5 Et placuit sermo coram omni multitudo : Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide et Spiritu sancto, et Philippum, et Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum advenam Antiochenum.

6 Quos statuerunt coram Apostolis : et precati imposuerunt eis manus.

7 Et verbum Dei crescebat, et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde : multaque turba Sacerdotum obediebant fidei.

8 Stephanus autem plenus fide et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo.

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga dicta Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui à Cilicia et Asia, disquirentes Stephano.

10 Et non poterant resistere sapientiæ et spiritui quo loquebatur.

11 Tunc summiserunt viros dicentes : audivimus eum dicentem verba blasphema in Mosem et Deum.

12 Commoveruntque plebem et seniores et Scribas : et instantes corripuerunt eum, et adduxerunt in concilium.

13 Statueruntque testes falsos, dicentes : Homo iste non cessat verba blasphema loquens adversus locum sanctum hunc et Legem.

14 Audivimus enim eum dicentem, quoniam Jesus Nazarenus hic dissolvit locum istum

καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Ε**ἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει ;

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρρᾶν,

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοὶ δεῖξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατώκησεν ἐν Χαρρᾶν. Καθεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκησεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε,

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχесιν αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός· “Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακίσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.”

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ

et mutabit mores quos tradidit nobis Moyses.

15 Et attendentes in eum omnes sedentes in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem angeli.

CAPUT VII.

1 **D**IXIT autem princeps Sacerdotum : Si hæc ita habent ?

2 Is vero ait : Viri fratres et patres, audite : Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahamæ existenti in Mesopotamia, prius quam habitare eum in Charran :

3 Et dixit ad illum : Exi de terra tua et de cognatione tua : et veni in terram quam tibi monstravero.

4 Tunc exiens de terra Chaldæorum, habitavit in Charran Et inde, post mori patrem ejus, transtulit illum in terram istam, in quam vos nunc habitatis.

5 Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis : et repromisit dare illi in possessionem eam, et semini ejus post ipsum, non existente ei nato.

6 Loquutus est autem sic Deus : Quia erit semen ejus accola in terra aliena, et servituti subjicient id, et male tractabunt annos quadringentos.

7 Et gentem, cui servierint, judicabo ego, dixit Deus : et post hæc exhibunt, et servient mihi in loco isto.

8 Et dedit illi pactum circumcisionis : et sic genuit Isaac et circumcidit eum die oc-

ἡμέρα τῆ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες, τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ.

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐκ εὗρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετ' ἐκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐν ψυχαῖς ἑβδομηκονταπέντε.

15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν.

16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ὠνόμασε Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἤυξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ·

18 Ἄχρισ οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ·

tavo : et Isaac, Jacob : et Jacob duodecim patriarchas.

9 Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum : et erat Deus cum eo :

10 Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus, et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, et constituit eum præpositum super Ægyptum, et omnem domum suam.

11 Venit autem fames in universam terram Ægypti et Chanaan, et tribulatio magna : et non inveniebant cibos patres nostri.

12 Audiens autem Jacob existentia frumenta in Ægypto, misit patres nostros primum,

13 Et in secundo cognitus est Joseph fratribus suis, et manifestum factum est Pharaoni genus Joseph.

14 Mittens autem Joseph accersivit patrem suum Jacob, et omnem cognationem suam in septuaginta quinque animabus

15 Descendit autem Jacob in Ægyptum, et defunctus est ipse et patres nostri.

16 Et translati sunt in Sichem, et positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à filiis Emmor Sichem.

17 Quum autem appropinquaret tempus promissionis, quam juraverat Deus Abraham, crevit populus et multiplicatus est in Ægypto,

18 Quoadusque surrexit rex alius, qui non sciebat Joseph

19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστειὸς τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς.

21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραῶν, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσραήλ.

24 Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἡμίνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον·

25 Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτούς εἰς εἰρήνην, εἰπών· Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑμεῖς· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρέπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;

29 Ἐφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ ῥόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος

19 Hic circumveniens genus nostrum, male affecit patres nostros, ad faciendum expositos infantes suos, ad non sobolescere.

20 In quo tempore natus est Moses, et fuit venustus Deo, qui nutritus est menses tres in domo patris sui.

21 Expositum autem illum, sustulit eum filia Pharaonis, et nutritivit eum sibi ipsi in filium.

22 Et eruditus est Moses omni sapientia Ægyptiorum: erat autem potens in dictis et factis.

23 Quum autem impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus invisere fratres suos filios Israël.

24 Et videns quendam injuria affectum, ultus est: et fecit ultionem oppresso, percutiens Ægyptium.

25 Existimabat autem intelligere fratres suos, quoniam Deus per manum ipsius daret illis salutem: ii autem non intellexerunt.

26 At sequenti die visus est eis pugnantibus, et compulit eos in pacem, dicens: Viri, fratres estis vos: ut quid injuria afficitis alii alios?

27 At injuria afficiens proximum, repulit eum, dicens: Quis te constituit principem et judicem super nos?

28 Num interficere me tu vis, quemadmodum interfecisti heri Ægyptium?

29 Fugit autem Moses in verbo isto, et factus est advena

ἐν γῆ Μαδιὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν πλογί πυρὸς βάτου.

31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν, ἐθαύμασε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτόν·

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος· “Λύσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.”

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν ἤρνήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἕτη τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· “Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσαθε.”

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν·

in terra Madian, ubi generavit filios duos.

30 Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus Domini in flamma ignis rubi.

31 At Moses videns, admiratus est visum: Accedente autem illo considerare, facta est vox Domini ad eum:

32 Ego Deus patrem tuorum, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob. Tremens autem factus Moses non audebat considerare.

33 Dixit autem illi Dominus: Solve calceamentum pedum tuorum: enim locus in quo stas, terra sancta est.

34 Videns vidi afflictionem populi mei qui in Ægypto, et gemitum eorum audivi, et descendi eruere eos: Et nunc veni, mittam te in Ægyptum.

35 Hunc Moysen quem negaverunt, dicentes: Quis te constituit principem et iudicem? hunc Deus principem et redemptorem misit in manu angeli visi illi in rubo.

36 Hic eduxit illos, faciens prodigia et signa in terra Ægypti, et in rubro mari, et in deserto annos quadraginta.

37 Hic est Moyses dicens filiis Israël: Prophetam vobis resuscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris tanquam me: eum audite

38 Hic est ille factus in ecclesia in solitudine, cum angelo loquente ei in monte Sina, et patribus nostris, qui accepit verba viventia, dare nobis.

39 Ὅτι οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν· “Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ.”

41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἐστρεψε δὲ ὁ Θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· “Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηγάλαί μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολοχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.”

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν ἐν τῆς πατρῴων ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διελάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῆ, πειῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακει,

45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατὰσχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβὶδ·

46 Ὅς εὔρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤτήσατο εὔρεῖν σκηνώμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ ἀκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἄλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει·

39 Cui noluerunt auscultantes fieri patres nostri, sed repulerunt, et versi sunt cordibus suis in Ægyptum,

40 Dicentes ad Aaron : Fac nobis deos qui præcedent nos : Nam Moses hic qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei.

41 Et vitulum fecerunt in diebus illis, et obtulerunt hostiam simulachro, et oblectati sunt in operibus manuum suarum.

42 Convertit autem Deus, et tradidit eos servire militiæ cæli, sicut scriptum est in libro Prophetarum : Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annos quadraginta in deserto, domus Israël ?

43 Et suscepistis tabernaculum Moloch, et sydus Dei vestri Remphan, figuras quas fecistis adorare eas : Et transferam vos trans Babylonem.

44 Tabernaculum testimonii erat in patribus nostris in deserto, sicut disposuit loquens Mosi, facere illud secundum exemplar quod viderat.

45 Quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus à facie patrum nostrorum, usque dies David :

46 Qui invenit gratiam ante Deum, et petiit invenire tabernaculum Deo Jacob.

47 Solomon autem ædificavit illi domum.

48 Sed non excelsus in manufactis templis habitat, sicut propheta dicit :

49 “Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; Λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε αὐτα πάντα;”

51 Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπειρίμηλοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς δεῖ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγεῖλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδοταὶ καὶ φονεῖς γεγένησθε,

53 Οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαλαγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν.

55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,

56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν·

58 Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου,

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δεξαι τὸ πνεῦμά μου.

49 Cælum mihi thronus, et terra scabellum pedum meorum. Qualem domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ?

50 Nonne manus mea fecit hæc omnia?

51 Duri cervice, et incircumcisi corde et auribus, vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri et vos.

52 Quem Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt prænuntiantes de adventu justi, cujus nunc vos proditores et homicidæ fuistis:

53 Qui accepistis Legem in dispositiones angelorum, et non custodistis.

54 Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentes in eum.

55 Existens autem plenus spiritu sancto, intendens in cælum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem ex dextris Dei.

56 Et ait: Ecce video cælos apertos, et filium hominis ex dextris stantem Dei.

57 Clamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, et irruerunt unanimiter in eum.

58 Et ejicientes extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis vocati Sauli.

59 Et lapidabant Stephanum, invocantem et dicentem: Domine Jesu, suscipe spiritum meum.

60 Θεὸς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην· Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐκοιμήθη.

Κεφ. ἡ. δ.

1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κτιστὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορεύομενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

6 Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.

8 Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἄνηρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προῦπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν,

10 Ὅτι προσεῖχον παντες ἀπὸ

60 Positis autem genibus, clamavit voce magna : Domine, ne statuas illis peccatum hoc. Et hoc dicto, obdormivit.

CAPUT VIII.

1 SAULUS autem erat con-sentiens neci ejus. Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesiam in Hierosolymis : omnesque dispersi sunt per regiones Judææ et Samariæ, præter Apostolos

2 Extulerunt autem Stephanum viri religiosi, et fecerunt planctum magnum super eo.

3 Saulus vero devastabat ecclesiam, per domos intrans, trahensque viros ac mulieres, tradebat in custodiam.

4 Illi quidem igitur dispersi pertransibant euangelizantes verbum.

5 Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, prædicabat illis Christum.

6 Intendebant autem turbæ dictis à Philippo unanimiter, in audire eos et videre signa quæ faciebat.

7 Multorum enim habentium spiritus immundos, clamantes voce magna, exhibant : Multi autem paralytici et claudi curati sunt.

8 Et factum est gaudium magnum in civitate illa.

9 Vir autem quidam nomine Simon, ante fuerat in civitate magicam exercens, et attonitam reddens gentem Samariæ, dicens esse aliquem seipsum magnum.

10 Cui auscultabant omnes à

μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη.

11 Προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστραχέναι αὐτούς.

12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τὲ καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημαίᾳ καὶ δυνάμεις μεγάλας γινόμενας, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,

15 Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι πνεῦμα ἅγιον.

16 Οὐπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

17 Τότε ἐπέτιθον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον.

18 Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,

19 Λέγων· Δότε καί μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου σύν σοι εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κταῖσθαι.

minimo usque ad maximum, dicentes : Hic est virtus Dei magna.

11 Attendebant autem ei, propter multo tempore magicis dementasse eos.

12 Quum vero credidissent Philippo euangelizanti quæ de regno Dei, et nomine Jesu Christi, baptizabantur virique ac mulieres.

13 At Simon et ipse credit, et baptizatus erat perdurans Philippo : Vidensque signa et virtutes magnas factas, obstupefiebat.

14 Audientes autem qui in Hierosolymis Apostoli, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Joannem :

15 Qui descendentes oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum sanctum.

16 Nondum enim erat in quenquam illorum illapsus : tantum autem baptizati erant in nomen Domini Jesu.

17 Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.

18 Conspiciens autem Simon quia per impositionem manuum Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecunias,

19 Dicens Date et mihi potestatem hanc, ut cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.

20 Petrus autem dixit ad eum : Argentum tuum cum te sit in perditionem : quoniam donum Dei existimasti per pecunias acquiri.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κλη-
ρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρ-
διά σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κα-
κίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπί-
νοια τῆς καρδίας σου·

23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ
τύνδεσμον ἀδικίας ὀρῶ σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε,
Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ’
ἐμέ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι,
καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυ-
ρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ,
πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν
εὐηγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλη-
σε πρὸς Φίλιππον λέγων· Ἀνάσ-
τηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν,
ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη
ἔστιν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ
ἰδοῦ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάσ-
της Κανδάκης τῆς βασιλείας Αἰ-
θιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης
αὐτῆς, ὃς ἐηλύθει προσκυνήσων εἰς
Ἱερουσαλήμ·

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, καὶ κα-
θήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ,
ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φι-
λίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολληθήθῃτι
τῷ ἅρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος
ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν
προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἄρα
γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν
δυναίμην, ἐὰν μὴ σὺς ὀδηγήσῃ με;

21 Non est tibi pars neque
sors in sermone isto : nam cor
tuum non est rectum coram
Deo.

22 Pœnitere igitur ab nequi-
tia tua hac, et roga Deum, si
forte remittetur tibi cogitatio
cordis tui.

23 In enim felle amaritudi-
nis, et obligatione iniquitatis
video te existentem.

24 Respondens autem Simon
dixit : Precamini vos pro me
ad Dominum, ut nihil veniat
super me horum quæ dixistis.

25 Illi quidem itaque testi-
ficati et loquuti verbum Domi-
ni, redierunt in Hierusalem,
multosque vicos Samaritano-
rum euangelizarunt.

26 Angelus autem Domini
loquutus est ad Philippum, di-
cens : Surge, et vade contra
meridiam ad viam descenden-
tem ab Hierusalem in Gazam
hæc est deserta.

27 Et surgens abiit : Et ecce
vir Æthiops Eunuchus, potens
Candaces reginæ Æthiopum
qui erat super omnem gazam
ejus, qui venerat adoraturus in
Hierusalem :

28 Eratque revertens, et se-
dens super currum suum, et
legebat Prophetam Esaiam.

29 Dixit autem Spiritus Phi-
lippo : Accede, et agglutinare
curru huic.

30 Præcurrens autem Phi-
lippus audivit eum legentem
prophetam Esaiam, et dixit·
Num intelligis quæ legis ?

31 Is autem ait . Quomodo
enim possem, si non aliquis dux

Παρακάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀνα-
εἶντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς
ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὐτῇ· “Ὡς πρό-
βατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς
ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν
ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στό-
μα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ
κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν δὲ γενεὰν
αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; “Ὅτι αἴρεται
ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.”

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
Φιλίππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περὶ
τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο;
Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;

35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ
στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσαστο
αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν
ὁδὸν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν
ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει
με βαπτισθῆναι;

37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ
πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἐξ-
εστίν· Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πισ-
τεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν
Ἰησοῦν Χριστόν.

38 Καὶ ἐκέλευσε στήναι τὸ ἄρ-
μα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς
τὸ ὕδωρ, ὅ,τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦ-
χος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ
ὑδάτος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν
Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐ-
κέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν
ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζω-
τον καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο
πρὸς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἑλθεῖν
αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

viæ fuerit mihi? Rogavitque
Philippum ascendentem sedere
cum eo.

32 At locus scripturæ quem
legebat, erat hic: Tanquam
ovis ad occisionem ductus est:
et sicut agnus coram tondente
se mutus, sic non aperit os
suum.

33 In humilitate ejus judici-
um ejus sublatum est: At ge-
nerationem ejus quis enarrabit?
quoniam tollitur à terra vita
ejus.

34 Respondens autem Eunu-
chus Philippo, dixit: Obsecro
te, de quo Propheta dicit hoc?
de seipso, an de alio aliquo?

35 Aperiens autem Philip-
pus os suum, et incipiens à
scriptura ista, euangelizavit illi
Jesum.

36 Ut vero ibant per viam,
venerunt ad quandam aquam:
et ait Eunuchus: Ecce aqua:
quid prohibet me baptizari?

37 Dixit autem Philippus:
Si credis ex toto corde, licet.
Respondens autem ait: Credo
Filius Dei esse Jesum Chris-
tum.

38 Et jussit stare currum:
et descenderunt uterque in
aquam, et Philippus et Eunu-
chus: et baptizavit eum.

39 Quum autem ascendis-
sent de aqua, Spiritus Domini
rapuit Philippum, et non vidit
eum amplius Eunuchus: Per-
gebat enim viam suam gaudens.

40 Philippus autem inventus
est in Azotum, et præteriens
euangelizabat civitates omnes,
donec veniret Cæsaream.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Ο** δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,

2 Ἡτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.

3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,

4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαουλ, Σαουλ, τί με διώκεις;

5 Εἶπε δέ· Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· σκληρὸν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

6 Τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀνάσθητι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, εἰστήκεισαν ἔννοιοι, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωρῶντες.

8 Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεμηγμένον δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτόν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.

9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε

CAPUT IX.

1 **A**T Saulus adhuc spirans minarum et cædis in discipulos Domini, accedens principi Sacerdotum,

2 Petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ existentes virosque et mulieres, vinctos perduceret in Hierusalem.

3 In autem proficisci factum est eum appropinquare Damasco, et subito circumfulsit eum lux de cælo.

4 Et cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi: Saule, Saule, quid me persequeris?

5 Ait autem: Quis es, Domine? At Dominus dixit: Ego sum Jesus, quem tu persequeris: durum tibi ad stimulos calcitrare.

6 Tremensque et pavens dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum. Surge, et ingredere in civitatem, et dicetur tibi quid te oporteat facere.

7 At viri simul iter facientes ipsi, steterunt attoniti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes.

8 Surrexit autem Saulus de terra: apertis autem oculis suis, neminem videbat: Manducantes vero eum, introduxerunt in Damascum.

9 Et erat dies tres non videns: et non manducavit, neque bibit.

10 Erat autem quidam discipulus in Damasco, nomine

πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὄραματι·
'Ανανία. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἴδου, ἐγὼ,
Κύριε.

11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν·
'Αναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην
τὴν καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζή-
τησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνό-
ματι, ταρσέα· Ἴδου γὰρ προσεύ-
χεται.

12 Καὶ εἶδεν ἐν ὄραματι ἄνδρα
ἰνόματι Ἀνανίαν, εἰσελθόντα, καὶ
ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀνα-
βλέψῃ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας·
Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ
τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐπίη-
σε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ·

14 Καὶ ὧδε ἔχει ἔξουσίαν παρὰ
τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς
ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος·
Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοι
ἐστίν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνο-
μά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασι-
λέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός
μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, εἶπε· Σαοὺλ
ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με,
Ἰησοῦς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ
ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησ-
θῆς πνεύματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες,
ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ ἀ-
ναστάς ἐβαπτίσθη,

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν, ἐνίσχυ-
σεν. Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ
τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας
τινάς·

Ananias : et dixit ad illum Do-
minus in visu, Anania. Is au-
tem ait : Ecce ego, Domine.

11 At Dominus ad eum :
Surgens vade in vicum voca-
tum Rectum : et quære in do-
mo Judæ Saulum nomine, Tar-
sensem : ecce enim orat :

12 Et vidit in visione virum
nomine Ananiam introentem,
et imponentem sibi manum, ut
visum recipiat.

13 Respondit autem Anani-
as : Domine, audivi à multis de
viro hoc, quanta mala fecerit
sanctis tuis in Hierusalem.

14 Et hic habet potestatem
à principibus Sacerdotum, li-
gare omnes invocantes nomen
tuum.

15 Dixit autem ad eum Do-
minus : Vade, quoniam vas
electionis mihi est iste, ad por-
tandum nomen meum coram
gentibus, et regibus, filiisque
Israël.

16 Ego enim ostendam illi
quanta oportet eum pro nomi-
ne meo pati.

17 Abiit autem Ananias, et
introivit in domum : et impo-
nens in eum manus, dixit : Sau-
le frater, Dominus misit me,
Jesus visus tibi in via qua ve-
niebas, ut videas, et implearis
Spiritu sancto.

18 Et confestim ceciderunt
ab oculis ejus tanquam squamæ,
visum recepitque statim : et
surgens baptizatus est.

19 Et accepto cibo conforta-
tus est : Fuit autem Saulus cum
iis qui in Damasco discipulis
dies aliquot.

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθῆσας ἐν Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τῆτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν·

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν· παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σφυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς.

27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαβήρσιασάτο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ παρῆρσιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς. Οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνελεῖν·

20 Et continuo in synagogis prædicabat Christum, quoniam hic est Filius Dei.

21 Stupebant autem omnes audientes, et dicebant: Nonne hic est ille populatus in Hierusalem invocantes nomen istud: et huc ad hoc venit ut victos illos duceret ad principes Sacerdotum?

22 Saulus autem magis convalescebat, et confundebat Judæos habitantes in Damasco, conferens quoniam hic est Christus.

23 Quum autem implerentur dies multi, simul consilium fecerunt Judæi interimere eum.

24 Notæ factæ sunt autem Saulo insidiæ eorum. Adservabantque portas dieque ac nocte, ut eum interficerent.

25 Accipientes autem eum discipuli nocte, demiserunt per murum, submittentes in sporta.

26 Adveniens autem Saulus in Hierusalem, tentabat jungi discipulis: et omnes timebant eum, non credentes, quod esset discipulus.

27 Barnabas autem apprehendens illum, duxit ad Apostolos, et narravit illis quomodo in via vidisset Dominum, et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu.

28 Et erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem, et fiducialiter agens in nomine Domini Jesu.

29 Loquebaturque et disputabat adversus Hellenistas: Illi autem quærebant eum occidere.

30 Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομοῦμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπὸν τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἑτῶν ὀκτῶ κατὰ κείμενον ἐπὶ κρᾶσβάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος,

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰᾶται σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ στρωῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη·

35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες· οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια, ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ ἀκνήσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνηλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώϊον, καὶ παρέσ-

30 Cognoscentes autem fratres, deduxerunt eum in Cæsaream, et dimiserunt eum in Tarsum.

31 Ille quidem igitur ecclesiae per totam Judæam et Galilæam et Samariam habebant pacem, ædificatæ et purgentes timore Domini, et consolatione sancti Spiritus replebantur.

32 Factum est autem Petrum transeuntem per omnes, devenire et ad sanctos habitantes Lyddam.

33 Invenit autem ibi hominem quendam Æneam nomine, ab annis octo jacentem in grabato, qui erat paralyticus.

34 Et ait illi Petrus : Ænea, sanat te Jesus Christus : surge, et sterne tibi ipsi. Et continuo surrexit.

35 Et viderunt eum omnes habitantes Lyddam et Saronam : qui conversi sunt ad Dominum.

36 In Joppe autem quædam erat discipula nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas : Hæc erat plena bonis operibus et eleëmosynis quas faciebat.

37 Factum est autem in diebus illis infirmatam eam mori : Lavantes autem eam posuerunt in cœnaculo.

38 Prope autem existente Lydda Joppe, discipuli audientes quia Petrus est in ea, miserunt duos viros ad eum, rogantes, non pigritari venire usque ad ipsos.

39 Surgens autem Petrus simul venit illis : Quem advenientem duxerunt in cœnaculo.

σησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαί-
ουσαι, καὶ ἐπιδεικνόμεναι χιτῶνας,
καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν
οὔσα ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ
Πέτρος, θείξ τὰ γόνατα προσηύξα-
το· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα,
εἶπε· Ταβιθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ
ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ
ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέσ-
τησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγί-
ους, καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν
αὐτήν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ'
ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίσ-
τευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς
μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι
Σίμωνι βυρσεῖ.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Α**Νὴρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ
ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατον-
τάρχης ἐκ σπειρῆς τῆς καλουμένης
Ἰταλικῆς,

2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν
Θεόν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ,
ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ
λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ δια-
παντός·

3 Εἶδεν ἐν ὄραματι φανερώς,
ὥσει ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἀγ-
γελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμ-
φοβος γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστὶ
Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευ-
χαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμφον εἰς Ἰόππην
ἄνδρας, καὶ μετὰπερβῆαι Σίμωνά
τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος·

lum : et adstiterunt ei omnes
viduæ flentes, et ostendentes
tunicas et vestes quas faciebat
cum illis existens Dorcas.

40 Ejiciens autem foras om-
nes Petrus, ponens genua ora-
vit : et conversus ad corpus,
dixit : Tabitha, resurge. Illa
vero aperuit oculos suos : et
videns Petrum resedit.

41 Dans autem illi manum,
erexit eam. Vocans autem
sanctos et viduas, stitit eam
vivam.

42 Notum autem factum est
per universam Joppen : et mul-
ti crediderunt in Dominum.

43 Factum est autem dies
multos manere eum in Joppe,
apud quendam Simonem coria-
rium.

CAPUT X

1 **V**IR autem quidam erat in
Cæsarea nomine Cor-
nelius, centurio ex cohorte
vocata Italica,

2 Pius et timens Deum,
cum omni domo sua, faciens-
que eleëmosynas multas plebi,
et deprecans Deum per omne.

3 Vidit in visu manifeste,
quasi horam nonam diei, ange-
lum Dei introeuntem ad se, et
dicentem ei : Corneli.

4 Ille autem attendens ei, et
pavefactus dixit : Quid est Do-
mine ? Dixit autem illi : Ora-
tiones tuæ et eleëmosynæ tuæ
ascenderunt in memoriam in
conspectu Dei.

5 Et nunc mitte in Joppen vi-
ros, et accerse Simonem quen-
dam qui cognominatur Petrus

6 Οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν· οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβοῦ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην.

10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. Παρασκευαζόντων δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς θόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἐρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς Πέτρε, θύσον, καὶ φάγε.

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς· καὶ πάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος· τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι

6 Hic hospitatur apud quendam Simonem coriarium, cui est domus juxta mare : hic dicit tibi quid te oportet facere.

7 Ut autem discessit angelus ille loquens Cornelio, vocatis duobus famulis suis, et milite pio assistentium ei,

8 Et expositis illis omnibus, misit illos in Joppen.

9 At postridie iter facientibus illis, et civitati appropinquantibus, ascendit Petrus supra domum precari, circa horam sextam.

10 Factus est autem esuriens, et voluit gustare : Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus :

11 Et spectat cælum apertum, et descendens super se vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis vincitum, et demissum in terram :

12 In quo erant omnia quadrupedia terræ, et feræ, et reptilia, et volatilia cæli.

13. Et facta est vox ad eum : Surgens, Petre, occide et manduca.

14 At Petrus ait : Nequaquam, Domine : quia nunquam manducavi omne commune aut immundum.

15 Et vox iterum ex secundo ad eum : Quæ Deus purificavit, tu ne commune dic.

16 Hoc autem factum est per ter : Et rursus receptum est vas in cælum.

17 Ut autem in seipsam hæsitabat Petrus quidnam esset visio quam vidisset, et ecce,

ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα.

18 Καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ζενίζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου ἐνθυμούμενου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἴδοὺ, ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε·

20 Ἀλλὰ ἀναστὰς κατὰβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος, διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· Ἴδοὺ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκασοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμφασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σου.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς, ἐξένισε. Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς· καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

26 Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι· καλῶ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰ-

viri missi à Cornelio, inquirentes domum Simonis, astiterunt ad vestibulum.

18 Et vocantes interrogabant si Simon cognominatus Petrus illic hospitatur.

19 At Petro cogitanti de visione, dixit ei Spiritus : Ecce, viri tres quæerunt te :

20 Sed surgens descende, et vade cum eis, nihil ambigens : quia ego misi illos.

21 Descendens autem Petrus ad viros missos à Cornelio ad ipsum, dixit : Ecce ego sum quem quæritis : quæ causa, propter quam adestis ?

22 Illi vero dixerunt, Cornelius centurio, vir justus et timens Deum, testimonio ornatusque à tota gente Judæorum, divinitus admonitus est ab angelo sancto accersere te in domum suam, et audire verba abs te.

23 Introvocans ergo eos recepit hospitio. At sequenti die Petrus exiit cum illis, et quidam fratrum ab Joppe comitati sunt eum.

24 Et altera die introierunt in Cæsaream : At Cornelius erat expectans eos, convocans cognatos suos et necessarios amicos.

25 Ut autem factum est ingredi Petrum, occurrens ei Cornelius, procidens ad pedes, adoravit.

26 At Petrus elevavit eum, dicens, Surge : et ego ipse homo sum.

27 Et colloquens ei, intra-

σῆλθε, καὶ εὐρίσκει συνελθυθότας πολλούς.

28 Ἐφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπιστάσθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινόν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπων·

29 Διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμφασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,

31 Καὶ φησὶ· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμφον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος· νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 Ἄλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι.

36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστι πάντων Κύριος.

37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενομένον

vit, et invenit conventos multos.

28 Dixitque ad illos: Vos scitis ut nefas est viro Judæo conjungi aut accedere alienigenæ: Et mihi Deus ostendit neminem communem aut immundum dicere hominem.

29 Ideo et incontradicenter veni accersitus. Interrogo ergo, qua causa accersistis me?

30 Et Cornelius ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam eram jejunans, et nona hora orans in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste splendida,

31 Et ait: Corneli, exaudita est tua oratio, et eleëmosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei.

32 Mitte ergo in Joppen, et accerse Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriarii juxta mare: qui adveniens loquetur tibi.

33 Ex eadem ergo misi ad te: tuque bene fecisti adveniens: Nunc ergo omnes nos coram Deo adsumus, audire omnia præcepta tibi à Deo.

34 Aperiens autem Petrus os, dixit: in veritate deprehendo quia non est personarum acceptor Deus:

35 Sed in omni gente timens eum, et operans justitiam, acceptus illi est.

36 Verbum quod misit filius Israël, annuntians pacem per Jesum Christum: hic est omnium Dominus.

37 Vos scitis factum verbum

ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρετ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες πάντων, ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χώρῃ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὃν ἀνείλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν·

43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἐπι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται·

46 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος·

47 Μήτις τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύ-

per universam Judæam, inceptum à Galilæa, post baptismum quod prædicavit Joannes :

38 Jesum à Nazaret, ut unxit eum Deus Spiritu sancto et efficacia, qui pertransiit benefaciens et sanans omnes potestate oppressos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo.

39 Et nos sumus testes omnium quæ fecit inque regione Judæorum et in Hierusalem : quem et occiderunt suspendentes in ligno.

40 Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri :

41 Non omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis, qui commanducavimus et combibimus ei, post resurrexisse eum ex mortuis.

42 Et præcepit nobis prædicare populo, et testificari quia ipse est ille definitus à Deo judex vivorum et mortuorum.

43 Huic omnes Prophetæ testantur, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnem credentem in eum.

44 Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes audientes verbum.

45 Et obstupuerunt qui ex circumcissione fideles quotquot comitati fuerant Petrum, quia et in gentes donum sancti Spiritus effusum est.

46 Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus :

47 Numquid aquam prohibi-

ναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι
τούτους, οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἔλαβον, καθὼς καὶ ἡμεῖς ;

48 Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπ-
τισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·
τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι
ἡμέρας τινάς.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Η**Κουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ
οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ
τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξ-
αντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς
Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν
οἱ ἐκ περιτομῆς,

3 Λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἀνδρας
ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ
συνέφαγες αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξε-
τίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·

5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη
προσευχόμενος· καὶ εἶδον ἐν ἐκστά-
σει ὄραμα, καταβαῖνον σκευῆς τι
ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρ-
χαῖς καθισμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ,

6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν· καὶ
εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ
τὰ θηρία, καὶ τὰ ἔρπετα, καὶ τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἦκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης
μοι· Ἀναστὰς Πέτρε, θύσον καὶ
φάγε.

8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε·
ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ

bere potest quis, ad non bapti-
zari hos, qui Spiritum sanctum
acceperunt sicut et nos ?

48 Jussitque eos baptizari in
nomine Domini Jesu. Tunc
rogaverunt eum manere dies
aliquot.

CAPUT XI.

1 **A**UDIERUNT autem A-
postoli et fratres exis-
tentes apud Judæam, quoniam
et Gentes receperunt verbum
Dei.

2 Et quum ascendisset Pe-
trus in Hierosolyma, discepta-
bant adversus illum qui ex cir-
cumcisione,

3 Dicentes : Quod ad viros
præputium habentes ingressus
es, et commanducasti eis.

4 Incipiens autem Petrus,
exponebat illis secundum ordi-
nem, dicens :

5 Ego eram in civitate Jop-
pe orans : et vidi in excessu
mentis visionem, descendens
vas quoddam velut linteum
magnum, quatuor initiis demis-
sum ex cælo, et venit usque ad
me :

6 In quod attendens consi-
derabam, et vidi quadrupedia
terræ, et bestias, et reptilia, et
volatilia cæli.

7 Audivi autem vocem di-
centem mihi : Surgens Petre,
occide et manduca.

8 Dixi autem : Nequaquam,
Domine : quia omne commune
aut immundum nunquam intro-
ivit in os meum.

9 Respondit autem mihi vox

δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοῖνου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με.

12 Εἶπε δὲ μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός,

13 Ἀπήγγελλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετὰπεμφαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡς περ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἦμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στε-

ex secundo de cælo: Quæ Deus mundavit, tu ne commune dixeris.

10 Hoc autem factum est per ter: et rursum recepta sunt omnia in cælum.

11 Et ecce ex eadem tres viri astiterunt in domo in qua eram, missi à Cæsarea ad me.

12 Dixit autem mihi Spiritus simul ire illis, nihil ambigentem. Venerunt autem cum me et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri.

13 Annuntiavitque nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi: Mitte in Joppen viros, et accerse Simonem cognominatum Petrum,

14 Qui loquetur verba ad te, in quibus salvus eris tu, et unversa domus tua.

15 In vero incipere me loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut et super nos in initio.

16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini in Spiritu sancto.

17 Si ergo par donum dedit illis Deus, sicut et nobis, credentibus in Dominum Jesum Christum, ego autem quis eram potens prohibere Deum?

18 Audientes autem hæc, tacuerunt, et glorificaverunt Deum, dicentes: Nempe et gentibus Deus pœnitentiam dedit ad vitam.

19 Illi quidem igitur dispersi à tribulatione factæ in Ste-

φάνω, διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδεὶν λαλῶντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις.

20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεῦσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας·

23 Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὗρων αὐτὸν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.

26 Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανὸν, χρηματίζουσαν τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητάς, Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαθος, ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος.

phano, perambulaverunt usque ad Phœnicem et Cyprum et Antiochiam, nemini loquentes verbum si non solum Judæis.

20 Erant autem quidam ex eis viri Cyprii et Cyrenæi, qui introeunt in Antiochiam, loquebantur ad Hellenistas, euangelizantes Dominum Jesum.

21 Et erat manus Domini cum eis ad sanandum eos : multusque numerus credens conversus est ad Dominum.

22 Auditus est autem sermo ad aures ecclesiæ quæ in Hierosolymis super istis : et miserunt Barnabam venire usque Antiochiam.

23 Qui adveniens et videns gratiam Dei, gavisus est : et hortabatur omnes proposito cordis permanere Domino :

24 Quia erat vir bonus et plenus Spiritu sancto et fide Et apposita est turba multa Domino.

25 Profectus est autem in Tarsum Barnabas requirere Saulum : Et inveniens eum duxit eum in Antiochiam.

26 Factum est autem eos annum totum convenire in ecclesia, et docere turbam multam, appellarique primum in Antiochia discipulos Christianos.

27 In his autem diebus descenderunt ab Hierosolymis Prophetæ in Antiochiam.

28 Surgens autem unus ex eis nomine Agabus, significabat per Spiritum, famem magnam futuram in universam habitatum, quæ et facta est sub Claudio Cæsare.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὼς ἠυπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 Ὁ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Κ**ΑΤ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας·

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρᾳ·

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων·

4 Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτρηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῆς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὃτε δὲ ἤμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δισί, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν·

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν, λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν·

8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Περιζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλια σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω,

29 At discipulorum prout bene agebat quis, decreverunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Judea fratribus.

30 Quod et fecerunt, mittentes ad seniores per manum Barnabæ et Sauli.

CAPUT XII.

1 **P**ER illud autem tempus injecit Herodes rex manus male tractare quosdam de ecclesia.

2. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis, gladio.

3 Et videns quod gratum est Judæis, apposuit apprehendere et Petrum : Erant autem dies azymorum :

4 Quem etprehendens misit in custodiam, tradens quatuor quaternionibus militum custodire eum : volens post Pascha producere eum populo.

5 Ille quidem igitur Petrus servabatur in custodia : Oratio autem erat assidua facta ab ecclesia ad Deum pro eo.

6 Quom autem futurus esset producere eum Herodes, nocte illa erat Petrus dormiens inter duos milites, vincus catenis duabus, custodesque ante ostium servabant custodiam.

7 Et ecce angelus Domini adstitit, et lumen refulsit in carcere : pulsans autem latus Petri, excitavit eum, dicens Surge in celeritate. Et ceciderunt ejus catenæ de manibus.

8 Dixitque angelus ad eum : Præcingere, et subliga sandalia tua. Fecit autem sic. Et dixit

καὶ λέγει αὐτῶ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῶ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γνωμονον διὰ τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν τρίτην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ ἠνοιχθῆ αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἀγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῶ, εἶπε· Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἀγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἱερῶδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη·

14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστᾶναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος·

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίρη; Ἡ δὲ διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν· οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἀγγελος αὐτοῦ ἐστίν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν.

17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῆ χειρὶ σιγᾶν, διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δέ· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα.

illi : Circumda vestimentum, et sequere me.

9 Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est factum per angelum : existimabat autem visum videre.

10 Transeuntēs autem primam custodiam et secundam, venerunt ad civitatem, quæ spontanea aperta est eis : Et exeuntes processerunt virum unum : et continuo discessit angelus ab eo.

11 Et Petrus factus in seipso, dixit : Nunc scio vere quia emisit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et omni expectatione plebis Judæorum.

12 Consideransque venit ad domum Mariæ matris Joannis, cognominati Marci, ubi erant multi congregati fratres et orantes.

13 Pulsante autem Petro ostium vestibuli, processit puella subanscultare, nomine Rhode

14 Et agnoscens vocem Petri, præ gaudio non aperuit vestibulum, introcurrens autem nuntiavit stare Petrum ante vestibulum.

15 Illi autem ad eam dixerunt : Insanis. Illa autem affirmabat sic habere. Illi autem dicebant : Angelus ejus est.

16 At Petrus perseverabat pulsans : Aperientes autem viderunt eum, et obstupuerunt.

17 Annuens autem eis manu tacere, narravit eis quomodo Dominus eum eduxisset de custodia : dixit autem : Annuntiate Jacobo et fratribus hæc

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γ'ενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐχ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστων τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἤτοιούτο εἰρήνην· διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνή, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤυξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, εἰς Ἀντιόχειαν, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθῆντα Μάρκον.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Η**σαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ,τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦ σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

Et egressus abiit in alium locum.

18 Facta autem die erat turbatio non parva in militibus, quidnam Petrus factus esset.

19 Herodes autem requirens eum, et non inveniens, inquirens custodes, jussit ad supplicium trahi: et descendens à Judæa in Cæsaream, commoratus est.

20 Erat autem Herodes iratus Tyriis et Sidoniis. Uno animo autem advenerunt ad eum, et persuadentes Blastum, qui super cubiculum regis, postulabant pacem, propter ali ipsorum regionem à regia.

21 Statuto autem die Herodes vestitus vestem regiam, et sedens pro tribunali, concionabatur ad eos.

22 At populus acclamabat: Vox Dei, et non hominis.

23 Confestim autem percussit eum angelus Domini, pro quibus non dedisset gloriam Deo: et factus vermibus corrosus exspiravit:

24 At verbum Dei crescebat et multiplicabatur.

25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ex Hierusalem implentes ministerium, simul assumentes et Joannem cognominatum Marcum.

CAPUT XIII.

1 **ERANT** autem quidam in Antiochia apud existentem ecclesiam prophetæ et doctores, Barnabasque et Simon vocatus Niger, et Lucius Cyrenæus, Manahenque Herodis Tetrarchæ coeducatus, et Saulus

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεούντων, εἶπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων. Εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

6 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαρ-Ἰησοῦς,

7 Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ· οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

8 Ἀνθίσταλο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος· οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέφαι τὸν ἀνθύπαλον ἀπὸ τῆς πίστεως.

9 Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,

10 Εἶπεν· Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης βλαδιουργίας, υἱε διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

11 Καὶ νῦν ἰδοῦ, χεῖρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζητεῖ χειραγωγούς.

2 Ministrantibus autem illis Domino et jejunantibus, dixit Spiritus sanctus: Segregate mihi Barnabamque et Saulum in opus quod advocavi eos.

3 Tunc jejunantes et precati, et imponentes manus eis, dimiserunt.

4 Hi quidem emissi à Spiritu sancto, descenderunt in Seleuciam, illincque abnavigaverunt in Cyprum.

5 Et facti in Salamina, annuntiabant verbum Dei in synagogis Judæorum: Habebant autem et Joannem ministrum.

6 Peragrantes autem insulam usque ad Paphum, invenerunt quendam magum pseudopphetam Judæum, cui nomen Bar-jesus,

7 Qui erat cum Proconsule Sergio Paulo, viro prudente: Hic advocans Barnabam et Saulum, expetebat audire verbum Dei.

8 Resistebat autem illis Elymas magus, sic enim interpretatur nomen ejus, quærens avertere Proconsulem à fide.

9 Saulus autem, qui et Paulus, repletus Spiritu sancto, et intendens in eum,

10 Dixit: O plene omni dolo et omni maleficientia, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, non cessabis pervertere vias Domini rectas?

11 Et nunc ecce manus Domini super te: et eris cæcus, non videns solem usque ad tempus. Confestim autem cecidit in eum caligo et tenebræ: et circumiens quærebat manuconductores

19 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκπλησόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Αναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατὰ χεῖρα τῆ χειρὶ, εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε.

17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ, ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς·

18 Καὶ ὡς τεσσαρακοναετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ·

19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν·

20 Καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντι, ἔδωκε χριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

21 Καὶ κείθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἀνδρὰ ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα·

22 Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ, εἰς βασι-

12 Tunc videns Proconsul factum, credidit percussus super doctrina Domini.

13 Profecti autem à Papho qui circa Paulum, venerunt in Pergen Pamphylia: Joannes autem discedens ab eis, reversus est in Hierosolyma.

14 Illi vero pertranseutes à Perge venerunt in Antiochiam Pisidia, et ingressi in synagogam die Sabbatorum, sederunt.

15 Post autem lectionem Legis et Prophetarum, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes: Viri fratres, si est sermo in vobis exhortationis ad plebem, dicite.

16 Surgens autem Paulus, et silentium indicens manu, ait: Viri Israëlitæ, et timentes Deum, audite.

17 Deus populi hujus Israël elegit patres nostros, et populum exaltavit in terra Ægypto, et cum brachio excelso eduxit eos ex ea.

18 Et quasi quadraginta annorum tempus mores sustinuit eorum in deserto;

19 Et delens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum.

20 Et post hæc quasi annis quadringentis et quinquaginta dedit Judices, usque ad Samuel Prophetam.

21 Et exinde postulaverunt regem: et dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, annos quadraginta.

22 Et amovens eum, excitavit illis David in regem. et

λέα, ᾧ κὶ εἶπε μαρτυρήσας· “Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.”

23 Τοῦτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ’ ἐπαγγελίαν ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν,

24 Προκηρῖζαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε· Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ’ ἰδοῦ, ἔρχεται μετ’ ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες, ἐπλήρωσαν,

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἤτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν.

29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον·

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

31 Ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβῆσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινές εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελίζομεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν·

dixit testatus : Inveni David filium Jesse, virum secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.

23 Hujus Deus à semine secundum promissionem excitavit Israëlī Salvatorem Jesum :

24 Prædicante Joanne ante faciem adventus ejus baptismum pœnitentiæ omni populo Israël.

25 Quum autem impleret Joannes cursum, dicebat : Quem me arbitramini esse ? non sum ego : sed ecce venit post me, cujus non sum dignus calceamenta pedum solvere.

26 Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timentes Deum, vobis verbum salutis hujus missum est.

27 Nam habitantes in Hierusalem et principes eorum, hunc ignorantes, et voces Prophetarum per omne Sabbatum lectas, judicantes, impleverunt·

28 Et nullam causam mortis invenientes, petierunt Pilatum interfici eum.

29 Ut autem consummarunt omnia de eo scripta, detrahentes à ligno posuerunt in monumentum.

30 At Deus excitavit eum ex mortuis.

31 Qui visus est per dies multos simul ascendentibus cum eo de Galilæa in Hierusalem : qui sunt testes ejus ad plebem.

32 Et nos vobis annuntiamus illam ad patres repromissionem factam, Quoniam hanc Deus adimplevit natis eorum nobis, resuscitans Jesum·

33 Ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται· “Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.”

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν· “Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά.”

35 Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· “Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σε ἰδεῖν διαφθοράν.”

36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν·

37 Ὅν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἀφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται,

39 Καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

41 “Ἴδετε οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.”

42 Ἐξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαλεθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.

43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ τὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ

33 Sicut et in Psalmo secundo scriptum est : Filius meus es tu, ego hodie genui te.

34 Quod autem resuscitavit eum ex mortuis, non amplius futurum reverti in corruptionem, ita dixit : Quia dabo vobis sancta David fidelia.

35 Ideoque in alio dicit : Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.

36 David quidem enim propria generatione administrans Dei voluntati, dormivit, et appositus est ad patres suos, et vidit corruptionem.

37 Quem vero Deus suscitavit, non vidit corruptionem.

38 Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur :

39 Et ab omnibus quibus non potuistis in Lege Mosi justificari, in hoc omnis credens justificatur.

40 Videte ergo ne superveniat in vos dictum in Prophetis :

41 Videte contemptores, et admiramini, et evanescite : quia opus ego operor in diebus vestris, cui non credetis, si quis enarraverit vobis.

42 Exeuntibus autem illis ex synagoga Judæorum, rogarunt gentes in sequens Sabbatum narrari sibi hæc verba.

43 Soluta autem synagoga, sequuti sunt multi Judæorum et colentium Deum proselytorum Paulum et Barnabam : qui ad loquentes eos, suadebant eis permanere gratiæ Dei

44 Ipso autem veniente sub

σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.

46 Παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξιόους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰοῦ στερεθόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· “Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἑσχατοῦ τῆς γῆς.”

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζῶν αἰώνιον.

49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου δι’ ὅλης τῆς χώρας·

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκλίναζάμενοι τὸν κενόρτην τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπ’ αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Ε**Γγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων,

bato pene universa civitas con- venit audire verbum Dei.

45 Videntes autem Judæi turbas, repleti sunt zelo, et contradicebant à Paulo dictis, contradicentes et blasphemantes.

46 Libertate usi vero Paulus et Barnabas, dixerunt: Vobis erat necessarium primum dici verbum Dei: quandoquidem vero repellitis illud, et non dignos judicatis vos ipsos æternæ vitæ, ecce, convertimur ad Gentes.

47 Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ad existendum te in salutem usque ad extremum terræ.

48 Audientes autem Gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini, et crediderunt quotquot erant ordinat: ad vitam æternam.

49 Perferebatur autem verbum Domini per universam regionem.

50 At Judæi concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnabam, et ejecerunt eos de finibus suis.

51 Illi vero excutientes pulverem pedum suorum in eos, venerunt in Iconium.

52 At discipuli replebantur gaudio et Spiritu sancto

CAPUT XIV.

1 **F**ACTUM est autem in Iconio juxta illud ipsum introire eos in synagogam Ju-

κοὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος·

2 Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρῆρσιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν

4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

5 Ἦς δὲ ἐγένετο ὄρμηξ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἀρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περιχώρον,

7 Κακεῖ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ἰπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιεπεπατήκει·

9 Οὗτος ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

10 Εἶπε μεγάλη τῇ φωνῇ· Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ἰσθός· καὶ ἤλλετο, καὶ περιεπάτει.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς·

12 Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρ-

dæorum, et loqui ita ut crederet Judæorumque et Græcorum multa multitudo.

2 At increduli Judæi suscitaverunt et male affectas reddiderunt animas Gentium adversus fratres.

3 Multo quidem igitur tempore demorati sunt libere loquentes in Domino testante verbo gratiæ suæ, et dante signa et prodigia fieri per manus eorum.

4 Divisa est autem multitudo civitatis : et hi quidem erant cum Judæis, hi vero cum Apostolis.

5 Ut autem factus est impetus Gentiumque et Judæorum cum principibus suis, injuriari et lapidare eos,

6 Intelligentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ, Lystram et Derben, et circum regionem.

7 Et ibi erant evangelizantes.

8 Et quidam vir in Lystris impotens pedibus sedebat, claudus ex utero matris suæ subsistens, qui nunquam ambulaverat.

9 Hic audivit Paulum loquentem : qui intuitus eum, et videns quia fidem haberet ad salvum fieri,

10 Dixit magna voce, Surge super pedes tuos rectus. Et exiliebat et ambulabat.

11 At turbæ videntes quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam, Lycaonice dicentes Dii similati hominibus descenderunt ad nos.

12 Vocabantque quidem Barnabam, Jovem at Paulum,

μη· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.

13 Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν·

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαβρῆξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσπέδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες,

15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε ; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,

16 Ὃς ἐν ταῖς παρερχομέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν·

17 Καὶ τοι γε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοῦς διδοῦς καὶ καιροῦς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μάλιστα κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν·

Mercurium : quoniam ipse erat dux verbi.

13 At sacerdos Jovis exis tentis ante civitatem eorum, tauros et ccronas ad portas adferens, cum turbis volebat sacrificare.

14 Audientes autem Apostoli, Barnabas et Paulus, dirumpentes pallia sua, insiluerunt in turbam, clamantes,

15 Et dicentes : Viri, quid hæc facitis ? et nos similiter patibiles sumus vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum, qui fecit cælum et terram, et mare, et omnia quæ in eis.

16 Qui in præteritis generationibus dimisit omnes Gentes ingredi vias suas.

17 Quemquam non intestatum semetipsum reliquit, benefaciens, cælitus nobis pluvias dans et tempora fructifera, implens cibo et lætitia corda nostra.

18 Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas ad non sacrificandum sibi.

19 Supervenerunt autem ab Antiochia et Iconio Judæi, et suadentes turbis, et lapidantes Paulum, traxerunt extra civitatem, æstimantes eum mortuum esse.

20 Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit in civitatem, et postridie exiit cum Barnaba in Derben.

21 Euangelizantesque civitatem illam, et docentes multos, reversi sunt in Lystram et Iconium et Antiochiam·

22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἦλθόν εἰς Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν.

26 Καὶ ἐκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**ΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασχον τοὺς ἀδελφούς· Ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης οὖν στάσεως καὶ συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ πρὸς αὐτοὺς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι

22 Confirmantes animas discipulorum, exhortantes permanere in fide, et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

23 Ordinantes autem illis presbyteros per ecclesiam, precati cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino in quem crediderunt.

24 Et transeuntes Pisidiam, venerunt in Pamphylia.

25 Et loquentes in Pergo verbum, descenderunt in Attalia.

26 Et inde abnavigaverunt in Antiochiam, unde erant traditi gratiæ Dei in opus, quod compleverunt.

27 Advenientes autem et congregantes ecclesiam, annuntiaverunt quanta fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset Gentibus ostium fidei.

28 Morati sunt autem illic tempus non modicum cum discipulis.

CAPUT XV.

1 **ET** quidam descendentes de Judæa, docebant fratres : Quia si non circumcidamini more Moysis, non potestis salvari.

2 Facta ergo seditione et disceptatione non exigua Paulo et Barnabæ adversus illos, statuerunt ascendere Paulum et Barnabam, et quosdam alios ex illis ad Apostolos et presbyteros in Hierusalem, de quæstione hac.

3 Illi quidem ergo deducti ab ecclesia, pertransibant Phœnicen, et Samariam, narrantes

την ἐπιστροφὴν τῶν ἔθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγνώμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.

5 Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν φαρισαίων, πεπιστευκότες, λέγοντες· "Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

7 Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τραχήλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον καὶ εἴνοι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς,

conversionem Gentium . et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus.

4 Advenientes autem in Hierusalem, suscepti sunt ab Ecclesia et Apostolis, et senioribus, annuntiaveruntque quanta Deus fecisset cum illis.

5 Exsurrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum credentes, dicentes: Quia oportet circumcidere eos, præcipereque servare legem Moysis.

6 Congregati sunt autem Apostoli et seniores videre de verbo hoc.

7 Multa autem conquisitione facta, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam à diebus antiquis Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, et credere.

8 Et corda noscens Deus testatus est eis, dans illis Spiritum sanctum, sicut et nobis:

9 Et nihil discrevit inter nosque et illos, fide purificans corda eorum.

10 Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervicem discipulorum, quod neque patres nostri neque nos potuimus portare?

11 Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi.

12 Tacuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnabam et Paulum narrantes, quanta fecisset Deus signa et prodigia in Gentibus per eos.

13 Post autem tacere eos,

ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοί, ακούσατέ μου.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ,

15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται·

16 Ἐπεὶ ταῦτα ἀνασρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκητὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκευασμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰ τοὺς νόμους τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομα μου ἐπ' αὐτούς· λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα.

18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν,

20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ τοῦ αἵματος·

21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρῦσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέρους σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβῶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν

respondit Jacobus, dicens: Viri fratres, audite me.

14 Simeon narravit quemadmodum primum Deus respexit sumere ex Gentibus populum in nomine suo.

15 Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est :

16 Post hæc revertar, et reædificabo tabernaculum David collapsum, et diruta ejus reædificabo, et erigam illud :

17 Ut requirant cæteri hominum Dominum, et omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum super eos : dicit Dominus faciens hæc omnia.

18 Nota à seculo sunt Deo omnia opera ejus.

19 Ideo ego judico non obturbari ex Gentibus conversos ad Deum :

20 Sed mittere eis ad abstinendum à contaminationibus simulachrorum et fornicatione et suffocato et sanguine.

21 Moyses enim ex generationibus antiquis per civitatem prædicantes eum habet, in synagogis per omnè sabbatum lectus.

22 Tunc visum est Apostolis, et senioribus cum omni ecclesia, electos viros ex eis mittere cum Paulo et Barnaba in Antiochiam, Judam cognominatum Barsabam, et Silam, viros ductores in fratribus :

23 Scribentes per manus eorum hæc : Apostoli, et seniores et fratres, his qui apud Antio-

Ἐν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιλειμένους, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα,

25 Ἐδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνδρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἐδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βᾶρος πλὴν τῶν ἐπιαναγκῆς τούτων,

29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἐβῆσαθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν.

31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει·

32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελυθῆσαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους·

34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες

et Syriam, et Ciliciam fratribus qui ex Gentibus, gaudere.

24 Quandoquidem audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, labefactantes animas vestras, dicentes circumcidi, et servare legem, quibus non mandavimus :

25 Visum est nobis factis concorditer, electos viros mittere ad vos, cum dilectis nostris Barnaba et Paulo,

26 Hominibus tradentibus animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi.

27 Misimus ergo Judam et Silam, et eos per sermonem annuntiantes eadem.

28 Visum est enim sancto Spiritui et nobis, nihil amplius imponere vobis onus, quam necessarium horum :

29 Abstineretis immolatis simulachrorum et sanguine et suffocato et fornicatione : ex quibus custodientes vos ipsos, bene ageretis. Valet.

30 Illi quidem ergo dimissi, venerunt in Antiochiam, et congregantes multitudinem tradiderunt epistolam.

31 Legentes autem, gavisus sunt super cohortatione.

32 Judasque et Silas, et ipsi prophetæ existentes, per sermonem multum exhortati sunt fratres, et confirmaverunt.

33 Facientes autem tempus, dimissi sunt cum pace à fratribus ad Apostolos.

34 Visum est autem Silæ remanere ibi.

35 Paulus autem et Barnabas demorabantur in Antiochia,

καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.

37 Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον·

38 Παῦλος δὲ ἤξιου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.

39 Ἐγένετο οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπεῦσαι εἰς Κύπρον·

40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Κεφ. ις. 16.

1 **Κ**Ατῆντησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθητῆς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος,

2 Ὃς ἐμαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν·

3 Τοῦτον ἐθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἧδεῖσάν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

docentes et euangelizantes cum et aliis pluribus verbum Domini.

36 Post autem aliquot dies dixit Paulus ad Barnabam: Revertentes visitemus fratres nostros per omnem civitatem, in quibus annuntiavimus verbum Domini, quomodo habent.

37 Barnabas autem consuluit coassumere Joannem vocatum Marcum:

38 Paulus autem ducebat, illum absistentem ab eis de Pamphylia, et non coeuntem eis in opus, non coassumere hunc.

39 Facta est ergo irritatio, ita ut abscedere eos ab invicem: ipsumque Barnabam assumentem Marcum enavigare in Cyprum.

40 Paulus vero eligens Silam abiit, traditus gratiæ Dei à fratribus.

41 Perambulabat autem Syriam et Ciliciam, confirmans ecclesias.

CAPUT XVI.

1 **P**ERVENIT autem in Derben et Lystram: et ecce discipulus quidam erat ibi, nomine Timotheus, filius mulieris cujusdam Judææ fidelis, patris autem Græci;

2 Qui testimonio probabatur ab his qui in Lystris et Iconio fratribus.

3 Hunc voluit Paulus cum se proficisci: et assumens circumcidit eum propter Judæos existentes in locis illis: sciebant enim omnes patrem ejus quod Græcus erat.

4 Ὡς δὲ διεπηρεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλήσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα.

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· Ἄνθρωπος τις ἦν Μακεδῶν ἐστὼς παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην· τῇ τε ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν·

12 Ἐκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνια. Ἦμεν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς·

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμὸν, οὗ ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξι.

14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυροπώλις, πόλεως Θυατείρων,

4 Quum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodire dogmata judicata ab Apostolis et senioribus qui in Hierusalem.

5 Ipsæ quidem ergo ecclesiæ confirmabantur fide, et abundabant numero per diem.

6 Transeuntēs autem Phrygiam et Galaticam regionem vetiti sunt à sancto Spiritu loqui verbum in Asia,

7 Venientes versus Mysiam, tentabant versus Bithyniam ire: et non permisit eos Spiritus

8 Prætereuntes autem Mysiam, descenderunt in Troadem.

9 Et visio per noctem conspecta est Paulo: Vir quidam erat Macedo stans deprecans eum, et dicens: Transiens in Macedoniam adjuva nos.

10 Ut autem visum vidit, statim quæsimus proficisci in Macedoniam, colligentes quod vocasset nos Dominus euangelizare eis.

11 Profecti ergo à Troade, recta cucurrimus in Samothraciam, et sequenti in Neapolim

12 Indequē in Philippos, quæ est prima partis Macedoniæ civitas, Colonia. eramus autem in hac urbe versantes dies aliquot.

13 Ipsaque die sabbatorum egressi sumus extra urbem juxta flumen, ubi solebat oratio esse: et sedentes loquebamur convenientibus mulieribus.

14 Et quædam mulier nomine Lydia purpuræ venditrix

σεβομένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ κεχρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἐκραζε λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας· διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαθόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἀρχοντας·

20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὕσι.

22 Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ περιβέβηκται αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον βεβαδίσειν·

23 Πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς

civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit : cujus Dominus aperuit cor, intendere effatis à Paulo.

15 Ut autem baptizata est, et domus ejus, deprecata est, dicens : Si judicastis me fidelem Domino esse, ingredientes in domum meam manete : et coëgit nos.

16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonis, occurrere nobis, quæ quæstum multum præstabat dominis suis, vaticinans.

17 Hæc subsequuta Paulum et nos, clamabat, dicens : isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis.

18 Hoc autem faciebat ad multos dies : dolens autem Paulus, et conversus, spiritui dixit ; Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora.

19 Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum et Silam, traxerunt in forum ad principes.

20 Et offerentes eos præfectis, dixerunt : Hi homines conturbant nostram civitatem, Judæi subsistentes :

21 Et annuntiant mores, quos non licet nobis suscipere, neque facere Romanis existenti-bus.

22 Et consurrexit turba adversus eos, et præfecti dirumpentes eorum vestes, jusserunt flagellare.

23 Multasque imponentes

πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.

24 Ὃς παραγγέλιαν τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτούς εἰς τὴν ἐσπιέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουσιν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι.

26 Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· ἀνεψύχθησαν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 Ἐξυπνὸς δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγῆναι τοὺς δεσμίους.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσέπηδησε, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ·

30 Καὶ προκαγὼν αὐτούς ἔξω, ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτούς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα·

eis plagas, miserunt in custodiam, mandantes vincitorum custodi tutò custodire eos.

24 Qui mandatum tale accipiens, misit eos in interiorem carcerem, et pedes eorum strinxit in lignum.

25 Secundum autem mediam noctem Paulus et Silas orantes laudabant Deum : audiebant autem eos vincti.

26 Subito vero terræmotus factus est magnus, ita ut moveri fundamenta carceris : aperta suntque statim ostia omnia, et universorum vincula remissa sunt.

27 E somnis autem factus vincitorum custos, et videns apertas januas carceris, educens gladium, futurus erat se ipsum interficere, æstimans effugisse vinctos.

28 Clamavit autem voce magna Paulus, dicens : Nihil feceris tibi ipsi malum : universi enim sumus hic.

29 Petens vero lumen irrupit, et tremefactus factus procidit Paulo et Silæ.

30 Et producens eos foras, ait : Domini, quid me oportet facere ut server ?

31 Illi autem dixerunt : Crede in Dominum Jesum Christum, et servaberis tu et domus tua.

32 Et loquuti sunt ei verbum Domini, et omnibus qui erant in domo ejus.

33 Et tollens eos in illa hora noctis, lavit à plagis : et baptizatus est ipse et ejus omnes continuo

34 Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλίασατο πανοικί πιστευκῶς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς βραβδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἔξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκαλακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάβρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγέτωσαν.

38 Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ βραβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι.

39 Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Δ**ΙΟΔΕΥΣΑΝΤΕΣ δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονικίην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων.

2 Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

3 Διανοίγων καὶ παραλιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός

34 Perducensque eos in domum suam, apposuit mensam, et lætatus est cum omni domo credens Deo.

35 Die autem facto miserunt magistratus lictores, dicentes : Dimitte homines illos.

36 Annuntiavit autem carceris custos verba hæc ad Paulum : Quia miserunt magistratus, ut dimittamini : nunc igitur exeuntes, ite in pace.

37 At Paulus ait ad eos : Cædentes nos publice, indemnatos, homines Romanos subsistentes, miserunt in carcerem, et nunc occultè nos eji-ciunt ? non enim : sed venientes ipsi nos educant.

38 Renuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc : et timuerunt audientes quod Romani essent.

39 Et venientes deprecati sunt eos, et educentes rogabant egredi urbe.

40 Exeuntes autem de custodia introierunt ad Lydiam : et videntes fratres, consolati sunt eos, et egressi sunt.

CAPUT XVII.

1 **I**TER facientes autem per Amphipolim et Apolloniam, venerunt in Thessalonicam, ubi erat synagoga Judæorum.

2 Secundum autem consuetum Paulo introivit ad eos, et per Sabbata tria differebat eis de scripturis.

3 Adaperiens et proponens, quia Christum oportuit pati, et resurgere à mortuis : et quia

ἔστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ
καλαγγέλλω ὑμῖν.

4 Καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπεισθη-
σαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύ-
λῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβόμενων
Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες
Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν
ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροῦς,
καὶ ὄχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν
πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰά-
σονος, ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς
τὸν δῆμον·

6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον
τὸν Ἰάσονα, καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ
τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ
τὴν οἰκουμένην ἀνασταλώσαντες,
οὔτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν,

7 Οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ
οὔτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμα-
των Καίσαρος πράττουσι, βασιλέα
λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ
τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ
τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέ-
λυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ
τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦ-
λον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν·
εἴτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήεσαν.

11 Οὔτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι
τῶν ἐν Θεσσαλονίχῃ, οἵτινες ἐδέξ-
αντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυ-
μίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες
τὰς γραφὰς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὔτω.

12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν
ἐπίστεισαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων

hic est Christus Jesus, quem
ego annuntio vobis.

4 Et quidam ex eis persuasi
sunt, et adjuncti sunt Paulo et
Silæ, et religiosorum Græco-
rum multa multitudo, mulie-
rumque primariarum non pau-
cæ.

5 Æmulantes autem Judæi
impersuasi, et assumentes cir-
cumforaneorum quosdam viros
malos, et turbam facientes, con-
citaverunt civitatem: instan-
tesque domui Jasonis, quæreb-
ant eos ducere in populum.

6 Non invenientes autem
eos, trahebant Jasonem et quos-
dam fratres ad principes civi-
tatis, clamantes: Quoniam ha-
bitatam subvertentes, hi et hic
adsunt,

7 Quos suscepit Jason: et
hi omnes contra decreta Cæsa-
ris faciunt, regem dicentes
alium, Jesum.

8 Concitaverunt autem tur-
bam et principes civitatis au-
dientes hæc:

9 Et accipientes satisfactio-
nem à Jasonē et cæteris, dimi-
serunt eos.

10 At fratres confestim per
noctem emiserunt Paulum et
Silam in Berœam, qui adveni-
entes, in synagogam Judæorum
abierunt.

11 Hi autem erant genero-
siores iis qui in Thessalonica,
qui susceperunt verbum cum
omni alacritate, per diem scru-
tantes scripturas, si haberent
hæc ita.

12 Multi quidem ergo ex eis
crediderunt, et Græcarum mu-

γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροῖα καταγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἤλθον κάκει, σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.

14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ, ὅ,τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρῶντο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνεβαλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δὲ Ἐξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίσει.

19 Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πᾶγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σου λαλουμένη διδασχῆ;

20 Ξενίζοντα γὰρ τίνα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

lierum honestarum, et virorum non pauci.

13 Quum autem cognovissent ex Thessalonica Judæi, quia et in Berœa annuntiatum est à Paulo verbum Dei, venerunt et illuc, concitantes turbas.

14 Statim autem tunc Paulum dimiserunt fratres ire usque ad mare: remanserunt autem Silasque et Timotheus ibi.

15 At tuto collocaturi Paulum, perduxerunt eum usque ad Athenas: et accipientes mandatum ad Silam et Timotheum, ut quam citissime venirent ad illum, abierunt.

16 In autem Athenis exspectante eos Paulo, incitabatur spiritus ejus in ipso, vidente idololatram existentem civitatem.

17 Disputabat quidem igitur in synagoga Judæis et colentibus, et in foro per omnem diem ad contingentes.

18 Quidam autem Epicureorum et Stoicorum Philosophorum conferebant cum eo: et quidam dicebant: Quid utique vult seminator verborum hic dicere? hi autem: Peregrinorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Jesum et resurrectionem annuntiabat.

19 Apprehendentesque eum, ad Areopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ nova hæc à te effata doctrina?

20 Peregrina enim quælam infers in aures nostras: volumus ergo scire quid utique velint hæc esse

21 Αθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

22 Σταθείς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεξάσμαλα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγεγράπτο· Ἄγνωστω Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ·

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδέμενός τις, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν κατὰ πάντα.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προτεταγμένους καιροὺς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιν· καίτοι γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καὶ ἐσμεν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, ἐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ λίθου, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ δεῖον εἶναι ὅμοιον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς

21 Athenienses autem omnes et advenæ hospites ad nihil aliud vacabant quam dicere aliquid et audire novum.

22 Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait : Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosiores vos aspicio.

23 Præteriens enim et contemplanus sacra vestra, inveni et aram in qua scriptum erat : Ignoto Deo : Quem ergo ignorantes colitis, hunc ego annuntio vobis.

24 Deus faciens mundum et omnia quæ in eo, hic cæli et terræ Dominus existens, non in manufactis templis habitat.

25 Nec à manibus hominum colitur, indigens aliquo, ipse dans omnibus vitam et inspirationem et omnia.

26 Fecitque ex uno sanguine omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ : definiens præstituta tempora, et terminos habitationis eorum :

27 Quærere Dominum, si forte attrectent eum et inveniunt : quamvis non longe ab unoquoque nostrum subsistentem.

28 In ipso enim vivimus et movemur et sumus : sicut et quidam apud vos poetarum dixerunt : Ipsius enim et genus sumus.

29 Genus ergo subsistentes Dei, non debemus æstimare, auro aut argento aut lapidi, sculpturæ artis et cogitationis hominis, Divinum esse simile.

30 Ipsa quidem ergo tem-

ἀγνοίας ὑπερδὼν ὁ Θεός, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν.

31 Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ. ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον· Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ιη. 18.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κορίνθον·

2 Καὶ εὗρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμίτεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ πνεύματι ὁ Παῦ-

pora hujus ignorantiae despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus omnibus ubique pœnitere :

31 Propter quod statuit diem in quo futurus est judicare habitatum in justitia, in viro quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.

32 Audientes autem resurrectionem mortuorum, hi quidem irridebant, hi vero dixerunt : Audiemus te iterum de hoc.

33 Et sic Paulus exivit de medio eorum.

34 Quidam vero viri adhærentes ei, crediderunt : in quibus et Dionysius Areopagita, et mulier nomine Damaris, et alii cum eis.

CAPUT XVIII.

1 POST autem hæc egressus Paulus ab Athenis, venit in Corinthum.

2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, nuper venientem ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, propter ordinasse Claudium discedere omnes Judæos à Roma, accessit eos.

3 Et propter ejusdem artis esse, manebat apud eos, et operabatur : erant enim tabernaculi factores artem.

4 Disputabat autem in synagoga per omne sabbatum sua debatque Judæis et Græcis.

5 Ut autem venissent de Macedonia, Silasque et Timotheus, constringebatur spiritu

λος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναζάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρός ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυναγωγὸς ἐπίτευσέ τῷ Κυρίῳ σὺν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκουοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς·

10 Διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σου, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

11 Ἐκάθισέ τε ἑνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίανος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ἡμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπέιθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίαν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ βλασφημία πονηρὸν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἀνῆσχόμεν ὑμῶν·

15 Εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὑψέσθε αὐτοί· κριτῆς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι

Paulus, testificans Judæis Christum Jesum.

6 Oppositis autem eis, et blasphemantibus, excutiens vestimenta, dixit ad eos : Sanguis vester super caput vestrum : mundus ego, à nunc ad gentes vadam.

7 Et migrans inde, intravit in domum cujusdam nomine Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjuncta synagogæ.

8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua : et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur.

9 Dixit autem Dominus per visionem in nocte Paulo : Ne time, sed loquere, et ne taceas.

10 Propter quod ego sum tecum, et nemo apponetur tibi ad malefaciendum tibi, propter quod populus est mihi multus in civitate hac.

11 Seditque annum et menses sex, docens in eis verbum Dei.

12 Gallione autem proconsule Achaïæ, insurrexerunt concorditer Judæi Paulo, et adduxerunt eum ad tribunal,

13 Dicentes : Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum.

14 Futuro autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos : Si quidem ergo esset injuria aliqua aut facinus malum, ὁ Judæi, juxta rationem utique sustinerem vos.

15 Si vero quæstio est de verbo et nominibus et lege quæ secundum vos, videritis ipsi : judex enim ego horum non volo esse

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κερχραῖς· εἶχε γὰρ εὐχὴν.

19 Κατήνητε δὲ εἰς Ἐφεσον, κακείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις·

20 Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μείναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν·

21 Ἄλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν· Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. Καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθέξῃς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς·

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

16 Et abegit eos à tribunali.

17 Apprehendentes autem omnes Græci Sosthenem principem synagogæ, percutiebant ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curæ erat.

18 At Paulus adhuc admanens dies multos, fratribus valediciens, enavigavit in Syriam: et cum eo Priscilla et Aquila, tonsus caput in Cenchreis: habebat enim votum.

19 Devenit autem in Ephesum, et illos reliquit ibi: ipse vero ingressus in synagogam, disputabant Judæis.

20 Interrogantibus autem eis super plus tempus manere apud eos, non consensit:

21 Sed valedixit eis, dicens: Opòrte me omnino festum venientem facere in Hierosolyma: iterum autem revertar ad vos, Deo volente. Et profectus est ab Epheso.

22 Et descendens in Cæsaream, ascendens et salutans ecclesiam, descendit in Antiochiam.

23 Et faciens tempus aliquod, profectus est, perambulans ex ordine Galaticam regionem et Phrygiam, confirmandus omnes discipulos.

24 Judæus autem quidam Apollus nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit in Ephesum, potens existens in scripturis.

25 Hic erat edoctus viam Domini, et fervens spiritu loquebatur, et docebat diligenter ea quæ de Domino, sciens tantum Baptisma Joannis.

26 Οὗτός τε ἤρξατο παρῆρσι-
 ἰζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκού-
 σαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρί-
 κιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ
 ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
 Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελ-
 θεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρέψα-
 μενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μα-
 θηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς πα-
 ραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς
 πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·

28 Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις
 ξιακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπίδεικ-
 νως διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν
 Χριστὸν Ἰησοῦν.

Κεφ. ιθ'. 19.

ΕΓένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολ-
 λῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦ-
 λον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη,
 ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ εὗρων τινας
 μαθητὰς,

2 Εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἰ πνεῦμα
 ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ
 δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲ εἰ
 πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.

3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς· Εἰς τί
 οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον· Εἰς
 τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης
 μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας,
 τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον
 μετ' αὐτόν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστι-
 νιν, εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ
 Παύλου τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν
 τε γλώσσαις καὶ προεφήτευσον.

26 Hicque cœpit fiducia'iter
 agere in synagoga. Audientes
 autem eum Aquila et Priscilla,
 assumpserunt eum, et diligen-
 tius ei exposuerunt viam Dei.

27 Volente autem eo ire
 in Achaiam, exhortati fratres
 scripserunt discipulis excipere
 eum: qui adveniens contulit
 multum credentibus per gra-
 tiam.

28 Vehementer enim Judæ-
 os redarguebat publice, osten-
 dens per scripturas, esse Chris-
 tum Jesum.

CAPUT XIX.

1 **F**ACTUM est autem in
 Apollo esse in Co:in-
 tho, Paulum peragrantem su-
 periores partes, venire in Eph-
 esum: et inveniens quosdam
 discipulos,

2 Dixit ad eos: Si Spiritum
 sanctum accepistis credentes?
 Illi autem dixerunt ad eum:
 Sed neque si Spiritus sanctus
 est, audivimus.

3 Dixitque ad eos: In quid
 ergo baptizati estis? Illi autem
 dixerunt: In Joannis baptisma.

4 Dixit autem Paulus, Joan-
 nes quidem baptizavit baptismum
 pœnitentiæ, populo dicens: In
 venientem post ipsum ut cre-
 derent, hoc est, in Christum
 Jesum.

5 Audientes autem baptizati
 sunt in nomine Domini Jesu

6 Et imponente illis Paulo
 manus, venit Spiritus sanctus
 super eos: loquebanturque lin-
 guis, et prophetabant.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δεκαδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ πείθων τὰ περὶ τοῦ βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπέθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καὶ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου τινός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν, ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου·

12 Ὡστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

13 Ἐπεχείρησαν δὲ τινες ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτά, οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμ-

7 Erant autem omnes viri fere duodecim.

8 Introgressus autem in synagogam, libere loquebatur per menses tres disputans et suadens quæ de regno Dei.

9 Quum autem quidam induerentur et non crederent, maledicentes viam coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in schola Tyranni cujusdam.

10 Hoc autem factum est per annos duos, ita ut omnes habitantes Asiam audire verbum Domini Jesu, Judæosque et Græcos.

11 Virtutesque non vulgares faciebat Deus per manus Pauli.

12 Ita ut etiam super languidos adferri à corpore ejus sudaria vel semicinctia, et abscedere ab eis languores, et spiritus malignos exire ab eis.

13 Tentaverunt autem quidam de circumeuntibus Judæis exorcistis invocare super habentes spiritus malos nomen Domini Jesu, dicentes: Adjuvamus vos Jesum quem Paulus prædicat.

14 Erant autem quidam filii Scevæ Judæi principis sacerdotum septem, hoc facientes:

15 Respondens autem spiritus malignus, dixit: Jesum novi, et Paulum scio: vos autem qui estis?

16 Et insiliens in eos homo in quo erat spiritus malignus, et prædominatus eis, invaluit contra eos, ita ut nudos et

νοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεῖνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἴκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργῳ πράξαντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἤξανε καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην,

25 Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστὶ·

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος

vulneratos effugere ex domo illa.

17 Hoc autem factum est notum omnibus Judæisque et Græcis habitantibus Ephesum: et cecidit timor super omnes illos, et magnificabatur nomen Domini Jesu.

18 Multique credentium veniebant, confitentes et annuntiantes actus suos.

19 Multi autem curiosa agentium, conferentes libros combusserunt coram omnibus, et computaverunt pretia illorum, et invenerunt argenti myriades quinque.

20 Ita per potentiam verbum Domini crescebat et invalescebat.

21 Ut autem impleta sunt hæc, proposuit, Paulus in Spiritu, pervadens Macedoniam et Achaiam, ire in Hierusalem, dicens: Quod post fieri me ibi, oportet me et Romam videre.

22 Mittens autem in Macedoniam duos ministrantium sibi, Timotheum et Erastum, ipse remansit tempus in Asiam.

23 Facta est autem secundum tempus illud turbatio non parva de via.

24 Demetrius enim quidam nomine, argenti cælator, faciens ædes argenteas Dianæ, præstabat artificibus quæstum non modicum.

25 Quos congregans, et eos qui circa talia opifices, dixit: Viri, scitis quia de hoc opificio acquisitio nobis est.

26 Et spectatis, et auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asiæ, Paulus hic

οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη συγχύσεως· ὤρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ Παύλου.

30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῶ φίλοι, πέμφαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλό τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προσέβησαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀτολογεῖσθαι τῷ δήμῳ·

34 Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.

35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὴν ὄχλον, φησὶν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν

suadens avertit multam turbam, dicens : Quoniam non sunt Dii per manus facti.

27 Non solum autem hæc periclitatur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnæ deæ Dianæ templum in nihilum reputari, futurumque et destrui majestatem ejus, quam tota Asia et habitata colit.

28 Audientes autem, et facti pleni excandescencia, exclamaverunt dicentes : Magna Diana Ephesiorum.

29 Et impleta est civitas tota confusione, irrueruntque unanimiter in theatrum, corripientes Cajum et Aristarchum Macedonas, comites Pauli.

30 At Paulo volente intrare in populum, non siverent eum discipuli.

31 Quidam autem et Asiæ principum existentes ei amici, mittentes ad eum, rogarunt non dare seipsum in theatrum.

32 Alii quidem ergo aliud quid clamabant ; erat enim ecclesia confusa, et plures nesciebant cujus causa convenissent.

33 De autem turba producerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis : at Alexander concutiens manum, volebat ratiocinari populo.

34 Agnoscentes autem quod Judæus esset, vox facta est una ex omnibus quasi per horas duas clamantibus : Magna Diana Ephesiorum.

35 Reprimens autem scriba turbam, dixit : Viri Ephesii, quis enim est homo qui non cognoscit Ephesiorum civitatem

νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοπετοῦς ;

36 Ἀναντιζήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετές πρᾶττειν.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας οὗτους, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτῳσαν ἑλλήλοις.

39 Εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται·

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.

41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Μ**ετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.

2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα,

3 Ποίησας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος Βεριοαῖος· Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ

tem ædituam existentem magnæ deæ Dianæ, et Jovis prolis :

36 Incontradicibilibus ergo existentibus his, necesse est vos sedatos subsistere, et nihil præceps agere.

37 Adduxistis enim homines istos neque sacrilegos, neque blasphemantes Deam vestram.

38 Si quidem ergo Demetrius et qui cum eo artifices adversus aliquem sermonem habent, forenses aguntur, et proconsules sunt : postulent alii alios.

39 Si autem quid de aliis requiritis, in legitima ecclesia absolvetur.

40 Etenim periclitamur postulari seditionis circa hodiernum, nulla causa subsistente, de qua poterimus dare rationem concursus istius.

41 Et hæc dicens, dimisit ecclesiam.

CAPUT XX.

1 **P**OST autem cessasse tumultum, advocans Paulus discipulos et salutans, exiit proficisci in Macedoniam

2 Perambulans autem partes illas, et exhortatus eos sermone multo, venit in Græciam.

3 Faciensque menses tres, factis ei insidiis à Judæis futuro provehi in Syriam, facta fuit sententia ad revertendum per Macedoniam.

4 Comitatus est autem eum usque in Asiam Sopater Beræensis : Thessalonicensium vero Aristarchus et Secundus et

Ἰμμόθεοι, Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι·

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναί τῃ ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου·

8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι.

9 Καθήμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπνῷ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγίου κάτω· καὶ ἤρθη νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.

11 Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξήλθεν.

12 Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν εἰς τὴν Ἀσσον, ἐκείθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς περῆσειν.

14 Ὡς δὲ συνῆλαεν ἡμῖν εἰς

Cajus Derbæus, et Timotheus : Asiani vero, Tychicus et Trophimus.

5 Hi præcedentes manserunt nos in Troade.

6 Nos vero enavigavimus post dies azymorum à Philippis, et venimus ad eos in Troadem intra dies quinque, ubi demorati sumus diebus septem.

7 In autem una sabbatorum congregatis discipulis ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, futurus exire postridie : protraxitque sermonem usque in mediam noctem.

8 Erant autem lampades multæ in cœnaculo ubi erant congregati.

9 Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, dejectus somno profundo, disputante Paulo diutius, ruens præ somno, cecidit de tertio cœnaculo deorsum : et sublatus est mortuus.

10 Descendens autem Paulus irruit ei, et complexus dixit : Ne tumultuemini : nam anima ipsius in ipso est.

11 Ascendens autem, et frangens panem et gustans, ad multumque alloquutus usque in diluculum, sic exiit.

12 Adduxerunt autem puerum viventem, et cansolati sunt non mediocriter.

13 Nos autem progressi ad navem, devecti sumus in Asson, inde futuri recipere Paulum : sic enim erat constitutus, futurus ipse pedibus ire.

14 Ut autem congressus est

τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλαθμεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Καὶ κεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον·

16 Ἐκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους·

21 Διαμαρτυρούμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

22 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς·

23 Πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν·

24 Ἄλλ' οὐδενὸς λόγον ποιῶμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τι-

nobis in Asson, recipientes eum venimus in Mitylenen.

15 Et inde abnavigantes, sequenti devenimus contra Chium : at alia adjecimus in Samon : et manentes in Trogylio, sequenti venimus in Miletum.

16 Proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum, ut non fieret ea tempus terere in Asia : festinabit enim, si possibile esset sibi, diem Pentecostes fieri in Hierosolymis.

17 A autem Mileto mittens in Ephesum, vocavit seniores ecclesiæ.

18 Ut autem advenerunt ad eum, dixit eis : Vos scitis, à prima die à qua ingressus sum in Asiam, quomodo cum vobis omne tempus fuerim :

19 Serviens Domino cum omni humilitate, et multis lacrymis et tentationibus, eventibus mihi in insidiis Judæorum.

20 Ut nihil remiserim confidentium, ad non annuntian- dum vobis et docendum vos publice et per domos :

21 Testificans Judæisque et Græcis in Deum pœnitentiam, et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum.

22 Et nunc ecce ego vinc-tus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea concursura mihi non noscens.

23 Nisi quod Spiritus sanctus per civitatem protestatur mihi, dicens quoniam vincula me et tribulationes manent.

24 Sed nullius rationem facio, nec habeo animam meam

μίαν ἔμαντῶ, ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρῦσσαν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστείλαμην ὑμῖν τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.

29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξιν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου,

30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὑπίσω αὐτῶν.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν, νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἔπαυσάμην μετὰ δακρῦων νοθετῶν ἓνα ἕκαστον.

32 Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.

33 Ἄργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδένος ἐπεθύμησα.

34 Αὐτοὶ δὲ γινώσχετε ὅτι ταῖς χρεαίαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπῆρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.

pretiosam mihi ipsi, ut finire cursum meum cum gaudio, et ministerium quod accepi à Domino Jesu, testificari Euangelium gratiæ Dei.

25 Et nunc ecce, ego scio quia non amplius videbitis faciem meam vos omnes, in quibus transivi prædicans regnum Dei.

26 Ideo et testor vobis in hodierna die quia mundus ego à sanguine omnium.

27 Non enim subterfugi, ad non annuntiandum vobis omne consilium Dei.

28 Attendite ergo vobis ipsis et universo gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos, pascere ecclesiam Dei, quam acquisivit per proprium sanguinem.

29 Ego enim scio hoc, quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non parcentes gregi.

30 Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes perversa, ad abstrahendum discipulos post se.

31 Ideo vigilate, memores quoniam triennium noctem et diem non cessavi cum lacrymis monens unumquemque.

32 Et nunc commendo vos, fratres, Deo et verbo gratiæ ipsius, potenti superædificare et dare vobis hæreditatem in sanctificatis omnibus.

33 Argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi.

34 Ipsi autem noscitis quoniam usibus meis et existentibus cum me ministraverunt manus istæ.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείεις τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν·

38 Ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

Κεφ. κά. 21.

1 **Ω**Σ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ κειῖθεν εἰς Πάταρα.

2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνευρόντες μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ·

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, ἕως ἕξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γό-

35 Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos, meminisseque verborum Domini Jesu, quoniam ipse dixit : Beatius est dare magis quam accipere.

36 Et hæc dicens, ponens genua sua, cum omnibus illis oravit.

37 Magnus autem factus est fletus omnium : et incumbentes super collum Pauli exosculabantur eum :

38 Dolentes maxime in verbo quod dixerat, quoniam non amplius futuri essent faciem ejus spectare : deducebant autem eum ad navem.

CAPUT XXI.

1 **U**T autem factum est pro-
vehi nos avulsos ab eis, recta currentes venimus in Co-
um, at sequenti in Rhodum, et inde in Patara.

2 Et invenientes navem trans-
fretantem in Phœnicem, ascen-
dentes provecti sumus.

3 Apparentes autem Cypro, et relinquentes eam ad sinis-
tram, navigavimus in Syriam, et devecti sumus in Tyrum : ibi enim erat navis expositura onus.

4 Et invenientes discipulos, admansimus ibi diebus septem, qui Paulo dicebant per Spiritum, non ascendere in Hierusalem.

5 Quando autem factum est nos peragere dies, exeuntes ibamus, deducuntibus nos omnibus cum uxoribus et liberis, usque foras civitatem : et po-

νιστα ἐπί τὸν αἰγιαλὸν, προσηυξά-
μεθα,

6 Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους,
ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ
ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύ-
σαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν
εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι
τοῦς ἀδελφοὺς, ἐμείναμεν ἡμέραν
μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ
περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Καισάρειαν·
καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον
Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος
ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῶ.

9 Τοῦτω δὲ ἦσαν θυγατέρες
παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέ-
ρας πλείους, κατήλθε τις ἀπὸ τῆς Ἰε-
δαίας, προφήτης, ὀνόματι Ἀγαβός.

11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ
ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας
τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πό-
δας, εἶπε· Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστὶν ἡ
ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παρα-
δώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα,
παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐν-
τόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς
Ἱερουσαλήμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος· Τί
ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρύπτον-
τές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ
μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν
εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ,
ἠδυσχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα
τοῦ Κυρίου γενέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας
ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς
Ἱερουσαλήμ.

nentes genua in littore, oravi-
mus,

6 Et salutantes invicem, as-
cendimus in navem : illi autem
redierunt in propria.

7 Nos vero navigationem
perficientes, à Tyro descendi-
mus in Ptolemaidem, et salu-
tantes fratres, mansimus die una
apud illos.

8 At postridie egressi qui
circa Paulum, venimus in Cæ-
saream : et intrantes in domum
Philippi Evangelistæ, existentis
ex septem, mansimus apud eum.

9 Huic autem erant filiæ vir-
gines quatuor prophetantes.

10 Admanentibus autem no-
bis dies plures, descendit qui-
dam à Judæa propheta nomine
Agabus :

11 Et veniens ad nos, et tol-
lens zonam Pauli, alligansque
sibi manus et pedes, dixit :
Hæc dicit Spiritus sanctus : Vi-
rum, cujus est zona hæc, sic
vincient in Hierusalem Judæi,
et tradent in manus Gentium.

12 Ut autem audivimus hæc,
rogabamus nosque et qui loci
illius non ascendere eum in
Hierusalem.

13 Respondit autem Paulus :
Quid facitis flentes, et commi-
nuentes meum cor ? ego enim
non solum vinciri, sed et mori
in Hierusalem parate habeo
pro nomine Domini Jesu.

14 Non suaso autem eo, qui-
evimus, dicentes : Voluntas
Domini fiat.

15 Post autem dies istos as-
cendebamus in Hierusalem.

16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱερουσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς ἀδελφε, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων; καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι;

21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.

22 Τί οὖν ἐστὶ; Πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.

23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·

24 Τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλὴν· καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σου οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.

25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνων ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ

16 Simul venerunt autem et discipulorum à Cæsarea cum nobis, adducentes apud quem hospitaremur, Mnasonem quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17 Factis autem nobis in Hierosolyma, libenter exceperunt nos fratres.

18 At sequenti introibat Paulus nobiscum ad Jacobum; omnesque adfuerunt seniores.

19 Et salutans eos, exposuit per unum singulum quæ fecisset Deus in Gentibus per ministerium illius.

20 At audientes glorificabant Deum: dixeruntque ei: Conspicis, frater, quot decem millia sunt Judæorum credentium? et omnes zelatores legis subsistunt.

21 Edocti erant autem de te, quia discessionem doceas à Mose eos qui per Gentes omnes Judæos, dicens non circumcidere ipsos filios, neque ritibus ambulare.

22 Quid ergo est? omnino oportet multitudinem convenire: audient enim quod venisti.

23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se ipsos.

24 Hos assumens purificator cum illis: et impende in illis, ut radant caput: et scient omnes, quia eorum quæ audierunt de te nihil est, sed incedis et ipse legem custodiens.

25 De autem credentibus Gentibus nos scripsimus, judicantes nihil hujusmodi obser-

φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλό-
θυτον, καὶ τὸ αἶμα, καὶ πνικτὸν, καὶ
πυρνεῖαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν
τοὺς ἀνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν
αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆγει εἰς τὸ ἱερόν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν
ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προ-
σηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ
προσφορά.

27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ
ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν
ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν
ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας
ἐπ' αὐτόν,

28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσρα-
ηλίται, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ
ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ
νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας
πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ
Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν,
καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

29 Ἦσαν γάρ προεωρακότες
Τρόφιμον τὸν Ἐφεσίον ἐν τῇ πόλει
σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱε-
ρόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.

30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ
ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ
ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἴλκον
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκ-
λείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκ-
τεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ
τῆς σπειρίας, ὅτι ὅλη συγκέχεται
Ἱερουσαλήμ·

32 Ὃς ἔξαστῆς παραλαβὼν
στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους,
κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόν-
τες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρα-
τιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν
Παῦλον.

vare eos, si non cavere eos hoc,
et idolis immolatum, et sangui-
nem, et suffocatum, et fornica-
tionem.

26 Tunc Paulus assumens
viros, sequenti die cum illis
purificatus intravit in templum,
annuntians expletionem dierum
purificationis, donec offeretur
pro unoquoque eorum oblatio.

27 Ut autem futuri erant
septem dies consummari, hi
qui de Asia Judæi conspicien-
tes eum in templo, confuderunt
omnem turbam, et injecerunt
manus in eum ;

28 Clamantes, Viri Israëli-
tæ, adjuvate : hic est homo
adversus populum et legem et
locum hunc omnes ubique do-
cens : insuperque et Græcos
induxit in templum, et polluit
sanctum locum istum.

29 Fuerant enim ante viden-
tes Trophimum Ephesium in
civitate cum ipso, quem existi-
maverunt quoniam in templum
introduxisset Paulus.

30 Commotaque est civitas
tota, et facta est concursio po-
puli : et apprehendentes Pau-
lum, trahebant eum extra tem-
plum : et statim clausæ sunt
januæ.

31 Quærentibus autem eum
occidere, ascendit fama tribuno
cohortis, Quia tota confusa est
Hierusalem.

32 Qui ex ipsa assumens
milites et centuriones, decurrit
ad illos. Illi autem videntes
tribunum et milites, cessave-
runt percutientes Paulum.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεσθῆναι ἀλύσει δυοσί· καὶ ἐπυθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστὶ πεποιηκώς.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλό τι ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυνάμενος δὲ γυνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν·

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ἀναβαθμοῦ, συνέβη βασιτάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, κράζον· Αἴρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις ;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων ;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἑστώς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, προσεφώνει τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, λέγων·

Κεφ. κβ'. 22.

1 Ἄνδρες ἀδελφοί, καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς,

33 Appropinquans autem tribunus apprehendit eum, et jussit vinciri catenis duabus : et interrogabat quisnam esset, et quid est perpetrans.

34 Alii autem aliud quid clamabant in turba : non potens autem cognoscere certum propter tumultum, jussit duci eum in castra.

35 Quum autem factus est ad gradus, contigit portari eum à militibus propter violentiam turbæ.

36 Sequebatur enim multitudo populi clamans : Tolle eum.

37 Futurusque induci in castra Paulus, dicit tribuno : Si licet mihi dicere aliquid ad te ? Ille vero dixit, Græce nosti ?

38 Nonne tu es Ægyptius ille ante hos dies tumultum movens et educens in desertum quatuor mille viros sicariorum ?

39 Dixit autem Paulus : Ego homo quidem sum Judæus Tarsensis, Ciliciæ non obscuræ civitatis civis : rogo autem te, per mitte mihi loqui ad populum.

40 Permittente autem eo, Paulus stans in gradibus annuit manu populo : multo vero silentio facto, alloquutus est Hebræa lingua, dicens ·

CAPUT XXII.

1 VIRI fratres et patres, audite meam ad vos nunc excusationem.

2 Audientes autem quia Hebræa lingua alloqueretur illos,

μαλλον παρ᾽ ἑσυχον ἡσυχίαν, καὶ φησιν·

3 Ἐγὼ μὲν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἔσθε σήμερον·

4 Ὡς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας,

5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμεν, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιεστράφηαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμὲ,

7 Ἐπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις.

8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς με· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.

9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

10 Εἶπον δέ· Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν· καὶ κεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν ἐτέτακται σοι ποιῆσαι.

11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον, ἀπὸ

magis præstiterunt silentium : et dicit :

3 Ego quidem sum vir Judæus, natus in Tarso Ciliciæ, nutritus autem in civitate ista secus pedes Gamalielis, eruditus juxta exquisitionem paternæ legis, zelotes existens Dei, sicut omnes vos estis hodie :

4 Qui hanc viam persequutus sum usque ad mortem, vinciens et tradens in custodias virosque et mulieres :

5 Sicut princeps sacerdotum testatur mihi, et omnis senatus. à quibus et epistolas accipiens ad fratres, in Damascum pergebam, adducturus et illic existentes, vinctos in Hierusalem, ut punirentur.

6 Factum est autem mihi profecto et appropinquanti Damasco circa meridiem, subito de cælo circumfulgere lucem copiosam circa me :

7 Cecidique in solum, et audivi vocem dicentem mihi : Saule, Saule, quid me persequeris ?

8 Ego autem respondi : Quis es, Domine ? dixitque ad me : Ego sum Jesus Nazarenus, quem tu persequeris.

9 Qui vero cum me existentes quidem lumen spectabant, et expavefacti sunt : at vocem non audierunt loquentis mihi.

10 Dixi autem : Quid faciam, Domine ? at Dominus dixit ad me : Surgens vade in Damascum, et illic tibi dicetur de omnibus, quæ constituta sunt tibi facere.

11 Quum autem non vide

τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειρωναγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δὲ τις ἀνὴρ εὐσεβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων,

13 Ἐλθὼν πρὸς με, καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι· Σαοὺλ ἀδελφε, ἀνάβλεψον. Καὶ γὰρ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ·

15 Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας.

16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,

18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ παραδέξονται σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.

19 Καὶ γὰρ εἶπεν· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σε·

20 Καὶ ὅτε ἔξεχεῖτο αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς, καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.

21 Καὶ εἶπε πρὸς με· Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελώω σε.

rem præ gloria luminis illius, manductus à simul existentibus mihi, veni in Damascum.

12 Ananias autem quidam, vir pius secundum legem, testimonio ornatus ab omnibus habitantibus Judæis,

13 Veniens ad me, et astans dixit mihi : Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eum.

14 Ille autem dixit : Deus patrum nostrorum præordinavit te cognoscere voluntatem ejus, et videre justum, et audire vocem ex ore ejus.

15 Quia eris testis ei ad omnes homines, eorum quæ vidisti et audisti.

16 Et nunc quid moraris ? surgens baptizare, et ablue peccata tua, invocans nomen Domini.

17 Factum est autem mihi revertenti in Hierusalem, et orante me in templo, fieri me in exstasi,

18 Et videre illum dicentem mihi : Festina et exi in celeritate ex Hierusalem, quoniam non recipient tuum testimonium de me.

19 Et ego dixi : Domine, ipsi sciunt quia ego eram carcerans et cædens per synagogas credentes in te.

20 Et quum effunderetur sanguis Stephani primi testis tui, et ipse eram astans et consentiens interemptioni ejus, et custodiens vestimenta interficientium illum.

21 Et dixit ad me : Vade, quoniam ego in gentes longe emittam te.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἴρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ κατήκον αὐτὸν ζῆν.

23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ βιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,

24 Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μαστίξιν ἀνετάξασθαι αὐτὸν· ἵνα ἐπιγνώδι ἦν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

25 Ὡς δὲ προσέειπεν αὐτὸν τοῖς ἱμάσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξοστιν ὑμῖν μαστίξιν ;

26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων· Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.

27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖός εἶ ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί·

28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάξαι· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ, τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν· καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum, et sustulerunt vocem suam, dicentes : Tolle de terra hujusmodi : non enim convenit eum vivere.

23 Vociferantibus autem eis, et projicientibus vestimenta, et pulverem jactantibus in aerem,

24 Jussit eum tribunus induci in castra, dicens flagellis inquiri eum, ut sciret propter quam causam sic acclamarent ei.

25 Quum autem astrinxisset eum loris, dixit ad adstantem centurionem Paulus : Si hominem Romanum et indemnatum licet vobis flagellare ?

26 Audiens autem centurio, accedens nuntiavit tribuno dicens : Vide quid futurus es facere : nam homo hic Romanus est.

27 Accedens autem tribunus dixit illi : Dic mihi, si tu Romanus es ? Ille autem dixit : Etiam.

28 Responditque tribunus : Ego multo capitali civitatem hanc consequutus sum. At Paulus ait : Ego autem et natus sum.

29 Protinus ergo discesserunt ab illo futuri eum inquirere : et tribunus vero timuit, cognoscens quia Romanus esset, et quia erat eum vinciens.

30 At postridie volens scire certum, quid accusaretur à Judæis, solvit eum à vinculis, et jussit venire principes sacerdotum et omnem confessum eorum : et producens Paulum, statuit inter illos.

Κεφ. κγ'. 23.

Α Τενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῶ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῶ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστώσιν αὐτῶ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοίχε κεκοιναμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ παρεστώτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;

5 Ἐφη τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γάρ· “ Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.”

6 Γινούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῶ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων· καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος·

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρω.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκωμεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα

CAPUT XXIII.

1 INTENDENS autem Paulus consessui, ait: Viri fratres, ego omni conscientia bona ministravi Deo usque in hunc diem.

2 At princeps sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere ejus os.

3 Tunc Paulus ad eum dixit: Percutere te futurus est Deus, paries dealbate; et tu sedes judicans me secundum legem, et contra legem faciens jubes me percuti?

4 At astantes dixerunt: Summum sacerdotem Dei conviciaris?

5 Dixitque Paulus: Nesciebam, fratres, quia est princeps sacerdotum: scriptum est enim Principi populi tui non dices male.

6 Sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducæorum, at altera Pharisæorum, exclamavit in confessu: Viri fratres, ego Pharisæus sum, filius Pharisæi: de spe et resurrectione mortuorum ego judicor.

7 Hoc autem ipso loquuto, facta est seditio Pharisæorum et Sadducæorum, et divisa est multitudo.

8 Sadducæi quidem enim dicunt non esse resurrectionem, neque angelum, neque spiritum: Pharisæi autem confitentur utraque.

9 Factus est autem clamor magnus; et exsurgentes scribæ partis Pharisæorum depugnabant, dicentes: Nihil malum invenimus in homine isto: si

ἐλάλησεν αὐτῷ, ἡ ἄγγελος, μὴ
 ῥομαχῶμεν.

10 Πολλῆς δὲ γενομένης στά-
 τews, εὐλαβηθεῖς ὁ χιλιάρχος μὴ
 διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν,
 ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν
 ἄρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
 ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς
 αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει, Παῦ-
 λε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ
 ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ
 καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιή-
 σαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστρο-
 φήν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγον-
 τες· μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως
 οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαρά-
 κοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν
 πεποιηκότες,

14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς
 ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
 εἶπον· Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν
 ἑαυτοὺς, μηδεὸς γεύσασθαι ἕως οὗ
 ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε
 τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ,
 ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς
 ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν
 ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς
 δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν, ἔτοιμοί
 ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ-
 φῆς Παύλου τὸ ἔνεδρον, παραγενό-
 μενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
 βολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦ-
 λος ἓνα τῶν ἐκατοντάρχων, εἶφη·
 Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς
 τὸν χιλιάρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγ-
 γεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐ-

autem spiritus loquutus est ei
 aut angelus, ne repugnemus
 Deo.

10 Multa autem facta sedi-
 tione, veritus tribunus ne dis-
 cerperetur Paulus ab ipsis, jus-
 sit milites descendentes rapere
 eum de medio eorum, ducere-
 que in castra.

11 At sequenti nocte adsis-
 tens ei Dominus, ait : Confide,
 Paule : sicut enim testificatus
 es quæ de me in Hierusalem,
 sic te oportet et in Romam tes-
 tificari.

12 Facta autem die, facientes
 quidam Judæorum coitionem,
 devoverunt sese, dicentes ne-
 que edere neque bibere us-
 quequo occiderent Paulum.

13 Erant autem plures qua-
 draginta hanc conjurationem
 facientes.

14 Qui accedentes ad prin-
 cipes sacerdotum et seniores,
 dixerunt : Devotione devoni-
 mus nos ipsos, nihil gustare
 usquequo occidamus Paulum.

15 Nunc ergo vos indicate
 tribuno cum confessu ut cras
 illum producat ad vos, ut futu-
 ros cognoscere exquisitius quæ
 de eo : nos vero, ante appro-
 pinquare eum, parati sumus in-
 terficere illum.

16 Audiens autem filius so-
 roris Pauli insidias, adveniens
 et intrans in castra, nuntiavit
 Paulo.

17 Advocans autem Paulus
 unum centurionum, ait : Ado-
 lescentem hunc adduc ad tribu-
 num : habet enim aliquid indi-
 care illi.

18 Ille quidem ergo assu-

τὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνεθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὖριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἐαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἔτοιμοί εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας μηδεὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίας, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑξομοῆκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·

24 Κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιάσαντες τὸν Παῦλον διασωσῶσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον, συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλόμην αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

mens eum duxit ad tribunum, et ait : Vincetus Paulus advocans me rogavit hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi.

19 Apprehendens autem manum illius tribunus, et secedens seorsum, interrogavit : Quid est quod habes indicare mihi ?

20 Dixit autem : Quia Judæi constituerunt rogare te ut cras in confessum producas Paulum, ut futuri aliquid exquisitius percunctari de illo.

21 Tu ergo ne credideris illis : insidiantur enim ei ex eis viri plures quadraginta, qui devoverunt sese neque manducare neque bibere usquequo interfecerint eum : et nunc parati sunt expectantes à te renuntiationem.

22 Ipse quidem igitur tribunus dimisit adolescentem, præcipiens nemini eloqui, quoniam hæc indicaveris ad me.

23 Et advocans duos quosdam centurionum, dixit : Parate milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, et equites septuaginta, et stipatores ducentos, à tertia hora noctis.

24 Jumenta que adparare, ut imponentes Paulum salvum perducerent ad Felicem præsidem.

25 Scribens epistolam contententem formam hanc :

26 Claudius Lysias præstantissimo præsidi Felici gaudere.

27 Virum hunc comprehensum à Judæis, et futurum interfici ab eis, superveniens cum exercitu eripui eum, àiscens quia Romanus est

28 Βουλόμενος δὲ γυνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·

29 Ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημα ἔχοντα.

30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ· Ἐβῆρωσο.

31 Ὅι μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἰππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολήν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμῶν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας·

35 Διακούσομαι σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγέωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

Κεφ. κδ'. 24.

1 **Μ**ετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων·

3 Πολλῆς εἰρήνης συγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κλιροδομάτων γινομέ-

28 Volens autem scire causam ob quam incusarent eum, deduxi eum in consessum eorum.

29 Quem inveni appellatum de quæstionibus legis ipsorum, nihil vero dignum morte aut vinculis crimen habentem.

30 Indicatis autem mihi in sidiis in virum futuris esse à Judæis, statim misi ad te : denuntians et accusatoribus dicere quæ ad eum apud te. Vale.

31 Ipsi quidem ergo milites secundum constitutum sibi, assumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem.

32 At postridie dimittentes equites ire cum eo, reversi sunt in castra.

33 Qui ingressi in Cæsaream, et reddentes epistolam præsidi, statuerunt et Paulum ei.

34 Legens autem præses, et interrogans ex quali provincia esset, et cognoscens quia de Cilicia :

35 Audiam te, inquit, quum et accusatores tui adfuerint. Jussitque eum in præterio Herodis custodiri.

CAPUT XXIV.

1 **P**OST autem quinque dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus et oratore Tertullo quodam, qui comparuerunt præsidi adversus Paulum.

2 Citato autem eo, cœpit accusare Tertullus, dicens :

3 Multæ pacis compotes per te, et directionum factarum

νων τῶ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ
ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ
πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγ-
κόπιω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν
συνλόμῳς τῆ σῆ ἐπιεικείᾳ.

5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον λοιμὸν, καὶ κινουῖντα στάσιν
πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν
οἰκουμένην, πρωλοστάτην τε τῆς τῶν
Ναζωραίων αἰρέσεως·

6 Ὅς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβη-
λῶσαι, ὃν καὶ ἐκραλήσαμεν καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον νόμον ἠβελήσαμεν κρί-
νειν.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλί-
αρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν
χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε·

8 Κελεύσας τοὺς κατηγόρους
αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σε· παρ' οὗ
δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάν-
των τούτων ἐπιγνώναι, ὡν ἡμεῖς
κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι,
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος,
νεύσαντος αὐτῶ τοῦ ἡγεμόνος λέ-
γειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε
κριτὴν τῶ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπο-
λογούμαι·

11 Δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ
πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο,
ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ·

12 Καὶ οὔτε ἐν τῶ ἱερῷ εὐρόν
με πρὸς τινὰ διαλεγόμενον, ἢ ἐπι-
σύστασιν ποιουῖντα ὄχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν
πόλιν,

13 Οὔτε παραστήσαί με δύναν-
ται περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι

genti huic per tuam pruden-
tiam, prorsusque et ubique
suscipimus, præstantissime Fe-
lix, cum omni gratiarum acti
one.

4 Ut autem non super plus
te interpellem, oro audire te
nos concise tua æquitate.

5 Invenientes enim homi-
nem hunc pestem, et moventem
seditionem omnibus Judæis qui
per habitatam, antistitemque
Nazarenorum sectæ :

6 Qui etiam templum tenta-
vit prophanare, quem et apprehendimus,
et secundum nos-
tram legem voluimus judicare.

7 Adveniens autem Lysias
tribunus, vi multa ex manibus
nostris abduxit :

8 Jubens accusatores ejus
venire ad te : à quo poteris
ipse judicans de omnibus istis
cognoscere quorum nos accu-
samus eum.

9 Consenserunt autem et Ju-
dæi, dicentes hæc ita habere.

10 Respondit autem Paulus,
annuente sibi præside dicere :
Ex multis annis existentem te
judicem genti huic sciens, me-
liore animo quæ de meipso
defendam.

11 Potente te cognoscere
quia non plures sunt mihi dies
quam duodecim, ex quo ascen-
di adoraturus in Hierusalem.

12 Et neque in templo inve-
nerunt me apud aliquem dispu-
tantem, aut seditionem facien-
tem turbæ, neque in synagogis,
neque per urbem.

13 Neque probare possunt
de quibus nunc accusant me.

14 Confiteor autem hoc tibi,

κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λαλῶν τῷ πατρῷ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον, καὶ τοῖς προφήταις, γεγραμμένοις·

15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς·

18 Ἐν οἷς εὖρον με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου. Ἦν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι,

19 Οὓς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρῆναι, καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με·

20 Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, εἴ τι εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάνλος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,

21 Ἡ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἕστως ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ κνεβάλει αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσκει τὰ καθ' ὑμᾶς.

23 Διαλαζάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν, ἢ προσερχεσθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὖσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκου-

quod secundum viam quam dicunt hæresim, sic deservio patrio Deo, credens omnibus quæ secundum legem et in Prophetis scripta :

15 Spem habens in Deum, quam et hi ipsi expectant, resurrectionem futuram esse mortuorum, justorumque et injustorum.

16 In hoc autem ipse exerceo inoffensam conscientiam habere ad Deum et homines semper.

17 Per annos autem plures accessi eleemosynas facturur in gentem meam et oblationes.

18 In quibus invenerunt me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu, quidam ex Asia Judæi.

19 Quos oportebat apud te præsto esse, et accusare si quid haberent adversus me.

20 Aut ipsi hi dicant, si quid invenerunt in me iniquum, stante me in consessu,

21 Aut de una hac voce, qua clamavi stans in eis : quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie à vobis.

22 Audiens autem hæc Felix distulit illos, exquisitius cognoscens quæ de via, dicens : Quum Lysias tribunus descenderit, pernoscam quæ juxta vos.

23 Constituensque centurioni custodire Paulum, habereque laxationem, et neminem prohibere propriorum ei ministrare, aut audire eum.

24 Post autem dies aliquot adveniens Felix cum Drusilla uxore sua existente Judæa, accersivit Paulum, et audivit eum

σεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

25 Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἐσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβῶν μετακαλέσομαι σε·

26 Ἄρα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὠμίλει αὐτῷ.

27 Διελίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Κεφ. κέ. 25.

1 **Φ**ῆστος οὖν ἐπιβὰς τῆς ἐπαρχίας, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 Αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεύωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρείαν, τῇ ἑπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

de quæ in Christum Jesum fide.

25 Differente autem illo de justitia et castitate et judicio futuro esse, tremefactus Felix respondit : Quod nunc habens vade : opportunitatem autem nactus accersam te :

26 Simul et sperans quod pecunia daretur ei à Paulo, ut solveret eum : ideo et frequenter eum accersens, loquebatur ei.

27 Biennio autem expleto, accepit successorem Felix Porcium Festum : volensque gratias præstare Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.

CAPUT XXV

1 **F**ESTUS ergo ingressus provinciam, post tres dies ascendit in Hierosolyma à Cæsarea.

2 Indicaverunt autem ei et princeps sacerdotum, et primi Judæorum adversus Paulum, et rogabant eum :

3 Postulantes gratiam adversus eum, ut accerseret eum in Hierusalem : insidias facientes interficere eum per viam.

4 Ipse quidem ergo Festus respondit, servari Paulum in Cæsarea, seipsum autem futurum in festinatione proficisci.

5 Qui ergo potentes in vobis, ait, simul descendentes, si quod est in viro hoc accusent eum.

6 Demoratus autem in illis dies plures quam decem, descendens in Cæsaream, postri die sedens pro tribunali jussit Paulum adduci

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρῆα αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι·

8 Ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβᾶς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἕστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγιγνώσκεις.

11 Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτούμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ ὧδὲν ἔστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνὴρ τις ἔστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος, δέσμιος·

15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην·

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίσθη, ὅτι οὐκ

7 Adveniente autem eo, circumsteterunt qui ab Hierosolymis descenderant Judæi, multas et graves criminationes ferentes adversus Paulum, quas non poterant probare :

8 Se defendente eo : Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem peccavi.

9 Festus autem Judæis volens gratiam præstare, respondens Paulo dixit : Vis in Hierosolyma ascendens ibi de his judicari apud me ?

10 Dixit autem Paulus : Ad tribunal Cæsaris stans sum, ubi me oportet judicari : Judæis nihil nocui, sicut et tu pulchrius nosti.

11 Si quidem enim nocui, et dignum morte feci aliquid, non recuso mori : si vero nihil est quorum hi accusant me, nemo me potest illis gratificari : Cæsarem appello.

12 Tunc Festus colloquutus cum concilio, respondit : Cæsarem appellasti ? ad Cæsarem ibis.

13 Diebus autem peractis quibusdam, Agrippa rex et Bernice venerunt in Cæsaream salutaturi Festum.

14 Ut autem plures dies demorabantur ibi, Festus regi indicavit quæ ad Paulum, dicens : Vir quidam est derelictus à Felice vinctus,

15 De quo, facto me in Hierosolyma, indicaverunt principes sacerdotum et seniores Judæorum, postulantes adversus illum sententiam.

16 Ad quos respondi, quia

ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι
τινα ἀνθρώπων εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ
ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον
ἔχει τοὺς κατηγοροῦντας, τοῖς τε
ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλή-
ματος.

17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐν-
θάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησά-
μενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ
βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν
ἄνδρα.

18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατή-
γοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν
ὑπενόουν ἐγώ.

19 Ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς
ιδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐ-
τὸν, καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκό-
τος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ εἰς τὴν
περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βού-
λοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,
καὶ κεῖ κρινεσθαι περὶ τούτων.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσα-
μένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ
Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τη-
ρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆσ-
τον ἔφη· Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ Ἀῦριον,
φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος
τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνικῆς
μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελ-
θόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον συν τε
τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς
κατ' ἕξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ
κελεσίσαντος τοῦ Φήστου. ἤχησεν ο
Παῦλος.

24 Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος· Ἀ-
γρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε
τοῦτον περὶ οὗ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν
Ἰουδαίων ἐνετυχόν μοι ἐν τῇ Ἱερο-

non est consuetudo Romanis
donare aliquem hominem ad
perditionem, prius quam accu-
satus ad conspectum habeat ac-
cusatores, locumque defensio-
nis accipiat de criminatione.

17 Convenientibus ergo illis
huc, dilationem nullam faciens,
sequenti sedens pro tribunali,
jussi adduci virum.

18 De quo stantes accusa-
tores, nullam causam infere-
bant quorum suspicabar ego.

19 Quæstiones vero quas-
dam de propria superstitione
habebant adversus eum, et de
quodam Jesu defuncto, quem
affirmabat Paulus vivere.

20 Hæsitans autem ego in
eam quæ de hoc quæstione n.
dicebam si vellet ire in Hieru-
salem, et ibi judicari de istis.

21 At Paulo appellante ser-
vari se ad Augusti cognitionem,
jussi servari eum, usque quo
mittam eum ad Cæsarem.

22 Agrippa autem ad Fes-
tum dixit: Volebam et ipse ho-
minem audire. Ille autem:
Cras, inquit, audies eum.

23 Ergo postridie veniente
Agrippa et Bernice cum multo
apparatu, et introëuntibus, in
auditorium cumque tribunis et
viris secundum eminentiam ex-
istentibus civitatis, et jubente
Festo, adductus est Paulus.

24 Et dicit Festus: Agrippa
rex, et omnes qui simul adstan-
tes nobis viri, spectatis hunc,
de quo omnis multitudo Judæ-
orum me interpellavit me inque

σολύμοις, καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν αὐτόν·

26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράφαι τῷ Κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης, σχῶ τι γράφαι·

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

Κεφ. κς'. 26.

1 **Α**ΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκλείνας τὴν χεῖρα·

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἑμαυτὸν μακάριον, μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἡθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι,

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

Hierosolymis et hic acclamantes non oportere vivere eum amplius.

25 Ego vero comperiens nihil dignum morte eum admisisse, et ipso autem hoc appellante Augustum, judicavi mittere eum.

26 De quo certum quid scribere Domino non habeo : ideo produxi eum ad vos, et maxime ad te, rex Agrippa, ut interrogatione facta habeam quid scribere.

27 Irrationibile enim mihi videtur, mittentem vinctum, non et eas quæ contra eum causas significare.

CAPUT XXVI.

1 **Α**GRIPPA vero ad Paulum ait : Permittitur tibi pro temetipso dicere. Tunc Paulus se defendebat extendens manum :

2 De omnibus quibus accussor à Judæis, rex Agrippa, æstimo me ipsum beatum, defensurus me apud te hodie :

3 Maxime cognitorem existentem te omnium illorum apud Judæos morumque et quæstionum. ideo obsecro te patienter audire me.

4 Quidem ergo vitam meam à juventute, ab initio factam in gente mea in Hierosolymis, noverunt omnes Judæi.

5 Præscientes me antea, si velint testari, quoniam secundum diligentissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus.

6 Et nunc in spe quæ ad patres repromissionis factæ à Θεο, sto iudicio subjectus :

7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκλεινείᾳ νύκτι καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

8 Τί ἀπίστον κρίνεται παρ' ὑμῶν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·

10 Ὅ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον·

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπίτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,

13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπέρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ· Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζεις.

15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἶ Κύριε, Ὅ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις·

16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι

7 In quam duodecim tribus nostræ in assiduitate nocte et die deservientes sperant devenire : de qua spe accusor, rex Agrippa, à Judæis.

8 Quid ? incredibile judicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur ?

9 Ego quidem ergo videbar mihi ipsi adversus nomen Jesu Nazareni debere multa contraria agere.

10 Quod et feci in Hierosolymis : et multos sanctorum ego carceribus inclusi, à principibus Sacerdotum potestatem accipiens : interemptisque illis detuli suffragium.

11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellabam blasphemare, immoderateque insaniens eis, persequebar usque et in exteris civitates.

12 In quibus et profectus in Damascum cum potestate et procuratione à principibus sacerdotum,

13 Die media, per viam vidi, rex, cælitus supra splendorem solis, circumfulgens me lumen et eos qui cum me proficiscentes.

14 Omnibus autem decidentibus nobis in terram, audivi vocem loquentem ad me, et dicentem Hebraica lingua : Saule, Saule, quid me persequeris ? durum tibi ad stimulos calcitrare.

15 Ego autem dixi, Quis es, Domine ? Ille autem dixit : Ego sum Jesus, quem tu persequeris.

16 Sed exsurge, et sta supra

ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπὲρ ῥήτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι·

17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω,

18 Ἀνοιῆσαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλήρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·

20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρῶτον καὶ Ἱεροσολύμοις εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετάνοειν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετάνοίας ἔργα πράσσοντας.

21 Ἐνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρώνηλο διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα, μαρτυρούμενος μικρῶν τε καὶ μεγάλων, οὐδὲν ἐκλῶς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλοντίων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς·

23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 Ὁ δὲ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κρᾶτιστε Φῆστε· ἀλλ' ἀληθείας κη σωπρὸσύνης ἔηματα ἀποφθέγγομαι.

pedes tuos : ad hoc enim apparui tibi, designare te ministrum et testem quorumque vidisti, quorumque apparebo tibi :

17 Eripiens te de populo et Gentibus, in quas nunc te mitto,

18 Aperire oculos eorum, ad convertendum à tenebris ad lucem, et potestate Satanæ ad Deum, ad accipiendum eos remissionem peccatorum, et sortem in sanctificatis, fide quæ in me.

19 Unde, rex Agrippa, non fui incredulus cælesti visioni :

20 Sed his qui in Damasco primum et Hierosolymis, in omnemque regionem Judææ, et Gentibus annuntiabam pœnitentem, et converti ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes

21 Causa horum me Judæi comprehendentes in templo, tentabant interficere.

22 Auxilium igitur nactus à Deo, usque in diem hanc sto, testificans parvoque et magno, nihil extra dicens eorum quæ et Prophetæ loquuti sunt futurorum esse, et Moses :

23 Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen futurus est annuntiare populo et Gentibus.

24 Hæc autem eo defendente, Festus magna voce dixit· Insanis, Paule : multæ te literæ ad insaniam convertunt.

25 Ille vero : Non insanio, inquit, optime Feste, sed veritatis et sobrietatis verba cloquor

26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρῆρσιζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πειθομαι οὐδέν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν γενέσθαι.

29 Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖός καὶ γὰρ εἰμι, παρεκτός τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς,

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη· Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

Κεφ. κζ'. 27.

1 **Ω**Σ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρῆς Σεβαστῆς.

2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυτίνῳ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνας Θεσσαλονικεῶς.

3 Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος

26 Scit enim de his rex, ad quem et libertate usus eloquor· latere enim eum quicquam horum non arbitror: neque enim in angulo gestum hoc est.

27 Credis rex Agrippa Prophetis? scio quia credis.

28 Ipse autem Agrippa ad Paulum ait: In parvo me suades Christianum fieri.

29 At Paulus ait: Optarem utique Deo, et in parvo et in multo, non solum te, sed et omnes audientes me hodie, fieri tales qualis et ego sum, exceptis vinculis his.

30 Et hæc dicente eo, exsurrexit rex et Præses, et Bernice, et considentes eis.

31 Et secedentes loquebantur ad invicem, dicentes: Quia nihil morte dignum aut vinculis facit homo iste.

32 Agrippa autem Festo dixit: Absolvi poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem

CAPUT XXVII

1 **U**T autem judicatum est navigare nos in Italiam, tradiderunt et Paulum et quosdam alios vinctos centurioni, nomine Julio, cohortis Augustæ

2 Ascendentes autem navem Adramythenam, futuri navigare quæ circa Asiam loca, avecti sumus, existente cum nobis Aristarcho Macedone Thessalonicensi.

3 Ipsaque altera devenimus in Sidonem: humaneque Julius

τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς φίλους πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 Καὶ κεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τότε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας·

6 Καὶ εἰς εὐρῶν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·

8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἕγγυς ἦν πόλις Λασαῖα.

9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φόρτου καὶ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσσεσθαι τὸν πλοῦν.

11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπέθετο μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.

12 Ἄνευθέτου δὲ τοῦ λιμένας ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι καὶ κεῖθεν, εἴπως δύναιντο κατανήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι,

Paulo usus, permisit ad amicos euntem curam sui nancisci

4 Et inde avecti subnavigavimus Cyprum, propter hoc ventos esse contrarios.

5 Hocque pelagus quod juxta Ciliciam et Pamphyliam pernavigantes, delati sumus in Myra Lyciæ.

6 Et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam navigantem in Italiam, imposuit nos in eam.

7 In multis autem diebus tarde navigantes, et vix devenientes secundum Cnidum, non permittente nos vento, subnavigavimus Cretam secundum Salmonem.

8 Vixque præterlegentes eam, venimus in locum quendam vocatum Pulchros portus, cui juxta erat civitas Lasæa.

9 Multo autem tempore peracto, et existente jam periculosa navigatione, propter quod et jejunium jam præterisse, admonebat Paulus,

10 Dicens eis: Viri, conspicio quoniam cum injuria et multo damno non solum oneris et navis, sed etiam animarum nostrarum futuram esse navigationem.

11 At centurio gubernatori et nauclero credebat magis, quam à Paulo dictis.

12 Inapposito autem portu subsistente ad hyemationem, plerique posuerunt consilium subduci inde, si quo modo possent devecti in Phœnicem hy

λιμένα τῆς Κρήτης βλῆποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῳρον

13 Ὑπνεύσαντος δὲ Νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες Ἄσσον, παρελέγοντο τὴν Κρήτην.

14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων.

15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῶ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

16 Νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης.

17 Ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.

18 Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιεῦντο.

19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν.

20 Μῆτε δὲ ἡλίου, μῆτε ἄστρων ἐπιφαινότων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα ἐλπίς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ὁδεὶ μὲν, ὧ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδήσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ τανῦν παραιῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδὲ μία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τῆ πλοίου.

23 Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ

emare, portum Cretæ respicientem ad Africum et ad Chorum.

13 Adspirante autem Noto, æstimantes propositum tenere, solventes Asson legebant Cretam.

14 Post non multum autem misit contra ipsam ventus Typhonicus, vocatus Euroclydon.

15 Correpta autem navi, et non potente obtueri vento, concedentes ferebamur.

16 Insulam autem quandam succurrentes, vocatam Claudam, vix potuimus compotes fieri scaphæ.

17 Quam subducentes, adjutoriis utebantur, accingentes navem : timentesque ne in Syrtim inciderent, submittent vas, sic ferebantur.

18 Vehementer autem tempestate jactatis nobis, sequenti jactum fecerunt.

19 Et tertia nostris manibus armamenta navis eiecimus.

20 Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per plures dies, tempestateque non exigua imminente, reliquum ablata erat omnis spes servari nos.

21 Multa autem inertia existente, tunc stans Paulus in medio eorum, dixit : Oportebat quidem, ὁ viri, obedientes mihi, non avehi à Creta, lucrarique injuriam hanc, et jacturam.

22 Et nunc suadeo vobis bono animo esse : jactura enim animæ nulla erit ex vobis, præterquam navis.

23 Adstitit enim mihi nocte

ταύτη ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι,
ω κὶ λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε·
Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ
ἰδοῦ, κεχάρισται σοὶ ὁ Θεὸς πάντας
τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πισ-
τεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται
καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι·

26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς
ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτη
νύξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν
τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς
ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινα
αὐτοῖς χώραν·

28 Καὶ βολίσαντες, εὔρον ὄρ-
γυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαν-
τες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὔρον
ὄργυιὰς δεκαπέντε·

29 Φοβούμενί τε μήπως εἰς
τραχεῖς τόπους ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμ-
νης βίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας,
ἤυχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων
φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν-
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν,
προφάσει ὡς ἐκ πύργου μελλόντων
ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατον-
τάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν
μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,
ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέ-
κοψαν τὰ σχονία τῆς σκάφης, καὶ
εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα
γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέ-
γων· Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον
ἡμέραν προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατε-
λεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι.

34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσ-

hac angelus Dei cuius sum cui
et deservio,

24 Dicens : Ne timeas Pau-
le : Cæsari te oportet assiste-
re : et ecce donavit tibi Deus
omnes navigantes cum te.

25 Ideo bono animo estote,
viri : credo enim Deo, quia sic
erit quemadmodum dictum est
mihi.

26 In insulam autem quan-
dam oportet nos incidere.

27 Ut vero quartadecima
nox facta est, perlatis nobis in
Adria circa medium noctis, sus-
picabantur nautæ afferri ali-
quam sibi regionem.

28 Et demisso perpendiculo
nautico, invenerunt passus vi-
ginti : brevi autem distantes, et
rursum demisso perpendiculo
invenerunt passus quindecim.

29 Timentesque ne quomo-
do in aspera loca incideremus,
de puppi projicientes ancoras
quatuor, optabant diem fieri.

30 Ipsis vero nautis quæren-
tibus fugere ex navi, et laxan-
tibus scapham in mare, obtentu
quasi è prora futurorum anco-
ras extendere,

31 Dixit Paulus centurioni
et militibus : Si non hi manse-
rint in navi, vos servari non
potestis.

32 Tunc milites absciderunt
funes scaphæ, et siverunt eam
excidere.

33 Usque autem quo futu-
rus erat dies fieri, hortabatur
Paulus omnes sumere cibum,
dicens : Quartadecimam ho-
die diem expectantes, jejuni
permanetis, nihil accipientes.

34 Ideo hortor vos accipere

λαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν ἄριξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.

35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβῶν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.

36 Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.

37 Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι ἐξδομηκονταεξ.

38 Κορυσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδάλιων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῆ πνεοῦση, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκολυβήσας διαφύγοι.

43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκέλευσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξίεναι·

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν

cibum : hoc enim ad vestram salutem est : nullius enim vestrum capillus ex capite cadet.

35 Dicens autem hæc, et sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium : et frangens cœpit manducare.

36 Bono animo autem facti omnes, et ipsi adsumserunt cibum.

37 Eramus vero in navi universæ animæ, ducentæ septuaginta sex.

38 Satiati autem cibo, alleviabant navem, jacentes triticum in mare.

39 Quum autem dies factus esset, terram non agnoscebant : sinum vero quendam considerabant habentem litus, in quem cogitabant, si possent, expellere navem.

40 Et ancoras sustollentes, permiserunt in mare simul laxantes juncturas gubernaculorum : et sustollentes artemonem flanti, tendebant ad litus.

41 Incidentes autem in locum bimarem illiserunt navem : et quidem prora fixa manebat immobilis, at puppis solvebatur à vi fluctuum.

42 At militum consilium fuit, ut vinctos occiderent, ne quis enatans effugeret.

43 At centurio volens servare Paulum, prohibuit eos consilio, jussitque potentes nare, abjicientes primos ad terram exire :

44 Et reliquos, hos quidem

ἐπὶ σανίσιν, ὡς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Κεφ. κή. 28.

1 **Κ**Αὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάφαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφειστώτα, καὶ διὰ τὸ φύχος.

3 Συστρέφαντος δὲ τῷ Παύλου φρυγάνων πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθήψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν·

6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῶ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμε-

in tabulis, hos autem super quædam eorum quæ de navi. et sic factum est, omnes seruari ad terram.

CAPUT XXVIII.

1 **E**T salvi evasi, tunc cognoverunt quia Melita insula vocatur.

2 At Barbari præstabant non vulgarem humanitatem nobis: accedentes enim pyram, acciperunt omnes nos, propter imbrem instantem, et propter frigus.

3 Congregante autem Paulo sarmentorum multitudinem, et imponente super pyram, vipera à calore exiens invasit manum ejus.

4 Ut vero viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, dicebant ad invicem: Omnino homicida est homo hic, quem salvum evasum de mari ultio vivere non sint.

5 Ille quidem ergo excutiens bestiam in ignem, passus est nullum malum.

6 Illi autem expectabant eum futurum intumescere, aut decidere repente mortuum: in multo autem illis expectantibus, et videntibus nihil incommodum in illum factum, mutati dicebant Deum esse.

7 In autem illis quæ circa locum illum erant prædia primario insulæ, nomine Publio, qui suscipiens nos, tres dies amice hospitio excepit.

8 Factum est autem patrem Publii febribus et dysenteria detentum decumbere: ad quem Paulus ingressus, et precatus,

νος, ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τοῦτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο,

10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις·

12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς·

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεराῖοι ἤλθομεν εἰς Ποσιόλους,

14 Οὓ εὐρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Καί κειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς θεοῖς τοῖς πατρῷοις, δέσμιος

imponens manus ei, sanavit eum.

9 Hoc ergo facto, et reliqui habentes infirmitates in insula, accedebant et curabantur.

10 Qui etiam multis honoribus honoraverunt nos, et navigantibus imposuerunt quæ ad usum.

11 Post autem tres menses navigavimus in navi quæ hycemaverat in insula, Alexandrina, adsignata Castori et Polluci.

12 Et devecti in Syracusas, mansimus dies tres.

13 Unde circumvenientes devenimus in Rhegium: et post unum diem superveniente Austro, secunda die venimus in Puteolos.

14 Ubi inventientes fratres, rogati sumus apud eos manere dies septem: et sic in Romam venimus.

15 Et inde fratres audientes ea quæ de nobis, exierunt in occursum nobis usque ad Appii forum, et Tres tabernas: quos videns Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam.

16 Quum autem venissemus in Romam, centurio tradidit vinctos præfecto castrorum: at Paulo permissum est manere per seipsum, cum custodiente se milite.

17 Factum est autem post dies tres convocare Paulum existentes Judæorum primos. Convenientibus autem eis, dicebat ad eos: Viri fratres, ego nihil contrarium faciens populo aut moribus patriis, vinctus ex

ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 Οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐξούλοντο ἀπολύσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί·

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι·

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαῆσαι· ἔνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδέξαμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπηγγείλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.

22 Ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστὶν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦγον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

24 Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγων· “Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπέ· Ἀκοῆ ἀκούσατε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum :

18 Qui examinantes me voverunt dimittere, propter nullam causam mortis esse in me.

19 Contradicientibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gentem meam habens aliquid accusare

20 Propter hanc igitur causam rogavi vos videre, et alloqui : propter enim spem Israël catenam hanc circumdatus sum.

21 Illi autem ad eum dixerunt : Nos neque literas de te accepimus à Judæa ; neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut loquutus est quid de te malum.

22 Velimus autem à te audire quæ sentis : de quidem enim secta hac notum est nobis quia ubique contradicitur.

23 Constituentes autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures : quibus exponebat testificans regnum Dei, suadensque eis ea quæ de Jesu exque lege Mosi et Prophetis, à mane usque ad vesperam.

24 Et hi quidem persuadebantur dictis, hi vero non credebant.

25 Discordes autem existentes ad invicem, discedebant, dicente Paulo verbum unum, Quia pulchre Spiritus sanctus loquutus est per Esaiam prophetam ad patres nostros,

26 Dicens : Vade ad populum istum, et dic : Auditum audietis, et non intelligetis : et videntes videbitis, et non cernetis.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βάρεως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.”

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

30 Ἐμείνει δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν·

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.

27 *Incrassatum est enim cor populi hujus; et auribus graviter audierunt, et oculos suos compresserunt; ne quando videant oculis, et auribus audiant, et corde intelligant, et convertantur, et sanem eos.*

28 *Notum ergo sit vobis, quoniam Gentibus missum est salutare Dei, ipsi et audient.*

29 *Et hæc eo dicente, abierunt Judæi, multam habentes in seipsis quæstionem.*

30 *Mansit autem Paulus biennio toto in proprio conducto, et suscipiebat omnes ingredienti- entes ad eum:*

31 *Prædicans regnum Dei, et docens ea quæ de Domino Jesu Christo cum omni libertate, improhibite.*

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΡΩΜΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Η** Αὔλος, δ᾽σλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,

2 Ὁ προεπηγγεῖλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,

3 Περὶ τῆς υἱᾶς αὐτῆς, τῆς γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα,

4 Τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν

PAULI

Apostoli ad

ROMANOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 **PAULUS** servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, discretus in Euangelium Dei,

2 Quod ante promiserat per Prophetas suos in scripturis sanctis,

3 De Filio suo, facto ex semine David secundum carnem:

4 Definito Filio Dei in vir

δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιοσύνης,
ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χρισ-
τοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

5 Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποσ-
τολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι
τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ
Ἰησοῦ Χριστοῦ·

7 Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ,
ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις·
χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν
καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ·

9 Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ
Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί
μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνησθῆναι ὑμῶν
ποιῶμαι·

10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐο-
δωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ
Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·

11 Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς,
ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευ-
ματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·

12 Τοῦτο δὲ ἐστὶ, συμπαρακλη-
θῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις
πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προσέβην
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη
ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα καρπὸν τινα
σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς
λοιποῖς ἔθνεσιν.

tute, secundum Spiritum sanc-
tificationis, ex resurrectione
mortuorum, Jesu Christi Do-
mini nostri.

5 Per quem accepimus gra-
tiam et apostolatam ad obedi-
entiam fidei in omnibus Genti-
bus, pro nomine ejus.

6 In quibus estis et vos vo-
cati Jesu Christi.

7 Omnibus existentibus in
Roma, dilectis Dei, vocatis
sanctis; gratia vobis et pax à
Deo Patre nostro, et Domino
Jesu Christo.

8 Primum quidem gratias ago
Deo meo per Jesum Christum
pro omnibus vobis, quia fides
vestra annuntiatur in universo
mundo.

9 Testis enim meus est De-
us, cui servio in spiritu meo,
in Evangelio Filii ejus, ut in-
desinenter memoriam vestri
facio:

10 Semper in orationibus
meis obsecrans si quo modo
tandem aliquando prosperum
iter habeam in voluntate Dei,
venire ad vos.

11 Desidero enim videre
vos, ut aliquid impertiar do-
num vobis spirituale, ad sta-
biliri vos:

12 Hoc autem est, simul ex-
hortari in vobis per eam quæ in
invicem fidem, vestram atque
meam.

13 Non volo autem vos igno-
rare, fratres, quia sæpe propo-
sui venire ad vos, et prohi-
bitus sum usque adhuc, ut
fructum aliquem habeam in
vobis, sicut et in cæteris Gen-
tibus.

14 Ἑλλησί τε καὶ Βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι·

17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται· “Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.”

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσεβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων·

19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανερώσῃ·

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀίτιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·

21 Διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία·

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν,

23 Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ἐμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.

24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμά-

14 Græcisque et Barbaris, sapientibusque et insipientibus debitor sum.

15 Ita quod in me promptum et vobis qui in Roma euangelizare.

16 Non enim erubescio Evangelium Christi : virtus enim Dei est, in salutem omni credenti, Judæoque primum et Græco.

17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem : sicut scriptum est : At justus ex fide vivet.

18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem et injustitiam hominum veritatem in injustitia detinentium.

19 Propter quod notum Dei, manifestum est in illis : nam Deus illis manifestavit.

20 Nam invisibilia ipsius à creatura mundi, factis intellecta conspiciuntur, ipsaque sempiterna ejus virtus et divinitas, ad esse eos inexcusabiles.

21 Quoniam cognoscentes Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt : sed evanuerunt in ratiocinationibus suis, et obscuratum est insipiens eorum cor.

22 Dicentes esse sapientes, stulti facti sunt.

23 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, et volucrum et quadrupedum et reptilium.

24 Quapropter et tradidit illos Deus in desideria cordium eorum in immunditiam, ad de

ζῆσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς·

25 Οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρά τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλόγητος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶτε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρά φύσιν·

27 Ὅμοίως τε καὶ οἱ ἄρρένες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν, ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικία, πορνεία, πονηρία, πλεονεξία, κακία· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας·

30 Ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφρευετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστοργούς, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας·

32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγινόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιον θανάτου εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσοσι.

Κεφ. β'. 2.

1 **Λ**ὶ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπος πᾶς ὁ κρίνων ἐν ᾧ

decore afficiendum corpora sua in semetipsis :

25 Qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, et coluerunt et servierunt creaturæ præter creatorem, qui est benedictus in secula. Amen.

26 Propter hoc tradidit illos Deus in passiones ignominiaë : ipsæque enim sæminæ eorum immutarunt naturalem usum in eum qui contra naturam.

27 Similiter et masculi relinquentes naturalem usum sæminæ, exarserunt in libidine sua in invicem, masculi in masculos turpitudinem operantes, et mercedem, quam oportuit, erroris sui in semetipsis recipientes.

28 Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobum sensum, facere non convenientia .

29 Repletos omni injustitia, fornicatione, nequitia, avaritia, malitia : plenos invidia, cæde, contentione, dolo, malignitate :

30 Susurrone, detractores, Deo odibiles, contumeliosos, superbos, arrogantes, inventores malorum, parentibus inobedientes.

31 Insapientes, incompositos, inhumanos, infæderabiles, immisericordes.

32 Qui jus Dei cognoscen-tes, quoniam talia agentes digni morte sunt, non solum ea faciunt, sed etiam consentiunt facientibus.

CAPUT II.

1 **I**DEO inexcusabilis es, ὁ homo omnis judicans : in

γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἡ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ.

6 Ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον.

8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή.

9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος.

10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι.

11 Οὐ γὰρ ἐστὶ προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται,

13 Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νό-

quo enim iudicas alterum, teipsum condemnas: nam eadem agis iudicans.

2 Scimus autem quoniam iudicium Dei est secundum veritatem in talia agentes.

3 Existimas autem hoc, ὁ homo iudicans talia agentes, et faciens ea, quia tu effugies iudicium Dei?

4 An divitias bonitatis ejus, et patientiæ, et longanimitatis contemnis, ignorans quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?

5 Secundum autem duritiam tuam et impœnitens cor, thesaurizas tibi ipsi iram in die iræ, et revelationis iusti iudicii Dei.

6 Qui reddet unicuique secundum opera ejus.

7 Iis quidem secundum permanentiam operis boni, gloriam et honorem et incorruptionem quærentibus, vitam æternam.

8 Iis autem ex contentione, et incredulis quidem veritati, credentibus autem injustitiæ, indignatio et ira.

9 Tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæique primum et Græci.

10 Gloria autem et honor, et pax omni operanti bonum, Judæoque primum et Græco.

11 Non enim est acceptio personarum apud Deum.

12 Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege et peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem iudicabuntur.

13 Non enim auditores le-

μον δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιοῦνται τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·

15 Οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

18 Καὶ γινώσκεις τὸ θῆλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου·

19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

20 Παιδεύτην ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μὲν ῥωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ·

21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα, ἱεροσυλεῖς;

23 Ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

24 “Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι,” καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πιάσῃ· ἐὰν δὲ παρα-

gis justi apud Deum, sed factores legis justificabuntur.

14 Quum enim Gentes non legem habentes, natura ea quæ legis faciunt, ejusmodi legem non habentes, sibi ipsis sunt lex.

15 Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, contestante ipsorum conscientia, et inter se invicem cogitationibus, accusantibus, aut etiam defendentibus,

16 In die quum judicabit Deus occulta hominum secundum Evangelium meum, per Jesum Christum.

17 Ecce tu Judæus cognominaris, et requiescis legi, et gloriaris in Deo,

18 Et nosti voluntatem, et probas differentia, instructus ex lege :

19 Confidisque teipsum ducem esse cæcorum, lumen eorum qui in tenebris :

20 Eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ et veritatis in lege.

21 Ergo docens alium, teipsum non doces? prædicans non furari, furaris?

22 Dicens non mœchari, mœcharis? abominans idola, sacrilegium facis?

23 Qui in lege gloriaris, per transgressionem legis Deum in-honoras?

24 Ipsum enim nomen Dei per vos blasphematur in Gentibus, sicut scriptum est.

25 Circumcisio quidem enim prodest, si legem observes : οἱ

βάτης νόμου ἤς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκί, περιτομή·

29 Ἄλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομή καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ι οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ·

3 Τί γὰρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· “Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.”

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω.

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;

7 Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ

autem transgressor legis sis, circumcisio tua præputium facta est.

26 Si igitur præputium instituta legis custodiat, nonne præputium illius in circumcisionem reputabitur?

27 Et judicabit ex natura præputium legem consummans, te per literam et circumcisionem transgressorem legis?

28 Non enim qui in manifesto, Judæus est: neque quæ in manifesto, in carne, circumcisio:

29 Sed qui in abscondito Judæus: et circumcisio cordis, in spiritu, non litera: cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo.

CAPUT III.

1 **Q**UID ergo præstans Judæo? aut quæ utilitas circumcisionis?

2 Multum, per omnem modum. Primum quidem enim, quia credita sunt eloquia Dei.

3 Quid enim, si non crederunt quidam, num incredulitas illorum fidem Dei inutilem reddet?

4 Ne fiat: esto autem Deus verax, omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: Ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas in judicari te.

5 Si autem iniquitas nostra Dei justitiam commendat, quid dicemus? Num injustus Deus, inferens iram? secundum hominem dico.

6 Ne sit: alioquin quomodo judicabit Deus mundum?

7 Si enim veritas Dei in meo

ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κήγῶ
ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι ;

8 Καὶ μὴ, καθὼς βλασφημού-
μεθα, καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς
λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, ἵνα
ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ ; ὧν τὸ κρίμα ἐνδι-
κόν ἐστί.

9 Τί οὖν ; προεχόμεθα ; οὐ πάν-
τως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους
τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρ-
τιάν εἶναι·

10 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἐκ
ἔσθι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 Οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν
ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·

12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα
ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρη-
στίτητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός·

13 Τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ
αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδο-
λιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη
αὐτῶν,

14 Ὡν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πι-
κρίας γέμει·

15 Ὁξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι
αἷμα·

16 Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία
ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνω-
σαν·

18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεῖ ἀπέναντι
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·”

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος
λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα
πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γέ-
νηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ·

20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δι-
καιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον
αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις
ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιο-

mendacio abundavit in gloriam
ipsius, quid adhuc et ego tan-
quam peccator judicor ?

8 Et non sicut blasphema-
mur, et sicut aiunt quidam nos
dicere, quia faciamus mala, ut
veniant bona ; quorum damna-
tio justa est.

9 Quid ergo ? præcellimur ?
non omnino : præcausati sumus
enim Judæosque et Græcos
omnes sub peccato esse :

10 Sicut scriptum est, Non
est justus, neque unus :

11 Non est intelligens, non
est requirens Deum.

12 Omnes declinaverunt, si-
mul inutiles facti sunt : non
est faciens bonitatem, non est
usque ad unum.

13 Sepulchrum patens gut-
tur eorum : linguis suis dolose
egerunt : venenum aspidum
sub labiis eorum :

14 Quorum os maledictione
et amaritudine plenum est :

15 Veloces pedes eorum ef-
funderè sanguinem.

16 Contritio et calamitas in
viis eorum.

17 Et viam pacis non cogno-
verunt.

18 Non est timor Dei ante
oculos eorum.

19 Scimus autem, quoniam
quæcumque lex dicit, iis qui in
lege loquitur, ut omne os ob-
struatur, et subditus fiat omnis
mundus Deo.

20 Propterea ex operibus
legis non justificabitur omnis
caro coram illo : per enim le-
gem cognitio peccati.

21 Nunc aut emsine lege jus-

σύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστewς Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή·

23 Πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ·

24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

25 Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον διὰ τῆς πίστewς ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πᾶρσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων,

26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστewς Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστewς.

28 Λογιζόμεθα οὖν, πιστεῖ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν·

30 Ἐπεὶπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστewς, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστewς.

31 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστewς; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰστῶμεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Τ**Ι οὖν ἐροῦμεν Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων

titia Dei manifestata est, testificata à lege et Prophetis.

22 Justitia autem Dei per fidem Jesu Christi, in omnes et super omnes credentes : non enim est distinctio.

23 Omnes enim peccaverunt, et deficiuntur gloria Dei :

24 Justificati gratis ipsius gratia, per redemptionem quæ in Christo Jesu.

25 Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in ipsius sanguine, ad ostensionem justitiæ suæ, per remissionem præfactorum delictorum :

26 In sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ ejus, in nunc tempore : ad esse ipsum justum, et justificantem eum qui ex fide Jesu.

27 Ubi ergo gloriatio ? exclusa est. Per quam legem ? operum ? non : sed per legem fidei.

28 Ratione colligimus ergo, fide justificari hominem, sine operibus legis.

29 An Judæorum Deus tantum ? nonne vero et Gentium ? imo et Gentium.

30 Si quidem unus Deus, qui justificabit circumcisionem ex fide, et præputium per fidem.

31 Legem ergo destruimus per fidem ? ne fiat : sed legem stabilimus.

CAPUT IV.

1 **Q**UID ergo dicemus Abraham patrem nostrum invenisse secundum carnem ?

2 Si enim Abraham ex

ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

3 Τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; “ Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.”

4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα.

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων.

7 “ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογιῆται Κύριος ἁμαρτίαν.”

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην.

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι

operibus justificatus est, habet gloriationem, sed non apud Deum.

3 Quid enim scriptura dicit? Credidit autem Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam.

4 At operanti merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum.

5 At non operanti, credenti autem in justificantem impium, reputatur fides ejus ad justitiam.

6 Sicut et David dicit beatitudinem hominis, cui Deus imputat justitiam sine operibus:

7 Beati quorum remissæ sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.

8 Beatus vir cui non imputavit Dominus peccatum.

9 Beatitudo ergo hæc in circumcissione, an etiam in præputio? dicimus enim, quia reputata est Abrahæ fides ad justitiam.

10 Quomodo ergo reputata est? in circumcissione existenti, an in præputio? non in circumcissione, sed in præputio.

11 Et signum accepit circumcissionis, signaculum justitiæ fidei quæ in præputio, ad esse eum patrem omnium credentium per præputium, ad reputari et illis justitiam.

12 Et patrem circumcissionis, iis non ex circumcissione solum, sed et incedentibus vestigiis ejus quæ in præputio fidei patris nostri Abrahæ.

13 Non enim per legem promissio Abrahæ, aut semini ejus,

αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως·

14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ καθήρηται ἡ ἐπαγγελία·

15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

17 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε,” κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιῶντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

18 Ὃς παρ’ ἐλπίδα ἐπ’ ἐλπίδι ἐπίστευσε, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· “Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.”

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας·

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ’ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ·

21 Καὶ πληροφρηθεὶς ἔτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατὸς ἔσται καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι’ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

24 Ἀλλὰ καὶ δι’ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν

hæredem eum esse mundi, sed per justitiam fidei.

14 Si enim qui ex lege, hæredes, exinanita est fides, et inutilis reddita est promissio.

15 Nam lex iram adoperatur : ubi enim non est lex, nec transgressio.

16 Propter hoc ex fide, ut secundum gratiam, ad esse firmam promissionem omni semini, non ei qui ex lege solum, sed et ei qui ex fide Abrahæ, qui est pater omnium nostrum,

17 Sicut scriptum est : Quia patrem multarum Gentium posui te, ante cui credidit Deus, vivificantem mortuos, et vocantem non existentia ut existentia :

18 Qui contra spem in spem credidit, ad fieri eum patrem multarum Gentium, secundum dictum : Sic erit semen tuum.

19 Et non infirmatus fide, non consideravit suum ipsius corpus jam emortuum, centum annorum fere subsistens, et mortificationem vulvæ Saræ.

20 In autem repromissionem Dei non disceptavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo.

21 Et plenissime sciens, quia quod promisit, potens est et facere.

22 Ideo et reputatum est illi ad justitiam.

23 Non scriptum est autem propter ipsum solum, quia reputatum est illi :

24 Sed et propter nos, quibus futurum est imputari, cre-

ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

25 Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Δ**ικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται.

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα.

5 Ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἔτι γὰρ Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε.

7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.

8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔστι ἀμαρτολῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

9 Πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον κα-

dentibus in excitantem Jesum Dominum nostrum à mortuis.

25 Qui traditus est propter delicta nostra, et excitatus est propter justificationem nostram.

CAPUT V.

1 **J**USTIFICATI ergo ex fide, pacem habemus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum.

2 Per quem et accessum habuimus fide in gratiam istam in qua stetimus, et gloriamur in spe gloriae Dei.

3 Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio patientiam operatur.

4 At patientia probationem, at probatio spem :

5 At spes non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum datum nobis.

6 Adhuc enim Christus existentibus nobis infirmis, secundum tempus pro impiis mortuus est :

7 Vix enim pro justo quis moritur : pro enim bono forsitan quis et audet mori.

8 Commendat autem suam ipsius charitatem in nobis Deus, quoniam adhuc peccatoribus existentibus nobis, Christus pro nobis mortuus est.

9 Multo igitur magis justificati nunc in sanguine ipsius, servabimur per ipsum ab ira.

10 Si enim inimici existentes reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus, multo magis

καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

11 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον.

13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλογεῖται μὴ ὄντος νόμου.

14 Ἄλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοίωματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα.

17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἐνὸς

reconciliati servabimur in vita ipsius.

11 Non solum autem, sed et glorientes in Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem nunc reconciliationem accepimus.

12 Propter hoc sicut per unum hominem peccatum in mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.

13 Usque ad enim legem peccatum erat in mundo : peccatum autem non imputatur non existente lege.

14 Sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosem, et in non peccantes in similitudinem transgressionis Adæ, qui est typus illius futuri.

15 Sed non sicut delictum, ita et donum. si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in multos abundavit.

16 Et non sicut per unum peccantem, donum : ipsum quidem enim iudicium ex uno in condemnationem : at donatio ex multis delictis in justitiam.

17 Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ et donationis justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.

18 Igitur sicut per unam offensam in omnes homines in condemnationem : sic et per

δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαιοσύνην ζωῆς.

19 Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεῖσθη, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεονάσεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις,

21 Ἴνα ὡσπερ ἐξασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Κεφ. ζ'. 6.

1 **Τ**Ι οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

3 Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐξαπείσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐξαπείσθημεν;

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα,

6 Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ·

7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

unam justitiam, in omnes homines, in justificationem vitæ.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per obedientiam unius justus constituentur multi.

20 Lex autem subintravit ut abundaret delictum. ubi autem abundavit peccatum, superabundavit gratia.

21 Ut sicut regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

CAPUT VI.

1 **Q**UID ergo dicemus? Per manebimus in peccato, ut gratia abundet?

2 Ne fiat: qui mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo?

3 An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christum Jesum, in mortem ipsius baptizati sumus?

4 Consepulti sumus ergo illi per baptismum in mortem: ut quomodo excitatus est Christus à mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.

5 Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus sed et resurrectionis erimus

6 Hoc scientes, quia vetus noster homo simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, ad non ultra serviendum nos peccato.

7 Nam moriens justificatus est à peccato.

8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ·

9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔστι κυριεύσει·

10 Ὁ γὰρ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆν, ζῆν τῷ Θεῷ·

11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε, ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Μὴ οὖν βασιλεύτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ,

13 Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ· ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ·

14 Ἐμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· σὺ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μη γένοιτο.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπήκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς·

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν

8 Si autem mortui sumus cum Christo, credimus quia etiam simul vivemus ei :

9 Scientes quod Christus resurgens ex mortuis, non amplius moritur ; mors illi non ultra dominatur.

10 Quod enim mortuus est, peccato mortuus est semel : quod autem vivit, vivit Deo.

11 Ita et vos existimate, vos ipsos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro.

12 Non ergo regnet peccatum in mortali vestro corpore, ad obediendum ei in concupiscentiis ejus.

13 Neque sistite membra vestra arma injustitiæ peccato, sed exhibete vos ipsos Deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma justitiæ Deo.

14 Peccatum enim vobis non dominabitur : non enim estis sub lege, sed sub gratia.

15 Quid ergo ? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia ? ne fiat.

16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos ipsos servos ad obedientiam, servi estis cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obedientiæ ad justitiam ?

17 Gratia autem Deo, quod fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde in quam traditi estis formam doctrinæ.

18 Liberati autem à peccato, servi facti estis justitiæ.

19 Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra

δοῦλα τῆ ἀκαθαρσίας καὶ τῆ ἀνομία εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῆ δικαιοσύνης εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῆ δικαιοσύνης.

21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκεῖνων, θάνατος·

22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.

23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Ἦ** ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί· γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;

2 Ἦ γὰρ ὑπανδρὸς γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δεδεταί νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηγεται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὅστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

5 Ὅτε γὰρ ἤμεν ἐν τῇ σαρκί, τα παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλε

vestra serva immunditiæ et iniquitati ad iniquitatem : ita nunc exhibete membra vestra serva justitiæ in sanctificationem.

20 Quum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.

21 Quem ergo fructum habuistis tunc, in quibus nunc erubescitis ? nam finis illorum, mors.

22 Nunc vero liberati à peccato, servi facti autem Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem : at finem, vitam æternam.

23 Nam stipendia peccati, mors : at donatio Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT VII.

1 **Ἦ** ignoratis fratres, scientibus enim legem loquor, quia lex dominatur homini ad quantum tempus vivit ?

2 Nam quæ sub viro est mulier, viventi viro alligata est lege : si autem mortuus fuerit vir, soluta est à lege viri.

3 Igitur vivente viro, adultera decernetur, si fuerit viro alteri : si autem mortuus fuerit vir, liberata est à lege, ad non esse eam adulteram, factam viro alteri.

4 Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ad esse vos viro alteri ex mortuis excitato, ut fructificemus Deo.

5 Quum enim essemus in carne, passiones peccatorum per legem operabantur in mem-

σιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ·

6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν·

10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζωὴν· αὐτὴ εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

12 Ὡστε ὁ μὲν νομος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολή ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστίν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

15 Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποίω·

bris nostris, ad fructificandum morti.

6 Nunc autem soluti sumus à lege, mortua in qua detinebamur : ita ut servire nos in novitate spiritus, et non vetustate literæ.

7 Quid ergo dicemus ? quia lex peccatum ? ne fiat : sed peccatum non cognovi si non per legem : nam concupiscentiam nesciebam, si non lex diceret : Non concupisces.

8 Occasionem autem accipiens peccatum per mandatum, adoperatum est in me omnem concupiscentiam : sine enim lege peccatum mortuum.

9 Ego autem vivebam sine lege aliquando : veniente autem mandato, peccatum vixit.

10 Ego autem mortuus sum : et inventum est mihi mandatum quod ad vitam, hoc ad mortem.

11 Nam peccatum, occasionem accipiens per mandatum, decepit me, et per illud occidit.

12 Itaque quidem lex sancta, et mandatum sanctum et justum et bonum.

13 Ergo bonum mihi factum est mors ? ne fiat : sed peccatum : ut appareat peccatum per bonum mihi adoperatum mortem, ut fiat secundum hyperbolen peccans peccatum per mandatum.

14 Scimus enim quia lex spiritualis est : ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato.

15 Quod enim adoperor, non cognosco : non enim quod volo, hoc ago, sed quod odi, illud facio.

16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλόν, οὐχ εὐρίσκω.

19 Οὐ γὰρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῶ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσειαι ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

Κεφ. ἡ. 8.

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα·

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος

16 Si autem quod non volo, illud facio, consentio legi quoniam bona.

17 Nunc autem non amplius ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

18 Scio enim quia non habitat in me, hoc est in carne mea, bonum : nam velle adjacet mihi, at perficere bonum, non invenio.

19 Non enim quod volo, facio bonum, sed quod non volo malum, hoc ago.

20 Si autem quod non volo ego illud facio, non jam ego adoperor illud, sed habitans in me peccatum.

21 Invenio igitur legem volenti mihi facere bonum, quoniam mihi malum adjacet.

22 Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem.

23 Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, et captivantem me legi peccati existenti in membris meis.

24 Miser ego homo ! quis me liberabit de corpore mortis hujus ?

25 Gratias habeo Deo per Jesum Christum Dominum nostrum. Nempe igitur ipse ego quidem mente servio legi Dei : at carne, legi peccati.

CAPUT VIII.

1 NULLA nempe nunc condemnatio his qui in Christo Jesu, non secundum carnem ambulantes, sed secundum spiritum.

2 Nam lex spiritus vitæ in

τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἤλευ-
θέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρ-
τίας, καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου,
ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς
τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμφας ἐν ὁμοιώ-
ματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ
ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν
ἐν τῇ σαρκί,

4 Ἴνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου
πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπαλοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ
πνεῦμα·

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ
τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ
πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκός,
θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύ-
ματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη·

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός,
ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ
Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ
δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ
ἀρέσαι οὐ δύναται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί,
ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα
Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις πνεῦμα
Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ
μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ
δὲ πνεῦμα, ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγεί-
ραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν
ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν,
ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα
ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται
ἔσμὲν οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα
ζῆν·

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε,

Christo Jesu, liberavit me à
lege peccati et mortis.

3 Nam impossibile legis, in
quo infirmabatur per carnem
Deus suum ipsius Filium mit-
tens in similitudine carnis pec-
cati, et de peccato, damnavit
peccatum in carne :

4 Ut justificatio legis imple-
retur in nobis non secundum
carnem ambulatibus, sed se-
cundum spiritum.

5 Nam secundum carnem
existentes, ea quæ carnis, sa-
piunt : qui vero secundum spi-
ritum, ea quæ spiritus.

6 Nam prudentia carnis,
mors : at prudentia spiritus
vita et pax.

7 Propter quod prudentia
carnis, inimica in Deum : nam
legi Dei non subjicitur : nec
enim potest.

8 At in carne existentes,
Deo placere non possunt.

9 Vos autem non estis in
carne, sed in spiritu, siquidem
spiritus Dei habitat in vobis.
Si autem quis spiritum Christi
non habet, hic non est ejus.

10 Si autem Christus in vo-
bis, ipsum quidem corpus mor-
tuum propter peccatum : at
spiritus, vita propter justitiam.

11 Si autem spiritus exci-
tantis Jesum ex mortuis habitat
in vobis, suscitans Christum ex
mortuis, vivificabit et mortalia
corpora vestra per inhabitan-
tem ejus spiritum in vobis.

12 Utique ergo, fratres, de-
bitores sumus non carni, ad se-
cundum carnem vivere.

13 Si enim secundum car-

μέλλετε ἀποθῆσκειν· εἰ δὲ πνεύμασι τὰς πράξεις τοῦ σώματος κατατοῦτε, ζήσεσθε.

14 Ὅσοι γὰρ πνεύμασι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κρᾶζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἶπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ὑἰῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι·

21 Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·

23 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν·

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει;

25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλ-

nem vivatis, futuri estis mori : si autem spiritu actiones corporis mortificetis, vivetis.

14 Quicumque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei.

15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timorem, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.

16 Ipse spiritus contestatur spiritui nostro, quod sumus filii Dei.

17 Si autem filii, et hæredes : hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi : si modo compatimur, ut et conglorificemur.

18 Existimo enim, quod non dignæ passionibus nunc temporis ad futuram gloriam revelari in nobis.

19 Nam anxia exspectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat.

20 Nam vanitati creatura subjecta est, non volens, sed propter subjicientem :

21 In spe, quia et ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei.

22 Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit, et compariturit usque nunc.

23 Non solum autem, sed et ipsi primitias spiritus habentes, et nos ipsi in nobis ipsis gemimus, adoptionem filiorum expectantes, redemptionem corporis nostri.

24 Nam spe servati sumus spes autem visa, non est spes quod enim videt quis, quid et sperat ?

25 Si autem quod non vide-

πίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναπιλαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὼς δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερευχαίνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς ᾄσιν.

29 Ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

30 Οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα ; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν ;

32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται ;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ ; Θεὸς ὁ δικαιοῦν·

34 Τίς ὁ κατακρίνων ; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα ;

mus, speramus, per pati entiam expectamus.

26 Similiter autem et spiritus simul recipit infirmitates nostras : nam quid oremus sicut oportet, nescimus : sed ipse spiritus interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

27 At scrutans corda, scit quid prudentia spiritus : quia secundum Deum interpellat pro sanctis.

28 Scimus autem, quoniam diligentibus Deum, omnia co-operantur in bonum, secundum propositum vocatis existentibus.

29 Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes imaginis filii sui, ad esse eum primogenitum in multis fratribus.

30 Quos autem prædestinavit, hos et vocavit : et quos vocavit, hos et justificavit : quos autem justificavit, illos et glorificavit.

31 Quid ergo dicemus ad hæc ? si Deus pro nobis, quis contra nos ?

32 Qui etiam proprio filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis gratificabit ?

33 Quis accusabit adversus electos Dei ? Deus justificans.

34 Quis condemnans ? Christus mortuus, magis vero et excitatus : qui et est in dextera Dei, qui etiam interpellat pro nobis.

35 Quis nos separabit à charitate Christi ? tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius ?

36 Καθὼς γέγραπται· “Ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.”

37 Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερ-
νικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

38 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα,

39 Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Α**λήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυροῦσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ,

2 Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου·

3 Ἐυχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

4 Οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται, ὧν ἡ υἰοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθήκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι·

5 Ὡν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

6 Οὐχ οἶν δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ·

7 Οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· “ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα,”

36 Sicut scriptum est : Quia propter te mortificamur totam diem : æstimati sumus sicut oves occisionis.

37 Sed in his omnibus superamus propter diligentem nos.

38 Persuasus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque potestates, neque instantia, neque futura,

39 Neque altitudo, neque profunditas, neque aliqua creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, quæ in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT IX.

1 **V**ERITATEM dico in Christo, non mentior, contestante mihi conscientia mea in Spiritu sancto,

2 Quoniam tristitia mihi est magna, et continuus dolor cordi meo.

3 Optabam enim ipse ego anathema esse à Christo pro fratribus meis cognatis meis secundum carnem :

4 Qui sunt Israëlitæ, quorum adoptio filiorum, et gloria, et testamenta, et legislatio, et cultus, et promissa ;

5 Quorum patres, et ex quibus Christus, quod secundum carnem, existens super omnia Deus benedictus in secula, amen.

6 Non fieri potest autem, quod exciderit verbum Dei. non enim omnes qui ex Israël, ii Israël.

7 Neque quia sunt semen Abraham, omnes filii : sed in Isaac vocabitur tibi semen.

8 Τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας, λογίζεται εἰς σπέρμα·

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· “Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῆ Σάρρα υἱός.”

10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ἐρέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν·

11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τί ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος,

12 Ἐρρήθη αὐτῇ· “Ὅτι “ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.”

13 Καθὼς γέγραπται· “Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα.”

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

15 Τῷ γὰρ Μωσῆ λέγει· “Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτερήσω ὃν ἂν οἰκτείρω.”

16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θελοῦντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ.

17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ· “Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.”

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει.

19 Ἐρεῖς οὖν μοι· τί ἔτι μέμψεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ

8 Id est, non filii carnis, hi filii Dei : sed filii promissionis, æstimantur in semen :

9 Promissionis enim verbum hoc : Secundum tempus hoc veniam, et erit Saræ filius.

10 Non solum autem, sed et Rebecca, ex uno concubitum habens, Isaac patre nostro.

11 Nondum enim natis, neque agentibus quid bonum aut malum, ut secundum electionem Dei propositum maneret, non ex operibus, sed ex vocante.

12 Dictum est ei : Quia major serviet minori.

13 Sicut scriptum est, Jacob dilexi, at Esau odio habui.

14 Quid ergo dicemus? numquid iniquitas apud Deum? nefiat.

15 Nam Mosi dicit : Miserebor cujus misereor, et miserabor quemcumque miseratus sum.

16 Nempe igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.

17 Dicit enim scriptura Pharaoni : Quia in ipsum hoc excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, et annuntietur nomen meum in universa terra.

18 Nempe ergo cujus vult, miseretur : quem autem vult, indurat.

19 Dices itaque mihi : Quid adhuc quæritur? nam voluntati ejus quis resistit?

20 Imo vero, ὁ homo, tu quis es respondens Deo? numquid

ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῶν πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως ;

21 Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεύος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν ;

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς καταηρισμένα εἰς ἀπόλειαν·

23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν,

24 Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν,

25 Ὡς καὶ ἐν τῶν Ὡσηε λέγει· “ Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην·

26 Καὶ ἔσται, ἐν τῶν τόπῳ οὗ ἐβρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.”

27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· “ ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα σωθήσεται·

28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.”

29 Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας· “ Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.”

30 Τί οὖν ἐροῦμεν ; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δι-

dicit figmentum fictori : Quid me fecisti sic ?

21 An non habet potestatem figulus luti, ex eadem massa facere hoc quidem in honorem vas, hoc vero in contumeliam ?

22 Si autem volens Deus ostendere iram, et notam facere potentiam suam, sustinuit in multa longanimitate vasa iræ adaptata in interitum ?

23 Et ut notas faceret divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam ?

24 Quos et vocavit nos, non solum ex Judæis, sed etiam ex Gentibus.

25 Sicut et in Osee dicit : Vocabo non populum meum, populum meum : et non dilectam, dilectam.

26 Et erit, in loco ubi dictum est eis : Non populus meus vos, ibi vocabuntur filii Dei vivi.

27 Esaias autem clamat pro Israël : Si fuerit numerus filiorum Israël tanquam arena maris, reliquiæ servabuntur.

28 Verbum enim consummans et abbrevians in justitia, quia verbum concisum faciet Dominus super terram.

29 Sicut prædixit Esaias : Si non Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma utique facti essemus, et sicut Gomorrha utique similes fuissimus.

30 Quid ergo dicemus ? Quod Gentes non sectantes justitiam, apprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide :

31 Israël vero sectans legem

καιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε.

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου· προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος·

33 Καθὼς γέγραπται· “Ἴδού, τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταίσχυθησεται.”

Κεφ. ι'. 10.

1 **Α** Δελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν, ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν·

3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

5 Μωσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, “ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.”

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει· “Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν;” Τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν.

7 “Ἡ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;” τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.

8 Ἀλλὰ τί λέγει; “Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου.” τοῦτ' ἐστὶ τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν.

9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ

justitiæ, in legem justitiæ non pervenit

32 Propter quid? quia non ex fide, sed quasi ex operibus legis. offenderunt enim lapidi offensionis:

33 Sicut scriptum est: Ecce ego pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali: et omnis credens in eum, non confundetur.

CAPUT X.

1 **F**RATRES, ipsa quidem bono voluntas mei cordis, et obsecratio ad Deum, pro Israël est in salutem.

2 Testor enim illis, quod zelum Dei habent, sed non secundum scientiam.

3 Ignorantes enim Dei justitiam, et propriam justitiam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti.

4 Finis enim legis Christus, ad justitiam omni credenti.

5 Moses enim scribit Justitiam quæ ex lege, quod faciens ea homo, vivet in eis.

6 Quæ autem ex fide justitia sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in cælum? id est Christum deducere.

7 Aut: quis descendet in abyssum? Hoc est Christum à mortuis reducere.

8 Sed quid dicit? Prope te verbum est in ore tuo, et in corde tuo. hoc est verbum fidei, quod prædicamus.

9 Quia si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, et credideris in corde tuo, quod Deus

Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ.

10 Καρδία γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ κατασχυνθήσεται.”

12 Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν.

13 “Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται.”

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;

15 Πῶς δὲ κηρύξουσιν, εἰ μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται· “Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.”

16 Ἄλλ’ οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει· “Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;”

17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ βήματος Θεοῦ.

18 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἤκουσαν; “Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ βήματα αὐτῶν.”

19 Ἄλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; πρῶτος Μωσῆς λέγει, “Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ’ οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῷ ὑμᾶς.”

20 Ἡσαΐας, δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει· “Εὗρέθην σοῖς ἐμὲ μὴ ζη-

illum suscitavit à mortuis, salvaberis.

10 Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem.

11 Dicit enim scriptura: Quia omnis credens in illum, non confundetur.

12 Non enim est distinctio Judæique et Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes invocantes illum.

13 Omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini, servabitur.

14 Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Quomodo autem credent quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?

15 Quomodo vero prædicabunt si non mittantur? Sicut scriptum est: Quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona!

16 Sed non omnes auscultarunt euangelio. Esaias enim dicit: Domine, quis credidit auditui nostro?

17 Ergo fides ex auditu: at auditus per verbum Dei.

18 Sed dico: Numquid non audierunt? Imo vero in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines habitatae verba eorum.

19 Sed dico: Numquid non cognovit Israël? primus Moses dicit: Ego ad æmulationem adducam vos in non gentem, in gentem insipientem in iram mittam vos.

20 Esaias autem audent, et dicit: Inventus sum me non

τοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι."

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει·
 "Ὀλὴν τὴν ἡμέραν ἐξέπετασα τὰς
 χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα
 καὶ ἀντιλέγοντα."

Κεφ. ιά. 11.

1 **Λ** Εγω οὖν· Μὴ ἀπώσατο ὁ
 Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ
 γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης
 εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
 Βενιαμίν.

2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν
 αὐτοῦ, ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε
 ἐν Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς
 ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσ-
 ραήλ, λέγων·

3 "Κύριε, τοὺς προφῆτας σου
 ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου
 κατέσκαψαν· καὶ γὰρ ὑπελείφθην
 μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου."

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρη-
 ματισμός; "Κατέλιπον ἐμαυτῷ
 ἑπτακισχιλίους ἀνδρας, οἵτινες οὐκ
 ἔκαμψαν γόνα τῇ Βάαλ."

4 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν και-
 ρῷ, λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος
 γέγονεν.

6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔστι ἐξ ἔργων·
 ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔστι γίνεσθαι χάρις·
 εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔστι ἔστι χάρις·
 ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔστι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ,
 τούτου οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ
 ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρῶθησαν,

8 Καθὼς γέγραπται· "Ἐδωκεν
 αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
 ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ
 ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμε-
 ρον ἡμέρας."

9 Καὶ Δαυιδ λέγει· "Γενηθήτω

quærentibus, conspicuus factus
 sum me non interrogantibus.

21 Ad autem Israël dicit:
 Totam diem expandi manus
 meas ad populum impersua-
 sum, et contradicentem.

CAPUT XI.

1 **D**ICO ergo: Numquid re-
 pulit Deus populum su-
 um? ne fiat: etenim ego Is-
 raëlita sum, ex semine Abra-
 ham, tribus Benjamin.

2 Non repulit Deus plebem
 suam quam præscivit. an nes-
 citis in Elia quid dicit scrip-
 tura? ut interpellat Deum ad-
 versum Israël? dicens:

3 Domine, Prophetas tuos
 occiderunt, et altaria tua suffo-
 derunt: et ego relictus sum so-
 lus, et quærent animam meam.

4 Sed quid dicit illi divinum
 responsum? Reliqui mihi ipsi
 septies mille viros, qui non cur-
 vaverunt genua Baal.

5 Sic ergo et in nunc tem-
 pore residuum secundum elec-
 tionem gratiæ factum est.

6 Si autem gratia, non jam
 ex operibus: alioquin gratia
 non jam est gratia. si autem ex
 operibus, non amplius est gra-
 tia: alioqui opus non amplius
 est opus.

7 Quid ergo? quod inquit
 Israël, hoc non est consequu-
 tus: at electio consequuta est,
 at cæteri obduruerunt.

8 Sicut scriptum est: Dedit
 illis Deus spiritum compunctio-
 nis, oculos ad non videndum,
 et aures ad non audiendum, us-
 que in hodiernum diem.

9 Et David dicit: Fiat mensa

ἢ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀντιπόδομα αὐτοῖς.

10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.”

11 Λέγω οὖν· Μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῶν αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς·

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πῶς μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἢ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πίότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,

18 Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σε.

19 Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.

20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ πίστει ἑστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδέ σου φείσεται.

eorum in laqueum, et in captationem, et in scandalum, et in retributionem illis.

10 Obscurentur oculi eorum ad non videndum, et dorsum eorum semper incurva.

11 Dico ergo : numquid offenderunt ut caderent? ne fiat : sed illorum ruina salus Gentibus, ad æmulatione excitandum illos.

12 Si vero ruina illorum divitiæ mundi, et diminutio eorum divitiæ Gentium, quanto magis plenitudo eorum?

13 Vobis enim dico Gentibus, ad quantum quidem sum ego Gentium Apostolus : ministerium meum glorificabo.

14 Si quomodo ad æmulandum provocem meam carnem, et salvem aliquos ex illis.

15 Si enim abjectio eorum, reconciliatio mundi; quæ assumptio, si non vita ex mortuis?

16 Si vero primitiæ sanctæ, et massa : et si radix sancta, et rami.

17 Si vero aliqui ramorum defracti sunt, tu autem oleaster existens insertus es in illis, et particeps radicis et pinguedinis olivæ factus es,

18 Ne obglorieris ramis. si vero obgloriaris, non tu radicem portas, sed radix te.

19 Dices ergo : Defracti sunt rami, ut ergo insererer.

20 Pulchre : incredulitate defracti sunt, tu autem fide stas : ne efferaris animo, sed time.

21 Si enim Deus ipsis secundum naturam ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat.

22 Ἰδὲ οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ·

23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστία, ἐγκεντρίσθονται· δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς·

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρίσθονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ·

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· “Ἡξεί ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·

27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν·”

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας·

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ·

30 Ὡσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ·

31 Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι·

32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς

22 Vide ergo benignitatem et severitatem Dei : in quidem lapsos, severitatem : in autem te, benignitatem, si permanseris in benignitate : alioquin et tu excideris.

23 Et illi autem, se non permanserint in incredulitate, inserentur : potens enim est Deus iterum inserere illos.

24 Si enim tu ex illo secundum naturam excisus es oleastro, et contra naturam insertus es in bonam olivam, quanto magis ii qui secundum naturam, inserentur propriæ olivæ ?

25 Non enim volo vos ignorare, fratres, mysterium hoc, ut non sitis apud vos ipsos arrogantes, quia obduratio ex parte Israël facta est, usquequæ plenitudo Gentium intraret.

26 Et sic omnis Israël servabitur, sicut scriptum est : Veniet ex Sion liberator, et avertet impietates à Jacob.

27 Et hoc illis à me fœdus, quum abstulero peccata eorum.

28 Secundum quidem Evangelium, inimici propter vos : secundum autem electionem, dilecti propter patres.

29 Impœnitibilia enim dona, et vocatio Dei.

30 Sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consequuti estis illorum incredulitate :

31 Ita et isti nunc non crediderunt vestræ misericordiæ, ut et ipsi misericordiam consequantur.

32 Conclusit enim Deus omnia

πάντας εἰς ἀπειθείαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὁ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 “Τίς γὰρ ἔγνω νῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 Ἡ τίς προσέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀναποδοθήσεται αὐτῷ;”

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι’ αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· Ἀμήν.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 ΠΑΡΑΚΑΛῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρημῶν τοῦ Θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λαλρείαν ὑμῶν·

2 Καὶ μὴ συσχημαλιζέσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ’ ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·

5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώματι ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθεὶς ἀλλήλων μέλη·

6 Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα,

nes in incredulitatem, ut omnium misereatur.

33 O profunditas divitiarum et sapientiae et scientiae Dei! quam incomprehensibilia iudicia ejus, et impervestigabiles viae ejus!

34 Quis enim cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit?

35 Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei?

36 Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso omnia: ipsi gloria in secula. Amen.

CAPUT XII.

1 HORTOR itaque vos fratres, per miserationes Dei, sistere corpora vestra hostiam viventem, sanctam, beneplacentem Deo, rationalem cultum vestrum.

2 Et ne configuramini saeculo huic: sed reformamini renovatione sensus vestri, ad probandum vos quae voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta.

3 Dico enim per gratiam datam mihi, omni existente in vobis, non super sapere praeter quod oportet sapere, sed sapere, ad sobrium esse, unicuique sicut Deus partitus est mensuram fidei.

4 Sicut enim in uno corpore membra multa habemus, at membra omnia non eundem habent actum:

5 Ita multi unum corpus sumus in Christo, at singuli aliorum membra.

6 Habentes autem donationes secundum gratiam datam nobis

εἶτε προφητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 Εἶτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἶτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ.

8 Εἶτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκριτος· Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· Τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·

11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· Τῷ πνεύματι ζέοντες· Τῷ καιρῷ δουλεύοντες·

12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· Τῇ θλίψει ὑπομένοντες· Τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·

13 Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· Τὴν φιλοξενίαν διώκοντες·

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρῆσθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων·

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. “Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ’ ἑαυτοῖς·

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· Προνοέμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων.”

18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ ὅστε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· “Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος·

20 Ἐὰν οὖν πεινῇ ὁ ἐχθρὸς σου,

differentes, sive prophetium, secundum rationem fidei :

7 Sive ministerium, in ministerio : sive docens, in doctrina :

8 Sive exhortans, in exhortatione : distribuens, in simplicitate : præfectus, in solitudine : miserescens, in hilaritate.

9 Dilectio, sine simulatione : odientes malum, adhærentes bono.

10 Fraternali charitate in sese mutuo amore propensi. honore alii alios prævenientes.

11 Solitudine non pigri. spiritu ferventes. Domino servi- entes.

12 Spe gaudentes. Tribulatione patientes. Orationi instantes.

13 Usibus sanctorum communicantes. Hospitalitatem sec- tantes.

14 Benedicite persequentibus vos : benedicite, et ne imprecemini.

15 Gaudere cum gaudentibus, et flere cum flentibus.

16 Idipsum in invicem sentientes. Non alta sapientes. sed cum humilibus vos demittentes. Ne este prudentes apud vosmetipsos.

17 Nulli malum pro malo reddentes : procurantes honesta coram omnibus hominibus.

18 Si possibile, quod ex vobis, cum omnibus hominibus pacem habentes.

19 Non vosmetipsos, ulciscetes, dilecti : sed date locum iræ : scriptum est enim : Mihi vindicta, ergo retribuam, dicit Dominus.

20 Si ergo esurierit inimicus

ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σαρφεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.”

21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. Οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν·

2 Ὡστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται.

3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν· ἐέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·

4 Θεῶ γὰρ διάκονός ἐεῖ σοι εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐὰν δὲ τὸ κακόν ποιῆς, φοβου· ἔ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακόν πράσσοντι.

5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφείλας· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν·

3 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γὰρ· οὐ μοιχεύσεις· οὐ φανεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδο-

tuus, ciba illum : si sitit, potum da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

21 Ne vincitor à malo, sed vince in bono malum.

CAPUT XIII.

1 OMNIS anima potestatibus eminentibus subdita sit. non enim est potestas si non à Deo : quæ autem sunt potestates, à Deo ordinatæ sunt.

2 Itaque resistens potestati, Dei ordinationi resistit : at resistentes, sibi ipsis damnationem accipiunt.

3 Nam principes non sunt pavor bonorum operum, sed malorum. vis autem non timere potestatem ? bonum fac ; et habebis laudem ex illa.

4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time : non enim frustra gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram malum agentis.

5 Ideoque necessitas subjici, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.

6 Propter hoc enim et tributa solvitis : ministri enim Dei sunt in hoc ipsum fortiter incumbentes.

7 Reddite ergo omnibus debita : cui tributum, tributum : cui vectigal, vectigal : cui timorem, timorem : cui honorem, honorem :

3 Nemini quicquam debeatis, si non diligere alii alios : nam diligens alterum, legem implevit.

9 Hoc enim : Non mœcha-beris : Non occides : Non fu-

μαρτυρήσεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις ἐτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.

10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 Ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν, ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός.

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·

14 Ἄλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίας.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Τ**ὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῆ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

2 Ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δὲ δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στήσαι αὐτόν.

5 Ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν, παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληρωφορεῖσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν,

raberis : Non falsum testaberis : Non concupisces ; et si quod aliud mandatum, in hoc verbo recapitulatur, in hoc : Diliges proximum tuum sicut teipsum.

10 Dilectio proximo malum non operatur. plenitudo ergo legis dilectio.

11 Et hoc, scientes tempus, quia hora nos jam de somno excitari : nunc enim prior nostra salus, quam quum credidimus.

12 Nox processit, at dies appropinquavit. abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis.

13 Sicut in die, decenter ambulemus, non comessionibus et ebrietatibus, non cubilibus et lasciviis, non lite et æmulatione :

14 Sed induimini dominum Jesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriiis.

CAPUT XIV.

1 **I**NFIRMUM autem fide assumite, non in disceptationes disputationum.

2 Hic quidem credit manducare omnia, at infirmus olus edit.

3 Manducans, τὸν manducantem non spernat : et non manducans, manducantem non judicet· Deus enim illum assumpsit.

4 Tu quis es judicans alienum servum? Proprio domino stat aut cadit. stabit autem : potens enim est Deus statuere illum.

5 Hic quidem judicat diem inter diem, hic autem judicat omnem diem. unusquisque in proprio sensu abundet.

6 Sapiens diem, Domino sapit : et non sapiens diem Du-

Κυρίῳ οὐ φρουεῖ· ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε ἔν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν·

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξεθνεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ·

11 Γέγραπται γάρ· “ Ζῶ ἐγὼ λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψαι πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.”

12 Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μάλλον, τὸ, μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τί κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν·

15 Εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπετεῖς· Μὴ τῷ βρῶματί σου ἐκείνῳ ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν·

17 Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία

mino non sapit: manducans Domino manducat, gratias agit enim Deo: et non manducans, Domino non manducat, et gratias agit Deo.

7 Nemo enim nostrum sibi ipsi vivit, et nemo sibi ipsi moritur.

8 Sive enim vivimus, Domino vivimus: sive morimur, Domino morimur. sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus.

9 In hoc enim Christus et mortuus est, et resurrexit, et revixit, ut et mortuorum et vivorum dominetur.

10 Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut et tu quid spernis fratrem tuum? omnes enim sistemur tribunali Christi.

11 Scriptum est enim: Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectet omne genu, et omnis lingua confitebitur Deo.

12 Itaque unusquisque nostrum pro seipso rationem reddet Deo.

13 Non amplius ergo invicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, non ponere offendiculum fratri, vel scandalum.

14 Scio et persuasus sum in Christo Jesu, quia nihil commune per seipsum, si non existimanti aliquid commune esse, illi commune.

15 Si vero propter cibum frater tuus contristatur, non amplius secundum charitatem ambulas. ne cibo tuo illum perde, pro quo Christus mortuus est.

16 Non blasphemetur ergo vestrum bonum.

17 Non enim est regnum Dei

τοῦ Θεοῦ βρω̄σις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ·

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δοκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἐνεκεν βρώματος κατὰ-λυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ· πάντα μὲν καθαρὰ· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζε-ται ἢ ἀσθενεῖ.

22 Σὺ πίστιν ἔχεις; κατὰ σαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, εἰάν φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

Κεφ. ιε. 15.

1 **Ο**Φείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν·

2 Ἐκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν·

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἠρέσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Ὅι ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ·”

4 Ὅσα γὰρ πρὸς ἐγὼ, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ

esca et potus, sed justitia et pax, et gaudium .n Spiritu sancto.

18 Nam in his serviens Christo, beneplacens Deo et probatus hominibus.

19 Nempe igitur quæ pacis sectemur, et quæ ædificationis ad invicem.

20 Ne propter escam destruito opus Dei. omnia quidem munda : sed malum homini per offendiculum edenti.

21 Pulchrum non manducare carnem, neque bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur aut infirmatur.

22 Tu fidem habes : penes teipsum habe coram Deo. Beatus non judicans semetipsum in eo quod probat.

23 At ambigens, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide. omne autem quod non ex fide, peccatum est.

CAPUT XV.

1 **D**EBEMUS autem nos potententes imbecillitates impotentium portare, et non nobis ipsis placere.

2 Unusquisque enim vestrum proximo placeat in bonum ad ædificationem.

3 Etenim Christus non sibi ipsi placuit, sed, sicut scriptum est : Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.

4 Quæcumque enim ante scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt : ut per patientiam et consolationem scripturarum, spem habeamus.

5 At Deus patientiæ et solatii det vobis id ipsum sapere in

φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 Ἴνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς ὄξιν Θεοῦ.

8 Λέγω δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται· “Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.”

10 Καὶ πάλιν λέγει· “Εὐφράνητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.”

11 Καὶ πάλιν· “Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαιέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.”

12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· “Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἐθνῶν, ἐπ’ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.”

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦναι, εἰς τὸ περισσεῦναι ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἔστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νοθετεῖν.

15 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμνησῶν ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 Εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργῶντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται

se invicem, secundum Christum Jesum :

6 Ut unanimiter in uno ore glorificetis Deum, et patrem Domini nostri Jesu Christi.

7 Ideo suscipite alii alios, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei.

8 Dico autem Jesum Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandum promissiones patrum.

9 At gentes super misericordia glorificare Deum ; sicut scriptum est : Propter hoc confitebor tibi in Gentibus, Domine, et nomini tuo psallam.

10 Et iterum dicit : Lætami Gentes cum plebe ejus.

11 Et iterum : Laudate Dominum omnes Gentes, et magnificate eum omnes populi.

12 Et rursus Esaias ait : Erit radix Jesse, et exurgens regere Gentes, in eum Gentes sperabunt.

13 At Deus spei repleat vos omni gaudio et pace in credere ad abundandum vos in spe, in virtute Spiritus sancti.

14 Persuasus sum autem, fratres mei, et ipse ego de vobis, quoniam et ipsi pleni estis bonitate, repleti omni scientia, potentes et alii alios monere.

15 Audacius autem scripsi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam reducens vos per gratiam datam mihi à Deo,

16 Ad esse me ministrum Jesu Christi in Gentibus, sanctificantem Evangelium Dei, et

ἡ προσφορά τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

17 Ἐχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν·

18 Οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τι ἄν οὐ κατεργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωμέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ,

20 Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· “Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.”

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπήμην τὰ πολυὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν·

24 Ὡς εἰάν πορεύομαι εἰς τὴν Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ· εἰάν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις·

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινῶναι τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ·

27 Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν εἶσιν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

fiat oblatio Gentium accepta, sanctificata in Spiritu sancto.

17 Habeo igitur gloriationem in Christo Jesu quæ ad Deum.

18 Non enim audebo loqui aliquid eorum quæ non effecit Christus per me, in obedientiam Gentium, verbo et opere.

19 In virtute signorum et prodigiorum, in virtute Spiritus Dei, ita ut me ab Hierusalem et circum usque ad Illyricum implevisse Evangelium Christi :

20 Sic autem amanter contendentem euangelizare, non ubi nominatus est Christus, ut non super alienum fundamentum ædificem.

21 Sed, sicut scriptum est : Quibus non annuntiatum est de eo, videbunt : et qui non audierunt, intelligent.

22 Ideo et impediabar plurimum venire ad vos.

23 Nunc vero non ulterius locum habens in regionibus his, cupiditatem autem habens venieni si ad vos à multis annis.

24 Ut si proficiscar in Hispaniam, veniam ad vos. spero enim præteriens conspicere vos, et à vobis præmitti illuc ; si vobis primum ex parte impletus fuero.

25 Nunc autem proficiscor in Hierusalem, ministrans sanctis.

26 Probaverunt enim Macedonia et Achaia collationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui in Hierusalem.

27 Placuit eis enim, et debitores eorum sunt. si enim spiritualibus eorum participarunt Gentes, debent et in carnalibus ministrare eis.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

31 Ἴνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις·

32 Ἴνα ἐν χαρῇ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Κεφ. ις. 16.

1 **Σ**Τινίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὓσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κερχεραῖς·

2 Ἴνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρεία πρᾶγματι· ἡ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσαθε Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

4 Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσαθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

28 Hoc igitur perficiens, et assignans eis fructum, hunc, proficiscar per vos in Hispaniam.

29 Scio autem quoniam veniens ad vos, in plenitudine benedictionis Euangelii Christi veniam.

30 Obsecro autem vos, fratres, per Dominum nostrum Jesum Christum, et per charitatem Spiritus simul contendere mihi in orationibus pro me ad Deum.

31 Ut liberer ab infidelibus in Judæa, et ut ministerium meum in Hierusalem acceptum fiat sanctis :

32 Ut in gaudio veniam ad vos per voluntatem Dei, et simul recreer vobiscum.

33 At Deus pacis cum omnibus vobis. Amen.

CAPUT XVI.

1 **C**OMMENDO autem vobis Phœben sororem nostram, existentem ministram ecclesiæ quæ in Cenchrìs :

2 Ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis, et assistatis ei in quocumque vestri usus fuerit negotio : etenim ipsa patrona multis facta est, et ipsi mihi.

3 Salutate Priscillam et Aquilam simul operantes meos in Christo Jesu :

4 Qui pro anima mea suam ipsorum cervicem supposuerunt : quibus non ego solus gratias ago, sed et cunctæ ecclesiæ Gentium.

5 Et domesticam eorum ecclesiam. Salutate Epānetum dilectum mihi, qui est primitiæ Achajæ in Christo.

6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς.

7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρονικὸν καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμαλώτους μου· οἵτινες εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γεγονάσιν ἐν Χριστῷ.

8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ.

9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.

10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δίκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

11 Ἀσπάσασθε Ἡροδίωνα τὸν συγγενῆ μου· Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.

12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιῶσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

13 Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

14 Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμᾶν, Πατρόβαν, Ἐρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς.

15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν·

18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν,

6 Salute Mariam, quæ multum laboravit in nobis.

7 Salute Andronicum et Juniam cognatos meos, et captivos meos; qui sunt insignes in Apostolis, qui et ante me fuerunt in Christo.

8 Salute Ampliam dilectum meum in Domino.

9 Salute Urbanum simul operantem nostrum in Christo, et Stachyn dilectum meum.

10 Salute Apellen probum in Christo: salute eos qui ex Aristobuli.

11 Salute Herodionem cognatum meum. Salute eos qui ex Narcissi, existentes in Domino.

12 Salute Tryphænam et Tryphosam laborantes in Domino. Salute Persidem dilectam, quæ multum laboravit in Domino.

13 Salute Rufum electum in Domino, et matrem ejus et meam.

14 Salute Asyncritum, Phlegontem, Herman, Patrobam, Hermen, et qui cum eis fratres.

15 Salute Philologum et Juliam, Nereum et sororem ejus, et Olympan, et qui cum eis omnes sanctos.

16 Salute alii alios in osculo sancto. Salutant vos ecclesiæ Christi.

17 Rogo autem vos, fratres, speculari dissensiones et offendicula præter doctrinam quam vos didicistis, facientes; et declinate ab illis.

18 Nam hujuscemodi Domino nostro Jesu Christo non ser-

ἀλλὰ τῆ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἕξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοή εἰς πάντας ἀφίκετο. Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν. Ἀμήν.

21 Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος, οἱ συγγενεῖς μου.

22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γραφάς τὴν ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ.

23 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσχημένον·

26 Φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·

27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

viunt, sed suo ipsorum ventri · et per blandiloquentiam et benedicientiam decipiunt corda innocentium.

19 Nam vestra obedientia in omnes devenit. Gaudeo igitur hoc in vobis : volo autem vos sapientes quidem esse in bono, simplices autem in malo.

20 At Deus pacis conteret Satanam sub pedibus vestris in celeritate. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

21 Salutant vos Timotheus simul operans meus, et Lucius et Jason et Sosipater cognati mei.

22 Saluto vos ego Tertius, scribens epistolam in Domino.

23 Salutat vos Caius hospes meus et ecclesiae universae. Salutat vos Erastus procurator civitatis, Quartus frater.

24 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

25 At potenti vos stabilire juxta euangelium meum et praedicationem Jesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti :

26 Manifestati autem nunc perque scripturas propheticas, secundum praecipium aeterni Dei, ad obedientiam fidei, in cunctis Gentibus cogniti :

27 Soli sapienti Deo, per Jesum Christum, cui gloria in secula. Amen.

Ad Romanos scripta à Corintho per Phœben ministram ejus quæ in Cenchre is ecclesiae

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ, κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός,

2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῆ οὔσης ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοὶς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ με πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῆ δοθείσης ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνῶσει.

6 Καθὼς τὸ μαρτύριον τῷ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν.

7 Ὅστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὅς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἧτε δὲ κατηγορισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

PAULI

Apostoli ad

CORINTHIOS

EPISTOLA PRIOR.

CAPUT I.

1 PAULUS vocatus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, et Sosthenes frater,

2 Ecclesiae Dei existenti in Corintho, sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis, cum omnibus invocantibus nomen Domini nostri Jesu Christi, in omni loco, ipsorumque et nostro :

3 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo semper pro vobis, de gratia Dei data vobis in Christo Jesu.

5 Quia in omnibus ditati estis in illo, in omni verbo et omni scientia.

6 Sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis :

7 Ita ut vos non defici in ullo dono, expectantes revelationem Domini nostri Jesu Christi :

8 Qui et confirmabit vos usque in finem inculpatos in die Domini nostri Jesu Christi.

9 Fidelis Deus, per quem vocati estis in communionem Filii ejus Jesu Christi Domini nostri

10 Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut id ipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in eadem mente et in eadem sententia.

11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι·

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

13 Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·

15 Ἴνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα.

16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἴκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα·

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστός βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.

19 Γέγραπται γάρ· “Ἀπολλῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τῆς τε;” Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι τοὺς πιστεύοντας.

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν

11 Manifestatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab iis qui Chloes, quia contentiones in vobis sunt :

12 Dico autem hoc, quod unusquisque vestrum dicit : Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cephæ, ego autem Christi.

13 Divisus est Christus ? Num Paulus crucifixus est pro vobis ? aut in nomen Pauli baptizati estis ?

14 Gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi, si non Crispum et Cajum :

15 Ut ne quis dicat quod in meum nomen baptizavi.

16 Baptizavi autem et Stephanæ domum : Cæterum nescio si quem alium baptizavi.

17 Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare : non in sapientiâ verbi, ut non evacuetur crux Christi.

18 Verbum enim crucis quidem pereuntibus stultitia est, at servatis nobis virtus Dei est.

19 Scriptum est enim : Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobo.

20 Ubi sapiens ? Ubi scriba ? Ubi inquisitor seculi hujus ? Nonne infatuavit Deus sapientiam mundi hujus ?

21 Postquam enim in sapientia Dei non cognovit mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis servare credentes.

22 Quandoquidem et Judæi signum petunt, et Græci sapientiam quærunt :

23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλησι δὲ μωρίαν·

24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλησιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 Ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγεννήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις·

31 Ἴνα, καθὼς γέγραπται· “Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

Κεφ. β'. 2.

1 **Κ**ἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ·

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἑσταυρωμένον.

3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς·

23 Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, Græcis autem stultitiam :

24 Ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam.

25 Quia quod stultum Dei, sapientius hominibus est : et quod infirmum Dei, fortius hominibus est.

26 Videte enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles :

27 Sed stulta mundi elegit Deus, ut sapientes pudefaceret et infirma mundi elegit Deus, ut pudefaceret fortia.

28 Et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus, et non existentia, ut existentia aboleret.

29 Ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus.

30 Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, justitiaque et sanctificatio et redemptio.

31 Ut, quemadmodum scriptum est. Glorians, in Domino glorietur.

CAPUT II.

1 **ET** ego veniens ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Dei.

2 Non enim judicavi scire aliquid in vobis, si non Jesum Christum, et hunc crucifixum.

3 Et ego in infirmitate et in timore et in tremore multo factus sum apud vos.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως·

5 Ἴνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων·

7 Ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,

8 Ἦν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.

9 Ἀλλὰ καθὼς γέγραπται·
“Ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.”

10 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,

13 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ

4 Et sermo meus et prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis :

5 Ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei.

6 Sapientiam autem loquimur in perfectis, sapientiam vero non seculi hujus, neque principum seculi hujus qui destruuntur :

7 Sed loquimur sapientiam Dei in mysterio, occultatam, quam prædestinavit Deus ante secula in gloriam nostram :

8 Quam nemo principum seculi hujus cognovit : si enim cognovissent, non utique Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed sicut scriptum est :
Quæ oculus non vidit, et auris non audivit, et in cor hominis non ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus illum :

10 Nobis autem Deus revelavit per Spiritum suum : nam Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim scit hominum quæ hominis, si non spiritus hominis qui in ipso ? Ita et quæ Dei nemo novit, si non spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo, ut sciamus ipsa à Deo donata nobis :

13 Quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctis Spiritus sancti : spiritualibus spiritualia conferentes.

14 Animalis autem homo non

δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται·

15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

16 “Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν;” Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

· κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ ἐγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ·

2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ οὐ βρωμα· οὐπω γὰρ ἠδένασθε, ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε·

3 Ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. Ὅπως γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχαστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου· ἕτερος δέ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ· οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

5 Τίς οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;

6 Ἐγὼ ἐφύττευσά, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἤρξανεν.

7 Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.

8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον·

9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ

percipit ea quæ Spiritus Dei stultitia enim illi est, et non potest cognoscere, quia spiritualiter dijudicantur.

15 At spiritualis dijudicat quidem omnia: ipse vero à nemine dijudicatur.

16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruet eum? nos autem sensum Christi habemus.

CAPUT III.

1 **ET** ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tanquam infantibus in Christo.

2 Lac vobis potum dedi, et non escam: nondum enim poteratis: sed nec adhuc nunc potestis.

3 Adhuc enim carnales estis. Quum enim in vobis zelus et contentio, et dissidia: nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis?

4 Quum enim dicat quis· Ego quidem sum Pauli: alius autem, ego Apollo: nonne carnales estis?

5 Quis igitur est Paulus, quis Apollo, nisi ministri per quos credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit?

6 Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus incrementum dedit.

7 Itaque neque plantans est aliquid, neque rigans, sed incrementum dans Deus.

8 Plantans autem et rigans unum sunt: unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum proprium laborem.

9 Dei enim sumus co-operatores: Dei agricultura, Dei ædificatio estis.

10 Secundum gratiam Dei

την δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχι-
τέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ
ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω
πῶς ἐποικοδομεῖ.

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον,
ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν
θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον,
λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, κα-
λάμην·

13 Ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν
γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει·
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ
ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ
πῦρ δοκιμάσει.

14 Εἰ τινος τὸ ἔργον μένει ὁ
ἐπιχωδόμενος, μισθὸν λήψεται·

15 Εἰ τινος τὸ ἔργον κατακαή-
σεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ
ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν·

17 Εἰ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ
φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ
ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινες
ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω·
εἰ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα
γένηται σοφός·

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου
τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι·
γέγραπται γὰρ· “Ὁ δρασσόμενος
πρὸς σοφὰς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.”

20 Καὶ πάλιν· “Κύριος γινώσ-
κει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν,
ὅτι εἰσὶ μάταια.”

21 Ὅστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν
ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,

datam mihi, ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui, ali-
us autem superædificat : unus-
quisque autem videat quomodo
superædificet.

11 Fundamentum enim aliud
nemo potest ponere præter jac-
tum, quod est Jesus Christus.

12 Si autem quis superædifi-
cat super fundamentum hoc,
aurum, argentum, lapides preti-
osos, ligna, fœnum, stipulam :

13 Uniuscujusque opus ma-
nifestum fiet ; nam dies decla-
rabit, quia in igne revelabitur :
et uniuscujusque opus quale
sit, ignis probabit.

14 Si cujus opus manserit
quod superædificavit, mercede
accipiet.

15 Si cujus opus exuretur,
damnum faciet : ipse autem ser-
vabitur, ita vero quasi per ig-
nem.

16 Nescitis quia templum
Dei estis, et Spiritus Dei ha-
bitat in vobis ?

17 Si quis templum Dei cor-
rumpit, disperdet illum Deus :
Nam templum Dei sanctum est,
quod estis vos.

18 Nemo seipsum decipiat :
si quis videtur sapiens esse in
vobis in seculo hoc, stultus fiat,
ut fiat sapiens.

19 Nam sapientia mundi hujus,
stultitia apud Deum est : Scrip-
tum est enim : comprehendens
sapientes in astutia eorum

20 Et iterum : Dominus no-
vit cogitationes sapientum, quo-
niam sunt vanæ.

21 Itaque nemo gloriatur in
hominibus : Omnia enim vestra
sunt :

22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηρᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστίν·

23 Ἐμεῖς δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

Κεφ. δ'. 4.

1 Οὕτως ἡμῶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ·

2 Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω·

4 Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοίδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκότους· καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστω ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶν, δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου.

7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβὼν;

8 Ἢδὴ κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασίλευσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασίλευσατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασίλευσωμεν·

Ἐ. Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέ-

22 Sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive praesentia, sive futura: omnia vestra sunt:

23 Vos autem Christi: Christus autem Dei.

CAPUT IV.

1 SIC nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei.

2 At reliquum, quaeritur in dispensatoribus, ut fidelis quis inveniatur.

3 Mihi autem minimum est ut à vobis dijudicer, aut ab humano die: sed neque meipsum dijudico.

4 Nihil enim mihi ipsi conscius sum: sed non in hoc justificatus sum: at judicans me, Dominus est.

5 Itaque ne ante tempus quid iudicate, quoadusque veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique à Deo.

6 Haec autem, fratres, transfiguravi in meipsum et Apollo, propter vos: ut in nobis discatis non supra quod scriptum est, sapere: ut ne unus super unum inflemini adversus alterum.

7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem et accepisti, quid gloriaris quasi non accipiens?

8 Jam saturati estis, jam ditati estis, sine nobis regnastis! et utinam sane regnassetis; ut et nos vobis simul regnemus.

9 Puto enim quod Deus nos Apostolos novissimos edidit tan-

δειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις, καὶ ἀνθρώποις.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν·

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· δικακούμενοι, ἀνεχόμεθα·

13 Βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάσματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ·

15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.

17 Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πίστον ἐν Κυρίῳ, ὅς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκει.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐρυσιώθησάν τινες·

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν περυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

quam morti destinatos : quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus.

10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo : nos infirmi, vos autem fortes : vos gloriosi, nos autem ignominiosi.

11 Usque in hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus.

12 Et laboramus, operantes propriis manibus : convitiis affecti, benedicimus : vexati, sustinemus.

13 Blasphemati, obsecramus : tanquam purgamenta mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc.

14 Non pudore afficiens vos scribo hæc : sed ut natos meos charissimos moneo.

15 Si enim decem mille pedagogos habeatis in Christo, sed non multos patres : in enim Christo Jesu per Evangelium ego vos genui.

16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote.

17 Propter hoc misi vobis Timotheum, qui est natus meus dilectus et fidelis in Domino, qui vos commonefaciet vias meas quæ in Christo, sicut ubique in omni ecclesia doceo.

18 Tanquam non venturo autem me ad vos, inflati sunt quidam.

19 Veniam autem cito ad vos, si Dominus voluerit, et cognoscam non sermonem inflatorum, sed virtutem.

20 Non enim in sermone regnum Dei, sed in virtute

Κεφ. ε. 5.

1 **Τ**Ι ἤλιπτε; ἐν βλάβῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πραότητος;

2 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναικῶνα τινὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν.

3 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας·

4 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

5 Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

6 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

7 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν· οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;

8 Ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστέ ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός.

9 Ὅστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

10 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·

11 Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τῆς κόσμου τέττε, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τῆς κόσμου ἐξελεῖν.

12 Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ

CAPUT. V.

1 **Q**UID vultis? In virga veniamrad vos, an in charitate, spirituque mansuetudinis?

2 Omnino auditur in vobis fornicatio, et talis fornicatio, qualis nec in Gentibus nominatur, ita ut uxorem quandam patris habere.

3 Et vos inflati estis, et non magis luxistis, ut tollatur de medio vestrum qui opus hoc fecit?

4 Ego quidem enim ut absens corpore, præsens autem spiritu, jam judicavi ut præsens, eum sic hoc operatum,

5 In nomine Domini nostri Jesu Christi, congregatis vobis et meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi,

6 Tradere ejusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus servetur in die Domini Jesu Christi.

7 Non pulchra gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam fermentat?

8 Expurgate igitur vetus fermentum, ut sitis nova massa, sicut estis azymi: Etenim Pascha nostrum pro nobis immolatum est, Christus.

9 Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis.

10 Scripsi vobis in epistola, Non commisceri fornicariis:

11 Et non omnino fornicariis mundi hujus, aut avaris, aut rapacibus, aut idolatris: alioquin debetis ex mundo exire.

12 Nunc autem scripsi vobis

συναναμίγνυσθαι, εάν τις αδελφός
 ονομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκ-
 τής, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορός,
 ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ
 μηδὲ συνεσθίειν.

13 Τί γάρ μοι καὶ τοὺς ἕξω
 κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἕσω ὑμεῖς κρί-
 νετε;

14 Τοὺς δὲ ἕξω ὁ Θεὸς κρίνει·
 Καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν
 αὐτῶν.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Τ**Ολμᾷ τις ὑμῶν, πράγμα
 ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρί-
 νεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ
 τῶν ἁγίων;

2 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν
 κόσμον κρινούσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρί-
 νεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτη-
 ρίων ἐλαχίστων;

3 Οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους κρι-
 νοῦμεν, μήτι γε βιωτικά;

4 Βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια εἰς
 ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω·
 οὕτως οὐκ ἔστι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ
 εἷς, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνά μέ-
 σσην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;

6 Ἄλλ' ἀδελφὸς μετ' ἀδελ-
 φοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;

7 Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἡττημα ἐν
 ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ'
 ἑαυτῶν· διατί οὐχὶ μάλλον ἀδικεῖ-
 σθε; διατί οὐχὶ μάλλον ἀποστε-
 ρεῖσθε;

8 Ἄλλ' ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ
 ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελφούς.

9 Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι ἀδικοὶ βα-
 σιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι;
 μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε
 εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε
 μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενικοῖται,

non commisceri, si quis frater
 nominatus, aut fornicator, aut
 maledicus, aut avarus, aut ido-
 lolatra, aut ebriosus, aut rapax;
 cum ejusmodi nec comedere

13 Quid enim mihi et eos qui
 foris judicare? Nonne eos qui
 intus vos judicatis?

14 Eos autem qui foris De-
 us judicabit. Et auferetis ma-
 lum ex vobis ipsis.

CAPUT VI.

1 **A**UDET aliquis vestrum
 negotium habens ad al-
 terum, judicari apud injustos, et
 non apud sanctos?

2 Nescitis quoniam sancti
 mundum judicabunt? Et si in
 vobis judicabitur mundus, in-
 digni estis judiciis minimis?

3 Nescitis quoniam angelos
 judicabimus? nedum vitalia?

4 Vitalia quidem igitur ju-
 dicia si habueritis, nihili factos
 in ecclesia, illos sedere facite.

5 Ad verecundiam vobis di-
 co. Sic non est in vobis sapi-
 ens neque unus, qui possit di-
 judicare inter fratrem suum?

6 Sed frater cum fratre judi-
 catur, et hoc apud infideles.

7 Jam quidem igitur omnino
 delictum in vobis est, quod ju-
 dicia habetis cum vobis ipsis.
 Propter quid non magis injuri-
 am accipitis? Propter quid non
 magis damnum accipitis?

8 Sed vos injuriam facitis et
 damno afficitis, et hoc fratres.

9 An nescitis quia injusti reg-
 num Dei non possidebunt? Ne
 errate: Neque fornicarii, ne-
 que idololatræ, neque adulteri,
 neque molles, neque masculino
 concubitores,

10 Ούτε κλέπται, ούτε πλεονέχται, ούτε μέθυστοι, οὐ λοιδοροί, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλ' ἀπελέσασθε, ἀλλ' ἡγιάσθητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό σινος.

13 Τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει· τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι·

14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν, μέλη Χριστοῦ ἐστίν· ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

16 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνη, ἐν σῶμά ἐστιν; “Ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.”

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύμᾳ ἐστί.

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.

19 Ἡ οὐκ οἴδατε, ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν;

20 Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινὸς ἐστὶ τοῦ Θεοῦ

10 Neque fures, neque avari, neque ebriosi, non conviciatores, non rapaces regnum Dei possidebunt.

11 Et hæc quidem eratis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed justificati estis in nomine Domini Jesu, et in Spiritu Dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: Omnia mihi licent, sed non ego redigar in potestatem a quoquam.

13 Escæ ventri, et venter escis: at Deus et hunc et has destruet. at corpus non fornicationi, sed Domino et Dominus corpori.

14 At Deus et Dominum suscitavit, et nos suscitabit per virtutem suam.

15 Nescitis quoniam corpora vestra, membra Christi sunt? Tollens ergo membra Christi, faciam meretricis membra? Ne fiat.

16 An nescitis quoniam agglutinatus meretrici, unum corpus est? Erunt enim, inquit, duo in carnem unam.

17 At agglutinatus Domino, unus spiritus est.

18 Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est; at fornicans, in proprium corpus peccat.

19 An nescitis, quoniam corpus vestrum, templum qui in vobis sancti Spiritus est, quem habetis à Deo, et non estis vestri?

20 Empti estis enim pretio· Glorificate jam Deum in corpore vestro, et in spiritu vestro, quæ sunt Dei.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Π**Ερὶ δὲ ὧν ἐγγράφατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἄνθρωπος τὴν ὀφειλομένην εὐνοίαν ἀποδιδότω ὁμοίως δὲ ὡς ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως δὲ ὡς ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγκνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν·

7 Θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν οὕτως, ὅς δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις, ὡς καὶ ἡμεῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστὶν εἶναι μείνωσιν ὡς καὶ γὰρ·

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ γαμῆσαι ἢ πυρῶσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι.

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενετω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω,

CAPUT VII.

1 **D**E autem quibus scripsistis mihi, pulchrum homini mulierem non tangere.

2 Propter autem fornicationes unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque proprium virum habeat.

3 Uxori vir debitam benevolentiam reddat: similiter autem et uxor viro.

4 Mulier proprii corporis non habet potestatem, sed vir: Similiter autem et vir proprii corporis non habet potestatem, sed mulier.

5 Ne fraudate alii alios, si non quid ex consensu ad tempus, ut vacetis jejunio et orationi: et iterum in idipsum convenite, ut ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.

7 Volo enim omnes homines esse sicut et meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, hic quidem sic, ille vero sic.

8 Dico autem non nuptis et viduis, bonum illis est, si maneant sicut et ego.

9 Si vero non se continent, nubant. melius enim est nubere, quam uri.

10 At matrimonio junctis præcipio non ego, sed Dominus, Uxorem à viro non discedere.

11 Si vero et discesserit, maneat innupta, aut viro reconcilietur: Et virum uxorem non dimittere.

12 At cæteris ego dico, non

ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτῇ συνουδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ αὐτὸς συνουδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν·

14 Ἁγιάσται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἡγιάσται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι· νῦν δὲ ἁγία ἐστίν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γυναίκα, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσονται.

18 Περιτετμημένος τίς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω ἐν ἀκροβυστία τίς ἐκλήθη; μὴ περιτεμενέσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει, ἣ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενεέτω.

21 Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοὶ μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μάλλον χρῆσαι.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλος ἐστὶ Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

Dominus : Si quis frater uxorem habet infidelem, et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam.

13 Et mulier si qua habet virum infidelem, et ipse consentit habitare cum illa, non dimittat eum.

14 Sanctificatus est enim vir infidelis in uxore, et sanctificata est mulier infidelis in viro : alioquin nati vestri immundi sunt : nunc autem sancti sunt.

15 Si vero infidelis discedit, discedat. non servituti subjectus est frater aut soror in hujusmodi : in autem pace vocavit nos Deus.

16 Quid enim scis, mulier, si virum servabis? aut quid scis, vir, si mulierem servabis?

17 Si non unicuique sicut partitus est Deus, unumquemque sicut vocavit Dominus, ita ambulet : et sic in ecclesiis omnibus constituo.

18 Circumcisis aliquis vocatus est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circumcidatur.

19 Circumcisio nihil est, et præputium nihil est : sed observatio mandatorum Dei.

20 Unusquisque in vocatione qua vocatus est, in ea permaneat.

21 Servus vocatus es? Non tibi sit curæ : sed si et potes liber fieri, magis utere.

22 Nam in Domino vocatus servus, libertus Domini est : similiter et liber vocatus, servus est Christi.

23 Pretio empti estis : ne fiat is servi hominum.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ Θεῶ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα.

28 Ἐὰν δὲ καὶ γήμησ, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε· ἀλίψιν δὲ τῆ σαρκὶ ἐξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπὸν ἐστίν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὧσι·

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 Καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τῆ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι· Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ·

33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

34 Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τῆ Κυρίου, ἵνα ἡ ἅγια καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐ-

24 Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum.

25 De autem virginibus præceptum Domini non habeo: sententiam autem do, tanquam misericordiam consequutus à Domino fidelis esse.

26 Existimo ergo hoc pulchrum esse propter instantem necessitatem, quoniam pulchrum homini sic esse.

27 Alligatus es uxori? ne quære solutionem. Solutus es ab uxore? ne quære uxorem.

28 Si autem et acceperis uxorem, non peccasti: Et si nupserit virgo, non peccavit: tribulationem vero carni habebunt hujusmodi. Ego autem vobis parco.

29 Hoc autem dico, fratres, tempus contractum reliquum est, ut et habentes uxores, tanquam non habentes sint.

30 Et flentes tanquam non flentes: et gaudentes, tanquam non gaudentes: et ementes, tanquam non possidentes.

31 Et utentes mundo hoc, tanquam non abutentes; præterit enim figura mundi hujus.

32 Volo autem vos sine sollicitudine esse: Cælebs curat quæ Domini, quomodo placebit Domino.

33 At uxorem ducens curat quæ mundi, quomodo placebit uxori.

34 Divisa sunt mulier et virgo; Innupta curat quæ Domini, ut sit sancta et corpore et spiritu; at nupta curat quæ mundi, quomodo placebit viro.

35 Hoc vero ad vestram ip-

τῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρέσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾗ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ἀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἀμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 Ὃς δὲ ἔστηκεν ἐδρῶς ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.

38 Ὡστε καὶ ὁ ἐγκαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὃ δὲ μὴ ἐγκαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεσται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρη ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ.

40 Μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ καὶ γὰρ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. ἡ. 8.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχομεν· ἡ γινῶσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γινῶναι·

3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλὸν ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς·

5 Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσι λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ τῆς

sorum utilitatem dico ; non ut laqueum vobis injiciam, sed ad decens et bene adhærens Domino indistracte.

36 Si autem quis indecens esse super virginem suam existimat, si sit superadulta, et ita debet fieri ; quod vult faciat, non peccat : nubant.

37 Qui vero stetit firmus in corde, non habens necessitatem, potestatem autem habet circa propriam voluntatem, et hoc judicavit in corde suo, servare suam virginem, bene facit.

38 Itaque et matrimonio jungens, pulchre facit : at non matrimonio jungens, melius facit.

39 Mulier alligata est legi in quantum tempus vivit vir ejus : si vero dormierit vir ejus, liberata est cui vult nubere ; tantum in Domino.

40 Beatior autem est si sic maneat, secundum mean sententiam ; puto autem et ego Spiritum Dei habere.

CAPUT VIII.

1 DE autem idolis immolatis, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat, at charitas ædificat.

2 Si autem quis existimat scire aliquid, nondum quicquam cognovit quemadmodum oporteat nosse.

3 Si autem quis diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 De esca igitur idolothytorum, scimus quia nihil idolum in mundo, et quod nullus Deus alter, si non unus.

5 Etenim etsi sunt dicti dii, sive in cælo, sive in terra : si

γῆς· ὡς πῆρ εἰσι θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί.

6 Ἄλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἄλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδῶλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτοι ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν.

10 Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείᾳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

11 Καὶ ἀπολείται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίζω.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Ο**ΥΚ εἰμι ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστο-

cut sunt dii multi, et domini multi,

6 Sed nobis unus Deus Pater, ex quo omnia, et nos in illum: et unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, et nos per ipsum.

7 Sed non in omnibus scientia. Quidam autem conscientia idoli usque nunc, quasi idolis immolatum manducant, et conscientia ipsorum infirma existens polluitur.

8 Esca autem nos non commendat Deo; Neque enim si manducaverimus, abundabimus: neque si non manducaverimus, deficiemus.

9 Videte autem ne forte pro testas vestra hæc offendiculum fiat infirmis.

10 Si enim quis viderit te habentem scientiam, in idolio recumbentem, nonne conscientia ejus infirmi existentis ædificabitur ad idolothyta manducandum?

11 Et peribit infirmus frater in tua scientia, propter quem Christus mortuus est?

12 Sic autem peccantes in fratres, et percutientes eorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis.

13 Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ut ne fratrem meum scandalizem.

CAPUT IX.

1 **N**ON sum apostolus? Non sum liber? Nonne Jesum Christum Dominum nostrum vidi? Non opus meum vos estis in Domino?

2 Si aliis non sum Apostolus,

λος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφοαγίς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστὶ·

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει;

9 Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται· “Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.” Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν· καὶ ὁ ἀλοῶν, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι.

11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπῆν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;

at certe vobis sum: nam signaculum mei apostolatus vos estis in Domino.

3 Mea defensio me inquirentibus, hæc est:

4 Num non habemus potestatem manducandi et bibendi?

5 Num non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut et cæteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephas?

6 Aut solus ego et Barnabas non habemus potestatem hoc non operandi?

7 Quis militat propriis stipendiis unquam? Quis plantat vineam, et de fructu ejus non edit? Aut quis pascit gregem, et de lacte gregis non manducat?

8 Num secundum hominem hæc dico? An non et lex hæc dicit?

9 In enim lege Mosis scriptum est: Non alligabis os bovi trituranti. Num boum cura est Deo?

10 An propter nos omnino dicit? Propter nos enim scriptum est, quoniam in spe debet arare: et triturans spei suæ participare, in spe.

11 Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum si nos vestra carnalia metemus?

12 Si alii potestatis vestræ participes sunt, non potius nos? Sed non usi sumus potestate hac: sed omnia sustinemus, ut ne remotionem aliquam demus Euangelio Christi.

13 Nescitis quoniam sacra operantes, de sacro edunt? Altari assidentes, altari comparantur?

14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·

15 Ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ.

16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δὲ μοι ἔστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι.

17 Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 Τίς οὖν μοι ἔστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον δῆσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδοῦλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·

21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους·

22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συκοινωνῶς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν,

14 Ita et Dominus ordinavit Evangelium annuntiantibus, de Evangelio vivere.

15 Ego autem nullo usus sum honorum: non scripsi autem hæc, ut ita fiant in me: bonum enim mihi magis mori, quam gloriationem meam ut quis eva-cuet.

16 Si enim euangelizavero, non est mihi gloriatio; necessitas enim mihi incumbit: vñ autem mihi est, si non euangelizavero.

17 Si autem volens hoc ago, mercedem habeo: si autem invitus, dispensationem creditam suscepi.

18 Quæ ergo mihi est merces? Ut euangelizans insumptuosum ponam Evangelium Christi, ad non abutendum potestate mea in Evangelio.

19 Liber enim existens ex omnibus, omnibus meipsum servum feci, ut plures lucrifacerem.

20 Et factus sum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer: iis sub legem, quasi sub legem, ut eos sub legem lucrifaciam.

21 Ex legibus ut exlex, non existens exlex Deo, sed inlex Christo, ut lucrifaciam exleges.

22 Factus sum infirmis ut infirmus, ut infirmos lucrifaciam. Omnibus factus sum omnia, ut omnino aliquos servem.

23 Hoc autem facio propter Evangelium, ut particeps ejus efficiar.

24 Nescitis quod in stadio currentes omnes quidem cur-

εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον ; Οὕτω
τρέχετε ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,
πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν
οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν·
ἡμεῖς δὲ, ἀφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς
οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ
ἀέρα δέρων.

27 Ἄλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ
σῶμα, καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλ-
λοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γέ-
νωμαι.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Ο**Υ' θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοὶ ὅτι οἱ πατέρες ἡ-
μῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν·
καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης δι-
ῆλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν
ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν
τῇ θαλάσσει·

3 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα
πνευματικὸν ἔφαγον·

4 Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα
πνευματικὸν ἔπιον, ἔπιον γὰρ ἐκ
πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας·
ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν
αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώ-
θησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενή-
θησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυ-
μητὰς κακῶν, καθὼς καὶ οἱ ἐπιθύ-
μησαν.

7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε,
καθὼς τινες αὐτῶν ὡς γέγραπται·
“ Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν,
καὶ ἀνέστησαν παίξαι.”

8 Μηδὲ πορνευόμεν, καθὼς τι-

runt, unus vero accipit bravi-
um? Sic currite, ut compre-
hendatis.

25 Omnis autem certans, om-
nia continens est: illi quidem
igitur ut corruptibilem coro-
nam accipiant: nos autem, in-
corruptam.

26 Ego igitur sic curro, quasi
non in incertum: sic pugno,
quasi non aërem verberans:

27 Sed obtundo meum cor-
pus et in servitutem redigo:
ne forte aliis prædicans, ipse
reprobus efficiar.

CAPUT X.

1 **N**OLO autem vos ignora-
re, fratres, quoniam pa-
tres nostri omnes sub nubem
fuerunt: et omnes per mare
transierunt:

2 Et omnes in Mosem bap-
tizati sunt in nube et in mari:

3 Et omnes eandem escam
spiritaliẽ manducaverunt:

4 Et omnes eundem potum
spiritaliẽ biberunt: bibebant
enim de spiritali sequente pe-
tra: at petra erat Christus.

5 Sed non in pluribus eorum
probabit Deus. Prostrati sunt
enim in deserto.

6 Hęc autem typi nostri
facta sunt, ad non esse nos con-
cupiscentes malorum, sicut et
illi concupierunt.

7 Neque idololatrę effici-
amini, sicut quidam eorum;
quemadmodum scriptum est,
Sedit populus ad edendum et
bibendum, et surrexerunt lu-
dere.

8 Neque fornicemur, sicut

νες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιπρὺς χιλιάδες.

9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστὸν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπέειρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφρων ἀπώλοντο.

10 Μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ἐλοθρευτοῦ.

11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκεῖνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νοθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήτησεν.

12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλέπῃ μὴ πέσῃ.

13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς· ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσῃ σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεργεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι·

16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; Τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;

17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα, οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.

18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κρινῶν τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ;

19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἶδωλον τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν;

20 Ἄλλ' ὅτι ἂ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι

quidam eorum fornicati sunt, et ceciderunt in una die viginti tria millia.

9 Neque tentemus Christum, sicut et quidam eorum tentaverunt, et à serpentibus perierunt.

10 Neque murmurate, sicut et quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore.

11 Hæc autem omnia typi contingebant illis : scripta sunt autem ad admonitionem nostram, in quos fines seculorum devenerunt.

12 Itaque existimans stare videat ne cadat.

13 Tentatio vos non apprehendit si non humana : fidelis autem Deus, qui non patietur vos tentari, supra quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam proventum, ad posse vos sufferre.

14 Quapropter, fratres mei dilecti, fugite ab idololatria.

15 Ut prudentibus loquor : iudicate vos quod dico.

16 Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est ? Panem quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est ?

17 Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus : nam omnes de uno pane participamus.

18 Videte Israël secundum carnem : nonne edentes victimas, participes altaris sunt ?

19 Quid ergo dico ? quod idolum quid est ? aut quod idolothytum quid est ?

20 Sed quod quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, et non Deo : Nolo autem vos communicatores dæmoniorum fieri

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν, και ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, και τραπέζης δαιμονίων.

22 Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

23 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.

24 Μηδείς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος.

25 Πάν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, και τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

27 Εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, και θέλετε πορευέσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·

28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι· μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μνηύσαντα, και τὴν συνείδησιν τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, και τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

29 Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Εἰ δέ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπρόσκοποι γίνεσθε και Ἰουδαίοις και Ἑλλησιν και τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ,

33 Καθὼς καὶ ἐγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

21 Non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum.

22 An irritamus Dominum? Num fortiores illo sumus?

23 Omnia mihi licent, sed non omnia conferunt: Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.

24 Nemo suum quærat, sed quod alterius quisque.

25 Omne in macello venditum manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

26 Nam Domini terra, et plenitudo ejus.

27 Si vero quis vocat vos infidelium, et vultis ire, omne appositum vobis manducate, nihil interrogantes propter conscientiam.

28 Si autem quis vobis dixerit: Hoc idolis immolatum est, ne edite, propter illum indicantem, et conscientiam: nam Domini terra, et plenitudo ejus.

29 Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea iudicatur ab aliena conscientia?

30 Si vero ego gratiam participo, quid blasphemor pro eo quod ego gratias ago?

31 Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

32 Sine offensione estote et Judæis et Gentibus et ecclesiæ Dei:

33 Sicut et ego omnia omnibus placeo, non quærens meum ipsius commodum, sed multorum, ut serventur.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Μ**ιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κείρασθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυραῖσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν.

8 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρὸς·

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε, πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι·

14 Ἡ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσ-

CAPUT XI.

1 **I**MITATORES mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos, fratres, quod omnia mea meministis. et sicut tradidi vobis, traditiones retinetis.

3 Volo autem vos scire, quod omnis viri caput Christus est: caput autem mulieris, vir: caput vero Christi, Deus.

4 Omnis vir orans aut prophetans circum caput habens, deturpat suum caput.

5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: unum enim est ac idem rasæ.

6 Si enim non velatur mulier, et tondeatur. Si vero turpe mulieri tonderi aut radi, velatur.

7 Vir quidem enim non debet velare caput, imago et gloria Dei existens: mulier autem gloria viri est.

8 Non enim est vir ex muliere, sed mulier ex viro.

9 Etenim non creatus est vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 Propter hoc debet mulier potestatem habere supra caput, propter angelos.

11 Verumtamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino.

12 Sicut enim mulier de viro, ita et vir per mulierem at omnia ex Deo.

13 In vobis ipsis iudicate: decorum est mulierem non velatam Deum orare?

14 Aut nec ipsa natura docet

κει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστί·

15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστί, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ;

16 Εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἥττον συνερχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τὶ πιστεύω.

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δοκιμοὶ φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν·

21 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πεινᾷ, ὅς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἶπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ·

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἧ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον,

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· Ἐσθίετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστί τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλάμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν·

25 Ὁσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον, ἢ καινὴ διαθήκη ἐστίν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε

vos, quod vir quidem si comatus sit, ignominia illi est :

15 Mulier vero si comata sit, gloria illi est : quoniam coma pro velamine data est ei.

16 Si autem quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesiae Dei.

17 Hoc autem denuntians non laudo, quod non in melius, sed in deterius convenitis.

18 Primum quidem enim convenientibus vobis in ecclesia, audio scissuras in vobis esse : et partem aliquam credo.

19 Oportet enim et in vobis haereses esse, ut probati manifesti fiant in vobis.

20 Convenientibus ergo vobis in unum, non est dominicam coenam manducare.

21 Unusquisque enim propriam coenam praesumat in edendo, et hic quidem esurit, hic autem ebrius est.

22 Num enim domos non habetis ad manducandum et bibendum? Aut ecclesiam Dei contemnitis, et pudefacitis non habentes? Quid vobis dicam? Laudabo vos? in hoc non laudo.

23 Ego enim accepi à Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in nocte qua tradebatur, accepit panem;

24 Et gratias agens fregit, et dixit : Accipite, manducate : hoc meum est corpus quod pro vobis frangitur : hoc facite in meam commemorationem.

25 Similiter et calicem post coenasse, dicens : Hic calix novum testamentum est in meo sanguine : hoc facite quoties

ἰσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Ὅσακις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὔ ἂν ἔλθῃ."

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἀβήρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνεργόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐδέχεσθε.

34 Εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβ'. 12.

1 **Π**ερὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε ὅτι, ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδωλα καὶ ἀφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται

cumque biberitis, in meam commemorationem.

26 Quotiescumque enim manducaveritis panem hunc, et poculum hoc biberitis, mortem Domini annuntiatis, usque quo veniat.

27 Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini.

28 Probet autem homo seipsum, et sic de pane edat, et de calice bibat.

29 Nam edens et bibens indigne, iudicium sibi ipsi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini.

30 Propter hoc in vobis multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi.

31 Si enim nosmetipsos dijudicaremus, non utique iudicaremur.

32 Iudicati autem, à Domino erudimur: ut non cum mundo condemnemur.

33 Itaque, fratres mei, convenientes, ad manducandum, alii alios expectate.

34 Si vero quis esurit, in domo manducet, ut non in iudicium conveniatis. At reliqua, ut venero, disponam.

CAPUT XII.

1 **D**E autem spiritualibus, fratres, nolo vos ignorare.

2 Scitis quoniam Gentes eratis, ad simulachra muta, prout ducebamini, abducti.

3 Ideo notum facio vobis, quod nemo in spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesum,

εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

4 Διαίρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα·

5 Καὶ διαίρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος·

6 Καὶ διαίρέσεις ἐνεργημάτων ἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς ἐστὶ Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανερωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὅτι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·

9 Ἐτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι·

10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν·

11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ, καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη ἔχει πλῆθῶς, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἐνός, πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλὰ.

15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρά τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος;

et nemo potest dicere Dominum Jesum, si non in Spiritu sancto

4 Discrimina vero gratiarum sunt, at idem Spiritus.

5 Et discrimina ministratio-num sunt, et idem Dominus.

6 Et divisiones operationum sunt, at idem est Deus, efficiens omnia in omnibus.

7 Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem.

8 Huic quidem enim per Spiritum datur sermo sapientiae: alii autem sermo scientiae, secundum eundem Spiritum:

9 Alteri autem fides in eodem Spiritu: alii autem dona sanitatum, in eodem Spiritu:

10 Alii vero operationes virtutum, alii autem prophetia, alii autem discretionones spirituum, alteri vero genera linguarum: alii autem interpretatio linguarum.

11 Omnia autem haec operatur unus atque idem Spiritus, dividens privatim singulis prout vult.

12 Sicut enim corpus unum est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis unius multa existentia, unum sunt corpus, ita et Christus.

13 Etenim in uno Spiritu nos omnes in unum corpus baptizati sumus: sive Judaei, sive Graeci, sive servi, sive liberi: et omnes in unum Spiritum potati sumus.

14 Etenim corpus non est unum membrum, sed multa.

15 Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: num ob hoc non est de corpore?

16 Καὶ ἐὰν εἶπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμί ὀφθαλμὸς, οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος ;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή ; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις ;

18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκάστων αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τα πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα ;

20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί· Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω·

22 Ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·

23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρεῖαν ἔχει· ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμὴν,

25 Ἴνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη·

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χα-

16 Et si dixerit auris : Quoniam non sum oculus, non sum de corpore : num ob hoc non est de corpore ?

17 Si totum corpus oculus, ubi auditus ? Si totum auditus, ubi odoratus ?

18 Nunc autem Deus posuit membra, unumquodque eorum in corpore, sicut voluit.

19 Si vero essent omnia unum membrum, ubi corpus ?

20 Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus.

21 Non potest autem oculus dicere manui : Usus tui non habeo : aut iterum caput pedibus : Usus vestri non habeo ·

22 Sed multo magis putata membra corporis infirmiora esse, necessarios sunt :

23 Et quæ putamus ignobiliora esse corporis, his honorem abundantiosem circumponimus : et inhonesta nostra honestatem abundantiosem habent.

24 At honesta nostra, non opus habent : sed Deus contemperavit corpus, deficienti abundantiosem dans honorem :

25 Ut non sit schisma in corpore, sed idipsum pro invicem sollicita sint membra.

26 Et sive patitur unum membrum, simul patiuntur omnia membra : sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra :

27 Vos autem estis corpus Christi, et membra ex parte.

28 Et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum Apostolos, secundo Prophetas, tertio doctores, deinde virtutes

ρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **E**ΑΝ ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν· καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.

3 Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ·

7 Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει·

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθῶσιν·

exinde dona curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum.

29 Num omnes Apostoli? num omnes prophetæ? num omnes doctores? num omnes virtutes?

30 Num omnes dono habent curationum? num omnes linguis loquuntur? num omnes interpretantur?

31 Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc secundum excellentiam viam vobis demonstro.

CAPUT XIII.

1 **S**I linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum æs sonans, aut cymbalum tinniens.

2 Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia et omnem scientiam; et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferre, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3 Et si insulam alendo pauperes omnes facultates meas, et si tradam corpus meum ut ardeam, charitatem autem non habeam, nihil juvor.

4 Charitas longanimis est benigna est: charitas non æmulatur, charitas non agit perperam, non inflatur,

5 Non indecore agit, non quærit sua, non irritatur, non cogitat malum,

6 Non gaudet super injustitia, congauget autem veritati:

7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8 Charitas nunquam excidit: sive vero prophetiæ abolebun-

ται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γινῶσις, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκωμεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσποτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγινώσκωμαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ. 14.

1 **Δ**Ιῶκετε τὴν ἀγάπην, ζη-
λευτε δὲ τὰ πνευματικά·
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε·

2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσση, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια·

3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν γλῶσση, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θελω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλῶσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλῶσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλλω πρὸς ὑμᾶς γλῶσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λα-

tur, sive linguæ cessabunt, sive scientia abolebitur.

9 Ex parte enim cognoscimus, et ex parte prophetamus.

10 Quum autem venerit perfectum, tunc quod ex parte abolebitur.

11 Quum essem infans, ut infans loquebar, ut infans sapiebam, ut infans cogitabam: Quando autem factus sum vir, abolevi quæ infantis.

12 Videmus enim nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem: Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum.

13 Nunc autem maneat fides, spes, charitas, tria hæc: major autem horum charitas.

CAPUT. XIV.

1 **S**ECTAMINI charitatem æmulamini vero spiritalia, magis autem ut prophetetis

2 Nam loquens lingua, non hominibus loquitur, sed Deo· nemo enim audit, spiritu autem loquitur mysteria.

3 At prophetans, hominibus loquitur ædificationem et exhortationem et consolationem.

4 Loquens lingua, seipsum ædificat: at prophetans, ecclesiam ædificat.

5 Volo autem omnes vos loqui linguis, magis autem ut prophetetis. Major enim prophetans, quam loquens linguis: nisi si interpretetur, ut ecclesia ædificationem accipiat.

6 Nunc autem, fratres, si vobis vobis prodero, si non vo-

λήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητεία, ἢ ἐν διδαχῇ;

7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δίδοντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, εἰάν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ ὦν, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ εἰάν ἀδηλον φωνὴν σάλπιγγος δῶν, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης εἰάν μὴ εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφρων.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλῶντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

13 Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἀκαρπὸς ἐστὶ.

15 Τί οὖν ἐστὶ; προσεύζομαι τῷ πνεύματι, προσεύζομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί.

16 Ἐπεὶ εἰάν εὐλογῆσης τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν.

19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω

bis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7 Tamen inanima vocem dantia, sive tibia, sive cithara, si distinctionem sonituum non derint, quomodo scietur tibia cantatum, aut citharizatum?

8 Etenim si incertam vocem tuba det, quis apparabitur ad bellum?

9 Ita et vos per linguam si non bene significantem sermonem dederitis, quomodo cognoscetur dictum? eritis enim in aëra loquentes.

10 Tot, si contigerit, genera vocum sunt in mundo, et nihil eorum mutum.

11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero loquenti barbarus: et loquens, in me barbarus.

12 Sic et vos, quoniam æmulatores estis spirituum: ad ædificationem ecclesiæ quærite ut abundetis.

13 Quapropter loquens lingua, oret ut interpretetur.

14 Si enim orem lingua, spiritus meus orat: at mens mea infructuosa est.

15 Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo autem et mente: psallam spiritu, psallam vero et mente.

16 Cæterum si benedixeris spiritu, implen slocum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tua gratiarum actione? quandoquidem quid dicit nescit.

17 Tu quidem enim bene gratias agis: sed alter non ædificatur.

18 Gratias ago Deo meo, omnibus vobis magis linguis loquens.

19 Sed in ecclesia volo quinque

πέντε λόγους διὰ τοῦ νοῦς μου λα-
λῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω,
ἢ μυρίου λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε
ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιά-
ζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται.
“Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χεί-
λεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τού-
τῳ, καὶ οὐδ’ οὕτως εἰσακούσονται
μου, λέγει Κύριος.”

22 Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν
εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς
ἀπίστοις· ἢ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς
ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλη-
σία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες
γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ
ιδιώται ἢ ἀπίστοι, οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι
μαίνεσθε;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύω-
σιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἀπίστος, ἢ ιδιώ-
της, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνα-
κρίνεται ὑπὸ πάντων,

25 Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς
καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνονται· καὶ
οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυ-
νήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ
Θεὸς ὅτως ἐν ὑμῖν ἐστὶ.

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; ὅταν
συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν
ἔχει, διδασκῆν ἔχει, γλώσσαν ἔχει,
ἀποκάλυψιν ἔχει, ἐρμηνεσίαν ἔχει·
πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω.

27 Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ
δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ
μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής,
σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λα-
λείτω καὶ τῷ Θεῷ·

29 Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λα-
λείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν·

verba per intelligentiam meam
loqui, ut et alios instruam, quam
decem mille verba in lingua.

20 Fratres, ne pueri efficiami-
ni sensibus: sed malitia pueras-
cite, at sensibus perfecti estote.

21 In lege scriptum est:
Quoniam in aliis linguis, et in
labiis aliis loquar populo huic,
et nec sic exaudient me, dicit
Dominus.

22 Itaque linguæ in signum
sunt, non fidelibus, sed infide-
libus: at prophetia non infide-
libus, sed fidelibus.

23 Si ergo conveniat ecclesia
universa in idipsum, et omnes
linguis loquantur, intrent, au-
tem idiotæ aut infideles, nonne
dicent quod insanitis?

24 Si autem omnes prophe-
tent, intret autem quis infidelis
vel idiota, convincitur ab omni-
bus, dijudicatur ab omnibus:

25 Et sic occulta cordis ejus
manifesta fiunt: et ita cadens
in faciem adorabit Deum, pron-
uncians quod Deus vere in
vobis sit.

26 Quid ergo est, fratres?
Quum convenitis, unusquisque
vestrum psalmum habet, doc-
trinam habet, linguam habet,
apocalypsin habet, interpreta-
tionem habet: omnia ad ædifi-
cationem fiant.

27 Sive lingua quis loquitur,
secundum duos aut plurimum
tres, et per partes, et unus in-
terpretetur.

28 Si autem non fuerit in-
terpres, taceat in ecclesia: sibi
ipsi autem loquatur et Deo.

29 Prophetæ duo aut tres
loquantur, et alii dijudicent.

30 Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ
καθημένω, ὁ πρῶτος σιγάτω·

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάν-
τες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαν-
θάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 Καὶ πνεύματα προφητῶν
προφήταις ὑποτάσσεται·

33 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας
ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις
ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέ-
τραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑπο-
τάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν
οἴκῳ τοῦ ἰδίου ἀνδρᾶς ἐπερωτάτω-
σαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ γυναιξὶν ἐν
ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ ἐξήλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους
κατήνησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι
ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκειτω ἃ γρά-
φω ὑμῖν, ὅτι τοῦ Κυρίου εἰσὶν ἐν-
τολαί·

38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω.

39 Ὡστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ
προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσ-
σαις μὴ κωλύετε.

40 Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ
τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Γ**νωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί,
τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγε-
λισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν
ᾧ καὶ ἐστήκατε.

2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ
εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε·
εκτός εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώ-
τοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς
ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
κατὰ τὰς γραφάς·

30 Si vero alii revelatum
fuerit sedenti, prior taceat.

31 Potestis enim singulatim
omnes prophetare : ut omnes
discant, et omnes consolatione
afficiantur.

32 Et spiritus prophetarum
prophetis subjiciuntur.

33 Non enim est dissensionis
Deus, sed pacis : ut in omnibus
ecclesiis sanctorum.

34 Mulieres vestrae in ec-
clesiis taceant : non enim per-
missum est eis loqui, sed sub-
ditis esse, sicut et Lex dicit.

35 Si autem quid discere vo-
lunt, in domo proprios viros
interrogent : Turpe enim est
in ecclesia mulieribus loqui.

36 An à vobis verbum Dei
exiit? aut in vos solos pervenit?

37 Si quis videtur propheta
esse aut spiritualis, cognoscat
quæ scribo vobis, quia Domini
sunt mandata.

38 Si autem quis ignorat,
ignoret.

39 Itaque, fratres mei, æmu-
lamini prophetare, et loqui lin-
guis ne prohibete.

40 Omnia decenter et secun-
dum ordinem fiant.

CAPUT XV.

1 **N**OTUM facio autem vo-
bis, fratres, Evangelium
quod euangelizavi vobis, quod
et accepistis, in quo et statis.

2 Per quod et servamini, qua
ratione euangelizarim vobis, si
tenetis, nisi si frustra credidistis.

3 Tradidi enim vobis in primis
quod et accepi : quoniam Chris-
tus mortuus est pro peccatis
nostris, secundum scripturas.

4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς·

5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἴτα τοῖς δώδεκα·

6 Ἐπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν·

7 Ἐπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἴτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.

8 Ἐσχάτον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη καί μοι.

9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ·

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ ἐξέ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν ;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται·

4 Et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die, secundum scripturas.

5 Et quia visus est Cephæ, deinde duodecim.

6 Deinde visus est supra quingentis fratribus semel, ex quibus plures manet usque adhuc, quidam autem et dormierunt.

7 Deinde visus est Jacobo : deinde Apostolis omnibus.

8 Novissime autem omnium, tamquam abortivo, visus est et mihi.

9 Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum idoneus vocari Apostolus : quoniam persecutus sum ecclesiam Dei.

10 Gratia autem Dei sum quod sum : et gratia ejus quæ in me, non inanis facta est, sed abundantius illis omnibus laboravi : non ego autem, sed gratia Dei quæ cum me.

11 Sive igitur ego, sive illi, sic prædicamus, et sic creditis.

12 Si autem Christus prædicatur quod à mortuis resurrexit, quomodo dicunt quidam in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est ?

13 Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit.

14 Si autem Christus non resurrexit, inanis utique prædicatio nostra, inanis autem et fides vestra.

15 Invenimur autem et nos falsi testes Dei : quoniam testati sumus de Deo, quod suscitavit Christum : quem non suscitavit, si utique mortui non resurgunt.

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν·

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπιζότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμὲν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κοιμηημένων ἐγένετο·

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν·

22 Ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποδυνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται·

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ·

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν·

25 Ὅτι γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος·

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· Ὅταν δὲ εἴπῃ ἔτι πάντα ὑποτάσσεται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾗ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν·

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπ-

16 Si enim mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit

17 Si vero Christus non resurrexit, vana fides vestra: adhuc estis in peccatis vestris.

18 Nempe et dormientes in Christo, perierunt.

19 Si in vita hac sperantes sumus in Christo tantum, miserabiliores omnibus hominibus sumus.

20 Nunc autem Christus resurrexit à mortuis: primitiæ dormientium factus est.

21 Quoniam enim per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum.

22 Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur.

23 Unusquisque autem in proprio ordine; primitiæ Christus, deinde ii qui Christi, in adventu ejus.

24 Deinde finis, quum tradiderit regnum Deo et Patri: quum aboleverit omnem principatum et omnem potestatem et virtutem.

25 Oportet enim illum regnare, usque quo ponat omnes inimicos sub pedes suos.

26 Ultimus inimicus abolebitur mors.

27 Omnia enim subjecit sub pedes ejus. Quum autem dicat, quod omnia subjecta sunt, manifestum quod excepto illo subiciente ei omnia.

28 Quum autem subjecta fuerint illi omnia, tunc et ipse Filius subicietur subicienti sibi omnia, ut sit Deus omnia, in omnibus.

29 Alioquin quid facient bap

τιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; “Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.”

33 Μὴ πλανᾶσθε· “Φθείρουσιν ἧθη χρῆσθ' ὀμιλίας κακαί.”

34 Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω.

35 Ἄλλ' ἐρεῖ τίς· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖω δὲ σώματι ἔρχονται;

36 Ἄφρον, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, εἰ μὴ ἀποθάνῃ.

37 Καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἢ τίνος τῶν λοιπῶν·

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν·

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων·

41 Ἄλλη δόξα ἡ ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρως διαφέρει ἐν δόξῃ.

tizati pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? quid et baptizantur pro mortuis?

30 Quid et nos periclitamur per omnem horam?

31 Per diem morior, per vestram gloriationem, quam habeo in Christo Jesu Domino nostro.

32 Si secundum hominem ad bestias pugnavi in Epheso, quid mihi commodum, si mortui non resurgunt? Manducemus et bibamus, cras enim moriemur.

33 Ne errate: Corruptunt mores bonos colloquia mala.

34 Evigilate juste, et ne peccate: ignorantiam enim Dei quidam habent. ad pudorem vobis loquor.

35 Sed dicet aliquis: Quo modo resurgunt mortui? quali autem corpore veniunt?

36 Insipiens, tu quod seminas, non vivificatur, si non moriatur.

37 Et quod seminas, non corpus oriturum seminas, sed nudum granum, si contigerit, tritici, aut alicujus cæterorum.

38 At Deus illi dat corpus sicut voluit, et unicuique seminum proprium corpus.

39 Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum, alia vero piscium, alia autem volucrum.

40 Et corpora cælestia, et corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium.

41 Alia gloria solis, et alia gloria lunæ, et alia gloria stellarum: Stella enim à stella differt in gloria.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν·

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· “ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·” ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

46 Ἄλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν·

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ·

48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ·

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομησαὶ οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ·

51 Ἴδοῦ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες μὲν οὐ κοιμηθήσόμεθα· πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἔσχατῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα·

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν·

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο

42 Sic et resurrectio mortuorum : seminatur in corruptione, surgit in incorruptione.

43 Seminatur in ignominia, excitatur in gloria : Seminatur in infirmitate, surgit in virtute.

44 Seminatur corpus animale, surgit corpus spiritale. est corpus animale, et est corpus spiritale.

45 Ita et scriptum est : Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46 Sed non prius spiritale, sed animale, deinde spiritale.

47 Primus homo de terra, terrenus : secundus homo, Dominus de caelo.

48 Qualis terrenus, tales et terreni : et qualis caelestis, tales et caelestes.

49 Et sicut portavimus imaginem terreni, portabimus et imaginem caelestis.

50 Hoc autem dico, fratres quia caro et sanguis regnum Dei jure hæreditario possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam jure hæreditario possidet.

51 Ecce mysterium vobis dico : omnes quidem non dormitemus, omnes autem immutabimur.

52 In momento, in ictu oculi, in novissima tuba, tuba canet enim, et mortui resurgent incorrupti, et nos immutabimur.

53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem.

54 Quum autem corruptibile

ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος·
“ Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.”

55 Ποῦ σε, θάνατε, τὸ κέντρον ; ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος ;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἀμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας, ὁ νόμος.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμειψακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

Κεφ. ις. 16.

1 **Π**ερὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτοῦ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ,τι ἂν εὐδοῖται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται.

3 Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάζητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ.

4 Ἐὰν δὲ ἦ ἄξιον τοῦ καμῆ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.

6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμεινῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον

hoc induerit incorruptionem, et mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo ille scriptus : Absorpta est mors in victoriam.

55 Ubi tuus, mors, stimulus ? ubi vestra, inferi, victoria ?

56 At stimulus mortis, peccatum : at potentia peccati, Lex.

57 At Deo gratia danti nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.

58 Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote, immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes quod labor vester non est inanis in Domino.

CAPUT XVI.

1 **D**E autem collecta quæ in sanctos, sicut ordinavi ecclesiis Galatiæ, ita et vos facite.

2 Per unam Sabbatorum unusquisque vestrum apud se reponat recondens, quod bene successerit : ut non quum venero, tunc collectæ fiant.

3 Quum autem adfuero, quos probaveritis per epistolas, hos mittam perferre gratiam vestram in Hierusalem.

4 Si vero fuerit dignum et me proficisci, cum me proficiscetur.

5 Veniam autem ad vos, quum Macedoniam pertransivero : Macedoniam enim pertranseo.

6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo : ut vos me deducatis quocumque iero.

7 Nolo enim vos modo in transitu videre, spero vero tem-

τινά ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, εἰάν ὁ Κύριος ἐπιτρέπη.

8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς·

9 Θύρα γάρ μοι ἀνέφυγε μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέψετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται, ὡς καὶ ἐγώ·

11 Μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε·

14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτοὺς·

16 Ἴνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιοῦτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτιονάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν·

18 Ἀνεπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιοῦτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.

pus aliquod manere apud vos, si Dominus permiserit.

8 Permanebo autem in Epheso usque ad Pentecosten.

9 Ostium enim mihi apertum est magnum et efficax, et adversarii multi.

10 Si autem venerit Timotheus: videte ut sine timore sit apud vos: nam opus Domini operatur sicut et ego.

11 Ne quis ergo illum nihili faciat: Deducite autem illum in pace, ut veniat ad me; exspecto enim illum cum fratribus.

12 De autem Apollo fratre, multum rogavi eum, ut veniret ad vos cum fratribus: et omnino non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem quum opportunitatem habuerit.

13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, fortificamini.

14 Omnia vestra in charitate fiant.

15 Obsecro autem vos, fratres, nostis domum Stephanæ, quod est primitiæ Achaïæ, et in ministerium sanctis addixerunt seipsos:

16 Ut et vos subjiciamini talibus, et omni co-operanti et laboranti.

17 Gaudeo autem in præsentia Stephanæ et Fortunati et Achaïci, quoniam vestrum defectum hi suppleverunt.

18 Refecerunt enim meum spiritum et vestrum. Agnoscite ergo tales.

19 Salutant vos ecclesiæ Asiæ. Salutant vos in Domino multum Aquila et Priscilla, cum ea quæ in domo eorum ecclesia.

20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου.

22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου.

20 Salutant vos fratres omnes. Salutate alii alios in osculo sancto.

21 Salutatio mea manu Pauli.

22 Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema, Maran atha.

23 Gratia Domini Jesu Christi cum vobis.

24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

Ad Corinthios prior scripta est Philippis per Stephanam, et Fortunatum, et Achaicum, et Timotheum.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῆ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τῆ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἀγίοις πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρισμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,

4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ πα-

AD

CORINTHIOS

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater, ecclesiae Dei existenti in Corintho, cum sanctis omnibus existentibus in tota Achaia.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum, et Deus totius consolationis :

4 Consolans nos in omni tribulatione nostra, ad posse nos consolari eos qui in omni pressura, per consolationem, qua consolatione afficimur ipsi à Deo.

5 Quoniam sicut abundant

θήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

6 Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν·

7 Εἰδότες ὅτι ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι κατ' ὑπερβολὴν ἐδαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν·

9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, ἵνα μὴ πεπειθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκροὺς,

10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίζαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,

11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι καὶ εὐλικρυνείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἡ ἀναγινώσχετε, ἡ καὶ

passiones Christi in nobis, ita per Christum abundat et consolatio nostra.

6 Sive autem tribulamur, pro vestra consolatione et salute, effecta in tolerantia earundem passionum quas et nos patimur: Sive consolaticne afficimur, super vestra consolatione et salute: Et spes nostra firma super vos.

7 Scientes quod sicut socii estis passionum, sic et consolationis.

8 Non enim volumus vos ignorare, fratres, de tribulatione nostra facta nobis in Asia: quoniam secundum exuperantiam gravati sumus supra virtutem, ita ut perdubitare nos etiam vivere.

9 Sed ipsi in nobismetipsis decretum mortis habuimus, ut non fidentes simus in nobis ipsis, sed in Deo excitante mortuos.

10 Qui ex tanta morte eripuit nos, et eripit: in quem speravimus quoniam et adhuc eripiet:

11 Coadjuvantibus et vobis pro nobis oratione, ut ex multis personis pro illa in nos donatione per multos gratiæ agantur pro nobis.

12 Nam gloriatio nostra hæc est, testimonium conscientiae nostræ, quod in simplicitate et sinceritate Dei, non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in mundo: abundantius autem ad vos.

13 Non enim alia scribimus vobis, nisi quam quæ legitis,

ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγινώσσεσθε,

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἔσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε,

16 Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν βουλευόμενος μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἄ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ·

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεῶ, ἐν αὐτῷ τὸ ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ ὁ χρίστας ἡμᾶς, Θεὸς,

22 Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρράβωνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.

24 Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἔσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

aut et agnoscitis : Spero autem quod et usque in finem agnoscetis.

14 Sicut et agnovistis nos ex parte, quia gloriatio vestra sumus, sicut et vos nostra in die Domini nostri Jesu Christi.

15 Et hac confidentia volui venire ad vos prius, ut secundam gratiam haberetis :

16 Et per vos venire in Macedoniam, et iterum à Macedonia venire ad vos, et à vobis deduci in Judæam.

17 Hoc ergo deliberans, num quid levitate usus sum? Aut quæ delibero, secundum carnem delibero, ut sit apud me Etiam etiam, et Non non?

18 Fidelis autem Deus, quia sermo noster qui ad vos, non factus est Etiam et Non.

19 Nam Dei Filius Jesus Christus in vobis per nos prædicatus, per me et Silvanum, et Timotheum, non factus est Etiam et Non, sed Etiam in eo factus est.

20 Quotquot enim promissiones Dei, in illo Etiam, et in illo Amen, Deo ad gloriam per nos.

21 At confirmans nos cum vobis in Christum, et ungens nos, Deus :

22 Qui et obsignans nos, et dans arrabonem spiritus in cordibus nostris.

23 Ego autem testem Deum invoco in meam animam, quod parcens vobis, non ultra veni Corinthum.

24 Non quia dominamur vestræ fidei, sed cooperatores sumus gaudii vestri ; nam fide statis.

Κεφ. ε'. 2.

1 **Ε**Κρινα δὲ ἐμαυτῶ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς·

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ ;

3 Καὶ ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθῶς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ, πάντων ὑμῶν ἐστίν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δὲ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντα ὑμᾶς.

6 Ἰκανὸν τῶν τοιούτων ἡ ἐπιτιμία αὐτῆ ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων.

7 Ὡστε τοῦναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην·

9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

10 Ὡς δὲ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἶμι κεχάρισμαι, ὧς κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ·

11 Οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ

CAPUT II.

1 **J**UDICAVI autem mihi ipsi hoc, non iterum intristitia ad vos venire.

2 Si enim ego contristo vos, et quis est lætificans me, si non constriatus ex me ?

3 Et scripsi vobis hoc ipsum, ut ne veniens tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere, confisus in omnibus vobis, quia meum gaudium, omnium vestrum est.

4 Ex enim multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas, non ut contristemini, sed charitatem ut sciatis quam habeam abundantius invos.

5 Si autem quis contristavit, non me constitavit, sed ex parte, ut non onerem, omnes vos.

6 Sufficiens tali objurgatio hæc à pluribus.

7 Ita ut econtrario magis vos condonare et consolari, ne forte abundantiori tristitia absorbeatur talis.

8 Ideo obsecro vos confirmare in illum charitatem.

9 In hoc enim et scripsi, ut cognoscam probationem vestram, si in omnia obedientes sitis.

10 Cui autem aliquid condonatis, et ego : et enim ego siquid condonavi, cui condonavi, propter vos, in facie Christi, ut non circumveniamur à satana :

11 Non enim ejus consilia ignoramus.

12 Veniens autem Troadem ad Euangelium Christi, et ostio

θύρας μου ανωραμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἀνέσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου·

13 Ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὄσμην τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντί τόπῳ,

15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·

16 Οἱς μὲν, ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωὴν· καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός;

17 Οὐ γὰρ ἐσμὲν, ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Α**Ρχομέθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χεῖρῶμεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;

2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων,

3 Φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος· οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίαις.

4 Πειοίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν,

5 Οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμὲν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἢ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

6 Ὅς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνεσ καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος,

mihī aperto in Domino, non habui relaxationem spiritui meo, non inveni Titum fratrem meum :

13 Sed valedicens eis, exiī in Macedoniam.

14 At Deo gratia, semper triumphanti nos in Christo, et odorem notitiæ suæ manifestanti per nos in omni loco.

15 Quia Christi bona fragrantia sumus Deo in servandis, et in pereuntibus :

16 His quidem odor mortis in mortem, illis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis idoneus?

17 Non enim sumus, sicut reliqui, cauponantes verbum Dei, sed ut ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

CAPUT III.

1 **Ι**NCIPIMUS iterum nosmetipsos commendare? si non egemus, sicut quidam, commendatiis epistolis ad vos, aut ex vobis commendatitiis?

2 Epistola nostra vos estis, inscripta in cordibus nostris, cognita et lecta ab omnibus hominibus :

3 Manifestati quoniam estis epistola Christi, ministrata à nobis, inscripta non atramento, sed Spiritu Dei viventis : non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.

4 Fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum :

5 Non quod sufficientes simus à nobis ipsis cogitare aliquid quasi ex nobis ipsis, sed sufficientia nostra ex Deo.

6 Qui et idoneus fecit nos ministros novi testamenti, non

ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τῆς θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τὰς ὕδεις Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτῆς, τὴν καταργουμένην·

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα, πολλῶν μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ·

10 Καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῶν μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

13 Καὶ ὡς καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τὰς ὕδεις Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου·

14 Ἄλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκειται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται·

16 Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατασπριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα

literæ, sed spiritus : nam litera occidit, at spiritus vivificat.

7 Si vero ministratio mortis in literis, informata in lapidibus facta fuit in gloria, ita ut non posse intueri filios Israël in faciem Mosis, propter gloriam vultus ejus abolendam :

8 Quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria ?

9 Si enim ministerium damnationis, gloria, multo magis abundabit ministerium justitiæ in gloria.

10 Etenim neque glorificatum est illud glorificatum, in hac parte, propter excellentem gloriam.

11 Si enim abolendum, per gloriam ; multò magis manens, in gloria.

12 Habentes igitur talem spem, multa fiducia utimur.

13 Et non sicut Moses ponebat velamen super faciem suam, ad non intueri filios Israël in finem abolendi.

14 Sed obduruerunt cogitationes eorum. Usque enim hodie idipsum velamen in lectione veteris testamenti manet, non revelatum, quod in Christo aboletur.

15 Sed usque hodie, quum legitur Moses, velamen super cor eorum positum est.

16 Quum autem conversus fuerit ad Dominum, circumauferetur velamen.

17 At Dominus Spiritus est : Ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

18 Nos vero omnes, revelata facie gloriam Domini specularantes, eandem imaginem transfor-

μεταμετρεμέθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Δ**ΙΑ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν,

2 Ἄλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστι κεκαλυμμένον,

4 Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τοῦτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τῆς Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν.

8 Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι.

9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι,

10 Πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περι-

mamur à gloria in gloriam, tamquam à Domini Spiritu.

CAPUT IV.

1 **P**ROPTER hoc habentes administrationem hanc, prout misericordiam consequuti sumus, non defecimus.

2 Sed abdicavimus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei : sed manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum, coram Deo.

3 Si autem et est opertum Euangelium nostrum, in pereuntibus est opertum :

4 In quibus Deus seculi hujus excæcavit mentes infidelium, ad non splendendum eis illuminationem Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei invisibilis.

5 Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Christum Jesum Dominum, nosipsos autem servos vestros per Jesum.

6 Quoniam Deus dicens de tenebris lucem splendescere, qui illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ gloriæ Dei in facie Jesu Christi.

7 Habemus autem thesaurum istum in fictilibus vasis, ut sublimitas virtutis sit Dei, et non ex nobis.

8 In omni tribulati, sed non coarctati : Hæsitantes, sed non prorsus hærentes.

9 Persequutionem passi, sed non deserti : dejecti, sed non perdit.

10 Semper mortificationem Domini Jesu in corpore circum

φέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

11 Ἄει γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· “Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα.” καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν·

15 Τὰ γὰρ πάντα δι’ ὑμῶν, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τῆν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ’ εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαρθείρεται, ἀλλ’ ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα·

17 Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ’ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν,

18 Μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

Κεφ. ε. 5.

1 **Ο**ἶδαμεν γὰρ, ὅτι εἴαν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκηνοῦ καταλυθῇ, οἰκοδομηὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες·

ferentes, ut et vita Jesu in corpore nostro manifestetur.

11 Semper enim nos viventes, in mortem tradimur propter Jesum, ut et vita Jesu manifestetur in mortali carne nostra.

12 Itaque quidem mors in nobis operatur, at vita in vobis.

13 Habentes autem eundem spiritum fidei, secundum scriptum: Credidi. ideo loquutus sum: et nos credimus, ideo et loquimur.

14 Scientes quoniam qui suscitavit Dominum Jesum, et nos per Jesum suscitabit, et sistet cum vobis.

15 Nam omnia propter vos, ut gratia abundans, per multorum gratiarum actionem, abundet in gloriam Dei.

16 Ideo non deficimus: sed si et ille extra noster homo corrumpatur, sed ille intus renovatur die et die.

17 Nam momentanea levitas tribulationis nostræ, secundum excellentiam in excellentiam, æternum pondus gloriæ operatur nobis:

18 Non contemplantibus nobis conspecta, sed non conspecta; Nam conspecta, temporalia; at non conspecta, æterna.

CAPUT V.

1 **S**CIMUS enim quoniam si terrestris nostra domus tabernaculi dissolvatur, ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis.

2 Etenim in hoc ingemiscimus, habitationem nostram quæ de cælo superindui cupientes.

3 Εἰ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ οὐ θέλομεν ἐκδίσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρσύνοντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου·

7 Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους·

8 Θαρσύνομεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν πρόσωπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σώφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς,

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων

3 Si tamen et vestiti, non nudi inveniamur.

4 Etenim existentes in tabernaculo ingemiscimus gravati, in quo nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita.

5 At perficiens nos in ipsum hoc, Deus : et dans nobis arrabonem Spiritus.

6 Confidentes igitur semper, et scientes quoniam advenæ in corpore, peregrinamur à Domino.

7 Per fidem enim ambulamus, non per speciem.

8 Confidimus autem, et probamus magis peregrinari à corpore, et habitatum ire ad Dominum.

9 Ideo et contendimus, sive incolentes, sive migrantes, beneplacentes ei esse.

10 Nam omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque quæ per corpus, ad quæ gessit, sive bonum, sive malum.

11 Scientes ergo timorem Domini, hominibus suademus, Deo autem manifestati sumus ; spero autem et in conscientiis vestris manifestari.

12 Non enim iterum nos ipsos commendamus vobis, sed occasionem dantes vobis gloriationis de nobis, ut habeatis ad ipsos in facie gloriantes, et non corde.

13 Sive enim mente excedimus, Deo : sive prudenter agimus, vobis.

14 Nam charitas Christi cohibet nos :

15 Judicantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, nempe omnes mortui sunt :

ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγεθῆντι.

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν.

17 Ὡστε εἴτις ἐν Χριστῷ, “και- νῇ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα.”

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς.

19 Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμῳ καταλλάσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρᾶξομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Κεφ. 6. 6.

1 **Σ**Υνεργούντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· δεῖξασθαι ὑμᾶς.

2 Λέγει γάρ· “Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβόηθησά σοι.” ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία,

4 Ἄλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,

Et pro omnibus mortuus est, ut viventes non jam sibi ipsis vivant, sed ipsi pro ipsis mortuus et excitato.

16 Itaque nos ex nunc neminem novimus secundum carnem: Si vero et cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc non amplius cognoscimus

17 Itaque si quis in Christo, nova creatura, vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova.

18 At omnia ex Deo reconciliante nos sibi ipsi per Jesum Christum, et dante nobis ministerium reconciliationis.

19 Ut quia Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi ipsi, non reputans illis delicta ipsorum, et ponens in nobis verbum reconciliationis.

20 Pro Christo ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos: Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo.

21 Nam non cognoscentem peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.

CAPUT VI.

1 **C**OOPERANTES autem et exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipere vos.

2 Ait enim: Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.

3 Nullam in ullo dantes offensionem, ut non vituperetur ministerium:

4 Sed in omnibus constituentes nosmetipsos sicut Dei ministri, in patientia multa, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis:

5 Ἐν τ'ληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις. ἐν νηστείαις,

6 Ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,

7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὕπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν.

8 Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάστοι, καὶ ἀληθεῖς·

9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυπούμενοι, αἰεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.

12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχοις ὑμῶν.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου;

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετ' εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· “Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός.

5 In plagis, in custodiis, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis :

6 In castitate, in scientia, in longanimitate, in bonitate, in Spiritu sancto, in charitate non ficta :

7 In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ dextra et sinistra :

8 Per gloriam et ignominiam, per infamiam et bonam famam : ut seductores, et veraces :

9 Sicut ignoti, et cogniti : quasi inorientes, et ecce vivimus : ut castigati, et non mortificati :

10 Quasi tristes, semper autem gaudentes : sicut egentes, multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.

11 Os nostrum apertum est ad vos, Corinthii : cor nostrum dilatatum est.

12 Non angustiamini in nobis : angustiamini autem in visceribus vestris.

13 At eandem compensationem, ut natis dico : dilatamini et vos.

14 Ne fiatis altero jugo copulati infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ et iniquitati? quæ vero communio luci ad tenebras?

15 Quæ autem conventio Christo ad Belial? aut quæ pars fidei cum infidei?

16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim templum Dei estis viventis, sicut dicit Deus: Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo: et ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐ-
τῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος·
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ
εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,
καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγα-
τέρας λέγει Κύριος παντοκράτωρ.”

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Τ**Αῦτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγ-
γελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρί-
σωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσ-
μοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτε-
λοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδι-
κῆσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα
ἐπλεονεκτήσαμεν.

3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω·
προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ
συζῆν.

4 Πολλή μοι παρρησία πρὸς
ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ
ὑμῶν· πεπληρωμαι τῇ παρακλήσει,
ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πά-
σῃ τῇ θλίψει ἡμῶν·

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς
Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν
ἀνεσιν ἢ σάξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
θλιβόμενοί· “ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν
φόβοι.”

6 Ἄλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς τα-
πεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς,
ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει
ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων
ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν
ἰδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ·
ἵνα με μᾶλλον χαρῆναι·

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν
τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ
μεταμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ

17 Ideo exite de medio eor-
um, et separamini, dicit Do-
minus : et immundum ne at-
tingite : et ego recipiam vos.

18 Et ero vobis in patrem,
et vos eritis mihi in filios et fili-
as, dicit Dominus omnipotens

CAPUT VII.

1 **H**AS ergo habentes pro-
missiones, dilecti, mun-
demus nos ipsos ab omni iniqui-
tamento carnis et spiritus, per-
ficientes sanctificationem in ti-
more Dei.

2 Capite nos : neminem in-
juria affecimus, neminem cor-
rupimus, neminem avare frau-
davimus.

3 Non ad condemnationem
dico : prædixi enim quod in
cordibus nostris estis ad com-
moriendum et convivendum.

4 Multa mihi fiducia apud
vos, multa mihi gloriatio pro
vobis : repletus sum consola-
tione, superabundo gaudio in
omni tribulatione nostra.

5 Etenim venientibus nobis
in Macedoniam, nullam habuit
relaxationem caro nostra, sed
in omni tribulati : foris pugnae :
intus timores.

6 Sed consolans humiles, con-
solatus est nos Deus, in adven-
tu Titi.

7 Non solum autem in ad-
ventu ejus, sed etiam in conso-
latione qua consolatus est in
vobis, referens nobis vestrum
desiderium, vestrum fletum,
vestram æmulationem pro me :
ita ut me magis gaudere.

8 Quoniam si et contristavi
vos in epistola, non pœnitudo
ducor, si et pœnitudo duce-

ἐπιστολὴ ἐκίνη, εἰ καὶ πρὸς ὤραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.

9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

11 Ἴδού γὰρ αὐτὸ τῆτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσῃν κατεργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλ' ἀπολογία, ἀλλ' ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλ' ἐπιτόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἄγνους εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαμται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν,

14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη·

15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμνησχομένου τὴν πάντων ὑμῶν ἵπακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

bar, intueor enim quod epistola illa, si et ad horam, contristavit vos.

9 Nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad pœnitentiam: Contristati estis enim secundum Deum, ut in nullo detrimento afficeremini ex nobis.

10 Nam secundum Deum tristitia pœnitentiam in salutem haud pœnitendam operatur: at mundi tristitia mortem operatur.

11 Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantum operatum sit in vobis studium, sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed æmulationem, sed vindictam: in omni constituistis vos ipsos puros esse in negotio.

12 Nempe si et scripsi vobis, non causa ejus qui injuriam fecit, nec causa ejus qui injuriam passus est, sed causa manifestandi studium nostrum de vobis ad vos coram Deo.

13 Propter hoc consolationem accepimus in consolatione vestra: abundantius autem magis gavisi sumus super gaudio Titi, quia reffectus est spiritus ejus ab omnibus vobis.

14 Quia si quid ei de vobis gloriatus sum, non sum confusus, sed sicut omnia in veritate loquuti sumus vobis, ita et gloriatio nostra quæ ad Titum, veritas facta est:

15 Et viscera ejus abundantius in vos sunt, remiscens omnium vestrum obedientiam: quomodo cum timore et tremore excepistis illum

16 Χαίρω ὅτι ἐν παντί θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

Κεφ. ἡ. 8.

1 **Γ**νωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τῆς δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας,

2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν·

3 Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,

4 Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωσίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξασθαι ἡμᾶς.

5 Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ,

6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς, καὶ τὴν χάριν ταύτην.

7 Ἄλλ' ὥσπερ ἐν παντί περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων·

9 Γινώσχετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖᾳ πλουτήσητε.

10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἷ-

16 Gaudeo igitur quod in omni confido in vobis.

CAPUT VIII.

1 **N**OTAM facimus autem vobis, fratres, gratiam Dei datam in ecclesiis Macedoniae :

2 Quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum, et secundum profundum paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum.

3 Quia secundum virtutem testor, et supra virtutem voluntarii :

4 Cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communicationem ministerii quæ in sanctos, suscipere nos.

5 Et non sicut speravimus, sed semetipsos dederunt primum Domino et nobis, per voluntatem Dei :

6 In adhortari nos Titum, ut quemadmodum ante cœpit, ita et perficiat in vos et gratiam istam.

7 Sed sicut in omni abundantis fide et sermone, et scientia, et omni studio, et illa ex vobis in nobis dilectione, ut et in hac gratia abundetis.

8 Non secundum imperium dico, sed per aliorum studium, etiam vestræ charitatis germanitatem comprobans.

9 Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos paupertatem subiit dives existens, ut vos illius paupertate ditesceretis :

10 Et sententiam in hoc do : hoc enim vobis confert, qui non

τινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρουςι·

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν·

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισσεύμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,

14 Ἴνα καὶ τὸ ἐκείνων περισσεύμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης,

15 Καθὼς γέγραπται· “Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.”

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου,

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, ἀδαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς·

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, ᾧ ὁ Ἰπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αἰτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν·

20 Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν,

21 “Προνοοῦμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.”

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν

solum facere, sed et velle primum cœpistis à superiori anno.

11 Nunc vero et facere perficite : ut quemadmodum promptitudo velle, ita et perficere ex ipso habere.

12 Si enim promptitudo animi prius adsit, secundum id quod habet quis, bene acceptus, non secundum id quod non habet.

13 Non enim ut aliis remissio, vobis autem tribulatio : Sex ex æqualitate, in hoc nunc tempore vestra abundantia in illorum defectum :

14 Ut et illorum abundantia fiat in vestrum defectum, ut fiat æqualitas :

15 Sicut scriptum est : Qui multum, non abundavit : et qui modicum, non minus habuit.

16 Gratia autem Deo danti illud idem studium pro vobis in corde Titī :

17 Quoniam quidem exhortationem excepit : studiosior vero existens, ultroneus exiit ad vos.

18 Simul misimus autem cum illo fratrem, cujus laus in Evangelio per omnes ecclesias :

19 Non solum autem, sed et suffragiis electus est ab ecclesiis, comperegrinus noster cum gratia hac administrata à nobis ad ipsius Domini gloriam et promptitudinem animi vestri :

20 Devitantes hoc, ne quis nos vituperet in exuberantia hac ministrata à nobis :

21 Providentes pulchra non solum coram Domino, sed etiam coram hominibus.

22 Simul misimus autem cum illis fratrem nostrum, quem

πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς,

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐνδειξὴν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχίσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Κεφ. θ'. 9.

1 **II** Εἰς μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περὶ σὸν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν ὑμῶν.

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκευασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ᾦτε·

4 Μὴ πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ ἐὺρωσιν ὑμᾶς ἀπαρσκευαστούς, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχίσεως.

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεν παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προσέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμὴν εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡσπερ πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

7 Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ

probavimus in multis sæpe studiosum existentem, nunc autem multo studiosiorem, confidentia multa quæ in vos.

23 Sive pro Tito, socius meus et in vos cooperatus· sive fratres nostri, Apostoli ecclesiarum, gloria Christi.

24 Ergo ostensionem charitatis vestræ, et nostræ gloriationis de vobis, in illos ostendite, et in faciem ecclesiarum.

CAPUT IX.

1 **DE** quidem enim ministro in sanctos ex abundantanti mihi est scribere vobis.

2 Scio enim promptum animum vestrum, quem de vobis glorior Macedonibus, quod Achaia parata est à superiori anno et ex vobis æmulatio provocavit plurimos.

3 Misi autem fratres, ut ne gloriatio nostra de vobis, inanis fiat in parte hac : ut, quemadmodum dixi, parati sitis.

4 Ne forte si venerint cum me Macedones, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos, ut non dicamus vos, in substantia hac gloriationis.

5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præerant ad vos, et præparent præannunciatam benedictionem vestram, hanc paratam esse sic quasi benedictionem, et non quasi exactionem.

6 Hoc autem, serens parce, parce et metet : et seminans in benedictionibus, in benedictionibus et metet :

7 Unusquisque prout præoptat corde, non ex tristitia,

ἀνάγκης· “ ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. ”

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρχειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν,

9 Καθὼς γέγραπται· “ Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ”

10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν χωρηγῆσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξῆσαι τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν.

11 Ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ,

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ,

13 Διὰ τῆς δοκιμῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθοῦντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τῆς Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

Κεφ. ι'. 10.

1 Ἀτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρβῶ εἰς ὑμᾶς.

2 Δέξμαι δὲ τὸ μὴ παρῶν θαρβῆσαι τῇ πεποιθήσει, ἣ λογίζομαι

aut ex necessitate. hilarem enim datorem diligit Deus.

8 Potens autem Deus omnem gratiam abundare facere in vos : ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum :

9 Sicut scriptum est : Dispersionem, dedit pauperibus : justitia ejus manet in æternum.

10 At suppeditans semen seminanti, et panem ad escam suppeditet, et multiplicet seminem vestram, et augeat fructus justitiæ vestræ :

11 In omni ditati in omnem simplicitatem, quæ adoperatur per nos gratiarum actionem Deo.

12 Quoniam ministerium oblationis hujus non solum est supplens inopias sanctorum, sed etiam redundans per multas gratiarum actiones Deo :

13 Per probationem ministerii hujus glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ in Evangelium Christi, et simplicitate communicationis in illos, et in omnes.

14 Et ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos, propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 Gratia autem Deo super inenarrabili ejus dono.

CAPUT X.

1 IPSE autem ego Paulus obsecro vos per lenitatem et æquitatem Christi : qui secundum faciem quidem humilis in vobis, absens autem confido in vos.

2 Rogo autem ne præsens confidens esse ea fiducia, qua

τολμῆσαι ἐπὶ τινας τους λογιζομέ-
ους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπα-
οῦντας·

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες,
ὡ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 Τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας
ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ
Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,

5 Λογισμοὺς καθαιρούντες, καὶ
πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλω-
τίζοντες πᾶν νήημα εἰς τὴν ὑπακοὴν
τοῦ Χριστοῦ,

6 Καὶ ἐν ἐτοιμῷ ἔχοντες ἐκδι-
κῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πλη-
ρωθῇ ἡμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε ;
εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι,
ταῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀπ' ἑαυτοῦ,
ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ
ἡμεῖς Χριστοῦ.

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν
τι καυχῆσθωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας
ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς
οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν
ἡμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι,

9 Ἴνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν
ἡμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν·

10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησὶ,
βαρεῖται καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρου-
σία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ
λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος,
ὅτι οἳ οἶοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστο-
λῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες
τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι
ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισὶ τῶν ἑαυ-
τοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν
ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ
συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ
τυνιοῦσιν·

cogito audere in quosdam, ex
istimantes nos tanquam secun-
dum carnem ambulantes.

3 In carne enim ambulantes,
non secundum carnem milita-
mus.

4 Nam arma militiæ nostræ
non carnalia, sed potentia Deo,
ad eversionem munitionum.

5 Ratiocinationes evertentes,
et omnem sublimitatem elatam
adversus cognitionem Dei, et
captivantes omnem intellectum
in obedientiam Christi.

6 Et in parato habentes ul-
cisci omnem inobedientiam,
quum impleta fuerit vestra
obedientia.

7 Quæ secundum faciem as-
picitis? Si quis confidit sibi
ipsi Christi esse, hoc cogitet
iterum à se ipso, quia sicut ipse
Christi, ita et nos Christi.

8 Sique enim et amplius ali-
quid gloriatur de auctoritate nos-
tra, quam dedit Dominus nobis
in ædificationem, et non in ever-
sionem vestram, non pudebimur.

9 Ut autem non videar tam-
quam terrere vos per epistolas.

10 Quoniam quidem episto-
læ, inquit, graves et fortes :
at præsentia corporis infirma,
et sermo nihili factus.

11 Hoc cogitet talis, quia
quales sumus verbo per epis-
tolas absentes, tales et præsen-
tes opere.

12 Non enim audemus inse-
rere aut conferre nos ipsos qui-
busdam, seipsos commendanti-
bus : sed ipsi in seipsis seme-
tipos metientes, et conferentes
seipsos semetipsis non intelli-
gunt.

13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν·

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ,

15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτριῶν κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀξιονομήνης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,

16 Εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι· οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχήσασθαι.

17 “Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.”

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δοκιμος, ἀλλ’ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

Κεφ. ια. 11.

1 **Ο**Φελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου·

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι, τῷ Χριστῷ·

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφεις Εὐὰν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Ἐἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκεῖναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

13 Nos autem non in immensurata gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, quam partitus est nobis Deus mensuram, pertigisse usque et vos.

14 Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos ipsos: Usque ad enim et vos pervenimus in Evangelio Christi:

15 Non in immensurata gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes augescente fide vestra, in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam.

16 In ulteriora vestri evangelizare: non in aliena regula, in parata gloriari.

17 At glorians, in Domino gloriatur.

18 Non enim seipsum commendans, ille est probatus, seu quem Dominus commendat.

CAPUT XI.

1 **U**TINAM toleraretis meam paulisper insipientiam: sed et supportate me.

2 Æmulor enim vos æmulatione Dei. Despondi enim vos uni viro virginem castam sistere Christo.

3 Timeo autem ne forte sicut serpens Evam seduxit in astutia sua, ita corrumpantur mentes vestræ, à simplicitate illa in Christum.

4 Si quidem enim veniens alium Jesum prædicat quem non prædicavimus, aut spiritum alium accipitis quem non accepistis, aut evangelium aliud quod non recepistis, recte toleraretis.

5 Existimo enim nihilo inferiorem esse super valde Apostolis

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβῶν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρησα οὐδενός·

9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν· οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῃ ὑμῖν ἑμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω.

10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν.

12 Ὅ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς·

13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοαποστολοὶ, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ·

14 Καὶ οὐ δαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, πᾶν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι καὶ γὰρ καυχῶμαι.

17 Ὅ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ

6 Si vero et rudis sermone, sed non cognitione : sed in omni manifestati in omnibus in vos.

7 Aut peccatum feci, meipsum humilians, ut vos exaltemini ? quoniam gratis Dei Evangelium euangelizaverim vobis ?

8 Alias ecclesias expoliavi, accipiens stipendium, ad vestrum ministerium : Et præsens apud vos et egens, non obtorpuī cuiquam :

9 Nam inopiam meam suppleverunt fratres venientes à Macedonia : et in omni inonerosum vobis meipsum servavi, et servabo.

10 Est veritas Christi in me, quoniam gloriatio hæc non obturabitur in me in regionibus Achaïæ.

11 Propter quid ? quia non diligo vos ? Deus scit.

12 Quod autem facio, et faciam, ut amputem occasionem volentium occasionem : ut in quo gloriantur, inveniantur sicut et nos.

13 Nam ejusmodi pseudoapostoli, operarii dolosi, transformati in Apostolos Christi.

14 Et non mirum : ipse enim Satanas transformatur in angelum lucis

15 Non magnum ergo si et ministri ejus transformantur velut ministri justitiæ : quorum finis erit secundum opera ipsorum.

16 Iterum dico, ne quis me putet insipientem esse : si vero non, etiam ut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier.

17 Quod loquor, non loquor

Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχήσομαι.

19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες·

20 Ἀνέχεσθε γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει·

21 Κατ' ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνη λέγω, τολμῶ καὶ γὰρ·

22 Ἑβραῖοί εἰσι, καὶ γὰρ Ἰσραηλῖται εἰσι, καὶ γὰρ σπέρμα Ἀβραάμ· ἰ, καὶ γὰρ·

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

24 Ἑπὶ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

25 Τρίς ἐβραδίσθη, ἀπαξ ἐλιθάσθη, τρίς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα,

26 Ὀδοποιρίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

27 Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι·

28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἢ ἐπισύστασις μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέρημα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

secundum Dominum, sed quasi in insipientia, in hac præsidentia gloriationis :

18 Quoniam multi gloriantur secundum carnem, et ego gloriabor.

19 Libenter enim suffertis insipientes, prudentes existentes.

20 Toleratis enim, si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis vos in faciem cædit.

21 Secundum contumeliam dico, quasi quod nos infirmi fuimus : In quo vero quis audet, in insipientia dico, audeo et ego.

22 Hebræi sunt ? et ego : Israëlita sunt ? et ego : semen Abrahæ sunt ? et ego.

23 Ministri Christi sunt ? desipiens loquor, super ego : in laboribus abundantius, in plagis supra modum, in carceribus abundantius, in mortibus frequenter.

24 A Judæis quinquies quadragenas, præter unam, accepi

25 Ter virgis cæsus sum semel lapidatus sum, ter naufragium feci, noctem diem in profundo egi.

26 Itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus.

27 In fatigatione et ærumna, in vigiliis sæpe, in fame et siti, in jejuniis sæpe, in frigore et nuditate :

28 Præter illa extrinsecus instantia mea per diem, sollicitudo omnium ecclesiarum.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι ;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὧν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων,

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Κεφ. ιε'. 12.

1 **Κ**Αυχᾶσθαι δὴ, οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ·

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν,

4 Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἀρρήτα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

5 Ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φοιδῆμαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογισθῆται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούσι τι ἐξ ἐμοῦ.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σα-

29 Quis infirmatur, et non infirmor? quis scandalizatur, et non ego uror?

30 Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ gloriabor.

31 Deus et pater Domini Jesu Christi scit, ille existens benedictus in secula, quod non mentior.

32 In Damasco gentis præpositus Aretæ regis præsidio tenebat Damascenorum civitatem,prehendere me volens.

33 Et per fenestram in sporta demissus sum per murum: et effugi manus ejus.

CAPUT XII.

1 **G**LORIARI sane non confert mihi. veniam enim ad visionis et revelationes Domini.

2 Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore, nescio: sive extra corpus, nescio: Deus scit: raptum hujusmodi usque ad tertium cælum.

3 Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit.

4 Quoniam raptus est in paradisum, et audivit arcana verba quæ non licet homini loqui.

5 Pro hujusmodi gloriabor: pro autem meipso non gloriabor, si non in infirmitatibus meis.

6 Si enim voluero gloriari, non ero insipiens: veri tamen dicam. parco autem, ne quis in me existimet supra quod videt me, aut audit aliquid ex me

7 Et excellentia revelationum ut ne efferar, datus est mihi stimulus carni, angelus

εἶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπε-
ραίρωμαι.

8 Ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν Κύριον
παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ·

9 Καὶ εἶρηκέ μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ
χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν
ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ἡδίστα οὖν
μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθε-
νεῖαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ
ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν
ὑβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς,
ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν
γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων καυχώμενος·
ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ
ἄφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι·
οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν
ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστό-
λου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ
ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ
δυναμίεσι.

13 Τί γὰρ ἐστὶν ὃ ἠτήθητε
ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλῆσιας, εἰ μὴ
ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα
ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην.

14 Ἴδού, τρίτον ἐτοίμως ἔχω
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρ-
κῆσω ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν,
ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ
τέκνα τοῖς γονεῦσι θεσαυρίζειν,
ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἠδίστα δαπανήσω,
καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως
ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἤττον ἀγαπῶμαι

16 Ἐστω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρη-
σα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανούρ-
γος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 Μὴ τίνα ὦν ἀπέσταλκα
πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
ὑμᾶς;

Satan, ut me colaphizet, ut ne
efferar.

8 Super hoc ter dominum
rogavi, ut discederet à me.

9 Et dixit mihi: Sufficit tibi
gratia mea: nam virtus mea in
infirmirate perficitur. Liben-
ter igitur magis gloriabor in in-
firmitatibus meis, ut inhabitet
in me virtus Christi.

10 Ideo oblector in infirmita-
tibus, in contumeliis, in necessi-
tatibus, in persequutionibus, in
angustiis pro Christo. Quum
enim infirmior, tunc potens sum.

11 Factus sum insipiens glo-
rians: vos me coëgistis: Ego
enim debui à vobis commendari:
nihil enim inferior fui supra
valde Apostolis, si et nihil sum.

12 Ipsa quidem signa Apos-
toli effecta sunt in vobis in om-
ni tolerantia, in signis et prodi-
giis et virtutibus.

13 Quid enim est quod infe-
riores fuistis supra cæteras ec-
clesias, si non quod ipse ego
non obtorpui vobis? Donate
mihi injuriam hanc.

14 Ecce, tertio parate habeo
venire ad vos: et non obtor-
pescam vobis. Non enim quæ-
ro vestra, sed vos. Non enim
debent nati parentibus thesau-
rizare, sed parentes natis.

15 Ego autem libentissime
impendam, et expendar pro ani-
mabus vestris: si et abundan-
tius vos diligens, minus diligar.

16 Esto vero, ego non gra-
vavi vos: sed existens astutus,
dolo vos cepi.

17 Num aliquem eorum quos
misi ad vos, per ipsum expila-
vi vos?

18 Παρεκάλεσα Τίτον, και συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.

20 Φοβοῦμαι γάρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ οἶους θῆλω εὔρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλῆαι, ψιθυρισμοί, φουσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 Μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, και πενήθσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, και μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, και πορνείᾳ, και ἀσελγείᾳ ἢ ἔπραξαν.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Τ**ΡΙΤΟΝ τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· “ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων και τριῶν σταθίσεται πᾶν ῥῆμα.”

2 Προεῖρηκα και προλέγω, ὡς παρῶν τὸ δεύτερον, και ἀπῶν, νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι, και τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἐλθῶ εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν·

4 Καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθῃ ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· και γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησοῦμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, εἰ αὐτοὺς δοκιμάζετε· ἢ

18 Rogavi Titum, et simul misi fratrem. Numquid expulavit vos Titus? non eodem spiritu ambulavimus? non iisdem vestigiis?

19 Rursum putatis quod vobis excusemur? Coram Deo, in Christo loquimur: at omnia, charissimi, propter vestram ædificationem.

20 Timeo enim, ne forte veniens non quales volo inveniam vos, et ego inveniar vobis qualem non vultis: ne forte contentiones, æmulationes, iræ, dissensiones, detractiones, surrationses, inflationes, seditiones:

21 Ne iterum venientem me humiliet Deus meus apud vos, et lugeam multos ante peccantium, et non pœnitentium super immunditia, et fornicatione, et impudicitia quam gesserunt.

CAPUT XIII.

1 **E**CCE tertio hoc venio ad vos. In ore duorum testium et trium stabit omne verbum.

2 Prædixi et prædico, ut præsens secundo, et absens nunc scribo ante peccantibus, et cæteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parcam.

3 Quandoquidem experimentum quæritis in me loquentis Christi, qui in vos non infirmatur, sed potens est in vobis.

4 Etenim si crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei: Etenim et nos infirmi sumus in illo, sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vos.

5 Vosmetipsos tentate si estis in fide: vos ipsos probate.

οὐκ ἐπιγινώσχετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 Εὐχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δοκιμοὶ φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοὶ ᾤμεν·

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φροεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγγραφή ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

An non cognoscitis vosmetipsos, quia Jesus Christus in vobis est? si non quid forte reprobi estis.

6 Spero autem quod cognoscetis, quia nos non sumus reprobi.

7 Opto autem apud Deum non facere vos malum quicquam: non ut nos probati appareamus, sed ut vos pulchrum faciatis, nos autem ut reprobi simus.

8 Non enim possumus aliquid adversus veritatem: sed pro veritate.

9 Gaudemus enim quam nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc vero et optamus, vestram consummationem.

10 Propter hoc hæc absens scribo, ut præsens non severe utar, secundum potestatem quam dedit mihi Dominus in ædificationem, et non in destructionem.

11 Cæterum, fratres, gaudete, perficimini, consolationem habete, idem sapite, pacem habete: et Deus dilectionis et pacis erit cum vobis.

12 Salutate alii alios in osculo sancto: Salutant vos sancti omnes.

13 Gratia Domini Jesu Christi, et charitas Dei, et communicatio sancti Spiritus cum omnibus vobis. Amen.

Ad Corinthios secunda scripta fuit à Philippis Macedoniae, per Titum et Lucam

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΓΑΛΑΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐργείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας.

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

7 Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσὶν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς, ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

9 Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

PAULI

Apostoli ad

GALATAS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem qui suscitavit eum à mortuis.

2 Et qui cum me omnes fratres, ecclesiis Galatiæ :

3 Gratia vobis et pax à Deo Patre, et Domino nostro Jesu Christo :

4 Qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsentī seculo nequam, secundum voluntatem Dei et Patris nostri :

5 Cui gloria in secula seculorum. Amen.

6 Miror quod ita cito transferimini ab eo qui vocavit vos in gratia Christi, in alterum Evangelium :

7 Quod non est aliud, si non quidam sunt turbantes vos, et volentes invertere Evangelium Christi.

8 Sed et si nos aut angelus de cælo euangelizet vobis, præter quod euangelizavimus vobis, anathema sit.

9 Sicut prædiximus, et nunc iterum dico, si quis vobis euangelizaverit præter quod accepistis, anathema sit.

10 Modo enim homines suadeo, an Deum? An quæro hominibus placere? Si enim adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem.

11 Γνωρίζω ὃν ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τῆ εὐαγγελισθῆν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατ' ἀνθρώπον.

12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρ' ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν,

14 Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων·

15 Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,

16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανέθεμην σαρκὶ καὶ αἵματι,

17 Οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἐπειτα μετ' ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορήσαι Πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.

19 Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

20 Ἄ δε γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

21 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἦμην δὲ ἀγνωστούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·

11 Notum facio autem vobis, fratres, Euangelium euangelizatum à me, quia non est secundum hominem.

12 Neque enim ego ab homine accepi illud, neque edoctus sum : sed per revelationem Jesu Christi.

13 Audistis enim meam conversationem aliquando in Judaismo, quoniam supra modum persequabar ecclesiam Dei, et vastabam illam.

14 Et proficiebam in Judaismo supra multos coætaneos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum.

15 Quum autem probavit Deus ille separans me ex utero matris meæ, et vocans per gratiam suam,

16 Revelare Filium suum in me, ut euangelizarem illum in Gentibus, continuo non acquievi carni et sanguini :

17 Neque veni Hierosolyma ad illos ante me Apostolos : sed abii in Arabiam, et iterum reversus sum Damascum.

18 Deinde post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum : et mansi apud eum dies quindecim.

19 Alium autem Apostolorum non vidi, si non Jacobum fratrem Domini.

20 Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior.

21 Deinde veni in regiones Syriæ et Ciliciæ.

22 Eram autem ignotus facie ecclesiis Judææ, quæ in Christo.

23 Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελιζέται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει.

24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἔμοι τὸν Θεόν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**ΠΕΙΤΑ διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον.

2 Ἀνέβην δὲ κατ' ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεξέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μή πως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.

3 Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἔμοι, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτομηθῆναι,

4 Διὰ δὲ τοὺς παρεϊτάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεϊσήλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται,

5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἔμοι γὰρ οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο,

7 Ἀλλὰ τοῦναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·

8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἔμοι εἰς τὰ ἔθνη·

9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἔμοι καὶ Βαρ-

23 Tantum autem audientes erant, quoniam persequens nos aliquando, nunc euangelizat fidem quam aliquando vastabat.

24 Et glorificabant in me Deum.

CAPUT II.

1 **DEINDE** post quatuordecim annos iterum ascendi Hierosolyma cum Barnaba, coassumens et Titum.

2 Ascendi autem secundum revelationem, et exposui illis Euangelium quod prædico in Gentibus: seorsum autem in pretio habitis, ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem.

3 Sed neque Titus cum me Græcus existens, coactus est circumcidi.

4 Propter autem subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem redigerent.

5 Quibus neque ad horam cessimus subjectioni, ut veritas Euangelii permaneat apud vos.

6 Ab autem visis esse aliquid, quales aliquando fuerint, nihil mihi differt: Faciem Deus hominis non accipit: Mihi enim in pretio habiti, nihil contulerunt.

7 Sed contra videntes quod creditum est mihi Euangelium præputii, sicut Petro circumcisionis.

8 Nam operatus Petro in Apostolatam circumcisionis, operatus est et mihi in Gentes.

9 Et cognoscentes gratiam datam mihi, Iacobus et Cephas et Joannes, illi visi columnæ esse, dextras dederunt mihi et

·άβα κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ Ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·

10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημευώμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα τὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτι δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἔθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστειλλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.

14 Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοδοοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἔθνικῶς ζῆς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἔθνῶν ἁμαρτωλοί,

16 Εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.

17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἅρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἅ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνίστημι.

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.

Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem:

10 Tantum autem pauperum ut meminissemus: quod etiam studui id ipsum facere.

11 Quum autem venisset Petrus Antiochiam, in faciem eius restiti: quia notandus erat.

12 Ante enim venire quosdam à Jacobo, cum Gentibus simul edebat: quum autem venissent, subducebat et separabat seipsum, timens eos ex circumcisione.

13 Et coassimulabant ei et cæteri Judæi: ita ut et Barnabas simul abduceretur eorum simulatione.

14 Sed quum vidissem quod non recto pede incederent ad veritatem Evangelii, dixi Petro coram omnibus: Si tu Judæus existens, gentiliter vivis, et non Judaice: quid Gentes cogis Judaizare?

15 Nos natura Judæi, et non ex Gentibus peccatores:

16 Scientes quod non justificatur homo ex operibus legis, si non per fidem Jesu Christi: et nos in Christum Jesum credidimus, ut justificaremur ex fide Christi, et non ex operibus legis: propter quod non justificabitur ex operibus legis omnis caro.

17 Si vero quærentes justificari in Christo, reperiamur et ipsi peccatores, numquid Christus peccati minister? Absit.

18 Si enim quæ destruxi, hæc iterum ædifico, prævaricatorem meipsum constituo.

19 Ego enim per legem legi mortuus sum, ut Deo vivam.

20 Χριστῶ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῆ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ω** ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος ;

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀπ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως ;

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε ; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε ;

4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ ; εἴγε καὶ εἰκῆ.

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως ;

6 “Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.”

7 Γινώσχετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαῖοι τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προεηγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ· “Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.”

9 Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται γάρ· “Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.”

20 Christo con crucifixus sum. Vivo autem, non amplius ego, vivit vero in me Christus. Quod autem nunc vivo in carne, in fide vivo Filii Dei, diligentes me et tradentes semetipsum pro me.

21 Non abjicio gratiam Dei : Si enim per legem justitia, ergo Christus gratis mortuus est.

CAPUT III.

1 **O** INSENSATI Galatæ, quis vos fascinavit veritati non obsequi, quibus ob oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus ?

2 Hoc solum volo discere à vobis, ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei ?

3 Sic insensati estis ; incepti spiritu, nunc carne consummemini ?

4 Tanta passi estis frustra ? si modo et frustra.

5 Ille ergo ministrans vobis Spiritum, et efficiens virtutes in vobis, ex operibus legis, an ex auditu fidei ?

6 Sicut Abraham credidit Deo, et reputatum est illi ad justitiam.

7 Cognoscite ergo quia qui ex fide, ii sunt filii Abraham.

8 Providens autem Scriptura quia ex fide justificat Gentes Deus, præeangelizavit Abraham : Quia benedicentur in te omnes Gentes.

9 Itaque qui ex fide, benedicentur cum fidei Abraham.

10 Quicumque enim ex operibus legis sunt, sub execratione sunt. Scriptum est enim : Execrabilis omnis qui non permanserit in omnibus scriptis in libro legis, ad faciendum ea.

11 Ὅτε δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, ὁ δὴλον· ὅτι “ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.”

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· “ἀλλ’ ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς.”

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρτας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρτα· γέγραπται γάρ· “Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου.”

14 Ἴνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τῆς πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατ’ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται·

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ “τῷ σπέρματι αὐτῆ,” οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ’ ὡς ἐφ’ ἑνός. Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν, ὁ μετ’ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγωνὸς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν·

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι’ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἕως οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεῖς δι’ ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου·

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστίν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοι-

11 Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum manifestum : quia justus ex fide vivet.

12 At lex non est ex fide : sed faciens ea homo, vivet in illis.

13 Christus nos redemit de execratione legis, factus pro nobis execratio, scriptum est enim : Execrabilis omnis suspensus in ligno.

14 Ut in Gentes benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem.

15 Fratres, secundum hominem dico. Tamen homines authenticatum testamentum nemo abrogat, aut superordinat.

16 At Abrahæ dictæ sunt promissiones, et semini ejus. Non dicit : Seminibus, quasi in multis, sed quasi in uno : Et semini, qui est Christus.

17 Hoc autem dico, testamentum ante authenticatum à Deo in Christum, quæ post annos quadringentos et triginta facta lex, non irritat, ad abolendam promissionem.

18 Si enim ex lege hæreditas, non amplius ex promissione : At Abrahæ per re-promissionem gratificatus est Deus.

19 Quid igitur lex ? transgressionum causa apposita est, usque quo veniret semen cui promissum erat, ordinata per angelos in manu mediatoris.

20 At mediator, unius non est : at Deus unus est.

21 Ergo lex adversus promissa Dei ? Absit : Si enim

σο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη·

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑφ' ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμὲν·

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε·

28 Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἑλλην· οὐκ ἐνὶ δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστὲ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Λ** Εἶπω δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος κηλπίος ἐστίν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·

2 Ἀλλὰ ὑπ' ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ᾤμεν δεδουλωμένοι·

4 Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

5 Ἴνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-

data esset lex potens vivificare, vere ex lege esset justitia.

22 Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

23 Ante autem venire fidem sub lege custodiebamur, conclusi in futuram fidem revelari.

24 Itaque lex pædagogus noster fuit in Christum, ut ex fide justificaremur.

25 Veniente autem fide, non amplius sub pædagogo sumus.

26 Omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Jesu.

27 Quicumque enim in Christum baptizati estis, Christum induistis.

28 Non est Judæus neque Græcus : non est servus, neque liber : non est masculus et fœmina : Omnes enim vos unus estis in Christo Jesu.

29 Si autem Christi, ergo Abrahamæ semen estis, et secundum promissionem hæredes.

CAPUT IV.

1 **D**ICO autem, ad quantum tempus hæres infans est, nihil differt servo, dominus omnium existens :

2 Sed sub tutores est et curatores, usque præfinitionem Patris.

3 Ita et nos, quum essemus infantes, sub elementis mundi eramus servituti addicti

4 Quum vero venit plenitudo temporis, emisit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege :

5 Ut eos qui sub legem redi-

ράση, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δὲ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

7 Ὡστε οὐκ εἶ ὁ υἱος, ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὔτι θεοῖς·

9 Νῦν δὲ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε ;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῆ κεκοπίαια εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν· οὐδὲν με ἠδικήσατε·

13 Οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,

14 Καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 Τίς ἔν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν ; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν ;

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρῆναί με πρὸς ὑμᾶς.

meret, ut adoptionem filiorum reciperemus.

6 Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba, Pater.

7 Itaque non amplius est servus, sed filius : Si vero filius, et hæres Dei per Christum.

8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, serviebatis non natura existentibus diis.

9 Nunc autem cognoscentes Deum, magis autem cogniti à Deo, quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo desuper servire vultis ?

10 Dies observatis, et menses, et tempora, et annos.

11 Timeo vos, ne forte frustra fatigatus fuerim erga vos.

12 Estote sicut ego, quia et ego sicut vos : fratres, obsecro vos ; nihil me injuria affecistis.

13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis euangelizavi vobis prius :

14 Et experimentum mei in carne mea non pro nihilo habuistis, neque respuistis : sed sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum.

15 Quæ igitur erat beatitudo vestra ? Testor enim vobis quia, si possibile, oculos vestros effodientes dedissetis mihi

16 Itaque inimicus vobis factus sum verum dicens vobis ?

17 Æmulantur vos non bene : sed excludere nos volunt, ut illos æmulemini.

18 Bonum autem æmulari in bono semper : et non tantum in adesse me apud vos.

19 Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν·

20 Ἦθέλον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θε-
λοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε ;

22 Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἄβρα-
ὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς
παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευ-
θέρας·

23 Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσ-
κης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ
ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγ-
γελίας.

24 Ἄτινά ἐστὶν ἀλληγορού-
μενα· αὗται γάρ εἰσιν αἱ δύο δια-
θήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς
δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἄ-
γαρ·

25 Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος
ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ
τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ
μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ
ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ
πάντων ἡμῶν·

27 Γέγραπται γάρ· “Εὐφράν-
θητι στειρα ἢ οὐ τίκτουσα· ἔῃξον
καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι
πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μάλ-
λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.”

28 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ
Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν·

29 Ἄλλ' ὥσπερ τότε, ὁ κατὰ
σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ
πνεῦμα· οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἄλλὰ τί λέγει ἡ γραφή ;
· “Ἐξβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν
υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονο-
μήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ
υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.”

19 Nati mei, quos iterum
parturio, usque quo formetur
Christus in vobis.

20 Vellem autem adesse ad
vos modo, et mutare vocem me-
am : quoniam hæsito in vobis.

21 Dicite mihi qui sub legem
volentes esse, legem non au-
ditis ?

22 Scriptum est enim quo-
niam Abraham duos filios ha-
buit : unum de ancilla, et unum
de libera.

23 Et qui quidem de ancilla,
secundum carnem natus est :
qui autem de libera, per repro-
missionem.

24 Quæ sunt allegorizata :
Hæc enim sunt duo testamen-
ta : Unum quidem à monte Si-
na, in servitutem generans,
quæ est Agar.

25 Nam Agar, Sina mons est
in Arabia : quadrat autem nunc
Hierusalem, servit vero cum
filiis suis.

26 Illa autem sublimis Hie-
rusalem, libera est : quæ est
mater omnium nostrum.

27 Scriptum est enim : Læ-
tare sterilis non pariens :
erumpe et clama, non partu-
riens : quia multi nati desertæ
magis quam habentis virum.

28 Nos autem, fratres, se-
cundum Isaac, promissionis na-
ti sumus.

29 Sed quomodo tunc is se-
cundum carnem genitus, perse-
quebatur eum qui secundum
spiritum : ita et nunc.

30 Sed quid dicit Scriptura ?
Ejice ancillam et filium ejus :
non enim hæres erit filius an-
cillæ cum filio liberæ.

31 Ἄρα, ἀδελφοί, ἐκ ἐσμὲν παι-
δίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Τ**ῆ ἐλευθερία οὖν ἧ Χριστὸς
ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε,
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέ-
χεσθε.

2 Ἰδὲ, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν
ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς
οὐδὲν ὠφελήσει.

3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ
ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφει-
λέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποι-
ῆσαι.

4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χρισ-
τοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε·
τῆς χάριτος ἐξεπέσασθε.

5 Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίσεως
ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα·

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε
περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυσ-
τία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνερ-
γουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς
ἀνέκοψε τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;

8 Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ κα-
λοῦντος ὑμᾶς.

9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα
ζυμοῖ.

10 Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν
Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε·
ὃ δὲ ταράσσω ὑμᾶς βαστάσει τὸ
κρίμα, ὅστις ἂν ᾖ.

11 Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ περι-
τομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔστι διώκο-
μαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδα-
λον τοῦ σταυροῦ.

12 Ὅφελον καὶ ἀποκόψοντα οἱ
ἱναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ
ἠκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν
ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί,

31 Nempe, fratres, non su-
mus ancillæ nati, sed liberæ.

CAPUT V.

1 **L**IBERTATE igitur qua
Christus nos liberavit,
state, ne iterum jugo servitutis
implicamini.

2 Ecce ego Paulus dico vo-
bis, quoniam si circumcidamini,
Christus vobis nihil proderit.

3 Testificor autem rursus
omni homini circumcidenti se,
quoniam debitor est totam le-
gem facere.

4 Aboliti estis à Christo, qui-
cumque in lege justificamini :
gratiâ excidistis.

5 Nos enim spiritu ex fide
spem justitiæ expectamus.

6 In enim Christo Jesu ne-
que circumcisio aliquid valet,
neque præputium : sed fides
per charitatem efficax.

7 Currebatis pulchre, quis
vos intercidit veritati non sua-
deri ?

8 Persuasio non ex vocante
vos.

9 Modicum fermentum to-
tam massam fermentat.

10 Ego confido in vos in
Domino, quod nihil aliud sapi-
etis : at conturbans vos porta-
bit judicium, quicumque fuerit.

11 Ego autem, fratres, si cir-
cumcisionem adhuc prædico,
quid adhuc persequutionem pa-
tior ? Nempe abolitum est
scandalum crucis.

12 Utinam et abscindantur
inquietantes vos.

13 Vos enim in libertate vo-
cati estis, fratres : tantum ne
libertatem in occasionem carni

ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις·

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε·

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἂν θέλῃτε, ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.

19 Φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἐρεῖς, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεΐαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,

21 Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος, ἔστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια·

23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.

26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

sed per charitatem servite alii aliis.

14 Nam omnis lex in uno sermone impletur, in illo : Diliges proximum tuum sicut te ipsum.

15 Si vero alii alios mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini.

16 Dico autem : Spiritu ambulate, et concupiscentiam carnis non perficiatis.

17 Nam caro concupiscit adversus spiritum : at spiritus adversus carnem. hæc autem opponuntur alia aliis, ut non quæcumque velitis, illa faciatis.

18 Si vero spiritu ducimini, non estis ab lege.

19 Manifesta autem sunt opera carnis : quæ sunt, adulterium, fornicatio, impuritas, protervia,

20 Idololatria, veneficium, inimicitia, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ,

21 Invidia, homicidia, ebrietates, comessationes, et similia his, quæ dico vobis, sicut et prædixi, quoniam talia agentes regnum Dei non hæreditabunt.

22 At fructus Spiritus, est charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia :

23 Adversus hujusmodi non est lex.

24 Qui autem Christi, carnem crucifixerunt cum affectibus, et concupiscentiis.

25 Si vivimus spiritu, spiritu et ambulemus.

26 Non efficiamur inanis gloriae cupidi, alii alios provocantes, alii aliis invidentes.

Κεφ. ζ'. 6.

1 **Α** Δελοφοί, ἐὰν καὶ προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος· σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς.

2 Ἄλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὦν, ἑαυτὸν φρεναπατᾶ.

4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμάζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον·

5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχοῦμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μνηστῆρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·

8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθόραν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ.

12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.

CAPUT VI.

1 **F** RATRES, si et præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos spirituales instruite hujusmodi in spiritu lenitatis : considerans teipsum, ne et tu tenteris.

2 Alii aliorum onerò portate, et sic adimplebitis legem Christi.

3 Si enim videtur quis esse aliquid, nihil existens, seipsum animo fallit :

4 At opus suum probet unusquisque : et tunc in seipsum tantum gloriationem habebit, et non in alterum.

5 Unusquisque enim proprium onus portabit.

6 Communicet autem institutus verbum instituenti in omnibus bonis.

7 Ne errate : Deus non irridetur : quod enim seminaverit homo, hoc et metet.

8 Quoniam seminans in carnem suam, de carne metet corruptionem : at seminans in spiritum, de spiritu metet vitam æternam.

9 At pulchrum facientes non segnescamus : tempore enim proprio metemus, non elanguentes.

10 Nempe igitur dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

11 Videte quam longis vobis literis scripsi mea manu.

12 Quicumque volunt bona facie esse in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantum ut ne cruce Christi persecutionem patiantur.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκί καυχῶνται·

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, ἕτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις·

16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγγράφη ἀπὸ
Ῥώμης.

13 Neque enim circumcisi ipsi legem custodiunt: sed volunt vos circumcidi, ut in vestra carne glorientur.

14 Mihi autem absit gloria, si non in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo.

15 In enim Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova creatio.

16 Et quicumque regula hac ambulaverint, pax super illos, et misericordia, et super Israël Dei.

17 Cæterum, molestias mihi nemo exhibeat: Ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto.

18 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.

Ad Galatas est scripta à Roma.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς

ΕΦΕΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὔσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

PAULI

Apostoli ad

EPHESIOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, sanctis existentibus in Epheso, et fidelibus in Christo Jesu.

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις Χριστῶ·

4 Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

6 Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ·

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ,

8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει·

9 Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ,

10 Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ·

11 Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος, κατὰ τὴν βελήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικώσας ἐν τῷ Χριστῷ·

13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ,

14 Ὃς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κλη-

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, benedicens nos in omni benedictione spirituali in caelestibus in Christo :

4 Sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi, esse nos sanctos et inculpato in conspectu ejus in charitate.

5 Præfniens nos in filiorum adoptionem per Jesum Christum in sese, secundum bonum affectum voluntatis suæ,

6 In laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto :

7 In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundum divitias gratiæ ejus :

8 Quæ abundavit in nos in omni sapientia et prudentia :

9 Notum faciens nobis mysterium voluntatis suæ secundum beneplacitum suum, quod proposuit in se :

10 In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæque in caelis, et quæ in terra :

11 In ipso, in quo etiam electi sumus, prædestinati secundum propositum omnia efficientis secundum consilium voluntatis suæ :

12 Ad esse nos in laudem gloriæ ejus, ante sperantes in Christo.

13 In quo et vos, audientes verbum veritatis, Evangelium salutis vestræ : in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto :

14 Qui est arrabo hæredita

ρονουίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνησθὲν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,

18 Περωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις·

19 Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

20 Ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·

22 “Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ·” καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησίας,

23 Ἦτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

Κεφ. 2.

1 **Κ**Αὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἀμαρτίαις,

2 Ἐν αἷσι ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,

tis nostræ, in redemptionem assertionis, in laudem gloriæ ipsius.

15 Propter hoc et ego audiens illam circa vos fidem in Domino Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

16 Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis :

17 Ut Deus domini nostri Jesu Christi, Pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ et revelationis, in agnitione ejus :

18 Illuminatos oculos mentis vestræ ad sciendum vos quæ est spes vocationis ejus, et quæ divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in sanctis :

19 Et quæ excellens magnitudo virtutis ejus in nos credentes secundum operationem potentie virtutis ejus.

20 Quam operatus est in Christo, suscitans illum ex mortuis : et collocavit in dextra sua in cælestibus,

21 Supra omnem principatum et potestatem et virtutem, et dominationem, et omne nomen nominatum non solum in seculo hoc, sed etiam in futuro.

22 Et omnia subjecit sub pedes ejus : et ipsum dedit caput super omnia ecclesiæ,

23 Quæ est corpus ipsius, plenitudo omnia in omnibus adimplentis.

CAPUT II.

1 **ET** vos existentes mortuos delictis et peccatis.

2 In quibus aliquando ambulastis secundum seculum mundi

κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας,

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιούντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς,

5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι.

6 Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

7 Ἴνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

8 Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον·

9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

10 Αὐτοῦ γὰρ ἐσμὲν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου·

12 Ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·

13 Νῦν δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ

hujus, secundum principem potestatis aëris, spiritus nunc efficientis in filiis insuasibilitatis.

3 In quibus et nos omnes conversati sumus aliquando in desideriis carnis nostræ, facientes voluntates carnis et cogitationum: et eramus nati natura iræ, sicut et cæteri.

4 At Deus dives existens in misericordia, propter multam charitatem suam quam dilexit nos.

5 Et existentes nos mortuos offensis, convivificavit Christo; gratia estis servati.

6 Et conresuscitavit, et con-sedere fecit in supercælestibus in Christo Jesu:

7 Ut ostenderet in seculis supervenientibus eminentes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Jesu.

8 Nam gratia estis servati per fidem: et hoc non ex vobis: Dei donum:

9 Non ex operibus, ut ne quis glorietur.

10 Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

11 Ideo mementote quod vos aliquando Gentes in carne, dicti præputium à dicta circumcissione in carne manu facta:

12 Quia eratis in tempore illo sine Christo, alienati à republica Israël, et hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, et athei in mundo.

13 Nunc autem in Christo Jesu vos aliquando existentes longe, prope facti estis in sanguine Christi.

14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρο: ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,

15 Τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντελῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς·

18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ζῆνοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων, καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ,

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

21 Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ,

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**ούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν,

2 Εἶγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραφα ἐν ὀλίγῳ·

4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ,

14 Ipse enim est pax nostra, faciens utraque unum, et medium parietem maceris solvens.

15 Inimicitiam in carne sua, Legem mandatorum in dogmatibus abolens; ut duos condat in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem:

16 Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitiam in ipso.

17 Et veniens euangelizavit pacem vobis qui longe, et iis qui prope.

18 Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem.

19 Nempe ergo non jam estis hospites et advenæ, sed cives sanctorum et domestici Dei;

20 Superædificati super fundamento Apostolorum et Prophetarum, existente summo angulari ipso Jesu Christo:

21 In quo omnis ædificatio coagmentata crescit in templum sanctum in Domino:

22 In quo et vos coædificamini in habitaculum Dei in spiritu.

CAPUT III.

1 **H**UJUS gratia ego Paulus vincetus Christi Jesu pro vobis:

2 Siquidem audistis dispensationem gratiæ Dei datæ mihi in vos.

3 Quoniam secundum revelationem notificavit mihi mysterium, sicut prius scripsi in brevi:

4 Ad quod potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio Christi:

5 Ὁ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

6 εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα, καὶ σύσσωμα, καὶ συμμετόχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

7 Οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν ὄψραν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 Καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ κοινωνία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Ἴνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ,

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,

12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ.

13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκαεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτῶ τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται,

16 Ἴνα δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆν. διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον,

5 Quod in aliis generationibus non notum factum est filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis Apostolis ejus et Prophetis in Spiritu sancto :

6 Esse Gentes cohæredes et concorporales, et comparticipes promissionis ejus in Christo, per Evangelium :

7 Cujus factus sum minister secundum donum gratiæ Dei datum mihi secundum operationem virtutis ejus.

8 Mihi minimo omnium sanctorum data est gratia hæc, in Gentibus euangelizare investigabiles divitias Christi,

9 Et illuminare omnes, quæ communicatio mysterii absconditi à seculis in Deo, omnia condente per Jesum Christum :

10 Ut innotescat nunc principatibus et potestatibus in cælestibus, per ecclesiam, multiformis sapientia Dei :

11 Secundum propositum seculorum, quod fecit in Christo Jesu Domino nostro.

12 In quo habemus fiduciam et accessum in confidentia, per fidem ejus.

13 Ideo peto non segnescere in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra.

14 Hujus gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,

15 Ex quo omnis paternitas in cælis et in terra nominatur :

16 Ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Spiritum suum in interiorem hominem.

17 Κατοικήσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

18 Ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ θεμελιωμένοι· ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος, καὶ μήκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος,

19 Γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυνάμενῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

21 Αὐτῷ ἡ-δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Κεφ. δ'. 4.

1 ΠΑΡΑΚΑΛῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ θεός ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

2 Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

3 Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

4 Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθώς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν.

5 Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα,

6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν.

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

8 Διὸ λέγει· “Ἀναβὰς εἰς ὕψος,

17 Habitare Christum per fidem in cordibus vestris :

18 In charitate radicati et fundati : ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ latitudo et longitudo, et profunditas et sublimitas.

19 Cognoscereque excellentem cognitionis charitatem Christi : ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.

20 At potenti super omnia facere super exabundanti, quæ petimus aut mente concipimus, secundum virtutem efficientem in nobis,

21 Ipsi gloria in ecclesia in Christo Jesu, in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

CAPUT IV.

1 OBSECRO itaque vos ego vincitus in Domino, dignè ambulare vocatione qua vocati estis,

2 Cum omni modestia et mansuetudine, cum lenitate animi, sustinentes alii alios in charitate :

3 Studentes servare unitatem spiritus in vinculo pacis.

4 Unum corpus et unus spiritus, sicut et vocati estis in una spe vocationis vestræ.

5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma :

6 Unus Deus et Pater omnium, qui super omnes, et per omnia, et in omnibus vobis.

7 Uni autem cuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi.

8 Ideo dicit : Ascendens in

ἤχημαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.”

9 Τὸ δὲ, Ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς ;

10 Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,

12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ ἰσχυροῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,

14 Ἴνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης·

15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός·

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβασόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μάρτυρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,

18 Ἐσχοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν ἦσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πύρωσιν ἧς καρδίας αὐτῶν,

altum, captivam duxit captivitatem, et dedit dona hominibus.

9 Quod autem ascendit, quid est si non quia et descendit primum in inferiores partes terræ?

10 Ille descendens, ipse est et ascendens supra omnes cælos, ut impleret omnia.

11 Et ipse dedit hos quidem Apostolos, hos autem Prophetas, hos vero Evangelistas, hos autem pastores et doctores.

12 Ad coagmentationem sanctorum, in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi :

13 Donec occurramus omnes in unitatem fidei, et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram staturæ plenitudinis Christi.

14 Ut non amplius simus pueri fluctuantes, et circumlati omni vento doctrinæ, in alea hominum, in astutia ad insidias imposturæ.

15 Veritatem facientes autem in charitate, crescamus in ipsum omnia, qui est caput, Christus.

16 Ex quo totum corpus conexum et compactum per omnem commissuram suppeditationis, secundum operationem in mensura uniuscujusque membri augmentum corporis facit, in ædificationem sui in charitate.

17 Hoc igitur dico et testificor in Domino, non amplius vos ambulare, sicut et reliquæ Gentes ambulant, in vanitate mentis suæ,

18 Obtenebrati cogitatione, existentes alienati à vita Dei, per ignorantiam existentem in illis, propter obdurationem cordis ipsorum :

19 Οἵτινες ἀπληγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστὸν,

21 εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ,

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

23 Ἀνανεῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν,

24 Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὰ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

27 Μῆτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μὴ κλέπτειτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χερίαν ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου τοῦ κυρίου, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργή, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀπὸ ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·

32 Ἄνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχνοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρισατο ὑμῖν.

19 Qui dedolentes semetip-sos tradiderunt impudicitiae, in operationem immunditiae omnis in excessu.

20 Vos autem non ita didicistis Christum.

21 Si tamen illum audistis, et in ipso edocti estis, sicut est veritas in Jesu :

22 Deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem corruptum secundum desideria erroris :

23 Renovari autem spiritu mentis vestrae,

24 Et induere novum hominem, secundum Deum creatum in justitia et sanctitate veritatis.

25 Ideo deponentes mendacium, loquimini veritatem, unusquisque cum proximo suo : quoniam sumus invicem membra.

26 Irascimini, et ne peccate : Sol non occidat super iracundia vestra .

27 Neque date locum diabolo.

28 Furatus non amplius furetur, magis autem laboret, operans bonum manibus, ut habeat impertiri opus habenti.

29 Omnis sermo putris ex ore vestro non egrediatur : sed si quis bonus ad aedificationem usus, ut det gratiam audientibus.

30 Et ne contristate Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptionis.

31 Omnis amaritudo, et excandescencia, et ira, et clamor, et blasphemia tollatur a vobis, cum omni malitia.

32 Estote autem alii in alios benigni, misericordes, condonantes vobis ipsis, sicut et Deus in Christo condonavit vobis.

Κεφ. ε. 5.

1 **Τ**ῖνεςθε οὖν μιμηταὶ τῷ Θεῷ,
ὡς τέκνα ἀγαπητὰ,

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ,
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν
ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἡμῶν προσφοράν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ,
εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκα-
θαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσ-
θω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις.

4 Καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολο-
γία, ἢ εὐτραπέλεια, τὰ οὐκ ἀνήκον-
τα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία·

5 Τοῦτο γὰρ ἐστε γινώσκοντες,
ὅτι πᾶς πῆρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ
πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης,
οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπαλάττω κενοῖς λό-
γοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ
τῷ Θεῷ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι
αὐτῶν.

8 Ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ
φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς
περιπατεῖτε.

9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος
ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ
καὶ ἀληθείᾳ·

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐά-
ρεστον τῷ Κυρίῳ·

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς
ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους,
μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε·

12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ'
αὐτῶν, αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα,
ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ
τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστὶ.

14 Διὸ λέγει· “Ἐγείραι ὁ κα-
θεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφάσει σοὶ ὁ Χριστός.”

CAPUT V

1 **E**STOTE ergo imitatores
Dei, sicut nati dilecti :

2 Et ambulate in dilectione,
sicut et Christus dilexit nos, et
tradidit semetipsum pro nobis
oblationem et hostiam Deo, in
odorem suavitatis.

3 Fornicatio autem et omnis
immunditia aut avaritia nec no-
minetur in vobis, sicut decet
sanctos.

4 Et obscœnitas, et stultilo-
quium, aut scurrilitas, non con-
venientia, sed magis gratiarum
actio.

5 Hoc enim estis cognoscent-
es, quod omnis fornicator, aut
immundus, aut avarus, qui est
idololatra, non habet hæredita-
tem in regno Christi et Dei.

6 Nemo vos decipiat inanibus
verbis : propter hæc enim ve-
nit ira Dei in filios diffidentiae.

7 Ne ergo efficiamini parti-
cipes eorum.

8 Eratis enim aliquando tene-
bræ, nunc autem lux in Domi-
no : Ut nati lucis ambulate.

9 Nam fructus Spiritus in
omni bonitate et justitia et ve-
ritate :

10 Probantur quid sit bene-
placitum Domino.

11 Et ne communicate ope-
ribus infructuosis tenebrarum,
magis autem et redarguite.

12 Nam occulte facta ab ip-
sis, turpe est et dicere.

13 At omnia arguta, à lumi-
ne manifestantur ; omne enim
manifestatum, lumen est :

14 Ideo dicit : Surge dor-
miens, et exurge à mortuis, et
illuminabit te Christus.

15 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,

19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς· ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ,

20 Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Θεοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ,

23 Ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναίκος, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸς ἐστὶ σωτὴρ τοῦ σώματος·

24 Ἄλλ' ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς,

26 Ἴνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,

27 Ἴνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἕνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾦ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·

15 Videte itaque quomodo accurate ambuletis : non quasi insipientes, sed ut sapientes :

16 Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

17 Propter hoc ne fiatis imprudentes, sed intelligentes quæ voluntas Domini.

18 Et ne irebriemini vino, in quo est luxuria, sed implemini in Spiritu :

19 Loquentes vobismetipsis psalmis et hymnis, et canticis spiritualibus : cantantes et psallentes in corde vestro Domino :

20 Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri :

21 Subjecti alii aliis in timore Dei.

22 Mulieres propriis viris subditæ estote, sicut Domino :

23 Quoniam vir est caput mulieris, sicut et Christus caput ecclesiæ : Et ipse est servator corporis.

24 Sed sicut ecclesia subjecta est Christo, ita et mulieres propriis viris in omni.

25 Viri diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea.

26 Ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo :

27 Ut exhiberet ipsam sibi ipsi gloriosam, ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et immaculata.

28 Ita debent viri diligere suas uxores, ut sua corpora. Diligens suam uxorem, seipsum diligit.

29 Οὐδείς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν,

30 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

31 Ἐναντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

Κεφ. 6.

1 **Τ**Α τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

2 Ἔτιμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· ἡτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ.

3 Ἴνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ,

6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

7 Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 Εἰδότες ὅτι ὁ ἕαν τι ἕκαστος

29 Nemo enim unquam suam carnem odit, sed nutrit et fovet eam, sicut et Dominus ecclesiam :

30 Quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, et de ossibus ejus.

31 Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit ad uxorem suam, et erunt hi duo in carnem unam.

32 Sacramentum hoc magnum est : ego autem dico in Christum, et in ecclesiam.

33 Veruntamen et vos singuli, unusquisque suam uxorem sic diligat sicut seipsum : at uxor ut timeat virum.

CAPUT VI.

1 **N**ATI obedite, parentibus vestris in Domino : hoc enim est justum.

2 Honora patrem tuum et matrem : Quod est primum mandatum in promissione :

3 Ut bene tibi fiat, et eris longævus super terram.

4 Et patres ne ad iram provocate natos vestros, sed educate illos in disciplina et correptione Domini.

5 Servi obedite dominis secundum carnem, cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo :

6 Non secundum ocularem servitutem, quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi, facientes voluntatem Dei ex animo,

7 Cum benevolentia servientes Domino, et non hominibus :

8 Scientes quoniam quod

ποίησῃ ἀγαθὸν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῶ.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κρᾶτι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου·

12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι.

14 Στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδύσαμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἔτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης,

16 Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ· τὰ πεπυρωμένα σβέσαι·

17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἧ ἔστι ῥῆμα Θεοῦ,

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἔστο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων.

cunque unusquisque fecerit bonum, hoc reportabit à Domino, sive servus, sive liber.

9 Et domini eadem facite ad eos, remittentes minas : scientes quia et vestrum ipsorum Dominus est in cælis, et personarum acceptio non est apud eum.

10 Reliquum, fratres mei, confortamini in Domino, et in potentia virtutis ejus.

11 Induite armaturam Dei, ad posse vos stare adversus insidias diaboli.

12 Quoniam non est nobis colluctatio adversus sanguinem et carnem, sed adversus principatus, adversus potestates, adversus mundi potentes tenebrarum seculi hujus, contra spiritualia nequitiae in caelestibus.

13 Propter hoc accipite universam armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et omnia facientes stare.

14 State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricae justitiae,

15 Et calceati pedes in praeparatione Evangelii pacis :

16 In omnibus assumentes scutum fidei, in quo poteritis omnia tela illius nequam igni extinguere.

17 Et galeam salutaris assumite, et gladium spiritus, quod est verbum Dei :

18 Per omnem orationem et obsecrationem orantes in omni tempore in spiritu, et in ipsum hoc vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis.

19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῆι λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρῆρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

20 Ἵνα ἔγῃ οὗτος πρεσβευτὴς ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐν αὐτῷ παρῆρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ,

22 Ὅν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ἀμήν.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ
Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

19 Et pro me, ut mihi detur sermo in apertione oris mei in fiducia, notum facere mysterium Euangelii,

20 Pro quo legatione fungor in catena, ut in ipso libere loquar, ut oportet me loqui.

21 Ut autem sciatis et vos quæ circa me, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus dilectus frater et fidelis minister in Domino :

22 Quem misi ad vos in illud ipsum, ut cognoscatis quæ circa nos, et consoletur corda vestra.

23 Pax fratribus et charitas cum fide à Deo Patre et Domino Jesu Christo.

24 Gratia cum omnibus diligentibus Dominum nostrum Jesum Christum in incorruptione Amen.

Ad Ephesios scripta est à
Roma per Tychicum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλιππίοις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνηρίᾳ ὑμῶν,

PAULI

Apostoli ad

PHILIPPENSES

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Timotheus servi Jesu Christi, omnibus sanctis in Christo Jesu, existentibus Philippis cum episcopis et diaconis :

2 Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro et Domino Jesu Christo.

3 Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri,

4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δεήσιν ποιούμενος,

5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν,

6 Πεπειθῶς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ,

7 Καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ τῇ ἀπολογία, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνοὺς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

8 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ Χριστοῦ.

9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εὐκρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

11 Πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν,

13 Ὡστε τοὺς δεσμοὺς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι,

14 Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεπειθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν.

16 Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χρισ-

4 Semper in omni precatione mea pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens,

5 Super communicatione vestra in Evangelium, à prima die usque nunc :

6 Confidens ipsum hoc, quia ille incipiens in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu .

7 Sicut est justum mihi hoc sentire pro omnibus vobis, propter habere me in corde vos, in et vinculis meis, et in defensione, et confirmatione Evangelii, communicatores meae gratiae omnes vos existentes.

8 Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi.

9 Et hoc oro, ut charitas vestra amplius magis et magis abundet in scientia et omni sensu :

10 Ad probandum vos constantia, ut sitis sinceri et inoffensi in diem Christi ;

11 Repleti fructibus justitiae per Jesum Christum, in gloriam et laudem Dei.

12 Scire autem vos volo, fratres, quia quae circa me magis ad profectum Evangelii venerunt :

13 Itaque vincula mea manifesta in Christo fieri in toto praetorio, et caeteris omnibus :

14 Et plures fratrum in Domino, fretos vinculis meis, abundantius audere impavide Dei verbum loqui.

15 Quidam quidem et propter invidiam et contentionem : quidam autem et propter bonam voluntatem Christum praedicant

16 Hi quidem ex contentione

τὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

17 Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.

18 Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε περιφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι·

19 Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποθήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 Κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παβήσῃα, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνηθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ θανάτου·

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γὰρ ἠρίζω.

23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλυθῆναι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶν μᾶλλον κρεῖσσον·

24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκί, ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,

26 Ἴνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀλούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ εὐματί, μιᾷ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,

28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ

Christum annuntiant non sincere, existimantes afflictionem afferre vinculis meis :

17 Illi vero, ex charitate, scientes quoniam in defensionem Euangelii positus sum.

18 Quid enim? Attamen omni modo, sive specie, sive veritate, Christus annuntiatur: et in hoc gaudeo, sed et gaudebo.

19 Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem per vestram orationem, et subministrationem Spiritus Jesu Christi :

20 Secundum expectationem et spem meam, quia in nullo pudefiam, sed in omni fiducia, sicut semper, et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem.

21 Mihi enim vivere, Christus: et mori, lucrum.

22 Si vero vivere in carne, hoc mihi fructus operis, et quid eligam, non cognosco.

23 Coarctor autem è duobus, desiderium habens ad abire, et cum Christo esse; multo enim magis melius.

24 At permanere in carne, magis necessarium propter vos.

25 Et hoc confisus scio, quia manebo et una permanebo omnibus vobis, ad vestrum profectum et gaudium fidei,

26 Ut gloriatio vestra abundet in Christo Jesu in me, per meam praesentiam iterum ad vos.

27 Tantum digne Euangelio Christi gerite vos, ut sive veniens et videns vos, sive absens, audiam quæ de vobis, quia statis in uno spiritu, uno animo collaborantes fidei Euangelii.

28 Et non territi in ullo ab

ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μὲν ἔστιν ἐνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ,

29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, ἔ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεῦεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

Κεφ. β'. 2.

1 **E**ἰ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,

2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ ἐν φρονούντες,

3 Μηδὲν κατὰ ἐρίθειαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·

4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐτέρων ἕκαστος.

5 Τοῦτο γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν οὐ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

6 Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ,

7 Ἄλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος,

8 Καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.

9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὄνομα,

10 Ἴνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντων γόνου κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,

11 Καὶ πάντα γλῶσσα ἐξομολο-

adversariis : quod illis quidem est indicium perditionis, vobis autem salutis; et hoc à Deo :

29 Quia vobis donatum est. pro Christo, non solum est eum credere, sed et pro illo pati.

30 Idem certamen habentes quale vidistis in me, et nunc auditis in me.

CAPUT II.

1 **S**I qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua communio spiritus, si qua viscera et miserationes,

2 Implete meum gaudium, ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, unum sentientes :

3 Nihil per contentionem aut inanem gloriam, sed modestia alii alios arbitantes superiores sibiipsis.

4 Non quæ sua singuli considerate, sed et quæ aliorum unusquisque.

5 Hoc enim sentiatur in vobis quod et in Christo Jesu :

6 Qui in forma Dei existens, non prædam reputavit esse paria Deo :

7 Sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudine hominum factus,

8 Et habitu inventus ut homo, humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem : mortem autem crucis.

9 Ideo et Deus illum superexaltavit, et donavit illi nomen super omne nomen :

10 Ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium et terrestrium et infernorum :

11 Et omnis lingua confitea-

λογήσῃται ἥτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τῆν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε.

13 Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,

15 Ἴνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σχολιάς καὶ διεστραμμένης· ἐν οἷς φαίσεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες· εἰς καύχημα ἔμοι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα·

17 Ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·

18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα ἀγῶν εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν·

20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει·

21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκεις, ὅτι ὡς πατρί τέκνον, σὺν ἔμοι ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

23 Τῶτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξουστῆς·

tur, quia Dominus Jesus Christus, in gloriam Dei Patris.

12 Itaque, dilecti mei, sicut semper obedistis mihi, non in praesentia mea tantum, sed et nunc multo magis in absentia mea, cum metu et tremore vestram ipsorum salutem adoperamini.

13 Deus enim est efficiens in vobis et velle et perficere, pro benevolentia.

14 Omnia facite sine murmurationibus et disceptationibus :

15 Ut sitis irreprehensi et simplices, filii Dei inculpati in medio nationis pravæ et perversæ : in quibus splendet sicut luminaria in mundo.

16 Verbum vitæ continentes ; ad gloriationem mihi in diem Christi, quia non in vanum cucurri, neque in vanum laboravi.

17 Sed si et liber super hostia et sacrificio fidei vestræ, gaudeo et congratulor omnibus vobis.

18 Id autem ipsum et vos gaudete, et congratulamini mihi.

19 Spero autem in Domino Jesu, Timotheum cito mittere vobis, ut et ego bono animo sim, cognoscens quæ circa vos.

20 Neminem enim habeo unanimum, qui germane ea quæ circa vos curaturus sit.

21 Omnes enim ea quæ sua ipsorum quæerunt, non ea quæ Christi Jesu.

22 At probationem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius, cum me servivit in evangelium.

23 Hunc quidem igitur spero mittere, ut videro ea quæ circa me, statim.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι·

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἤγησάμην, Ἐπαφροδίτου τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συσβραλίωτήν μου, ὑμῶν δὲ ἀπίστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς Χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπιλύπη σχῶ.

28 Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, καὶ γὰρ ἀλυπότερος ᾧ.

29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγίσει, παραβουλεύσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ· τὰ αὐτὰ γράψαι ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύνες, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν καλαλιμῆν·

3 Ἡμεῖς γὰρ ἐσμὲν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μάλλον,

5 Περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ. φυλῆς Βενιαμίν, Ἐ-

24 Confido autem in Domino, quoniam et ipse cito veniam.

25 Necessarium autem existavi, Epaphroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, et ministrum usus mei mittere ad vos :

26 Quoniam expetens erat omnes vos, et mœstus, eo quod audieratis quod ægrotasset.

27 Etenim infirmatus est proxime morti, sed Deus ejus misertus est : non ejus autem solum, verum et mei, ut ne tristitiam super tristitiam haberem.

28 Studiosius ergo misi illum, ut videntes eum iterum, gaudeatis, et ego sine tristitia sim.

29 Excipite itaque illum in Domino cum omni gaudio, et ejusmodi in pretio habetote.

30 Quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, posthabens animam, ut suppleret vestram defectionem ejus quod ad me obsequii.

CAPUT III.

1 **R**ELIQUUM, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis mihi quidem non pigrum, vobis tutum.

2 Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem.

3 Nos enim sumus circumcisio, spiritu Deo servientes, et gloriantes in Christo Jesu, et non in carne confidentes :

4 Et quanquam ego habens confidentiam et in carne. Si quis videtur alius confidere in carne, ego magis.

5 Circumcisio octavi diei, ex genere Israël, tribus Benjamin, Ε-

Ἑραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον
Φαρισαῖος,

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκ-
κλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν
νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος·

7 Ἄλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦ-
τα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν·

8 Ἀλλὰ μενοῦνγε καὶ ἠγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημι-
ώθην, καὶ ἠγοῦμαι σκύδαλα εἶναι,
ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

9 Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων
ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλ-
λὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν
ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει,

10 Τοῦ γινῶναι αὐτὸν, καὶ τὴν
δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ
τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ,
συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,

11 Εἴ πως κατανήσω εἰς τὴν
ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν·

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη
τελείωμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ κα-
ταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην ὑπὸ
τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ
λογίζομαι κατεληφέναι,

14 Ἐν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπι-
λανθάνομενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν
ἐπεκλεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω
ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἀνω κλήσεως
τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρο-
νῶμεν, καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε,
καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῶν ἀποκαλύψει·

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ
αὐτῷ στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρο-
νεῖν

Hebræus ex Hebræis, secun-
dum legem Pharisæus,

6 Secundum zelum perse-
quens ecclesiam, secundum justitiam quæ in lege factus irre-
prehensibilis :

7 Sed quæ erant mihi lucra,
hæc arbitratus sum propter
Christum damnum.

8 Sed profecto et existimo
omnia damnum esse propter
eminentiam cognitionis Christi
Jesu Domini mei, propter quem
omnium damnum subii, et arbi-
tror stercorea esse, ut Christum
lucrifaciam.

9 Et inveniar in illo, non ha-
bens meam justitiam quæ ex
lege, sed illam quæ per fidem
Christi, illam quæ ex Deo jus-
titiam in fide :

10 Ad cognoscendum illum,
et virtutem resurrectionis ejus,
et communionem passionum il-
lius, configuratus morti ejus :

11 Si quomodo occurram ad
resurrectionem mortuorum.

12 Non quod jam acceperim,
aut jam perfectus sim ; sequor
autem si et comprehendam,
quia et comprehensus sum à
Domino Jesu Christo.

13 Fratres, ego meipsum non
arbitror comprehedissee :

14 Unum autem, quæ qui-
dem retro obliviscens, iis vero
quæ ante extentus, ad scopum
persequor, ad bravium supernæ
vocationis Dei in Christo Jesu.

15 Quotquot ergo perfecti,
hoc sentiamus : et si quid aliter
sapitis, et hoc Deus vobis re-
velabit.

16 Verumtamen ad quod per-
venimus, eadem incedere re-
gula, idem sapere.

17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς·

18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ,

19 Ὃν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονεῖντες·

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολιτεύμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτηρίας ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,

21 Ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ υποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐωδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 Ναὶ ἐρωτῶ καὶ σε σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμενος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρειτε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρειτε.

5 Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς.

6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν·

17 Imitatores mei estote, fratres, et observate ita ambulantes, sicut habetis exemplum nos

18 Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis, nunc autem et flens dico, inimicos crucis Christi :

19 Quorum finis interitus, quorum Deus venter, et gloria in confusione ipsorum, terrena sapientes.

20 Nostra enim administratio in cælis est, ex quo etiam Salvatorem expectamus Dominum Jesum Christum.

21 Qui transfigurabit corpus humilitatis nostræ, ad esse illud conformatum corpori gloriæ suæ, secundum operationem posse eum et subjicere sibi ipsi omnia.

CAPUT IV.

1 ΙΤΑΚΕ, fratres mei dilecti et exoptati, gaudium et corona mea, sic state Domino, dilecti.

2 Evodiam rogo, et Syntychen deprecor idipsum sapere in Domino :

3 Etiam rogo et te, socie germane, opitulare eis, quæ in Euangelio simul certarunt mihi, cum et Clemente, et cæteris cooperantibus meis, quorum nomina in libro vitæ.

4 Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete.

5 Æquitas vestra nota sit omnibus hominibus ; Dominus prope.

6 Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα· εἴ τις ἀρετῆ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·

9 Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαίρεισθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι·

12 Οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντί καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι·

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ·

14 Πλήν καλῶς ἐποιήσατε, συκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει·

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησιοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι,

16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἄπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε·

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

7 Et pax Dei superans omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu.

8 Reliquum, fratres, quæcunque sunt vera, quæcunque honesta, quæcunque justa, quæcunque pura, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, si qua virtus, et si qua laus, hæc cogitate.

9 Quæ et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, hæc agite; et Deus pacis erit cum vobis.

10 Gavisus sum autem in Domino magnopere, quoniam jam aliquando revivuissem pro me sentire, in quo et sentiebatis, oportunitate carebatis autem.

11 Non quod propter penuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, contentus ipse esse.

12 Scio autem humiliari, scio et abundare: in omni et in omnibus institutus sum: et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati:

13 Omnia possum in corroborante me Christo.

14 Verumtamen pulchre fecistis, communicantes meæ tribulationi.

15 Scitis autem et vos, Philippenses, quod in principio euangelii, quando exii à Macedonia, nulla mihi ecclesia communicavit in rationem dati et accepti, si non vos soli:

16 Quia et Thessalonica et semel et bis in usum mini misistis.

17 Non quia quæro domum, sed requiro fructum abundantem in rationem vestram.

18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι δεξιόμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὄσμην εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

19 Ὁ δὲ Θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

18 Accepi autem omnia, et abundo : repletus sum, accipiens ab Epaphrodito ea quæ à vobis, odorem suavitatis, hostiam acceptam, beneplacentem Deo.

19 At Deus meus impleat omnem usum vestrum secundum divitias suas, in gloria, in Christo Jesu.

20 At Deo et Patri nostro gloria in secula seculorum. Amen.

21 Salutate omnem sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui cum me fratres :

22 Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Cæsaris domo.

23 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Philippenses scripta est Roma per Epaphroditum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός,

2 τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,

PAULI

Apostoli ad

COLOSSENSES

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, et Timotheus frater.

2 Iis qui in Colossis sanctis et fidelibus fratribus in Christo : Gratia vobis et pax à Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo.

3 Gratias agimus Deo et Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro vobis orantes ·

4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνων ἡμεῖς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

7 Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὃς ἔστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,

8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,

10 Περιπατεῖσαι ὑμᾶς ἀξίως τῆς Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν· ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ·

11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτὶ,

13 Ὃς ἐξέβυσσε ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

4 Audientes fidem vestram in Christo Jesu, et dilectionem in omnes sanctos,

5 Propter spem sepositam vobis in cælis, quam præaudistis in verbo veritatis Evangelii,

6 Pervenientis ad vos, sicut et in universo mundo; et est fructificans, et crescens, sicut et in vobis, ex qua die audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate:

7 Sicut didicistis ab Epaphra dilecto conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister Christi:

8 Qui etiam declarans nobis vestram dilectionem in spiritu.

9 Propter hoc et nos, ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes, et postulantes, ut impleamini agnitionem voluntatis ejus, in omni sapientia et intellectu spiritali.

10 Ambulare vos digne Domino in omnem gratiam, in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientiam Dei,

11 In omni potestate corroborati secundum vim gloriæ ejus, in omni potentia et longanimitate cum gaudio:

12 Gratias agentes Deo et Patri idoneos facienti nos in partem sortis sanctorum in lumine:

13 Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum filii dilectionis suæ:

14 In quo habemus redemptionem, per sanguinem ipsius remissionem peccatorum.

15 Ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

16 Ὃτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη·

17 Καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·

18 Καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὃς ἐστὶν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 Ὃτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,

20 Καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσασαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος, διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία·

25 Ἦς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν

15 Qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ :

16 Quoniam in ipso condita sunt universa quæ in cælis et quæ in terra, visibilia et invisibilia, sive throni, sive dominationes, sive principatus, sive potestates : omnia per ipsum et in ipsum creata sunt :

17 Et ipse est ante omnes, et omnia in ipso constant :

18 Et ipse est caput corporis Ecclesiæ, qui est principium primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens :

19 Quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare.

20 Et per eum reconciliare omnia in ipsum ; pacificans per sanguinem crucis ejus, per eum, sive quæ in terra, sive quæ in cælis.

21 Et vos aliquando existentes alienatos et inimicos mente in operibus malis, nunc autem reconciliavit,

22 In corpore carnis ejus, per mortem, sistere vos sanctos et immaculatos et inculpatos coram ipso :

23 Si tamen permanetis fidei fundati et firmi, et non transmoti à spe Evangelii quod audistis, prædicati in universa creatura quæ sub cælo, cujus factus sum ego Paulus minister.

24 Nunc gaudeo in passionibus meis pro vobis, et rursus adimpleo defectiones afflictionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est ecclesia.

25 Cujus factus sum ego minister secundum dispensatio-

δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τῆς Θεῆς,

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·

27 Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης·

28 Ὃν ἡμεῖς κη' ἀγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

29 Εἰς ὃ καὶ κη' κριτῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

Κεφ. β'. 2.

1 **Θ** Ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἠλίκων ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

2 Ἴνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ,

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 Τῆτο δὲ λέγω ἵνα μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ·

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χρισ-

nem Dei, datam mihi in vos, implere verbum Dei:

26 *Mysterium absconditum à seculis et à generationibus, nunc autem manifestatum est sanctis ejus :*

27 *Quibus voluit Deus notum facere quæ divitiæ gloriæ mysterii hujus in Gentibus, qui est Christus in vobis, spes gloriæ :*

28 *Quem nos annuntiamus, admonentes omnem hominem, et docentes omnem hominem in omni sapientia, ut sistamus omnem hominem perfectum in Christo Jesu.*

29 *In quod et laboro, decertans secundum operationem ejus opreratam in me in virtute.*

CAPUT II.

1 **V**OLO enim vos scire, quantum certamen habeam pro vobis, et iis qui in Laodicea, et quotquot non viderunt faciem meam in carne :

2 *Ut consolentur corda ipsorum, compactorum in charitate, et in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterii Dei et Patris et Christi :*

3 *in quo sunt omnes thesauri sapientiæ, et scientiæ absconditi.*

4 *Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in suasibilitate sermonum.*

5 *Si enim et carne absum, sed spiritu vobiscum sum, gaudens et videns vestrum ordinem, et firmamentum ejus quæ in Christum fidei vestræ.*

6 *Sicut ergo accepistis Chris-*

τὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·

7 Ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περὶ σσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,

10 Καὶ ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι· ἐν ᾧ καὶ συνεγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

14 Ἐξαλείψας τὸ κατ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασι, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·

15 Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδείγματίσεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νομηνίας, ἢ σαββάτων·

17 Ἄ ἐστι σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

tum Jesum Dominum, in ipso ambulate.

7 Radicati et superædificati in ipso, et confirmati in fide, sicut edocti estis, abundantes in ea in gratiarum actione.

8 Videte ne quis vos sit abigens per philosophiam, et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum.

9 Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo deitatis corpora liter.

10 Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis :

11 In quo et circumcisi estis circumcissione non manu facta, in exutione corporis peccatorum carnis, in circumcissione Christi :

12 Consepulti et in baptismo, in quo et coexcitati estis per fidem operationis Dei suscitantis illum ex mortuis.

13 Et vos mortuos existentes in delictis, et præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, condonans vobis omnia delicta,

14 Delens illud adversus nos chirographum edictis, quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci :

15 Expolians principatus et potestates traduxit in libertate, triumphans illos in se ipso.

16 Ne ergo quis vos judicet in cibo aut in potu, aut in parte festi aut novilunii, aut sabbatorum :

17 Quæ sunt umbra futurorum, at corpus Christi.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θεέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἢ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβασζόμενον, αὖξει τὴν αὖξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε ;

21 Μὴ ἄψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ δίῃς·

22 "Α ἔστι πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίαις τῶν ἀνθρώπων·

23 "Ατινά ἔστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθηρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πληθυσμὸν τῆς σαρκός.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ε**ἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος·

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ.

4 Ὄταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,

18 Nemo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum, Quæ non vidit incedens, frustra inflatus à sensu carnis suæ.

19 Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus et conjunctiones subministratum et constructum, augetur augmentum Dei.

20 Si ergo mortui estis cum Christo, ab elementis mundi, quid tanquam viventes in mundo dogmatizamini ?

21 Ne tetigeris, ne gustaveris, ne contrectaveris :

22 Quæ sunt omnia in corruptionem usu, secundum præcepta et doctrinas hominum :

23 Quæ sunt rationem quidem habentia sapientiæ in voluntario cultu et submissione animi et subductione corporis, non in honore aliquo ad expletionem carnis.

CAPUT III.

1 **S**I igitur consurrexistis Christo, quæ sursum quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens.

2 Quæ sursum sapite, non quæ super terram.

3 Mortui estis enim, et vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.

4 Cum Christus apparuerit, vita nostra, tunc et vos cum ipso apparebitis in gloria.

5 Mortificate ergo membra vestra quæ super terram, fornicationem, immunditiam, molitiam, concupiscentiam malam, et avaritiam, quæ est idololatria :

6 Δι' ἧ ἐρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας,

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν αὐτοῖς.

8 Νυνὶ δὲ ἀποθέσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχυρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 Ὃπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, Σκύθης· δούλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχχνα οἰκτιρισμῶν, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν,

13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐὰν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·

14 Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἣτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος·

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι, καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νοθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

17 Καὶ πᾶν ὅ,τι ἂν ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι

6 Propter quæ venit ira Dei in filios incredulitatis :

7 In quibus et vos ambulastis aliquando, cum viveretis in illis.

8 Nunc autem deponite et vos omnia, iram, excandescenciam, malitiam, blasphemiam, turpiloquium, ex ore vestro.

9 Ne mentimini in invicem, exspoliantes veterem hominem cum actibus suis :

10 Et induti novum, renovatum in agnitionem secundum imaginem ejus qui creavit eum :

11 Ubi non est Græcus et Judæus, circumcisio et præputium : Barbarus, Scytha : servusliber : sed omnia et in omnibus Christus.

12 Induite ergo, sicut electi Dei sancti et dilecti, viscera miserationum, benignitatem, modestiam, mansuetudinem, longanimitatem :

13 Supportantes alii alios, et condonantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habeat querelam : sicut et Christus condonavit vobis, ita et vos.

14 Super omnia autem hæc, charitatem, quæ est vinculum perfectionis.

15 Et pax Dei regat in cordibus vestris, in quam et vocati estis in uno corpore, et grati estote.

16 Verbum Christi inhabitet in vobis abundanter, in omni sapientia ; docentes et commoventes vosmetipsos, salmis et hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes in corde vestro Domino.

17 Et omne quodcunque facitis, in verbo, aut in opere

Κυριοι Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν
Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς
γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς
αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς
γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ
ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ
τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ
ἐν ὀφθαλμοδουλείαις, ὡς ἀνθρωπά-
ροισι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας,
φοβούμενοι τὸν Θεόν·

23 Καὶ πᾶν ὅ,τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ
ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ
οὐκ ἀνθρώποις,

24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου ἀπο-
λήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κλη-
ρονομίας· τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ
δουλεύετε.

25 Ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται ὃ
ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἐστὶ προσωπο-
ληψία.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**Ι κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν
ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέ-
χεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε
Κύριον ἐν οὐρανοῖς.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε,
γρηγορῶντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ,

3 Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν
τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι,

4 Ἴνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ
με λαλῆσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς

omnia in nomine Domini Jesu,
gratias agentes Deo et patri per
ipsum.

18 Mulieres, subditæ estote
propriis viris, sicut convenit in
Domino.

19 Viri, diligite uxores et ne
amarulenti sitis ad illas.

20 Filii, obedite parentibus
per omnia: hoc enim est bene-
placitum in Domino.

21 Patres, ne irritate filios
vestros, ut non pussillo animo
fiant.

22 Servi, obedite per omnia
secundum carnem dominis, non
in oculorum servitiis quasi ho-
minibus placentes, sed in sim-
plicitate cordis, timentes Deum.

23 Et omne quodcunque fa-
citis, ex animo operamini, sicut
Domino, et non hominibus:

24 Scientes quod à Domino
accipietis retributionem hære-
ditatis: nam Domino Christo
servitis.

25 At injuriam faciens re-
portabit quod inique gessit: et
non est personarum acceptio.

CAPUT IV.

1 **D**OMINI, justum et æqua-
bilitatem servis præstate,
scientes quoniam et vos habetis
Dominum in cælis.

2 Orationi perdurate, vigil-
antes in ea in gratiarum actione:

3 Orantes simul et pro nobis,
ut Deus aperiat nobis ostium
sermonis, loqui mysterium
Christi, propter quod etiam
vinctus sum:

4 Ut manifestem illud, ut o-
portet me loqui.

5 In sapientia ambulate au

τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἄλατι ἡρτυμένος εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ,

8 Ὃν ἐπέμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν,

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμαλωτὸς μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δεξασθε αὐτόν·

11 Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουστὸς, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μίνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δούλος Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στήτε τέλειοι καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λουκάς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ'

eos qui foris, tempus redimentes.

6 Sermo vestror semper in gratia, sale conditus, scire quomodo oporteat vos unicuique respondere.

7 Ea quæ circa me omnia nota faciet vobis Tychicus dilectus frater, et fidelis minister, et conservus in Domino :

8 Quem misi ad vos ad ipsum hoc, ut cognoscat ea quæ circa vos, et consoletur corda vestra :

9 Cum Onesimo fidei et dilecto fratre, qui est ex vobis : omnia vobis nota facient quæ hic.

10 Salutatur vos Aristarchus concaptivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata : Si venerit ad vos, excipite illum :

11 Et Jesus dictus Justus, existentes ex circumcissione : hi soli cooperarii in regnum Dei, qui facti sunt mihi solatium.

12 Salutatur vos Epaphras qui ex vobis servus Christi, semper decertans pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei.

13 Testor enim illi, quod habet zelum multum pro vobis, et iis qui in Laodicea, et qui in Hierapoli.

14 Salutatur vos Lucas medicus dilectus, et Demas.

15 Salutate illos qui in Laodicea fratres, et Nympham, et illam quæ perdomum ejus ecclesiani.

16 Et cum lecta fuerit apud

ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῆ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε.

17 Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγγραφή ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

vos epistola, facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur, et eam quæ Laodiceæ, ut et vos legatis.

17 Et dicite Archippo : Vide ministerium quod accepisti in Domino, ut illud impleas.

18 Salutatio mea manu Pauli. Memores estote meorum vinculorum. Gratia vobiscum. Amen.

Ad Colossenses scripta est Roma per Tychicum et Onesimum.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Ε Ι Σ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνημονεύοντες ὑμῶν ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,

3 Ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἀγαπημένοι, ὑπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν,

5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον,

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSIS

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus, et Timotheus, ecclesiae Thessalonicensium in Deo patre, et Domino Jesu Christo, gratia vobis, et pax à Deo patre nostro, et Domino Jesu Christo.

2 Gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis, mentionem vestri facientes in orationibus nostris :

3 Indesinenter memores vestri operis fidei, et laboris charitatis, et sustinentiae spei Domini nostri Jesu Christi ante Deum et patrem nostrum.

4 Sciences, fratres dilecti, à Deo electionem vestram :

5 Quia Euangelium nostrum, non fuit ad vos in sermone tan-

ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἶδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν ἀλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου·

7 Ὡστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ·

8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξεληλύθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι·

9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν βυόμενον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

Κεφ. β'. 2.

1 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

2 Ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἶδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρβήσιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῶν ἀγῶνι.

3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

5 Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κο-

tum, sed et in virtute, et in Spiritu sancto, et in plena perceptione multa: sicut scitis quales facti simus in vobis propter vos.

6 Et vos imitatores nostri facti estis et Domini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus sancti.

7 Ut fieri vos exemplaria omnibus credentibus in Macedonia et Achaia.

8 A vobis enim personuit sermo Domini, non solum in Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra, quæ ad Deum, exiit, ut non opus nos habere loqui quicquam.

9 Ipsi enim de nobis annuntiant qualem introitum habebamus ad vos, et quomodo conversi estis ad Deum ab idolis, servire Deo vivo et vero :

10 Et expectare filium ejus de cælis, quem suscitavit ex mortuis, Jesum liberantem nos ab ira ventura.

CAPUT II.

1 Ipsi enim scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non vanus factus est,

2 Sed et ante passi et contumeliis affecti, sicut scitis, Philippis, libertate usi fuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multo certamine.

3 Non exhortatio nostra non ex impostura, neque ex immunditia, neque in dolo :

4 Sed sicut probati sumus à Deo credi Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo probanti corda nostra.

5 Neque enim aliquando in

λακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς·

6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀπ' ὑμῶν, οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπίστολοι·

7 Ἄλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα·

8 Οὕτως ἰμειρόμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγένησθε.

9 Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς δσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν.

11 Καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι,

12 Καὶ μαρτυρούμενοι, εἰς τὸ περιπατήσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν,

13 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ, καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,

sermone adulationis facti sumus, sicut scitis, neque in prætextu avaritiæ : Deus testis.

6 Nec quærentes ex hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis : Valentes in opere esse, ut Christi Apostoli :

7 Sed facti sumus lenes in medio vestrum, tanquam si nutritrix foveat suos ipsius filios :

8 Ita cupidi vestri, avebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam nostras ipsorum animas, quoniam chari nobis facti estis.

9 Memores estis enim, fratres, laboris nostri, et fatigationis : nocte enim et die operantes, ad non supergravare quempiam vestrum, prædicavimus in vos Evangelium Dei.

10 Vos testes et Deus, ut sancte et juste et inculpate vobis credentibus facti sumus.

11 Sicut scitis quomodo unumquemque vestrum, sicut pater filios suos, hortantes vos, et consolantes,

12 Et testati, ad ambulare vos digne Deo vocante vos in suum ipsius regnum et gloriam.

13 Propter hoc et nos gratias agimus Deo indesinenter, quoniam accipientes verbum auditus a nobis, Dei, excepistis non verbum hominum, sed, sicut est vere, verbum Dei, qui et operatur in vobis credentibus.

14 Vos enim imitatores facti estis, fratres, ecclesiarum Dei existentium in Judæa, in Christo Jesu, quia eadem passi estis et vos à propriis contribulibus, sicut et ipsi à Judæis,

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,

16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφρασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὄργη εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.

18 Διὸ ἠβελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἄπαξ καὶ δις, καὶ ἐνεκόψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς·

19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἡ χαρὰ, ἡ στέφανος καυχήσεως; ἡ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

20 Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Δ**ιὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκίησαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνον,

2 Καὶ ἐπέμφαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τῷ Θεῷ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν,

3 Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα·

4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν, προσεγόμεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἶδατε.

5 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ μηκέτι στέγων, ἐπέμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν

15 Et Dominum occidentibus Jesum, et proprios prophetas, et nos persequentibus, et Deo non placentibus, et omnibus hominibus adversariis :

16 Prohibitibus nos Genti- bus loqui ut serventur, ad implendum sua peccata semper : pervenit autem super illos ira in finem.

17 Nos autem, fratres, orbatī à vobis ad tempus horæ, aspectu, non corde, abundantius studuimus faciem vestram videre in multo desiderio.

18 Ideo voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus, et semel et bis, et intercidit nos Satanas.

19 Quæ enim nostra spes, aut gaudium, aut corona gloria- tionis ? aut nonne et vos ante Dominum nostrum Jesum Chri- stum, in ejus adventu ?

20 Vos enim estis gloria nos- tra, et gaudium.

CAPUT III.

1 **I**DEO non amplius susti- nentes, bene visum est nobis relinqui Athenis soli,

2 Et misimus Timotheum fratrem nostrum, et ministrum Dei, et cooperantem nostrum in Euangelio Christi, ad stabili- re vos, et exhortari vos de fi- de vestra :

3 Neminem commoveri in tribulationibus istis : ipsi enim scitis, quod in hoc positi sumus

4 Etenim cum apud vos es- semus, prædicebamus vobis, quod futuri essemus affligi, si- cut et factum est, et scitis.

5 Propter hoc et ego non amplius sustinens, misi ad cog-

πίστιν ὑμῶν· μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισσαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθῶντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·

7 Διὰ τῆτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣν χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν ;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατευθῦναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·

12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσῦσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

13 Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Τ**Ο λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον·

noscere fidem vestram, ne forte tentaverit vos tentans, et in vanum fiat labor noster.

6 Nuper autem veniente Timotheo ad nos à vobis, et annuntiante nobis fidem et charitatem vestram, et quia habetis memoriam nostri bonam semper, desiderantes nos videre, sicut et nos vos :

7 Propter hoc consolati sumus, fratres, in vobis, in omni tribulatione, et necessitate nostra, per vestram fidem.

8 Quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino.

9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum,

10 Nocte ac die super abundantiam orantes ad videndum vestram faciem, et complendum defectiones fidei vestrae ?

11 Ipse autem Deus et Pater noster, et Dominus noster Jesus Christus dirigat viam nostram ad vos.

12 Vos autem Dominus multiplicet, et abundare faciat charitate in invicem, et in omnes, quemadmodum et nos in vos :

13 Ad confirmare vestra corda inculcata in sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis ejus.

CAPUT IV.

1 **R**ELIQUUM ergo, fratres, rogamus vos, et obsecramus in Domino Jesu, quemadmodum accepistis à nobis duomodo oporteat vos ambulare, et placere Deo, ut abundetis magis.

2 Οἴδατε γὰρ τίνες παραγγε-
 λίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου
 Ἰησοῦ.

3 Τοῦτο γὰρ ἐστὶ βέλημα τοῦ
 Θεοῦ, ὁ ἁγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι
 ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας,

4 Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυ-
 τοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
 τιμῇ,

5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθά-
 περ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν·

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεο-
 νεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελ-
 φὸν αὐτοῦ· διότι ἐκδικὸς ὁ Κύριος
 περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ
 προεἶπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυρά-
 μεθα.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
 Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἁγι-
 ασμῷ.

8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄν-
 θρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν
 καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον
 εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ
 χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ
 γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ
 ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς
 πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ
 τῇ Μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ
 ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,

11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά-
 ζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ
 ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν,
 καθὼς ὑμῖν παρηγγεῖλαμεν,

12 Ἴνα περιπατῆτε εὐσχημόνως
 πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν
 ἔχητε.

13 Οὐ βέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
 ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων,
 ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
 ποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα·

14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰη-
 σοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ

2 Scitis enim quæ præcepta
 dederimus vobis per Dominum
 Jesum.

3 Hæc enim est voluntas Dei,
 sanctificatio vestra: abstinere
 vos à fornicatione:

4 Scire unumquemque ves-
 trum suum ipsius vas posside-
 re in sanctificatione et honore:

5 Non in passione desiderii, si-
 cut et Gentes nescientes Deum.

6 Non opprimere, et circum-
 venire in negotio fratrem suum,
 quoniam vindex Dominus de
 omnibus his, sicut et prædixi-
 mus vobis, et pertestificati su-
 mus.

7 Non enim vocavit nos Deus
 in impuritate, sed in sanctifica-
 tione.

8 Itaque rejiciens, non ho-
 minem rejicit, sed Deum, et
 dantem spiritum suum sanctum
 in nos.

9 De autem charitate frater-
 nitatis non opus habetis scribere
 vobis: ipsi enim vos à Deo docti
 estis ad diligendum alii alios.

10 Etenim facitis illud in
 omnes fratres qui in universa
 Macedonia: rogamus autem vos,
 fratres, abundare magis,

11 Et contendere quiete age-
 re, et agere propria, et opera-
 ri propriis manibus vestris, si-
 cut vobis annuntiavimus.

12 Ut ambuletis honeste ad
 eos qui foris, et nullius opus ha-
 beat.

13 Non volumus autem vos
 ignorare, fratres, de dormientibus,
 ut non contristemini, sicut
 et reliqui non habentes spem.

14 Si enim credimus quod
 Jesus mortuus est, et resur-

Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν αὐτῷ.

15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας·

16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

17 Ἐπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

18 Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Π**Ερὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γραφῆσθαι·

2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, οὕτως ἔρχεται·

3 Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ἡλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὴν τῆς ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.

4 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστέ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτῃς καταλάβῃ.

5 Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτός, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν·

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν·

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίσ-

rexit, ita et Deus dormientes per Jesum, ager cum eo.

15 Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, quia nos viventes, relictī in adventum Domini, non praveniemus dormientes.

16 Quoniam ipse Dominus in jussu, in voce archangeli, et in tuba Dei descendet de cælo, et mortui in Christo, resurgent primum.

17 Deinde nos viventes relictī, simul cum illis rapiemur in nubibus in occursum Domini in aëra, et sic semper cum Domino erimus.

18 Itaque consolamini alii alios in verbis istis.

CAPUT V.

1 **D**E autem temporibus et momenti, fratres, non opus habetis vobis scribī.

2 Ipsi enim diligentur scitis, quia dies Domini sicut fur in nocte, ita venit.

3 Cum enim dixerint: Pax et securitas, tunc repentinus eis imminet interitus, sicut dolor in utero habenti: et non effugient.

4 Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut dies vos tanquam fur comprehendat.

5 Omnes vos filii lucis estis, et filii diei: non sumus noctis, neque tenebrarum.

6 Nempe igitur non dormiamus sicut et reliqui, sed vigilemus, et sobrii simus.

7 Nam dormientes, nocte dormiunt: et inebriati, nocte ebrii sunt.

8 Nos autem diei existentes, sobrii simus, induti thoracem

τεως και ἀγάπης· και περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας,

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, και οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς και ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, και προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, και νουθετοῦντας ὑμᾶς,

13 Και ἠγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

15 Ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε και εἰς ἀλλήλους και εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τῆσο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· και ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, κ' ἡ ψυχὴ, και τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ πα-

fidei et charitatis, et galeam, spem salutis.

9 Quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in assertionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum :

10 Mortuum pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus.

11 Ideo consolamini alii alios, et ædificate unus unum, sicut et facitis.

12 Rogamus autem vos, fratres, nosse laborantes in vobis, et præidentes vobis in Domino, et admonentes vos.

13 Et ducere illos super exabundanti in charitate, propter opus illorum. pacem habete in vobis ipsis.

14 Rogamus autem vos, fratres, monete inordinatos, consolamini pusillanimes, sustinete infirmos, longanimes estote ad omnes.

15 Videre ne quis malum pro malo alicui reddat : sed semper bonum sectamini, et in invicem et in omnes.

16 Semper gaudete.

17 Indesinenter orate.

18 In omni gratias agite : hæc enim voluntas Dei in Christo Jesu in vos.

19 Spiritum ne extinguite.

20 Prophetias ne nihili facite.

21 Omnia explore : bonum tenete.

22 Ab omni specie mali abstinete.

23 Ipse autem Deus pacis sanctificet vos omnino perfectos : et integer vester spiritus, et anima, et corpus inculpate

ρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ τηρηθεῖη.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὅς κ' ἠ
ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ
ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς.
πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

27 Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον,
ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι
τοῖς ἀγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγγρά-
φη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

in adventu Domini nostri Jesu
Christi servetur.

24 Fidelis ille vocans vos,
qui etiam faciet.

25 Fratres, orate pro nobis.

26 Salutate fratres omnes in
osculo sancto.

27 Adjuro vos Dominum,
legi epistolam omnibus sanctis
fratribus.

28 Gratia Domini nostri Jesu
Christi vobiscum. Amen.

Ad Thessalonicenses prima
scripta est Athenis.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Ε Ι Σ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. ἀ. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανὸς
καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν,
καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ
Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί,
καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει
ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους·

4 Ὡστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν
καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ
Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, κ' ἠ
πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν,
καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·

5 Ἐνδειγμα τῆς δικαίας κρίσε-

PAULI

Apostoli ad

THESSALONICENSES

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS et Silvanus et Ti-
motheus, ecclesiae Thes-
salonicensium in Deo Patre no-
stro, et Domino Jesu Christo:

2 Gratia vobis et pax à Deo
Patre nostro, et Domino Jesu
Christo.

3 Gratias agere debemus Deo
semper pro vobis, fratres, ita ut
dignum est, quoniam superau-
gescit fides vestra, et abundat
charitas uniuscujusque omnium
vestrum in invicem.

4 Ut nos ipsos in vobis glori-
ari in ecclesiis Dei, propatien-
tia vestra, et fide in omnibus
persecutionibus vestris, et tri-
bulationibus quas sustinetis:

5 Indicium certum justi judi-

ως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταζιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

6 Ἐπεὶ δίκαιον παρὰ Θεοῦ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν,

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀντίειμι μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

8 Ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ,

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχομέθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ἧς ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει,

12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. β'. 2.

1 **Ε**ρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν,

2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς, μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ.

cii Dei, ad dignos censeri vos regno Dei, pro quo et patimini

6 Siquidem justum apud Deum retribuere tribulantibus vos tribulationem :

7 Fit vobis tribulatis relaxationem cum nobis, in revelatione Domini Jesu Christi de cælo cum angelis virtutis ejus,

8 In igne flammæ, dantis vindictam non scientibus Deum, et non obedientibus Evangelio Domini nostri Jesu Christi.

9 Qui pœnas luent exitium æternum, à facie Domini, et à gloria fortitudinis ejus :

10 Cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus credentibus, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo.

11 In quod etiam oramus semper pro vobis, ut vos dignetur vocatione Deus noster, et impleat omnem bonam voluntatem bonitatis, et opus fidei in virtute :

12 Ut glorificetur nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo, secundum gratiam Dei nostri, et Domini Jesu Christi.

CAPUT II.

1 **R**OGAMUS autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum,

2 Ad non cito dimoveri vos à sensu, neque turbari, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos, quasi quod instet dies Christi.

3 Μητις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα· ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύοντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ·

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται·

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσῃ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

9 Οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνεργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς·

11 Καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνεργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει·

12 Ἴνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκῆσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας,

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ

3 Ne quis vos seducat secundum ullum modum. quoniam si non venerit discessio primum, et revelatus fuerit homo peccati, ille filius perditionis :

4 Ille oppositus, et elatus supra omnem dictum Deum aut numen, ita ut eum in templum Dei tanquam Deum sedere, ostendentem seipsum quod sit Deus.

5 Non meministis, quod adhuc existens apud vos, hæc dicebam vobis ?

6 Et nunc obstaculum scitis ad revelari eum in suo ipsius tempore.

7 Nam mysterium jam operatur iniquitatis, solum tenens nunc donec è medio fiat.

8 Et tunc revelabitur ille exlex, quem Dominus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui :

9 Cujus est adventus secundum operationem satanæ, in omni virtute, et signis, et prodigiis mendacii·

10 Et in omni deceptione injustitiæ in pereuntibus, pro quibus charitatem veritatis non receperunt ad servari ipsos.

11 Et propter hoc mittet illis Deus operationem imposturæ, ad credendum eos mendacio :

12 Ut judicentur omnes non credentes veritati, sed beneplacitum habentes in injustitia.

13 Nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti à Domino, quod elegerit vos Deus ab initio in salutem in sanctificatione Spiritus, et fide veritatis :

14 In quod vocavit vos per

τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηριξάσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Ο λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

2 Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

3 Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς στηριξέι ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

4 Πεποιθᾶμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.

5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθῆναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Θεῶς, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρέλαβε παρ' ἡμῶν.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠπατήσαμεν ἐν ὑμῖν,

8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρὰ τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχ-

evangelium nostrum, in assertionem gloriæ Domini nostri Jesu Christi.

15 Nempe ergo, fratres, stete, et tenete traditiones quas edocti estis, sive per sermonem, sive per epistolam nostram.

16 Ipse autem Dominus noster Jesus Christus, et Deus et pater noster diligens nos, et dans consolationem æternam, et spem bonam in gratia :

17 Exhortetur vestra corda, et confirmet vos in omni sermone et opere bono.

CAPUT III.

1 **Q**UOD reliquum, orate, fratres, pro nobis, ut sermo Domini currat et glorificetur, sicut et apud vos.

2 Et ut liberemur ab importunis et malis hominibus : non enim omnium fides.

3 Fidelis autem est Dominus, qui confirmabit vos, et custodiet à malo.

4 Confidimus autem in Domino super vos, quoniam quæ denuntiamus vobis, et facitis, et facietis.

5 At Dominus dirigat vestra corda in charitatem Dei, et in expectationem Christi.

6 Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Domini nostri Jesu Christi, subduci vos ab omni fratre inordinate ambulante, et non secundum traditionem, quam accepit à nobis.

7 Ipsi enim scitis, quemadmodum oporteat imitari nos. quoniam non inordinati fuimus in vobis.

8 Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in la

θῶ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσθαι τινὰ ὑμῶν·

9 Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς·

10 Καὶ γὰρ ὅτε ἡμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

11 Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

13 Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες·

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπήῃ,

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγεῖσθε, ἀλλὰ νοθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντός ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἰπρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγγραφή ἀπὸ Ἀθηνῶν

bore et fatigatione noctem et diem operantes, ad non aggravare quemquam vestrum.

9 Non quia non habemus potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos.

10 Etenim cum essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis, quoniam si quis non vult operari, nec manducet.

11 Audimus enim quosdam ambulantes in vobis inordinate, nihil operantes, sed circumagentes.

12 At ejusmodi denuntiamus, et obsecramus per Dominum nostrum Jesum Christum, ut cum quite operantes, suum ipsorum panem manducet.

13 Vos autem, fratres, ne segnescatis beneficientes.

14 Si vero quis non auscultat verbo nostro per epistolam, hunc notate, et ne commisceamini illi, ut pudeat :

15 Et ne ut inimicum ducite, sed admonete ut fratrem.

16 Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem per omne in omni modo : Dominus cum omnibus vobis.

17 Salutatio mea manu Pauli, quod est signum in omni epistola, ita scribo.

18 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Ad Thessalonicenses secunda scripta est ab Athenis.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΤΙΜΟΘΕΟΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

2 Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἐτεροδιδασκαλεῖν,

4 Μηδὲ προσέχειν μύθοις, καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τῆν ἐν πίστει.

5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

6 Ὡν τινες ἀστοχήσαντες, ἐξεστράφησαν εἰς ματαιολογίαν,

7 Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,

9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατραλώαις καὶ μητραλώαις, ἀνδροφόνους,

10 Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις,

PAULI

Apostoli ad

TIMOTHEUM

EPISTOLA PRIMA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi secundum ordinationem Dei Salvatoris nostri et Jesu Christi, spei nostræ :

2 Timotheo germano filio in fide, gratia, misericordia, pax à Deo Patre nostro, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Sicut rogavi te remanere in Epheso, proficiscens in Macedoniam, ut denuntiaries quibusdam non aliter docere :

4 Neque attendere fabulis, et genealogiis interminatis, quæ quæstiones præstant magis, quam ædificationem Dei quæ in fide.

5 At finis præcepti est charitas de puro corde, et conscientia bona, et fide non ficta :

6 Quorum quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium :

7 Volentes esse legisdoctores, non intelligentes neque quæ dicunt, neque de quibus affirmant.

8 Scimus autem quia bona lex, si quis ea legitime utatur :

9 Sciens hoc, quia justo lex non est posita, exlegibus vero et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis homicidis,

10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagariis, men-

καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ δι-
δασκαλία ἀντίκειται,

11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς
δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπισ-
τεύθην ἐγώ·

12 Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυνα-
μώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο,
δέμενος εἰς διακονίαν·

13 Τὸν πρότερον ὄντα βλάσφη-
μον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλ'
ἤλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν
ἀπιστία·

14 Ὑπερπεπλέονασε δὲ ἡ χάρις
τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ
ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης
ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰη-
σοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτω-
λοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·

16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἤλεήθην,
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς
Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν,
πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων
πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώ-
νιον.

17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων
ἀφάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ
τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν
παρατίθεμαι σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σε προ-
φητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς
τὴν καλὴν στρατείαν,

19 Ἐχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν
συνείδησιν· ἦν τινες ἀπωσάμενοι,
περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν,

20 Ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀ-
λέξανδρος· ἧς παρέδωκα τῷ σατανᾷ,
ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

dacibus, perjuris, et si quid ali-
ud sanæ doctrinæ adversatur :

11 Secundum Evangelium
gloriæ beati Dei, quod creditus
sum ego.

12 Et gratiam habeo robo-
ranti me Christo Jesu Domino
nostro, quia fidelem me existi-
mavit ponens in ministerium :

13 Prius existentem blasphe-
mum, et persecutorem et con-
tumeliosum : sed misericordi-
am consecutus sum, quia igno-
rans feci in incredulitate.

14 Superabundavit autem
gratia Domini nostri cum fide et
dilectione in Christo Jesu.

15 Fidelis sermo, et omni
acceptatione dignus, quia Chris-
tus Jesus venit in mundum pec-
catores servare, quorum pri-
mus sum ego.

16 Sed propter hoc miseri-
cordiam consecutus sum, ut in
me primo ostenderet Jesus
Christus omnem longanimita-
tem, ad informationem futuro-
rum credere in illo in vitam
æternam.

17 Ipsi autem regi seculo-
rum incorruptibili, invisibili,
soli sapienti Deo honor et glo-
ria in secula seculorum. Amen

18 Hoc præceptum com-
mendo tibi, fili Timothee, se-
cundum præcedentes in te pro-
phetias, ut milites in illis pul-
chram militiam,

19 Habens fidem et bonam
conscientiam, quam quidam re-
pellentes, circa fidem naufra-
gaverunt :

20 Quorum est Hymenæus et
Alexander, quos tradidi Satanæ,
ut discant non blasphemare.

Κεφ. 6. 2.

1 **Π**αρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων,

2 Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπερῶν ὄντων· ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι·

3 Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

6 Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίαις,

7 Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἀνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὑσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ,

10 Ἄλλ' ὃ πρέπει γυναῖξιν ἐπαγγελιομέναις θεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ·

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθενεῖν εἰς ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ·

CAPUT II.

1 **A**DHORTOR igitur primum omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus :

2 Pro regibus et omnibus in sublimitate existentibus, ut qui etiam et tranquillam vitam degamus in omni pietate et honestate :

3 Hoc enim pulchrum et acceptum coram salvatore nostro Deo :

4 Qui omnes homines vult servari, et ad agnitionem veritatis venire.

5 Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus.

6 Dans semetipsum redemptionem pro omnibus, testimoniis temporibus propriis.

7 In quod positus sum ego prædicatur et apostolus, veritatem dico in Christo, non mentior, doctor Gentium in fide et veritate.

8 Volo ergo orare viros in omni loco, levantes puras manus, sine ira et disceptatione.

9 Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et modestia ornare seipsas, non in cincinnis, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa :

10 Sed, quod decet mulieres professas pietatem, per opera bona.

11 Mulier in silentio discat, in omni subjectione.

12 Mulieri autem docere non permitto, neque auctoritatem usurpare viri, sed esse in silentio.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Ἔβα·

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε,

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῶ μετὰ σωφροσύνης.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Π**ιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ·

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον,

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

5 Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται ;

6 Μὴ νεόφυτον· ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου·

7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἑξῶθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,

9 Ἐχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῇ συνειδήσει·

10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν, ἀνέγλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς,

13 Adam enim primus formatus est, deinde Eva.

14 Et Adam non est seductus, at mulier seducta, in transgressione fuit.

15 Salvabitur autem per filiorum generationem, si manserint in fide et dilectione et sanctificatione cum modestia.

CAPUT III.

1 **F**IDELIS sermo : si quis episcopatum expetit, pulchrum opus desiderat.

2 Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, vigilantem, sobrium, ornatum, hospitem, doctorem :

3 Non vinolentum, non percussorem, non turpis lucri cupidum ; sed modestum, non pugnantem, non cupidum argenti :

4 Propriæ domui bene præpositum, filios habentem in subjectione cum omni castitate.

5 Si autem quis propriæ domui præesse non novit, quomodo ecclesiæ Dei curam geret ?

6 Non nuper insitum, ut non inflatus, in iudicium incidat diaboli.

7 Oportet autem illum et testimonium bonum habere ab iis qui foris, ut non in opprobrium incidat et laqueum diaboli.

8 Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non vino multo deditos, non turpe lucrum sectantes :

9 Habentes mysterium fidei in pura conscientia :

10 Et hi autem probentur primum, deinde ministrant, in culpati existentes.

11 Mulieres similiter honestas

μη διαβολους, νηφαλέους, πιστάς ἐν παῶσι.

12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἰκῶν.

13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται, καὶ πολλὴν παρῆξυσίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε τάχιον.

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι ἡτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας.

16 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήθη ἐν δόξῃ.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Τ**Ο' δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,

2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

3 Κωλύόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκῶσι τὴν ἀλήθειαν·

4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·

5 Ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις

tas, non calumniosas, sobrias, fideles in omnibus.

12 Diaconi sint unius uxoris viri, filiis bene præsidentes, et propriis domibus :

13 Nam bene ministrantes, gradum sibi ipsis bonum acquirunt, et multam libertatem in fide quæ in Christo Jesu.

14 Hæc tibi scribo, sperans venire ad te cito.

15 Si autem tardavero, ut scias quomodo oporteat in domo Dei conversari, quæ est ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis.

16 Et manifeste magnum est pietatis mysterium : Deus manifestatus est in carne, justificatus est in spiritu, visus est angelis, prædicatus est in Gentibus, creditus est in mundo, receptus est in gloria.

CAPUT IV.

1 **A**T Spiritus diserte dicit, quia in novissimis temporibus desciscent quidam a fide, attendentes spiritibus deceptoribus, et doctrinis dæmoniorum,

2 In hypocrisi falsa loquentium, cauteriatam habentium propriam conscientiam.

3 Prohibentium nubere, abstinere cibis, quos Deus creavit ad acceptionem cum gratiarum actione fidelibus, et cognoscen-tibus veritatem.

4 Quia omnis creatura Dei bona, et nihil rejiciendum cum gratiarum actione sumptum.

5 Sanctificatur enim per verbum Dei et orationem.

6 Hæc subjiciens fratribus, bonus eris minister Jesu Christi, enutritus verbis fidei, et

της πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, ἣ παρηκολούθηκας.

7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν·

8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστίν, ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ διδάσκει.

12 Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ.

13 Ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν.

16 Ἐπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Π**Ρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ.

bonæ doctrinæ, quam assecutus es.

7 At prophanas et aniles fabulas rejice : exerce autem te ipsum ad pietatem :

8 Nam corporalis exercitatio ad modicum est utilis : at pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc et futuræ.

9 Fidelis sermo, et omni acceptione dignus.

10 In hoc enim et laboramus, et probris afficimur, quia speravimus in Deo vivente, qui est salvator omnium hominum, maxime fidelium.

11 Annuntia hæc, et doce.

12 Nemo tuam juventutem contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in spiritu, in fide, in castitate.

13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinæ.

14 Ne negliges illud in te datum, quod datum est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterii.

15 Hæc meditare, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit in omnibus.

16 Attende tibi ipsi, et doctrinæ : persiste illis. hoc enim faciens, et te ipsum servabis, et audientes te.

CAPUT V.

1 **S**ENIOREM ne increpaveris, sed hortare ut patrem ; juvenes, ut fratres :

2 Seniores mulieres, ut matres ; juvenculas ut sorores, in omni castitate.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας·

4 Εἰ δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγενα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἔστι καλὸν καὶ ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμωυμένη ἤλπιεν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·

6 Ἡ δὲ, σπαταλῶσα ζῶσα, τέθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ᾦσιν.

8 Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγουῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή,

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρομένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἔξενόδοχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρηκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε·

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτῶ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τῷ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν,

12 Ἐχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρῶτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δεόντα.

14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.

15 Ἦδη γὰρ τινες ἔξετράπησαν ἰπίσω τοῦ Σατανᾶ.

3 Viduas honora vere viduas.

4 Si autem qua vidua filios aut nepotes habet, discant primum propriam domum bene regere, et mutuam vicem reddere parentibus : hoc enim est pulchrum et acceptum coram Deo.

5 At vere vidua, et sola relicta, speravit in Deum, et in stat obsecrationibus, et orationibus nocte et die.

6 At deliciosa, vivens mortua est.

7 Et hæc annuntia, ut irreprehensibiles sint.

8 Si autem quis propriis, et maxime domesticis non prospicit, fidem negavit, et est infideli deterior.

9 Vidua eligatur non minus annorum sexaginta, quæ fuerit unius viri uxor :

10 In operibus bonis testimonium habens, si filios educavit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lavit, si afflictis suffecit, si omne opus bonum subsecuta est.

11 Adolescentiores autem viduas recusa : cum enim lascivierunt adversus Christum, nubere volunt :

12 Habentes damnationem, quia primam fidem abjecerunt.

13 Simul autem et otiosæ discunt circumeuntes domos : non solum autem otiosæ, sed et nugaces, et curiosæ, loquentes quæ non decentia.

14 Volo ergo juniores viduas nubere, filios procreare, domum regere, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia.

15 Jam enim quædam conversæ sunt retro Satanam.

16 Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκεῖτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκεῖσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ·

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· “Βοῦν ἀλοῶντα ἔφιμώσεις·” καὶ· “Ἀξίος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.”

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

20 Τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶνεις ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις. Σεαυτὸν ἀγνοῦν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' οἴνω ὀλίγῳ χεῖρ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

Κεφ. ε'. 6.

1 **Ο**σοὶ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγεῖσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται·

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπύ-

16 Si quis fidelis aut qua fidelis habet viduas, sufficiat illis, et non gravetur ecclesia, ut vere viduis sufficiat.

17 Bene praesidentes presbyteri duplici honore digni habeantur, maxime laborantes in verbo et doctrina.

18 Dicit enim scriptura : Bovi trituranti non ligabis os. Et : Dignus operarius mercede sua.

19 Adversus presbyterum accusationem ne accipito, praeterquam in duobus aut tribus testibus.

20 Peccantes coram omnibus argue, ut et caeteri timorem habeant.

21 Obtestor coram Deo, et Domino Jesu Christo, et electis angelis, ut haec custodias sine praedicio, nihil faciens secundum inclinationem.

22 Manus cito nemini imposes, neque communicaveris peccatis alienis. teipsum castum custodi.

23 Ne amplius aquam bibito, sed vino modico utere propter stomachum tuum, et frequentes tuas infirmitates.

24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt, praecedentia ad iudicium : quosdam autem et subsequuntur.

25 Similiter et pulchra opera manifesta sunt, et aliter habentia, abscondi non possunt.

CAPUT VI.

1 **Q**UICUNQUE sunt sub iugo servi, proprios dominos omni honore dignos arbitrentur ut non nomen Dei et doctrina blasphemetur.

2 At fideles habentes domi

τας, μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλεύετωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσὶ καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα διδάσκει, καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 Τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ,

5 Διακαρδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν· ἀπίστας ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας·

7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

8 Ἐχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῶμεθα.

9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν·

10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλὰς.

11 Σὺ δὲ, ὡς ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεύγε· διώκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα·

12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα

nos, non contemnant, quia fratres sunt: sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui illius beneficii participantes. hæc doce, et exhortare.

3 Si quis aliter docet, et non accedit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei quæ secundum pietatem doctrinæ,

4 Turget, nihil sciens, sed languens circa quæstiones et verborum pugnas, ex quibus nascitur invidia, contentio, blasphemix, suspiciones malæ,

5 Perversæ exercitationes corruptorum hominum mentem et privatorum veritate, existimantium quæstum esse pietatem: abscede ab hujusmodi.

6 Est autem quæstus magnus pietas cum suæ sortis probatione.

7 Nihil enim intulimus in mundum, manifestum quia nec auferre quid possumus.

8 Habentes autem alimenta, et tegumenta, his contenti simus.

9 At volentes ditescere, incidunt intentionem, et laqueum, et desideria multa multa et nociva, quæ mergunt homines in interitum, et perditionem.

10 Radix enim omnium malorum est pecuniæ cupiditas, quam quidam appetentes, aberraverunt à fide, et seipso transfixerunt doloribus multis.

11 Tu autem, ô homo Dei, hæc fuge: sectare vero justitiam, pietatem, fidem, caritatem, patientiam, mansuetudinem.

12 Certa pulchrum certamen

τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης, καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

14 Τηρῆσαι σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνέπιληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

15 Ἦν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων,

16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικοῦς,

19 Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

20 Ὁ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως,

21 Ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγγραφὴ ἀπὸ Λαοδικείας, ἣτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πατασιανῆς.

fidei, apprehende æternam vitam, in quam et vocatus es, et confessus es pulchram confessionem coram multis testibus.

13 Præcipio tibi coram Deo vivificante omnia, et Christo Jesu testato coram Pontio Pilato pulchram confessionem :

14 Servare te mandatum immaculatum, irreprehensibile, usque in apparitionem Domini nostri Jesu Christi :

15 Quam temporibus propriis ostendet beatus, et solus potens, rex regnantium, et Dominus dominantium,

16 Solus habens immortalitatem, lucem habitans inaccessibilem : quem vidit nullus hominum, nec videre potest : cui honor et robur sempiternum. Amen.

17 Divitibus in nunc seculo, præcipe non sublime sapere, neque sperare in divitiarum incertitudine, sed in Deo vivente, præhente nobis abunde omnia ad refocillationem :

18 Bene agere, ditescere in operibus bonis, benepartibiles esse, communicabiles :

19 Thesaurizantes sibi ipsis fundamentum pulchrum in futurum, ut apprehendant æternam vitam.

20 O Timothee, depositum custodi, devitans prophanas inanitates vocum, et oppositiones falso nominatæ scientiæ :

21 Quam quidam profitentes circa fidem aberraverunt. Gratia tecum. Amen.

Ad Timotheum prior scripta est Laodicea, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatiana.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

ΤΙΜΟΘΕΟΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀποστόλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω, χάρις, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάρην ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησιν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,

4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ,

5 Ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίχῃ· πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοὶ.

6 Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησάμενος σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου·

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης, καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ,

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρό-

PAULI

Apostoli ad

TIMOTHEUM
EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vitæ quæ in Christo Jesu :

2 Timotheo dilecto filio, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et Christo Jesu Domino nostro.

3 Gratiam habeo Deo, cui servio à progenitoribus in pura conscientia, ut non intermissam habeo de te memoriam in orationibus meis, nocte et die :

4 Desiderans te videre, memor tuarum lacrymarum, ut gaudio implear :

5 Recordationem accipiens ejus quæ in te non fictæ fidei, quæ inhabitavit primum in avia tua Loïde, et matre tua Eunice: persuasus sum autem quod et in te :

6 Propter quam causam rursus meminisse facio te resuscitare donum Dei, quod est in te per impositionem manuum mearum.

7 Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis et dilecticnis et sobrietatis.

8 Ne igitur erubueris testimonium Domini nostri, neque me vinctum ejus: sed patere afflictiones cum Euangelio secundum virtutem Dei :

9 Servantis nos, et vocantis vocatione sancta, non secundum opera nostra, sed secundum pro-

θεσιν και χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

11 Εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν·

12 Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13 Ὑποτίπωσιν ἔχε ὑγαιονότων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης·

16 Δὴ ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπηρεχύνθη,

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαιότερον ἐζητήσέ με, καὶ εὑρε·

18 Δὴ αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

Κεφ. 6'. 2.

1- ΣΥ ὦν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παραθύ

prium propositum, et gratiam datam nobis in Christo Jesu ante tempora secularia :

10 Manifestatam autem nunc per apparitionem Salvatoris nostri Jesu Christi, destruentis quidem mortem, illuminantis autem vitam et incorruptionem per Euangelium :

11 In quod positus sum ego prædicator et apostolus et magister Gentium.

12 Ob quam causam etiam hæc patior : sed non confundor. scio enim cui credidi, et persuasus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem.

13 Exemplar habe sanorum verborum, quæ à me audisti in fide et dilectione quæ in Christo Jesu.

14 Pulchrum depositum custodi per spiritum Sanctum inhabitantem in nobis.

15 Scis hoc, quod adversati sunt me omnes qui in Asia, quorum est Phygellus et Hermogenes :

16 Det misericordiam Dominus Onesiphori domui, quia sæpe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit :

17 Sed factus in Roma, studiosius quæsit me, et invenit.

18 Det illi dominus invenire misericordiam à Domino in illa die : et quæcunque in Epheso ministravit, melius tu nosti.

CAPUT II.

1 TU ergo, fili mi, confortare in gratia quæ in Christo Jesu,

2 Et quæ audisti à me per multos testes, hæc commenda

πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

3 Σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Οὐδεὶς στρατεύόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ·

5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλήῃ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ·

6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

7 Νόει ἃ λέγω· δόμη γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσι.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται.

10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν·

12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κακείνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·

13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μὴ λογομαχεῖν, εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

15 Σπουδάσον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

16 Τὰς δὲ βεβήλους κenoφωvίας περιίτασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας,

fidelibus hominibus qui idonei erunt et alios docere.

3 Tu igitur malum patere sicut pulcher miles Jesu Christi.

4 Nemo militans implicatur vitæ negotiis, ut deligenti militis placeat.

5 Si autem et certet quis, non coronatur, si non legitime certaverit.

6 Laborantem agricolam oportet primum fructus percipere.

7 Intellige quæ dico: det enim tibi Dominus intellectum in omnibus.

8 Memor esto Jesum Christum excitatum ex mortuis, ex semine David, secundum Evangelium meum.

9 In quo malum patior usque ad vincula, quasi maleficus: sed verbum Dei non est vinctum.

10 Propter hoc omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur quæ in Christo Jesu, cum gloria æterna.

11 Fidelis sermo: si enim simul mortui sumus, et simul vivemus:

12 Si toleramus, et simul regnabimus: si negaverimus, et ille negabit nos:

13 Si infidi sumus, ille fidelis permanet: negare se ipsum non potest.

14 Hæc commune, testificans coram Domino, non contendere verbis, ad nihil utile, ad subversionem audientium.

15 Stude te ipsum probabilem exhibere Deo, operarium non erubescendum, recte secantem verbum veritatis.

16 At prophanas vanas voces cohibe: ad plus enim procedent impietatis:

17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγ-
γραйна νομῆν ἔξει· ὧν ἔστιν Ἰμέ-
νοιος καὶ Φιλητὸς,

18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν
ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστα-
σιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέψαι
τὴν τινῶν πίστιν·

19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος
τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφρα-
γίδα ταύτην· Ἔγνω Κύριος τοῦς
ὄντας αὐτοῦ· καὶ, Ἀποστήτω ἀπὸ
ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα
Χριστοῦ.

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ
ἔστι μόνον σκεῦη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ
ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν ἔν τις ἐκαθάρῃ ἑαυτὸν
ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν,
ἡγιασμένον, καὶ εὐχρηστον τῷ δεσ-
πότη, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοι-
μασμένον.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας
φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν,
ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικα-
λουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς
καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύ-
τους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι
γεννώσι μάχας·

24 Δούλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μά-
χεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάν-
τας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον,

25 Ἐν πραότητι παιδεύοντα τὰς
ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε δῶ αὐ-
τοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν
ἀληθείας,

26 Καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ
διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ'
αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**οῦτο δὲ γίωσκε, ὅτι ἐν
ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστή-
σονται καιροὶ χαλεποί·

17 Et sermo eorum ut gan-
græna pastum habebit, quorum
est Hymenæus et Philetus.

18 Qui circa veritatem aber-
raverunt, dicentes resurrectio-
nem jam esse factam : et sub-
vertunt quorundam fidem.

19 Tamen firmum funda-
mentum Dei stat, habens signa-
culum hoc : Cognovit Dominus
existentes ejus : et, Discedat
ab injustitia omnis nominans no-
men Christi.

20 In magna autem domo non
sunt solum vasa aurea et argen-
tea, sed et lignea et testacea :
et quædam quidem in honorem,
quædam autem in dedecus.

21 Si ergo quis emundaverit
seipsum ab istis, erit vas in ho-
norem, sanctificatum et bene
utile domino, ad omne opus bo-
num paratum.

22 At juvenilia desideria fu-
ge : sectare vero justitiam, fi-
dem, charitatem, pacem cum
invocantibus Dominum de puro
corde.

23 At stultas et ineruditas
quæstiones rejice, sciens quia
generant pugnas.

24 Servum autem Domini
non oportet pugnare, sed man-
suetum esse ad omnes, docibi-
lem, mala tolerantem :

25 In lenitate erudientem
contrapositos, nequando det il-
lis Deus pœnitentiam ad agni-
tionem veritatis :

26 Et resipiscant à diaboli
laqueo, captivi detenti ab ipso
ad ipsius voluntatem.

CAPUT III.

1 **H**OC autem scito quod in
novissimis diebus insta-
bunt tempora periculosa ·

2 Ἔσοιται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φί-
λαυτοί, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερ-
ήφανοι, βλάβημοι, γονεῦσιν ἀπει-
θεῖς, ἀχάριστοι, ἀνίσιοι,

3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι,
ἀκρατεῖς, ἀνήμετροι, ἀφιλάγαθοι,

4 Προδότες, προπετεῖς, τετυ-
φωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φι-
λόθεοι,

5 Ἐχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας,
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένοι·
καὶ τοῦτους ἀποτρέπου·

6 Ἐκ τούτων γὰρ εἰσὶν οἱ ἐνδύ-
νοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμα-
λωτεύοντες τὰ γυναικάρια σεσω-
ρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπι-
θυμίαις ποικίλαις,

7 Πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μη-
δέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ-
θεῖν δυνάμενα.

8 Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ
Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὐ-
τως καὶ οὗτοι ἀντίστανται τῇ ἀλη-
θείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν·

9 Ἄλλ' οὐ προκίψουσιν ἐπι-
πλεῖον· ἡ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἔκδηλος
ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς μου
τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ πρι-
θέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ
ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθή-
μασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιο-
χείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστρις· οἷους
διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐξβύσατο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες
εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, δι-
ωχθήσονται·

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόη-

2 Erunt enim homines seip-
sos amantes, pecuniæ cupidi,
elati, superbi, blasphemi, pa-
rentibus immorigeri, ingrati,
scelesti,

3 Sine affectione, sine fœdere,
calumniatores, incontinentes,
immites, bonum non amantes.

4 Proditores, præcipientes, in-
flati, voluptatum amatores ma-
gis quam amatores Dei :

5 Habentes formam pietatis,
at virtutem ejus abnegantes :
et hos aversare.

6 Ex his enim sunt irrepent-
es in domos, et captivas du-
centes mulierculas oneratas
peccatis, actas desideriiis variis:

7 Semper discentes, et nun-
quam ad scientiam veritatis ve-
nire valentes.

8 Quemadmodum autem Jan-
nes et Jambres restiterunt
Moysi, ita et hire sistunt verita-
ti, homines corrupti mentem,
reprobi circa fidem.

9 Sed non proficient ad plu-
rimum: nam amentia eorum ma-
nifesta erit omnibus, sicut et
illorum facta est.

10 Tu autem assecutus es
meam doctrinam, institutionem,
propositum, fidem, longanimi-
tatem, dilectionem, patientiam:

11 Persecutiones, passiones,
qualia mihi facta sunt in Antio-
chia, in Iconio, in Lystris: qua-
les persecutiones sustinui, et
ex omnibus me eripuit Domi-
nus.

12 Et omnes autem volentes
pie vivere in Christo Jesu, per-
secutionem patientur.

13 Mali autem homines e-

τας προκάψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,

15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανάρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,

17 Ἴνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Δ** Ιαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

2 Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ·

3 Ἔσθαι γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν,

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.

5 Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·

seductores proficient in pejus, seducentes et seducti.

14 Tu vero permane in iis quæ didicisti, et credita sunt tibi, sciens à quo didiceris :

15 Et quia à puero sacras literas nosti, potentes te sapientem reddere ad salutem, per fidem in Christo Jesu.

16 Omnis scriptura divinitus inspirata, et utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad eruditionem quæ in justitia ;

17 Ut perfectus sit Dei homo, ad omne opus bonum instructus.

CAPUT IV.

1 **T**ESTIFICOR igitur ego coram Deo, et Domino nostro Jesu Christo, futuro judicare vivos et mortuos secundum apparitionem ipsius, et regnum ejus :

2 Prædica verbum, insta tempestive, intempestive : argue, increpa, obsecra in omni longanimitate et doctrina.

3 Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed secundum desideria propria sibi ipsis coacervabunt magistros, prurientes auditum :

4 Et à quidem veritate auditum avertent, ad autem fabulas convertentur.

5 Tu vero vigila in omnibus, mala patere, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum impletum reddito.

6 Ego enim jam delibor, et tempus mei discessus instat.

7 Certamen pulchrum certavi, cursum consummavi, fidem servavi.

8 Λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως·

10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονικίην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.

11 Λουκᾶς ἔστι μόνος μετ' ἐμοῦ· Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὐχρηστός εἰς διακονίαν.

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.

13 Τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα ταῖς μεμβράνας.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολυλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώῃ αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ,

15 Ὅν κ' ἐσύ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία ὑδεις μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν·

17 Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐβρόύσθην ἐκ στόματος λέοντος,

18 Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

19 Ἀσπασαί Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησίφωρου οἶκον.

20 Ἐραστός ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ·

8 Reliquum, reposita est mihi justitiæ corona, quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex : non solum autem mihi, sed et omnibus diligentibus apparitionem ejus.

9 Stude venire ad me cito.

10 Demas enim me reliquit, diligens quod nunc est seculum, et abiit Thessalonicam, Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam :

11 Lucas est solus mecum. Marcum assumens, adduc cum teipso : est enim mihi utilis in ministerium.

12 Tychicum autem misi Ephesum.

13 Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer, et libros, maxime membranas.

14 Alexander ærarius multa mihi mala ostendit. reddat illi Dominus secundum opera ejus :

15 Quem et tu observa. valde enim restitit nostris verbis.

16 In prima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt : non illis imputetur.

17 At Dominus mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio plene percipiatur, et audiant omnes Gentes : et ereptus sum de ore leonis.

18 Et eripiet me Dominus ab omni opere malo, et servabit in regnum suum cæleste : cui gloria in secula seculorum. Amen.

19 Saluta Priscillam et Aquilam, et Onesiphori domum.

20 Erastus remansit Corintho.

Τρόφιμοι δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενούντα.

21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Ποῦδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρῆστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

thi: Trophimum autem reliquit Mileti infirmum.

21 Festina ante hyemem venire. Salutant te Eubulus, et Pudens, et Linus, et Claudia, et fratres omnes.

22 Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. gratia vobiscum. Amen.

Ad Timotheum secunda, Ephesiorum Ecclesiae primum Episcopum ordinatum, scripta est Roma, cum ex secundo sisteretur Paulus Cæsari Neroi.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς

TITON

EPISTOLĀH.

Κεφ. ἀ. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Θεοῦ, ἀπίστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν·

2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

3 Ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τοῦτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώ-

PAULI

Apostoli ad

TITUM

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 PAULUS servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi, secundum fidem electorum Dei, et agnitionem veritatis quæ secundum pietatem:

2 In spem vitæ æternæ, quam promisit expers mendacii Deus, ante tempora secularia,

3 Manifestavit autem temporibus propriis verbum suum in prædicatione, quam creditam habeo ego secundum præceptum Salvatoris nostri Dei.

4 Tito germano filio secundum communem fidem, gratia, misericordia, pax à Deo Patre, et Domino Jesu christo Salvatore nostro.

5 Hujus gratia reliqui te in Creta, ut reliqua corrigas, et

ση, κη καλαστήσης κατὰ πόλιν πρεσ-
βυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην.

6 Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς
γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ,
μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυ-
πότακτα.

7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκ-
λητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμου,
μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροι-
νον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ.

8 Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον,
σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ,

9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς
ἦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
τῇ ὑγιανοῦσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγον-
τας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυ-
πότακτοι, ματαιολόγοι κη φρεναπά-
ται, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς,

11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες
ὄλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσ-
κοντες ἂ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους
χάριν.

12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐ-
τῶν προφήτης· “Κρήτες αἰεὶ ψευ-
σται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀρ-
γαί.”

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν
ἀληθής· δι’ ἣν αἰτίαν ἐλεγχε αὐ-
τοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν
τῇ πίστει,

14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις
μύθοις, κη ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποσ-
τρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς κα-
θαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-
μίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ
ἐννεύσησις.

16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι,

constituas per civitatem pres-
byteros, sicut ego tibi mandavi :

6 Si quis est inculpatus, uni-
us uxoris vir, filios habens fide-
les, non in accusatione luxuriæ,
aut non subditos.

7 Oportet enim episcopum
inculpatum esse, sicut Dei dis-
pensatorem, non arrogantem,
non iracundum, non vinolentum,
non percussorem, non turpis
lucris cupidum :

8 Sed hospitalem, boni am-
antem, sobrium, justum, sanc-
tum, continentem :

9 Tenacem ejus qui secun-
dum doctrinam fidelis sermonis,
ut potans sit et exhortari in
doctrina sana, et contradicentes
arguere.

10 Sunt enim multi et ino-
bedientes, vaniloqui et mentium
deceptores, maxime qui ex cir-
cumcisione :

11 Quos oportet ore obtu-
rare : qui totas domos subver-
tunt, docentes quæ non oportet,
turpis lucris gratia.

12 Dixit quidam ex illis pro-
prius ipsorum propheta : Cre-
tenses semper mendaces, mala
bestiæ, ventres pigri.

13 Testimonium hoc est ve-
rum : ob quam causam incre-
pa illos præcise, ut sani sint in
fide :

14 Non intendentes Judaicis
fabulis, et mandatis hominum
aversantium veritatem.

15 Omnia quidem munda
mundis : at pollutis et infideli-
bus nihil mundum, sed polluta
sunt eorum et mens et consci-
entia.

16 Deum confitentur nosse

τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Κεφ. ε'. 2.

1 **Σ**Υ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ υἱαιουσίῃ διδασκαλίᾳ·

2 Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, υἱαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

3 Πρεσβυτίδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνω πολλῷ δεδελωμένας, καλοδιδασκάλους,

4 Ἴνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

5 Σώφρονας, ἀγνάς, ρικουρούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν,

7 Περί πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,

8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ, μηδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν φαῦλον.

9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

10 Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδείκνυμένους ἀγαθῇ· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

13 Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν τῆς

at operibus negant, abominati existentes et inobedientes, et ad omne opus bonum reprobi.

CAPUT II.

1 **T**U autem loquere quæ decent sanam doctrinam.

2 Senes sobrios esse, honestos, prudentes, sanos fide, dilectione, patientia.

3 Anus similiter in habitu sancto decentes, non calumniatrices, non vino multo servientes, honestatis magistras,

4 Ut prudentiam deceant adolescentulas, virorum amantes esse, filiorum amantes,

5 Sobrias, castas, domisedas, bonas, subditas propriis viris, ut non verbum Dei blasphemetur.

6 Juvenes similiter hortare temperantes esse.

7 Circa omnia teipsum præbens exemplum pulchrorum operum, in doctrina incorruptibilitatem, gravitatem,

8 Verbum sanum, irreprehensibile, ut is qui ex adverso erubescat, nihil habens de vobis dicere malum.

9 Servos propriis Dominis subjici, in omnibus beneplacentes esse, non contradicentes :

10 Non fraudantes, sed fidem omnem ostendentes bonam, ut doctrinam Salvatoris nostri Dei ornent in omnibus.

11 Apparuit enim gratia Dei salutifera omnibus hominibus :

12 Erudiens nos, ut abnegantes impietatem, et mundana desideria, sobrie et juste et pie vivamus in nunc seculo ·

13 Expectantes beatam spem, et apparitionem gloriæ magni

δόξης τῆς μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρῶς ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

Κεφ. γ'. 3.

1 Ὑπομίμησθε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι,

2 Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

3 Ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους·

4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφανη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἀγίου.

6 Οὗ ἐξέχευεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν,

7 Ἴνα δικαιθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιώσθαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ· ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὑφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις.

Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi :

14 Qui dedit semetipsum pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, et mundaret sibi ipsi populum peculiarem, zelatorem pulchrorum operum.

15 Hæc loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio : nemo te contemnat.

CAPUT III.

1 **A**DMONE illos principatibus et potestatibus subijci, obtemperare, ad omne opus bonum paratos esse.

2 Neminem blasphemare, à pugna alienos esse, modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.

3 Erasmus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desiderii et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes alii alios.

4 Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei,

5 Non ex operibus in justitia, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam servavit nos, per lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus sancti :

6 Quem affudit in nos abunde, per Jesum Christum Salvatorem nostrum :

7 Ut justificati ipsius gratia, hæredes simus secundum spem vitæ æternæ.

8 Fidelis sermo : et de his volo te confirmare, ut curent pulchris operibus præstare credentes Deo. hæc sunt pulchra et utilia hominibus.

9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιῖστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

10 Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ,

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει ὡν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προῖστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμῆ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγγράφη ἀπὸ Νικόπολεως τῆς Μακεδονίας.

9 Stultas autem quæstiones, et genealogias, et contentiones, et pugnas legales cohibe : sunt enim inutiles, et vanæ.

10 Hæreticum hominem post unam et secundam admonitionem devita :

11 Sciens quia subversus est hujusmodi, et peccat, existens sponte condemnatus.

12 Cum misero Artemam ad te, aut Tychicum, festina venire ad me Nicopolim : Ibi enim statui hyemare.

13 Zenam legisperitum et Apollo sollicite præmitte, ut nihil illis desit.

14 Discant autem et nostri pulchris operibus præstare ad necessarios usus, ut non sint infructuosi.

15 Salutant te qui cum me omnes. saluta amantes nos in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Titum Cretensium Ecclesie primum episcopum ordinatum, scripta est Nicopoli Macedoniae.

ΠΑΥΛΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου ἢ πρὸς

ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀφφία τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

PAULI

Apostoli ad

PHILEMONEM

EPISTOLA

1 PAULUS vincetus Christi Jesu, et Timotheus frater, Philemoni dilecto et cooperanti nostro,

2 Et Apphiæ dilectæ, et Archippo commilitoni nostro, et illi quæ apud domum tuam ecclesie.

3 Χάρις ὑμῖν ἰ καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνησίαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σου, ἀδελφέ.

8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρῆξισίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοὶ τὸ ἀνῆκον,

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρῶτος, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον,

11 Τὸν ποτὲ σοὶ ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα.

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ,

13 Ὅν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἑμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῆ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου.

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὕψος, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχης,

3 Gratia vobis et pax à Deo patre nostro et Domino Jesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo, semper memoriam tui faciens in orationibus meis,

5 Audiens tuam charitatem, et fidem quam habes ad Dominum Jesum et in omnes sanctos:

6 Ut communicatio fidei tuæ efficax fiat in agnitione omnis operis boni in vobis in Christum Jesum.

7 Gaudium enim habemus multum, et consolationem in charitate tua, quia viscera sanctorum requieverunt per te, frater.

8 Ideo multam in Christo libertatem habens imperare tibi officium.

9 Propter charitatem magis obsecro, talis existens, ut Paulus senex, nunc autem et vincetus Jesu Christi.

10 Obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis meis, Onesimum:

11 Illum aliquando tibi inutilem, nunc autem tibi et mihi utilem: quem remisi:

12 Tu autem illum, id est, mea viscera, suscipe:

13 Quem ego volueram apud meipsum detinere, ut pro te ministraret mihi in vinculis Evangelii:

14 Sine autem tua sententia nihil volui facere, uti ne velut secundum necessitatem bonum tuum esset, sed secundum spontaneum.

15 Forsitan enim propter hoc discessit ad horam, ut æternum illum reciperes:

16 Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοί, πύσω δὲ μᾶλλον σοι καὶ ἐν σαρκί καὶ ἐν Κυρίῳ ;

17 Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.

18 Ἐἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοί ἐλλόγει.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις·

20 Ναί, ἀδελφε, ἐγὼ σου ἐναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Κυρίῳ.

21 Πεπειθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω, ποιήσεις.

22 Ἄμα δὲ καὶ ἐτοιμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἀσπάζονται σε, Ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρκος,

24 Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκάς, οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

16 Non jam ut servum, sed supra quam servum, fratrem dilectum, maxime mihi, quanto autem magis tibi et in carne et in Domino ?

17 Si ergo me habes communicantem, suscipe illum sicut me.

18 Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet, hoc mihi imputa.

19 Ego Paulus scripsi mea manu, ego dependam : ut non dicam tibi quod et teipsum mihi addebis.

20 Ita, frater, ego te fruar in Domino : refice mea viscera in Domino.

21 Confisus auscultationi tuæ scripsi tibi, sciens quoniam et super quod dico, facies.

22 Simul autem et para mihi hospitium : spero enim quod per orationes vestras donabor vobis.

23 Salutant te Epaphras, concaptivus meus in Christo Jesu, Marcus,

24 Aristarchus, Demas, Lucas, cooperantes mei.

25 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro Amen.

Ad Philemonem scripta est Roma per Onesimum servum

Ἡ ΠΡΟΣ

ΕΒΡΑΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **Π**ΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,

AD

HEBRÆOS

EPISTOLA.

CAPUT I.

1 **M**ULTIFARIAM et multimode olim Deus locutus patribus in Prophetis, in ultimis diebus istis locutus est nobis in Filio,

2 Ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

3 Ὃς ὦν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,

4 Τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

5 Τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· “Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;” Καὶ πάλιν· “Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;”

6 Ὃταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· “Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.”

7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· “Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·”

8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· “Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου.

9 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί, σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί·

11 Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται·

12 Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.”

2 Quem posuit hæredem universorum, per quem et secula fecit.

3 Qui existens splendor gloriæ, et character substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, per seipsum purificationem faciens peccatorum nostrorum, sedit in dextera majestatis in excelsis :

4 Tanto præstantior effectus angelis, quanto differentius præ illis hæreditavit nomen.

5 Cui enim dixit aliquando angelorum : Filius meus es tu, ego hodie genui te ? et rursum : Ego ero illi in Patrem, et ipse erit mihi in Filium ?

6 Cum autem iterum introducit primogenitum in habitatum, dicit : Et adorent eum omnes angeli Dei.

7 Et ad quidem angelos dicit : Faciens angelos suos spiritus, et ministros suos ignis flammam.

8 Ad autem Filium : Thronus tuus, Deus, in seculum seculi : virga rectitudinis virga regni tui.

9 Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem : propter hoc unxit te Deus, Deus tuus oleum exultationis præ participibus tuis.

10 Et : Tu per principia, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli :

11 Ipsi peribunt, tu autem permanes : et omnes ut vestimentum veterascent :

12 Et velut amictum plicabis eos, et mutabuntur : tu autem ipse es, et anni tui non deficient.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε· “Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;”

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

Κεφ. β'. 2.

1 **Δ**ιὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκασθεῖσι, μή ποτε παραβῆναι.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,

3 Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,

4 Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο δὲ πού τις, λέγων· “Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;

7 Ἐλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξην καὶ τιμὴν ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου·

8 Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.” Ἐν γὰρ τῶν ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν

13 Ad quem autem angelorum dixit aliquando: Sede a dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

14 Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter futuros hereditare salutem?

CAPUT II.

1 **P**ROPTER hoc oportet abundantius nos adhibere auditis, ne quando perefliuamus.

2 Si enim ille per angelos dictus sermo factus est firmus, et omnis transgressio et inobedientia accepit justam mercedis retributionem:

3 Quomodo nos effugiemus, tantam negligentes salutem? quæ initium accipiens enarrari per Dominum, ab audientibus in nos confirmata est:

4 Contestante Deo signisque et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus sancti distributionibus, secundum suam voluntatem.

5 Non enim angelis subjecit habitatam futuram, de qua loquimur.

6 Testatus est autem alicubi quis, dicens: Quid est homo quod memor es ejus, aut filius hominis, quoniam visitas eum?

7 Minuisti eum breve quiddam præ angelis: gloria et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.

8 Omnia subjecisti sub pedibus ejus. in enim subjecisse ei omnia, nihil dimisit ei non

ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ
 οὐπω ὀρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
 τεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέ-
 λους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰη-
 σοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου,
 δόξαν καὶ τιμῆν ἑστεφανωμένον, ὅπως
 χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται
 θανάτου.

10 Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ
 πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολ-
 λούς υἱούς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν
 ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ
 παθημάτων τελειῶσαι·

11 Ὁ, τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ
 ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
 αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς
 αὐτοὺς καλεῖν,

12 Λέγων· “Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνο-
 μά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ
 ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.”

13 Καὶ πάλιν, “Ἐγὼ ἔσομαι
 πεπειθὸς ἐπ' αὐτῷ.” Καὶ πάλιν·
 “Ἴδού ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδω-
 κεν ὁ Θεός.”

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοι-
 νώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος· καὶ
 αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν
 αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταρ-
 γήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ
 θανάτου, τοῦτέστι, τὸν διάβολον,

15 Καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους,
 ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ
 ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.

16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπι-
 λαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀ-
 βραάμ ἐπιλαμβάνεται.

17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα
 τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεή-
 μων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς
 τὸ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι
 τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ·

18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς
 πειρασθεὶς, δύναιται τοῖς πειραζο-
 μένοις βοηθῆσαι.

subjectum, nunc autem necdum
 videmus ei omnia subjecta.

9 Eum autem breve quid
 præ angelis minoratum videmus
 Jesum, propter passionem mor-
 tis, gloria et honore coronatum;
 ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem.

10 Decebat enim eum prop-
 ter quem omnia, et per quem
 omnia, multos filios in gloriam
 adducentem, auctorem salutis
 eorum per passiones consummare.

11 Sanctificans enim et sanc-
 tificati, ex uno omnes. Prop-
 ter quam causam non confun-
 ditur fratres eos vocare,

12 Dicens: Annuntiabo no-
 men tuum fratribus meis, in
 medio ecclesiæ laudabo te.

13 Et iterum: Ego ero fi-
 dens in eum. Et iterum: Ec-
 ce ego et pueri, quos mihi de-
 dit Deus.

14 Quia ergo pueri commu-
 nicaverunt carni etsanguini, et
 ipse consimiliter participavit
 eisdem; ut per mortem abole-
 ret robur habentem mortis, id
 est diabolum:

15 Et liberaret hos quicun-
 que timore mortis per omne
 vivere obnoxii erant servituti.

16 Non enim videlicet an-
 gelos apprehendit, sed semen
 Abrahæ apprehendit.

17 Unde debuit per omnia
 fratribus similari, ut misericors
 fieret et fidelis Pontifex ea
 quæ ad Deum, ad expiandum
 peccata populi:

18 In quo enim passus est
 ipse tentatus, potest tentatis
 auxiliari.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ο** Θεον, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν,

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ἡλῶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν ἠξίωται. καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ο κατασκευάσας αὐτὸν

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός

5 Καὶ Μωσῆς μὲν πιστος ἐν ἡλῶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων.

6 Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος, μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν·

7 Διὸ, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· “ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

9 Οὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη·”

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ, καὶ εἶπον· “ Ἄει πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·”

11 Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ μὴ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·”

12 Βλέπετε, ἀδελφοὶ, μὴ ποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος,

CAPUT III.

1 **U**NDE, fratres sancti, vocationis caelestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae Christum Jesum :

2 Fidelem existentem facienti illum, sicut et Moses in omni domo ejus.

3 Amplioris enim gloriae iste praeter Mose dignus est habitus, quanto ampliorem honorem habet domus construens illam.

4 Omnis namque domus construitur ab aliquo· at omnis construens, Deus.

5 Et Moses quidem fidelis in tota domo ejus, tamquam famulus, in testimonium dicendorum·

6 Christus vero tanquam Filius in domo ejus, cujus domus sumus nos, si fiduciam et gloriationem spei usque ad finem firmam retineamus.

7 Ideo sicut dicit Spiritus sanctus : Hodie si vocem ejus audieritis,

8 Ne obdurate corda vestra, sicut in exacerbatione, secundum diem tentationis in deserto :

9 Ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt me, et viderunt opera mea quadraginta annis.

10 Ideo infensus fui generationi huic, et dixi : Semper errant corde : ipsi autem non cognoverunt vias meas.

11 Ut juravi in ira mea : Si introibunt in requiem meam.

12 Videte, fratres, ne quando erit in aliquo vestrum cor melum incredulitatis, in discere à Deo vivo

13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπᾶτη τῆς ἀμαρτίας·

14 Μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν,

15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· “ Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.”

16 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως.

17 Τίσι δὲ προσώχθισε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;

18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπίστιαν.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Ο**ρθοῦμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖν·

2 Καὶ γὰρ ἐσμὲν εὐαγγελισμένοι, καθάπερ κήκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνου, μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν·

3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκε· “ Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν μου.” καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ ατασθαλῆς κόσμου γενηθέντων·

4 Εἶρηκε γὰρ που περὶ τῆς ἐβ-

13 Sed adhortamini vosmetipsos per unumquemque diem, usque quo hodie cognominatur: ut non obduretur quis ex vobis deceptione peccati:

14 Participes enim effecti sumus Christi, si modo initium substantiæ usque ad finem firmum retineamus:

15 In dici: Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra, quemadmodum in exacerbatione.

16 Quidam enim audientes exacerbaverunt, sed non omnes egressi ex Ægypto per Mosen.

17 Quibus autem infensus est quadraginta annis? Nonne peccantibus, quorum membra ceciderunt in deserto?

18 Quibus autem juravit non introire in requiem ipsius, si non incredulis?

19 Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAPUT IV.

1 **T**IMEAMUS ergo ne quandoque relicta pollicitatione introeundi in requiem ejus, existimetur aliquis ex vobis defici.

2 Etenim sumus euangelizati, quemadmodum et illi· sed non profuit sermo auditus illis, non admistus fide audientibus

3 Ingredivimur enim in requiem credentes, quemadmodum dixit: Sicut juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam: et quidem operibus à foundatione mundi factis.

4 Dixit enim alicubi de sep-

δόμης οὕτω· “Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ.”

5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν· “Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.”

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τις εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσήλθον δι' ἀπειθείαν,

7 Πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, σήμερον ἐν Δαβὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς εἴρηται· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, “μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.”

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ·

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας·

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μίχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἄρμων τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχρηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας·

tima sic : Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.

5 Et in isto rursum : Si introibunt in requiem meam.

6 Quoniam ergo superest quosdam introire in illam, et ipsi prius annuntiatione moniti non introierunt propter incredulitatem.

7 Iterum quendam terminat diem, hodie, in David dicens, post tantum temporis, sicut dictum est, Hodie si vocem ejus audieritis, ne obdurate corda vestra.

8 Si enim eis Jesus requiem præstitisset, non utique de alia loqueretur post hæc die.

9 Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei :

10 Nam ingressus in requiem ejus, etiam ipse requievit ab operibus suis, sicut à propriis Deus.

11 Studeamus ergo ingredi in illam requiem, ut ne quis in eo ipso exemplo cadat incredulitatis.

12 Vivus enim sermo Dei, et efficax, et penetrabilior super omnem gladium ancipitem, et pertingens usque ad divisionem animæque ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis.

13 Et non est creatura invisibilis in conspectu ejus : omnia autem nuda et aperta oculis ejus, ad quem nobis sermo.

14 Habentes ergo pontificem magnum, penetrantem cælos Jesum Filium Dei, teneamus confessionem.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερεῖα μὴ
δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθε-
νεῖαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρ-
τίας.

16 Προσερχόμεθα ἔν μετὰ παρ-
ρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν
εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Κεφ. ε'. 5.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀν-
θρώπων λαμβανόμενος,
ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς
τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρει δῶρά τε
καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν,

2 Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς
ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ
αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν,

3 Καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς
περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ
προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει
τὴν τιμὴν, ἀλλὰ ὁ καλούμενος ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρὼν·

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν
ἐδόξασε γενεθῆναι ἀρχιερεῖα, ἀλλ'
ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· “Υἱὸς μου
εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γενένηκά σε.”

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·
“Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν
τάξιν Μελχισεδέκ.”

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρ-
κὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν
ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς
καὶ δακρῶν προσενέγκας, καὶ εἰσα-
κουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

8 Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν, ἀφ'
ἧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν,

9 Καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς
ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σω-
τηρίας αἰωνίου,

15 Non enim habemus pon-
tificem non potentem compati
infirmatibus nostris : tentatum
autem per omnia juxta similitu-
dinem absque peccato.

16 Adeamus ergo cum fidu-
cia throno gratiæ, ut accipiamus
misericordiam, et gratiam inve-
niamus in oportuno auxilium.

CAPUT V.

1 OMNIS namque pontifex
ex hominibus assump-
tus, pro hominibus constituitur
ea quæ ad Deum, ut offerat do-
naque et victimas pro peccatis.

2 Mensuratè pati potens ig-
norantibus et errantibus : quo-
niam et ipse circumdatus est in-
firmitatem :

3 Et propter hanc debet,
quemadmodum pro populo, ita
etiam pro semetipso offerre pro
peccatis.

4 Et non sibi ipsi quisquam
sumit honorem, sed vocatus à
Deo, tanquam et Aaron :

5 Sic et Christus non seme-
t ipsum glorificavit fieri pontifi-
cem, sed locutus ad eum : Filius
meus es tu, ego hodie genui te.

6 Quemadmodum et in alio di-
cit : Tu sacerdos in æternum se-
cundum ordinem Melchisedec.

7 Qui in diebus carnis suæ,
precesque et supplicationes ad
potentem servare illum à mor-
te, cum clamore valido et la-
chrymis offerens, et exauditus
pro reverentia.

8 Et quamvis existens Fili-
us, didicit ex iis quæ passus
est obedientiam.

9 Et consummatus factus est
obtemperantibus sibi omnibus
causa salutis æternæ :

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τῆς Θεῆς ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς·

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεῆς τροφῆς·

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἀπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἐστὶ·

14 Τελείων δὲ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

Κεφ. ζ'. 6.

1 **Δ**Ιὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβάλλόμενοι μετάνοιας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,

2 Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεως τε χειρῶν, ἀναστάσεως τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο ποιήσομεν, ἐάν περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου,

5 Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ἔχημα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τῆς Θεῆς, καὶ παραδειγματίζοντας·

10 Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Melchisedec.

11 De quo multus nobis sermo et difficilis interpretatu dicere : quoniam segnes facti estis auribus.

12 Etenim debentes esse magistri propter tempus, rursum opus habetis ad docendum vos quæ elementa initii oraculorum Dei, et facti estis opus habentes lacte, et non solido cibo.

13 Omnis enim particeps lactis, expers sermonis justitiæ : infans enim est.

14 Perfectorum autem est solidus cibus, per habitum sensus exercitatos habentium ad discretionem bonique ac mali.

CAPUT VI.

1 **I**DEO intermittentes initii Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non rursum fundamentum jacentes pœnitentiæ à mortuis operibus, et fidei ad Deum,

2 Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, resurrectionisque mortuorum, et judicii æterni.

3 Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus.

4 Impossibile enim semel illustratos, gustantesque donum cæleste, et participes factos Spiritus sancti,

5 Et pulchrum gustantes Dei verbum, virtutesque futuri seculi,

6 Et prolapsos, rursum renovari ad pœnitentiam, crucifigentes sibimetipsis Filium Dei, et ostentui habentes.

7 Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐ-
τῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ
τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις
δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμ-
βάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

8 Ἐκφέρει οὖσα δὲ ἀκάνθας καὶ
τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρως
ἐγγυῶς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν,
ἀγαπητοὶ, τὰ κρεῖττονα καὶ ἐχόμε-
να σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

10 Οὐ γὰρ ἀδίκος ὁ Θεὸς ἐπι-
λαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ
κόπου τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνεδείξασθε
εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες
τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες.

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν
τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπεδὴν πρὸς
τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι
τέλους,

12 Ἴνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μι-
μηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μα-
κροθυμίας κληρονομήντων τὰς ἐπαγ-
γελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγει-
λάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς
εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὡμοσε καθ'
ἑαυτοῦ,

14 Λέγων, “ Ἡ μὴν εὐλογῶν
εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πλη-
θύνῳ σε.”

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέ-
τυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τῆ
μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐ-
τοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίω-
σιν ὁ ὄρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσότερον βουλό-
μενος ὁ Θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρο-
νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετά-
θετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευ-
σεν ὄρκῳ,

18 Ἴνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμε-
ταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασ-

7 Terra enim bibens super
se sæpe venientem imbrem, et
generans herbam opportunam
illis propter quos et colitur,
accipit benedictionem à Deo.

8 Proferens autem spinas
et tribulos, reproba et maledic-
tioni proxima, cujus finis in
combustionem.

9 Confidimus autem de vobis,
dilecti, meliora, et proxima sa-
luti, si et ita loquimur.

10 Non enim injustus Deus,
oblivisci operis vestri, et labo-
ris dilectionis quam ostendistis
in nomen ipsius, qui ministras-
tis sanctis, et ministratis.

11 Cupimus autem unum-
quemque vestrum idem ostentare
studium ad expletionem
spei usque in finem :

12 Ut non segnes efficiamini,
imitatores autem per fidem et
longanimitatem hæreditantium
promissiones.

13 Namque Abrahæ pollici-
tus Deus, quoniam per nemi-
nem habuit majorem jurare, ju-
ravit per semetipsum,

14 Dicens : Certe benedi-
cens benedicam te, et multipli-
cans multiplicabo te.

15 Et sic longanimitè ferens
adeptus est repromissionem.

16 Homines quidem enim per
majorem jurant, et omnis ipsi-
s controversiæ finis ad confirma-
tionem juramentum.

17 In quo abundantius volens
Deus ostendere hæredibus pol-
licitationis immobilitatem con-
sillii sui, intervenit juramento

18 Ut per duas res immobi-
les, in quibus impossibile men-

θαι Θεοῦ, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχω-
μεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένος ἐλπίδος,

19 Ἦν ὡς ἀγκυραν ἔχομεν τῆς
ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ
εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ
καταπετάσματος,

20 Ὁπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
τὸν αἰῶνα.

Κεφ. Ζ'. 7.

1 **Ο**Υτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ,
βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς
τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντή-
σας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ
τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐ-
λογήσας αὐτὸν,

2 Ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν
ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύ-
νης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σα-
λήμ· ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης,

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεα-
λόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν,
μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιω-
μένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει
ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος,
ὃς καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ
τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ
τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν
ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ
τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς
αὐτῶν, καὶ περ ἐξελθλυθῆτας ἐκ τῆς
ὀσφύος Ἀβραάμ.

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ
αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ,
καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας
εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,
τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐ-
λογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσ-

tiri Deum, fortem consolatio-
nem habeamus confugientes ob-
tinere propositam spem.

19 Quam sicut ancoram ha-
bemus animæ tutamque ac fir-
mam, et ingredientem ad inte-
rius velaminis.

20 Ubi præcursor pro nobis
introivit Jesus, secundum ordi-
nem Melchisedec pontifex fac-
tus in æternum.

CAPUT VII.

1 **H**IC enim Melchisedec,
rex Salem, Sacerdos
Dei summi, occurrens Abraham
regresso à cæde regum, et be-
nedicens ei.

2 Cui et decimas ab omni-
bus partitus est Abraham: pri-
mum quidem interpretatus rex
justitiæ, deinde autem et rex
Salem: quod est rex pacis:

3 Sine patre, sine matre, sine
genealogia, neque initium die-
rum, neque vitæ finem habens;
assimilatus autem Filio Dei,
manet sacerdos in perpetuum.

4 Intuemini autem quantus
hic, cui et decimas Abraham de-
dit ex manubiis ille patriarcha.

5 Et illi quidem de filiis Levi
sacerdotium accipientes, man-
datum habent decimare popu-
lum secundum legem, id est,
fratres suos, quamquam egres-
sos ex lumbis Abraham:

6 Ille autem non genealogi-
zatus ex eis, decimavit Abra-
ham, et habentem repromis-
siones benedixit.

7 Sine autem omni contra-
dictione, minus à præstantiore
benedicitur.

8 Et hic quidem decim

κοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.

9 Καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ, καὶ Δεῦτ', ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῃται.

10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο, τίς ἔτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι;

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐπέρας μετίσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς πρὸς ἐσχῆκε τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 Πρὸ δὴλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοίωτητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δυνάμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·

17 Μαρτυρεῖ γὰρ· “Ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.”

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῇ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

morientes homines accipiunt ibi autem testatione dictus, quia vivit.

9 Et, ut verbum dicere, per Abraham et Levi decimas accipiens decimatus est:

10 Adhuc enim in lumbo patris erat, quando obviavit ei Melchisedec.

11 Si quidem ergo consummatio per Leviticum sacerdotium erat: populus enim sub ipso legem accepit, quid adhuc opus secundum ordinem Melchisedec alium surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron dici?

12 Translato enim sacerdotio, ex necessitate et legis translatio fit.

13 In quem enim dicuntur hæc. tribus alterius particeps fuit, de qua nullus attendit altari.

14 Manifestum enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster: in quam tribum nihil de sacerdotio Moses locutus est

15 Et amplius adhuc manifestum est, si secundum similitudinem Melchisedec exurgit sacerdos alius,

16 Qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ insolubilis.

17 Contestatur enim: Quoniam tu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec

18 Abrogatio quidem enim fit præcedentis mandati, propter ejus infirmitatem et inutilitatem:

19 Nihil enim perfecit lex; introductio vero melioris spei, per quam proximamus Deo.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας·

21 Οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· Ὁ δὲ, μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· “Ὁμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ”

22 Κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, εἰς τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην,

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὁσῖος, ἀκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος,

27 Ὅς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν δυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνεπέγκας.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

Κεφ. ἡ. 8.

1 **Κ**εφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

20 Et quatenus non sine jurejurando :

21 Hi quidem enim sine jurejurando sunt sacerdotes facti : Hic autem cum jurejurando per dicentem ad illum : Juravit Dominus, et non pœnitentia ducetur : Tu sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedec.

22 In tantum præstantioris testamenti factus est sponsor Jesus.

23 Et illi quidem plures sunt facti sacerdotes, propter morte prohiberi permanere :

24 Hic autem propter manere eum in æternum, sempiternum habet sacerdotium :

25 Unde et salvare in perpetuum potest accedentes per ipsum Deo, semper vivens ad interpellandum pro eis.

26 Talis enim nobis decebat pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, et excelsior cælis factus :

27 Qui non habet quotidie necessitatem, quemadmodum pontifices, prius pro propriis peccatis hostias offerre, deinde populi : hoc enim fecit semel, seipsum offerens.

28 Lex enim homines constituit pontifices, habentes infirmitatem : sermo autem jurisjurandi post legem, Filium in æternum perfectum.

CAPUT VIII.

1 **C**APITULUM autem super dictis, Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis

2 Τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος·

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρα τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ·

4 Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,

5 Οἷτινες ὑποδείγματι καὶ σκιά λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· “Ὁρα γὰρ, φησί, ποιήσης πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.”

6 Νῦν δὲ διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος·

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· “Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέσει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν,

9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατέραςιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος·

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐ-

2 Sanctorum minister, et tabernaculi veri, quod fixit Dominus, et non homo.

3 Omnis enim pontifex ad offerendum muneraque et hostias constituitur: unde necesse habere aliquid et hunc quod offerat.

4 Siquidem enim esset super terram, nec utique esset sacerdos, existentibus sacerdotibus offerentibus secundum legem munera:

5 Qui exemplari et umbræ deserviunt cælestium: sicut responso edoctus est Moses futurus absolvere tabernaculum: Vide enim, inquit, facias omnia secundum exemplar ostensum tibi in monte.

6 Nunc autem excellentius fortitus est ministerium, quanto melioris est testamenti mediator, quod in melioribus re-promissionibus sancitum est.

7 Si enim prius illud esset inculpabile, non utique secundi quæreretur locus:

8 Vituperans enim eos dicit: Ecce, dies venient, dicit Dominus, et consummabo super domum Israël, et super domum Juda testamentum novum.

9 Non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die apprehendente me manum eorum, educere illos de terra Ægypti: quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dicit Dominus.

10 Quia hoc testamentum quod disponam domui Israël post dies illos, dicit Dominus, dans leges meas in mentem

τῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγ-
ράψω αὐτοῦς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς
εἰς Θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς
λαόν·

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκασ-
τος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινῶθι
τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί
με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου
αὐτῶν,

12 Ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδι-
κίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐ-
τῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
μνησθῶ ἔτι·”

13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πε-
παλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ πα-
λαιούμενον ἢ γηράσκον, ἐγγυὸς ἀφα-
νισμοῦ.

Κεφ. θ'. 9

1 **Εἶ**χε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη
σκηνὴ δικαιοῦματα λατρεί-
ας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν·

2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ
πρῶτη, ἐν ἣ ἢ τε λυχνία, καὶ ἡ
τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρ-
των, ἣτις λέγεται ἅγια.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέ-
τασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια
ἁγίων,

4 Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον,
καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης· περι-
κεκαλυμμένην παντοθεν χρυσίῳ· ἐν
ἣ ἡ στάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάννα,
καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστή-
σασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης·

5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουεὶμ
δόξης, καταστιάζοντα τὸ ἰλαστή-
ριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν
κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασ-
μένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν

eorum, et in corde eorum in
scribam eas : et ero eis in De-
um, et ipsi erunt mihi in popu-
lum.

11 Et non docebunt unus-
quisque proximum suum, et
unusquisque fratrem suum, di-
cens, Cognosce Dominum: quo-
niam omnes scient me, à parvo
eorum usque ad magnum eo-
rum :

12 Quia propitius ero injus-
titiis eorum, et peccatorum eo-
rum et iniquitatum eorum non
memorabor adhuc.

13 In dicere novum, vetera-
vit prius : at antiquatum et se-
nescens, prope evanescentiam.

CAPUT IX.

1 **H**ABUIT quidem ergo et
prius tabernaculum jus-
tificationes culturæ, illudque
sanctum mundanum.

2 Tabernaculum enim ap-
paratum est primum, in quo
candelabra, et mensa, et propo-
situs panum, quod dicitur sanc-
tum.

3 Post autem secundum ve-
lamentum tabernaculum dictum
Sancta sanctorum.

4 Aureum habens thuribu-
lum, et arcam testamenti cir-
cumtectam undique auro, in qua
urna aurea, habens manna, et
virga Aarōn germinata, et tabu-
læ testamenti.

5 Super autem eam Cheru-
bim gloriæ, obumbrantia pro-
pitiatorium : de quibus non est
modo dicendum per partes.

6 His vero ita compositis, in
quidem priori tabernaculo sem-

διαπαντὸς εἰσίσαιιν οἱ ἱερεῖς, τὰς
λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ
ἔνιαυτῆ ἴμόνος ὁ ἀρχιερεὺς, ἔ χωρὶς
αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ,
καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,

8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνευμα-
τικῆ τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι
τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι τῆς πρῶ-
της σκηνῆς ἐχούσης στάσιιν,

9 Ἦτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν
τὸν ἐνεστηκῶτα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ
θύσιαί προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι
κατὰ συνείδησιιν τελειῶσαι τὸν λα-
τρεύοντα,

10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι, καὶ πό-
μασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ
δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ
διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος
ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν,
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας
σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν,
οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων
καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια,
αἰωνίαν λύτρωσιιν εὐράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ
τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως βαν-
τίζουσα τὸς κεκοινωμένους, ἁγιάζει
πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

14 Πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου
ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμῶν τῶ Θεῷ,
καθαριεῖ τὴν συνείδησιιν ὑμῶν ἀπὸ
νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ
ζῶντι ;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης και-
νῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιιν τῶν ἐπὶ
τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν
ἐπαγγελίαν λάβωσιιν οἱ κεκλημένοι
τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

per introibant sacerdotes, cul-
tus consummantes.

7 In autem secundo semel in
anno solus pontifex, non sine
sanguine, quem offert pro suis
et populi ignorantibus.

8 Hoc significante Spiritu
sancto, nondum propalatam esse
sanctorum viam, adhuc priore
tabernaculo habente statum.

9 Quæ parabola in tempus
præsens, juxta quod muneraque
et hostiæ offeruntur, non po-
tentes juxta conscientiam per-
ficere cultorem,

10 Solummodo in cibis et po-
tibus, et variis baptismatibus,
et justitiis carnis, usque ad tem-
pus correctionis imposita :

11 Christus autem adveniens
pontifex futurorum bonorum,
per majus et perfectius taber-
naculum, non manufactum, id
est, non hujus creationis,

12 Neque per sanguinem
hircorum, et vitulorum, per au-
tem proprium sanguinem introi-
vit semel in Sancta, æternam
redemptionem inveniens.

13 Si enim sanguis taurorum
et hircorum, et cinis vitulæ as-
pergens inquinatos, sanctificat
ad carnis emundationem :

14 Quanto magis sanguis
Christi, qui per Spiritum æter-
num semetipsum obtulit incul-
patum Deo, purgabit conscien-
tiam nostram à mortuis operi-
bus, ad serviendum Deo viventi ?

15 Et propter hoc testamenti
novi mediator est, ut morte in-
tercedente, in redemptionem
earum quæ sub priori testa-
mento transgressionum, repro-
missionem accipiant veterati æ-
ternæ hæreditatis.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία· ἐπεὶ μὴ ποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκυκαίνισται·

19 Λαληθείτης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐξέβαντισε,

20 Λέγων· “Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.”

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐξέβαντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄρεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τοῦτοις καθαρῖζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐστέρνια· κρεῖττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ·

26 Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπέκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,

16 Ubi enim testamentum, mortem necesse ferri testatoris.

17 Testamentum enim in mortuis ratum, quando quidem nunquam valet dum vivit testator.

18 Unde nec primum sine sanguine dedicatum est :

19 Exposito enim omni mandato secundum legem à Moyse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hyssopo, ipsum quoque librum et omnem populum aspersit,

20 Dicens : Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus.

21 Etiam tabernaculum autem, et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit.

22 Et bene in sanguine omnia mundantur secundum legem, et sine sanguinis effusione non fit remissio.

23 Necesse ergo quidem exemplaria eorum quæ in cælis, his mundari : ipsa autem cælestia melioribus hostiis præ istis.

24 Non enim in manufacta sancta introiit Christus, exemplaria verorum, sed in ipsum cælum, nunc apparere vultui Dei pro nobis.

25 Neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine alieno :

26 Alioquin oportebat eum frequenter pati à constitutione mundi, nunc autem semel in consummatione seculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit.

27 Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post autem hoc iudicium·

28 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἅπασι προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας, ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκλιθεμένοις εἰς σωτηρίαν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Σ**Κιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκῆς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·

2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν εἶτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπασι κεκαθαρμένους·

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας·

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· “Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.”

7 Τότε εἶπον· “Ἰδὲ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, ἵνα ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου.”

8 Ἀνώτερον λέγων· “Ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας.” αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται,

9 Τότε εἶρηκεν· “Ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου.” Ἄναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἔσμεν οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τῆς σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφ' ἅπασι.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερέως ἕστηκε

28 Sic Christus semel oblatus, ad multorum tollere peccata, ex secundo sine peccato videtur se expectantibus in salutem.

CAPUT X.

1 **U**MBRAM enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum per singulos annos eisdem ipsis hostiis quas offerunt in perpetuum, nunquam potest accedentes perficere :

2 Alioquin utique cessassent oblatae, propter nullam habere ultra conscientiam peccatorum cultores, semel mundatos :

3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos.

4 Impossibile enim sanguinem taurorum et hircorum auferre peccata :

5 Ideo ingrediens in mundum, dicit : Hostiam et oblationem non voluisti, corpus autem aptasti mihi.

6 Holocaustomata et pro peccato non approbasti.

7 Tunc dixi : Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam.

8 Superias dicens : Quia hostiam, et oblationem, et holocaustomata, et pro peccato non voluisti, nec approbasti, quæ secundum legem offeruntur :

9 Tunc dixi : Ecce venio, ad faciendum, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, ut secundum statuat.

10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel.

11 Et omnis quidem sacer-

καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·

12 Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,

13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ·

14 Μία γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκεῖναι·

16 “ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς,

17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.”

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔστι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἐχόντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

20 Ἦν ἐνεκάτισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπατάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,

22 Προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἐξῆρατισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς,

23 Καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ· πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος,

24 Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους

dos astat quotidie ministrans, et easdem sæpe offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata.

12 Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedit in dextera Dei :

13 Reliquum expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus :

14 Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.

15 Contestatur autem nobis et Spiritus sanctus : post enim prædixisse :

16 Hoc testamentum quod paciscar ad illos post dies illos, dicit Dominus, dans leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum inscribam eas :

17 Et peccatorum eorum et iniquitatum eorum non recordabor amplius.

18 Ubi autem remissio horum, non jam oblatio pro peccato.

19 Habentes itaque, fratres, libertatem in introitum sanctorum in sanguine Jesu,

20 Quam initiavit nobis viam recentem et viventem per velamen, id est, carnem suam :

21 Et sacerdotem magnum super domum Dei :

22 Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala :

23 Et abluti corpus aquâ munda, teneamus confessionem spei indeclinabilem : fidelis enim pollicitus.

24 Et consideremus alii alios

εις παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,

25 Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκσίστως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία·

27 Φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοῦ ὑπειναντίου.

28 Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ θυσίν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 Πόσω, δοκεῖτε, χεῖρονος ἀξιω-
ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγγασάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνουβρίσας ;

30 Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα
“ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος·” καὶ ἄλλιν·
“ Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.”

32 Ἀναμνησθεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων,

33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θραυτιζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινῶν τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες·

34 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν

in provocationem charitatis et bonorum operum :

25 Non deserentes collectionem nostram ipsorum, sicut mos quibusdam, sed adhortantes : et tanto magis, quanto videtis appropinquantem diem.

26 Ultra enim peccantibus nobis post accepisse notitiam veritatis, non jam pro peccatis relinquitur hostia :

27 Terribilis autem quædam expectatio iudicii, et ignis æmulatio devorare futuri adversarios.

28 Irritam faciens quis legem Mosis, sine miserationibus in duobus vel tribus testibus moritur :

29 Quanto, putatis, deteriore dignus iudicabitur supplicio Filium Dei conculcans, et sanguinem testamenti communem ducens, in quo sanctificatus est, et spiritum gratiæ contumelia afficiens ?

30 Scimus enim dicentem. Mihi ultio, ego retribuam, dicit Dominus. Et iterum : Dominus iudicabit populum suum.

31 Horrendum incidere in manus Dei viventis.

32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, multum certamen sustinistis passionum :

33 Hoc quidem, opprobriisque et tribulationibus in theatrum producti : hoc autem, communicantes taliter conversantium effecti.

34 Et enim vinculis mers compassi estis, et rapinam subsistentium vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes

ἑαυτοῖς κρειττονα ὑπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ μίνουσιν.

35 Μὴ ἀποβάλλετε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.

36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 “Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὃ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονοεῖ.”

38 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστειλῆται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.”

39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

Κεφ. ιά. 11.

1 **Ε**στι δὲ πίστις, ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

3 Πίστει νοοῦμεν καταρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγενῆσθαι.

4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι’ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι’ αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι λαλεῖται.

5 Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐχ εὕρισκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ μαρτυρεῖται εὐηρεστηκῆναι τῷ Θεῷ.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηθῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεσθαι.

habere in vobis ipsis præstantiorem substantiam in cælis, et manentem.

35 Ne abjicite itaque fiduciam vestram, quæ habet remunerationem magnam.

36 Patientia enim habetis opus, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem.

37 Adhuc enim parvum quantum quantum, veniens veniet, et non tardabit.

38 At justus ex fide vivet: et si subtraxerit se, non bene gaudet anima mea in eo.

39 Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

CAPUT XI.

1 **E**ST autem fides, sperandarum substantia rerum, argumentum non conspectarum.

2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes.

3 Fide intelligimus constructa esse secula verbo Dei, in non ex apparentibus visibilia facta esse.

4 Fide majorem hostiam Abel præ Cain obtulit Deo, per quam testimonium consecutus est esse justus, testante in numeribus ejus Deo, et per illum mortuus adhuc prædicatur.

5 Fide Enoch translatus est ad non videndum mortem: et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus: ante enim translationem ejus testimonium habuit beneplacuisse Deo.

6 Sine autem fide impossibile beneplacere: credere enim oportet accedentem Deo, quia est, et inquirentibus se remunerator fit.

7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περι τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τῷ οἴκῳ αὐτῷ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

9 Πίστει παρώκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς·

10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοῦς θεμελίου ἐχούσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγελιάμενον.

12 Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς καὶ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡσεὶ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πέρβρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ πεισθέντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ζῆνοι καὶ παραπίδημοὶ εἰσὶν ἐπὶ τῆς γῆς·

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκαίνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.

7 Fide divinitus motus Noë de nondum visis, reveritus aptavit arcam in salutem domus suæ, per quam damnavit mundum, et ejus quæ per fidem justitiæ factus est hæres.

8 Fide vocatus Abraham obediit exire in locum quem futurus erat accipere in hæreditatem, et exiit, nesciens quo iret.

9 Fide demoratus est Abraham in terram repromissionis, tanquam alienam, in tabernaculis habitans cum Isaac et Jacob cohæredibus repromissionis ejusdem :

10 Expectabat enim fundamenta habentem civitatem, cujus artifex et conditor Deus.

11 Fide et ipsa Sara sterilis existens virtutem in conceptionem seminis accepit, et præter tempus ætatis peperit, quoniam fidelem existimavit promittentem.

12 Ideo et ab uno orti sunt et hæc emortuo, tanquam sydera cæli multitudinem, et sicut arena quæ ad labium maris innumerabilis.

13 Juxta fidem mortui sunt isti omnes, non accipientes repromissiones ; sed à longe eas aspicientes, et persuasi, et salutantes, et confitentes, quia hospites et peregrini sunt super terram.

14 Nam hujusmodi dicentes, ostendunt quod patriam inquirent.

15 Et si quidem ipsius meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi :

16 Νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τηυτέστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,

18 Πρὸς ὃν ἐλαλήθη· "Ὅτι " ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα."

19 Λογισόμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγειρεῖν δυνατὸς ὁ Θεὸς, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

20 Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ.

21 Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε, καὶ προσκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ.

22 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστειῖον τὸ παδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

24 Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ,

25 Μαῖλλον ἐλόμενος συγκαουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν,

26 Μείζοντα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν ὑνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησε.

16 Nunc autem meliorem appetunt, id est cælestem ; ideo non erubescit eos Deus, Deus invocari eorum : paravit enim illis civitatem.

17 Fide obtulit Abraham Isaac tentatus, et unigenitum offerebat ille reppromissiones accipiens :

18 Ad quem dictum est: Quia in Isaac vocabitur tibi semen :

19 Arbitrans quia et à mortuis suscitare potens Deus : unde eum et in parabola accepit.

20 Fide, de futuris benedixit Isaac Jacob et Esau.

21 Fide, Jacob moriens unumquemque filiorum Joseph benedixit, et adoravit super summitatem virgæ suæ.

22 Fide, Joseph moriens de egressione filiorum Israël meminit, et de ossibus suis mandavit.

23 Fide, Moses natus occultatus est trimestre à parentibus suis, eo quod vidissent elegantem infantem ; et non timerunt edictum regis.

24 Fide, Moses grandis factus negavit dici filius filiæ Pharaonis :

25 Magis eligens malis affligi cum populo Dei, quam temporarium habere peccati emolumentum :

26 Majores divitias æstimans Ægypti thesauris improperium Christi : aspiciebat enim in remunerationem.

27 Fide reliquit Ægyptum, non veritus animositatem regis: invisibilem enim tanquam visdens fortiter tulit.

28 Πίστει πεποίηκε το πάσχα και τήν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μή ὁ ὀλοθρευῶν τὰ πρωτότοκα, θίγη αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τήν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς, ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.

30 Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχῶ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπόλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τὰς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείπει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε καὶ Σαμφών, καὶ Ἰεφθάε, Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν,

33 Οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραζαν στόματα λεόντων,

34 Ἐσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρῶν.

35 Ἐλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν.

36 Ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς.

37 Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι,

38 Ὡν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαιῶσι καὶ ταῖς ὑπαῖς τῆς γῆς.

28 Fide fecit Pascha et fusionem sanguinis, ne perimen-primogenita, tangeret eos.

29 Fide transierunt per rubrum mare tanquam per aridam: cujus experientiam accipientes Ægyptii absorpti sunt

30 Fide muri Jericho corruerunt, circuiti per septem dies

31 Fide Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace.

32 Et quid adhuc dico? deficiet enim me perenarrantem tempus, de Gedeon, Baracque et Sampson, et Jepthe, Davidque et Samuel, et Prophetis:

33 Qui per fidem devicerunt regna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum.

34 Extinxerunt vim ignis, effugerunt ora gladii, convaluerunt de infirmitate, facti sunt fortes in bello, castra verterunt exterorum:

35 Acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distenti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem resurrectionem nanciscerentur.

36 Alii vero ludibriorum et flagellorum experientiam acceperunt, etiam autem vinculorum et custodiae:

37 Lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in ovillis, in caprinis pellibus: egen-tes, afflicti, male habiti:

38 Quibus non erat dignus mundus, in solitudinibus errantes, et montibus, et speluncis, et cavernis terræ.

39 Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψάμενου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

Κεφ. ιε'. 12.

1 **Τ**Οιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσῶτον ἔχοντες περιεείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμνηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλούμενοι.

4 Οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι,

5 Καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· “Ὅτιέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

6 Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.”

7 Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἐστὶν υἱὸς ὃν ἔ παιδεύει πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστέ καὶ οὐχ υἱοί.

9 Εἶτα τὰς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν

39 Et hi omnes testimonio probati per fidem, non reportarunt repromissionem :

40 Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

CAPUT XII.

1 **I**DEOQUE et nos tantam habentes circumjacentem nobis nubem testium, pondus deponentes omne, et circumstabile peccatum, per patientiam curramus propositum nobis certamen :

2 Aspicientes in fidei auctorem et consummatorem Jesum, qui pro proposito sibi gaudio, sustinuit crucem, confusione contempta, in dexteraque throni Dei sedit.

3 Recogitate ergo talem sustinentem à peccatoribus in semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes.

4 Nondum usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes.

5 Et oblitī estis exhortationis, quæ vobis tanquam filiis disseritur : Fili mi, ne parvipende disciplinam Domini, neque fatiscas ab eo argutus :

6 Quem enim diligit Dominus, castigat : flagellat autem omnem filium quem recipit.

7 Si disciplinam sustinetis, tanquam filiis vobis offert se Deus : quis enim est filius, quem non corrigit pater ?

8 Si autem absque estis disciplina, cujus participes facti sunt omnes, utique nothi estis, et non filii.

9 Deinde quidem carnis nos-

πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῶ μάλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν ;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ, ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτῆς.

11 Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,

13 Καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσίν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μάλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον,

15 Ἐπισκοποῦντες μῆτις ὕστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μῆτις ῥίζα πικρίας ἀνω φύουσα ἐνοχλή, καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί·

16 Μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ·

17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομησαὶ τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε φηλαφωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,

19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ

træ patres habuimus castigatores, et reverebamur : non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, et vivemus ?

10 Illi quidem enim ad paucos dies, secundum visum ipsius, castigabant : hic autem ad com modum, ad recipiendum sanctitatem ejus.

11 Omnis autem disciplina ad quidem præsens non videtur gaudii esse, sed mœroris : postea autem fructum pacificum per eam exercitatis reddit justitiæ.

12 Ideo remissas manus et soluta genua erigite :

13 Et gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudum abducatur, sanetur autem magis.

14 Pacem sequimini cum omnibus, et sanctimoniam, qua sine nemo videbit Dominum :

15 Contemplantes ne quis deficiat à gratia Dei : ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediatur, et per illam inquinentur multi.

16 Ne quis fornicator, aut prophanus, ut Esau : qui propter escam unam vendidit pri mogenita sua.

17 Scitis enim quoniam et postea volens hæreditare benedictionem, reprobatus est : penitentia enim locum non invenit, quanquam cum lachrymis exquirens eam.

18 Non enim accessistis tractabilem montem, et incensum igne, et turbinem, et caliginem, et procellam,

19 Et tubæ sonum, et vocem

φωνῆ ξημάτιν, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·

20 Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διασσελλόμενον· “Κὰν θηρίον θίγῃ τῶ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται.”

21 Καὶ οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· “Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.”

22 Ἀλλὰ προσελθούθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

23 Πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

24 Καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θαντισμοῦ κρείττονα λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ’ οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι,

26 Ὁ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε· νῦν δὲ ἐπήγγελλται, λέγων· “Ἐτι ἅπαξ ἐγὼ σείω ἐμόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.”

27 Τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετὰθῆσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, οἱ ἧς λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας·

29 “Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.”

verborum, quam audientes deprecari sunt non proponi eis verbum.

20 Non portabant enim imperatum : Et si bestia tetigerit montem lapidabitur, aut jaculo configetur.

21 Et, ita terribile erat apprensens, Moses dixit : Extremus sum, et tremebundus.

22 Sed accessistis Sion montem, et civitatem Dei viventis, Hierusalem cælestem, et myriades angelorum,

23 Frequentiam et ecclesiam primogenitorum in cælis conscriptorum, et judicem Deum omnium, et spiritus justorum perfectorum.

24 Et testamenti novi mediatorum Jesum, et sanguinem aspersionis præstantiora loquentem præ Abel.

25 Videte ne recusetis loquentem : si enim illi non effugerunt illum super terram recusantes oracula edentem : multo magis nos illum de cælis aversati :

26 Cujus vox terram movit tunc : nunc autem denunciavit, dicens : adhuc semel ego moveo non solum terram, sed et cælum.

27 Illud autem, adhuc semel, declarat mobilium translationem, tanquam factorum, ut manent non mobilia.

28 Itaque regnum immobile suscipientes, habeamus gratiam, per quam serviamus grate Deo, cum reverentia et religione.

29 Etenim Deus noster ignis consumens

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Η** Φιλαδέλφια μενέτω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεσμένοι, τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνος δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· “Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω.”

6 Ὡστε θαυροῦντας ἡμᾶς λέγειν· “Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.”

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμῆσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιῶσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες.

10 Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῆ σκηνῆ λατρεύοντες.

11 Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς·

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασῇ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πόλης ἔπαθε.

CAPUT XIII.

1 **C**HARITAS fraternitatis maneat.

2 Hospitalitatem ne obliviscimini : per hanc enim latuerunt quidam hospitio excipientes angelos.

3 Mementote vincitorum, tanquam simul victi : malis pressorum, tanquam et ipsi existentes in corpore.

4 Honorabile connubium in omnibus, et cubile immaculatum : fornicatores autem et adulteros judicabit Deus.

5 Pecuniæ non appetens mos : contenti præsentibus : ipse enim dixit : Non te deseram, neque te derelinquam

6 Ita ut confidentes nos dicere : Dominus mihi adjutor, et non timebo quid faciat mihi homo.

7 Mementote ducum vestrorum, qui locuti sunt vobis verbum Dei : quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem.

8 Jesus Christus heri et hodie idem, et in secula.

9 Doctrinis variis et peregrinis ne circumferamini. pulchrum enim gratia stabiliri cor, non escis, in quibus non sunt adjuti ambulantes.

10 Habemus altare, de quo edere non habent potestatem tabernaculo servientes.

11 Quorum enim infertur animalium sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra.

12 Ideo et Jesus, ut sanctificaret per proprium sanguinem populum, extra portam passus est

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς πορμεβολῆς, τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ φέροντες·

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὡς μενούσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητούμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν “ ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,” τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινω- νίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπεικτε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσουτες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελεῆς γὰρ ὑμῖν τῆτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθήμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδη- σιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι·

19 Περισσότερως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκα- τασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰη- σοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελ- φοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρα- κλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσχετε τὸν ἀδελφὸν Τι- μοθεον ἀπολελυμένον, μὲθ' οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

13 Igitur exeamus ad eum extra castra, improperium ejus portantes.

14 Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futu- ram inquirimus.

15 Per ipsum ergo offera- mus hostiam laudis per omne Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini ejus.

16 At beneficentiæ et com- munionis ne obliviscimini: ta- libus enim hostiis beneplacet si- bi Deus.

17 Obedite ducibus vestris, et subjacete; ipsi enim pervigilant pro animabus vestris, quasi rationem reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non ge- mentes: inutile enim vobis hoc.

18 Orate pro nobis: confidi- mus enim quia pulchram con- scientiam habemus, in omnibus pulchre volentes conversari.

19 Amplius autem deprecor hoc facere: ut celerius restitua- ar vobis.

20 At Deus pacis, reducens de mortuis pastorem ovium magnum, in sanguine testamen- ti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum,

21 Aptet vos in omni opere bono, ad faciendum voluntatem ejus: faciens in vobis beneplaci- tum coram se, per Jesum Chris- tum: cui gloria in secula secu- lorum. Amen.

22 Rogo autem vos, fratres, sufferte verbum solatii: etenim per brevina misi vobis.

23 Cognoscite fratrem Ti motheum absolutum, cum quo, si celerius venerit, videbit vos

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

24 Salutate omnes duces vestros et omnes sanctos. Salutant vos illi de Italia.

25 Gratia cum omnibus vobis. Amen.

Ad Hebræos scripta est ab Italia per Timotheum.

ΙΑΚΩΒΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

Κεφ. α. 1.

1 **ΙΑΚΩΒΟΣ** Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις,

3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ·

6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.

7 Μὴ γὰρ οἴεσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου·

8 Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

JACOBI

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA.

CAPUT I.

1 **JACOBUS** Dei et Domini Jesu Christi servus, duodecim tribubus quæ in dispersione, gaudere.

2 Omne gaudium ducite, fratres mei, cum tentationibus incideritis variis :

3 Scientes quod probatio vestræ fidei adoperatur patientiam :

4 At patientia opus perfectum habeat, ut sitis perfecti et integri, in nullo deficientes.

5 Si autem quis vestrum destituitur sapientia, postulet à dante Deo omnibus simpliciter, et non impropere, et dabitur ei.

6 Postulet autem in fide, nihil disceptans : nam disceptans similis est fluctui maris ventis agitato et jactato.

7 Non ergo æstimet homo ille quod accipiet aliquid à Domino.

8 Vir duplex animo, inconstantis in omnibus viis suis.

9 Καυχάσθω δὲ ἡ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ.

10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.

11 Ἀνετείλει γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τῆς προσώπου αὐτοῦ ἀπόλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμὸν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήφεται τὸν στεφανὸν τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστὶ κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.

14 Ἐκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξερχόμενος καὶ δελεαζόμενος.

15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβῶσα γίγνεται ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἁποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστὶ καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.

18 Βουλῆεις ἀπεκύησεν ἡμᾶς ὄγω ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτῶν κτισμάτων.

19 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδύς εἰς ὀργήν.

20 Ὅργη γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ κατεργάζεται.

21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ἔν-

9 Glorietur autem frater humilis in sublimitate sua :

10 At dives in humilitate sua: quoniam sicut flos fœni transibit :

11 Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperit: ita et dives in itineribus suis marcescet.

12 Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam probatus factus accipiet coronam vitæ, quam repromisit Dominus diligentibus se.

13 Nemo tentatus dicat, quoniam à Deo tentor: nam Deus intentatus est malis, tentat autem ipse neminem.

14 Unusquisque vero tentatur, à propria concupiscentia abstractus et illectus.

15 Deinde concupiscentia concipiens parit peccatum: at peccatum consummatum generat mortem.

16 Ne errate, fratres mei dilecti.

17 Omne datum bonum, et omne donum perfectum, superne est, descendens à Patre lumine, apud quem non est transmutatio, aut vicissitudinis obumbratio.

18 Volens genuit nos verbo veritatis, ad esse nos initium aliquod ejus creaturarum.

19 Itaque, fratres mei dilecti, sit omnis homo velox ad audiendum, tardus ad loquendum, tardus ad iram:

20 Ira enim viri justitiam Dei non adoperatur.

21 Ideo abjicientes omnem

παρίαν και περισσείαν κακίας, ἐν
πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λό-
γον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυ-
χὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου,
καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ, παραλο-
γιζόμενοι ἑαυτοῦς·

23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατῆς λόγου
ἐστὶ, καὶ οὐ ποιητῆς, οὗτος ἔοικεν
ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·

24 Κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ
ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο
ὁποῖος ἦν·

25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον
τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πα-
ραμεινας, οὗτος οὐκ ἀκροατῆς ἐπι-
λησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητῆς
ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει
αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν
ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ,
τοῦτου μάταιος ἢ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμί-
αντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ,
αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανὰς
καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ
κόσμου.

Κεφ. β'. 2.

1 **Α** Δελφοί μου, μὴ ἐν προσω-
ποληψίαις ἔχετε τὴν πίσ-
τιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
τῆς δόξης·

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συ-
ναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύ-
λιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ
καὶ πτωχὸς ἐν βυπαρᾷ ἐσθῆτι,

3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φο-
ρεῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν,
καὶ εἴπητε αὐτῷ· Σὺ κάθου ὡς
καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ
στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὡς ἐπὶ τὸ
ὑποπόδιόν μου·

sordem, et abundantiam mali-
tiæ, in mansuetudine suscipite
insitum verbum, potens salvare
animas vestras.

22 Estote autem factores
verbi, et non tantum auditores,
fallentes vosmetipsos.

23 Quia si quis auditor ver-
bi est, et non factor, hic similis
est viro consideranti vultum
nativitatis suæ in speculo :

24 Consideravit enim seip-
sum, et abiit, et statim oblitus
est qualis fuerit.

25 At perspiciciens in legem
perfectam libertatis, et perma-
nens, hic non auditor oblivionis
factus, sed factor operis, hic
beatus in facto suo erit.

26 Si quis videtur religiosus
esse in vobis, non refrænans
linguam suam, sed decipiens
cor suum, hujus vana religio.

27 Religio munda et imma-
culata apud Deum et Patrem,
hæc est, visitare pupillos et vi-
duas in tribulatione eorum, im-
maculatum seipsum custodire à
mundo.

CAPUT II.

1 **F**RATRES mei, ne in per-
sonarum acceptione ha-
bete fidem Domini nostri Jesu
Christi gloriæ.

2 Si enim introierit in con-
ventum vestrum vir aureos ha-
bens annulos in veste candida,
introierit autem et pauper in
sordido habitu,

3 Et intendatis in ferentem
vestem splendidam, et dixeritis
ei : Tu sede hic pulchre : et
pauperi dicatis : Tu sta illic
aut sede hic sub scabello meo·

4 Καὶ οὐ διακρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν ;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν ;

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν· οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια ;

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς ;

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφὴν· “ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν,” καλῶς ποιεῖτε·

9 Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς παραβάται·

10 Ὅσους γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πλάσει δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος·

11 Ὁ γὰρ εἰπὼν· “ Μὴ μοιχεύῃς,” εἶπε καὶ· “ Μὴ φονεύσῃς·” καὶ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλεῖτε, καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι·

13 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῶν μὴ ποιήσαντι ἔλεος· καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰάν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ ; μὴ δύναται ἡ πίστις σώσαι αὐτόν ;

15 Ἐάν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, καὶ λειπόμενοι ὡς τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

4 Et non dijudicastis in vobis ipsis, et facti estis iudices disceptationum malarum ?

5 Audite, fratres mei dilecti, nonne Deus elegit pauperes mundi, divites in fide, et hæredes regni quod repromisit diligentiibus se ?

6 Vos autem exhonorastis pauperem, nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad judicia ?

7 Nonne ipsi blasphemant pulchrum nomen invocatum super vos ?

8 Si tamen legem perficitis regalem, secundum scripturam: Diliges proximum tuum sicut teipsum, pulchre facitis.

9 Si autem personam accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege quasi transgressores.

10 Quicumque enim totam legem servabit, offendet autem in uno, factus est omnium reus.

11 Ille enim dicens: Non mœchaberis, dixit et: Non occides. si autem non mœchaberis, occides autem factus es transgressor legis.

12 Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis futuri judicari.

13 Nam iudicium sine misericordia non facienti misericordiam: et contra gloriatur misericordia iudicium.

14 Quid utile, fratres mei, si fidem dicat quis habere, opera autem non habeat? num potest fides salvare eum?

15 Si autem frater aut soror nudi sint, et destituti fuerint quotidiano victu,

16 Εἶπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε· μὴ δώτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος ;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, εἰ μὴ ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, καὶ γὰρ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου, καὶ γὰρ δεῖξω σοὶ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶ· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 Θέλεις δὲ γινῶναι, ὡς ἄνθρωπος κενὸς, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶν ;

21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνεύγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ;

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη ;

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· “ Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.”

24 Ὅρατε τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον ;

25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα ;

26 Ὡςπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστὶν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ.

Κεφ. γ'. 3.

1 **M**Η πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα·

16 Dicat autem aliquis illis ex vobis : Ite in pace, calefacite vos, et saturamini : non deriditis autem eis ea quæ necessaria corporis, quid illud utile ?

17 Sic et fides, si non opera habeat, mortua est secundum seipsam.

18 Sed dicet quis : Tu fidem habes, et ego opera habeo. ostende mihi fidem tuam ex operibus tuis, et ego ostendam tibi ex operibus meis fidem meam.

19 Tu credis quoniam Deus unus est; pulchre facis: et dæmones credunt, et contremiscunt.

20 Vis autem scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus mortua est ?

21 Abraham pater noster nonne ex operibus justificatus est, offerens Isaac filium suum super altare ?

22 Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius, et ex operibus fides consummata est ?

23 Et impleta est scriptura dicens : Credidit autem Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam, et amicus Dei appellatus est.

24 Videtis igitur, quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum ?

25 Similiter autem et Raab meretrix nonne ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, et alia via ejiciens ?

26 Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

CAPUT III.

1 **N**E multi magistri fiat, fratres mei, scientes quoniam majus judicium capiemus·

2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, ἕτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα.

3 Ἴδου, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

4 Ἴδου, καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετὰγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὄρμη τοῦ εὐθύνοντος βούληται·

5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ ἰδοῦ, ὀλίγον πῦρ ἠλίχην ὕλην ἀνάπτει.

6 Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὃ κόσμος τῆς ἀδικίας· οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίω, δαμάζεται, καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι, ἀκατάσχετον κακόν· μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας·

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρεῖ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι·

11 Μῆτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν;

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος

2 Multa enim offendimus omnes : si quis in verbo non offendit, hic perfectus vir, potens freno circum ducere et totum corpus.

3 Ecce equis frena in ora mittimus ad obediendum ipsos nobis, et omne corpus illorum circumagimus.

4 Ecce, et naves tantæ existentes, et à validis ventis impulsæ, circumferuntur à modico gubernaculo, quo impetus dirigentis voluerit :

5 Ita et lingua parvum membrum est, et magna gloriatur. Ecce, exiguus ignis quantam materiam incendit !

6 Et lingua ignis, mundus iniquitatis : ita lingua constituitur in membris nostris, maculans totum corpus, et inflammans rotam nativitatis, et inflammata à gehenna.

7 Omnis enim natura, bestiarumque et volucrum, serpentiumque et marinorum, domatur et domita est naturæ humanæ :

8 At linguam nullus potest hominum domare : incoercibile malum : plena veneno mortifero.

9 In ipsa benedicimus Deum, et Patrem, et in ipsa maledicimus homines ad similitudinem Dei factos.

10 Ex eodem ore procedit benedictio et maledictio. Non oportet, fratres mei dilecti, hæc ita fieri.

11 Numquid fons de eodem foramine emanat dulce et amarum ?

12 N inquit potest, fratres mei, ficus oleas facere, aut vi-

σύκα ; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἄλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν ; δεξιάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας.

14 Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας·

15 Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἀνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης·

16 Οὐποῦ γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 Ἡ δὲ ἀνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπεικὴς, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.

Κεφ. δ'. 4.

1 **U**ΝΔΕ πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν ; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν ;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε φρονεῦετε, καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε, καὶ πολεμεῖτε· οὐκ ἔχετε δὲ, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδης, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τῷ κόσμῳ ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν ; ὅς ἂν οὖν βεβληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ

tis ficus ? sic nullus fons salsam et dulcem facere aquam.

13 Si quis sapiens et peritus in vobis, ostendat ex pulchra conversatione opera sua in mansuetudine sapientiae.

14 Si autem zelum amarum habetis et contentionem in corde vestro : ne gloriamini et mentimini adversus veritatem.

15 Non est ista sapientia deorsum descendens, sed terrena, animalis, dæmoniaca :

16 Ubi enim zelus et irritatio, illic tumultuatio et omnis prava actio.

17 Illa autem supernè sapientia, primum quidem pudica est : deinde pacifica, modesta, benesuadibilis, plena misericordia et fructibus bonis, non dijudicans et non simulata.

18 Fructus autem justitiæ in pace seminatur facientibus pacem.

CAPUT IV.

1 **U**NDE bella et pugnae in vobis ? Non hinc, ex voluptatibus vestris militantibus in membris vestris ?

2 Concupiscitis, et non habetis : occiditis, et zelatis, et non potestis adipisci : litigatis et belligeratis, non habetis autem, propter non petere vos.

3 Petitis, et non accipitis, eo quod male petitis, ut in voluptatibus vestris insumatis.

4 Adulteri et adulteræ, nescitis quia amicitia mundi inimicitia Dei est ? Quicumque ergo voluerit amicus esse mundi, inimicus Dei constituitur.

5 An putatis quia inaniter

λέγει “ Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα, ὃ κατώκησεν ἐν ἡμῖν ;”

6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει· “ Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντίστασσει, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.”

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, ἀντιστήτε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεσθε ἀφ’ ὑμῶν.

8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐργιεῖ ὑμῖν· καθαρῖσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοὶ, καὶ ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι·

9 Ταλαιπωρήσατε καὶ πενήθησατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτὴς.

12 Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον ;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τήν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἓνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν·

14 Οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον· ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν ; ἀτμὶς γάρ ἐστὶν ἢ πρὸς ὀλίγον φαινεμένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζομένη·

15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις καιαύτη πονηρὰ ἐστὶν.

Scriptura dicit : Ad invidiam concupiscit spiritus qui habitat in nobis ?

6 Majorem autem dat gratiam : Ideo dicit, Dominus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

7 Subditi estote ergo Deo, resistite diabolo : et fugiet à vobis.

8 Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis : Emundate manus, peccatores, et purificate corda, duplices animo.

9 Affligimini, et lugete, et plorate : risus vester in luctum convertatur, et gaudium in moerorem.

10 Humiliamini in conspectu Domini, et exaltabit vos.

11 Ne contraloquimini alii aliis, fratres. Contraloquens fratri, et judicans fratrem suum, contraloquitur legi, et judicat legem : Si autem legem judicas, non es factor legis, sed iudex.

12 Unus est legislator, potens servare et perdere : Tu autem quis es qui judicas alterum ?

13 Age nunc dicentes : Hodie aut cras ibimus in illam civitatem, et faciemus ibi annum unum, et mercabimur, et lucrabimur :

14 Qui ignoratis illud cras : Quæ enim vita vestra ? Vapor enim est ad modicum apparens, deinceps vero evanescens.

15 Pro dicere vos : Si Dominus voluerit, et vixerimus, et faciemus hoc aut illud.

16 Nunc autem gloriamini in superbis vestris : Omnis gloriatio talis mala est

17 Εἰδότει οὖν καλὸν ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἀμοργία αὐτῶ ἔστιν.

Κεφ. ε' 5.

1 ἌΓΕ νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τάλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέαις.

2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν·

3 Ὁ χρυσοὺς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθήσαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

4 Ἰδοῦ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμνησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θεισάντων εἰς τὰ ὄψα Κυρίου σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν.

5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς,

6 Κατεδικάσατε, ἐφρονέσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε εὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου· ἰδοῦ, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῶ, ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρῶτον καὶ ὄψιμον.

8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.

9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοῦ, ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν.

10 Ἐπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μου, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφῆτας οἱ ἐλάλησαν τῶ ὀνόματι Κυρίου.

17 Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum illi est.

CAPUT V.

1 ἌΓΕ nunc divites, plorate, ululantes in miseriis vestris superventuris.

2 Divitiæ vestræ putrefactæ sunt, et vestimenta vestra à tineis comesta facta sunt :

3 Aurum vestrum et argentum æruginavit, et ærugo eorum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis : Thesaurizastis in novissimis diebus.

4 Ecce merces operariorum metentium regiones vestras, intercepta à vobis, clamat : et clamores metentium in aures Domini Sabaoth introierunt.

5 Delicati estis super terram, et lascivistis : enutristis corda vestra ut in die occisionis.

6 Condemnastis, occidistis justum : non resistit vobis.

7 Patientes estote igitur, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce, agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens in eum, donec accipiat pluviam matutinam et serotinam.

8 Patientes estote et vos, confirmate corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquavit.

9 Ne ingemiscite adversus alios, fratres, ut non judicemini. Ecce, iudex ante fores stetit.

10 Exemplum accipite, fratres mei, malorum perpessionis, et patientiæ, Prophetas qui locuti sunt nomine Domini

11 Ἴδοῦ, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἶδετε, ἵτι πολὺσπλαγχνός ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ οἰκτίρων.

12 Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄργανον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ οἶ, οὐ· ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσιτε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·

15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

16 Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαλιῆτε· πολὺ ἰσχύει δέσσις δικαίου ἐνεργουμένη.

17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῆ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί, εἴαν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,

20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πληθύν ἁμαρτιῶν.

11 Ecce beatificamus tolerantibus. Tolerantiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam valde misericors est et miserator.

12 Ante omnia autem, fratres mei, ne jurate, neque cælum, neque terram, neque aliud quodcunque juramentum : sit autem vestrum Etiam, etiam : et Non, non : ut non sub iudicium cadatis.

13 Tristatur aliquis in vobis? oret : Bono animo est quis? psallat.

14 Infirmatur quis in vobis? advocet presbyteros ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.

15 Et oratio fidei servabit laborantem, et eriget eum Dominus : et si peccata fecerit, remittentur ei.

16 Confitemini alii aliis offensiones, et orate pro alii aliis, ut sanemini. multum valet deprecatio iusti efficax.

17 Elias homo erat similiter passibilis nobis : et oratione oravit ad non pluendum : et non pluit super terram annos tres et menses sex.

18 Et rursus oravit, et cælum pluviam dedit, et terra germinavit fructum suum.

19 Fratres, si quis in vobis erraverit à veritate, et converterit quis eum,

20 Sciat quod convertens peccatorem ab errore viæ suæ, servabit animam à morte, et operiet multitudinem peccatorum.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 Π Ε Τ Ρ Ο Σ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ξαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεός, καὶ πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

4 Εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς.

5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρούμενους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ,

6 Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστὶ, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,

7 Ἴνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, τοῦ ἀπολυμένου, διὰ πυρὸς, δὲ δοκιμαζομένου, εὗρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·

8 Ὅν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ,

P E T R I

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRÆTOR.

CAPUT I.

1 P E T R U S Apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, et Bithyniæ.

2 Secundum prænotationem Dei Patris, in sanctificatione Spiritus, in obedientiam et aspersionem sanguinis Jesu Christi: Gratia vobis et pax multiplicetur.

3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, secundum multam suam misericordiam regenerans nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis,

4 In hæreditatem incorruptibilem et incontaminatam et immarcescibilem, conservatam in cælis in vos.

5 In virtute Dei custoditos per fidem, in salutem paratam revelari in tempore novissimo.

6 In quo exultatis, modicum nunc, si opus est, tristati in variis tentationibus:

7 Ut probatio vestræ fidei multo pretiosior auro, perdito, per ignem vero explorato, inveniat in laudem et honorem et gloriam, in revelatione Jesu Christi:

8 Quem non videntes diligitis: in quem nunc non videntes, credentes autem, exultatis lætitia inenarrabili et glorificata:

9 Κοιμζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζητήσαν καὶ ἐξηρένησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,

11 Ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρούμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας,

12 Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἀ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ,

14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις,

15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πίστῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

16 Διότι γέγραπται· “ Ἅγιοι γένησθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.”

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε πρὸς ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρένον ἀναστράφητε,

18 Εἰδότες ὅτι οὐ φαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου,

19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,

9 Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum :

10 De qua salute exquisierunt atque scrutati sunt Prophetæ de illa in vos gratia prophetantes :

11 Scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi, prætestatus in Christum passiones, et post hæc glorias :

12 Quibus revelatum est quia non sibimetipsis, nobis autem ministrabant ea, quæ nunc nuntiata sunt vobis, per euangelizantes vobis in Spiritu sancto misso de cælo, in quæ desiderant angeli prospicere.

13 Ideo succincti lumbos mentis vestræ, sobrii, perfecte sperate in latam vobis gratiam in revelatione Jesu Christi :

14 Quasi filii obedientiæ, non configurati illis prius in ignorantia vestra cupiditatibus :

15 Sed secundum vocantem vos Sanctum, et ipsi sancti in omni conversatione vestra fiat.

16 Quoniam scriptum est Sancti estis, quoniam ego sanctus sum.

17 Et si Patrem invocatis sine acceptione personarum judicantem secundum uniuscujusque opus, in timore commorationis vestræ tempus conversamini :

18 Scientes quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paterna traditione accepta :

19 Sed pretioso sanguine quasi agni immaculati et incontaminati Christi :

20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἔτ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς·

21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς,

23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα.

24 Διότι “ πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε·

25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα·” τοῦτο δὲ ἔστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Κεφ. Ἑ'. 2.

1 **Α**Ποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πάσας καταλαλιὰς,

2 Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε,

3 Εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος·

4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον,

5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομείσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικᾶς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

20 Præcogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem in novissimis temporibus propter vos,

21 Per ipsum credentes in Deum suscitantem eum à mortuis, et gloriam ei dantem, ut fidem vestram et spem esse in Deum.

22 Animas vestras castificantes in obedientia veritatis per Spiritum, in fraternum amorem non simulatum, ex puro corde alii alios diligite impense :

23 Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis in æternum.

24 Quia omnis caro ut fœnum, et omnis gloria hominis ut flos fœni: exaruit fœnum, et flos ejus decidit :

25 At verbum Domini manet in æternum: hoc autem est verbum euangelizatum in vos.

CAPUT II.

1 **D**E PONENTES igitur omnem malitiam, et omnem dolum, et simulationes, et invidias, et omnes oblocutiones,

2 Sicut modo geniti infantes, rationale sine dolo lac concupiscite, ut in eo augeamini :

3 Siquidem gustastis quoniam benignus Dominus.

4 Ad quem accedentes, lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, à autem Deo electum, honorabilem :

5 Et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini, domus spiritualis, sacerdotium sanctum, offerre hostias spirituales, bene acceptabiles Deo per Jesum Christum.

6 Διὸ καὶ περιέχει ἐν τῇ γραφῇ
 “ Ἰδὲ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογων-
 νιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· καὶ ὁ πισ-
 τεύων ἐπ’ αὐτῷ, οὐ μὴ καταισ-
 χυθῆ.”

7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύ-
 ουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, “ λίθον ὃν ἀπε-
 δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ
 λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα
 σκανδάλου.”

8 Οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ,
 ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν·

9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν,
 βασιλείον ἱσράτευμα, ἔθνος ἅγιον,
 λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς
 ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους
 ὑμῶν καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν
 αὐτοῦ φῶς·

10 “ Οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν δὲ
 λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν
 δὲ ἐλεηθέντες.”

11 Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς
 παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέ-
 χεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵ-
 τινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς,

12 Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν
 τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν· ἵνα ἐν
 ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποι-
 ῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύ-
 σαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
 ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε οὖν πίσσῃ ἀν-
 θρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον·
 εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι’ αὐτοῦ
 πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κα-
 κοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν·

15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα
 τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φημοῦν τὴν
 τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·

6 Propter quod continetur
 in Scriptura: Ecce pono in
 Sion lapidem summum angula-
 rem, electum, pretiosum: et
 credens in eo, non pudesiet.

7 Vobis igitur honor creden-
 tibus: non credentibus autem,
 lapis quem reprobaverunt ædi-
 ficantes, hic factus est in caput
 anguli, et lapis offensionis, et
 petra scandali.

8 Qui offendunt verbo, inper-
 suasi, in quod et positi sunt.

9 Vos autem genus electum,
 regale sacerdotium, gens sancta,
 populus in vendicationem, ut
 virtutes annuntietis de tenebris
 vos vocantis in admirabile su-
 um lumen.

10 Qui aliquando non popu-
 lus, nunc autem populus Dei:
 qui non consecuti misericordi-
 am, nunc autem misericordiam
 consecuti.

11 Dilecti, obsecro tanquam
 advenas et peregrinos, abstinere
 carnalibus desideriis, quæ
 militant adversus animam:

12 Conversationem vestram
 habentes honestam in Genti-
 tibus: ut in quo obloquuntur vo-
 bis, ut malefactoribus, ex bonis
 operibus inspicientes, glorifi-
 cent Deum in die visitationis.

13 Subjecti estote igitur om-
 ni humanæ creaturæ propter
 Dominum: sive regi, quasi emi-
 nenti:

14 Sive præsidibus, ut per
 eum missis, ad vindictam qui-
 dem malefactorum, laudem ve-
 ro beneagentium:

15 Quia sic voluntas Dei, be-
 nefacientes capistrare impru-
 dentium hominum ignoran-
 tiam:

16 Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι- κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι Θεοῦ.

17 Πάντας τιμῆσατε· Τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε· Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς·

19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδικῶς·

20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιῶντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῶ·

21 Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῶν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνέσιν αὐτοῦ,

22 “Ὡς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·”

23 Ὡς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ, πάσχων οὐκ ἠπειλεῖ· παρεδίδου δὲ τῷ κρινόντι δικαίως·

24 “Ὡς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον·” ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· “Ἐ τῷ μύλωπι αὐτοῦ ἰάθητε·”

25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Κεφ. γ'. 3.

1 ΟΜΟΙΩΣ αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίαις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἰ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνευ λόγου κερδηθῶσονται,

16 Quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei.

17 Omnes honorate : Fraternitatem diligite : Deum time : Regem honorificate.

18 Servi, subditi in omni timore dominis, non tantum bonis et æquis, sed etiam pravis

19 Hoc enim gratia, si propter conscientiam Dei suffert quis tristitias, patiens injuste.

20 Quæ enim laus, si peccantes et colaphizati sufferetis? Sed si bene facientes, et patientes sustinebitis, hoc gratia apud Deum.

21 In hoc enim vocati estis, quia et Christus passus est pro vobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus :

22 Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus.

23 Qui convitiis affectus non contra convitiabatur, patiens non minabatur : tradebat autem judicanti juste :

24 Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum : ut peccatis mortui, justitiæ vivamus : cujus vibice ejus sanati estis :

25 Eratis enim sicut oves errantes : sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum.

CAPUT III.

1 SIMILITER mulieres subditæ propriis viris, ut et si qui non suadentur verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant :

2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φέβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν.

3 Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεις χρυσιῶν, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος,

4 Ἄλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἀνθρώπος, ἐν τῷ ἀφθάστῳ τοῦ πρᾶ- εὖς καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές·

5 Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες, αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμου ἐαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,

6 Ὡς Σάρρα ὑπήκασε τῷ Ἀβρα- ἄμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγεν- ἠθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικῶντες κατὰ γυνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικίῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευ- χὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρο- νες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐ- σπλαγχοι, φιλόφρονες,

9 “Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας·” τοῦναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 “Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγα- πᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσά- τω τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη αὐτοῦ, τῷ μὴ λαλῆσαι δόλον.

11 Ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰ- ρῆνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά·”

2 Aspicientes in timore cas- tam conversationem vestram.

3 Quarum sit non extrinsecus implicationis capillorum, et cir- cumpositionis aureorum, aut in- dumenti vestimentorum ornatus :

4 Sed ille absconditus cordis homo, in incorruptibilitate le- nis et quieti spiritus, qui est in conspectu Dei pretiosus.

5 Sic enim aliquando et sanctæ mulieres sperantes in Deum, ornabant seipsas, sub- jectæ propriis viris :

6 Sicut Sara obediebat Abra- hæ, dominum eum vocans : cu- jus factæ estis natæ, benefaci- entes, et non timentes ullam consternationem animi.

7 Viri similiter, cohabitantes secundum cognitionem, quasi infirmiori vasi muliebri tribu- entes honorem, tanquam et co- hæredibus gratiæ vitæ, ad non intercidi orationes vestras.

8 At finis, omnes unanimes, compatibles, fraternitatis ama- tores, misericordes, humiles.

9 Non reddentes malum pro malo, aut convitium pro convi- tio : contrarium vero, benedi- centes : scientes quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis.

10 Nam volens vitam dilige- re, et videre dies bonos, coër- ceat linguam à malo, et labia sua non loqui dolum.

11 Declinet à malo, et faciat bonum : inquirat pacem, et sequatur eam.

12 Quia oculi Domini super justos, et aures ejus in preces eorum : Vultus autem Domini super facientes mala.

13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, εἰάν τοῦ ἀγαθοῦ μιμηταὶ γένησθε;

14 Ἄλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· “ τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·

15 Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἀγίασατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·” ἔτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτούντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, μετὰ πραύτητος καὶ φόβου,

16 Συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθὴν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλώσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ·

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιούνας, εἰ θέλει, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πάσχειν, ἢ κακοποιούνας,

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ τῷ πνεύματι,

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν

20 Ἀπειθήσασι ποτε, ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγαι, σουτέστιν ὀκτώ, ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος·

21 Ὅτι καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπτου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώλημα εἰς Θεὸν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

22 Ὅς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἑγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

13 Et quis male tractaturus vos, si boni imitatores fueritis?

14 Sed si et patimini propter justitiam, beati: At timorem eorum ne timueritis, neque conturbemini.

15 Dominum autem Deum sanctificate in cordibus vestris: parati vero semper ad apologiam omni poscenti vos rationem de ea in vobis spe, cum modestia et timore:

16 Conscientiam habentes bonam, ut in eo quod obloquuntur vobis ut malefactoribus, pudefiant calumniantes vestram bonam in Christo conversationem.

17 Melius enim beneficientes, si vult voluntas Dei, pati, quam male facientes:

18 Quia et Christus semel pro peccatis passus est, justus pro injustis; ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu.

19 In quo et in custodia spiritibus profectus prædicavit,

20 Incredulis aliquando, quando semel expectabat Dei longanimitas, in diebus Noë, apparata arca, in quam paucæ, id est octo, animæ servatæ sunt per aquam.

21 Cui et nos correspondens exemplar nunc salvat baptisma, non carnis depositio sordis, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum, per resurrectionem Jesu Christi,

22 Qui est in dextera Dei, profectus in cælum, subjectis sibi angelis, et potestatibus, et virtutibus.

Κεφ. δ'. 4.

1 **X**ριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας,

2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκί βιώσαι χρόνον·

3 Ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θελημα τῶν ἑθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις·

4 Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρέχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες,

5 Οἱ ἀποδώσασσι λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς·

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι·

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε. Σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχάς·

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν·

9 Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγυσμῶν.

10 Ἐκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτὰς αὐτὸ διακονῆντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ.

11 Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ἡ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χρισ-

CAPUT IV.

1 **C**HRISTO igitur passo pro nobis carne, et vos eadem cogitatione armamini, quia passus in carne, destitit peccato,

2 In non amplius hominum desideriis, sed voluntati Dei reliquum in carne vivere tempus.

3 Sufficiens enim nobis præteritum tempus vitæ voluntatem Gentium adoperari, incedentes in protervius, cupiditatibus, vinolentiis, commensationibus, potationibus, et nefariis idololatriis.

4 In quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes :

5 Qui reddent rationem parate habenti judicare vivos et mortuos :

6 In hoc enim et mortuis euangelizatum est, ut judicentur quidem secundum homines carne, vivant autem secundum Deum spiritu.

7 Omnium autem finis appropinquavit: Prudentes estote itaque, et vigilate in orationes.

8 Ante omnia autem in vos ipsos charitatem propensam habentes: quia charitas operiet multitudinem peccatorum.

9 Hospitales in invicem, sine murmurationibus.

10 Unusquisque sicut accipit donum, in seipsos illud ministrantes, ut pulchri dispensatores variæ gratiæ Dei.

11 Si quis loquitur, ut eloquia Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam suppeditat Deus: ut in omnibus

τοῦ, ᾧ ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμ-
φαίνοντος,

13 Ἀλλὰ καθὼ κοινωνεῖτε τοῖς Χριστῶ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· κατὰ μὲν αὐτὰς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος·

16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξάζεται δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τούτῳ,

17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐ-
αγγελίῳ;

18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώ-
ζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

19 Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῶ κτιστῇ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

Κεφ. ε. 5.

1 **Π**ρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβυ-
τερος, καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός,

2 Πιλάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες, μὴ ἀναγ-

glorificetur Deus per Jesum Christum, cui est gloria et imperium in secula seculorum Amen.

12 Dilecti, ne peregrinamini: illa in vobis ignitione ad experimentum vobis facta, sicut peregrino vobis contingente :

13 Sed sicut communicatis Christi passionibus, gaudete : ut et in revelatione gloriae ejus gaudeatis exultantes.

14 Si probris afficimini in nomine Christi, beati : quoniam gloriae et Dei Spiritus super vos requiescit ; secundum quidem eos blasphematur, secundum autem vos glorificatur.

15 Non enim quis vestrum patiatut quasi homicida, aut fur, aut maleficus, aut ut alienorum explorator :

16 Si autem ut Christianus, non pudeat : glorificet autem Deum in parte hac.

17 Quoniam tempus incipi judicium à domo Dei. Si autem primum à nobis, quis finis in pursuasorum Dei euangelio?

18 Et si justus vix salvatur, impius et peccator ubi apparebit?

19 Itaque et patientes secundum voluntatem Dei, ut fidei creatori commendent animas suas in beneficentia.

CAPUT V.

1 **P**RESBYTEROS in vobis obsecro, ut compresbyter, et testis Christi passionum, qui et futuræ revelari gloriae particeps.

2 Pascite in vobis gregem Dei, prospicientes non coacte,

καστῶς, ἀλλ' ἔκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·

3 Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομισεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις ὑπολασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομῶσασθε, ὅτι “ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀνιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.”

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιβρίψαντες ἐπ' αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε· ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίη·

9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῆ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανῆς ὑμῖν εἶπεν ὁ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἐστήκατε.

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεχλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπασασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν πασι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

sed spontanee : neque turpis lucri gratia, sed prompto animo :

3 Neque ut dominantes clericis, sed exemplaria facti gregis.

4 Et apparenste principe pastorum, reportabitis immarcescibilem gloriæ coronam.

5 Similiter juniores subditi estote senioribus : omnes autem alii aliis subditi, humilitatem animi insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

6 Humiliamini igitur sub potentem manum Dei, ut vos exaltet in tempore :

7 Omnem solitudinem vestram projicientes in eum : quoniam ipsi cura est de vobis.

8 Sobrii estote, vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens, ambulat quærens quem devoret.

9 Cui resistite firmi fide : scientes eadem passionum in mundo vestræ fraternitati impleri.

10 At Deus omnis gratiæ, vocans nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiat vos, confirmet, roboret, fundet.

11 Ipsi gloria, et imperium in sæcula seculorum. Amen.

12 Per Sylvanum vobis fidellem fratrem, ut arbitror, per pauca scripsi, obsecrans et contestans hanc esse veram gratiam Dei in quam statis.

13 Salutatur vos in Babylone coelecta, et Marcus filius meus.

14 Salutate alii alios in osculo charitatis. Pax vobis omnibus in Christo Jesu. Amen.

Π Ε Τ Ρ Ο Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Κεφ. α. 1.

1 ΣΥΜΕΩΝ Πέτρος, δοῦλος
καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦ-
σι πίστιν, ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πλη-
θυνθεῖ ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ
Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν·

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς Θείας
δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ
εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς
διὰ ὀξείας καὶ ἀρετῆς,

4 Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ
τίμια ἐπαγγέλματα δεδωρηται, ἵνα
διὰ τούτων γένησθε Θείας κοινωνοὶ
φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ
ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.

5 Καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν
πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορη-
γήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρε-
τὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν,

6 Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομε-
νήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλα-
δελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.

8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα,
καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργούς οὐδὲ
ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγ-
νωσιν·

9 Ὡς γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα,
τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην
λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι
αὐτοῦ ἀμαρτιῶν

P E T R I

Apostoli

C A T H O L I C A

EPISTOLA SECUNDA.

CAPUT I.

1 SIMEON Petrus, servus et
Apostolus Jesu Christi,
æque pretiosam nobis sortitis
fidem in justitia Dei nostri et
Salvatoris Jesu Christi :

2 Gratia vobis et pax adim-
pletur in cognitione Dei, et
Jesu Domini nostri :

3 Quomodo omnia nobis di-
vinæ virtutis suæ ad vitam et
pietatem donatæ, per cognitio-
nem vocantis nos per gloriam
et virtutem :

4 Per quæ pretiosa nobis et
maxima promissa donata sunt :
ut per hæc efficiamini divinæ
consortes naturæ, fugientes ab
illa in mundo in cupiditate cor-
ruptione.

5 Et hoc ipsum autem studi-
um omne adinferentes submini-
strate in fide vestra virtutem, in
autem virtute cognitionem,

6 In autem cognitione tempe-
rantiam, in autem temperantia
tolerantiam, in autem toleran-
tia pietatem,

7 In autem pietate amorem
fraternitatis, in autem amore
fraternitatis charitatem.

8 Hæc enim vobis adisten-
tia, et exuberantia, non otiosos
nec sine fructu constituunt in
Domini nostri Jesu Christi cog-
nitionem.

9 Cui enim non adsunt hæc,
cæcus est, non procul cernens,
oblivionem accipiens purgatio-
nis veterum suorum delictorum,

10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησίν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε·

11 Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων, καί περ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παροῦσῃ ἀληθείᾳ.

13 Δίκαιον δὲ ἠγοῦμαι, ἐφ, ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει,

14 Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐδήλωσέ μοι.

15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι·

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος·

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· “ Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα.”

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν ἀσχημερῶι τύπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυ-

10 Ideo magis, fratres, studeate firmam vestram vocationem et electionem facere : hæc enim facientes non impingetis aliquando.

11 Sic enim abundanter subministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi.

12 Ideo non negligam semper vos commonere de his, quamvis scientes, et confirmatos in præsentī veritate.

13 Justum autem arbitror, ad quantum sum in hoc tabernaculo, persuscitare vos in com-monitione :

14 Sciens quod velox est depositio tabernaculi mei, sicut et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi.

15 Studebo autem et singulatim habere vos post meum exitum, horum memoriam facere.

16 Non enim sophisticatas fabulas secuti notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præsentiam, sed speculatores facti illius magnitudinis.

17 Accipiens enim à Deo Patre honorem et gloriam, voce delata ei hujuscemodi à magnifica gloria : Hic est Filius meus dilectus, in quem ego benedixi.

18 Et hanc vocem nos audivimus de cælo allatam, cum ipso existentes in monte sancto

19 Et habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucernæ apparenti in caliginoso

γάση, καὶ φωσφόρος ἀνατείλη ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

20 Τοῦτο πρῶτοι γινώσκοντες,
ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας
ἐπιλύσεως οὐ γίνεται·

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου
ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ
πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλη-
σαν οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

Κεφ. ε'. 2.

1 **Ε**Γέγοντο δὲ καὶ ψευδοπρο-
φήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ
ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι,
οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπω-
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς
ἰεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες
ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν,

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν
αὐτῶν ταῖς ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ οὐδὲς
τῆς ἀληθείας βλαφημηθήσεται,

3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς
λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ
ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων
ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ
σειραῖς ζόφου ταρταρώσας, παρε-
δωκεν εἰς κρίσιν τετηρημένους·

5 Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφεί-
σατο, ἀλλ' ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης
κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσ-
μου ἀσεβῶν ἐπάξας.

6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γο-
μόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κα-
τέχρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσε-
βεῖν τεβεικῶς·

7 Καὶ δίκαιον Λὼτ, καταπονού-
μενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελ-
γείᾳ ἀναστροφῆς, ἐξῆρύσατο·

8 Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ
δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέ-
ραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνό-
μοις ἔργοις ἐβασάνιζεν.

loco, usque quo dies elucescat,
et lucifer oriatur in cordibus
vestris.

20 Hoc primum cognoscent-
es, quod omnis prophetia scrip-
turæ, propriæ interpretationis
non sit.

21 Non enim voluntate ho-
minis allata est aliquando pro-
phetia, sed à Spiritu sancto acti
locuti sunt sancti Dei homines

CAPUT II.

1 **F**UERUNT vero et pseu-
doprophetæ in populo,
sicut et in vobis erunt falsi doc-
tores, qui adintroducunt sectas
perditionis, et mercatum eos
Dominum negantes, inferentes
sibi ipsis celerem perditionem.

2 Et multi sequentur eorum
perditione, per quos via verita-
tis blasphemabitur.

3 Et in avaritia fictis verbis
vos negotiabuntur : quibus ju-
dicium ex olim non cessat, et
perditio eorum non dormitat.

4 Si enim Deus angelis pec-
cantibus non pepercit, sed cate-
nis caliginis detrudens in tartar-
um tradidit in iudicium serva-
tos :

5 Et antiquo mundo non pe-
percit, sed octavum Noë justi-
tiæ præconem custodivit, diluvi-
um mundo impiorum inducens :

6 Et civitatis Sodomorum et
Gomorrhæ in cinerem redigens
eversione damnavit, exemplum
futurorum impie agere ponens :

7 Et justum Lot fatigatum à
nefandorum in luxuria conver-
satione eripuit

8 Aspectu enim et auditu ille
justus habitans in ipsis, diem ex
die animam justam iniquis ope-
ribus cruciabat.

9 Οἷος Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν·

10 Μάλιστα δὲ τὰς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμία μiasμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονῆντας· τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·

11 Ὅπου ἄγγελοι, ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, ἔφέρουσι κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.

12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα φυσικά, γεγεννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται,

13 Κοιμούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρα τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι, ἐνὶ ρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχήμενοι ὑμῖν,

14 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστὰς μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα·

15 Καταλιπόντες τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,

16 Ἐλεγξεν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπῳ σιωπῆ φθεγξαμένον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφροσίαν.

17 Οὗτοι εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.

18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυ-

9 Novit Dominus pios de tentationibus eripere, iniquos vero in diem iudicii cruciandos servare :

10 Maxime autem post carnem in concupiscentia immun-ditiæ ambulantes, et dominationes contemnentes ; audaces, sibi placentes, dignitates non horrent blasphemantes.

11 Ubi angeli, fortitudine et virtute majores existentes, non portant adversum eos à Domino blasphemum iudicium.

12 Hi vero velut irrationabilia animantia naturalia, nata in captionem et corruptionem, in his quæ ignorant blasphemantes, in corruptione sua corrumpentur :

13 Reportantes mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes in die delicias, labes et maculæ, luxuriantes in deceptionibus suis, coëpulantes vobis.

14 Oculos habentes plenos adulteræ, et incessabiles peccati, inescantes animas instabiles, cor exercitatum avaritiis habentes, maledictionis nati.

15 Derelinquentes rectam viam, erraverunt, secuti viam Balaam, filii Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit :

16 Correptionem verbo habuit propriæ transgressionis legis : subjugale mutum, in hominis voce loquutum, prohibuit Prophetæ insipientiam.

17 Hi sunt fontes sine aqua, nebulæ à turbine exagitatæ : quibus caligo tenebrarum in æternum reservata fuit.

18 Superba enim vanitatis loquentes inescant in desideriis

μιαῖς σαρκὸς, ἀσελγείας, τὰς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους,

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἠτήληται, τούτω καὶ δεδούλωται.

20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τῆς Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠστώνηται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων·

21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· “Κύνων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα·” καὶ· Ἦς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Τ**Αύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος.

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι,

4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι ἐρανοὶ ἦσαν ἑκαταί,

carnis, in luxuriis, aufugientes vere in errore versatos.

19 Libertatem illis promittentes, ipsi servi existentes corruptionis; cui enim quis superatus est, huic et servus factus est.

20 Nam si aufugientes iniquamenta mundi in cognitione Domini et Salvatoris Jesu Christi, his vero rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.

21 Melius enim erat illis non agnovisse viam justitiæ, quam agnoscentibus reverti ex tradito eis sancto mandato.

22 Contigit autem eis illud veri proverbii, Canis reversus ad proprium vomitum: et: sus lota, in volutabrum luti.

CAPUT III.

1 **H**ANC jam, dilecti, secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito vestram in commonitione sinceram mentem:

2 Meminisse prædictorum verborum à sanctis Prophetis, et Apostolorum vestrorum mandati, Domini et Salvatoris:

3 Hoc primum scientes, quod venient in novissimo dierum irrisores, juxta proprias concupiscentias suas ambulantes:

4 Et dicentes: Ubi est promissio adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic permanent ab initio creationis.

5 Latet enim eos hoc volentes, quod cæli erant jam olim, et

καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
συνεστῶσα, τῆ τοῦ Θεοῦ λόγῳ·

6 Δι' ὧν ἰ γότε κόσμος ὕδατι
κατακλυσθεὶς ἀπώλετο·

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ αὐτῆ
λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ
τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ
ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω
ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ
χίλια ἔτη, ὡς ἡμέρα μία.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς
ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα
ἠγνόηται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς,
μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι,
ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χω-
ρῆσαι.

10 Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτὶ, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ
ξοιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ
καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσονται.

11 Τούτων οὖν πάντων λυομέ-
νων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν
ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδον-
τας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ
ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι
λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσόμενα
τήξεταί ;

13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν
καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κα-
τοικεῖ.

14 Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσ-
δοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ
ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἠγείσθε· κα-
θὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν
σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

terra ex aqua et per aquam con-
sistens, Dei verbo :

6 Per quæ ille tunc mundus
aqua inundatus periit.

7 At nunc cæli et terra eo
ipso verbo repositi sunt, igni
servati in diem iudicii et perdi-
tionis impiorum hominum :

8 Unum vero hoc non lateat
vos, dilecti, quia unus dies apud
Dominum sicut mille anni, et
mille anni sicut unus dies.

9 Non tardat Dominus pro-
missionem, sicut quidam tardi-
tatem ducunt : sed patienter
agit in nos, non volens ullos pe-
riri, sed omnes ad pœnitentiam
tendere.

10 Veniet autem dies Domini
ut fur in nocte, in quo cæli stri-
denter præteribunt, elementa
vero æstuantia solventur, et ter-
ra et quæ in ipsa opera exuren-
tur.

11 His igitur omnibus solutis,
quales oportet esse vos in sanc-
tis conversationibus et pietati-
bus :

12 Expectantes et properan-
tes adventum Dei diei, per
quem cæli ardentes solventur,
et elementa æstuantia liques-
cunt ?

13 Novos vero cælum et ter-
ram novam secundum ipsius
promissum expectamus, in qui-
bus iustitia habitat.

14 Ideo, dilecti, hæc expect-
tantes, studete immaculati et in-
violati et inveniri in pace .

15 Et Domini nostri longa-
nimitatem, salutem arbitremini,
sicut et dilectus noster frater
Paulus secundum sibi datam sa-
pientiam scripsit vobis :

16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, προγινώσκοντες, φυλάσσετε ἵνα μὴ τῶν ἀθέσμων πλάνη συναπαχθέντες ἐκπέσῃτε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. Ἀμήν.

15 Sicut in et omnibus Epistolis loquens in eis de his, in quibus sunt deficiencia intellectu quædam, quæ indocti et instabiles detorquent, sicut et cæteras scripturas, ad propriam ipsorum perditionem.

17 Vos igitur, dilecti, præcognoscentes, custodite, ut ne nefariorum errere simul tracti excidatis propria firmitate.

18 Crescite vero in gratia et cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christo. Ipsi gloria et nunc et in diem æternitatis. Amen.

I O A N N O Υ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

Κεφ. α. 1.

1 Ὅ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς,

2 Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη· καὶ ἐωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.

3 Ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

5 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία

J O A N N I S

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA PRIMA.

CAPUT I.

1 QUOD erat ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, et manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ.

2 Et vita manifesta est, et vidimus, et testamur, et annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis.

3 Quod vidimus et audivimus, annunciamus vobis, ut et vos communionem habeatis cum nobis: et communio vero nostra cum Patre et cum Filio ejus Jesu Christo.

4 Et hæc scribimus vobis, ut gaudium vestrum sit plenum.

5 Et hæc est annuntiatio quam

ἦν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν οὐδεμία.

6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτι, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάρισῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

Κεφ. β'. 2.

1 **Τ**εκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐὰν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον.

2 Καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

4 Ὁ λέγων, ἔγνωκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν.

5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ

audivimus ab eo, et annuntiamus vobis, quoniam Deus lux est, et tenebræ in eo non sunt ullæ.

6 Si dixerimus quoniam communionem habemus cum eo, et in tenebris ambulamus, mentimur, et non facimus veritatem :

7 Si autem in luce ambulamus, sicut ipse est in luce, communionem habemus alii cum aliis : et sanguis Jesu Christi Filii ejus emundat nos ab omni peccato :

8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, nos ipsos decipimus, et veritas non est in nobis.

9 Si confitemur peccata nostra, fidelis est et justus, ut remittat nobis peccata, et emundet nos ab omni iniquitate.

10 Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, et verbum ejus non est in nobis.

CAPUT II.

1 **F**ILIOLI mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis · Et si quis peccaverit advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum.

2 Et ipse propitiatio est pro peccatis nostris · non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.

4 Dicens, novi eum, et mandata ejus non servans, mendax est, et in hoc veritas non est :

5 Qui autem servat ejus verbum, vere in hoc charitas Dei

Θεοῦ τετελειώται· ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

7 Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς·

8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι·

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφείωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρὸν. Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

14 Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐὰν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ·

perfecta est : in hoc cognoscimus quoniam in ipso sumus.

6 Dicens in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ita ambulare.

7 Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab initio. Mandatum vetus est verbum quod audistis ab initio.

8 Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum in ipso, et in vobis ; quia tenebræ transeunt, et lumen verum jam lucet.

9 Dicens in luce esse, et fratrem suum, odio habens, in tenebris est usque adhuc.

10 Diligens fratrem suum, in lumine manet ; et scandalum in eo non est.

11 Verum odio habens fratrem suum in tenebris est, et in tenebris ambulat, et nescit quo eat, quia tenebræ obcæcaverunt ejus oculos.

12 Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus.

13 Scribo vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scribo vobis, adolescentes, quoniam vicistis malignum. Scribo vobis, infantes, quoniam cognovistis Patrem.

14 Scripsi vobis, patres, quoniam cognovistis eum ab initio. Scripsi vobis, adolescentes, quoniam fortes estis, et verbum Dei in vobis manet, et vicistis malignum.

15 Ne diligite mundum, neque ea quæ in mundo : Si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo :

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

17 Καὶ ὁ κόσμος παρέρχεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ἔθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' ἐκ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενῆκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; ἔτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει.

24 Ὑμεῖς οὖν ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· εἰ ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ὑμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανῶντων ὑμᾶς·

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη

16 Quoniam omne in mundo, concupiscentia carnis, et concupiscentia oculorum, et superbia vitæ non est ex patre, sed ex mundo est.

17 Et mundus transit, et concupiscentia ejus : Verum faciens voluntatem Dei, manet in æternum.

18 Pueruli, novissima hora est : et sicut audistis quia antichristus venit, et nunc antichristi multi facti sunt : unde scimus quia novissima hora est.

19 Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis : si enim fuissent ex nobis, permansissent utique cum nobis : sed ut manifesti sint quoniam non sunt omnes ex nobis.

20 Et vos unctionem habetis à Sancto, et nostis omnia.

21 Non scripsi vobis, quod non nostis veritatem, sed quod nostis eam, et quoniam omne mendacium ex veritate non est.

22 Quis est mendax, si non negans quoniam Jesus non est Christus ? Hic est antichristus, negans Patrem et Filium.

23 Omnis negans Filium, nec patrem habet.

24 Vos igitur quod audistis ab initio, in vobis permaneat : si in vobis manserit quod ab initio audistis, et vos in Filio et in Patre manebitis.

25 Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam.

26 Hæc scripsi vobis de deipientibus vos.

27 Et vos unctionem quam accepistis ab eo, in vobis manet, et non opus habetis ut aliquis

ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστι ψεύδος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μενεῖτε ἐν αὐτῷ·

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῆ, ἔχωμεν παρ' ἐξήσϊαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκειτε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγεννηταί.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Ι**Δετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν· διὰ τῆτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμὲν, καὶ οὐπω ἐφανερῶθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστὶ·

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερῶθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν·

8 Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει· εἰς τοῦτο ἐφανερῶθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα

doceat vos : sed sicut ipsa unctio docet vos de omnibus, et vera est, et non est mendacium. Et sicut docuit vos, manebitis in eo.

28 Et nunc, filioli, manete in eo : ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non pudebimus ab eo, in adventu ejus.

29 Si scitis quoniam justus est, scitote quoniam omnis faciens justitiam ex ipso natus est.

CAPUT III.

1 **V**IDETE qualem charitatem dedit nobis Pater, ut nati Dei vocemur. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum.

2 Dilecti, nunc nati Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus. Scimus autem quoniam si apparuerit, similes ei erimus : quoniam videbimus eum sicuti est.

3 Et omnis habens spem hanc in eo, sanctificat seipsum, sicut ille sanctus est.

4 Omnis faciens peccatum, et transgressionem legis facit : et peccatum est transgressio legis.

5 Et scitis quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret : et peccatum in eo non est.

6 Omnis in eo manens, non peccat : omnis peccans, non vidit eum, nec cognovit eum.

7 Filioli, nemo decipiat vos. Faciens justitiam, justus est, sicut ille justus est.

8 Faciens peccatum, ex diabolo est. Quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli.

9 Omnis natus ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen

αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

14 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβέβηκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι.

17 Ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἐξουσία, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ·

19 Καὶ ἐν τῷ γινώσκωμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμὲν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν

ipsius in eo manet: et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est.

10 In hoc manifesti sunt nati Dei, et nati diaboli. Omnis non faciens justitiam, non est ex Deo, et non diligens fratrem suum.

11 Quoniam hæc est annuntiatio, quam audistis ab initio, ut diligamus alii alios:

12 Non sicut Cain ex maligno erat, et occidit fratrem suum: Et gratia cujus occidit eum? Quoniam opera ejus maligna erant, fratris autem ejus justa.

13 Ne admiremini, fratres mei, si odit vos mundus.

14 Nos scimus quoniam translatus sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Non diligens fratrem, manet in morte.

15 Omnis odio habens fratrem suum, homicida est: Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

16 In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere.

17 Qui vero habuerit victum mundi, et viderit fratrem suum opus habentem, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?

18 Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere et veritate.

19 Et in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus, et ante eum suadebimus corda nostra.

20 Ὅτι ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν·

22 Καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῶμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

Κεφ. δ'. 4.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ γινώσχετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ·

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστὶ· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι αἰζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν·

20 Quoniam si reprehenderit nos cor, quod major est Deus corde nostro, et novit omnia.

21 Dilecti, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.

22 Et quicquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata ejus custodimus, et placita coram eo facimus.

23 Et hoc est mandatum ejus, ut credamus nomini Filii ejus Jesu Christi, et diligamus alii alios, sicut dedit mandatum nobis.

24 Et servans mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo manet, et in hoc scimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem dedit nobis.

CAPUT IV.

1 **D**ILECTI, ne omni spiritui credite, sed probate spiritus, si ex Deo sunt: quoniam multi pseudoprophetae exierunt in mundum.

2 In hoc cognoscitis spiritum Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est:

3 Et omnis spiritus qui non confitetur Jesum Christum in carne venientem, ex Deo non est: et hic est antichristi, de quo audistis, quoniam venit: et nunc in mundo est jam.

4 Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eos; quoniam major est qui in vobis, quam qui in mundo.

5 Ipsi de mundo sunt, propter hoc de mundo loquuntur, et mundus eos audit.

6 Nos ex Deo sumus: Cognoscens Deum, audit nos: qui

ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκωμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοὶ, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν·

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ·

10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν·

14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.

15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν· ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.

17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρῆσιν

non est ex Deo, non audit nos
Ex hoc cognoscimus Spiritum
veritatis, et Spiritum erroris.

7 Dilecti, diligamus alii alios, quia charitas ex Deo est: Et omnis diligens, ex Deo natus est, et cognoscit Deum.

8 Non diligens, non novit Deum: quoniam Deus charitas est.

9 In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.

10 In hoc est charitas, non quod nos dileximus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris.

11 Dilecti, si sic Deus dilexit nos, et nos debemus alii alios diligere.

12 Deum nemo unquam vidit: Si diligamus alii alios, Deus in nobis manet, et charitas ejus perfecta est in nobis.

13 In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus, et ipse in nobis, quoniam de spiritu suo dedit nobis.

14 Et nos vidimus, et testificamur quoniam Pater misit Filium Salvatorem mundi.

15 Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo.

16 Et nos cognovimus, et credidimus charitatem quam habet Deus in nobis. Deus charitas est; et manens in charitate, in Deo manet, et Deus in eo manet.

17 In hoc perfecta est charitas cum nobis, ut fiduciam ha-

ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φυβὸς οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;

21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα, ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Κεφ. ε'. 5.

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

3 Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν,

4 Ὅτι πᾶν, τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

5 Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦ-

beamus in die iudicii, quia sicut ille est, et nos sumus in mundo hoc.

16 Timor non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem : quoniam timor punitionem habet, at timens non perfectus est in charitate.

19 Nos diligamus eum, quoniam ipse prior dilexit nos.

20 Si quis dixerit : Quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est : Nam non diligens fratrem suum quem vidit, Deum quem non vidit, quomodo potest diligere ?

21 Et hoc mandatum habemus ab eo, ut diligens Deum, diligat et fratrem suum.

CAPUT V.

1 OMNIS credens quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est : Et omnis diligens genitorem, diligit et genitum ex eo.

2 In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligimus, et mandata ejus servamus.

3 Hæc enim est charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus : et mandata ejus gravia non sunt.

4 Quoniam omne natum ex Deo, vincit mundum : et hæc est victoria vincens mundum, fides nostra.

5 Quis est vincens mundum, si non credens quoniam Jesus est Filius Dei ?

6 Hic est ille veniens per aquam et sanguinem, Jesus Christus, non in aqua solum, sed in aqua et sanguine : Et Spiritus

μά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦ-
μά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

7 Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ πατήρ, ὁ λόγος,
καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ
τρεῖς ἓν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-
τες ἐν τῇ γῇ, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ
ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
τὸ ἓν εἰσιν.

9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώ-
πων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ
Θεοῦ μερίζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν
ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν μεμαρ-
τύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυ-
τῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ, ψεύσ-
την πεποίηκεν αὐτὸν, ὅτι οὐ πεπίσ-
τευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρ-
τύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία,
ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ
Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ
αὐτοῦ ἐστίν.

12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν, ἔχει τὴν
ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τῷ Θεῷ,
τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, τοῖς
πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ
τῷ Θεῷ· ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε
αἰώνιον, καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία,
ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἐάν τι
αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ,
ἀκούει ἡμῶν.

15 Καὶ ἐάν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει
ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι
ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν
παρ αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ
πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει
αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ

est testans, quoniam Spiritus est
veritas.

7 Quoniam tres sunt testan-
tes in cælo, Pater, verbum, et
sanctus Spiritus : et hi tres
unum sunt.

8 Et tres sunt testantes in
terra, Spiritus, et aqua, et san-
guis : Et tres in unum sunt.

9 Si testimonium hominum
accipimus, testimonium Dei ma-
jus est : quoniam hoc est testi-
monium Dei, quod testificatus
est de filio suo.

10 Credens in Filium Dei,
habet testimonium in se : Non
credens Deo, mendacem fecit
eum, quia non credidit in testi-
monium quod testificatus est
Deus de Filio suo.

11 Et hoc et testimonium,
Quoniam vitam æternam dedit
nobis Deus : Et hæc vita in Fi-
lio ejus est.

12 Habens Filium, habet vi-
tam : non habens Filium Dei,
vitam non habet.

13 Hæc scripsi vobis cre-
dentibus in nomen Filii Dei ;
ut sciatis quoniam vitam æter-
nam habetis, et ut credatis in
nomen Filii Dei.

14 Et hæc est fiducia quam
habemus ad eum, quia si quid
petierimus secundum volunta-
tem ejus, audit nos.

15 Et si scimus quia audit
nos, quicquid petierimus, scimus
quoniam habemus petitiones
quas postulavimus ab eo.

16 Si quis viderit fratrem
suum peccantem peccatum non
ad mortem, petet, et dabit ei
vitam, peccantibus non ad mor-

πρὸς θάνατον· ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

17 Πᾶσα ἰδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς, ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

19 Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται·

20 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν εἰδώλων. Ἀμήν.

tem. Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget.

17 Omnis iniquitas peccatum est : et est peccatum non ad mortem.

18 Scimus quia omnis natus ex Deo, non peccat : sed genitus ex Deo conservat seipsum, et malignus non tangit eum.

19 Scimus quoniam ex Deo sumus : et mundus totus in maligno positus est.

20 Scimus autem quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis mentem, ut cognoscamus verum Deum : et sumus in vero, in Filio ejus Jesu Christo : Hic est verus Deus et vita æterna.

21 Nati, custodite vos ipsos ab idolis. Amen.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 **Ο** Πρεσβύτερος Ἐκλεκτῆς κυρία, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,

2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·

3 Ἐσται μεθ' ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν

J O A N N I S

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA SECUNDA.

1 **P**RESBYTER electæ do-
minæ, et natis ejus, quos
ego diligo in veritate, et non ego
solus, sed et omnes cognoscent-
es veritatem :

2 Propter veritatem manentem in nobis, et cum nobis erit in æternum.

3 Sit cum vobis gratia, misericordia, pax, à Deo Patre, et à Domino Jesu Christo Filio Patris, in veritate et charitate.

4 Gavisus sum valde quoniam inveni de natis tuis ambu-

ἀληθεία, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν
παρὰ τοῦ πατρὸς.

5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ
ὡς ἐντολὴν γράφω σοι καινὴν, ἀλ-
λὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγα-
πῶμεν ἀλλήλους·

6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα
περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ· αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ
περιπατήτε·

7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον
εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί·
ἕτις ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.

8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπο-
λασθῶμεν ἀ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισ-
θὸν πλήρη ἀπολάβωμεν.

9 Πᾶς ὁ παραβαίνων, καὶ μὴ
μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ,
Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ δι-
δαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν
πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει·

10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς,
καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,
μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ
χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·

11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν,
κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πο-
νηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν,
οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέ-
λανος· ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλή-
σαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾗ πεπληρω-
μένη.

13 Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα
τῆς ἀδελφῆς σου τῆς Ἐκλεκτῆς.
Ἀμήν.

lantes in veritate, sicut manda-
tum accepimus à Patre.

5 Et nunc rogo te, domina,
non tanquam mandatum scri-
bens tibi novum, sed quod ha-
buimus ab initio, ut diligamus
alii alios.

6 Et hæc est charitas, ut am-
bulemus secundum mandata
ejus. Hoc est mandatum, que-
madmodum audistis ab initio, ut
in eo ambuletis :

7 Quoniam multi seductores
ingressi sunt in mundum, non
confitentes Jesum Christum qui
venit in carne : hic est seduc-
tor et antichristus.

8 Videte vosmetipsos, ut ne
perdamus quæ operati sumus,
sed mercedem plenam accipi-
amus.

9 Omnis transgrediens, et
non manens in doctrina Christi,
Deum non habet : Manens in
doctrina Christi, hic et Patrem
et Filium habet.

10 Si quis venit ad vos, et
hanc doctrinam non affert, ne
recipite eum in domum, et gau-
dere ei ne dicite ·

11 Nam dicens illi gaudere,
communicat operibus ejus ma-
lignis.

12 Plura habens vobis scri-
bere, nolui per chartam et
atramentum : sed spero venire
ad vos, et os ad os loqui, ut gau-
dium nostrum sit plenum.

13 Salutant te nati sororis
tuæ electæ. Amen

ΙΟΑΝΝΟΥ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

1 **Ο** Πρεσβύτερος Γαίω τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητὲ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦται σου ἡ ψυχὴ.

3 Ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σοῦ τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τοὺς ξένους,

6 Οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τῆ Θεῷ.

7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνῶν.

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτῶν τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὁ δὲ κακοποιῶν, οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

JOANNIS

Apostoli

EPISTOLA

CATHOLICA TERTIA.

1 **P**RESBYTER Cajo dilecto, quem ego diligo in veritate.

2 Dilecte, de omnibus opto et prosperè agere et valere, sicut prospere agit tua anima.

3 Gavisus sum enim valde venientibus fratribus, et testantibus tuæ veritati, sicut tu in veritate ambulas.

4 Majus horum non habeo gaudium, ut audiam meos natos it veritate ambulantes.

5 Dilecte, fidele facis quicquid operaris in fratres et in peregrinos,

6 Qui testati sunt tuæ charitati in conspectu ecclesiæ; quos benefacies deducens digne Deo.

7 Pro enim nomine ejus exierunt, nihil accipientes à Gentibus.

8 Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritati.

9 Scripsi ecclesiæ: sed amans primatum gerere ipsorum Diotrefes non recipit nos.

10 Propter hoc, si venero, submonebo ejus opera quæ facit, verbis malignis garriens nos, et non contentus in his, neque ipse suscipit fratres, et volentes prohibet, et ex ecclesia ejicit.

11 Dilecte, ne imitare malum, sed bonum. Benefaciens ex Deo est: malefaciens autem non vidit Deum.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ εἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστὶ.

13 Πολλὰ εἶχον γράφειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοὶ γράψαι·

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

12 Demetrio testatum est ab omnibus, et ab ipsa veritate : et nos autem testamur, et nostis quoniam testimonium nostrum verum est.

13 Multa habui scribere, sed non volo per atramentum et calamum tibi scribere :

14 Spero autem protinus videre te, et os ad os loquemur.

15 Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos per nomen.

ΙΟΥΔΑ

Τοῦ Ἀποστόλου

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

1 **ΙΟΥΔΑΣ** Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τεληρημένοις κλητοῖς·

2 Ἐλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει·

4 Παρεσέδυσαν γὰρ τινες ἀνθρώποι οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τῷ Θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν· καὶ τὸν μόνον δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνοῦμενοι.

5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότες ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν·

6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρή-

J U D Æ

Apostoli

EPISTOLA CATHOLICA.

1 **JUDAS** Christi Jesu servus, frater autem Jacobi, in Deo Patre sanctificatis, et Jesu Christo servatis vocatis :

2 Misericordia vobis et pax et charitas adimpleatur.

3 Dilecti, omnem sollicitudinem faciens scribere vobis de communi salute, necessitatem habui scribere vobis, deprecans supercertare semel traditæ sanctis fidei.

4 Subrepserunt enim quidam homines olim præscripti in hoc judicium, impii, Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum herum Deum, et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

5 Commonere autem vos volo, scientes vos semel hoc, quoniam Dominus populum de terra Ægypti salvans, secundo non credentes perdidit

6 Angelosque non servantes

σαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν·

7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν·

9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενης διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

11 Οὗτοι αὐτοῖς ὅτι τῇ ὁδοῦ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχούθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογία τοῦ Κορέ ἀπώλοντο.

12 Οὗτοι εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ἑμῶν σπιλάδες, συνευωχήμενοι, ἀφ᾽ ἑως ἑαυτοῦς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·

13 Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύναις· ἄστρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται·

14 Προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἔσθριμος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνώχ, λέγων·
“ Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ,

suum principium, sed relinquentes proprium domicilium, in iudicium magni diei, vinculis æternis sub caliginem servavit.

7 Sicut Sodoma, et Gomorraha, et circa eas civitates, simili his modum exfornicatæ, et abeuntes post carnem alteram, propositæ sunt exemplum, ignis æterni pœnam sustinentes.

8 Similiter atqui et hi sopiti, carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, dignitates autem blasphemant.

9 At Michaël archangelus, cum diabolo dijudicans disceptaret de Mosis corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemiæ, sed dixit: Increpet te Dominus.

10 Hi autem quæcumque quidem ignorant, blasphemant: quæcumque autem naturaliter, tanquam irrationalia animalia, norunt, in his corrumpuntur.

11 Væ illis, quia via Cain ingressi sunt, et errore Balaam mercede effusi sunt, et contradictione Core perierunt.

12 Hi sunt in agapis vestris maculæ, convivantes vobis, sine timore semetipsos pascentes: nubes sine aqua, à ventis circumlatæ, arbores emarciadæ, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ.

13 Fluctus feri maris, desumpantes sua ipsorum dedecora: stellæ erraticæ, quibus caligo tenebrarum in æternum servata est.

14 Prophetavit autem et his septimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit Dominus in sanctis millibus suis,

15 Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς."

16 Οὗτοί εἰσι γογγυσαὶ, μεμφίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημέων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

18 Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομεῖτες ἑαυτοὺς, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,

21 Ἐαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον·

22 Καὶ οὗς μὲν ἔλεεῖτε διακρινόμενοι,

23 Οὗς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταιστούς, καὶ στηῆσαι κατ' ἐνώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,

25 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλωσύνη, κράτος, καὶ ἐξουσία, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15 Facere judicium contra omnes, et redarguere omnes impios eorum de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, et de omnibus duris quæ locuti sunt contra eum peccatores impii.

16 Hi sunt murmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes : et os eorum loquitur prætumida, mirantes personas, utilitatis gratia.

17 Vos autem, dilecti, memores estote verborum prædicatorum ab Apostolis Domini nostri Jesu Christi.

18 Quia dicebant vobis, quoniam in novissimo tempore erunt illusores, secundum desideria sua ipsorum ambulantes impietatum.

19 Hi sunt segregantes se, animales, spiritum non habentes.

20 Vos autem dilecti, sanctissimæ nostræ fidei superædificantes vosmetipsos, in Spiritu sancto orantes,

21 Vosmetipsos in dilectione Dei servate, expectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam :

22 Et hos quidem miseremini dijudicantes :

23 Hos vero in timore salvate, de igne rapientes, odientes et à carne maculatam tunicam.

24 At potenti custodire vos sine peccato, et constituere ante conspectum gloriæ suæ inculpatos in exultatione :

25 Soli sapienti Deo Salvatore nostro gloria et magnificètia, robur et auctoritas, et nunc et in omnia secula Amen

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ι Ω Α Ν Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Κεφ. α. 1.

1 **Α**ΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ,

2 Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα τε εἶδε.

3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,

6 Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Ἴδού, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ ὅτινες αὐτὸν ἐξεκέντησιν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι ταιφύλακί τῆς γῆς· ναί, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ ἀδελφὸς

APOCALYPSIS

J O A N N I S

THEOLOGI.

CAPUT I.

1 **R**EVELATIO Jesu Christi, quam dedit illi Deus, indicare servis suis quæ oportet fieri in celeritate : et significavit mittens per angelum suum servo suo Joanni :

2 Qui testatus est verbum Dei, et testimonium Jesu Christi, quæcunque vidit.

3 Beatus legens, et audientes verba prophetiæ, et servantes quæ in ea scripta : Nam tempus prope.

4 Joannes septem ecclesiis quæ in Asia, Gratia vobis et pax ab eo qui est, et qui erat, et qui venturus ; et à septem spiritibus, qui sunt in conspectu throni ejus ;

5 Et à Jesu Christo, ille testis fidelis, ille primogenitus ex mortuis, et princeps regum terræ : diligenti nos, et lavanti nos à peccatis nostris in sanguine suo :

6 Et fecit nos reges et sacerdotes Deo et Patri suo : Ipsi gloria et robur in secula seculorum. Amen.

7 Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum transfixerunt : Et plangent super eum omnes tribus terræ. etiam, amen.

8 Ego sum α et ω, principium et finis, dicit Dominus, qui est, et qui erat, et qui venturus omnipotens.

9 Ego Joannes qui et frater

ὁμῶν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

10 Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

11 Λεγούσης· Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ· Ὁ βλέπεις, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδικεῖαν.

12 Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἧτις ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς,

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν·

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός·

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χεירὶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπεθῆκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ἐμὲ, λέγων μοι· Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος,

vester, et communicans in tribulatione et in regno et tolerantia Jesu Christi, fui in insula vocata Patmos, propter verbum Dei, et propter testimonium Jesu Christi.

10 Factus sum in spiritu in dominica die, et audivi post me vocem magnam tanquam tubæ,

11 Dicentis: Ego sum α et ω, primus et novissimus: et: Quod vides scribe in librum, et mitte septem ecclesiis quæ in Asia, Ephesum, et Smyrnam, et Pergamum, et Thyatira, et Sardes, et Philadelphiam, et Laodicæam.

12 Et conversus sum videre vocem quæ loquebatur cum me: Et conversus vidi septem candelabra aurea;

13 Et in medio septem candelabrorum similem Filio hominis, indutum talari, et præcinctum ad mammillas zonam auream.

14 At caput ejus et capilli candidi, tanquam lana alba, tanquam nix: et oculi ejus velut flamma ignis:

15 Et pedes ejus similes chalcolibano, sicut in camino igniti: et vox illius tanquam vox aquarum multarum:

16 Et habens in dextera sua manu stellas septem: et de ore ejus gladius anceps acutus exiens: et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua.

17 Et cum vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus: Et imposuit dexteram suam manum super me, dicens mihi: Ne time: ego sum primus et novissimus;

18 Καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμενον νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾄδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἃ εἶσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὗς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖας, οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυχνίαι ὡς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσι.

Κεφ. β'. 2.

1 **Τ**ΩΙ ἀγγέλῳ τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοῦς· καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσὶ· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς,

3 Καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπί-
ακας, καὶ οὐ κέκμηκας·

4 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε οὖν πόθεν ἔκπέπλω-
κας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης·

6 Ἄλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί το πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ

18 Et vivens, et factus sum mortuus, et ecce vivens sum in secula seculorum, amen. et habeo claves inferni et mortis.

19 Scribe quæ vidisti, et quæ sunt, et quæ futura sunt fieri post hæc :

20 *Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, et septem candelabra aurea : septem stellæ, angeli septem ecclesiarum sunt : et septem candelabra quæ vidisti, septem ecclesiæ sunt.*

CAPUT II.

1 **A**NGELO Ephesinæ Ecclesiæ scribe : Hæc dicit tenens septem stellas in dextera sua, ambulans in medio septem candelabrorum aureorum :

2 Scio opera tua, et laborem tuum, et tolerantiam tuam : et quia non potes sustinere malos : et tentasti dicentes se esse Apostolos, et non sunt : et invenisti eos mendaces :

3 Et portasti, et tolerantiam habes, et propter nomen meum laborasti, et non defecisti.

4 Sed habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti.

5 Memor esto itaque unde excideris, et age pœnitentiam, et prima opera fac : Si autem non, venio tibi cito, et movebo candelabrum tuum de loco suo, si non pœnitentiam egeris.

6 Sed hoc habes, quia odisti opera Nicolaitarum, quæ et ego odi.

7 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicit ecclesiis : Vincenti dabo illi edere de ligno

ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἄγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, πλούσιος δὲ εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ.

10 Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· ἰδοὺ, μέλλει βαλεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἕκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἄγγέλῳ τῆς ἐν Περγὰμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·

13 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τῆς σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατανᾶς·

14 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σου ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν τῷ Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόευστα, καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαίτων, ὃ μισῶ.

16 Μετανόησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ πικρήσω

vitaë, quod est in medio Paradisi Dei.

8 Et angelo ecclesiæ Smyrnæorum scribe : Hæc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus, et vixit :

9 Scio tua opera, et tribulationem, et paupertatem, sed dives es, et blasphemiam dicentium Judæos esse seipsos, et non sunt, sed synagoga satanæ.

10 Nihil timeas quæ futurus es pati : Ecce jam futurus est jacere ex vobis diabolus in custodiam, ut tentemini · et habebitis tribulationem diebus decem : esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ.

11 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis : Vincens non lædetur à morte secunda.

12 Et angelo in Pergamo ecclesiæ scribe : Hæc dicit habens romphæam ancipitem acutam :

13 Scio opera tua, et ubi habitas, ubi thronus Satanæ : et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam, et in diebus in quibus Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos, ubi habitat Satanæ.

14 Sed habeo adversus te pauca, quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israël, edere idolothyta, et fornicari.

15 Ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum : Quod odi.

16 Pœnitentiã age : Si vero non, veniam tibi cito, et pug-

μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τῆς στόματός μου.

17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατειρείοις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων·

20 Ἄλλ' ἔχω κατὰ σε ὀλίγα, ὅτι ἔαες τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν λέγουσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι ἔμοιους δούλους, πορνεῦσαι καὶ εἰδωλόθυτα φαγεῖν.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν.

22 Ἴδοὺ, ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς, εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν·

23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πάνσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.

24 Ὑμῖν δὲ λέγω, καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατειρείοις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδασκαλίαν ταύτην, καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βῆθη τοῦ σατανᾶ,

nabo cum illis in gladio oris mei.

27 Habens autem aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis : Vincenti dabo ei edere de manna abscondito, et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, si non accipiens.

18 Et angelo in Thyatiris ecclesiae scribe : Hæc dicit Filius Dei, habens oculos suos tanquam flammam ignis, et pedes ejus similes chalcobano :

19 Novi tua opera, et charitatem, et ministerium, et fidem, et patientiam tuam, et opera tua, et novissima plura prioribus.

20 Sed habeo adversus te pauca, quia permittis mulierem Jezabel, quæ dicit seipsam propheten, docere et seducere meos servos, fornicari, et idolothyta manducare.

21 Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret à fornicatione sua, et non pœnituit.

22 Ecce, ego mitto eam in lectum, et mœchantes cum ea, in afflictionem magnam, si non pœnitentiam egerint ab operibus suis.

23 Et filios ejus interficiam in mortem : et scient omnes ecclesiae, quia ego sum scrutans renes et corda : et dabo vobis unicuique secundum opera vestra.

24 Vobis autem dico, et cæteris in Thyatiris, quicumque non habent doctrinam hanc, et qui non cognoverunt profunda

ὡς λέγουσιν· Οὐ βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βᾶρος·

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε ἄχρις οὗ ἂν ἴξω.

26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,

27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καὶ γὰρ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου·

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. γ'. 3.

1 **Κ**Αὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ μέλλει ἀποθανεῖν· οὐ γὰρ εὗρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης, ἴξω ἐπὶ σε ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἴξω ἐπὶ σε.

4 Ἐχεις ὀλίγα ὀνόματα καὶ ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

5 Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ βιβλίου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Satanæ, quemadmodum dicunt: non mittam super vos aliud pondus.

25 Tamen quod habetis, tenete donec veniam.

26 Et vincens, et custodiens usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super Gentes:

27 Et pascet eas in virga ferrea, tanquam vasa fictilia confringuntur: Sicut et ego accepi à Patre meo:

28 Et dabo illi stellam matutinam.

29 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT III.

1 **ET** angelo in Sardis ecclesiæ scribe: Hæc dicit habens septem spiritus Dei, et septem stellas: Scio tua opera, quia nomen habes quod vivas, et mortuus es.

2 Esto vigilans, et confirma cætera quæ moritura erant: non enim inveni tua opera plena coram Deo.

3 Memento ergo quomodo acceperis, et audieris, et serva, et pœnitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur, et nescies qua hora veniam ad te.

4 Habes pauca nomina et in Sardis, quæ non inquinaverunt vestimenta sua, et ambulabunt mecum in albis; quia digni sunt.

5 Vincens, hic vestietur in vestimentis albis, et non delebo nomen ejus de libro vitæ, et confitebor nomen ejus coram Patre meo, et coram angelis ejus.

6 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ Δαβὶδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς κλείει· καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει·

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα. Ἴδου, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεωγμένην, καὶ οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἤρνήσω τὸ ὄνομά μου.

9 Ἴδου, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα ἤξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γινῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε,

10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ ἐγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Ἴδου, ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στεφανόν σου.

12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλὴμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ με, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστός καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς εἶης, ἢ ζεστός·

7 Et angelo in Philadelphia ecclesiae scribe : Hæc dicit Sanctus, verus, habens clavem David ; aperiens, et nemo claudit ; et claudens, et nemo aperit.

8 Scio tua opera : ecce, dedi coram te ostium apertum, et nemo potest claudere illud : quia parvam habes virtutem, et servasti meum verbum, et non negasti nomen meum.

9 Ecce do ex synagoga Satanæ, dicentium seipsos Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur : ecce faciam illos ut veniant, et adorent ante pedes tuos, et sciant quia dilexi te.

10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego te servabo ab hora tentationis futuræ venire in habitatam universam, tentare habitantes in terra.

11 Ecce venio cito : tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam.

12 Vincens, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius : et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Hierusalem, quæ descendit de cælo à Deo meo, et nomen novum.

13 Habens autem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

14 Et angelo Laodicensium ecclesiae scribe : Hæc dicit Amen, testis fidelis et verus, principium creaturæ Dei :

15 Scio tua opera, quia neque frigidus es, neque calidus : uti nam frigidus esses aut calidus !

16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου,

17 Ὅτι λέγεις· Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἐλεεινός, καὶ πτωχός, καὶ τυφλός, καὶ γυμνός.

18 Συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλωσον οὖν, καὶ μετανόησον.

20 Ἴδου, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ χροῶ· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ ἐγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων αὖς, ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Κεφ. δ'. 4.

1 **Μ**Ετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἡκαστα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμῆ, λέγουσα· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

3 Καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὅμοιος ἰδέσθαι λίθῳ ἰάσπιδι, καὶ σαρδίνῳ·

16 Sic, quia tepidus es, et nec calidus nec frigidus, futurum sum te evomere ex ore meo:

17 Quia dicis: quod dives sum, et locupletatus sum, et nullius opus habeo. Et nescis quia tu es ærumnosus, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus.

18 Suadeo tibi emere à me aurum ignitum ex igni, ut locuples fias: et vestimenta alba ut induaris: ne appareat confusio nuditatis tuæ: et collyrio inunges oculos tuos, ut videas.

19 Ego quoscunque amo, arguo et castigo: æmulare ergo, et pœnitentiam age.

20 Ecce sto ad ostium, et pulso: si quis audierit vocem meam, et aperuerit januam, intra-bo ad illum, et cænabo cum illo, et ipse mecum.

21 Vincens, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

22 Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT IV.

1 **P**OST hæc vidi, et ecce ostium apertum in cælo: et vox prima quam audiui tanquam tubæ loquentis cum me, dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc.

2 Et statim factus sum in spiritu: et ecce thronus erat positus in cælo, et supra thronum sedens.

3 Et sedens erat similis aspectu lapidi jaspidi, et sardio

καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ.

4 Καὶ κυκλόθεν τῶ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καίόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἱ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία χρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν·

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πελωμένῳ·

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑαυτὸ, εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, λέγοντα, Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 Πέσονται οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

et iris in circuitu throni similis aspectui smaragdino.

4 Et in circuitu throni throni viginti et quatuor : et super thronos vidi viginti et quatuor seniores sedentes, circumamic-tos in vestimentis albis : et habebant in capitibus suis coronas aureas.

5 Et de throno procedunt fulgura, et voces, et tonitrua ; et septem lampades ignis ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei.

6 Et in conspectu throni mare vitreum, simile crystallo : et in medio throni, et circuitu throni quatuor animalia plena oculis ante et retro.

7 Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi homo, et quartum animal simile aquilæ volanti.

8 Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas sex in circuitu, et intus plena sunt oculis : et requiem non habent die ac nocte, dicentia : Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, et existens, et qui venturus.

9 Et cum dederint animalia gloriam et honorem et gratiarum actionem sedenti super thronum, viventi in secula seculorum.

10 Procidunt viginti et quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabunt viventem in secula seculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes :

11 Ἄξιός ἐστι, Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημα σου εἰσὶ, καὶ ἐκτίσθησαν.

Κεφ. ε'. 5.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν, καὶ ὀπίσθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἐστὶν ἄξιός ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλά, ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὗρέθη ἀνοῖξαι καὶ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λύσαι τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσὶ τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε, καὶ εἴληψε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου·

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάρας καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων·

11 Dignus es Domine accipere gloriam et honorem, et virtutem : quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam sunt, et creata sunt.

CAPUT V.

1 **E**T vidi in dextra sedentis supra thronum librum scriptum intus et à tergo, obsignatum sigillis septem.

2 Et vidi angelum fortem prædicantem voce magna : Quis est dignus aperire librum, et solvere signacula ejus ?

3 Et nemo poterat in caelo, neque in terra, neque subtus terram, aperire librum, neque respicere illum.

4 Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire et legere librum, neque respicere eum.

5 Et unus de senioribus dicit mihi : Ne fleveris : ecce vicit leo, qui est de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus.

6 Et vidi, et ecce in medio throni et quatuor animalium, et in medio seniorum, agnum stantem tanquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem, qui sunt septem Dei spiritus missi in omnem terram.

7 Et venit et accepit librum de dextera sedentis in throno.

8 Et cum accepisset librum, quatuor animalia et viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes unusquisque citharas et phialas aureas, plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum

9 Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφαγῆς, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,

10 Καὶ ἐποίησας ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων καὶ πρεσβυτέρων· καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἃ ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον, Ἀμήν· καὶ οἱ ἑικοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐπέσαν, καὶ προσεκύνησαν ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Κεφ. ς. 6.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἐνός ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἐρχου καὶ βλέπε.

2 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθημένος ἐπ' αὐτῷ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφα-

9 Et canunt canticum novum, dicentes : Dignus es accipere librum, et aperire signacula ejus : quoniam occisus es, et redemisti Deo nos in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et gente :

10 Et fecisti nos Deo nostro reges et sacerdotes, et regnabimus super terram.

11 Et vidi, et audiui vocem angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum : et erat numerus eorum, myriades myriadum, et chiliades chiliadum :

12 Dicentes voce magna : Dignus est agnus occisus accipere virtutem, et divitias, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem.

13 Et omnem creaturam quæ est in cælo, et super terram, et sub terra, et in mari quæ sunt, et ea quæ in eis omnia, audiui dicentes : Sedenti in throno, et Agno, benedictio, et honor, et gloria, et robur in secula seculorum.

14 Et quatuor animalia dicebant : Amen : et vigintiquatuor seniores ceciderunt, et adoraverunt viventem in secula seculorum.

CAPUT VI.

1 **ET** vidi quum aperuisset Agnus unum de septem sigillis, et audiui unum de quatuor animalibus dicens, tanquam vox tonitruum : Veni et vide.

2 Et vidi, et ecce equus albus ; et sedens super illum habens arcum : et data est ei co

νος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα, τὴν δευτέραν ἤκουσα τῶ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε.

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρόσ· καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ βλέπε. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοίσιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγουσαν· Ἔρχου καὶ βλέπε.

8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ Ἄιδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον·

10 Καὶ ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἔως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν, ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ ἐδόθησαν ἐκάσταις στο-

rona, et exivit vincens, et ut vinceret.

3 Et cum aperuisset secundum sigillum, audiui secundum animal dicens: Veni et vide.

4 Et exivit alius equus rufus, et sedenti super illum datum est ei sumere pacem de terra, et ut alii alios interficiant: et datus est ei gladius magnus.

5 Et cum aperuisset tertium sigillum, audiui tertium animal dicens: Veni et vide. Et vidi, et ecce, equus niger, et sedens super illum habens stateram in manu sua.

6 Et audiui vocem in medio quatuor animalium, dicentem: Chœnix tritici denario, et tres chœnices hordei denario: et oleum et vinum ne læseris.

7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis: Veni et vide.

8 Et vidi, et ecce equus palidus, et sedens super eum, nomen illi Mors: et Infernus sequebatur cum ea: et data est illis potestas interficere super quartam partem terræ, in gladio et in fame, et in morte, et a bestiis terræ.

9 Et cum aperuisset quintum sigillum, vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei, et propter testimonium quod habebant.

10 Et clamabant voce magna, dicentes: Usquequo Domine sanctus et verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de habitantibus in terra?

11 Et datæ sunt singulis sto-

λαί λευκαί, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρὸν, ἕως οὗ πληρῶσονται καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην· καὶ ἰδοὺ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἐγένετο ὡς αἷμα,

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου σειομένη·

14 Καὶ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον εἰλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν,

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ δυνατοί, καὶ πᾶς ὄξλος, καὶ πᾶς ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρεων,

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,

17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

Κεφ. 7'. 7.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἀνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος καὶ ἔκραξε

læ albæ, et dictum est illis, ut requiescerent adhuc tempus parvum, donec complerentur et conservi eorum, et fratres eorum, futuri trucidari sicut et illi.

12 Et vidi, cum aperuisset sigillum sextum, et ecce terræ-motus magnus factus est, et sol niger factus est tanquam saccus cilicinus, et luna facta est sicut sanguis :

13 Et stellæ cæli ceciderunt in terram, sicut sicus emittit grossos suos, à magno vento mota.

14 Et cælum recessit sicut liber involutus, et omnis mons et insula de locis suis mota sunt :

15 Et reges terræ, et magnates, et divites, et tribuni, et fortes, et omnis servus, et omnis liber absconderunt seipsos in spelæa et in petras montium :

16 Et dicunt montibus et petris : Cadite super nos, et abscondite nos à facie sedentis super thronum, et ab ira Agni.

17 Quoniam venit dies magnus iræ ejus : et quis potest stare ?

CAPUT VII.

1 **Ε**T post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flaret ventus super terram, neque super mare, neque super omnem arborem.

2 Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi : et cla-

φωνῇ μεγάλη τῷ τῆσσοισιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ·

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι·

6 Ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι·

7 Ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευὶ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰσαχάρ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι·

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἑκατὸν χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἵστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς, καὶ φοῖνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν,

10 Καὶ κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἡ σωτηρία τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ τοῦ ἀρνίου.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἐσ-

mavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ et mari,

3 Dicens : Ne nocete terræ, neque mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum.

4 Et audiivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israël.

5 Ex tribu Juda, duodecim millia signati : ex tribu Ruben, duodecim millia signati : ex tribu Gad, duodecim millia signati :

6 Ex tribu Aser, duodecim millia signati : ex tribu Nephthalim, duodecim millia signati : ex tribu Manasse, duodecim millia signati :

7 Ex tribu Simeon, duodecim millia signati : ex tribu Levi, duodecim millia signati : ex tribu Isachar, duodecim millia signati :

8 Et tribu Zabulon, duodecim millia signati : ex tribu Joseph, duodecim millia signati : ex tribu Benjamin, duodecim millia signati.

9 Post hæc vidi, et ecce turba multa, quam dinumerare illum nemo poterat, ex omni gente et tribubus et populis et linguis, stantes ante thronum et in conspectu Agni, circumamicti stolis albis : et palmæ in manibus eorum :

10 Et clamantes voce magna, dicentes : Salus Deo nostro sedenti super thronum, et Agno.

11 Et omnes angeli stabant

τήκεσαν κύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων,
καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν
τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία,
καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαρισ-
τία, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ
ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τὰς αἰῶνας
τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν
πρεσβυτέρων, λέγων μοι· Οὔτοι οἱ
περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευ-
κάς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἶρηκα αὐτῷ· Κύριε, σὺ
οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὔτοι εἰσὶν
οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς
μεγάλης· καὶ ἐπλάτυναν τὰς στο-
λὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν στολὰς
αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν
αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου,
σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ
διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ'
αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

17 Ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον
τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ
ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζώσας πηγὰς
υδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν
δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ἡ. 8.

1 **Κ**Αὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα
τὴν ἐξδόμην, ἐγένετο σιγὴ
ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον·

2 Καὶ εἶδον τὰς ἑπτὰ ἀγγέλους,
εἰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν· καὶ
ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ
ἑστάθη ἐπὶ τὸ βυσσαστήριον, ἔχων
λίβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ

in circuitu throni, et seniorum
et quatuor animalium, et ceci-
derunt in conspectu throni in
facies suas, et adoraverunt De-
um,

12 Dicentes : Amen ; Bene-
dictio, et gloria, et sapientia, et
gratiarum actio, et honor, et
virtus, et fortitudo Deo nostro
in secula seculorum. Amen.

13 Et respondit unus ex se-
nioribus, dicens mihi . Hi cir-
cumamicti stolis albis, qui sunt,
et unde venerunt ?

14 Et dixi illi : Domine, tu
scis. Et dixit mihi : Hi sunt ve-
nientes de tribulatione magna,
et laverunt stolas suas, et deal-
baverunt stolas suas in sanguine
Agni.

15 Propter hoc sunt ante
thronum Dei, et serviunt ei die
ac nocte in templo ejus : et se-
dens in throno habitabit super
illos.

16 Non esurient amplius, ne-
que sitient amplius, neque cadet
super illos sol, neque omnis æs-
tus.

17 Quoniam Agnus qui per
medium throni, pascet illos, et
deducet eos ad vivos fontes
aquarum : et absterget Deus om-
nem lacrymam ab oculis eorum.

CAPUT VIII.

1 **E**T cum aperuisset sigil-
lum septimum, factum
est silentium in cælo, quasi me-
dia hora.

2 Et vidi septem angelos qui
in conspectu Dei steterunt : et
datæ sunt illis septem tubæ

3 Et alius angelus venit, et
stetit ad altare, habens thuribu-
lum aureum ; et data sunt illi

θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸ λιθανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἠτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκᾶν, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκᾶν.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα,

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν πεταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων·

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψινθος· καὶ γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπιπράνθησαν,

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελή-

incensa multa, ut daret orationibus sanctorum omnium super altare aureum quod ante thronum.

4 Et ascendit fumus incensorum orationibus sanctorum, de manu angeli, coram Deo.

5 Et accepit angelus thuribulum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram: et factæ sunt voces, et tonitrua, et fulgura, et terræmotus.

6 Et septem angeli habentes septem tubas, præparaverunt seipsos ut clangerent.

7 Et primus angelus clanxit, et facta est grando, et ignis, mixta sanguine, et missa sunt in terram: et tertia pars arborum combusta est, et omne fœnum viride combustum est.

8 Et secundus angelus clanxit, et tanquam mons magnus incensus missus est in mare: et facta est tertia pars maris, sanguis.

9 Et mortua est tertia pars creaturarum in mari, habentia animas, et tertia pars navium perierunt.

10 Et tertius angelus clanxit, et cecidit de cælo stella magna incensa tanquam lampas, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum.

11 Et nomen stellæ dicitur Absinthium: et facta est tertia pars aquarum in Absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt.

12 Et quartus angelus clanxit, et percussa est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et ter

νης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς τάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Κεφ. θ'. 9.

1 **Κ**Αὶ ὁ πέμπτος ἀγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκῶτα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς·

4 Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χίρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν·

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παῖση ἀνθρώπον.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ζητήσουσιν οἱ ἀνθρώποι τὸν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρῃσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐ-

tia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia pars eorum, et dies non luceret tertiam partem ipsius, et nox similiter.

13 Et vidi, et audivi unum angelum volantem in medio cæli, dicentem voce magna : Væ, væ, væ habitantibus in terra, de cæteris vocibus tubæ trium angelorum futurorum clangere

CAPUT IX.

1 **E**T quintus angelus clanculo delapsam in terram, et data est ei clavis putei abyssi

2 Et aperuit puteum abyssi ; et ascendit fumus ex puteo sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol et aër de summo putei.

3 Et de fumo exierunt locustæ in terram, et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ.

4 Et dictum est illis, ne læderent fœnum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem, nisi homines solos, qui non habent signam Dei in frontibus suis.

5 Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarent mensibus quinque : et cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii, cum percutit hominem.

6 Et in diebus illis quærent homines mortem, et non invenient eam : et desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis.

7 Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium : et super capita eo

τῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων,

8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν,

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν περὺγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον,

10 Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε·

11 Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

14 Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὃς εἶχε τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τὰς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις·

rum tanquam coronæ sinu tes auro, et facies earum velut facies hominum.

8 Et habebant capillos sicut capillos mulierum : et dentes earum sicut leonum erant.

9 Et habebant thoraces sicut thoraces ferreos : et vox alarum earum sicut vox curruum, equorum multorum currentium in bellum.

10 Et habebant caudas similes scorpiis, et aculei erant in caudis earum : et potestas earum lædere homines mensibus quinque.

11 Et habent super se regem angelum abyssī, nomen ei Hebraice Abaddon, et in Græca nomen habet Apollyon.

12 Væ unum abiit, ecce veniunt adhuc duo væ post hæc.

13 Et sextus angelus clauxit, et audiui vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei quod coram Deo,

14 Dicentem sexto angelo, qui habebat tubam : Solve quatuor angelos alligatos in flumine magno Euphrate.

15 Et soluti sunt quatuor angeli parati in horam, et diem et mensem, et annum, ut occiderent tertiam partem hominum.

16 Et numerus exercituum equestris, duo myriades myriadum : et audiui numerum eorum.

17 Et ita vidi equos in visione, et sedentes super eos habentes loricas igneas, et hyacinthinas, et sulphureas : et ca-

καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰσιν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ εἰδῶλα τὰ χρυσοῦ καὶ τὰ ἀργυροῦ καὶ τὰ χαλκοῦ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν,

21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φονῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

Κεφ. ι'. 10.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· καὶ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός·

2 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεργυμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τὴν γῆν·

3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὡς περ λέων μυκάται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.

4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ

pita eorum tanquam capita leonum : et de oribus eorum procedit ignis, et fumus, et sulphur.

18 A tribus plagis in occisa est tertia pars hominum, de igne, et de fumo, et de sulphure procedente ex oribus ipsorum.

19 Nam potestas eorum in ore eorum est : nam caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita ; et in his nocent.

20 Et cæteri hominum qui non occisi sunt in plagis his, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea, et argentea, et ærea, et lapidea, et lignea, quæ neque videre possunt, neque audire, neque ambulare.

21 Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis, neque à veneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.

CAPUT X.

1 **E**T vidi alium angelum fortem descendentem de cælo, amictum nube : et iris in capite ; et facies ejus ut sol, et pedes ejus tanquam columnæ ignis.

2 Et habebat in manu sua libellum apertum : et posuit pedem suum dextrum super mare, at sinistrum super terram.

3 Et clamavit voce magna, quemadmodum leo rugit : et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua suas ipsorum voces.

4 Et cum locuta fuissent sep-

βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσάν μοι· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ ταῦτα γράψῃς.

5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν·

6 Καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι,

7 Ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐξδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσα μετ' ἐμῆ, καὶ λέγουσα· Ὑπαγε, λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι.

10 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγει μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Κεφ. ιά. 11.

1 **K**Αὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὁμοίος ῥάβδῳ, λέγων· Ἐγει-

tem tonitrua voces suas, futurus eram scribere : et audi vi vocem de cælo, dicentem mihi : Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, et non hæc scribas.

5 Et angelus, quem vidi stantem super mare et super terram, levavit manum suam dexteram ad cælum,

6 Et juravit in vivente in secula seculorum, qui creavit cælum et quæ in eo, et terram et quæ in ea, et mare et quæ in eo, quia tempus non erit amplius :

7 Sed in diebus vocis septimi angeli, cum futurus erit clangere, et consummabitur mysterium Dei, sicut evangelizavit suis servis Prophetis.

8 Et vox quam audiavi de cælo, iterum locuta cum me, et dicens : Vade, accipe libellum apertum in manu angeli stantis super mare et super terram.

9 Et abii ad angelum, dicens ei : Da mihi libellum. Et dixit mihi : Accipe et devora illum : et faciet amaricari tuum ventrem, sed in ore tuo erit dulce tanquam mel.

10 Et accepi libellum de manu angeli, et devoravi illum : et erat in ore meo tanquam mel dulce : et cum devorassem eum, amaricatus est venter meus.

11 Et dixit mihi : Oportet te iterum prophetizare in populis et gentibus et linguis et regibus multis

CAPUT XI.

1 **E**T datus est mihi calamus similis virgæ, et angelus

ραι, και μέτρησον τὸν ναὸν τῷ Θεῷ, και τὸ θυσιαστήριον, και τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ·

2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔσωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, και μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· και τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα δύο·

3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, και προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους·

4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἑλαιαί, καὶ δύο λυχνίαί αἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἐστῶσαι·

5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, και κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· και εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι·

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας· και ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, και πατάξαι τὴν γῆν πάσῃ πληγῇ, ὅσάκις ἐὰν θέλῃσωσι·

7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν, και νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς·

8 Καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα και Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσταυρώθη·

9 Καὶ βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν και φυλῶν και γλωσσῶν και ἔθνῶν τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς και ἡμισυ, και τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα·

10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς

astitit, dicens · Surge, et metire templum Dei, et altare, et adorantes in eo.

2 Et atrium quod foris templum ejice foras, et ne illud metiaris, quoniam datum est Gentibus : et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.

3 Et dabo duobus testibus meis, et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti faccis.

4 Hi sunt duæ olivæ, et duo candelabra quæ in conspectu Dei terræ stant.

5 Et si quis eis voluerit nocere, ignis egreditur de ore eorum, et devorat inimicos eorum ; et si quis eos voluerit lædere, sic oportet eum occidi.

6 Hi habent potestatem claudere cælum, ne pluatur pluvia in diebus illorum prophetiæ, et potestatem habent super aquas convertere eas in sanguinem, et per cutere terram omni plaga, quotiescunque voluerint.

7 Et cum finierint testimonium suum, bestia ascendens de abyssu, faciet bellum cum eis, et vincet illos, et occidet eos.

8 Et cadavera eorum in platea civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma et Ægyptus, ubi et Dominus noster crucifixus est.

9 Et videbunt de populis et tribubus et linguis et Gentibus cadavera eorum dies tres et dimidium, et cadavera eorum non sinent poni in monumenta.

10 Et habitantes in terra

γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται· καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς·

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν· καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὦδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν·

13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σείσμος μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοδοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ·

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλείαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας·

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργὴ σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν

gaudebunt super illis, et jucundabuntur, et munera mittent invicem, quoniam isti duo prophetæ cruciaverunt habitantes super terram.

11 Et post illos tres dies et dimidium, spiritus vitæ à Deo intravit in eos: et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super spectantes eos.

12 Et audivi vocem magnam de cælo dicentem eis: Ascendite huc: et ascenderunt in cælum in nube: et viderunt illos inimici eorum.

13 Et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit, et occisa sunt in terræmotu nomina hominum millia septem; et reliqui territi facti sunt, et dederunt gloriam Deo cæli.

14 Væ secundum abiit, ecce væ tertium venit cito.

15 Et septimus angelus clauxit, et factæ sunt voces magnæ in cælo, dicentes: Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri, et Christi ejus, et regnabit in secula seculorum.

16 Et viginti et quatuor seniores in conspectu Dei sedentes in thronis suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum,

17 Dicentes: Gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens, qui existens, et qui erat, et qui venturus; quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti:

18 Et Gentes iratæ sunt, et advenit ira tua: et tempus mortuorum, judicari, et reddere

μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφηταῖς, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθεῖροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.

Κεφ. ιε'. 12.

1 **Κ**Αὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα,

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρα· ἑκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ,

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναίκος τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρῆνα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἤρπασθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ,

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι

mercedem servis tuis prophetis, et sanctis, et timentibus nomen tuum, parvis et magnis, et perdere corrumpentes terram.

19 Et apertum est templum Dei in cælo, et visa est arca testamenti ejus in templo ejus, et facta sunt fulgura, et voces et tonitrua et terræ motus et grandis magna.

CAPUT XII.

1 **E**T signum magnum visum est in cælo : Mulier circumamicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim :

2 Et in utero habens, clamabat parturiens, et cruciata parere.

3 Et visum est aliud signum in cælo, et ecce draco magnus rufus, habens capita septem, et cornua decem : et in capitibus suis diademata septem.

4 Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram : et draco stetit ante mulierem futuram parere, ut cum peperisset, filium ejus devoraret.

5 Et peperit filium masculinum, qui futurus erat pascere omnes Gentes in virga ferrea : et raptus est filius ejus ad Deum et thronum ejus.

6 Et mulier fugit in solitudinem, ubi habet ibi locum paratum à Deo, ut ubi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta

7 Et factum est prælium in cælo : Michaël et angeli ejus,

αὐτοῦ ἐπολέμησαν μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὔτε τόπος εὗρεθῆ αὐτῶν, ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ·

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατηγορὸς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός·

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.

12 Διὰ τοῦτα εὐφραίνεσθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἣτις ἔτεκε τὸν ἀρρένα·

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἡμισυ καιρῶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφeos.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναικός, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιήσῃ·

prælibantur cum dracone, et draco pugnabat, et angeli ejus

8 Et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo.

9 Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, vocatus diabolus et satanas, decipiens habitatam universam, projectus est in terram: et angeli ejus cum illo projecti sunt.

10 Et audivi vocem magnam dicentem in cælo: Nunc facta est salus, et virtus et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus: quia projectus est accusator fratrum nostrorum, accusans illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte.

11 Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, et propter verbum testimonii sui: et non dilexerunt animam suam usque ad mortem.

12 Propter hoc lætamini cæli, et in eis habitantes: Væ habitatoribus terræ et maris, quia descendit diabolus ad vos habens animum magnum, sciens quod modicum tempus habet.

13 Et cum vidit draco quod projectus esset in terram, persecutus est mulierem, quæ peperit masculum.

14 Et datæ sunt mulieri duæ alæ aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur illic tempus, et tempora, et dimidium temporis, à facie serpentis.

15 Et emisit serpens post mulierem ex ore suo aquam tanquam flumen, ut eam flumine latam faceret.

16 Καὶ ἐβόηθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ λατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τῶ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. ιγ'. 13.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὄνομα βλασφημίας·

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.

3 Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ὀπίσω τοῦ θηρίου,

4 Καὶ προσεκύνησαν τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; Τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας·

16 Et adjuvit terra mulierem, et aperuit terra os suum, et ab sorbuit flumen quod eiecit draco de ore suo.

17 Et iratus est draco in mulierem, et abiit facere praelium cum reliquis seminis ejus, custodientibus mandata Dei, et habentibus testimonium Jesu Christi.

18 Et steti supra arenam maris.

CAPUT XIII.

1 **ET** vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem, et cornua decem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomen blasphemiarum.

2 Et bestia quam vidi erat similis pardo, et pedes ejus sicut ursi, et os ejus sicut os leonis, et dedit illi draco virtutem suam, et thronum suum, et potestatem magnam.

3 Et vidi unum de capitibus suis quasi cæsum in mortem: et plaga mortis ejus curata est: et admirata est universa terra post bestiam:

4 Et adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestiarum, et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis similis bestiarum? quis potest pugnare cum ea?

5 Et datum est ei os loquens magna et blasphemias, et data est ei potestas bellum facere menses quadraginta duos.

6 Et aperuit os suum in blasphemiam ad Deum, blasphema-re nomen ejus, et tabernaculum ejus, et in cælo habitantes.

7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος,

8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

10 Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. Ὡδέ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς δράκων,

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων,

14 Καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ἃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας, καὶ ζῆσε.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τῷ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἵνα ἀποκτανθῶσι.

16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς

7 Et datum est illi bellum facere cum sanctis, et vincere eos : et data est illi potestas in omnem tribum, et linguam, et gentem.

8 Et adorabunt eum omnes habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ Agni mactati à fundatione mundi.

9 Si quis habet aurem, audiat.

10 Si quis in captivitatem ducit, in captivitatem vadit : si quis in gladio occiderit, oportet eum in gladio occidi. Hic est patientia et fides sanctorum.

11 Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra, et habebat cornua duo similia agno : et loquebatur sicut draco.

12 Et potestatem prioris bestię omnem facit in conspectu ejus, et facit terram et habitantes in ea, ut adorent bestiam primam, cujus curata est plaga mortis ejus.

13 Et facit signa magna, ut et ignem faciat descendere de cælo in terram, in conspectu hominum.

14 Et decipit habitantes in terra, propter signa quæ data sunt illi facere in conspectu bestię, dicens habitantibus in terra, facere imaginem bestię, quæ habet plagam gladii, et vixit.

15 Et datum est illi dare spiritum imagini bestię, ut et loquatur imago bestię, et faciat, quicumque non adorant imaginem bestię, ut occidantur :

16 Et facit omnes parvos et magnos, et divites, et pauperes.

πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτεῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

17 Καὶ ἵνα μή τις δύνῃται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων τὸν νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἥξστ'.

Κεφ. ιδ'. 14.

1 **Κ**Αὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀρνίον ἐστὺς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ φωνὴν ἤκουσα κιθαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν,

3 Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

4 Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗτοί οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ,

5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετώμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχον-

et liberos et servos, ut det illis characterem in manu eorum dextera, aut in frontibus eorum.

17 Et ut ne quis possit emere aut vendere, si non habens characterem, si non nomen bestiae, aut numerum nominis ejus.

18 Hic sapientia est. Habens mentem, computet numerum bestiae : numerus enim hominis est, et numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

CAPUT XIV.

1 **ET** vidi, et ecce Agnus stans supra montem Sion, et cum eo certum quadraginta quatuor millia, habentes nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.

2 Et audiivi vocem de caelo, tanquam vocem aquarum multarum, et tanquam vocem tonitruum magni : et vocem audiivi citharædorum citharizantium in citharis suis :

3 Et cantant quasi canticum novum ante thronum, et ante quatuor animalia, et seniores : et nemo poterat discere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, empti de terra :

4 Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati : virgines enim sunt. Hi sunt sequentes Agnum quocumque ierit : hi empti sunt ex hominibus, primitiae Deo et Agno :

5 Et in ore eorum non est inventus dolus : sine macula enim sunt coram throno Dei.

6 Et vidi alterum angelum volantem in medio caeli, haben-

εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,

7 Λέγοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη.

9 Καὶ τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,

10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων τῶν ἁγίων καὶ ἐνώπιον τῆς ἀρνίου,

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ὥδε οἱ τηρῆντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

tem evangelium æternum, evangelizare habitantibus super terram, et omni genti, et tribui, et linguæ et populo :

7 Dicentem in voce magna : Timete Deum, et date illi gloriam, quia venit hora judicii ejus ; et adorete cum qui fecit cælum et terram et mare et fontes aquarum.

8 Et alius angelus secutus est, dicens : Cecidit cecidit Babylon civitas illa magna, quia ex vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes.

9 Et tertius angelus secutus est illos, dicens in voce magna : Si quis bestiam adoraverit et imaginem ejus, et acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua :

10 Et hic bibet de vino iræ Dei, mixto mero in poculo iræ ipsius, et cruciabitur in igne et sulphure in conspectu sanctorum angelorum et ante conspectum Agni.

11 Et fumus cruciatus eorum ascendit in secula seculorum ; et non habent requiem die ac nocte adorantes bestiam et imaginem ejus, et si quis acceperit characterem nominis ejus.

12 Hic patientia sanctorum est : hic custodientes mandata Dei, et fidem Jesu.

13 Et audivi vocem de cælo, dicentem mihi, Scribe : Beati mortui in Domino morientes à modo. Etiam, dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis at opera illorum sequuntur cum ipsis.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενος ὅμοιος ὑἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρίζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θερίσον· ὅτι ἤλθε σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος, ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἄγγελος, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ ἐφώνησε κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς.

19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην,

20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἐξω τῆς πόλεως· καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνῆ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

Κεφ. ιε'. 15.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἄγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαραγ-

14 Et vidi, et ecce nubes alba, et super nubem sedens similis Filio hominis. habens in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam.

15 Et alius angelus exivit de templo, clamans in voce magna sedenti super nubem : Mitte falcem tuam, et mete, quia venit tibi hora metendi : quoniam aruit messis terræ.

16 Et misit sedens super nubem falcem suam in terram : et demessa est terra.

17 Et alius angelus exivit de templo quod in cælo, habens et ipse falcem acutam.

18 Et alius angelus exivit de altari, habens potestatem supra ignem; et clamavit clamore magno habenti falcem acutam, dicens : Mitte tuam falcem acutam, et vindemia botros vineæ terræ ; quoniam maturæ sunt uvæ ejus.

19 Et misit angelus falcem suam in terram, et vindemias vineam terræ, et misit in lacum iræ Dei magnum.

20 Et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum, à stadiis mille sexcentis.

CAPUT XV.

1 **E**T vidi aliud signum in cælo magnum et mirabile, angelos septem, habentes plagas septem movissimas, quoniam in illis consummata est ira Dei.

2 Et vidi tanquam mare vitreum mistum igne : et vincentes ex bestia et ex imagine ejus, et ex caractere ejus, ex nu-

ματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ,

3 Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων.

4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῆ σε, Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὄσιος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι τὰ δικαίωμάτα σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἠνοιγῆ ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς·

7 Καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τῆ θυμῆ τοῦ Θεοῦ τῆ ζώντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

Κεφ. ις'. 16.

1 **Κ**Αὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε, καὶ ἐκχεῆτε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ

mero nominis ejus, stantes super mare vitreum, habentes citharas Dei :

3 Et cantant canticum Mosis sei vi Dei, et canticum Agni, dicentes : Magna et mirabilia opera tua, Domine Deus omnipotens : justæ et veræ viæ tuæ, Rex sanctorum.

4 Quis non timebit te, Domine, et glorificabit nomen tuum ? quia solus sanctus : quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu tuo : quoniam judicia tua manifestata sunt.

5 Et post hæc vidi, et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in cælo.

6 Et exierunt septem angeli, habentes septem plagas, de templo, vestiti linum purum, et splendidum, et præcincti circa pectora zonas aureas.

7 Et unum de quatuor animalibus dedit septem angelis septem phialas aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in secula seculorum.

8 Et impletum est templum fumo ex gloria Dei, et de virtute ejus : et nemo poterat introire in templum, donec consummarentur septem plagæ septem angelorum.

CAPUT XVI.

1 **Ε**T audivi vocem magnam de templo, dicentem septem angelis : Ite et effundite phialas iræ Dei in terram.

2 Et abiit primus, et effudit phialam suam in terram : et factum est vulnus malum et ma-

πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς τῆ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας.

3 Καὶ ὁ δεῦτερος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκρῶ· καὶ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὰς ποταμὸς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος· Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὄσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεον, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι γάρ εἰσι.

7 Καὶ ἤκουσα ἄλλου ἐκ τῶ θυσιαστηρίου, λέγοντος· Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τῶ Θεοῦ τῶ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δεῖναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν

lignum in homines habentes characterem bestiae, et imaginem ejus adorantes.

3 Et secundus angelus effudit phialam suam in mare : et factus est sanguis tanquam mortui : et omnis anima vivens mortua est in mari.

4 Et tertius angelus effudit phialam suam in flumina et fontes aquarum : et factus est sanguis.

5 Et audiavi angelum aquarum dicentem, Justus, Domine, es, qui existens, et qui erat, et sanctus quia haec judicasti.

6 Quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere digni enim sunt.

7 Et audiavi alterum de altari dicentem : Etiam Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua.

8 Et quartus angelus effudit phialam suam in solem : et datum est ei aestu affligere homines in igne.

9 Et aestuaverunt homines aestu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super plagas has : et non egerunt poenitentiam dare illi gloriam.

10 Et quintus angelus effudit phialam suam super thronum bestiae : et factum est regnum ejus tenebrosum : et mandebant linguas suas ex labore :

11 Et blasphemaverunt Deum caeli ex laboribus suis et ex vulneribus suis ; et non egerunt poenitentiam ex operibus suis.

12 Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen mare.

τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνη τὸ ὕδωρ αὐτῆ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀποτολῶν ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὅμοια βατράχοις·

14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμόνων ποιοῦντα σημεῖα, ἐκπορεύεσθαι ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 Ἴδου, ἔρχομαι ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖστί Ἄρμαγεδδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχευε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμὸς οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἔθνῶν ἔπεσον· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εἰρήθησαν,

21 Καὶ γάλαζα μεγάλη ὡς θαλαττιαία καταβαίνει ἐκ τῆς θρανῆ

num Euphraten : et exsiccata est aqua ejus, ut præpararetur via regum ab ortu solis.

13 Et vidi de ore draconis, et de ore bestię, et de ore pseudoprophetę spiritus tres immundos similes ranis.

14 Sunt enim spiritus dęmoniorum facientes signa, qui procedunt ad reges terrę et habitatae totius, congregare illos in prælium diei illius magnę Dei omnipotentis.

15 Ecce venio sicut fur. Beatus vigilans, et custodiens vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus.

16 Et congregavit illos in locum vocatum Hebręice Arma geddon.

17 Et septimus angelus effudit phialam suam in aërem : et exivit vox magna de templo cęli, a throno, dicens : Factum est.

18 Et factę sunt voces, et fulgura, et tonitrua ; et terręmotus factus est magnus, qualis non factus est ex quo homines facti sunt super terram, talis terręmotus sic magnus.

19 Et facta est civitas magna in tres partes, et civitates Gentium ceciderunt : et Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare illi poculum vini indignationis irę ejus.

20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi.

21 Et grando magna sicut talentaria descendit de cęlo in

ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεόν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

Κεφ. ιζ'. 17.

1 **Κ**Αὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων μοι· Δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν,

2 Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενη ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρα, καὶ κοκκίνω, καὶ κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθω τιμίω καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδέλυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς,

5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· Μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδέλυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος· Διατί θαύμασας; ἐγὼ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναίκος, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τὰ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

homines; et blasphemaverunt homines Deum ex plaga grandinis: quoniam magna est plaga ejus vehementer.

CAPUT XVII.

1 **ET** venit unus de septem angelis habentibus septem phialas, et locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, sedentis super aquas multas:

2 Cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt de vino fornicationis ejus habitantes terram.

3 Et abstulit me in desertum in spiritu: et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita septem et cornua decem.

4 Et mulier circumdata purpura et coccino, et inaurata auro et lapide pretioso et margaritis, habens aureum poculum in manu sua, plenum abominationibus et immunditia fornicationis suæ:

5 Et in fronte ejus nomen scriptum: *Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum et abominationum terræ.*

6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu: et miratus sum, videns illam, admirationem magnam.

7 Et dixit mihi angelus: *Quare miraris? ego tibi dicam mysterium mulieris, et bestię portantis eam, habentis septem capita, et decem cornua*

8 Θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέποντες τὸ θηρίον, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καίπερ ἐστίν.

9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαί, ὅρῃ εἰσὶν ἑπτὰ, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν,

10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσὶν· οἱ πέντε ἔπεσαν, καὶ ὁ εἷς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι.

11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.

13 Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ διαδιδώσουσιν.

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστίν, καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρνηρωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ ὑμνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ.

8 Bestia quam vidisti, erat, et non est : et futura est ascendere de abyso, et in interitum abire : et mirabuntur habitantes super terram, quorum non scripta sunt nomina in libro vitæ à constitutione mundi, videntes bestiam, quæ erat, et non est, quamvis est.

9 Hic sensus habens sapientiam. Septem capita, septem sunt montes, ubi mulier sedet super eos.

10 Et reges septem sunt : quinque ceciderunt, et unus est, alius nondum venit : et cum venerit, paululum illum oportet manere.

11 Et bestia quæ erat, et non est, et ipse octavus est, et de septem est, et in interitum vadit.

12 Et decem cornua quæ vidisti, decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tanquam reges unam horam accipiunt cum bestia.

13 Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestię tradent.

14 Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos : quoniam Dominus dominorum est, et rex regum : et qui cum illo, vocati et electi et fideles.

15 Et dicit mihi, aquæ quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi et turbæ sunt, et gentes, et linguæ.

16 Et decem cornua quæ vidisti in bestia, hi odient fornicariam, et desolatam facient illam et nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam concremabunt in igni.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν. τῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆναι τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες, ἔσθ' ἢ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασίλειαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Κεφ. ιη. 18.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ,

2 Καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὄρνιθου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου,

3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στῆθους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς,

5 Ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.

6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν·

7 Ὅσα ἐδόξασαν ἑαυτήν, καὶ ἐστῆναι τοσοῦτον εἴτε αὐτῇ

17 Nam Deus dedit in corda eorum facere sententiam eius, et facere unam sententiam, et dare regnum suum bestię, donec consummentur verba Dei.

18 Et mulier quam vidisti, est civitas magna, habens regnum super reges terrę.

CAPUT XVIII.

1 **ET** post hæc vidi angelum descendentem de cęlo, habentem potestatem magnam: et terra illuminata est à gloria ejus.

2 Et exclamavit in fortitudine, voce magna dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna, et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundę et odibilis.

3 Quia de vino irę fornicationis ejus biberunt omnes gentes: et reges terrę cum illa fornicati sunt, et mercatores terrę de virtute deliciarum ejus divites facti sunt.

4 Et audivi aliam vocem de cęlo, dicentem: Exite de illa populus meus, ne communicetis peccatis ejus, et ut non accipiat de plagis ejus.

5 Quoniam pervererunt eius peccata usque ad cęlum, et recordatus est Deus injustitias ejus.

6 Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis, et duplicate eiduplicia secundum opera ejus: in poculo quo miscuit, miscete illi duplum.

7 Quanta glorificavi se ipsam, et in deliciis fuit, tantum

Βασανισμόν και πένθος, ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· Κάθημαι βασίλισσα, και χήρα οὐκ εἰμί, και πένθος οὐ μὴ ἴδω,

8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἕξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος και πένθος και λιμός· και ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν.

9 Καὶ κλαύσονται αὐτήν, και κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες ἡ στερηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,

10 Ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι και πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι,

12 Γίμον χρυσοῦ, και ἀργύρου, και λίθου τιμίου, και μαργαρίτου, και βύσσου, και πορφύρας, και σηρικῶ, και κοκκίνου· και πᾶν ξύλον θύϊνον, και πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, και πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, και χαλκοῦ, και σιδήρου, και μαρμάρου,

13 Καὶ κινάμωμον, και θυμιάματα, και μύρον, και λίβανον, και οἶνον, και ἔλαιον, και σερμίδαλι, και σίτον, και κτήνη, και πρόβατα· και ἵππων, και βεδῶν, και σωματῶν, και ψυχὰς ἀνθρώπων.

-14 Καὶ ἡ ὀπίωρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, και πάντα τὰ λιπαρὰ και τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, και οὐκ ἔτι οὐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά·

15 Οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλου-

date illi cruciatum et luctum, quia in corde suo dicit : Sedeo regina, et vidua non sum, et luctum non videbo.

8 Propter hoc in una die venient plagæ ejus, mors et luctus et fames : et in igne comburetur, quia fortis Dominus Deus judicans illam.

9 Et flebunt eam, et plangent super illam reges terræ, cum illa fornicantes et luxuriantes, cum viderint fumum incendii ejus :

10 A longe stantes propter timorem cruciatus ejus, dicentes : Væ, væ civitas illa magna, Babylon, civitas illa fortis : quoniam in una hora venit judicium tuum.

11 Et mercatores terræ plorant et lugent super illam : quoniam merces eorum nemo emit amplius :

12 Merces auri et argenti et lapidis pretiosi, et margaritæ, et byssi, et purpuræ, et serici, et coccini, et omne lignum thyninum, et omne vas eburneum, et omne vas ex ligno pretioso, et ære, et ferro, et marmore,

13 Et cinamomum, et suffitum, et unguentum, et thus, et vinum, et oleum, et similan, et triticum, et jumenta, et oves : et equorum, et rhedarum, et mancipiorum, et animas hominum.

14 Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt à te, et omnia pingua et præclara perierunt à te, et amplius non invenies illa.

15 Mercatores horum divi

ἐήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν
στήθονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βα-
σανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πεν-
θοῦντες,

16 Καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, οὐαὶ
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλη-
μένη βύσσινον καὶ προφυροῦν καὶ
όκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυ-
σῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
ταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ το-
σοῦτος πλοῦτος.

17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ
πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὄμιλος, καὶ
ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν
ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,

18 Καὶ ἔκραζον, ὀρῶντες τὸν
καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέ-
γοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ με-
γάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον κλαί-
οντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες·
Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν
ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες
πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐκ τῆς τι-
μιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρη-
μώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτήν, ἔρανέ,
καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ προ-
φῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα
ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυ-
ρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν, καὶ ἔβα-
λεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
Οὕτως ὀρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ
εὐρεθῆ ἔτι·

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδων καὶ
μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπισ-
τῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ
εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι·

23 Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῆ

tes facti ab ea, à longe stabunt
propter timorem cruciatus ejus,
flentes ac lugentes :

16 Et dicentes : Væ, væ,
civitas illa magna, circumamic-
ta bysso et purpura et coccino,
et deaurata in auro et lapide
pretioso, et margaritis : quoni-
am una hora desertæ sunt tan-
tæ divitiæ.

17 Et omnis gubernator, et
omnis in navibus turba, et nau-
tæ, et quotquot mare operan-
tur, à longe steterunt,

18 Et clamaverunt, videntes
fumum incendii ejus, dicentes :
Quæ similis civitati huic mag-
næ ?

19 Et miserunt pulverem
super capita sua, et clamave-
runt flentes et lugentes, dicen-
tes : Væ, væ civitas illa magna,
in qua divites facti sunt omnes
habentes naves in mari de pre-
tioso ejus, quoniam una hora de-
solata est.

20 Exulta super eam cælum,
et sancti Apostoli et Prophetæ,
quoniam judicavit Deus judici-
um vestrum de illa.

21 Et sustulit unus angelus
fortis lapidem quasi molarem
magnum, et misit in mare, di-
cens : Sic impetu mittetur Ba-
bylon illa magna civitas, et non
invenietur amplius :

22 Et vox citharædorum, et
musicorum et tibia canentium,
et clangentium, non audietur in
te amplius : et omnis artifex
omnis artis non invenietur in te
amplius : et vox molænon au-
dientur in te amplius.

23 Et lux lucernæ non luce-

ἐν σοὶ ἔστι καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ
 νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆν ἐν σοὶ ἔστι·
 ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγισ-
 τες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμα-
 κείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ
 ἔθνη,

24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν
 καὶ ἁγίων εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν
 ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. ιθ'. - 19.

1 **Κ**Αὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φω-
 νὴν ὄχλου πολλοῦ μεγά-
 λην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντος· Ἄλ-
 ληλούϊα· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ
 ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ
 ἡμῶν,

2 Ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ
 κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρ-
 νην τὴν μεγάλην, ἣτις ἔφθειρε τὴν
 γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδί-
 κησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ
 τῆς χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεῦτερον εἶρηκαν· Ἄλ-
 ληλούϊα. Καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς
 ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
 ῶνων.

4 Καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ
 εἴκοσι καὶ τέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα
 ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
 καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες,
 Ἄμήν· Ἄλληλούϊα.

5 Καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου ἐξῆλ-
 θε, λέγουσα· Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν
 πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβέ-
 μενοι αὐτὸν καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ με-
 γάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου
 πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολ-
 πῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυ-
 ρῶν, λέγοντας· Ἄλληλούϊα· ὅτι
 ἐθασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παν-
 τοκράτωρ.

7 Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα,
 καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι

bit in te amplius, et vox sponsi
 et sponsæ non audietur in tibi
 adhuc : quia mercatores tui
 erant magnates terræ, qui in
 veneficio tuo erraverunt omnes
 gentes.

24 Et in ea sanguis prophe-
 tarum et sanctorum inventus
 est, et omnium mactatorum in
 terra.

CAPUT XIX.

1 **E**T post hæc audivi quasi
 vocem turbæ multæ mag-
 nam in cælo, dicentis : Alleluia :
 Salus, et gloria, et honor, et
 virtus Domino Deo nostro :

2 Quia vera et justa judicia
 ejus : quia judicavit meretri-
 cem magnam, quæ corrumpit ter-
 ram in fornicatione sua, et vin-
 dicavit sanguinem servorum
 suorum de manu ejus.

3 Et iterum dixerunt : Alle-
 luia. Et fumus ejus ascendit in
 secula seculorum.

4 Et ceciderunt seniores vi-
 ginti et quatuor, et quatuor ani-
 malia, et adoraverunt Deum se-
 dentem super thronum, dicen-
 tes : Amen ; Alleluia.

5 Et vox de throno exivit,
 dicens : Laudate Deum nostrum
 omnes servi ejus, et timentes
 eum, et parvi et magni.

6 Et audivi quasi vocem tur-
 bæ multæ, et sicut vocem aqua-
 rum multarum, et sicut vocem
 tonitruorum fortium, dicentium :
 Alleluia : quoniam regnavit Do-
 minus Deus omnipotens.

7 Gaudeamus et exultemus
 et demus gloriam ei : quia vene-

ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτὴν.

8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάλῃται βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιοματὰ ἐστὶ τῶν ἁγίων.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ εἰσὶ τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ. τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἶδου ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός·

13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἱματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τῷ Θεῷ.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται βρομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος·

16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ

runt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit seipsam.

8 Et datum est illi ut amiceretur byssino mundo et splendenti : nam byssinum, justificationes sunt sanctorum.

9 Et dicit mihi : Scribe : Beati ad cœnam nuptiarum Agni vocati. Et dicit mihi : Hæc verba vera sunt Dei.

10 Et cecidi ante pedes ejus adorare eum : et dicit mihi : Vide ne : conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu : Deum adora : nam testimonium Jesu est spiritus prophetiæ.

11 Et vidi cælum apertum, et ecce equus albus, et sedens super eum vocatus Fidelis et Verax, et in justitia judicat et belligerat.

12 At oculi ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa : habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse :

13 Et circumindutus vestimentum tinctum sanguine : et vocatur nomen ejus : Verbum Dei.

14 Exercitus qui in cælo sequebantur eum in equis albis, induti byssino albo et mundo.

15 Et de ore ejus procedit gladius acutus, ut in ipso percutiat gentes : et ipse pascet eas in virga ferrea et ipse calcet lacum vini furoris et iræ Dei omnipotentis.

16 Et habet in vestimento et

ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ, τὸ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ,

18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῖντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν κύτων.

Κεφ. κ'. 20.

1 **Κ**Αὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,

in femore suo nomen scriptum : Rex regum et Dominus dominorum.

17 Et vidi unum angelum stantem in sole : et clamavit voce magna, dicens omnibus avibus volantibus in medio cæli : Venite et congregamini ad cœnam magni Dei,

18 Ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum et sedentium in ipsis, et carnes omnium, liberorum et servorum, parvorumque et magnorum.

19 Et vidi bestiam, et reges terræ, et exercitus eorum congregatos facere prælium cum sedente in equo, et cum exercitu ejus.

20 Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopropheta qui fecit signa coram ipsa, in quibus decepit accipientes characterem bestię, et adorantes imaginem ejus : vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardens in sulphure :

21 Et cæteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, procedente de ore ipsius : et omnes aves saturatę sunt ex carnibus eorum.

CAPUT XX.

1 **E**T vidi angelum descendentem de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua.

2 Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, et ligavit eum mille annos.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἔβασίλευσαν μετὰ Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη·

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέζησαν ἕως τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

5 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ θάνατος ὁ δεῦτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτῶν χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅτε ἐτελεσθῆσαν τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,

8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου τὸ θηρίον καὶ

3 Et misit eum in abyssum, et clausit eum, et signavit super illum, ut non decipiat gentes amplius, donec consummentur mille anni : et post hæc oportet illum solvi parvum tempus

4 Et vidi thronos, et sederunt super eos, et iudicium datum est illis : et animas securi percussorum propter testimonium Jesu, et propter verbum Dei, et qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem ejus : et non acceperunt characterem in frontem suam, et in manum suam, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis.

5 Et cæteri mortuorum non revixerunt donec consummentur mille anni. Hæc illa resurrectio prima.

6 Beatus et sanctus habens partem in resurrectione primâ : in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

7 Et cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo :

8 Et exhibit decipere Gentes quæ in quatuor angulis terræ, Gog et Magog, congregare eos in prælium, quorum numerus sicut arena maris.

9 Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circuierunt castra sanctorum, et civitatem dilectam : et descendit ignis à Deo de cælo, et devoravit eos.

10 Et diabolus decipiens eos missus est in stagnum ignis et sulphuris, ubi et bestia et oseu

ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ βιβλία ἠνεύχθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεύχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.

15 Καὶ εἴτις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

Κεφ. κά. 21.

1 **Κ**Αὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός καὶ ἡ πρώτη γῆ παρελήθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης· Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτός ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν,

4 Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,

dopropheta; et cruciabuntur die ac nocte in secula seculorum.

11 Et vidi thronum candidum magnum, et sedentem super eum, cujus à conspectu fugit terra et cælum, et locus non est inventus eis.

12 Et vidi mortuos, parvos et magnos, stantes in conspectu Dei, et libri aperti sunt: et alius liber apertus est, qui est vitæ: et judicati sunt mortui ex scriptis in libris, secundum opera ipsorum.

13 Et dedit mare eos qui in eo mortuos, et mors et infernus dederunt in ipsis mortuos: judicati sunt unusquisque secundum opera ipsorum.

14 Et mors et infernus missi sunt in stagnum ignis: hæc est mors secunda.

15 Et si quis non inventus est in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.

CAPUT XXI.

1 **ET** vidi cælum novum et terram novam: nam primum cælum et prima terra abiit: et mare non est jam.

2 Et ego Joannes vidi civitatem sanctam, Hierusalem novam, descendentem à Deo de cælo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo.

3 Et audivi vocem magnam de cælo, dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis, et ipsi populi ejus erunt, et ipse Deus erit cum eis, Deus eorum:

4 Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum,

καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου· Ἴδου, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι· Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσι.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε· ἐγὼ εἶμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός.

8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακεῦσι καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστι δεύτερος θάνατος.

9 Καὶ ἦλθε πρὸς με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα.

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐχουσαν τὴν δόξαν τῆς Θεῆ· καὶ ὁ φωστῆρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

12 Ἐχουσαν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστι τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ·

et mors non erit ultra, neque luctus, neque clamor, neque dolor non erit ultra, quia prima abierunt.

5 Et dixit sedens in throno : Ecce nova facio omnia. Et dicit mihi : Scribe : quia hæc verba vera et fidelia sunt.

6 Et dixit mihi : Factum est. Ego sum α et ω, initium et finis : ego sitienti dabo de fonte aquæ vitæ gratis.

7 Vincens possidebit omnia, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius.

8 At timidis et incredulis et abominandis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolo latris, et omnibus mendacibus, pars illorum in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda.

9 Et venit ad me unus de septem angelis habentibus septem phialas plenas septem plagis novissimis ; et locutus est mecum, dicens : Veni, ostendam tibi sponsam Agni uxorem.

10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem magnam, sanctam Hierusalem, descendentem de cælo à Deo ;

11 Habentem gloriam Dei : lumen ejus simile lapidi pretiosissimo, tanquam lapidi jaspidi crystallizanti :

12 Habentem murum magnum et altum, habentem portas duodecim, et in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt duodecim tribuum filiorum Israël.

13 Ἄπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ δυσσωῶν, πυλῶνες τρεῖς·

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμῶ, εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετραγώνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τεύχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὁμοία ὑάλῳ καθαροῦ.

19 Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τεύχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἕννατος, τοπάσιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεία τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὑαλὸς διαφανῆς.

13 Ab oriente portæ tres, ab Aquilone portæ tres : ab Austro portæ tres : ab occasu portæ tres.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis nomina duodecim Apostolorum Agni.

15 Et loquens cum me habebat calamum aureum, ut metretur civitatem, et portas ejus et murum ejus.

16 Et civitas quadrangularis sita est, est longitudo ejus tanta est quanta est latitudo, et mensus est civitatem calamo ad stadia duodecim millium : longitudo et latitudo et altitudo ejus æqualia sunt.

17 Et mensus est murum ejus centum quadraginta quatuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli.

18 Et erat structura muri ejus, jaspis : et civitas aurum mundum, simile vitro mundo.

19 Et fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata : fundamentum primum, jaspis : secundum, sapphirus : tertium, chalcedonius : quartum smaragdus :

20 Quintum, sardonyx : sextum, sardius : septimum, chrysolithus : octavum, beryllus : nonum, topazius : decimum, chrysoprasus ; undecimum, hyacinthus : duodecimum, amethystus.

21 Et duodecim portæ, duodecim margaritæ, unaquæque portarum erat ex una margarita : et platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum per-lucidum.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα κίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον·

24 Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν·

25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.

26 Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν·

27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινῶν, καὶ ποιῶν βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

Κεφ. κς'. 22.

1 **Κ**Αὶ ἔδειξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς χρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου.

2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ξύλον ζωῆς, ποιῶν καρπὸς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἓνα ἕκαστον ἀποδίδου τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

3 Καὶ πᾶν κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἐπι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ,

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ· καὶ

22 Et templum non vidi in ea : nam Dominus Deus omnipotens, templum illius est, et Agnus.

23 Et civitas non opus habet sole, neque luna, ut luceant in ea · nam gloria Dei illuminavit eam, et lucerna ejus Agnus

24 Et Gentes quæ servatæ erunt in lumine ejus ambulant : et reges terræ afferent gloriam et honorem suum in illam.

25 Et portæ ejus non cludentur die : nox enim non erit illic.

26 Et afferent gloriam et honorem Gentium in illam :

27 Et non intrabit in eam omne commune, et faciens abominationem et mendacium : si non scripti in libro vitæ Agni.

CAPUT XXII.

1 **E**T ostendit mihi purum fluvium aquæ vitæ, splendidum tanquam crystallum, procedentem de throno Dei, et Agni.

2 In medio plateæ ejus, et fluminis, hinc et hinc lignum vitæ faciens fructus duodecim, per mensem unumquemque reddens fructum suum : et folia ligni ad sanitatem Gentium.

3 Et omne maledictum non erit illic : et thronus Dei et Agni in illa erunt : et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus : et nomen ejus in frontibus suis

5 Et nox non erit illic · et

χρείαν οὐκ ἔχουσι λύχνου καὶ φω-
τὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φω-
τίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι
πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ Κύριος ὁ
Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέσ-
τειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει.

7 Ἴδου, ἔρχομαι ταχύ· μακά-
ριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ βλέπων
ταῦτα καὶ ἀκούων· καὶ ὅτε ἤκουσα
καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι
ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα·

9 Καὶ λέγει μοι· Ὁρα μὴ
σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν
ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ
τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβ-
λίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγι-
σης τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς
ἐγγύς ἐστιν.

11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι·
καὶ ὁ βρωπῶν, βρωπασάτω ἔτι· καὶ ὁ
δίκαιος, δικαιοθήτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος,
ἁγιασθήτω ἔτι.

12 Καὶ ἰδου, ἔρχομαι ταχύ· καὶ
ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι
ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται.

13 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω,
ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσ-
χατος.

14 Μακαριοὶ οἱ ποιοῦντες τὰς
ἐντολάς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς
φυλάωσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν·

15 Ἐξω δὲ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρ-
μακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς
καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς ὁ φι-
λῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

opus non habent lucerna et lu-
mine solis : quoniam Dominus
Deus illuminat illos : et regna-
bunt in secula seculorum.

6 Et dicit mihi : Hæc verba
fidelia et vera : et Dominus
Deus sanctorum prophetarum
misit angelum suum ostendere
servis suis quæ oportet fieri in
celeritate.

7 Ecce, venio velociter :
beatus custodiens verba pro-
phetiæ libri hujus.

8 Et ego Johannes videns
hæc et audiens : et postquam
audissem et vidissem, cecidi
adorare ante pedes angeli osten-
dentis mihi hæc.

9 Et dicit mihi : Vide ne :
conservus tuus nam sum, et
fratrum tuorum prophetarum,
et servantium verba libri hu-
jus : Deum adora.

10 Et dicit mihi : Ne signa-
veris verba prophetiæ libri hu-
jus : quia tempus prope est.

11 Nocens noceat adhuc : et
sordidus sordescat adhuc : et
justus justitiam faciat adhuc :
et sanctus sanctificetur adhuc.

12 Ecce, venio cito : et mer-
ces mea cum me, reddere uni-
cuique ut opus erit ejus.

13 Ego sum α et ω, principi-
um et finis, primus et novissi-
mus.

14 Beati facientes mandata
ejus, ut sit potestas eorum in lig-
no vitæ, et portis intrent in ci-
vitatem.

15 Foris verò canes et vene-
fici, et fornicatores et homicidæ
et idololatræ et omnis amans et
faciens mendacium.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός·

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἐλθέ· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἐλθέ· καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐὰν εἴ τις ἐπιτιθῆ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

19 Καὶ ἐὰν εἴ τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι ταχύ· Ἀμήν, ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16 Ego Jesus nisi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et Spiritus et sponsa dicunt: Veni. Et audiens dicat: Veni. Et sitiens veniat, et volens accipiat aquam vitæ gratis.

18 Contestor enim omni audienti verba prophetiæ libri hujus: Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto:

19 Et si quis abstulerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et scriptis in libro isto.

20 Dicit testans hæc: Etiam venio cito. Amen. Etiam veni, Domine Jesu.

21 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

FINIS.

1 401530

2 of 6

6851-

62

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: June 2005

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 014 396 636 7

